

На основу члана 76 и члана 57 став 1 тачка 2 Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", број 72/09, 52/11 и 55/13) и члана 60 Статута школе, Школски одбор ОШ "Братство јединство" у Куцури на својој I седници, дана 30.06.2014. године усвојио је:

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2014/15 – 2017/18. године

Куцура, јун 2014. године

САДРЖАЈ

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	2
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	3
ПРВИ РАЗРЕД	4
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	5
ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	6
СРПСКИ ЈЕЗИК	7
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	12
СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК	14
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	17
МАТЕМАТИКА	22
СВЕТ ОКО НАС	28
ЛИКОВНА КУЛТУРА	31
МУЗИЧКА КУЛТУРА	34
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	36
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	39
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	40
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	44
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК	46
ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ	49
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	50
НАРОДНА ТРАДИЦИЈА	53
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ	55
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ	58
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	60
ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	61
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ	62
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У 1. РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	65
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ	66
ЈЕДНОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА	67
НАСТАВА У ПРИРОДИ	68
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ	70
ДРУГИ РАЗРЕД	71
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	72
ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	73
СРПСКИ ЈЕЗИК	74
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	80
СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК	86
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК	89
МАТЕМАТИКА	93
СВЕТ ОКО НАС	102
ЛИКОВНА КУЛТУРА	106
МУЗИЧКА КУЛТУРА	110

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	112
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	115
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	116
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК.....	118
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	121
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	125
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	126
НАРОДНА ТРАДИЦИЈА.....	129
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	131
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	133
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	137
ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	138
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ	140
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ.....	143
ЈЕДНОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА.....	144
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ.....	145
НАСТАВА У ПРИРОДИ.....	146
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У 2. РАЗРЕДУ У ОКВИРУ	148
ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	148
ТРЕЋИ РАЗРЕД.....	149
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	150
ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	151
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	152
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	156
СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК	160
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	164
МАТЕМАТИКА	166
ПРИРОДА И ДРУШТВО	172
ЛИКОВНА КУЛТУРА	177
МУЗИЧКА КУЛТУРА	180
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	182
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	185
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	186
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК.....	188
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	191
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	195
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	196
НАРОДНА ТРАДИЦИЈА.....	198
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	202
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	205
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	208
ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	209
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ	211
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У III РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ОСТВАРИВАЊА	
ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	213
НАСТАВА У ПРИРОДИ.....	214
ЕКСКУРЗИЈА.....	216

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	218
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	219
ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	220
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	221
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	224
СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК.....	231
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК.....	235
МАТЕМАТИКА.....	240
ПРИРОДА И ДРУШТВО	243
ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ.....	248
МУЗИЧКА КУЛТУРА	251
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	254
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	257
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	258
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК.....	260
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - САЗНАЊЕ О СЕБИ И ДРУГИМА.....	263
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	271
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	272
НАРОДНА ТРАДИЦИЈА.....	274
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	277
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	280
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	283
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ	284
ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	287
АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У IV РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ОСТВАРИВАЊА	
ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА.....	288
НАСТАВА У ПРИРОДИ.....	289
ЕКСКУРЗИЈА.....	292
СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА	295
ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА	296
ПЕТИ РАЗРЕД	297
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	298
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И	
ВАСПИТАЊА - ПЕТИ РАЗРЕД	299
ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	300
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	301
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	306
СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК.....	310
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (пета година учења).....	314
ЛИКОВНА КУЛТУРА	320
МУЗИЧКА КУЛТУРА	323
ИСТОРИЈА	326
ГЕОГРАФИЈА.....	329
МАТЕМАТИКА.....	332
БИОЛОГИЈА	336
ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ	339
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	345
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	347

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	348
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	353
ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Прва година учења)	355
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Прва година учења)	359
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ (Рукомет).....	364
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	366
ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ.....	367
ХОР И ОРКЕСТАР	370
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	372
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	375
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	385
ШЕСТИ РАЗРЕД.....	388
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	389
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - ШЕСТИ РАЗРЕД	390
ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	391
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	392
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	395
СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК	398
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (шеста година учења).....	402
ЛИКОВНА КУЛТУРА	409
МУЗИЧКА КУЛТУРА	413
ИСТОРИЈА.....	415
ГЕОГРАФИЈА.....	419
ФИЗИКА	422
МАТЕМАТИКА.....	426
БИОЛОГИЈА	431
ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ	437
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	440
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	442
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	443
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК.....	445
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ ЗА VI РАЗРЕД	448
ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Друга година учења).....	450
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Друга година учења).....	453
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ (Кошарка).....	458
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	460
ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ.....	461
ХОР И ОРКЕСТАР	465
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	467
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	469
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	479
СЕДМИ РАЗРЕД.....	482
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	483
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - СЕДМИ РАЗРЕД.....	484
ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	485
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	486

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	492
СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК	496
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (Седма година учења)	500
ЛИКОВНА КУЛТУРА	505
МУЗИЧКА КУЛТУРА	508
ИСТОРИЈА	511
ГЕОГРАФИЈА	515
ФИЗИКА	518
МАТЕМАТИКА	522
БИОЛОГИЈА	528
ХЕМИЈА	535
ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ	541
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	544
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	546
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	547
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК.....	549
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	552
ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Трећа година учења).....	554
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Трећа година учења).....	557
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗАБРАНИ СПОРТ (ОДБОЈКА)	562
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	564
ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ.....	565
ХОР И ОРКЕСТАР	567
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	569
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	572
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	582
ДОМАЋИНСТВО	585
ОСМИ РАЗРЕД.....	587
ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА.....	588
НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - ОСМИ РАЗРЕД.....	589
СРПСКИ ЈЕЗИК.....	590
РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК	595
СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ	598
ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (Осма година учења)	602
ЛИКОВНА КУЛТУРА	608
МУЗИЧКА КУЛТУРА	610
ИСТОРИЈА	613
ГЕОГРАФИЈА.....	622
ФИЗИКА.....	625
МАТЕМАТИКА.....	629
БИОЛОГИЈА	633
ХЕМИЈА	638
ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ	646
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	649
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	651
ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС	652
КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК.....	654
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ.....	657

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Четврта година учења)	660
ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Четврта година учења)	665
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ (Мали фудбал)	669
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ.....	672
ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ.....	673
ХОР И ОРКЕСТАР	675
ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО	677
МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	679
РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ.....	689
ДОМАЋИНСТВО	692
ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ НАСТАВЕ.....	695
ПРВИ РАЗРЕД	696
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	696
ДРУГИ РАЗРЕД.....	699
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	699
ТРЕЋИ РАЗРЕД	702
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	702
ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	705
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	705
ДОДАТНА НАСТАВА.....	711
ПЕТИ РАЗРЕД	714
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	714
ДОДАТНА НАСТАВА.....	722
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА	731
ШЕСТИ РАЗРЕД.....	733
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	733
ДОДАТНА НАСТАВА.....	742
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	753
СЕДМИ РАЗРЕД.....	755
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	755
ДОДАТНА НАСТАВА.....	765
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	778
ОСМИ РАЗРЕД.....	780
ДОПУНСКА НАСТАВА.....	780
ДОДАТНА НАСТАВА.....	791
ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	804
ПРОГРАМИ ОСТАЛИХ АКТИВНОСТИ	806
ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ	807
ПРОГРАМ ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА.....	808
ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ	810
ИНТЕРВЕНТНЕ МЕРЕ	811
ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА	814
ПРВИ ЦИКЛУС	814
ДРУГИ ЦИКЛУС.....	824
ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА УЧЕНИКА.....	835

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	839
ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА	843
ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ	844
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ	846
ПРЕГЛЕД САРАДЊЕ ШКОЛЕ СА ДРУШТВЕНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ.....	847
ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ.....	852
ПРОГРАМИ ЕКСКУРЗИЈА.....	856
ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА.....	858
ПРОГРАМ УНАПРЕЂИВАЊА ВАСПИТНОГ РАДА	867
САМОВРЕДНОВАЊЕ	870
ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА И ШКОЛСКИ ПРОГРАМ	870
ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА РЕСУРСЕ.....	871
ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА АНАЛИЗУ РУКОВОЂЕЊА, ОРГАНИЗАЦИЈУ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА ШКОЛЕ	873
ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА	875
ПРОГРАМА РАДА ТИМА ЗА ЕТОС - УГЛЕД И ПРОМОЦИЈА ШКОЛЕ	876
ПРОГРАМА РАДА ТИМА ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ	877
ПРОГРАМА РАДА ТИМА ЗА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	878
ПЛАН РАДА ТИМА ЗА ИОП	879

ОСНОВНА ШКОЛА „БРАТСТВО ЈЕДИНСТВО“
Ослобођења 6
Куцура

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
I циклус

2014/15 – 2017/18. године

Куцура, јун 2014. године

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања:

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености неопходне за живот у савременом и сложенем друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економским, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном резвоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- -поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- стицање знања о језику, књижевности и медијима релевантним за будуће образовање и професионални развој;
- оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикасно комуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;
- оспособљавање ученика да комуницирају у усменом и писаном облику на теме из свакодневног живота на страном језику;
- развијање свести о значају вишејезичности у савременој вишекултурној заједници;
- разумевање повезаности различитих научних дисциплина;
- разумевање и сналажење у садашњости и повезаности друштвених појава и процеса у простору и времену (Србија, Европа, свет);
- прихватање и уважавање другог/друге без обзира на националну, верску, родну и друге разлике;
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу знања физичких, хемијских и биолошких закона, модела и теорија;
- правилно формирање математичких појмова и стицање основних математичких знања и вештина;
- стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема;
- овладавање информационо-комуникационим технологијама;
- развијање вештина и техника уметничког изражавања;
- познавање различитих техника, стилова и медија уметничког изражавања;
- познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама;
- развијање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других;

ПРВИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Редовна настава	21 - 24	756 - 864
2.	Допунска настава	1	36

Редни број	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Српски језик	5	180
2.	Русински језик	5	180
3.	Српски језик (за националне мањине)	2	72
4.	Страни језик (енглески језик)	2	72
5.	Математика	5	180
6.	Свет око нас	2	72
7.	Ликовна култура	1	36
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО		20 - 23	684 - 792
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Верска настава	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Чувари природе	1	36
2.	Народна традиција	1	36
3.	Матерњи језик са елементима националне културе (мађарски и русински језик)	2	72

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Час одељенског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, еколошке, спортске и културне активности	1	36
3.	Екскурзија	1	1 дан
4.	Школа у природи	1 недеља	7 дана

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- Развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- Основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских стандарда српског књижевног језика;
- Упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматицом и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања, навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељенске, школске, месне) поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средстава	активности ученика
1. Усвајање правилног изговарања гласова, гласовних скупова, речи и реченица	-испитивање способ. детета за говорно општење -акустичке вежбе -развијање усменог изражавања: причање и препричавање -усвајање и развијање појма реченице, речи и гласа -аналитичка, синтетичка и аналитичко-синтетичка вежбања -вежбе артикулације -уочавање улоге гласа у разликовању значења речи -изговор гласова који ученицима причињавају тешкоће	1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.5.	-тестирање -дијалoшка -молошка -илустративна -демонстративна -игра	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-тест -жива реч -слике -низови слика -цртани филмови -звучни записи шума, звукова, прича, песама, брзалица, разбрајалица...	-слушање -откривање звукова и тонова -посматрање -причање -препричавање -рецитовање -игра
2. Савладавање технике читања и писања на ћириличком писму	-вежбе артикулације -анализа гласовне структуре речи -моторичке вежбе -графомоторичке вежбе -правилан изговор свих гласова, правилно наглашавање речи, течно повезивање речи у реченици јачином и темпом природног говора -остваривање хигијенских, техничких и практичних навика везаних за писање	1CJ.1.2.1. 1CJ.1.3.1. 1CJ.2.2.1.	-аналитичко синтетичка -молошка -илустративна -апликативна -игра -метода писаних радова -рад на тексту	-фронтални -индивидуални -групни -тандем	-буквар -словарице -апликације -записи на табли -записи на графофолији -графоскоп -cd-i	-слушање излагања наставника -посматрање -игре словима, речима и слик. -гласовне игре -писање -читање
3. Навикавање на употребу књижевног језика у говору и писању	-повезивање наставе језика са доживљавањем уметничког текста -систематска и осмишљена вежбања у говору и писању -континуирано повезивање знања о језику са непосредном говорном праксом	1CJ. 0.1.1. 1CJ. 0.1.2. 1CJ. 0.1.5. 1CJ. 1.3.5. 1CJ. 1.3.8. 1CJ. 2.3.3. 1CJ. 3.3.1. 1CJ. 3.3.5.	-разговор -молошка -дијалoшка -рад на тексту -играње улога -метода писаних радова -аналитичко-синтетичка	-индивидуални -групни -фронтални -тандем	-уџбеници -cd-i -зидне слике -књижевни текстови	-слушање -писање -читање -драмске игре -рецитовање -богаћење активног речника

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средстава	активности ученика
4. Формирање навике за читко, уредно и лепо писање	<ul style="list-style-type: none"> -увежбавање графички правилног и естетски лепог писања (појединачних слова, речи и реченица) -остваривање хигијенских, техничких и практичних навика везаних за писање (правилно седење и држање тела, функционална употреба прибора за писање...) -преписивање, диктат, одговарање на питања, допуњавање реченица -примерено и подстицајно вредновање рукописа сваког ученика понаособ -проверавање и вредновање уредности и читкости писања 	<ul style="list-style-type: none"> 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.2.3.2. 1CJ.3.3.1. 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -аналитичка -метода писаних радова -мануелне активности 	<ul style="list-style-type: none"> -групни -фронтални -индивидуални -тандем 	<ul style="list-style-type: none"> -буквар -уџбеници -записи на графофолији -графоскоп -дечије свеске 	<ul style="list-style-type: none"> -писање -посматрање -израда писмених радова
5. Поступно увођење у доживљавање и разумевање књижевних текстова	<ul style="list-style-type: none"> -правилно и течно читање наглас речи, реченица и кратких текстова (изговор, паузирање, интонационо прилагођавање) -спонтан и слободан разговор са ученицима о релевантним појединостима -саопштавање утисака о прочитаном тексту -уочавање наслова, имена аутора, садржаја -уочавање главних ликова, њихових особина и поступака -запажање основних емоционалних стања (радосно, тужно, смешно) -уочавање и разликовање појмова добро и зло -давање одговора на постављена питања о прочитаном садржају 	<ul style="list-style-type: none"> 1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.3.5.1. 1CJ.3.5.2. 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -монолошка -дијалoшка -рад на тексту -метода писаних радова -метода уочавања -метода решавања проблема -тимска мозаик метода 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални -фронтални -тандем -групни -фронтални 	<ul style="list-style-type: none"> -буквар, читанка и други уџбеници -популарни и информативни текстови -текстови из часописа за децу 	<ul style="list-style-type: none"> -читање -слушање -уочавање -запажање -образлагање -анализирање -поређење -усмено излагање делова садржаја - одговарање на питања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средстава	активности ученика
6. Уочавање врста књижевних дела према захтевима програма	-препознати бајку, басну, пословице, загонетке, питалице -уочавање и разумевање карактеристичних реченица у тексту за дату књижевну врсту	1CJ.1.5.2. 1CJ.2.5.2.	-разговор -рад на тексту апликативна метода -аудио-визуелна -играње улога	Индивидуални -фронтални -групни -тандем	-уџбеници -касетофон -касете и cd-i -илустрације	-слушање излагања наставника -рад на тексту -уочавање и подвлачење битног -писање -читање -израда плаката
7. Усвајање основних књижевно-теоријских и функционалних појмова према захтевима програма	-препознати песму, стих, строфу, открити основно осећање -казивање напамет научених текстова (лирских и епских) -препознати у причи догађај, место и време збивања -уочити књижевне ликове и његове етичке особине и поступке -читањем драмских текстова упознати се са драмском радњом и препознати је -казивање напамет научених текстова (лирских, епских и драмских)	1CJ.1.5.1. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3.	-разговор -дијалoшка -монолошка -рад на тексту -играње улога -мозаик метод	индивидуални -групни -фронтални -тандем	-уџбеници -дечији часописи -аудио записи лирских, епских и драмских текстова	рецитовање -драмске игре -римовање речи

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средстава	активности ученика
8.Оспособљавање за усмено и писмено препричавање, причање и описивање према захтевима програма	<p>-препричавање краћих и једноставнијих текстова из буквара,читанке, часописа за децу, цртаних филмова,...</p> <p>-причање на основу стваралачке маште, причање према низу слика</p> <p>-описивање предмета, биљака и животиња на основу личног искуства, сећања и знања из Света око нас</p> <p>-ортоепске вежбе (правилан изговор гласова, речи, ономапојеја, брзалица)</p> <p>-ортографске вежбе (преписивање речи и реченица са задатком, проверавање и вредновање уредности и читкости писања)</p> <p>-диктат и аутодиктат</p> <p>-лексичке вежбе (грађење речи, синоними, антоними, речи са умањеним и увећаним значењем).</p>	<p>1CJ.0.1.1.</p> <p>1CJ.0.1.2.</p> <p>1CJ.0.1.4.</p> <p>1CJ.0.1.5.</p> <p>1CJ.1.3.1</p> <p>1CJ.1.3.5.</p> <p>1CJ.1.3.6.</p> <p>1CJ.1.3.7.</p> <p>1CJ.1.3.8.</p> <p>1CJ.2.3.3.</p> <p>1CJ.2.3.6.</p> <p>1CJ.2.3.7.</p> <p>1CJ.3.3.1.</p> <p>1CJ.3.3.5.</p>	<p>-разговор</p> <p>-дијалoшка</p> <p>-монолошка</p> <p>-метода</p> <p>учавања и посматрања</p> <p>-метода писаних радова</p> <p>-тимски мозаик метод</p>	<p>-фронтални</p> <p>индивидуални</p> <p>-групни</p> <p>-тандем</p>	<p>-буквар</p> <p>-читанка</p> <p>-дечији часописи</p> <p>-зидне слике</p> <p>-природни материјал</p> <p>-телевизор</p> <p>-dvd-cd</p>	<p>-усмено излагање</p> <p>посматрање</p> <p>-описивање</p> <p>-израда писмених радова</p>

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Циљеви предмета: Упознавање школярох зоз учебніком и потребним прибором за руски јазик. Випитоване школярских предзнањох. Щитоване и записоване словох. Розвивац и пестовац дзединску мрию. Розвивац медзисобне сотрудніцтво и помоц. Розвивац довирие до власних моцох. Навиковац их на правилне шедзене и тримане клайбаса. Преширйоване здобутих знањох з обласци початного читаня и писаня. През бависко упознавац букви и щитовац их. През бешедни вежби розвивац товариштво. Здобуване знањох спрам власних можлівосцох. Виразоване особних чувствох и становиска о пречитаним. Преприповедоване текстох, описоване предметох и зявеньох. Писане кратких текстох, писане по диктату. Почитоване и правилне хасноване знакох интерпункції.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Пририхтујућа фаза за почетне читане и писане по комплексней методи	Вежби у припатраню замерковйобаню и описованю. Вежби у слуханю бешеди, гласох и звукох. Вежби у усним висловйованю. Правилна артикулация гласох. Вежбане елементох писаних буквох		- слуха - обачуе - приповеда - менуе и чита букви	наводзи сугеруе мотивуе дискутуе поставя проблем координира
Усвойоване буквох и щитоване кратших словох	Вежбане вигваряня гласох и звукового составу словох. Аналитично - синтетични вежби. Повязоване буквох до словох и виреченьох.		- слуха - обачуе - приповеда - менуе и чита букви склада слова од буквох склада виреченя од словох	наводзи сугеруе мотивуе дискутуе поставя проблем координира
Щитоване, читане кратших текстох и читане и писане буквох	Читане и преприповедоване пречитаного. Систематичне вежбане у писаню и повязованю буквох, преписоване,диктат...		- слуха - обачуе - приповеда склада слова од буквох склада, виреченя од словох чита кратши тексти	наводзи сугеруе мотивуе дискутуе поставя проблем координира
Кнїжовноц и култура висловйованя	Описоване едноставних предметох, людзох, животиньох, рошлінох... Розликоване файти кнїжовного діла. Видвойоване главних актерох, часу и места подїї.		Чита тексти, активно учасуе у бешеди Хаснуе дзединску пресу Хаснуе знаки интерпункції	наводзи сугеруе мотивуе дискутуе поставя проблем координира

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика јесу да ученици:

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких структура и речника од око 2000/3000¹ фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

---

¹ У косим заградама /.../ означени су проширени програмски садржаји за које се одређује васпитно–образовна организација на предлог наставника у зависности од нивоа знања ученика, националног састава средине, блискости језика ученика и нематерњег језика и др.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Усвајање правилног изговора (артикулација гласова, акценат – место, квалитет и квантитет акцента; мелодија и интонација реченице у зависности од комуникативног циља)	– савлађивање правилног изговора: чиста и јасна артикулација гласова српског језика (посебно увежбавање правилне артикулације гласова којих нема у језику ученика), – правилно акцентовање, интонација и мелодија реченице		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
2. Усвајање предвиђених језичких структура, најосновнијих облика комуникације и око 250/350/ речи и израза и активна употреба у говору, са тежиштем на исказивању радње презентом	– именоване предмета и бића, – исказивање радње, – исказивање особина предмета и бића, – исказивање објекта, – исказивање просторних односа, – исказивање молбе и заповести, – основни облици комуникације		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
3. Разумевање, на слух, императивних исказа, питања и шест до десет реченица које чине кохерентну целину у оквиру обрађене тематике, као и краће дијалоге	– стицање и развијање језичких вештина: слушање са разумевањем и говор, – разумевање, давање налога, извршавање радњи		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, давање налога, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
4. Ученици треба да стекну способност да одговарају на питања и да постављају питања како би могли водити кратке дијалоге	<ul style="list-style-type: none"> – одговори на питања, – постављање питања: на основу датих упитних речи, на визуелни подстицај, на дате одговоре. – вежбе дијалошког карактера у свакодневним говорним ситуацијама (наставник–ученик, ученик–ученик) уз усвајање и правилно коришћење предвиђених основних облика комуникације; варирање дате ситуације 		монолошка, дијалошка, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
5. Ученици треба да стекну способност за краће самостално излагање од четири до осам реченица које чине целину /или са више реченица/.	<ul style="list-style-type: none"> – краће самостално излагање на основу слике или низа слика (4–8 реченица које чине целину); – једноставнији описи предмета и бића 		монолошка, дијалошка, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе страног језика у првом разреду јесте да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом облику о темама из свог непосредног окружења. У исто време, настава страних језика треба да:

- приближи ученицима идеју о постојању других језика као средстава комуникације;
- развије позитивна осећања према језику који учи;
- подстакне потребу за учењем страних језика;
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
1.Разумевање говора	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке					
- разликује језик који учи од других језика;			Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника Слушање аудио записа
- препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију;			Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника Слушање аудио записа
- разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације			Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника Слушање аудио записа
- разуме кратке дијалoге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа;			Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника Слушање аудио записа
- разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.);			Демонстративна Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника Слушање аудио записа
- развија способност и навику слушања са разумевањем.			TPR (total physical response)	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
2. Усмено изражавање	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке					
- разговетно изговара гласове, научене речи и изразе, акцентује речи, поштује ритам и интонацију			Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Одговарање на питања
- даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ;			Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање аудио записа
- описује кратким и једноставним језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама;			Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника
- именује ствари из непосредног окружења у вези са темама које се обрађују;			Монолошка Драматизација	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Одговарање на питања
- репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице.			TPR (total physical response)	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Усмено излагање делова садржаја
3. Интеракција						
- реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања о познатим темама;		Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Описивање слика и цртежа	

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- поставља једноставна питања	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		Дијалoшка Монолошка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Репродуковање песама, рецитација и дијалога
- изражава допадање и недопадање;			Дијалoшка Монолошка Аудитивна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника
- учествује у игри и комуникацији на часу (у пару, у групи, итд.).			Дијалoшка Монолошка	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Одговарање на питања Усмено излагање делова садржаја
4.Знања о језику						
- препознаје шта је ново научио;			Дијалoшка Монолошка Комуникативна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Описивање слика и цртежа
- препознаје шта је ново научио;			Дијалoшка Аудитивна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Репродуковање песама, рецитација и дијалога
- користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости);			Аудитивна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Слушање излагања наставника Одговарање на питања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима.	Садржи су заједнички за све оперативне задатке		TPR (total physical response)	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Слике Песме	Усмено излагање делова садржаја Описивање слика и цртежа Репродуковање песама, рецитација и дијалога Понављање

САДРЖАЈИ

1. Школа: школски прибор и простор (учионица) ; песме и рецитације: *Hello, Hello; My name's Chris; Look at the ceiling; One and one is two; I'm seven; One, two three, four, who i knocking at the door;*
2. Ја и моји другови: другови и особе из непосредног окружења игре (на отвореном и у затвореном простору);, песме и рецитације: *Ring a ring; Red and blue; Roses are red; I have a fish, you have a...; Out goes the cat)*
3. Породица и блиско окружење: ужа породица и пријатељи (избегавати стереотипе); песме и рецитације: *I love my mother; This is the father; Finger Family; Two little eyes)*
4. Празници: Божић, Нова година, рођендан; песме и рецитације: *Happy Birthday; Jingle Bells; We Wish you a Merry Christmas; Little Jack Horner)*
5. Мој дом: просторије у дому и активности у њима; песме и рецитације: *This is my bed; This is the way...; Go to bed late; Hickory dickory dock;*
6. Исхрана: оброци, избор хране и пића, воће и поврће, навике и укуси у вези са храном; песме и рецитације: *Two little sausages; One – potato, two – potato,...; Two bees are sitting; Polly put the kettle on;*
7. Одећа: делови тела, одевни предмети у односу на временске прилике; песме и рецитације: *Rain on the green grass; Hey, diddle, diddle; London bridge; Lucy Locket; Sally go round the sun;*
8. Окружење: градска (понашање на улици, у парку, у зоолошком врту) и сеоска средина (домаће животиње и пејзаж); песме и рецитације: *Old MacDonald; Mary had a little lamb; 1,2,3,4,5 once I caught a fish alive;*
9. Остало: годишња доба, месеци и делови дана.

МАТЕМАТИКА

Циљ наставе математике у основној школи јесте:

Да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- Да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- Да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примарне математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- Да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- Да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- Да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- Да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- Да изграђује позитивне особине ученикове личности као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад;
- Да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- Да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањем;
- Да ученици савладају основне операције са природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- Да ученици познају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- препознају, разликују и исправно именују облике предмета, површи и линија	- предмети облика круга, правоугаоника и квадрата - крива и права линија - затворена и отворена линија - препознавање сличности и различитости предмета из непосредног окружења	МА.1.1.1. МА.1.2.1	- дијалoшка - демонстративна - илустративна - игра - цртање - мултимедијална - хеуристичка - кооперативна	- фронтални - групни - тандем - индивидуални	- дидактички материјали - уџбеник - радна свеска - вежбице - слике - цртежи - графоскоп и графофолије - креде у боји - табла - апликације - ппт презентације	- меморисање - запажање - уочавање - примењивање стечених знања - црта - закључује - посматрање - повезује
- посматрањем и цртањем упознају тачку и дуж и стекну умешност у руковању лењиром	- означавање тачке где се линије секу - спајање тачака правим и кривим линијама - дуж и употреба лењира - најкраће растојање између две тачке-дуж	МА.1.2.1. МА.1.3.1. МА.2.4.5.	- дијалoшка - монолошка - демонстративна - интерактивна - истраживачка - решавање задатака - објашњење - хеуристичка	- фронтални - групни - тандем - индивидуални	- лењир - свеска - уџбеник - графоскоп и графофолије - креде у боји - табла - уџбеник - вежбице - радна свеска	- посматрање - цртање - решење проблема - разликовање - уочава - црта - закључује - примењује
- на једноставнијим, конкретним примерима из своје околине уочавају односе између предмета по облику, боји и величини	- упоређивање предмета облика круга, правоугаоника и квадрата (по боји и величини) - процењивање њиховог међусобног односа - релација међу предметима: већи-мањи; више-ниже, дуже-краће, шире, уже	МА.1.2.1. МА.1.1.1. МА.2.2.1.	- дијалoшка - монолошка - демонстративна - истраживачка - илустративна - објашњење - хеуристичка - графичка - кооперативна	- фронтални - индивидуални - тандем - у пару	- предмети из околине - геометријска тела - уџбеник - вежбице - радна свеска - графоскоп и графофолије - креде у боји - табла	- примењивање стечених знања - запажа - црта - уочава - закључује - посматра - разликује - меморише

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- успешно одређују положај предмета према себи и предмета према предмету	- посматрање предмета: положај и величина предмета - релације међу предметима: шире-уже, изнад-испод, горе-доле, уз-низ, налево-надесно, нагоре-надоле, испред-између-иза, у,на,ван, лево-десно	МА.1.2.1 МА.2.2.1. МА.1.1.1.	- дијалoшка - демонстративна - игра - објашњење - коперативна - илустративна - графичка - истраживачка	- групни - фронтални - индивидуални - рад у пару - тандем	- уџбеник - - радна све-ска - вежбице - графофолије и графоскоп - различите апликације - цртежи - слике - табла - креда - креда у боји - графоскоп - зидни пано - различити предмети из околине	- посматрање - уочавање - комуницирање - меморисање - откривање релација и математичко изражавање - разликовање - црта - истражује
- уочавају разне примере скупова, припадање елемената скупу и користе речи „скуп“ и „елемент“, усвајајући значење везива-њем за примере из природног окружења детета	- опис скупа навођењем чланова или својства - приказивање скупова - члан скупа - скупови са истим и различитим бројем елемената - бројање унапред и уназад и са прескоком	МА.1.1.1. МА.1.2.1. МА.1.4.4. МА.2.1.1. МА.2.1.3.	- решавања задатака - дијалoшка - илустративна - демонстративна - интерактивна - мултимедијална - графичка	- индивидуални - фронтални - рад у пару - групни	- уџбеник - природни материјали - графоскоп и графофолије - радна свеска - компјутер - ппт презентације - различите апликације - слике	- меморисање - примењивање стеченог - уочавање - именоване - запажање - упоређивање - решавање проблема - закључивање - цртање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- науче да броје, читају, записују и упоређују бројеве до 100 као и да исправно употребљавају знаке једнакости и неједнакости	- појам броја, цифре, писање и читање бројева - приказивање бројева помоћу тачака на бројевној правој - упоређивање бројева - знаци $<$, $>$ и $=$ - редни бројеви.	МА.1.1.1. МА.2.1.1. МА.1.1.2. МА.2.4.5.	- дијалoшка - монолошка - демонстративна - интерактивна - илустративна - игра - решавање задатака - мултимедијална	- фронтални - индивидуални - групни - тандем	- уџбеник - графоскоп - наставни листић - радна свеска - цртежи - слике - ппг презентације - различити предмети из околине - креде у боји	- меморисање - примењивање стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - закључује
- савладају сабирање и одузимање до 100 (без преласка преко десетице), разумеју поступке на који-ма се заснивају ове опера-ције, схвате појам нуле и уочавају њено својство у сабирању и одузимању, упознају термине и знаке сабирања и одузимања; науче да правилно користе изразе „за толико већи“ и „за толико мањи“;	- сабирање и одузимање природних бројева: у првој десетици, у оквиру 20 (са преласком преко десетице) и од 20 до 100 (без прелаза преко десетице); - знаци $+$ и $-$; речи: сабирак, збир, умањеник, умањилац, разлика, већи за и мањи за - својства сабирања - нула као сабирак и резултат одузимања	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.2.1.1. МА.1.1.5. МА.2.1.3. МА.2.1.4. МА.2.4.5.	- дијалoшка - монолошка - демонстративна - интерактивна - истраживачка - илустративна - игра - решавање задатака - мултимедијална	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- цд - телевизор - компјутер - дидактички материјал - слике - апликације - ппг презентације - графоскоп и графофолије	- меморисање - примењивање стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - сабирање - одузимање - репродукција

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- упознају (на примерима) комутативност и асоцијативност сабирања једноци-френих бројева и одгова-рајуће случајеве одузима-ња;	- замена места сабирака $5+2=2+5$ Здруживање сабирака $(5+2)+1= 5+ (2+1) =$ $= (2+5)+1$ - предност заграде у решавању једноставних задатака, - сабирање и одузимање природних бројева до 100	МА.1.1.1. МА.2.1.1. МА.2.1.3. МА.2.1.4. МА.2.4.5. МА.3.1.4.	- монолошка - демонстративна - илустративна - решавање задатака - игра - мултимедијална - кооперативна - хеуристичка - графичка	- групни - индивидуални - у пару - фронтални	- компјутер - телевизор - припремље-на презентаци-ја - уџбеник - дидактички материјал - наставни листићи - радна свеска	- репродукција - препознавање - запажање - примена стеченог знања - закључује - уочава - именује - меморише - црта
- одређују непознати број у одговарајућим једнакостима искључиво путем „погађања“	- одређивање непознатог броја у најпростијим једнакостима у вези са сабирањем и одузимањем погађањем - узајамна повезаност сабирања и одузимања као рачунских операција - коришћење слова као ознаке за непознати број и његово израчунавање - израчунавање непознатог сабирка, умањеника и умањеоца у задацима	МА.1.2.1. МА.1.1.5. МА.2.1.1. МА.2.1.4.	- дијалогска - монолошка - демонстративна - решавање задатака - хеуристичка - објашњења - кооперативна - мултимедијална	- фронтални - групни - тандем - индивидуални	- радна свеска - наставни листић - уџбеник - ппт презентације - графоскоп и графофолије - слике - апликације	- меморисање - решавање проблема - запажање - уочавање - примена научног - повезује - црта - закључује - открива

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- успешно решавају текстуалне задатке (с једном и две операције) у оквиру сабирања и одузимања до 100 (помоћу састављања израза, као и обрнуто, да на основу датог израза умеју да састављају одговарајуће задатке);	- разумевање текстуалних задатака (познато и непознато у тексту) - веза између рачунских операција -поштовање редоследа рачунских операција - одређивање непознатог у задатку и његово израчунавање - записивање и израчунавање непознатог сабирања, умањеника и умањеоца у задатку	МА.1.1.1 МА.2.1.3. МА.2.1.4. МА.1.1.4. МА.3.1.1.	- дијалошка - монолошка - демонстративна - интерактивна - истраживачка - илустративна - игра - решавање задатака - мултимедијална	- рад у пару - фронтални - групни - индивидуални	- уџбеник - радна свеска - наставни листић - дидактички материјал - ппг презентације - апликације - слике	- меморисање - примењивање стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - разликовање - упоређивање
- упознају метар, динар и пару.	- процењивање и мерење предмета из непосредне околине - упознавање и примена мера за дужину - записивање мерења мерним бројем и јединицом мере - мерење дужине - писање ознака јединица за мерење дужине - упознавање са папирним новчаницама и кованим новцем	МА.1.2.3. МА.1.4.1. МА.1.4.3 МА.2.4.3.	- дијалошка - монолошка - демонстративна - интерактивна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална - хеуристичка - графичка	- фронтални - групни - тандем - индивидуални	- предмети из околине - уџбеник - ствари за продају - апликације - радна свеска - вежбице - разни модели метра - ппг презентације - различити апоени кованог и папирног новца	- примењивање стеченог знања - решавање проблема - запажање - бројање - сабирање - одузимање - премеравање - разликовање - закључивање - уочавање - повезивање - црта

СВЕТ ОКО НАС

Циљ интегрисаног наставног предмета *Свет око нас* јесте да деца упознају себе, своје окружење, развију способности за одговоран живот у њему.

Задаци

- формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;
- овладавање почетним техникама сазнајног процеса: посматрање, уочавање, упоређивање, класификовање, именовање;
- подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно – развојним способностима;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање уочавања једноставних узрочно – последичних веза, појава и процеса, слободног изказивања својих запажања и предвиђања;
- решавање једноставних проблем – ситуација кроз огледе, самостално и у тиму;
- развијање одговорног односа према себи и окружењу и уважавање других.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	образи	средства	активност ученика
Формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;	- Оријентација и кретање у простору и времену - Култура живљења	1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.2. 1ПД.2.4.3. 1ПД.2.4.4. 1ПД.2.4.5. 1ПД.3.4.1. 1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.3. 1ПД.1.5.4. 1ПД.1.5.5. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.3.5.2.	Дијалoшка Монолошка Истраживачка Решавање проблем ситуација Илустративна Кооперативна интерактивна	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Зидне слике CD Графоскоп Телевизор Компјутер Графофолије Уџбеници	Поставља питања Тражи информације и објашњења Врши повезивања Води белешке Изводи закључке Прави план
Овладавање почетним техникама сазнајног процеса: посматрање, уочавање, упоређивање, класификовање именоване;	- Оглед са семеном пасуља - Сађење јелке - Огледи са различитим материјалом (со, пластелин, метал...) - Оглед са свећом - Оглед са водом - Прављење компоста - Прављење хербаријума - Прављење одељ. календара	1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.2.3. 1ПД.3.1.1. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 1ПД.1.3.1. 1ПД.2.3.1.	Практично механичка Вербално механичка Практично смислена Вербално смислена Демонстративна Праћење и контрола Експериментална	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Уџбеници Графофолије Дидактични материјал Материјал за огледе	Поставља питања Тражи информације и објашњења Врши повезивања Води белешке Изводи закључке Прави план
Подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно – развој. способност.;	-Осмишљавање и прављење речника непознатих речи и појава - Писање приче на тему - Организовање игре у одељењу - Погоди шта осећам - Погоди делатност	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.3.1.1.	Дијалoшка Монолошка Истраживачка Решавање проблем ситуација Илустративна Кооперативна Интерактивна	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Зидне слике CD Графоскоп Телевизор Компјутер Графофолије Уџбеници	Слушање излагања наставника Самосталан рад описивање Игра Глума
Подстицање и развијање истраживачких активности деце;	-Истраживање особина материјала -Истраживање промена у природи са променом годишњих доба -Проверавање утицаја сунчеве свет.на раст биљака - Истраживање врста земљишта	1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2.	Практично механичка Вербално механичка Практично смислена Вербално смислена Демонстративна Праћење и контрола Хеуристичка	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Зидне слике CD Графоскоп Телевизор Компјутер Графофолије Уџбеници Дидактички материјал	Слушање наставника Самос.рад Поставља питања Тражи информације и објашњења Врши повезивања Води белешке Изводи закључке Прави план

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Подстицање уочавања једноставних узрочно-последичних веза, појава и процеса, слободног исказивања својих запажања и предвиђања	- Веза живе и неживе природе	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.3.1.1.	Дијалoшка Монолошка Аудио-визуелна Теренски рад	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Модели Препарати Макете Цртежи Табеле Графикони Фотограф-ије CD	Радионице Посматрање Разговор Излет у природи Сакупљање Истраживање Игра
Решавање једноставних проблем-ситуација кроз огледе, самостално и у тиму	Исказивање запажања: - о својој околини - о животу у граду - о групама људи: породици, школи, насељу - о сналажењу у околини - о сналажењу у простору и времену -о саобраћају -о саобраћајним знацима - о правилима и култури понашања у саобраћају - о биљкама и животињама у окружењу	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.1.5.3. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2	Дијалoшка Монолошка Истраживачка Решавање проблем ситуација Илустративна Кооперативна интерактивна	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Зидне слике CD Графоскоп Телевизор Компјутер Графофолије Уџбеници	Слушање излагања наставника Самосталан рад Посматрање Описивање Коришћење литературе Мисаоне операције
Развијање одговорног односа према себи и окружењу и уважавање других	- Развијање одговорног односа према: породици, рођацима, суседима, вршњацима, школи, насељу; - Развијање и поштовање празника, обичаја, дечјих права; - Развијање одговорног односа према саобраћајним правилима и знацима	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.2. 1ПД.1.1.1. 1ПД.2.1.1. 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.2.3. 1ПД.3.1.1.	Дијалoшка Монолошка Истраживачка Решавање проблем ситуација Илустративна Кооперативна интерактивна	Фронтални Групни Тандем Индивидуални	Зидне слике CD Графоскоп Телевизор Компјутер рафофолије Уџбеници	Слушање излагања наставника Самосталан рад Описивање Коришћење литературе Мисаоне операције

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ:

подстицање и развијање ученичког стваралачког мишљења и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање облика, величина, светлина, боја и положаја облика у природи;
- развијање памћења, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законitosti и друштвених појава;
- стварање услова да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне и савремене уметности;
- развијање ученичких потенцијала у области ликовности и визуелности и помагање у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијање љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- стварање интересовања и потребе за посећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- примењивање у раду и животу осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које су стечене у настави;
- развијање сензибилитета за лепо писање;
- развијање моторичких способности ученика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Оспособљавање ученика да се служи средствима и техникама ликовно-визуелног изражавања који су доступни његовом узрасту.	- коришћење технике и средстава ликовно-визуелног изражавања, које су примерене њиховим могућностима и времену које имају на располагању.		- практичне, мануелне активности; - разговор, дискусија, монолог, дијалог; - демонстративна; - илустративна; - посматрање.	- фронтални; - индивидуални.	- школски прибор; - зидне слике; - модели (феометријске фигуре); - телевизор; - уџбеници; - DVD плејер; - компјутер; - природни материјали; - дидактички материјали.	- слушање излагања наставника; - посматрање; - самосталан рад; - примена стечених знања.
2. Стварање услова за креативно опажање и тумачење предвиђених садржаја (облици и њихови квалитети, односи у видном пољу, светло и сенка, тактилност, цртани филм и стрип, разликовање појединих средина, дизајн, перформанс, преобликовање	- опажање облика: цело-део, велико-мало, високо-ниско, уско-широко, светло-тамно, обојено-безбојно, меко-тврдо, глатко-храпаво, облогласто; - оријентација: лево-десно, горе-доле, испредиза, више-ниже, између, усправно-положено, косо, испод, у, на, дубоко-плитко, пуно-празно, отворено-затворено; - филм, стрип: асоцијације у низу, слике у низу, покретни цртежи, мрље, облици; - светло, сенка: углови осветљавања, даљина и близина светлосног извора,		- практичне, мануелне активности; - разговор, дискусија, монолог, дијалог; - демонстративна; - аудио-визуелна; - илустративна; - стрип-метода; - посматрање; - хеуристичка; - метода уочавања.	- фронтални; - индивидуални; - групни.	- школски прибор; - зидне слике; - модели (геометријске фигуре); - телевизор; - уџбеници; - DVD плејер; - компјутер; - природни материјали; - дидактички материјали.	- слушање излагања наставника; - одговарање на питања; - сликовно дочаравање, погађање описаног; - посматрање; - самосталан рад; - израда ликовних радова; - прављење огрлице; - извођење експеримента (безбојни предмети); - прављење играчака

материјала или предмета њиховим спајањем)	утврђивање променљивости облика и сенке зависно од угла и даљине осветљавања; - додир: развијање осетљивости за разне материјале путем додира; - дизајн: предмети који су прилагођени ученичком узрасту и упоређивање предмета који нису прилагођени ученичком узрасту; - перформанс: акција, радња, доживљај, реч, забелешка, музичка вињета; - спајање: преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем.					од јесењих плодова; - стварање стрипа и цртаног филма; - закључивање (светлост-сенка); - додиривање разних материјала; - црта, лепи и обликује; - опажа настајање предмета спајањем материјала; - примена стечених знања.
оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
3. Мотивисање ученика да се слободно ликовно-визуелно изражава, својствено узрасту и индивидуалној способности и да маштовито предствља свет око себе	- корелација са другим наставним областима; - ослањање на претходна искуства ученика; - уочавање одређених предмета као подстицај за рад; - развијање креативности и оригиналности.		- практичне, мануелне активности; - експресивне активности; - разговор, дискусија, монолог, дијалог; - аудио-визуелна; - илустративна; - игра.	- фронтални; - индивидуални.	- илустрације; - уџбеници; - CD плејер.	- слушање излагања наставника; - опажање; - имитирање; - израда ликовних радова.

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање, свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа;
- развијање критичког мишљења (исказивање осећања о музици која се изводи и слуша);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- Певање по слуху	Извођење музике певањем и свирањем - певање песама различитог садржаја и расположења традиционалне и уметничке музике, - певање и извођење музичких игара - прављење дечјих инструмената Срећа ђака првака - Г. Илић, Ал је леп овај свет - Г. Илић, На крај села жута кућа - народна песма, Шетња - народна песма, Рођенданска песма		дијалoшка, аудитивна, демонстративна, кооперативна	певање, слушање, стварање звука, свирање, интерпретирање	уџбеник, касетофон, касете, ЦД, компјутер, дечји музички инструменти	слушање, певање, илустровање, закључивање
- Слушање вредних дела уметничке и народне музике, - Извођење музичких игара	Слушање музике - слушање вокално инструменталних композиција за децу, - слушање народних песама и игара Државна химна, Светосавска химна, На Божић - народна песма, Ивин воз - А.Кораћ, Медведова женидба - Л. Димитријевић, Карневал животиња - К. С. Санс, Берем, берем, грожђе; Иде маца око тебе		аудитивна, дијалoшка, демонстративна, истраживачка,	певање, слушање, стварање звука, свирање, интерпретирање	уџбеник, касетофон, касете, ЦД, компјутер, дечји музички инструменти	слушање, изражавање, истраживање, уочавање
- Свирање на дечјим музичким инструментима	Стварање музике - опонашање звукова из непосредне околине, - креирање покрета уз музику, - креирање једноставних ритмичких пратњи за бројалице, песме и музичке игре Ишо меда у дућан; Ластавица; Бумбари; Плива патка преко Саве; Пишем, пишем петнаест		кооперативна, дијалoшка, демонстративна, истраживачка	певање, слушање, стварање звука, свирање, интерпретирање	уџбеник, касетофон, касете, ЦД, компјутер, дечји музички инструменти	изражавање, истраживање, креирање

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ физичког васпитања јесте да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања јесу:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и игром;	- ходање и трчање - различите игре са наученим облицима ходања и трчања		-разговор -демонстрација -практична активност	- рад у групама (колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- палице - препреке - обручи - вијаче - лопте	- излет са пешачењем - самостална активност - такмичење
- развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге;	- ходање у кретању са правилним положајем руку - вежбе упором са израженијим ослонцем на руке -Вишења, упори и пењања -Вежбе равнотеже		- демонстративна - метода живе речи - метода практичног вежбања - комбинована	- фронтални - групни рад (колоне, паралелне поделе) - индивидуални	- гредица - шведска клупа - вијача	- самостална активност - такмичења
- стицање моторич. умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различ. условима: елементар. играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућнос. и ограничењима сопственог тела;	- вежбе реквизитима - палица, обруч, вијача - вежбе на тлу - ритмичке вежбе и народни плесови - вишења, упори и пењања - игре са хватањем, додавањем, вођењем и гађањем		- демонстративна - метода живе речи - метода практичног вежбања - аудио-визуелна	- фронтални - групни - индивидуални - комбиновани	-CD - компјутер - касетофон - гредица, - шведска клупа - вијача, палица, обруч, чуњеви... - вратило и рипстол - лопте	- самосталан рад - такмичења - спортске манифестације - свечане академије
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;	- вежбе на тлу за јачање мишића леђа - растом и развијањем постајемо зрелији - позориштанце и постери о личној хигијени		- демонстративна - аудио-визуелна - вођење дискусије - вербалне методе	- фронтални - рад у групама (колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- шведска клупа или гредица - вијача, - палица, обруч, чуњ. - шведски сандук	- самосталан рад - одељенско такмичење - спортске манифестације - прављење постера

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања - "моторичко описењавање";	- ходање у кретању и са променом правца - брзо трчање до 10 метара - брзо трчање са променом ритма -трчање са променом правца - игре са ходањем и трчањем		- демонстративна - игра - метода практичне вежбе	- фронтални - рад у групама (колона, круг) - индивидуални - комбиновани	- вијача, - палице, - обручи и чуњеви	- самостални рад - одељенско такмичење - игра
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад.	- мали полигони у обавезним вежбама - ритмичке вежбе и народни плесови		- социјалне активности - метода живе речи - кооперативна метода и тимски рад - аудио- визуелна метода	- фронтални - групни рад (колоне, паралелне поделе) - индивидуални	- поклопци сандука - струњаче -CD - компјутер	- самосталан рад - свечане академије - такмичења

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ:

- подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика основне школе;
- пружање могућности ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компонентне, одговорне и креативне личности, отворене за договори сарадзу, која поштује себе и друге.

Задаци:

- олакшавање процеса адаптације на школску средину и подстицање социјалне интеграције – успостављање и развијање односа другарства и сарадње са вршњацима и одраслима;
- подстицање развоја сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести о личном идентитету и особености, самопоштовања и самопоуздања;
- проширивање знања и умења за решавање индивидуалних проблема, учење техника за превладавање непријатних емоционалних стања; учење видова самопотврђивања без агресивности и уз уважавање других;
- подстицање социјалног сазнања, разумевања и прихватања међусобних разлика;
- подстицање групног рада, споразумевања и сарадње;
- развијање комуникативне способности и конструктивног разрешавања сукоба са вршњацима и одраслима;
- развијање креативног изражавања;
- упознавање ученика са дечјим правима;
- подстицање и оспособљавање за активну партиципацију у животу школе при чему је битно да све што ученици раде, раде из унутрашње, позитивне мотивације, а не због принуде и послушности засноване на страху.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Олакшавање процеса адаптације на школску средину и подстицање социјалне интеграције- успостављање и развијање односа другарства и сарадње са вршњацима и одраслима	<ul style="list-style-type: none"> - прилагођавање на школску средину - садржај предмета и начин рада - другарство и пријатељство 		<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалошка - објашњења 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање и бојење 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - упознаје се - дискутује - анализира - решава проблем - повезује - примењује стечена знања
2. Подстицање развоја сазнања о себи, сопственим осећањима и потребама, свести о личном идентитету и особености, самопоштовања и самопоуздања.	<ul style="list-style-type: none"> - сазнање о себи, сопственим осећањима и потребама - свест о личном идентитету - самопоштовање и самопоуздање <p>Радионице: Свест о себи I; Свест о себи II; Времеплов; Снови (Непријатни снови); Снови (Пријатни снови); Моје жеље; Ја кад порастем; Ја и како ме виде други</p>		<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалошка - радионичарска - истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - у пару - групни - фронтални 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за пи-сање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - препознаје своја осећања и потребе - игра се - решава проблем - дискутује
3. Проширивање знања и умења за решавање индивидуалних проблема, учење техника за превлад. непријатних емоционалних стања; учење видова самопотврђивања без агресивности и уз уважавање других	<ul style="list-style-type: none"> - решавати индивидуалне проблеме - савладавање непријатних емоција - уважавати мишљења других <p>Радионице: Шта ме брине; Моје место за опуштање; Изражавање осећања; Комуникација осећања; Мој бес I; Мој бес II; Страхови I; Страхови II; Туга; Љубав</p>		<ul style="list-style-type: none"> - илустративна - дијалошка - радионичарска - истраживачка - симулацијска - кооперативна - интерактивна 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за пи-сање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - илуструје - користи те-хнике опу-штања и ве-жбе кретања - игра асоцијације - решава проблем - дискутује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
4. Подстицање социјалног сазнања, разумевање и прихватање међусобних разлика	<ul style="list-style-type: none"> - самопотврђивање без агресивности уз уважавање других - толеранција - разумевање туђих потреба без агресивности <p>Радионице: Пријатељство; Тајни пријатељ</p>		<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска - дијалогска - истаживачка - игра улога - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за пи-сање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе - кутија за поруке 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - закључује - препознаје - игра се - решава проблем - дискутује - закључује - повезује
5. Подстицање групног рада, споразумевања и сарадње	<ul style="list-style-type: none"> - правила комуникације и сарадња у групи или пару - своји ставови и слушање другог док говори - давање и примање конструктивних повратних информација у конкретној ситуацији - прихватити постојање другачијег мишљења од свог <p>Радионице: Сарадња I; Сарадња II</p>		<ul style="list-style-type: none"> - илустративна - дијалогска - радионичарска - истраживачка - симулацијска 	<ul style="list-style-type: none"> - групни - у пару - фронтални 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за пи-сање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - препознаје своја осећања и потребе - изражава своја искуства - игра се - примењује - решава - дискутује
6. Развијање комуникативне способности и конструктивног разрешавања сукоба са вршњацима и одраслима.	<ul style="list-style-type: none"> - прихватање туђих ставова и мишљења - сукоби са вршњацима и одраслима <p>Радионице: Комуникација и неспоразуми I; Комуникација и неспоразуми II; Неспоразуми са родитељима; Тужакање; Конфликти;</p>		<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска - дијалогска - демонстративна - игра улога - симулацијска - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за пи-сање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе - хамер 	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - проверава - комуницира - разговара - игра се - имитира - повезује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
7. Развијање креативног изражавања	<ul style="list-style-type: none"> - креативно изражавање својих осећања - процена свога рада кроз креативно изражавање осећања и потреба <p>Радионице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ја пре, ја после 		<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - монолошка - демонстративна - радионичарска - симулацијска - интерактивна 	<ul style="list-style-type: none"> - групни - тимски - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање, бојење, фотографије 	<ul style="list-style-type: none"> - разговара - црта - закључује - слуша, - игра се - повезује - примењује стечена знања
8. Упознавање ученика са дечјим правима	<ul style="list-style-type: none"> - оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању - Конвенција о дечјим правима - кршење дечјих права од стране одраслих - веза између права и обавеза <p>Радионице: Права деце; Школа какву желим; Да кажем слободно; Право на игру</p>		<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска - дијалогска - истаживачка - игра - кооперативна - симулацијска 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе - хамер - Буквар дечјих права 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - игра се - решава проблем - закључује - повезује - примењује
9. Подстицање и оспособљавање ученика за активну партиципацију у животу школе при чему је битно да све што ученици раде, раде из унутрашње, позитивне мотивације, а не због принуде и послушности засноване на страху	<ul style="list-style-type: none"> - Процењивања и критичко мишљење о свом раду - значај чињења доброг дела 		<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалогска - демонстративна 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - у пару 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање и бојење - папири у боји - лепак и маказе - хамер 	<ul style="list-style-type: none"> - разговара - процењује - презентује

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православног поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- уоче да Бог није напустио свет после греха првог човека;
- стекну свест о томе да Бог никад не напушта човека ма какав грех он учинио;
- уоче да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет;
- уоче сличност у структури старозаветне и новозаветне Цркве.

Садржај програма

Припрема света за долазак Сина Божијег у свет (Бог није одустао од свог плана да створени свет живи вечно и поред одбијања првог Адама да тај план спроведе у дело). Избор Аврама и његових потомака као почетак Цркве (Стари Завет између Бога и људи). Аврам и јеврејски народ као праслика Христа и Цркве. Десет Божијих заповести (однос човека према Богу и другом човеку у старозаветној Цркви). Људски напори у циљу проналажења спасења од смрти (разне религије, митологија, философија, наука). Старозаветни мотиви у православној иконографији.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: - уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;	1. УВОД: МИ СМО ДЈЕЦА БОЖЈА И ОТАЦ НЕБЕСКИ НАС ВОЛИ Упознавање са ученицима и представљање програма вјеронаука Дар смо Небескога Оца (1 Сам 1, 27-28) Небески нас Отац воли („Пустите к мени малене”) Небески Отац је добар (Пост 1, 29-31) Небески Отац све зна (Изл 3, 7) Небески Отац све може (Излазак из Египта – неколико дијелова) Небески Отац је створио и невидљиви свијет (Мт 18, 10 или повијест Тобије) Небески Отац се брине за свијет (Вода у пустињи – Књига Изласка) Сви су људи дјеца Божја и зато браћа (Мт 23, 8-9)		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија - монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронтални Групни Индивидуални Комбинирани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронауку Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање
- уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;	2. БОГ НАС ТАКО ЉУБИ ДА ЈЕ ИСУС КРИСТ ПОСТАО НАШ БРАТ Небески Отац нам је послао свога Сина (Лк 3, 22) Ишчекивани Божји Син (Лк 1, 26-38) Исусово рођење - славимо заједно сви кршћани (Лк 2, 7) Исусови први гости (Поход пастира и мудраца Лк 2, 15) Светкујемо Божић - упознати властити начин слављења и начин слављења других (1 Ив 4,9)		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија - монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронтални Групни Индивидуални Комбинирани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронауку Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда лик. рад. Израда пис. радова Певање

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;	3. ДА БИСМО БИЛИ ИСУСОВА БРАЋА МОРАМО СЕ ВОЉЕТИ МЕЂУСОБНО И СЛЕДИТИ ЊЕГОВУ НАУКУ Исус нас учи: љубимо једни друге у кући (Лк 2, 51) Исус нас учи: љубимо своје ближње (Милосрдни Самаританац) Исус нас учи: љубимо једни друге (Главна заповијед љубави) Упознати Исуса онако како га прихваћају и сви остали људи (Кур'ан о Исусу) Исус нас учи да се у љубави налазимо (Дванаестогодишњи Исус у храму)		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија - монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Игра Квиз	Фронтални Групи Индивидуални Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности.	4. УЗАЈАМНА ЉУБАВ ЗАХТИЈЕВА ДА СЕ НАУЧИМО И ОДРИЦАТИ И ЧИНТИ ДОБРО ДРУГИМА – ИСУС ЈЕ ОТКУПИТЕЉ Исус је из љубави трпио (Исус у Гетсеманију) Исус приказује своје трпљење Оцу (Лк 23, 34) Отац је ускрисио Исуса (Емаус) - Исус је жив (Апостол Тома) Прослављени Исус (Исусово Узашашће) Међу нама је Дух Свети (Догађај Духова) Исус међу нама живи (Исус и дјеца) 5. МОЛИТВА И БОГОСЛУЖЈЕ ЈЕ НАЧИН СУСРЕТАЊА С ОНИМ ШТО СМО УЧИЛИ О БОГУ С Исусом заједно разговарам с Оцем („...Овако молите...“) У гостима код Исуса (Пс. „Обрадовах се кад ми рекоше: хајдемо у дом Господњи“) Молитва код других цркава и вјера (Заједничка молитва Оченаша)					

ИЗБОРНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Развијање свѐсти потреби и могућностима личног ангажовања у заштити шивотне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

Задаци:

- упознавање појмова и основних елеменета животне средине;
- уочавање и описивање основних појмова и промена у животној средини;
- уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину;
- развијање одговорног односа према себи и према животној средини;
- развијање навика и рационално коришћење природних богатстава;
- развијање радозналости, креативности и истраживачких способности;
- развијање основних елемената логичког и критичког мишљења.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Упознавање појмова и основних елемената животне средине.	ЖИВОТНА СРЕДИНА Вода, ваздух, земљиште (услови живота), биљке и животиње; творевине људског рода.		вођена дискусија игра мултимедијална демонстративна	фронтални групни индивидуални	зидне слике компјутер ЦД ТВ огледи	дискутује одговара на питања посматра слуша уочава
Уочавање и описивање основних појмова и промена у животној средини	ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ И ПРОМЕНЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ Сезонске промене на биљкама и животињама у току године (цветање, листање, опадање лишћа сеоба птица,...);		теренски рад вођена дискусија демонстративна истраживачка уочавање	фронтални групни тандем	природни материјал слике фолија картонски ваљак	посматра описује уочава открива слуша истражује
Уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину.	односи исхране у животној средини – најближој околини (ко је коме храна); најчешће угрожене биљне и животињске врсте.		демонстративна вербалне методе (разговор, дискусија, дијалог) илустративна	индивидуални фронтални тандем групни	Компјутер ТВ, ппт презентација зидне слике прибор за цртање	описује илуструје одговара на питања, посматра уочава сазнаје открива
Уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину. Развијање основних елемената логичког и критичког мишљења.	ЗАГАЂИВАЊЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ Загађивање воде и последице; Загађивање ваздуха и последице; Загађивање земљишта и последице; Бука – штетне последице.		учење путем открића демонстративна играње улога истраживачка илустративна експериментална	фронтални групни тандем индивидуални	зидне слике дидактички материјал часописи енциклопедије цвеће, чаше мастило	мисаоне операције и процеси решава проблем бележи илуструје слуша истражује запажа изводи оглед

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Развијање одговорног односа према себи и према животној средини. Уочавање и описивање појава које угрожавају животну средину.	ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗАШТИТА ЗДРАВЉА Брига о биљкама и животињама у непосредној околини; Најчешће угрожене биљне и животињске врсте у непосредној околини и њихова заштита;		Квиз демонстративна дијалогска текстуална теренски рад дијалогска	групни тандем индивидуални фронтални	дидактички материјал природни материјал	описује посматра мисаоне операције и процеси решава проблем бележи илуструје
Развијање навика и рационално коришћење природних богатстава.	- рационално коришћење природних богатстава (раздвајање отпада за рециклажу);		вођена дискусија стрип метода дијалогска демонстративна илустративна	фронтални групни индивидуални	дидактички материјал папири за цртање предмети од пластике, стакла, лима и папира	дискутује илуструје разврстава посматра запажа решава проблем
Развијање радозналости, креативности и истраживачких способности.	- разградиве и неразградиве материје;		вођена дискусија радионица дијалогска илустративна	групни тандем фронтални	слике часописи прибор за цртање	запажа израда ликовних радова речева проблем описује
Развијање одговорног односа према себи и према животној средини.	- правилан однос према себи (предност здраве исхране за раст и развој, ризично понашање које може угрозити здравље).		решавање проблема квиз вербално – текстуална илустративна	фронтални групни индивидуални	зидне слике компјутер ТВ ППТ презентација	решавање проблема посматрање одговарање на питања илустровање закључивање

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставног предмета Народна традиција јесте остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружњу.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>1. Упознавање основних елемената дечјег фолклора - игре; - кратке текстуалне форме.</p> <p>2. Овладавање декоративним елементима главних (најопштијих) фолклорних празника (верских и сезонских) везаних за годишњи циклус</p> <p>3. Стицање елементарних знања о носећим наставним мотивима - хлеб; - биље.</p>	<p>1. Приче из прошлости (загонетке, пословице, брзалице, питалице, успаванке, бајке)</p> <p>2. Радови на њиви и игре (берба кукуруза, бундеве и грожђа, сетва жита; игра: Берем, берем грожђе)</p> <p>3. Крсне славе и зимски празници (од жита до хлеба, обичајни хлебови, породична слава, Бадњи дан, Божић, школска слава, дочек гостију и поздрављање)</p> <p>4. Пролећно биље и пролећни празници (Врбица, Цвети, Ђурђевдан, Ивандан, Петровдан, Васкрс; игра: Ја посејох лубенице, Ја посејох лан)</p> <p>5. Ручни радови и одећа у прошлости</p>		<p>Дијалoшка Монолошка Аудитивна Демонстративна</p>	<p>Фронтални Групни У пару Индивидуални</p>	<p>Говор Аудио записи Интернет Песме Уџбеник Слике Цртежи Свеска Филмови</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Слушање аудио записа</p> <p>Гледање архивских снимака</p> <p>Усмено излагање делова садржаја</p> <p>Описивање слика и цртежа</p> <p>Репродуковање песама, игара, брзалица и сл.</p> <p>Понављање</p>

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

ЦИЉЕВИ: Оспособити ученике да комуницирају на матерњем језику што се остварује културом усменог изражавања, неговати народни и културни идентитет код ученика, упознавање са елементима традиције, историје, културе и обичаја, развијање позитивних осећања не само према матерњем језику, већ и језицима других народа и националних мањина, суживот у духу толеранције и разумевања.

ЗАДАЦИ: Ученици треба да савладају правилан изговор, да усвоје основне карактеристике фонолошког система језика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - именује ствари из учионице - користи формалне и неформалне поздраве - поздрављање, представљање, упознавање, захваљивање, извињење - броји до 20 - поставља питања, потврдан и одричан одговор 	Школа					<ul style="list-style-type: none"> - слушање и понављање - рецитовање - певање - игре погађања - диктат цртања - дијалог - драматизација - пантомима - причање на основу слика и илустрација - препричавање - цртање и бојење - израда цртежа и апликација - понављање познатог текста - сецкање и лепљење - кратки одговори у вези са сликом - израда честитки и позивница - игра препознавања - игре памћења - игре са картицама - игре са доминама
<ul style="list-style-type: none"> - слушање инструкције наставника или са CD и реаговање - именује играчке, учествује у игри - честитање, примање и давање поклона, позивање на рођендан, прослава 	Пријатељство		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певање - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - кооперативни - интерактивни - демонстративни - аудитивни 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеник - лаптоп - дидактичке игре 	
<ul style="list-style-type: none"> - именује и описује чланове породице - именује активности чланова породице 	Моја породица					
<ul style="list-style-type: none"> - именује просторије у стану, делове намештаја 	Мој дом					
<ul style="list-style-type: none"> - именује делове тела - именује и описује делове одеће, обуће и радње у вези са одећом и обућом 	Делови тела, одеће, обуће					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - препознаје и именује боје - именује објекте у ближој или широј околини - именује воће, поврће, цвеће, дрвеће, птице из непосредне околине - препознаје домаће и дивље животиње, живину и ономатопеје - именује кућне љубимце - именује годишња доба и карактеристике истих 	Свет око нас		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певање - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - кооперативни - интерактивни - демонстративни - аудитивни 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеник - лаптоп - дидактичке игре 	<ul style="list-style-type: none"> - слушање и понављање - рецитовање - певање - игре погађања - диктат цртања - дијалог - драматизација - пантомима - причање на основу слика и илустрација - препричавање - цртање и бојење - израда цртежа и апликација - понављање познатог текста - сецкање и лепљење - кратки одговори у вези са сликом - израда честитки и позивница - игра препознавања - игре памћења - игре са картицама - игре са доминама

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

MAGYAR NYELV - ANYANYELVÁPOLÁS

Bevezetés:

Az anyanyelvápolásnak rendkívüli szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésben. A kommunikáció az élet bármely területén nyelv nélkül minden életkorban nehezen képzelhető el. Az egyén érvényesülése a társadalomban nagymértékben függ a nyelvi kifejező készség minőségétől.

Az anyanyelv lehetővé teszi az önazonosság megélését, a másokkal való kapcsolatteremtést, ugyanakkor az önbecsülést és az önbizalmat is növeli.

A gondolkodás és a nyelv szoros kapcsolatban állnak egymással. A nyelvi kifejezőkészség fejlesztése közvetlen kapcsolatban áll az egyén megismerő képességének a fejlődésével is. A nyelvtanulás, a nyelv szerkezetének és szerepének megismerése sokkal eredményesebb, ha a nyelvet a kommunikáció szolgálatába állított természetes eszköznek fogjuk fel, mintha a nyelvi szabályokat elszigetelten, kontextusok nélkül tanítanánk.

A magyar nyelv tanulása a gyermek számára élvezetes tevékenységnek kell lennie, melyek ugyan nem mérhetők egyszerű eszközökkel, de kiválthatók új, tudományosan és módszertanilag megalapozott módszerekkel és jól összehangolt technikákkal.

Célok és feladatok:

A tantárgy tanulásának célja, hogy a szerb tannyelvű tagozatokra járó magyar anyanyelvű (vagy vegyes házasságból származó) tanulókat tegye képessé arra, hogy gondolataikat mind szóban, mind írásban értelmesen és szabatosan ki tudja fejezni. Alapvető feladata tehát az értelmes, kifejező beszédtechnika, a beszédmegértés és a nyelvi kommunikáció alaktása, a tanulók nyelvi tudásának továbbfejlesztése, melynek során ismerjék meg a magyar nemzeti kultúra elemeit.

Részfeladatok:

Sajátítsák el a tanulók a helyes kijítést, hangsúlyt, hanglejtést.

Pontosan artikuláljanak, beszédük legyen tagolt, érthető és közepes tempójú.

Gyakorolják a magyar magán- és mássalhangzók helyes kiejtését, a beszédhangok időtartását helyesen érzékeltessék.

A tanulók sajátítsák le a társadalmi kapcsolatok közlésgormáit, a beszélgetés illemszabályainak megfelelően kommunikáljanak felnőttekkel és gyerekekkel (köszönés, üdvözlés, bemutatkozás, érdeklődés valaki és valami iránt, megszólítás, köszönetmondás, búcsúzás, megelégedés, elégedetlenség kifejezése, bocsánatkérés stb.)

A tanulók aktív szókincsét tervszerűen gazdagítsuk új szavakkal, szókapcsolatokkal. Legyenek képesek egyszerű beszédhelyzetek lejátszására, a felolvasott szövegek néhány mondatban történő reprodukálására, rövid gyermekversek, népköltészi alkotások szavalására.

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици	средства:	активности ученика:
Alapvető feladata az értelmes, kifejező beszédkészség, beszédmegértés és az anyanyelven folyó kommunikációs képességek fejlesztése, a tanulók magyar nyelvi tudásának továbbfejlesztése. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, megértsék a szöveget	A család ●a családi kör, a rokonság, a családtagok munkahelye, munkamegosztás a családban, a családtagok szabadideje, ünnep a családban ●ünnepek: Mikulás, karácson, húsvét, anyák napja		Bemutató beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás, beszédfejlesztő módszer, mesemondás, dramatizálás, bábjáték	Vegyes csoportos, páros egyéni	Képek rajzok meséskönyvek zenehallgatáshoz szükséges kellékek, számítógép, cd, internet	Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás, mesehallgatás, gyermekdalok, mondókák tanulása, játssza, vagdosás bábszínház megtekintése
A helyes artikuláció	Iskola: a tanárok és a tanulók üdvözlése, megszólítás, viselkedési normák az iskolában, a tanterem bútorzata		Mozgás, zenei hatás, ritmus élménye	Vegyes, csoportos páros egyéni	Számítógép, cd-k gyermekdalok, mondókák művészi kiadásban	Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás,
Tudatosítani kell a máhánhangzók : szerb-magyar közötti különbséget	Barátaim és én játsszóterek parkok, játékszerek		Rajzok készítése, színezés, vagdosás, hajtogatás	Vegyes, csoportos páros, egyéni	Hangos beszéd, dalok, kiszámolók, versikék interpretálása	Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás, hajtogatás
Rövidebb versek mondókák tanulása	Környezetem: lakóhelyem, közlekedés, közlekedési eszközök, bevásárlás, számok 1-től 20-ig		Népi mondókák, gyermekversek segítségével gyakoroltatjuk az artikulációt	Vegyes, csoportos páros, egyéni	zenehallgatáshoz szükséges kellékek, számítógép, cd, internet	Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás,
Fejleszteni az olvasáskészséget	Természet: a napszakok, a hét napjai, a hónapok, az évszakok, növény- és állatvilág, növényvédelem álltvédelem			Vegyes, csoportos páros, egyéni	zenehallgatáshoz szükséges kellékek, internet, számítógép, cd	Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás,

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

време реализације	активности/теме	начин реализације	носиоци реализације
септембар	Кућни ред школе Од куће до школе Уређивање учионице Права и обавезе ученика	- разговор - дискусија	- одељенски старешина - ученици
октобар	Играјмо се Дечја недеља Помажимо једни другима Посета библиотеци Најлепше бајке, приче, песме	- разговор - дискусија	- одељенски старешина - ученици - Дечији савез
новембар	Како извршавамо школске и домаће обавезе Друштвене игре Чувајмо школску имовину Боравак на свежем ваздуху и његов значај за наше здравље	- разговор - дискусија - радионица	- одељенски старешина - ученици - педагог
децембар	Ко шта ради Зимо, чекамо те Израда украса	- разговор - радионица - дискусија	- одељенски старешина - ученици
децембар	Окитимо учионицу Растко Немањић – Свети Сава Понашање на јавном месту	- разговор - радионица - дискусија	- одељенски старешина - ученици
јануар	Друштвене игре Другарство Прављење поклона за маму Довршавање поклона за маму	- разговор - дисусија	- одељенски старешина - ученици
фебруар	Срећан празник мама Шта сам гледао на ТВ Уређивање паноа у учионици Штафетне игре	- разговор - дискусија - радионица	- одељенски старешина - ученици - билиотекар
март	Уређивање околине школе Чистоћа је пола здравља Хигијена	- разговор - дискусија	- одељенски старешина - ученици
април	Дан школе Кад порастем бићу... Шетња Елементарне игре	- разговор - дискусија - радионица	- одељенски старешина - ученици
мај	- Уредно одржавање личних ствари - Хигијена на јавним местима - Заштита животне средине - Ништа без игре	- разговор - дискусија	- одељенски старешина - ученици
јун	- Шта сам постигао, а шта не на крају школске године - Анализа рада на крају школске године	- дискусија - разговор	- одељенски старешина - ученици

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ

ПОДРУЧЈЕ РАДА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САРАДНИЦИ
ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ		
<ul style="list-style-type: none"> - рада одељенског старешине - рада одељенског већа - рада са заједницом ученика на ЧОС-у и часовима одељенске заједнице - сарадња са родитељима - укључивање ученика у слободне активности, изборног и факултативног програма школе - организовање послова за унапређивање, анализирање и вредновање квалитета и ефеката образовно-васпитног рада у одељењу 	До 15. септембра	Сви чланови одељенског већа, педагог, психолог
РАД ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ СА УЧЕНИЦИМА		
<p>Индивидуални рад са ученицима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање индивидуалних способности, особина, интересовања, склоности ученика, тенденција у развоју - упознавање породичних, социјалних, материјалних и других услова битних за развој ученика 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
ПОДРУЧЈЕ РАДА		
<ul style="list-style-type: none"> - праћење напредовања ученика, успех, владање, интелектуални развој, мотивација, оспособљавање за самостално и рационално учење, однос према раду, социјални статус у одељењу - идентификација даровитих - идентификација ученика са психофизичким сметњама и поремећајима у понашању - одобрава одсуство ученика у оквиру својих овлашћења - похваљује ученике и примењује васпитно-дисциплинске мере у оквиру својих овлашћења - предузима педагошке мере, процењује ефикасност и успешност примењених поступака 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог

ПОДРУЧЈЕ РАДА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САРАДНИЦИ
РАД СА ОДЕЉЕНСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ		
<ul style="list-style-type: none"> - укључивање ученика у колектив - рад са одбором одељенске заједнице (усмеравање, вођење, информисање, саветовање, упућивање) - рад са одељенском заједницом ван обавезних часова-на одмору, излету, забави, у оквиру слободног времена - мере за јачање колектива (социометријско испитивање, систематско посматрање, вођење евиденције о појединим ученицима) - рад са групом ученика (према потреби) - одржава часове одељенског старешине на којима путем одговарајућих садржаја и облика рада остварује васпитне задатке и решава васпитно-образовне и друге проблеме и задатке одељења 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА РОДИТЕЉИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - организује и одржава родитељске састанке на којима обавештава о успеху ученика и предузима мере за побољшање успеха и владања - индивидуалне консултације са родитељима (договор о телефонским контактима или о писменим обавештењима) - у сарадњи са стручном службом, по потреби држање интерактивних родитељских састанака 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА ОДЕЉЕНСКИМ ВЕЋЕМ И НАСТАВНИЦИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина организује и припрема седнице - координира рад наставника - прати са одељенским већем реализацију плана и програма образовно-васпитног рада, изборних и факултативних програма - посећује часове предметних наставника, консултује се са њима о предлагању мера за побољшање успеха и владања ученика - предлаже и подстиче унапређивање наставе и увођење иновација - уједначавање критеријума вредновања, растерећења ученика - учествује у организацији наставе, допунског и додатног рада, слободних активности, такмичења - припрема и разрађује анализе 	Током наставне године	Сви чланови одељенског већа, предметни наставници који су укључени у рад, педагог психолог

ПОДРУЧЈЕ РАДА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САРАДНИЦИ
САРАДЊА СА СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА		
-према потрбама у одељењу одељенски старешина укључује стручне сараднике у школи на решавању проблема -одељенски старешина сарађује са школским лекаром, стручњацима из Центра за ментално здравље и Центра за социјални рад	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог, Центар за социјални рад и Центар за ментално здравље
САРАДЊА СА ДРУГИМ СТРУЧНИМ ОРГАНИМА, ДИРЕКТОРОМ ШКОЛЕ И ПОМОЋНИКОМ ДИРЕКТОРА		
-у решавању сложенијих педагошких проблема одељенски старешина полази од одлука наставничког већа и упутстава директора -упознаје стручне органе са оствареним резултатима рада	Током наставне године	Наставничко веће, одељенски старешина, педагог, психолог
ВОЂЕЊЕ ПЕДАГОШКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ		
-вођење дневника васпитно-образовног рада -уношење података у матичну књигу података -попуњава ћачке књижице, похвалнице, дипломе -издаје сведочанства, преводнице -води евиденцију о чему се договарају стручни органи	Током године	Одељенски старешина, стручна служба

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У 1. РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

АКТИВНОСТИ	САДРЖАЈИ	ЗАДАЦИ	ВРЕМЕ
Шетње	Шетње у оклини школе и у школском парку ради праћења промена у природи, игре на школским теренима	Свет око нас (годишња доба) и утицај човека на очување животне средине, спортске активности	Септембар новембар март јун
Екскурзија	Упознавање завичаја	Упознавање са природним лепотама (рељеф, биљни и животињски свет, текуће и стајаће воде) завичаја. Развијање другарства, правилног односа према природи.	Септембар или мај
Школа у природи	Упознавање са ширим завичајем	Упознавање ширег завичаја. Развијање другарства, љубави према природи, правилног односа према природи. Развијање и неговање здравља	Пролеће (мај)
Спортске активности	Одељенска такмичења („Мали фубал“ и „Између 2 ватре“)	Развијање позитивне атмосфере и спортског духа	Јесен пролеће
Хуманитарне активности	Прикупљање новчане помоћи за социјално угрожене ученике Прикупљање школског прибора Поклон друг-другу	Развијање и неговање осећаја за помоћ другим особама Развијање љубави и пажње према друговима	Током године
Радне активности	Украшавање и уређење учионице	Осећај за естетику	Током године
Културне делатности	Приредбе у оквиру одељења	Социјално одговорно понашање (изражавање и показивање осећаја, подстицање стваралаштва и креативности, развој позитивних особина и поступака, неговање културних и здравствених навика и ековести, побудити дух заједништва и солидарности, самопоштовање и сигурност у животу)	Током године
Манифестације	Невенев фестивал Веселинка	Креативност, таленат одговорност	Мај Јун

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ

ЦИЉ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

ЗАДАЦИ екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика;
- повезивање и примењивање знања и умења;
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима;
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва;
- успостављање непосредних односа између наставника и ученика и ученика међусобно;
- проучавање објеката и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- Упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- развој и практиковање здравих стилова живота;
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња;
- развијање способности проналажења анализирања и саопштавања информација из различитих извора;
- оснаживање ученика у професионалном развоју;
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање;
- развијање способности оријентације у простору.

ЈЕДНОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ САДРЖАЈА ПРОГРАМА
Српски језик	- посматрање - уочавање - причање - описивање	- Развијање способности посматрања и уочавања богатства, облика, боја, звукова и гласова у природи - Доживљавање лепог у природи - Богађење речника - Изражавање сопственог утиска - Развијање и неговање сарадничких односа
Математика	- процењивање - уочавање - закључивање	- Примена стечених знања
Свет око нас	- разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика	- Упознавање сведока прошлости - Проширивање знања о природним лепотама, домаћим и дивљим животињама
Музичка култура	- певање - играње	- Подстицање расположења ведрине - Певање и играње научених игара
Физичко васпитање	- трчање - шетња - такмичење	- Развијање издржљивости, истрајности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности
Ликовна култура	- посматрање	- Развијање смисла за лепо
Грађанско васпитање	- причање	- Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба
Чувари природе	- уочавање - разгледање - посматрање	- Уочавање природних лепота - Очување природних богатстава
Час одељенског старешине	- причање - примена правила понашања	- Развијање другарства и пријатељства - Развијање толеранције и сарадње - Подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама

НАСТАВА У ПРИРОДИ

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛЕ У ПРИРОДИ
Српски језик	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање - писање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање способности посматрања и уочавања богатства, облика, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - упућивање ученика да доживљавају, разумеју и изражавају слике и осећања израженим у књижевним текстовима - изражавање сопственог утиска - развијање и неговање сарадничких односа
Математика	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање - израда задатака - уочавање - практичан рад - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - примена стечених знања на решавање задатка различитог типа
Свет око нас	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика 	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање знања о облицима рељефа - упознавање сведока прошлости - уочавање разлика и сличностима крајевима
Музичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - извођење - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање расположења и ведрине - певање и играње научених огара, развијање стваралаштва, креативности и оригиналности
Физичко васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - трчање - шетање - такмичење - игра - одржавање личне хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање издржљивости, истрајности, упорности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности - развијање хигијенских навика ради ефикасијег очувања здравља и повећање отпорности организма
Ликовна култура	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - цртање - сликање - израда 	<ul style="list-style-type: none"> - цртање, сликање, израда на основу непосредног опажања околине - развијање смисла за лепо и уредно
Грађанско васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарства и пријатељства - поштовање разлика - уважавање својих и туђих потреба
Чувари природе	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање и неговање љубави према природи, променама у природи - очување и заштита природе и природних богатстава

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛЕ У ПРИРОДИ
Пешачки излети (рекреативно- сазнајног карактера)	<ul style="list-style-type: none"> - шетња - уочавање - учење - посматрање и описивање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање правилног односа према природи и њеном очувању - стицање нових знања - примена стечених знања на очигледним, природним објектима - упознавање околине - развијање спретности и кондиције у природи - боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља ученика
Културно-забавне Активности	<ul style="list-style-type: none"> - играње - певање - креирање маски и фризура - имитирање - такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - неговање лепоте и задовољства у дружењу, развијање другарства - развијање такмичарског духа - подстицање оригиналности и креативности - неговање смисла за хумор
Час одељенског старешине	<ul style="list-style-type: none"> - причање - размена искустава - прилагођавање - учење - примена правила понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарских и пријатељских односа - прилагођавање новим условима - подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама (шетњи, игри, соби, ресторану, купатилу) - развијање толеранције и сарадње

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

ЦИЉЕВИ

- очување, подстицање и унапређење укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

ЗАДАЦИ

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

ДРУГИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Редовна настава	22 - 25	792 - 900
2.	Допунска настава	1	36

Редни број	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Српски језик	5	180
2.	Русински језик	5	180
3.	Српски језик (за националне мањине)	2	72
4.	Страни језик (енглески језик)	2	72
5.	Математика	5	180
6.	Свет око нас	2	72
7.	Ликовна култура	2	72
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО		20 - 23	720 - 828
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Верска настава	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36
ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Чувари природе	1	36
2.	Народна традиција	1	36
3.	Матерњи језик са елементима националне културе (мађарски и русински језик)	2	72

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Час одељенског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, еколошке, спортске и културне активности	1	36
3.	Екскурзија	1	1 дан
4.	Школа у природи	1 недеља	7 дана

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено итражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- опосабљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика на логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста; развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика на доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитатурска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-уочавање и схватање реченице као основне језичке категорије; препознавање и разумевање главних реченичних делова;	-усвајање и развијање појма реченице, речи и гласа; -развијање осећаја за основ. гов. јединице; -самостално и подстицајно састављање реченица, проширивање реченица; -прилагођавање реда речи комуникативним потребама у контексту; -реченица - обавештење, питање и заповест; -уочавање потврдних и одричних реченица; -обележја реченице у говору (интонација и пауза) и у тексту (велико почетно слово и знаци интерпункције) -препознавање главних делова Реченице (предикат и субјекат); -именице и глаголи; -разликовање основних глаголских облика за исказивање садашњег, прошлог и будућег времена; -разликовање потврдних и одричних глаголских облика; -разликовање рода и броја именица	1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.4.7. 1.4.3. 2.4.6. 1.4.1. 1.4.2. 2.3.9. 2.3.3. 2.4.6. 2.4.5. 3.4.5. 3.3.5. 3.3.4. 3.3.1. 0.1.5. 0.1.6. 0.1.7. 1.1.3. 1.3.10. 2.5.3.	-кооперативне, -тимски рад, -решавање проблема, -вербалне, -рад на тексту, -демонстративна, -аудио-визуелна, -решавање задатака, -метода писаних радова, -слушање, -игра, -квиз, -метода уочавања	-фронтални, -индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-текстуална, -визуелна, -аудио-визуелна	-слушање, -одговарање на питања, -писмено одговарање на питања, -записивање, -посматрање, -самосталан рад, -решавање задатака, -уочавање и подвлачење битног, -коришћење литературе, -израда писмених радова
-уознавање са фонетским и морфолошким појмовима према захтевима програма;	-глас и слог, -самогласници и сугласници, -слоготворно р, -подела речи на слоге у изговору (једноставнији случајеви)		-вербалне, -рад на тексту, -демонстративне, -аудио-визуелне, -комплексне, -играње улога, -решавање зад. -слушање, -метода уочавања	-фронтални, -индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-текстуална, -визуелна, -друштвене игре	-слушање, -записивање, -преписивање, -посматрање, -самост.рад, -решавање зад. -рад на тексту, -певање, -моторне актив.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-савладавање нових програмских захтева из правописа;	-употреба великог слова у писању личних имена и презимена, надимака уз лично име, имена животиња, вишечланих географских имена и улица (једноставнија решења); -писање адресе; -растављање речи на крају реда (основна правила); -писање речце ли у упитним реченицама и речце не уз глаголе у одричним реченицама; -скраћенице за мере; тачка, упитник, узвичник; -две тачке и запета у набрајању	1.3.1. 1.3.3. 1.3.4. 2.4.7. 1.4.3. 2.4.6. 2.3.9. 2.3.2. 2.2.1. 2.2.8. 2.2.10. 2.5.3. 2.3.1. 1.4.1. 1.4.2. 2.4.5.	-вербалне, -рад на тексту, -игровне активности, -метода откривања, -илустративна, -метода графичких радова, -решавање задатака, -слушање, -метода уочавања,	-фронтални, -индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-зидне слике, -графоскоп, графофолије, -тестови, -уџбеници	-слушање, -одговарање, -записивање, -преписивање, -посматрање, -самосталан рад, -решавање задатака, -уочавање и подвлачење битног, -коришћење литературе,
-овладавање техником читања и писања латиницом;	-усвајање штампаних слова латинице, -усвајање писаних слова латинице по групама у складу са дидактичким принципом поступности - од лакшег ка тежем	1.2.1. 2.2.1. 2.3.1. 2.3.2.	-вербалне, демонстративне, -метода писаних радова, -посматрање, -слушање, -метода уочавања	-фронтални, индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-зидне слике, -словарица, -графоскоп, -цд, -компјутер, -уджбеници, -друштвене игре	-слушање, -усмено излагање, -преписивање, -посматрање, -самосталан рад, -рад на тексту, -именовање и читање слова латинице, -писање по диктату

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
мотивисање, подстицање и усмерење на читање лектире;	-развијање љубави према књизи, читању; -развијање потребе за књигом, способност да се њоме самостално служе као извором сазнања; -навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске школске, градске); -уознавање, развијање, чување и поштовање вла-ститог националног и културног идентитета на делима српске књиже-вности; -подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;	1.5.1. 1.5.2. 1.5.3. 1.5.4. 1.2.4. 1.2.5. 1.2.7. 1.2.8. 2.2.3. 2.2.7. 2.2.8. 2.2.9. 2.2.10. 2.5.1. 2.5.2. 2.5.3. 2.5.4. 2.5.5. 2.5.6. 2.5.7. 3.2.7. 3.3.1. 3.3.5. 3.5.1. 3.5.2. 3.5.3.	-кооперативни и тимски рад, -реш. проблема, -вођење дискус., -вербалне, -рад на тексту, демонстративна, -амбијентална, -аудио-визуелна, -илустративна, -стрип-метода, -скеч, -играње улога, -решавање зад. -слушање,	-фронтални, индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-слике, -цд,двд, -телевизор, -компјутер, -позоришне представе, -лектире-књиге	-слушање, -одговарање на питања, -усмено излагање, -посматрање, гледање филма, представе -описивање, -дискусија, -самосталан рад, -рад на тексту, -коришћење литературе
- увежбавање читања наглас; усавршававање читања у себи у функцији тумачења текста;	-увежбавање и усавр. технике читања наглас и у себи с разумев. прочитаног; -усклађивање интонације и темпа читања са природом текста (приповедање, опис, дијалог); -точно повезивање речи у реченици јачином и темпом природног говора; -потупно и доследно увођење ученика у начин вођења дневника о проч. књигама; -повремено читање и коментарисање записа на посебним часовима; -читање дијалогског текста по улогама; -читање наглас и у себи са ограниченим временом и унапред постављеним захтевима (усмерено читање); -читање у себи као припрема за самостално читање и учење;	1.2.1. 1.2.2. 1.2.4. 1.2.5. 1.2.6. 1.2.8. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.2.5. 2.2.6. 2.2.7. 2.2.8. 2.2.9. 2.2.10. 3.2.1. 3.2.4. 3.2.6. 3.2.7.	-текстуалне, -вербалне, -рад на тексту, демонстративне, -аудио-визуелне, -дијалогска, -учење путем открића, -игра,	-фронтални, индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-цд,двд, -уџбеници, -књиге	-слушање, -читање текстова, -активно учествовање у причању, -рецитовање, драматизација
оператив	садржаји	стандарди	методе	облици	средства	активност

ни задаци		за крај 1. циклуса				ученика
-уочавање и тумачење би-тних чинилаца текста пре-ма захтевима програма;	-слободно (самостално) саопштавање утисака о прочитаном тексту; -разумевање прочитаног текста; -уочавање хронологије и повезаности догађаја у приповедању; -запажање карактеристичних детаља у описивању лика и амбијента; -разумевање намера и осећања садржаних у тексту; -заузимање влститих ста-вова према поступцима ликова; -откривање и тумачење порука у тексту; -схватање важнијих целина у тексту(одељак) и одређивање подналова; -схватање одељка у це-лини и у његовим битним појединостима; -усвајање различитих значења у тексту и тумачење њихове изражајне функције;	0.1.4. 0.1.5. 0.1.6. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.4. 1.2.5. 1.2.6. 1.5.3. 1.5.4. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.5. 2.2.7. 2.5.4. 2.5.5. 2.5.6. 3.2.1. 3.2.7. 3.5.1. 3.5.2. 3.5.3.	-кооперативни, тимски рад, -решавање про-блема, -учење путем открића, -вођење дискусије, -вербалне, -рад на тексту, демонстративна, -амбијентална, -илустративна, -стрип-метода, -решавање за-датака, -слушање,	-фронтални, индивидуални -групни, -тандем, -комбиновани	-слике, -графоскоп -цд, -компјутер, -уџбеници	-слушање, -одговарање на питања, -усмено изла-гање, -записивање, -описивање, -дискусија, -самосталан рад, -рад на тексту, -уочавање и подвлачење битног, -коришћење лирературе, -израда графичких радова,
- симултан о усвајање књижевних и функцион алних појмова;	-систематично усвајање књижевних и функционалних појмова: -лирика(песма,осећања; стих,строфа - на нивоу препознавања и именована); -епика (фабула - редослед догађаја; главни и споре-дни ликови, њихове особине и поступци; поруке; епска песма, бајка, басна - препознавање); -драма (драмски јунак, драмска радња, драмски сукоб, дијалог; позорница глумац-на нивоу препознавања)	1.5.1. 1.5.2. 1.5.3. 1.5.4. 2.5.1. 2.5.2. 2.5.3. 2.5.4. 2.5.5. 2.5.6. 2.6.7.	-учење путем открића, -вербалне, -рад на тексту, -слушање, -метода уочавања,	-фронтални, индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-графоскоп, -компјутер, -уџбеници,	-слушање, -записивање, -преписивање, -посматрање, -рад на тексту, -коришћење литературе,

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-овладавање основним облицима језичког изражавања и даља усавршавања и негивање језичке културе	-препричавање садржине (детаљно препричавање слободно и по зајед. плану; у целини и по деловима) -причање о догађајима и доживљај. (индивидуално и по зајед. плану) -ближе и даље окружење, стварност и машта, непосредно доживљавање и сећање, причање према низу слика) -описивање (предмета, биљака, животиња -слободно или по плану)	0.1.1. 0.1.4. 0.1.5. 0.1.6. 0.1.7. 0.1.8. 1.3.1. 1.3.5. 1.3.6. 1.3.7. 1.3.8. 2.3.1. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8. 2.3.9. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.3.6.	-кооперативни, -тимски рад, -вођење дискусије, -вербалне методе, -рад на тексту, -метода писаних радова, -посматрање, -слушање,	-фронтални, индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-слике, низови слика, -цд, днд, -компјутер, -графоскоп, -природни и дидактички материјал	-слушање, -усмено и писмено излагање, -посматрање, -описивање, -самост. рад, -коришћење литературе, -писмени радови
-систематско и доследно реализовање програмираних и њима сличних вежбања у говору и писању	-ортоепске вежбе (правилан изговор речи, исказа, краћих реченица и пословица); -ортографске вежбе (преписивање ради усавршавања технике и брзине писања, увежбавање читког и уредног рукописа); -аутодиктат и контролни диктат (провера тачности запамћивања и усвојености правописних правила); -лексичке и семантичке вежбе (основно и пренесено значење речи, грађење речи, синоними и хомоними, итд.); -синтаксичке вежбе (састављање и проширивање реченица, ред речи у реченици); -загонетке и одгонетке; -казивање напамет научених текстова; -сценско приказивање текста; -служење речником, енциклоп. за децу; -слушање и вредновање и критичко процењивање говора у емисијама за децу; -неговање културе слушања саговорника, писање разгледница и писама; -израда домаћих писмених задатака и њихова анализа на часу	0.1.3. 1.3.10. 1.4.4. 1.4.5. 2.2.6. 2.3.6. 2.3.7. 2.3.8. 2.4.8. 2.4.9. 2.4.7. 2.5.2. 2.5.7. 3.3.3. 3.3.4. 3.3.5. 3.4.4. 3.4.5.	-кооперативни, -тимски рад, -учење путем открића, -вербалне, -скеч, -играње улога, -симулација, -радионице, -тестирање,	-фронтални, индивидуални, -групни, -тандем, -комбиновани	-слике, -цд, днд, -компјутер, -тестови, -уџбеници, -графоскоп, -дидактички материјал,	-слушање, -читање, -драматизација -активно учествовање у раду, -рецитовање, -писање по диктату, -аутодиктат,

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Цильеви предмета: Розвиване язичних способносцох и оспособйоване школярох же би ефикасно комуниковали на руским язика; розвиване думаня и критицкого одношеня гу дйсносци; упознаване зоз традицию и културу свойого народа, другима сучаснима културами як и универзалнима вредносцами гуманистичней традициї.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>1. ЯЗИК</p> <p>Граматика</p> <ul style="list-style-type: none"> - Виречене розумене виреченя як обвисценя, питаня и розказу. - Замерковйоване потвердзуючих и одрекаючих виреченьох. - Означоване виреченя у бешеди (интонация и павза) и у тексту (велька початна буква и знак интерпункції на концу (точка, викричнїк, знак питаня). - Слова. Обачоване и препознаванe слoвoх кoтpи знaчa мeнoвaнe и кoтpи знaчa дїю як глaвннх слoвoх у вpечeнoю. - Розликоване роду и числа (єднина, множина) слoвoх у вpечeнoю. - Склад и глас. Глас у складу кoтpи нaглaшeнн (вокал), гласи кoтpи шe гpуппoю кoлo вoкaлoх (кoнcoнaнтн). - Дзелене слoвoх нa склaдн у вгвaр. и пнcаню. 	<ul style="list-style-type: none"> - замерковац слова у рамикох виреченя у котрим ше замеркую їх функції, значене и форми - побудзоване свидомей активносци и самостойного роздумованя при школярох - повязоване наставе яика зоз дожицом уметнїцкого текста. - витворйоване континуитету у системи правописних и стилских вежбох. - замерковац основни морфолошки категории 		<ul style="list-style-type: none"> - слухане - одвити на питаня - писмене одвитоване на питаня - записоване - проваджене - самостойна работа - ришоване задаткох - замерковане и подцаговане главного - хасноване литературы 	<ul style="list-style-type: none"> - планує, вибера, обдумує и пририхтує одвитуючи тексти за роботу школярох; - толкує, демонстрира, водзи школярох у процесу ученя, дознаваня, порозуменя зявеньох, одношеньох и вязох; - твори проблемски ситуациї же би мотивовал школярох; - побудзує, провадзи, коригує и вреднує школярську роботу;
<p>Правопис</p> <ul style="list-style-type: none"> - Познаванe и пpавнлнe хacнoвaнe шнцкнх бyквoх, пoвязoвaнe пpн пнcаню. - Пнcанe з дpукoвaннмa и пнcаннмa, вeлкнмa и мaлнмa бyквaмн. - Хacнoвaнe вeлкeй бyквн нa пoчaткy вpечeнн, пpн пнcаню oсoбннх мeнoх и пpезвнcoкoх, єднoслoвннх гeoгpафскнх мeнoх и мeнoх yлїцoх. - Пнcанe aдpесн. - Poзклaдaнe слoвoх нa склaдн пpн пнcаню. - Пнcанe нeгaцїї. - Скpaцeнн зa мepн (кoрeлaцнa з нaстaвy мaтeм.) - Тoчкa, знaк пнтaнн, вкpнчнїк. - Двa тoчкн и зaпнaтa пpн нaчншльoвaню 	<ul style="list-style-type: none"> - хасноване виразох у бешедних ситуацийох - системски обдумани вежби у бешеди и писаню - непрерывно повязовац знаня о язyku зoз нeпoштpeднy бeшeднy пpакce - нeпoштpeднa дeдyкцнa и пepшe вeжбaнe - снстeмaтскн вeжбaнн чaстн, рнжнpoднн и рoзлнчнн фoрмн пнcмeннх вeжбoх - yпyцнц нa хacнoвaнe пpавoпнcy и пpавoпнcнoгo слoвнїкa. 		<ul style="list-style-type: none"> - слухане - одвитоване - записоване - преписоване - припатране - самостойна работа - ришоване задаткох - замерковане и подцаговане главного - хасноване литературы 	<ul style="list-style-type: none"> - утвeрдзyє, oбнaвн и снстeмaтнзує знaнe шкoлнpoх; - зaпнcyє рeзултaтн рoбoтн и вoдзн рoзгвaркy зoз шкoлнpaмн o рeзултaтoх и мoжлївoсцoх зa пpeвoзнхoдзeнe пoчeжкoсцoх

<p>2. КНІЖОВНОСЦ</p> <p>Школска лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. М. Антич, Кед сом бул вельки 2. И. Бекрич, Хлапцово шесце 3. М. Будински, Вредни стари людзе, Наисце ше боім 4. Ѓ. Витез, Як жиє Антунтун 5. Й. Йорганчевич, Пеги 6. М. Канюх, Димчок и димиско 7. М. Канюх, Гден од шмелих 8. М. М. Кочиш, Хмара, 9. М. М. Кочиш, Додня, 10. М. М. Кочиш, Вечар 11. М. Ковач, За валалом 12. М. Колошняї, Здогадоване на дзец.; Яка моя мац 13. И. Г. Ковачевич, Шлебода 14. И. Г. Ковачевич, Нешор 15. К. Колоди, Пинокио 16. Сераф. Макаї, Мой оец, Велька гришка, Ѓовля на високей ноги 17. В. Мудри, Коваль 18. Г. Надь, Брам ушка и пчолка 19. М. Надь, Кед слунко 20. Я. Олеяр, Коминяр 21. М. Павлович, Жимно було 22. Д. Папгаргаї, Мож пожувац вельку ствар 23. Д. Радович, Приповедка о малим пальцу 24. М. Скубан, Врацена цмота 25. Ль. Сопка, Гледане 26. М. Томчанї, Яй, нови чижми 27. И. Франко, Лішак Микита 28. Ш. Чакан, Заячок и пчолка 29. Басна, Налпа и ей дзеци 30. Рус. нар. прип., Гуска на еднїй ноги 31. Рус. нар. пис. Наврачали 	<p>- прилагодзиц читане файти тексту читање</p> <p>- обсяг толкованя текста</p> <p>прилагодзиц зложеносци його нукашней структури</p> <p>- повязовац и груповац зоз одвитуюцима змистами зоз других подручїох граматики, правопису, култури висловйованя – читане наглас</p> <p>- гласне читане потолкованого тексту зоз читанки або лектири</p> <p>- илюстроване и графичне представяне язичних поняцох и їх одношеньох</p> <p>- прилагодзоване читаня файти тексту, обсяг толкованя тексту у зависносци од його никашней структури, систематске и дошлїдне уводзене читаня у себе</p> <p>Вибор насловох кнїжовних текстох засновани на легкой препознатлївосци смисла, на блїзкосци з реалним животом на єдним боку и поспишованю фантазиї на другим, на обраценосци гу позитивним обшим вредносцом. Наставник шлебодни же би у своїм плану правел таки розпорядок текстох яки вон трима же одвитує датим условийом оддзеленя у котрим роби, змистом котри му одвитує и вибор котри у</p>		<p>- слухане</p> <p>- одвитоване на питаня</p> <p>- усне викладане</p> <p>- припатране</p> <p>- патрене филма</p> <p>- представи</p> <p>- описоване</p> <p>- дискусия</p> <p>- самостойна работа</p> <p>- работа на тексту</p> <p>- хасноване литератури</p>	<p>- планує, вибера , обдумує и пририхтує одвитуюци тексти за роботу школярох;</p> <p>- толкує, демонстрира, водзи школярох у процесу ученя, дознаваня, порозуменя зявеньох, одношеньох и вязох;</p> <p>-твори проблемски ситуациї же би мотивовал школярох;</p> <p>- побудзує, провадзи, коригує и вреднує школярску роботу;</p> <p>- утвердзує, обнавя и систематизує знане школярох;</p> <p>- записує резултати роботи и водзи розгварку зоз школярами о резултатох и можлївосцох за превозиходзене почежкосцох;</p>
--	---	--	--	---

<p>32. Басна, Лішка и журавель 33. Басна, Гавран и лішка 34. Рос. сказка, Хвости</p> <p>Домашня лектира 1. Х. К. Андерсен, Сказки, вибор 2. А. С. Пушкин, Сказки, вибор 3. Вибор зоз сучасней поезиї и прози за дзеци на руским язичу</p> <p>Читанє - Дальше увежбованє технїки читаня наглас и у себе з розуменьом пречитаного. - Ускладзованє інтонації и темпа читаня зоз природу текста (приповеданє, диалог, опис, писня и под.) - Читанє и виводженє драматизованого текста по улогах. - Читанє наглас и у себе з напредок заданим задатком (унапрямене читанє); читанє у себе як пририхтованє за самостойне читанє и ученє. - Розликованє приповедки, сказки, басни, загадки и присловки.</p>	<p>датеї хвильки ма добру корелацию зоз животним окруженьом або ситуацию як и корелацию з другима предметами. Кнїжовни текст вше ма у основи даяку естетичну врсносц на котру треба обрациц увагу. - Конечни смисел ученя читаня на початним уровню розконарює ше на голєм два боки: то читанє зоз розуменьом пречитаного та и його пренешеного значеня и, друге, то читанє у себе. - Пред тим як цо школяр розвие способносц и схопносц читаня з розуменьом и у себе, школяр чита наглас прето же то можлівосц же би ше з корекциями указовало на ритем читаня, на павзи, на читанє знакох як информацийох о тексту, пре корекції у інтонації итд.</p>			
<p>Робота на тексту - Замерковйованє важнейших цалосцох у тексту (пасус, епизода) о одредзованє можлівих поднасловох. Похопйованє пасуса у цалосци и у його сущних поединосцох ак часци ширшого текста. Ушорйованє неповязаних часцох текста до хронологийней и смисловей логичней цалосци. Обачованє характеристичних детальох при опису амбиенту, подобох и подїйох. Обачованє хронології збуваньох и вязох причина пошлїдок. - Заберанє власного становиска гу поступком</p>	<p>- Читанє кнїжовного текста источашнє служи и як приклад за препознаванє и розуменє порученюх котре текст ноши але и препознаванє кнїжовней файти и ей характеристикох. У цеку основ.школи школяр ше упозна зоз векїшим числом кнїжовних файтох и замеркує характеристики текста, од елементох приповеданя, описованя, диалогу, по композиц. діла. Вибор текста у шицких класох а окреме на уровню почат. читаня або уводзеня до розуменя кнїж.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - слуханє - одвитованє на питаня - усне викладанє - записованє - описованє - дискусия - самостойна работа - работа на тексту - хаснованє литератури 	<ul style="list-style-type: none"> - планує, вибера , обдумує и пририхтує одвитуюци тексти за роботу школярох; - толкує, демонстрира, водзи школярох у процесу ученя, дознаваня, порозуменя зявеньох, одношеньох и вязох; - твори проблемски ситуациї же би мотивовал школярох; - побудзує, провадзи, коригує и вреднує школярску роботу; - утвєрдзує, обнавя и систематизує знанє

<p>подобох.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Замерковане и розумене суцного у тексту. Розумене функції на слова и подна слова у тексту як целосци. Преприповедоване на основи заедничкого и индивидуального плану приповеданя детально и зжато; предлужоване и дополньоване приповедки. --Замерковане опису, директней бешеди и диялогу. - Толковане порученьох, намирох и чувствох виражених у тексту. - Обачоване розличних значеньох словох у зависносци од контексту и їх хасноване у бешеди. - Упутйоване школяра на способ хаснованя учебника, библиотски и гледане и находжене конкретного змист у учебнику або задатку. 	<p>діла засновани напредпоставкох о школярових можлівосцох рецепції односно на його скромним книж. искуству котре огранічує ширину вибору текста. Найлепши умет. діла не доступни розуменю школяра, та ше уведжене до розуменя книжовного діла одвива на виразней поступносци. Толковане текста ше найвецей зводзи на елементи розуменя події, фабули и основ. порученя. До тих елементох мож дойц зоз шлебодну розгварку а вше ше подрозумює же школярох треба пририхтац зоз поступками мотивованя, поступками препоз. зявеня у реалним живоце и вец то повязац зоз фабулу и порученьом книж.діла.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - замерковане и подцаговане главного - виробок графичних работох 	<p>школярох;</p> <ul style="list-style-type: none"> - записує результати роботи и водзи розгварку зоз школярами о результатах и можлівосцох за превозиходжене почежкосцох
<p>Поняца</p> <ul style="list-style-type: none"> - Усвоюю ше шлідууюци поняца: потвердзуюце, одрекаюце, розповедне, викричне и опитне нвиречене; - слова з котрима ше менує и котри знача дію; значене слова, його род и число; проза, фабула, диялог, улога, главна и бочни подоба, подія. 	<ul style="list-style-type: none"> - напредок обдумац змисти котри ше буду у цеку рока обробйовац - читане по улогох 		<ul style="list-style-type: none"> - слухане - записоване - преписоване - проваджене - работа на тексту - хасноване литературы - рецитоване - драматизация 	<ul style="list-style-type: none"> - планує, вибера, обдумує и пририхтує одвитууюци тексти за роботу школярох; - толкує, демонстрира, водзи школярох у процесу ученя, дознаваня, порозуменя зявень., одношеньох и вязох; - твори проблемски ситуациі же би мотивовал школярох; - побудзує, провадзи, коригує и вреднує школярску роботу; - утвердзує, обнавля и систематиз. знане школярох; - записує результати роботи и водзи розгварку зоз школярами о результатах и можлівосцох за превозиходжене почежкосцох.

<p>2. КУЛЬТУРА ВИСЛОВИЙОВАННЯ</p> <p>Усне висловйованє</p> <ul style="list-style-type: none"> - Преприповедованє змісту кратших текстох, театралних представох, филомох и РТВ емисийох за дзеци, спрам плану составеного з деталних питаньох и спрам плану з пообщенима питаннями; - преприповедованє по часцох и у цалосци. - Приповеданє о подїюх спрам шора сликох, спрам єдней слики котра представля цалоснє зявенє и на основи заданих тематичних словох, по плану у форми питаньох, у форми поднасловох и по плану датим як тєзи. - Описованє предметох, людзох, животиньох, рошлїнох. Обачованє и менованє виразних прикметох. Описованє по плану. <p>Идентитет:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Менованє и описованє зявеньох у природи. Менованє родзинства, сушєдства, познатих и непознатих, припадносци полу и дружтвеним групом (национална, вирска и инша припадносц). - Приповеданє о себе и своей улоги у подїюх; приповеданє о истей подїї з вецей углох патрєня, - Комуникация: Обачованє, менованє и описованє одношеньох у природи (мєдзи животинями, людзми и животинями). Виразованє дзеки (афирмативно и процивно: сєм, будзем, жадам, наздавам ше, радуєм ше и подобне). Менованє предметох и зявеньох з рижними словами. - Збогацованє словнїка з хаснованьом язичних бавискох. <p>Писанє висловйованє</p> <ul style="list-style-type: none"> - Прєписованє виреченьох и виривкох з текстох з цильом же би ше усовершовало технїку и швидкосц писаня и вежбало читлїви и шорови рукопис. <p>Прєписованє кратших виреченьох з напредок заданим задатком.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Писани одвити на поставени питаня и поставянє питаньох на задани одвит. - Диктати -рижни файти творчих диктатох, контролни и автодиктат. - Записованє змісту кратших текстох або опису подїюх спрам плану составеного з пообщєних питаньох. - Описованє спрам слики котра представля цалосну подїю спрам плану з пообщєними питаннями; описованє єдноставнейших подїюх и предметох спрам плану у форми тезох; опис особи (членох фамилїї, товаришох и под.). - Заєднїчки писани состав (преприповедованє, приповеданє, описованє) з намиру же би ше обачели основни правила о логичним рядошлїду подїї. - Писанє розгляднїцох, винчованкох, поволанкох, кратких писмох. 	<p>- У програму ше зявлюю узвичасни погледованя наведзени як приповеданє, преприповедованє и описованє у усним и писаним висловйованю. Прєширенє ше одноши праве на елементи комуникації зоз котрима треба допринєсц злєпшаню фонда словох и формох мєдзисобного сообщованя. За подручє культури висловйованя шицки животни теми добри теми. Два нови подручя у програму то "идентитет" и "комуникация". Смесел шицких подручох у тим же би до подручя культури висловйованя унесли рационалну структуру а зоз витворйованьом елементох тей структури допринєши ше систематичносци ученя и вежбаня за углавним каждодньово и практични ситуациї зоз чим програм и його витворйованє достава потребну меру функционалносци.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - слуханє - усмене и писмене викладанє - провадженє - описованє - самостойна работа - хаснованє литератури - писани роботи - вежби 	<ul style="list-style-type: none"> - планує, вибера, обдумує и пририхтує одвиуюци тексти за роботу школяр.; - толкує, демонстрира, водзи школярох у процесу ученя, дознаваня, порозумєня зявеньох, одношеньох и вязох; - твори пробл. ситуациї же би мотивовал школярох; - побудзує, провадзи, коригує и вреднує школярску роботу; - утвердзує, обнавя и систематизує знанє школярох; - записує резултати роботи и водзи розгварку зоз школярами о резултатох и можлївосцох за превозиходженє почежкосцох
--	--	--	---	---

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика јесу да ученици:

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких структура и речника од око 2000/3000² фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

---

² У косим заградама /.../ означени су проширени програмски садржаји за које се одређује васпитно–образовна организација на предлог наставника у зависности од нивоа знања ученика, националног састава средине, блискости језика ученика и нематерњег језика и др.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Ученици треба да усвоје предвиђене језичке структуре, око 250/300/ нових речи и израза и основне облике комуникације и да их користе у говору за исказивање радње у садашњости и прошлости	– именоване предмета и бића, – исказивање радње, – исказивање особина предмета и бића и припадања, – исказивање објекта, намене, просторних односа, – исказивање молбе и заповести, – исказивање временских односа, – исказивање начина радње		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
2. Ученици треба да савлађују правилан изговор нових лексичких јединица, као и осталих елемената изговора везаних за нове морфолошке категорије	– настављање увежбавања правилног изговора нових лексичких јединица и нових облика; – коришћење говорних вежби из претходног разреда и увођење нових		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
3. Ученици треба да разумеју на слух поруке 8–15 реченица које чине кохерентну целину у оквиру обрађене тематике, као и краће дијалоге	– стицање и развијање језичких вештина: слушање са разумевањем и говор, – разумевање, давање налога, извршавање радњи		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, давање налога, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
4. Ученици треба да стекну способност да одговарају (да дају више одговора на једно питање) и постављају питања како би могли да воде кратке дијалоге	– давање више реченица као одговор на једно питање; – постављање питања интонацијом; – вођење дијалога карактеристичних за свакодневне говорне ситуације уз усвајање и правилно коришћење основних облика комуникације – варирање дијалога на визуелни или вербални подстицај		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
5. Ученици треба да стекну способност за краће самостално излагање у вези са обрађеном тематиком	– краће самостално излагање у вези са обрађеном темом на основу слике или низа слика и у вези са спонтаним ситуацијама које се стварају у учионици		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, певање, рецитовање, примена стечених знања
6. /Ученици треба да се оспособе се за почетно читање и писање према интересовању и могућностима./	– читање и писање наслова и сасвим кратких текстова писаних великим штампаним словима		монологска, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, преписивање, читање

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном (од трећег разреда) облику о темама из његовог непосредног окружења.

У исто време, настава страних језика треба да:

- да подстакне потребу за учењем страних језика;
- подстакне развијање свести о сопственом напредовању рада јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост;
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе:	облици:	средства:	активности ученика:
<p>1. Разумевање говора</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје гласове (посебно оне којих нема у матерњем језику) у говорном ланцу, акценат, ритам и интонацију; - разуме вербални садржај уз помоћ облика невербалне комуникације; - разуме говор наставника, кратке дијалоге, приче и песме о познатим темама, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа; - разуме и реагује на одговарајући начин на кратке усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство итд.). 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.	Ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са познатим темама.	Дијалoшка Монолошка Аудитивна Комуникативна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Песме Уџбеник	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Слушање аудио записа Цртање на основу слушања излагања наставника
<p>2. Усмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговетно изговара гласове, научене речи и изразе, поштује ритам и интонацију; - даје основне информације о себи и свом окружењу, самостално и уз наставникову помоћ; - описује кратким и једноставном језичким структурама себе и друге у познатим ситуацијама; - репродукује, сам или у групи, кратке рецитације и бројалице и пева познате песмице 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.	Ученик усмено изражава садржаје у вези са познатим темама, самостално или уз помоћ наставника	TPR (total physical response) Дијалoшка Монолошка Аудитивна Комуникативна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Песме Уџбеник Уџбеник Радна свеска Слике	Показивање и вршавање наредби Слушање излагања наставника Одговарање на питања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе:	образи:	средства:	активности ученика:
3. Интеракција - реагује вербално и невербално на упутства и постављена питања; - поставља једноставна питања; - изражава допадање и недопадање; - учествује у комуникацији (у пару, у групи...) - препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења.	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.	Ученик остварује комуникацију и са саговорницима размењује кратке информације у вези са познатим темама.	Дијалогска Монолошка Аудитивна Комуникативна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Уџбеник Радна свеска Слике Цртежи Говор Аудио записи Интернет Песме Филмови Уџбеник	Усмено излагање делова садржаја Репродуковање песама, рецитација и дијалога Слушање излагања наставника Одговарање на питања Усмено излагање делова садржаја
4. Знања о језику - препознаје шта је ново научио; - схвата значај познавања језика, матерњег и страног у међуљудској комуникацији.	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.	Препознаје основне принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај личног залагања у процесу учења страног језика.	Дијалогска Монолошка Комуникативна Аудитивна Комуникативна TPR (total physical response) Демонстративна Комуникативна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Радна свеска Цртежи Слике Говор Аудио записи Интернет Песме Филмови Уџбеник	Описивање слика и цртежа Репродуковање песама, рецитација и дијалога Слушање излагања наставника Одговарање на питања Усмено излагање делова садржаја Описивање слика и цртежа Репродуковање песама, рецитација и дијалога Понављање

САДРЖАЈ

1. Школа - Школски простор и активности

(у учионици, школска торба, представљање и упознавање – нови пријатељи; песме и рецитације: *Hello, Hello; Hello, Mary! How are you?; The ink is black; We go to school; The wheels on the bus*)

2. Ја и моји другови - нови другови и особе; нове игре - у складу са годишњим добима (песме и рецитације: *Hello, friends!; Skipping rope is lots of fun; Make new friends; It's autumn, old leaves are falling*)

3. Породица и блиско окружење - шира породица, суседи и пријатељи (песме и рецитације: *Finger family; This is the father*)

4. Празници - Ускрс и други

важни празници

(*I want to buy a car; I'm so happy; Five Easter eggs; Jingle Bells; We wish you a Merry Christmas; Snowflakes falling*)

5. Мој дом - просторије и делови намештаја

(*This is my street; How many rooms; Wake me, shake me; Two beds, one table;*

6. Исхрана – ужина, избор хране и пића, - воће и поврће по годишњим добима, навике у исхрани у земљи/ама чији се језик учи (*I like cookies; Toast and butter; A glass of juice, a cup of tea; I'm a little teapot short and stout*)

7. Одећа - одевни предмети по годишњим добима

(*Head and shoulders; Where's my jacket; I have ten little fingers; Big jumpers, warm*

jumpers; T-shirts white and T-shirts blue;

8. Окружење - место и улица где станујем, важне установе у окружењу (биоскоп, школа, позориште, пошта, музеј)

(*Ha, ha, ha; Traffic lights can talk; Who's afraid of the big bad wolf; Round and round the village; Old MacDonald had a farm; How many animals are in the zoo;*

9. Остало - годишња доба, месеци, дани у недељи и делови дана

МАТЕМАТИКА

Циљ наставе математике у основној школи јесте;

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву;
- да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање;
- да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике су:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност математичког изражавања, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове међусобне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су истинољубивост, одговорност и смисао за самосталан рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Савладавање сабирања и одузимања до 100	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и одузимање природних бројева до 100 (с прелазом преко десетице) - комутативност и асоцијативност сабирања - изрази (две операције), заграде, редослед рачунских операција - решавање једноставних задатака (највише две операције) 	<p>1MA.1.1.4. 1MA.2.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.2. 1MA.1.1.1. 1MA.1.1.5. 1MA.1.4.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - монолошка -демонстративна - интерактивна - истраживачка - илустративна - игра - решавање задатака - писаних радова - уочавање - проблемска - смислено учење - мозаик 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - индивидуални - групни - тандем 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - природни материјали - ученички прибор - радна свеска - наставни листићи - слике - бројевна права - табла - графоскоп - фломастери - графофолије 	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и одузимање до 100 - меморисање - примењивање стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именоване - упоређивање - разликовање - примена стечених знања - посматра
2. Схватање множења као сабирање једнаких сабирака, упознавање и коришћење термина и знака множења	<ul style="list-style-type: none"> - множење природних бројева - знак за множење ($\cdot$) - речи: чиниоци, производ - нула и јединица као чиниоци - комутативност и асоцијативност множења - заграде, редослед рачунских операција - решавање једноставних задатака (највише две операције) 	<p>1MA.1.1.4. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3. 1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.1.1.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уочавање - аудиовизуелна - дијалогска - монолошка -демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - кооперативна - откривања 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - природни материјали - ппт презентације - ученички прибор - наставни листићи - графоскоп - графофолије - апликације 	<ul style="list-style-type: none"> - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именоване - упоређивање - разликовање - закључује - посматра - повезује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
3. Упознавање операције дељења, коришћење термина и знака дељења	<ul style="list-style-type: none"> - дељење природних бројева - знак за дељење (:) - речи: дељеник, делилац и количник - нула као дељеник - изрази (две операције) - заграде, редослед рачунских операција - компоненте дељења : дељеник - број који се дели делилац - број којим делимо, количник - резултат дељења 	<p>1MA.1.1.4. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3. 1MA.1.1.1. 1MA.1.1.3. 1MA.1.4.1. 1MA.1.3.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална - мозаик 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - наставни листићи - ппт презентације - ученички прибор - разне апликације - предмети и материјали из окружења - табла - фломастери - графоскоп - графофолије 	<ul style="list-style-type: none"> - меморисање - сарађује - учествује - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именоване - упоређивање - разликовање - повезује - посматра - закључује
4. Упознавање (на примерима) комутативност и асоцијативност рачунских операција (без употребе ових назива)	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и одузимање природних бројева до 100 (с преласком десетице) - комутативност и асоцијативност сабирања - изрази (две операције), заграде, редослед рачунских операција - решавање једноставних задатака (највише две операције) 	<p>1MA.1.1.4. 1MA.2.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - откривања 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - дидактички материјал - табла - графофолије - фломастери - графоскоп 	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и множење до 100 - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именоване - разликовање - упоређивање - повезује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
5. Уочавање својства нуле као сабирка, чиниоца и дељеника, а јединице као чиниоца и делиоца	<ul style="list-style-type: none"> - 0 и 1 као чиниоци - 0 као дељеник - сабирање, множење и дељење природних бројева до 100 - изрази (две операције) - заграде (предност у решавању задатака) - решавање једноставних текстуалних задатака 	<p>1MA.1.1.4. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3. 1MA.1.1.1. 1MA.1.1.2. 1MA.2.1.1. 1MA.1.1.5. 1MA.2.1.1. 1MA.2.1.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална 	<ul style="list-style-type: none"> - фронта лни - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - ппт презентације - ученички прибор - табла - фломастери 	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и множење до 100 - меморисање - учествује - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - повезује
6. Савладавање таблице множења једноцифрених бројева и одговарајућих случајева дељења (до аутоматизма)	<ul style="list-style-type: none"> - множење и дељење природних бројева до 100 - знак за множење ($\cdot$) - речи: чиниоци, производ - знак за дељење ($:$) - речи: дељеник, делилац, количник - нула и јединица као чиниоци - нула као дељеник 	<p>1MA.1.1.4. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогска - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - коперативна - мултимедијална - графичка 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - ппт презентације - наставни листићи - дидактички материјал 	<ul style="list-style-type: none"> - множење и дељење до 100 - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - црта - размишља

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	образи	средства	активност ученика
7. Савладавање множења и дељења у оквиру 100, упознавање функције заграде и редоследа извођења рачунских операција	- таблица множења и дељења у оквиру 100 - решавање једноставних текстуалних задатака - предност заграде у изразу - одређивање вредности бројевног израза поштујући редослед рачунских операција	1МА.1.1.2. 1МА.1.1.3. 1МА.1.1.4. 1МА.2.1.4. 1МА.3.1.4.	- дијалогска - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална - откривања - уочавања - проблемска - хеуристичка	- фронтални - групни - тандем - индивидуални	- уџбеник - радна свеска - наставни листићи - ппт презентације - дидктички материјал - графоскоп и графофолије - табла и фломастери	- дељење и множење до 100 - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - размишља - повезује
8. Умеју да прочитају и запишу помоћу слова збир, разлику, производ и количник, као и да знају да одреде вредност израза са две операције	- разумевање прочитаног - компоненте рачунских операција - редослед рачунских операција - израчунавање вредности израза са две операције	1МА.1.1.3. 1МА.2.1.4. 1МА.3.1.3. 1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.4. 1МА.2.1.3.	- дијалогска - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мозаик - мултимедијална - хеуристичка	- фронтални - групни - тандем - индивидуални	- уџбеник - радна свеска - ппт презентације - наставни листићи - графоскоп - табла - графофолија - фломастер - слике - бројевна права	- сабирање и множење до 100 - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - примена стечених знања - закључује - посматра

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
9. Упознавање употребе слова као ознаке за непознати број (односно, као замену за неки) број у најједноставнијим примерима сабирања и одузимања	- узајамна повезаност сабирања и одузимања као рачунских операција - коришћење слова као ознаке за непознати број и његово израчунавање - израчунавање непознатог сабирка, умањеника и умањеоца у задацима	1МА.1.1.5. 1МА.2.1.5. 1МА.1.1.1. 1МА.1.1.2. 1МА.1.1.4. 1МА.2.1.1. 1МА.2.1.3.	- дијаложка - кооперативна - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална - интегрисана - дужи - откривања	- фронта-лни - групни - тандем - индивидуални	- уџбеник - радна све-ска - ппт презентације - наставни листићи - табла - фломастер - графоскоп - графофоли-је - бројевна права	- сабирање и множење до 100 - меморисање - сарађује - учествује - моделује - креира - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - повезује - закључује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
10. Знају да решавају текстуалне задатке с једном или две рачунске операције, као и једначине с једном операцијом (на основу веза између компонената операције)	<ul style="list-style-type: none"> - разумевање текстуалних задатака (познато и непознато у тексту) - веза између рачунских операција - поштовање редоследа рачунских операција - одређивање непознатог у задатку и његово израчунавање - записивање и израчунавање непознатог сабирка, умањеника и умањеоца у задатку - записивање и израчунавање непознатог чиниоца, дељеника и делиоца у задатку и његово израчунавање - решавање једноставних једначина - непознати број и његово израчунавање у једнакостима: $x+5=9$; $7*x=35$; $x:5=3$; $12:x=4$ 	<p>1MA.1.1.2. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3. 1MA.3.1.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка експериментална - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална - интегрисана - хеуристичка - графичка - дужи - откривања 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - ппт презентације - табла - фломастери - графоскоп - графофолије - разне апликације 	<ul style="list-style-type: none"> - црта - меморише - повезује - решава проблем - запажа - уочава - именује - упоређује - разликује - примена стечених знања - истражује - размишља - закључује - посматра - прати - креира - моделује - сарађује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
11. Схватање појма половине	<ul style="list-style-type: none"> - знати парне и непарне бројеве да би одредили половину неког броја - цело и његова половина - дељење на два једнака дела - веза множења и дељења 	<p>1МА.1.3.1. 1МА.1.3.2. 1МА.2.3.2. 1МА.1.1.1. 1МА.1.2.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална експериментална - графичка - дужи 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - ппт презентације - природни материјали - цртежи - слике - таблице множења и дељења - бројевна права - табла - фломастери 	<ul style="list-style-type: none"> - повезује - истражује - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - примена стечених знања - црта
12. Уочавање и стицање одређене спретности у цртању праве и дужи као и разних кривих и изломљених линија	<ul style="list-style-type: none"> - препознавање и именовање равних и кривих површи - препознавање, именовање и цртање правих и кривих, отворених, затворених и изломљених линија - линија као граница спољашњости и унутрашњости - најкраће растојање између две тачке-дуж - права и полуправа и њихово обележавање 	<p>1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2. 1МА.1.2.3. 1МА.2.2.2. 1МА.2.2.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - хеуристичка - графичка - експериментална 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - прибор за цртање (лењири) - модели (геометријске фигуре) - природни материјали (жица, канап) - слике 	<ul style="list-style-type: none"> - меморисање - примена стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - повезује - црта

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
13. Уочавање и цртање правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање особина правоугаоника и квадрата (прави углови, супротне странице једнаке, све странице једнаке) - цртање правоугла на квадратној мрежи - цртање правоугаоника и квадрата на квадратној мрежи 	<p>1МА.1.2.1. 1МА.1.2.3. 1МА.2.2.1. 1МА.1.2.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - хеуристичка - графичка експериментална - учење кроз игру - објашњење 	<ul style="list-style-type: none"> - фронта-лни - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - прибор за цртање (лењири) - модели (геометријске фигуре) - слике - цртежи - графоскоп - графофолије - табла - фломастер 	<ul style="list-style-type: none"> - меморисање - примена стечених знања, - решавање проблема - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - закључује - црта, - повезује - именује - креира - сарађује
14. Упознавање и примена мера за дужину (m, dm, cm) и време (час, минут, дан, седмица, месец)	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање и мерење предмета из непосредне околине - упознавање и примена мера за дужину и време - претварање јединица у мање и веће - записивање мерења мерним бројем и јединицом мере - мерење дужине - мерење времена - именовање јединица за мерење времена (час, минут, дан, седмица, месец) - писање ознака јединица за мерење дужине и времена 	<p>1МА.1.2.1. 1МА.1.2.2. 1МА.1.2.3. 1МА.2.4.2 1МА.2.2.1. 1МА.2.2.2. 1МА.1.4.1. 1МА.2.4.1.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - дијалoшка - монолошка - демонстративна - илустративна - истраживачка - игра - решавање задатака - мултимедијална - откривања - уочавање - графичка - метода табеле - интегрисана - кооперативна - хеуристичка 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - разни модели метра - календари - часовник - наставни листићи - ппт- презентација - лењир - графоскоп - графофолије - слике - цртежи - плакати - бројевна пр. 	<ul style="list-style-type: none"> - закључује - меморисање - црта - гр. представља - повезује - размишља - запажање - уочавање - именовање - упоређивање - разликовање - примена стечених знања - процењује - сарађује - прати - моделује

СВЕТ ОКО НАС

Циљ интегрисаног наставног предмета Свет око нас јесте да деца упознају себе, своје окружење, развију способности за одговоран живот у њему

Задаци

- формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;
- овладавање методама и техникама сазнајног процеса и почетним методама и техникама учења;
- подстицање дечијих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно – развојним способностима;
- подстицање и развијање истраживачких активности деце;
- подстицање уочавања узрочно – последичних веза, појава и процеса, на основу различитих параметара;
- описивање и симулирање неких појава и моделовање једноставних објеката у свом окружењу;
- слободно исказивање својих запажања и предвиђања и самостално решавање једноставних проблем – ситуација;
- развијање различитих социјалних вештина и прихватање основних људских вредности за критеријум понашања према другима;
- развијање одговорног односа према окружењу као и интересовања и спремности за његово очување;

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Формирање елементарних научних појмова из природних и друштвених наука;	- кретање и оријентација у простору и времену - људска делатност	1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.2. 1ПД.2.4.3. 1ПД.2.4.4. 1ПД.2.4.5. 1ПД.3.4.1. 1ПД.3.1.1. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 1ПД.1.3.1. 1ПД.2.3.1. 1ПД.3.3.1	- дијалогска - монолошка - истраживачка - решавање проблем ситуација - илустративна - кооперативна - интерактивна	- фронтални; - групни; - тандем; - индивидуални	- зидне слике - CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници	- поставља питања - тражи информације и објашњења - врши повезивања - води белешке - изводи закључке - прави план
Развијање техника сазнајног процеса посматрање, уочавање, упоређивање, класификовање, именовање;	- оглед са биљкама; - оглед са воденом паром; - прављење струјног кола; - прављење дуге; - Прављење графикана; - Колико је пало кише	1ПД.1.2.3 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.2.3 1ПД.3.1.1. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 1ПД.1.3.1. 1ПД.2.3.1. 1ПД.3.3.1	- практично - механичка - вербално механичка - практично смислена - вербално смислена демонстратив. - праћење и контрола -експериментална		- уџбеници - графофолије - дидактични материјал - материјал за огледе	- поставља питања - тражи информ. и објашњења - врши повезивања - води белешке - изводи закључке - прави план
Подстицање дечјих интересовања, питања, идеја и одговора у вези са појавама, процесима и ситуацијама у окружењу у складу са њиховим когнитивно-развијним спосо.	- осмишљавање и писање приче на тему Доживљаји једне капљице воде - организовање игре у одељењу погоди шта осећам	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.1.6. 1ПД.3.1.1.	- дијалогска - монолошка - истраживачка - решавање проблем ситуација - илустративна - кооперативна - интерактивна		- зидне слике -CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници	- слушање излагања наставника - самосталан рад описивање - игра

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	образи	средства	активност ученика
Подстицање и развијање истраживачких активности деце;	- истраживање особина материјала - истраживање промена на дрвећу - проверавање састава земљишта	1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 1ПД.1.3.1. 1ПД.2.3.1. 1ПД.3.3.1	- практично механичка - вербално механичка - практично смислена - вербално смислена - демонстративна - праћење и контрола - хеуристичка	- фронтални; - групни; - тандем; - индивидуални	- зидне слике - CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници - дидактички материјал	- слушање излагања наставника - самосталан рад описивање - постав. питања - тражи информ. и објашњења - врши повезив. - води белешке - изводи закључке - прави план
Подстицање уочавања узрочно-последичних веза, појава и процеса, на основу разл. параметара	- веза живе и неживе природе	1ПД.1.1.1. 1ПД.1.1.2. 1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.6. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.2.1.5. 1ПД.3.1.1.	- дијалогска - монолошка - аудио-визуелна - теренски рад		- модели - препарати - макете - цртежи - табеле - графикони - фотографије - CD	- радионице - посматрање - разговор - излет у природи - сакупљање - истраживање - игра
Описивање и симулирање неких појава и моделовање једноставних објеката у свом окружењу;	- лента времена - карта свога краја - прављење дуге - прављење графикана - Колико је пало кише - састав земљишта	1ПД.1.4.1. 1ПД.1.4.2. 1ПД.1.4.3. 1ПД.1.4.4. 1ПД.1.4.5. 1ПД.2.4.1. 1ПД.2.4.2. 1ПД.2.4.3. 1ПД.2.4.4. 1ПД.2.4.5. 1ПД.3.4.1. 1ПД.1.3.1. 1ПД.2.3.1. 1ПД.3.3.1.	- практично механичка - вербално механичка - практично смислена - вербално смислена - демонстративна - праћење и контрола		- зидне слике - CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници - дидактички материјал	- слушање излагања наставника - самосталан рад - описивање - постав. питања - тражи информ. и објашњења - врши повезив. - води белешке - изв. закључке - прави план - израда графичких радова

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	образи	средства	активност ученика
Слободно исказвање својих запажања и предвиђања и самостално решавање једноставних проблем-ситуација;	Исказивање запажања о својој околини - о планинском селу - о равничарском селу - о животу у граду - о водама у насељу и околини - о групама људи: породици, школи, насељу - о сналажењу у околини - о саобраћају - о саобраћајним знацима - о правилима понашања у саобраћају - исказивање запажања како се биљке и животиње бране од свог непријатеља	1ПД.1.5.1. 1ПД1.5.2. 1ПД1.5.3. 1ПД.2.5.1. 1ПД2.5.2. 1ПД2.5.3. 1ПД.3.5.1. 1ПД3.5.2 1ПД.1.6.1. 1ПД1.6.2. 1ПД1.6.5. 1ПД1.6.6. 1ПД.2.6.1. 1ПД2.6.2. 1ПД2.6.2. 1ПД2.6.5. 1ПД2.6.6.	- дијалогска - монолошка - истраживачка - решавање проблем ситуација - илустративна - кооперативна - интерактивна	- фронтални; - групни; - тандем; - индивидуални	- зидне слике - CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници - дидактички материјал	- слушање излагања наставника - самосталан рад - посматрање - описивање - коришћење литературе - мисаоне операције
Развијање различ. социјалних вештина и прихватање осн. људских вредности за критеријум понаш. према другима	- колико познајемо себе и друге - како водимо разговоре -моја и твоја осећања	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	- дијалогска - монолошка - истраживачка - решавање проблем ситуација - илустративна - кооперативна - интерактивна		- зидне слике -CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници	- слушање излагања наставника - самосталан рад - описивање - коришћење литературе - мисаоне операције
Развијање одговорног односа према окружењу, интересовања и спремности за његово очување.	развијање одговорног односа према - породици, школи, насељу - водама у насељу и околини -саобраћајним знацима	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.5.2. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.3. 1ПД.3.5.2. 1ПД.1.1.1. 1ПД.2.1.1. 1ПД.1.2.1. 1ПД.1.2.2. 1ПД.1.2.3 1ПД.2.2.1. 1ПД.2.2.2. 1ПД.2.2.3 1ПД.3.1.1.	- дијалогска - монолошка - истраживачка - реш. проб. сит. - илустративна - кооперативна - интерактивна		- зидне слике -CD - графоскоп - телевизор - компјутер - графофолије - уџбеници	- слушање излагања наставника - самосталан рад - описивање - коришћење литературе - мисаоне опер.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе су:

настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
стварње услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
развијање ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
Да ствара интересовање и потребу за посвећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, примењују у раду и животу;
развијати сензибилитет за лепо писање;
развијати моторичке способности ученика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- ликовно-визуелни рад као израз индивидуалног осећања и стваралачке имагинације	Кретање облика у простору: - кретање више облика и једног облика у простору - појмови: кретање, простор.		дијалoшка, демонстративна, кооперативна;	фронтални, индивидуални, групни;	папир, маказе, дрвени штапићи, лепак, канап, конац, конструкција старих кишобрана;	- слушање излагање наставника - цртање јесењих листова, исецање и низање на канап или грану - исећи траке од белог папира, увијати их и лепити на плаву подлогу стварајући слике таласа - прављење - процењивање
- оплемењивање животног и радног простора, контраст облика коришћење материјала за рад, дејство светлости на карактер облика	Дејство светлости на карактер облика (светлост): - природна и вештачка светлост, силуета, сенка, фигура и позадина, све-тло и сека у фигури; - појмови: светлост, силуета.		дијалoшка, хеуристичка, демонстративна, кооперативна;	фронтални, индивидуални, групни;	графоскоп, репродукција уметничких дела или фотокопије неких објеката;	- слушање излагање наставника - силуете ученици праве од картона, лепе на дрвени штапић - посматрање - уочавање - закључивање - цртање - бојење - процењивање
- оплемењивање животног и радног простора, контраст облика коришћење материјала за рад, дејство светлости на карактер облика;	Амбијент-сценски простор: - израда маски, костима и сцене; - појмови: амбијент, сцена.		дијалoшка, демонстративна, кооперативна, хеуристичка, илустративна;	фронтални, индивидуални, групни;	меке оловке, темпера боје, глина, пластелин, папир, картон, разни други материјали;	слушање излагање наставника - осликавање зидова кутије, прављење дрвећа, жбуња као сцене за представу („Чаробна шума”) - посматрање - уочавање - прављење - процењивање;

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- развија навику лепог писања развија осетљивост за лепописање, (ћириличка и латиничка палеографија);	Лепо писање са калиграфијом: - писање латиничких слова упоредо са ћириличким словима; - писање у складу са калиографским принципима.		дијалoшка, демонстративна, кооперативна;	фронтални, индивидуални, групни;	столарске оловке, обичне графитне оловке са ознаком ``Б`` плoснато, штапићи од сладоледа, воштени пастел, метално перо, туш.	- слушање излагање наставника - плакат са потписима, иницијали, ћирилична слова, пишу поруку другу, позивницу за рођендан - писање - упоређивање - процењивање;
- стицање искуства о контрасту облика, карактеру облика, коришћењу материјала за рад, адекватно и активно учествује у презентацији радова;	Контраст (мотивација за опажање облика): - природни и вештаки облици, слагање-разлагање, разлагање-слагање, једнобојан-вишебојан, обрађен - необрађен, прав-крив, једноставан - сложен, испупчен - удубљен; - појмови: контраст.		дијалoшка демонстративна кооперативна	фронтални индивидуални групни	меке оловке, глина, сви материјали који се у одећеном тернутку могу користити за реализацију неке ученикове идеје;	- слушање излагања наставника - колаж папиром наслиати кловна, с балонима и лоптама - уочавање - прављење - креирање - анализирање - процењивање;
- разне врсте знакова, стицање искуства о визуелним знаковима, развијање маштовитог и стваралачког рада;	Разне врсте знакова и симбола: - печат, грб, симболи, словни и нотни знаци: - појмови: хераклида.		дијалoшка кооперативна демонстративна	фронтални индивидуални групни	меке оловке, темпера, боје, старе фотографије, колажи, хартија, картони;	- слушање излагања наставника - нове идеје за стварање композиције од употребних предмета - посматрање - очавање - цртање - прављење - креирање - процењивање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- једнобојна композиција употребних предмета (клуажи), учачавање једнобојног и вишебојног кроз практичну активност	Једнобојна композиција употребних предмета (клуажи) Појмови: клуаж и једнобојан		дијалoшка демонстративна кооперативна	фронтални индивидуални групни	ситна амбалажа, разни картони, папири, темпера боје, оловке, меке оловке, акрилна бела боја, папири у боји	- прикупљање - прављење - бојење - сликање - процењивање - слушање излагање наставника - изналажење креативних идеја, посматрањем фотографија или уметничких репродукција - размишљање - разговарање - цртање - сликање - креирање
- ликовно изражавање доживљаја из искуства непосредног окружења као и из маште	Замишљања: - вербални опис, текст, фотографија... -појмови:фотографија		дијалoшка хеуристичка коопертаивна објашњење	фронтални индивидуални	глина, канап тканина мека жица штапићи	- процењивање - слушање излагање наставника - изналажење креативних идеја, посматрањем фотографија или уметничких репродукција - размишљање - разговарање - цртање - сликање - креирање
- стицање искуства о компоновању и реконпоновању безбедно и правилно коришћење алатки и материјала;	Преобликовање предмета њиховим спајањем (везивање): - преобликовање материјала или предмета њиховим спајањем. појмови: везивање; - орјентациони избор ликовних дела и споменика културе према садржајима прогр.		дијалoшка, хеуристичка, коопертаивна. објашњење	фронтални индивидуални групни	глина, канап, тканина, мека жица, штапићи. картон маказе кутије лепак разна амбалажа	- изналажење креативних идеја, посматрањем фотографија или уметничких репродукција - размишљање - разговарање - цртање - сликање - креирање

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ

- развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности;
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања;
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци

- неговање способности извођења музике (певање, свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање звука)
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа;
- развијање критичког мишљења (исказивање осећања о музици која се изводи и слуша);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Певање песама по слуху	Извођење музике певањем и свирањем певање песама различитог садржаја и расположења, традиционалне и уметничке музике - певање и извођење музичких игара - певање једноставних модела и песама као звучне припреме за поставку музичке писмености - Букварци-Б.Станчић - Јесен-Ст.Коруновић - Вишњицица род родила-народна		Аудитивна, дијалогска, кооперативна, демонстративна	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	ЦД плејер, компјутер, уџбеник, радна свеска, дечји музички инструменти	Слушање, певање, илустровање, закључивање
Свирање на дечјим музичким инструменти ма	- свирање пратње за бројалице, песме, игре на различитим изворима звука (тело, предмети, ритмички инструм.) - препознати темпо, динамичке разлике, различита расположења Бројалице: - Еци,пеци,пец; - Једна врана гакала		Дијалогска, кооперативна, демонстративна, истраживачка	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	ЦД плејер, компјутер, уџбеник, радна свеска, дечји музички инструменти	Певање, свирање, креирање, истраживање
Слушају вредна дела уметничке и народне музике	Слушање музике - слушање вокално инструменталних композиција за децу - слушање народних песама и игара -К.С.Санс-Карневал животиња - Светосавска химна; - С.Барић-Страшан лав - А.Кораћ-Радост Европе		Дијалогска, демонстративна, кооперативна, аудитивна, истраживачка	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	ЦД плејер, компјутер, уџбеник, радна свеска, дечји музички инструменти	Слушање, изражавање, истраживање, закључивање, уочавање
Изводе дечје народне и уметничке музичке игре	Стварање музике - опонашање звукова из околине уз импровизацију - креирање једноставних ритмичких пратњи за бројалице песме, музичке игре - Народне песме:- Дивна, Дивна - Ја посејам лубенице; - Дуње ранке - Н.Вукомановић-Чворак		Дијалогска, кооперативна, истраживачка, демонстративна	Фронтални, индивидуални, групни, рад у пару	ЦД плејер, компјутер, уџбеник, радна свеска, дечји музички инструменти	

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ физичког васпитања јесте да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања јесу:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и играма;	- ходање и трчање - различите игре са наученим облицима ходања и трчања		-разговор -демонстрација -практична активност	- рад у групама (колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- палице - препреке - обручи - вијаче - лопте	- излет са пешачењем - самостална активност - такмичење
- развијање координације, гipкости, равнотеже и експлозивне снаге;	- ходање у кретању са правилним положајем руку - вежбе упором са израженим ослонцем на руке -Вишења, упори и пењања -Вежбе равнотеже		- демонстративна - метода живе речи - метода практичног вежбања - комбинована	- фронтални - групни рад (колоне, паралелне поделе) - индивидуални	- гредица - шведска клупа - вијача	- самостална активност - такмичења
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различ. условима: елементар. играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;	- вежбе реквизитима - палица, обруч, вијача - вежбе на тлу - ритмичке вежбе и народни плесови - вишења, упори и пењања - игре са хватањем, додавањем, вођењем и гађањем		- демонстративна - метода живе речи - метода практичног вежбања - аудио-визуелна	- фронтални - групни - индивидуални - комбиновани	-CD - компјутер - касетофон - гредица, - шведска клупа - вијача, палица, обруч, чуњеви... - вратило и рипстол - лопте	- самосталан рад - такмичења - спортске манифестац. - свечане академије
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;	- вежбе на тлу за јачање мишића леђа - растом и развијањем постајемо зрелији - позориштанце и постери о личној хигијени		- демонстративна - аудио-визуелна - вођење дискусије - вербалне методе	- фронтални - рад у групама (колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- шведска клупа или гредица - вијача, - палица, обруч, чуњеви - шведски сандук	- самосталан рад - одељенско такмичење - спортске манифестац. - прављење постера

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- формирање и овладавање елементарним облицима кретања - "моторичко описењавање";	- ходање у кретању и са променом правца - брзо трчање до 10 метара - брзо трчање са променом ритма -трчање са променом правца - игре са ходањем и трчањем		- демонстративна - игра - метода практичне вежбе	- фронтални - рад у групама (колона, круг) - индивидуални - комбиновани	- вијача, - палице, - обручи и чуњеви	- самостални рад - одељенско такмичење - игра
- стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад.	- мали полигони у обавезним вежбама - ритмичке вежбе и народни плесови		- социјалне активности - метода живе речи - кооперативна метода и тимски рад - аудио- визуелна метода	- фронтални - групни рад (колоне, паралелне поделе) - индивидуални	- поклопци сандука - струњаче -CD - компјутер	- самосталан рад - свечане академије - такмичења

**ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТИ**

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- уоче да Литургија није обичан догађај;
- уоче да се на Литургији пројављује Бог као заједница личности: Оца, Сина - Христа и Светог Духа;
- упознају структуру Литургије;
- разликују радње на Литургији;
- уоче да је Исус Христос, иако физички одсутан, присутан на Литургији као плод наше љубави према њему.

Садржај програма

Бог је заједница личности Оца, Сина и Светог Духа (биће као заједница, као љубав).Литургија као икона будућег века, Царства Божијег. Литургија - откривање Бога (литургијско искуство Бога, личности, слободе, љубави. Бог као биће заједнице).

Структура Литургије

- Цркве (епископ, свештеници, ђакони и народ).Литургија је и присуство Христово и ишчекивање доласка Христовог (љубављу према Христу чинимо да је Он присутан међу нама на Литургији иако је физички одсутан). Православна иконографија показује стање света и човека у будућем веку.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>Ученици треба да:</p> <p>- уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;</p>	<p>1. УВОД Упознавање са ученицима и представљање програма вјеронаука</p> <p>2. УПОЗНАЈМО БОЖЈУ ДОБРОТУ Упознајмо Божју доброту Пут к небеском Оцу (Добро је што имамо саобраћајне знаке у животу) Исус нам даје примјер (Радостан сам што ми је Исус узор) Екуменска тема (Сви смо браћа макар међу нама има и разлика)</p> <p>3. ШТОВАЊЕ ДОБРОГА БОГА Штовање доброга Бога Молитва Исусових пријатеља (Молит ћу сваки дан) Поштивање Божјега имена (Упозорит ћу непристојне и псоваче да шуте) Светкујемо с Исусом (Радостан идем на свету мису)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз</p>	<p>Фронтални Групи Индивидуални Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање</p>
<p>- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;</p>	<p>4. БОГ НАМ СЕ ДАРОВАО ПО ЉУДИМА Бог нам се даровао по људима Исус у обитељи (Како је лијепо у назаретској обитељи) Највећи Божји дар: живот и здравље (Пазит ћу на своје здравље) Исуса љубимо у сваком човјеку (Помагат ћу друговима) Божјић - благодан љубави (Исус к нама долази да нам помогне да будемо добри)</p>					

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
	<p>5. ЗНАКОВИ БОЖЈЕ ЉУБАВИ ПО НАШЕМ ТИЈЕЛУ Знакови Божје љубави по нашем тијелу Бог нас је створио различитима (Исусови пријатељи су дјечаци и дјевојчице) Обитељ – Божји план (Поштоват ћу своје родитеље)</p> <p>6. БОГ НАМ ДАРУЈЕ СВА ЗЕМАЉСКА ДОБРА Бог нам дарује сва земаљска добра Моја материјална добра (Бит ћу уредан) Поштивање природе и туђих добара (Нећу красти - Чуваћу природу)</p>					
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности.	<p>7. БОГ НАМ ЈЕ ДАРОВАО ДУХОВНА ДОБРА Бог нам је даровао духовна добра Исусов пријатељ говори истину (И код куће и у школи говорићу истину) Одговорност за духовна добра (Бит ћу марљив и цијенит ћу рад других)</p> <p>8. ЖАЛОСНА МОГУЋНОСТ ИЗДАЈЕ ПРИЈАТЕЉСТВА С БОГОМ Жалосна могућност издаје пријатељства с Богом Невјерни пријатељ (Нећу бити такав) Исусова смрт и ускрснуће - наше помирење (Исусе, хвала ти што нам опрашташ гријехе)</p> <p>9. МИР С БОГОМ - МИР С БРАЋОМ Мир с Богом - мир с браћом Помирење с Исусом - Ослобођење од гријеха (Бит ћу искрен према Богу) У савезу с Богом (Добри Исус сваком опрашта)</p>		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монолог, дијалог) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самост. рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Задаци наставе грађанског васпитања су:

- подстицање групног рада, договарања са вршњацима и одраслима
- подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других
- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност, да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге
- развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештина ненасилне комуникације
- оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању
- развијање креативног изражавања
- оспособљавање ученика да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему и да активно доприносе развоју школе по мери детета
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дејча права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању
- развијање и неговање основних људских вредности

оперативни задаци	садржај	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Подстицање групног рада, договарања са вршњацима и одраслима	- подстицање групног рада, и сарадње са вршњацима и одраслима - активно учествовање у процесу васпитања		- радионичарска - дијалoшка - илустративна - објашњења - разговор	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије	- разговара - црта - закључује - слуша - игра се - повезује - примењује стечена знања
Подстицање самосвести, самопоштовања и уважавања других	- самосвест, самопоштовања - развијати самопоштовање и самопоуздање - уважавање других - уважавање туђих осећања и потреба Радионице: Репортери; Поносим се што; Изражавање захвалности другом		- радионичарска - дијалoшка - истраживачка - игра - симулацијска	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије	- слуша - разговара - црта - презентује - препознаје своја осећања - игра се - учествује - решава проблем
Оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствена осећања и потребе и њихову међусобну повезаност и да штите и остварују своје потребе и начин који не угрожава друге	- разумевање сопствених осећања и потреба - повезаност осећања и потреба - тежња ка задовољењу потреба - исказивање својих потреба - препознавање потреба и жеља за испуњење Радионице: Речник осећања; Како се ко осећа; О стиду и срамоти; Љубомора; Кривица; Ја и љубав; Моје потребе		- радионичарска - дијалoшка - истраживачка - илустративна - игра - симулацијска	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи	- слуша - разговара - илуструје - користи технике опуштања и вежбе кретања - игра асоцијација - презентује

оперативни задаци	садржај	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Развијање комуникативне способности, невербалне и вербалне комуникације, вештина ненасилне комуникације	- комуникативне способности - невербалне и вербалне комуникације, - вештина ненасилне комуникације Радионице: Како да кажем; Слушање и неслушање; Да ли се чујемо; Чујем ти срце		-радионичарска - дијалoшка - истраживачка - игра улога - симулацијска	- групни - тимски - индивидуални	- папир у боји - хамер, флома- стери, бојице, лепак, маказе	- слуша - разговара - закључује - препознаје - игра се - презентује - учествује у дебати - сарађује
Оспособљавање ученика за примену вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању	- вештина ненасилне комуникације у решавању сукоба и вршњачком посредовању - решавање сукоба без насиља Радионице: Кад ја нећу; Посредовање у сукобу између дечака и девојчица; Посредовање између ученика истог пола; Посредовање у сукобу између родитеља и деце		-радионичарска - дијалoшка - игра улога - демонстративна - кооперативна - симулацијска - интерактивна	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи - хамер	- посматра - проверава - комуницира - разговара - игра се - имитира - уочава - примењује - слуша - презентује
Развијање креативног изражавања	- креативно изражавање својих осећања - процена свога рада кроз креативно изражавање осећања и потреба Радионице:Ја пре, ја после		- дијалoшка - монолошка - демонстративна - симулацијска - кооперативна	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије	- разговара - црта - закључује - слуша - игра се - повезује - примењује стечена знања - презентује

оперативни задаци	садржај	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Оспособљава ученике да упознају непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему и да активно доприносе развоју школе по мери детета	<ul style="list-style-type: none"> - креативног изражавања - непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему - школа какву желим Радионице: Породично стабло; Жирафе у учионици; Шта се коме допада; Шта можемо да урадимо		<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска - дијалoшка - монолошка - демонстративна - кооперативна - симулацијска - интерактивна 	<ul style="list-style-type: none"> - групни - тимски - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - игра се - изражава своја мишљења и искуства - презентује - повезује - запажа
Оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању	<ul style="list-style-type: none"> - шта су то дечја права - активно учествовање у њиховом остваривању - Конвенција о дечјим правима - кршење дечјих права од стране одраслих - веза између права и обавеза 		<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска - дијалoшка - истраживачка - игра улога - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - групни - тимски - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи - Буквар дечјих права 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - игра се - глуми - рангира - препознаје - евоцира - препознаје - учествује
Развијање и неговање основних људских вредности	<ul style="list-style-type: none"> - људске вредности и њихово очување и неговање Радионице: Ја то већ умам; Шта кад се то већ деси; Мој омиљени јунак из приче, бајке, филма		<ul style="list-style-type: none"> - радионичарска - дијалoшка - игра улога - илустративна - симулацијска - кооперативна 	<ul style="list-style-type: none"> - групни - тимски - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - црта - игра се - презентује - повезује

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

ЦИЉ

Развијање свести о потреби и могућностима личног ангажовања у заштити животне средине, усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

ЗАДАЦИ

- Знати појам животна средина и њене елементе
- Препознавање и описивање најочљивијих појава и промена у животној средини
- Стицање знања о појавама које угрожавају животну средину
- Формирање навика и развијање одговорног односа према себи и животној средини
- Развијање радозналости, креативности и истраживачких способности
- Развијање основних елемената логичког и критичког мишљења.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- знати појам животна средина и њене елементе	- услови живота (вода, ваздух, земљиште), биљке и животиње - важност воде, ваздуха и земљишта за живот - шта је животна средина - повезаност живе и неживе природе		- дијалог - демонстративна - игра - истраживачка - мултимедијална - експериментална	- индивидуални - групни - тандем - фронтални	- слике - огледи - природни материјал - ппт презентације - уџбеник	- слуша - уочава - открива - сазнаје - илуструје - истражује - изводи оглед
- препознавање и описивање најочљивијих појава и промена у животној средини	- утицај годишњих доба на живот биљака и животиња (промене у спољашње изгледу и понашању) - начин исхране животиња у одређеном годишњем добу - птице селице и станарице - четинарско и листопадно дрвеће - ланци исхране		- дијалог - демонстративна - илустративна - истраживачка - посматрање - уочавање - слушање	- индивидуални - групни - тандем - фронтални	- слике - природни материјали - уџбеник	- слуша - уочава - открива - сазнаје - илуструје - истражује - повезује
- стицање знања о појмовима који угрожавају животну средину	- шта све утиче на угрож. жив. сред. - шта утиче на загађивање ваздуха - шта утиче на загађивање воде - шта утиче на загађивање земљишта - како материје које се користе у свакодневном животу утичу на загађ. прир. - употреба опасних материја - човек као основни фактор загађивања животне средине		- демонстрација - разговор - уочавање - илустративна - истраживачка - мултимедија-лна - експериментална	- индивидуални - групни - у пару - фронтални - индивидуални - групни - у пару - фронтални	- слике - уџбеник - ппт презент. - часописи и друга литература - туш, чаше с водом, цветови	- уочава - бележи - презентује - илуструје - слуша - истражује - извођење огледа
- формирање нави-ка и развијање одговорног односа према себи и животној средини	- очување и заштита животне средине, као услов за здравији и бољи живот свих живих бића - брига о биљкама и животињама у непо-средној околини - значај рециклаже за очување животне средине		- дијалог - текстуална - истраживачка - илустративна - игра улога - теренски и практичан рад	- индивидуални - групни - у пару - фронтални	- уџбеник - слике - књиге и часописи, картон, маказе, лепак, пластични чепови, стари CD дискови	- слуша; разговара; брине и негује биље; користи; истражује; бележи; илуструје; игра се; имитира; прави кућице за птице; рециклира

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- развијање радозналости, креативности и истраживачких способности	- подстицање и развијање радозналости о узрочно последичним везама и повезаностима у природи - истраживање о променама које настају у при-роди као деловању природних појава и деловању човека на природу		- уочавања - описивања - откривања - праћење - теренски рад - текстуална - експериментална	- индивидуални – групни - у пару - фронтални	- слике - телевизор - природни материјал - књиге и часописи - уџбеник	- истражује - изводи оглед, - уочава - меморише - повезује - групише - тражи информације и објашњења - води белешке - илуструје
- развијање основних елемената логичког и критичког мишљења	- извођење закључака на основу појмова који се уочавају у природи и природним појавама - критички однос према свему што угрожава животну средину		- вербалне - илустративне - практичног рада - решавања проблема - демонстративна - мултимедијална	- индивидуални – групни - у пару - фронтални	- уџбеник - књиге и часописи - материјал за рециклажу - квиз - ппт презентације - слике	- истражује - изводи оглед, - уочава - меморише - повезује - групише - тражи информације и објашњења - води белешке - илуструје

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ и задаци наставног предмета:

Остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз непосредно упознавање материјалне и духовне традицијске културе свог народа и народа у ужем и ширем окружењу.

Задаци :

Усвајање елементарних знања о :

- разлици између фолклорног и актуелног окружења, и то кроз :
  - упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице);
  - упознавање са дечјим фолклором (игре и кратке тексталне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.) ;
  - Усвајање елементарних знања о носећим наставним мотивима (различити за сваки разред у првом циклусу) ;
- годишњем циклусу, и то кроз познавање :
  - основних разлика између градског и сеоског начина живота,
  - основних сезонских радова,
  - основних обичајно - обредних радњи везаних за те радове,
  - основних и општих празника,
  - основних обичајно - обредних радњи везаних за те празнике.

оперативни задаци	садржаји	методе	облици	средства	активност ученика
Усвајање знања о фолклорним празницима, биљкама и хлебовима	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање стечених и усвајање нових знања о значају и обичајима при прослави традиционалних фолклорних празника (Крсна слава, Бадњи дан, Божић, Васкрс, школска слава) - упознавање са лековитим биљкама и њиховом значају у традиционалном лечењу - упознавање са биљкама које имају значајну улогу у народним обредима приликом прослава верских празника - хлеб наш насушни: значај и врсте хлебова (обичан хлеб свакодневни, обичајно-обредни: славски колач, чесница) 	<ul style="list-style-type: none"> - вербалне методе - илустративна - истраживачка - практичне, мануелне активности - теренски рад - радионичарска 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - индивидуални - комбиновани 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - слике - пригодни текстови - природни материјал (биљке, материјал за хлеб – славски колач) 	<ul style="list-style-type: none"> - слушају - богате речник - посматрају - уочавају - именују - препознају - меморишу - разликују - шарају - беру биље - месе
Познавање различитих обли-ка станавања	Упознавање са различитим облицима станавања кроз време и према месту станавања (пећина, кућа; село, варош,град)	<ul style="list-style-type: none"> - вербалне методе - илустративна - истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - индивидуални - комбиновани 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - слике - пригодни текстови 	<ul style="list-style-type: none"> - слушају - богате речник - посматрају - уочавају - именују - препознају - меморишу - разликују
Елементарно познавање структуре традиционалне куће	<ul style="list-style-type: none"> - Увођење и схватање речи огњиште, као центра некадашње куће, као центар окупљања породице, као центар традиционалног живљења - упознавање са начином живљења без воде и струје у кући - упознавање са главном зградом и помоћним објектима који су чинили традиционално домаћинство (вајат, амбар, млекар, чардак) - садашње сеоско домаћинство (упознавање и поређење) - живот у граду (некада и сада) 	<ul style="list-style-type: none"> - вербалне методе - илустративна - истраживачка - практичне, мануелне активности - теренски рад - радионичарска 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - индивидуални - комбиновани 	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - слике - пригодни текстови - дидактички материјал за израду макета - разни кућни употребни предмети из давнине 	<ul style="list-style-type: none"> - слушају - богате речник - посматрају - уочавају - именују - препознају - меморишу - разликују - упоређују - праве

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

MAGYAR NYELV - ANYANYELVÁPOLÁS

Bevezetés:

Az anyanyelvápolásnak rendkívüli szerepe van a gyermek értelmi, érzelmi és szociális fejlődésben. A kommunikáció az élet bármely területén nyelv nélkül minden életkorban nehezen képzelhető el. Az egyén érvényesülése a társadalomban nagymértékben függ a nyelvi kifejező készség minőségétől.

Az anyanyelv lehetővé teszi az önazonosság megélését, a másokkal való kapcsolatteremtést, ugyanakkor az önbecsülést és az önbizalmat is növeli.

A gondolkodás és a nyelv szoros kapcsolatban állnak egymással. A nyelvi kifejezőképesség fejlesztése közvetlen kapcsolatban áll az egyén megismerő képességének a fejlődésével is. A nyelvtanulás, a nyelv szerkezetének és szerepének megismerése sokkal eredményesebb, ha a nyelvet a kommunikáció szolgálatába állított természetes eszköznek fogjuk fel, mintha a nyelvi szabályokat elszigetelten, kontextusok nélkül tanítanánk.

A magyar nyelv tanulása a gyermek számára élvezetes tevékenységnek kell lennie, melyek ugyan nem mérhetők egyszerű eszközökkel, de kiválthatók új, tudományosan és módszertanilag megalapozott módszerekkel és jól összehangolt technikákkal.

Célok és feladatok:

A tantárgy tanulásának célja, hogy a szerb tannyelvű tagozatokra járó magyar anyanyelvű (vagy vegyes házasságból származó) tanulókat tegye képessé arra, hogy gondolataikat mind szóban, mind írásban értelmesen és szabatosan ki tudja fejezni. Alapvető feladata tehát az értelmes, kifejező beszédtechnika, a beszédmegértés és a nyelvi kommunikáció alaktása, a tanulók nyelvi tudásának továbbfejlesztése, melynek során ismerjék meg a magyar nemzeti kultúra elemét.

Részfeladatok:

Sajátítsák el a tanulók a helyes kiejtést, hangsúlyt, hanglejtést.

Pontosan artikuláljanak, beszédük legyen tagolt, érthető és közepes tempójú.

Gyakorolják a magyar magán- és mássalhangzók helyes kiejtését, a beszédhangok időtartamát helyesen érzékeltessék.

A tanulók sajátítsák el a társadalmi kapcsolatok közlésgormáit, a beszélgetés illemszabályainak megfelelően kommunikáljanak felnőttekkel és gyerekekkel (köszönés, üdvözlés, bemutatkozás, érdeklődés valaki és valami iránt, megszólítás, köszönetmondás, bűcsúzás, meglegedés, elégedetlenség kifejezése, bocsánatkérés stb.)

A tanulók aktív szókincsét tervszerűen gazdagítsuk új szavakkal, szókapcsolatokkal. Legyenek képesek egyszerű beszédhelyzetek lejátszására, a felolvasott szövegek néhány mondatban történő reprodukálására, rövid gyermekversek, népköltészi alkotások szavalására.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>Алпветó feladata az értelmес, kifejező beszédкészség, beszédmegértés és az anyanyelven folyó kommunikációs képességek fejlesztése, a tanulók magyar nyelvű tudásának továbbfejlesztése. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, megértsék a szöveget</p>	<p>A család</p> <ul style="list-style-type: none"> •a családi kör, a rokonság, a családtagok munkahelye, munkamegosztás a családban, a családtagok szabadideje, ünnep a családban •ünnepek: Mikulás, karácson, húsvét, anyák napja 		<p>Bemutatás beszélgetés, magyarázat, szemléltetés, gyakorlás, beszédfejlesztő módszer, mesemondás, drmatizálás, bábjáték</p>	<p>Vegyes csoportos, páros egyéni</p>	<p>Képek rajzok meséskönyvek zenehallgatáshoz szükséges kellékek, számítógép, cd, internet</p>	<p>Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás, mesehallgatás, gyermekdalok, mondókák tanulása, játssása, vagdosás bábszínház megtekintése</p>
<p>A helyes artikuláció</p>	<p>Iskola: a tanárok és a tanulók üdvözlése, megszólítás, viselkedési normák az iskolában, a tanterm bútorzata</p>		<p>Mozgás, zenei hatás, ritmus élménye</p>	<p>Vegyes, csoportos páros egyéni</p>	<p>Számítógép, cd, gyermekdalok, mondókák művészi kiadásban</p>	<p>Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás,</p>
<p>Tudatosítani kell a mahánhangzók : szerb-magyar közötti különbséget</p>	<p>Barátaim és én játsszóterek parkok, játékszerek</p>		<p>Rajzok készítése, színezés, vagdosás, hajtogatás</p>	<p>Vegyes, csoportos páros, egyéni</p>	<p>Hangos beszéd, dalok, kiszámolóк, versikék interpretálása</p>	<p>Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás, hajtogatás</p>
<p>Rövidebb versek mondókák tanulása</p>	<p>Környezetem: lakóhelyem, közlkedés, közlekedési eszközök, bevásárlás, számok 1-től 20-ig</p>		<p>Népi mondókák gyermekversek segítségével gyakoroltatjuk az artikulációt</p>	<p>Vegyes, csoportos páros, egyéni</p>	<p>zenehallgatáshoz szükséges kellékek, számítógép, cd, internet</p>	<p>Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás,</p>
<p>Fejleszteni az olvasáskészséget</p>	<p>Természet: a napszakok, a hét napjai, a hónapok, az évszakok, növény- és állatvilág, növényvédelem álltvédelem</p>			<p>Vegyes, csoportos páros, egyéni</p>	<p>zenehallgatáshoz szükséges kellékek, számítógép, cd, internet</p>	<p>Éneklés utánozás, dramatizáció, rajzolás,</p>

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

ЦИЉЕВИ: Циљ програма рада је неговање матерњег језика и оспособљавање ученика да на њему комуницирају, а у другом полугодишту и читају, пишу паралелно са учењем српског латиничног писма. Треба да обogaћују свој речник, развијају осећај за лепоту, да се упознају са културном историјом Русина и развијају језичку толеранцију према језицима других народа и националних мањина у Војводини/Србији.

ЗАДАЦИ: Развијање правилног усменог и писменог изражавања, савладавање технике читања и писања, васпитавање у духу толеранције, упознавање са елементима традиције, културе, обичаја,...

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - богаћење речника - говори о себи и другима, говори на основу слика и илустрација - говори о широј породици, школи, улици, путу до школе, саобраћају, превозним средствима - одговарање на питања пуном реченицом - говори о екскурзији, годишњим добима, очувању природне средине, о обавезама у школи и ван школе, слободном времену 	Школа		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певање - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори - писање и читање 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалошки 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм 	<ul style="list-style-type: none"> - слушање и понављање - рецитовање - певање - игре погађања - препричавање - дијалог - драматизација - пантомима - описивање слика (рад са сликовницом) - показивање - цртање и бојење - вербалне радионице - читање и писање - сецкање и лепљење - преписивање - израда честитки и поклона - писање по диктату - игре памћења - састављање краће реченице - прављење речника - решавање ребуса, осмосмерки, укрштених речи, испуњаљки
<ul style="list-style-type: none"> - богаћење речника - говори о себи и другима, говори на основу слика и илустрација - говори о широј породици, школи, улици, путу до школе, саобраћају, превозним средствима - одговарање на питања пуном реченицом - говори о екскурзији, годишњим добима, очувању природне средине, о обавезама у школи и ван школе, слободном времену 	2. Пријатељи					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - богаћење речника - говори о себи и другима, говори на основу слика и илустрација - говори о широј породици, школи, улици, путу до школе, саобраћају, превозним средствима - одговарање на питања пуном реченицом - говори о екскурзији, годишњим добима, очувању природне средине, о обавезама у школи и ван школе, слободном времену - именује основни прибор за јело 	3. Свет око нас		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певање - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори - писање и читање 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалогски 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм 	<ul style="list-style-type: none"> - слушање и понављање - рецитовање - певање - игре погађања - препричавање - дијалог - драматизација - пантомима - описивање слика (рад са сликовницом) - показивање - цртање и бојење - вербалне радионице - читање и писање - сецкање и лепљење - преписивање - израда честитки и поклона - писање по диктату - игре памћења - састављање краће реченице - прављење речника - решавање ребуса, осмосмерки, укрштених речи, испуњаљки
<ul style="list-style-type: none"> - богаћење речника - говори о себи и другима, говори на основу слика и илустрација - одговарање на питања пуном реченицом - говори о екскурзији, годишњим добима, очувању природне средине, о обавезама у школи и ван школе, слободном времену 	4. Породица					
<ul style="list-style-type: none"> - богаћење речника - говори о себи и другима, говори на основу слика и илустрација - одговарање на питања пуном реченицом - говори о екскурзији, годишњим добима, очувању природне средине, о обавезама у школи и ван школе, слободном времену 	5. Улица					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
- проширује знање о верским и другим празницима	6. Елементи националне културе					<ul style="list-style-type: none"> - слушање и понављање - рецитовање - певање - игре погађања - препричавање - дијалог - драматизација - пантомима
<ul style="list-style-type: none"> - савладава технику читања и писања са посебним освртом на слова којима се русинска абедица разликује од српске - пише кратке текстове на основу слика (самостално или уз помоћ наставника) - правилно пише по диктату (речи, краће реченице) - правилно изговарање речи и израза карактеристичних за русински фонолошки систем - правилно интонирање уз правилан редослед речи - тражење више одговора на једно питање 	7. Читање и писање		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певање - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори - писање и читање 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалогски 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм 	<ul style="list-style-type: none"> - описивање слика (рад са сликовницом) - показивање - цртање и бојење - вербалне радионице - читање и писање - сецкање и лепљење - преписивање - израда честитки и поклона - писање по диктату - игре памћења - састављање краће реченице - прављење речника - решавање ребуса, осмосмерки, укрштених речи, испуњаљки

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

време реализације	активности/теме	начин реализације	носиоци реализације
септембар	<ul style="list-style-type: none"> - Доношење плана и програма рада и избор руководства - Правила понашања ученика у школи - Школа из маште - Уређење школског простора 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
октобар	<ul style="list-style-type: none"> - Сусрет са првацима поводом пријема у Дечији савез - Наша учитељица - Желим да питам: учитељицу, психолога, педагога, спремачицу - Добио сам јединицу 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици - Дечији савез
новембар	<ul style="list-style-type: none"> - Како да учим код куће - Како проводимо слободно време - Представљам се кроз: песму, игру, глуму... - Шта волим да једем, а шта не? 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија - радионица 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици - педагог
децембар	<ul style="list-style-type: none"> - Поклончић непознатом другу - Понашање на рођендану - Представљам занимање (игра и анимација) - Квиз знања - Научили смо у првом полугодишту другог разреда 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - радионица - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
децембар	<ul style="list-style-type: none"> - Поклончић непознатом другу - Понашање на рођендану - Представљам занимање (игра и анимација) - Квиз знања - Научили смо у првом полугодишту другог разреда 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - радионица - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
јануар	<ul style="list-style-type: none"> - Прелиставамо породични албум - Прочитао сам о Светом Сави 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
фебруар	<ul style="list-style-type: none"> - Другарица, друг за пример - Дружење у школском дворишту - Послови у кући - Посета градској библиотеци 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија - радионица 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици - билиотекар
март	<ul style="list-style-type: none"> - Најлепше речи и реченице за маму - Како обрадовати маму за њен празник - Како ме моји родитељи хвале, а како ме грде - Осмехнимо се пролећу 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
април	<ul style="list-style-type: none"> - Понашање у различитим школским ситуацијама и на школским манифестацијама - Посета стоматологу - Наш допринос уређењу школе - Упознајем свој град 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија - радионица 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици

време реализације	активности/теме	начин реализације	носиоци реализације
мај	<ul style="list-style-type: none"> - Уредно одржавање личних ствари - Хигијена на јавним местима - Заштита животне средине - Ништа без игре 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
јун	<ul style="list-style-type: none"> - Шта сам постигао, а шта не на крају школске године - Анализа рада на крају школске године 	<ul style="list-style-type: none"> - дискусија - разговор 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ

ПОДРУЧЈЕ РАДА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САРАДНИЦИ
ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ		
<ul style="list-style-type: none"> - рада одељенског старешине - рада одељенског већа - рада са заједницом ученика на ЧОС-у и часовима одељенске заједнице - сарадња са родитељима - укључивање ученика у слободне активности, изборног и факултативног програма школе - организовање послова за унапређивање, анализирање и вредновање квалитета и ефеката образовно-васпитног рада у одељењу 	До 15. септембра	Сви чланови одељенског већа, педагог, психолог
РАД ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ СА УЧЕНИЦИМА		
<p>Индивидуални рад са ученицима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање индивидуалних способности, особина, интересовања, склоности ученика, тенденција у развоју - упознавање породичних, социјалних, материјалних и других услова битних за развој ученика 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
ПОДРУЧЈЕ РАДА		
<ul style="list-style-type: none"> - праћење напредовања ученика, успех, владање, интелектуални развој, мотивација, оспособљавање за самостално и рационално учење, однос према раду, социјални статус у одељењу - идентификација даровитих - идентификација ученика са психофизичким сметњама и поремећајима у понашању - одобрава одсуство ученика у оквиру својих овлашћења - похваљује ученике и примењује васпитно-дисциплинске мере у оквиру својих овлашћења - предузима педагошке мере, процењује ефикасност и успешност примењених поступака 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог

ПОДРУЧЈЕ РАДА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САРАДНИЦИ
РАД СА ОДЕЉЕНСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ		
<ul style="list-style-type: none"> - укључивање ученика у колектив - рад са одбором одељенске заједнице (усмеравање, вођење, информисање, саветовање, упућивање) - рад са одељенском заједницом ван обавезних часова-на одмору, излету, забави, у оквиру слободног времена - мере за јачање колектива (социометријско испитивање, систематско посматрање, вођење евиденције о појединим ученицима) - рад са групом ученика (према потреби) - одржава часове одељенског старешине на којима путем одговарајућих садржаја и облика рада остварује васпитне задатке и решава васпитно-образовне и друге проблеме и задатке одељења 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА РОДИТЕЉИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - организује и одржава родитељске састанке на којима обавештава о успеху ученика и предузима мере за побољшање успеха и владања - индивидуалне консултације са родитељима (договор о телефонским контактима или о писменим обавештењима) - у сарадњи са стручном службом, по потреби држање интерактивних родитељских састанака 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА ОДЕЉЕНСКИМ ВЕЋЕМ И НАСТАВНИЦИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина организује и припрема седнице - координира рад наставника - прати са одељенским већем реализацију плана и програма образовно-васпитног рада, изборних и факултативних програма - посећује часове предметних наставника, консултује се са њима о предлагању мера за побољшање успеха и владања ученика - предлаже и подстиче унапређивање наставе и увођење иновација - уједначавање критеријума вредновања, растерећења ученика - учествује у организацији наставе, допунског и додатног рада, слободних активности, такмичења - припрема и разрађује анализе 	Током наставне године	Сви чланови одељенског већа, предметни наставници који су укључени у рад, педагог психолог

ПОДРУЧЈЕ РАДА	ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	САРАДНИЦИ
САРАДЊА СА СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА		
-према потрбама у одељењу одељенски старешина укључује стручне сараднике у школи на решавању проблема -одељенски старешина сарађује са школским лекаром, стручњацима из Центра за ментално здравље и Центра за социјални рад	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог, Центар за социјални рад и Центар за ментално здравље
САРАДЊА СА ДРУГИМ СТРУЧНИМ ОРГАНИМА, ДИРЕКТОРОМ ШКОЛЕ И ПОМОЋНИКОМ ДИРЕКТОРА		
-у решавању сложенијих педагошких проблема одељенски старешина полази од одлука наставничког већа и упутстава директора -упознаје стручне органе са оствареним резултатима рада	Током наставне године	Наставничко веће, одељенски старешина, педагог, психолог
ВОЂЕЊЕ ПЕДАГОШКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ		
-вођење дневника васпитно-образовног рада -уношење података у матичну књигу података -попуњава ћачке књижице, похвалнице, дипломе -издаје сведочанства, преводнице -води евиденцију о чему се договарају стручни органи	Током године	Одељенски старешина, стручна служба

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ

ЦИЉ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

ЗАДАЦИ екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика;
- повезивање и примењивање знања и умења;
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима;
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва;
- успостављање непосредних односа између наставника и ученика и ученика међусобно;
- проучавање објеката и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- развој и практиковање здравих стилова живота;
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња;
- развијање способности проналажења анализирања и саопштавања информација из различитих извора;
- оснаживање ученика у професионалном развоју;
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање;
- развијање способности оријентације у простору.

ЈЕДНОДНЕВНА ЕКСКУРЗИЈА

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ЕКСКУРЗИЈЕ
СРПСКИ ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање способности посматрања и уочавања бога-тства, облика, боја, звукова и гласова у природи - Доживљавање лепог у природи - Богаћење речника - Изражавање сопственог утиска - Развијање и неговање сарадничких односа
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање - уочавање - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - Примена стечених знања
СВЕТ ОКО НАС	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика 	<ul style="list-style-type: none"> - Упознавање сведока прошлости - Проширивање знања о природним лепотама, домаћим и дивљим животињама
МУЗИЧКА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње 	<ul style="list-style-type: none"> - Подстицање расположења ведрине - Певање и играње научених игара
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - трчање - шетња - такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање издржљивости, истрајности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности
ЛИКОВНА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање смисла за лепо
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - причање 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарства и пријатељства - Поштовање разлика - Уважавање својих и туђих потреба
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	<ul style="list-style-type: none"> - уочавање - разгледање - посматрање 	<ul style="list-style-type: none"> - Уочавање природних лепота - Очување природних богатстава
ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	<ul style="list-style-type: none"> - причање - примена правила понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање другарства и пријатељства - Развијање толеранције и сарадње - Подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ НАСТАВЕ У ПРИРОДИ

ЦИЉЕВИ

- очување, подстицање и унапређење укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни аганжман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

ЗАДАЦИ

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређивања природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

НАСТАВА У ПРИРОДИ

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛЕ У ПРИРОДИ
СРПСКИ ЈЕЗИК	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање - писање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање способности посматрања и уочавањабогатства, обли-ка, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - упућивање ученика да доживљавају,разумеју и изражавају слике и осећања израженим у књижевним текстовима - изражавање сопственог утиска - развијање и неговање сарадничких односа
МАТЕМАТИКА	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање - израда задатака - уочавање - практичан рад - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - примена стечених знања на решавање задатка различитог типа
СВЕТ ОКО НАС	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика 	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање знања о облицима рељефа - упознавање сведока прошлости - уочавање разлика и сличностимеђу крајевима
МУЗИЧКА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - извођење - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање расположења и ведрине - певање и играње научених огара,развијање стваралаштва,креативности и оригиналности
ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - трчање - шетање - такмичење - игра - одржавање личне хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање издржљивости, истрајности, упорности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности - развијање хигијенских навика ради ефикасијег очувања здравља и повећање отпорности организма
ЛИКОВНА КУЛТУРА	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - цртање - сликање - израда 	<ul style="list-style-type: none"> - цртање,сликсње,израда на основу непосредног опажања околине - развијање смисла за лепо и уредно
ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарства и пријатељства - поштовање разлика - уважавање својих итуђих потреба
ЧУВАРИ ПРИРОДЕ	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање и неговање љубави према природи,променама у природи - очување и заштита природе и природних богатстава

НАСТАВНЕ И ВАННАСТАВНЕ ОБЛАСТИ	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО- ВАСПИТНОМ РАДУ	ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛЕ У ПРИРОДИ
ПЕШАЧКИ ИЗЛЕТИ (рекреативно- сознајног карактера)	<ul style="list-style-type: none"> - шетња - уочавање - учење - посматрање и описивање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање правилног односа према природи и њеном очувању - стицање нових знања - примена стечених знања на очигледним, природним објектима - упознавање околине - развијање спретности и кондиције у природи - боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља ученика
КУЛТУРНО- ЗАБАВНЕ АКТИВНОСТИ	<ul style="list-style-type: none"> - играње - певање - креирање маски и фризура - имитирање - такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - неговање лепоте и задовољства у дружењу, развијање другарства - развијање такмичарског духа - подстицање оригиналности и креативности - неговање смисла за хумор
ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ	<ul style="list-style-type: none"> - причање - размена искустава - прилагођавање - учење - примена правила понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарских и пријатељских односа - прилагођавање новим условима - подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама (шетњи, игри, соби, ресторану, купатилу) - развијање толеранције и сарадње

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У 2. РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

АКТИВНОСТИ	САДРЖАЈИ	ЗАДАЦИ	ВРЕМЕ
ШЕТЊЕ	Шетње у оклини школе и у школском парку ради праћења промена у природи, игре на школским теренима	Свет око нас (годишња доба) и утицај човека на очување животне средине, спортске активности	Септембар новембар март јун
ЕКСКУРЗИЈА	Упознавање завичаја	Упознавање са природним лепотама (рељеф, биљни и животињски свет, текуће и стајаће воде) завичаја. Развијање другарства, правилног односа према природи.	Септембар или мај
ШКОЛА У ПРИРОДИ	Упознавање са ширим завичајем	Упознавање ширег завичаја. Развијање другарства, љубави према природи, правилног односа према природи. Развијање и неговање здравља	Пролеће (мај)
СПОРТСКЕ АКТИВНОСТИ	Одељенска такмичења („Мали фубал“ и „Између 2 ватре“)	Развијање позитивне атмосфере и спортског духа	Јесен пролеће
ХУМАНИТАРНЕ АКТИВНОСТИ	Прикупљање новчане помоћи за социјално угрожене ученике Прикупљање школског прибора Поклон друг-другу	Развијање и неговање осећаја за помоћ другим особама Развијање љубави и пажње према друговима	Током године
РАДНЕ АКТИВНОСТИ	Украшавање и уређење учионице	Осећај за естетику	Током године
КУЛТУРНЕ ДЕЛАТНОСТИ	Приредбе у оквиру одељења	Социјално одговорно понашање (изражавање и показивање осећаја, подстицање стваралаштва и креативности, развој позитивних особина и поступака, неговање културних и здравствених навика и екоस्вести, побудити дух заједништва и солидарности, самопоштовање и сигурност у животу)	Током године
МАНИФЕСТАЦИЈЕ	Невенев фестивал Веселинка	Креативност, таленат одговорност	Мај Јун

ТРЕЋИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Редовна настава	23 - 26	828 - 936
2.	Допунска настава	1	36

Редни број	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Српски језик	5	180
2.	Русински језик	5	180
3.	Српски језик (за националне мањине)	3	108
4.	Страни језик (енглески језик)	2	72
5.	Математика	5	180
6.	Природа и друштво	2	72
7.	Ликовна култура	2	72
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО		20 - 23	720 - 828
ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Верска настава	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Чувари природе	1	36
2.	Народна традиција	1	36
3.	Матерњи језик са елементима националне културе (мађарски и русински језик)	2	72

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Час одељенског старешине	1	36
2.	Друштвене, техничке, хуманитарне, еколошке, спортске и културне активности	1	36
3.	Екскурзија	1	1 дан
4.	Школа у природи	1 недеља	7 дана

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне), поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- развијање основних теоријских и функционалних појмова позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Овладавање техником читања и писања на оба писма	- ортографске вежбе: преписивање текста са једног на друго писмо, увежбавање читког и уредног рукописа, уз примену правописних правила, преписивање текста са датим задатком - диктати	1CJ.1.2.1. 1CJ.2.3.1.	-кооперативне -тимски рад -решавање проблема -вербалне -рад на тексту -демонстративна -аудио-визуелна -решавање задатака -метода писаних радова -слушање -метода уочавања	- фронтални -индивидуални -групни -тандем -комбиновани	текстуална; визуелна; аудио-визуелна	- слушање - писмено одговарање на питања - записивање - посматрање - самост. рад - решавање задатака - писање по диктату
Савладавање просте реченице (појам, главни делови)	Развијање појма реченице; врсте реченица по значењу: обавештајне, упитне, узвичне и заповедне; главни делови реченице- предикат и субјекат; речи које означавају место, време и начин вршења радње; потврдни и одрични облик реченице	1CJ.1.4.3. 1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.7. 1CJ.3.4.3.				-слушање -одговарање на питања -записивање -преписивање -посматрање -самос. рад -решавање задатака -уочавање и подв. битног -коришћење литературе
Стицање основних појмова о именицама, придевима и глаголима	-именицама: заједничке и властите, род и број именица -глаголима: радња, стање, збивање; разликовање облика којима се означава садашњост, прошлост и будућност; разликовање лица и броја глагола; потврдни и одрични облик глагола -придевима: род и број; описни и присвојни придеви	1CJ.1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2.				

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Постепено увођење у тумачење основне предметности књижевног дела (осећања, догађаји, радње, ликови, поруке, језичко-стилске карактеристике)	-читање текста: навикавање ученика на доживљајно читање текста, истраживачко читање у функцији продубљивања дожив. текста, читање одломака из текста, читање драмског текста по улогама -тумачење текста: саопштавање личног доживљаја и првих утисака о прочитаном тексту, запажање и образлагање радње, фабуле, песничких слика, тумачење ликова, откривање порука, уочавање композиц. делова текста -књижевни појмови (лирика, епика, драма) -функционални појмови (подстицање ученика да схватају и усвајају појмове: слично, различито, супротно, изражајно)	1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4. 1CJ.2.5.1. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6. 1CJ.3.5.1. 1CJ.3.5.2. 1CJ.3.5.3.	-кооперативне -тимски рад -решавање проблема -вербалне -рад на тексту -демонстративна -аудио-визуелна -решавање задатака -метода писаних радова -слушање -метода уочавања	- фронтални -индивидуални -групни -тандем -комбиновани	текстуална; визуелна; аудио-визуелна	-слушање -одговарање на питања -записивање -преписивање -дискусија -усмено излагање -посматрање -самост. рад -решавање задатака -уочавање и подвл.битног -коришћење литературе
Овладавање усменим и писменим изражавањем према захтевима програма (препричавање, причање, описивање, извештавање)	-препричавање садржине текстова, играних и анимираних филмова, позоришних представа, емисија за децу- детаљно, по заједничком и индивидуалном плану -причање о доживљајима и догађајима; причање према слици, по задатим речима; настављање приче подстакнуто датим почетком -описивање људи и природе, посматрања природе (шетње, излети)на основу којих се се увежбава описивање уочљивих појединости које су међусобно повезане -извештавање- сажето информисање о себи	1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.5. 1CJ.3.2.3. 1CJ.3.2.7.	-кооперативне -тимски рад -решавање проблема -вербалне -рад на тексту -демонстративна -аудио-визуелна -решавање задатака -метода писаних радова -слушање -метода уочавања	-фронтални, - индивидуални -групни -тандем - комбиновани	- текстуална -визуелна -аудио-визуелна	-слушање -одговарање на питања -записивање -преписивање -посматрање -самосталан рад -решавање задатака -коришћење литературе

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Постепено упознавање методологије израде писменог састава	-синтаксичке и стилске вежбе (састављање и проширивање реченица, ред речи у реченици, сажимање реченице ради појачања њене информативне моћи) -усвајање и примена правописних правила -систематско увођење у начин планирања (израда подсетника) и писања тзв. слободних писмених састава -два писмена задатка (један у првом и један у другом полугодишту)	1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.3.3.1. 1CJ.3.3.2. 1CJ.3.3.5.	-кооперативне -тимски рад -вербалне -рад на тексту -демонстративна -решавање задатака -метода писаних радова -слушање	-фронтални -индивидуални -групни -тандем -комбиновани	-текстуална -визуелна -аудио- визуелна	-слушање -одговарање на питања -записивање -преписивање -посматрање -самосталан рад -израда писмених радова

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Циль: **Циль** настави пестованя руского языка то здобуванє основней писменосци и комуникациї на руским языке (бешета и писмо). Тиж так, циль и же би школяр здобул основни спознаня о народней и уметницькей кнїжовносци написаней на руским языке и даедних обичайох зоз рускей традициї.

Оперативни задатки

- звладованє технїки чечного читаня з розуменьом пречитаного;
- препознаванє и розликованє у синтаксичним смислу простого и преширеного виреченя на тексту;
- розумене предметносци кнї`овного текста (чувства, подї, зраженя) и средствох (подоби, одношеня, порученя);
- розликованє описованя, приповеданя, преприповедованя.

Садржаї по темама	Начин остваривања рада	Стандарди – исходи	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у о-в раду
<p>1. КУЛТУРА ВИСЛОВЊОВАЊА *УСНЕ ВИСЛОВЊОВАЊЕ Одвити на питања -постављање питањих з опитними словами и з опитну интонацију. Даване одвитих на питања; потврђујући и одрекајући одвити з одвитујућима словами и з интонацију. Кратша и дугша форма питањих и одвитих.</p>	<p>- напредок здумац змисти хтори ше у цеку рока буду приповедац;</p>		<p>- слухане - читане текст. - активне учествоване у приповедану и рецитовану - драматизација</p>	<p>- плануе, вибера и пририхтуе одвитујући тексти за роботу з ошколяра. - толкуе, демонструе, водзи ошколярох у цеку учения;</p>
<p>Менованe людзох, животињих, рошлїних, зявеньих. Приповеданe о дожитим, конкретним, слуханим, видзеним. Описованe околїска и людзох спрам главних одреднїцох: хто, цо, кеди, дзе, як, прецо. Висловїованe з полным виреченьом, даванe подполного одвиту. Описованe вонкашнього и нукаш. простору. Описованe людзох, пейзажу, зявеньих у природи. Диялог и драматизација медзи ошколярами о познатим и заснїцки видзеним або дожитим. Шор слових у виреченю. Диялог як реконструкција збуваньих з вихабяньом слових опису, директна и индиректна бешедка и замянованe едней и другей. Драматизација текста по вибору як и реконструкција збуваньих, анегдотих. Преприповедованe кратших приповедкох, баснох, сказкох, особних дожицох, познатих подїйих. Интонација - опитне, розповедне и викричне виреченe у бешеди. Розгварка - словнїк каждодньовой конвєрзациї, фреквентни словнїк слових и фразох, хаснованe присловкох, одвити на питања и загадки.</p>	<p>- учиц ошколярох же би осторожно провадзели, замерковали и поровновали тото цо идейно можу повязец при описованю. - Правилне постављање питањих и даванe одвиту з подполним виреченьом як закончену думку. Даванe одвитих з потврђујућима або одрекајућима словами и интонацију. -читанe, а потим преприповеданe прочитаних текстох -розликованe файти приповедкох -правилне хаснованe виреченьих у бешеди. - замянованe меней познатих слових и слових з других языкох з о словами руского языка каждодньовой бешеди.</p>		<p>- слухане - читане текстох - активне учествоване у приповедану и рецитовану - драматизација</p>	<p>- подстрекуе, провадзи и коригуе роботу ошколярох; - утвердзуе, обновюе и систематизуе знанe ошколярох; - зазначуе резултати роботи - водзи розгварку з ошколярами о резултатих и могучности превозиходзєня почежкоцох</p>

<p>Слуханє бешеди наставніка, других школярох, знімкох РТВ емисийох.</p> <p>Хасную ше єдноставни вислови о себе, блізких и познатих особох, предметох за обще хаснованє, вирази общей комуникації з другима особами, єдноставни питаня и одвити на нїх,</p> <p>Менованє особох, предметох, зявеньох у природи и медзи людзми.</p> <p>Читанє кратких вирече -ньох у складзе зоз досцигнутим знаньом школяра. На концу трецей класи школяр треба же би знал читац и писац по руски на елементарним уровню.</p>	<p>- Слуханє з розуменьом, з одгадованьом смисла и значеня.</p> <p>- Вибор тематики охабени наставнікови котри прилагодзує цали корпус бешеди евидентним можлівосцом поєдинечного школяра, а сам вибор руша ше у граніцох од блізшого и познатого гу меней познатому и дальшому.</p> <p>- Читанє по улогах и заменьованє улогах. Читанє наглас и у себе.</p>		<p>- слуханє</p> <p>- читанє текстох</p> <p>- активне учествованє у приповеданю и рецитованю</p> <p>- драматизация</p>	<p>- подстрекує, провадзи и коригує роботу школярох;</p> <p>- утвердзує, обновює и систематизує знанє школярох;</p> <p>- зазначує резултати роботи</p> <p>- водзи розгварку зоз школярами о резултатох и могучносци превозиходзєня почежкосцох</p>
<p>* ПИСАНЄ ВИСЛОВІОВАНЄ</p> <p>Преписованє словох по складох и заменьованє складох, преписованє зоз пременку роду и числа, часу. Преписованє зоз задатком. Пополньованє крижалькох, ребусох, загадкох; Розкладанє словох на склади и конструованє других словох зоз датих складох. Преписованє кратших виреченьох, записованє писньох и кратких цитатох котри ше школярови пача.</p> <p>Диктат - єдноставнейши файти, до пейц слова у виреченю и до пейц виречєня у диктату.</p> <p>Писанє велькей букви на початку виречєня, при писаню менох. Писанє запяти при начишльованю, викрич-ніка и знака питаня у одвитующих виречєньох; писанє числох зоз словами, писанє буквох я, є, ї, ю и мєгкого знака у словох з каждодньовой бешеди котри ше часто хасную.</p> <p>Писанє кратшого состава, свойого словніка словох и виразох, ришованє, крижалькох и ребусох.</p> <p>Два школски писмени задатки у 2. полрочю.</p>	<p>- вежбанє рукопису, швидкосци писаня з наглашку на правилносци и коректносци записаного.</p> <p>- преписованє зоз задатком. Писани одвит на питанє и питанє на задати одвит.</p> <p>- Диктати: з дополньованьом, творчи, контролни, автодиктат.</p> <p>- правилне хаснованє знакох интерпункції</p>		<p>- слуханє,</p> <p>- записованє,</p> <p>- преписованє,</p> <p>- описованє,</p> <p>- замеркованє и подцагованє того цо битне</p>	<p>- планує, вибера и пририхтує одвиту-юци тексти за роботу зоз школяр.</p> <p>- толкує, демонструє, водзи школярох у цеку ученя;</p> <p>- подстрекує, провадзи и коригує роботу школярох;</p> <p>- зазначує резултати роботи</p> <p>- водзи розгварку зоз школярами о резултатох и могучносци превозиходзєня почежкосцох</p>

<p>2. ЯЗИК</p> <p>* ГРАМАТИКА И ПРАВОПИС</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розликоване слів котри знача меноване дачого, дію, стан або збуванє, прикмету дачого або колич. - Науциц назви пременлівих файтох слівох. - Розликованє и менованє трох дієсловних часох, трох ліцох и трох родох. - Правилне писанє двозначних вокалских буквох и писанє буквох я, е, ї, ю, ь, й у розлич. позиційох. - Прав. писанє мєгкого знака и слівох зоз дз и дж. - Писанє негаций ведно и окреме. - Писанє числох, датумох, з числами и словами. <p>*КНІЖОВНОСЦ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Розликованє басни, сказки, приповідки, прислівки, загадки, пісні. Читанє - кратши руски народни приповідки, басни и сказки, пісні. Обачованє: <ul style="list-style-type: none"> - цека дії, главней и других подобох; - композиції (початок - увод, заплет, розришенє); - простору и людзох; - порученє прислівки, повязованє поуки басни з реалним животом 	<ul style="list-style-type: none"> - спознанє языка як система дзе треба мац у оглядзе же кажде слово достава свойо праве значенє аж у виреченю дзе воно укаже шицки свойо функції; - замерк. файти слівох у виреченю. Замеркованє їх функції и значеня у виреченю; - повязованє настави языка зоз дожицом уметніцкогo текста; - хаснованє виразох у бєшєдних комуникаційох. - читанє з розуменьом пречитаногo; - прилагодзованє швидкосци и гласн. читаня спрам змисту текста; - превлад. "шпиваня" при читаню; - замерковйованє и обгрунтованє ситуацийох и поступкох подобох, условийох, причинох и пошлїдкох, одкриванє и толкованє намирох, думкох и похопеньох поєдиних кнїж. подобох и спатранє їх поступкох, справованя и однош.; 		<ul style="list-style-type: none"> - слуханє - одвитованє на питаня - записованє - самостойна работа - ришованє задаткох - слуханє - писанє - преписованє - читанє преприповеданє - одвитованє на питаня - записованє - самостойна работа - ришованє задаткох 	<ul style="list-style-type: none"> - толкує, демонструє, водзи школярох у цеку ученя; - подстрекує, провадзи и коригує роботу школярох; - зазначує резултати роботи - планує, вибера и пририхтує одвитуєци тексти за роботу зоз школярами; - толкує, демонструє, водзи школярох у цеку ученя; - водзи розгварку зоз школярами и могучносци превозиходзєня почежкосцох
<ul style="list-style-type: none"> - обачованє фантастичногo у сказки и пренєшеногo у басни, чувства у пісні. - Пренєшенє значенє слівох. - Народни пісні котри ше шпиваю. - Дзєцински популярни пісні з музичних фестивалох. - Провадзєнє дзєцинскогo часопису, писанє литерарних работох. - Засдніцкє патренє и розгварка о найменєй єдней театралней представи на руским язичу. - замерковйованє елементох драмских творох на прикладу патренєй представи 	<ul style="list-style-type: none"> - замерковйованє порученьох на основи конкрет. ситуац. и поєдиносцох у тексту; - обачованє и розликованє основ. предметносци уметніцкогo текста: пісня заснована на чувству, проза на описанєй події, зраженє у драмским тексту. - позиціонованє кнїж. подоби: главна и побочни подоби и їх основни характерни ознаки и одношеня медзи подобами. Причини и пошлїдки, медзизависносц акції и реакції. Порученє текста. - обачованє цека дії (увод, заплет, розплет). 		<ul style="list-style-type: none"> - слуханє - преписованє - читанє преприповеданє - одвитованє на питаня - записованє - самостойна работа - ришованє задаткох 	<ul style="list-style-type: none"> планує, вибера и пририхтує одвитуєци тексти за роботу зоз школяр.; - толкує, демонструє, водзи школярох у цеку ученя; - водзи розгварку зоз школярами и могучносци превозиходзєня почежкосцох

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких о структура и речника од око 2000/3000¹ фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да усвоје предвиђене језичке структуре, комуникативне функције, око 250/400/ нових речи и израза и користе их у говору за исказивање збивања у садашњости, прошлости и будућности	<ul style="list-style-type: none"> – именоване предмета и бића, – исказивање радње, – исказивање особина предмета и бића и припадања, – исказивање објекта, намене, просторних односа, – исказивање молбе и заповести, – исказивање временских односа, – исказивање начина радње – исказивање средства којим се врши радња – исказивање узајамне и заједничке радње; – тражење и давање основних података о предметима у простору, кретању у простору, временским приликама – исказивање допадања, недопадања, оправдања 		монолошка, дијалогска, демонстративна, текст	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено и писмено излагање кратких садржаја, описивање, писање, читање језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, драматизација, певање, рецитовање, рад на тексту, примена стечених знања, мисаоне операције и процеси
Ученици треба да даље савладају елементе изговора	<ul style="list-style-type: none"> – настављање увежбавања правилног изговора нових лексичких јединица и нових облика; – коришћење говорних вежби из претходног разреда и увођење нових 		монолошка, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, драматизација, певање, рецитовање, примена стечених знања,

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да разумеју на слух краће текстове, посебно дијалоге у оквиру предвиђене тематике	<ul style="list-style-type: none"> – стицање и развијање језичких вештина: слушање са разумевањем и говор, – разумевање, давање налога, извршавање радњи 		монолошка, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, давање налога, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, драматизација певање, рецитовање, примена стечених знања
Ученици треба да се даље оспособе за говорно изражавање у дијалогској форми с повећаним захтевима у односу на захтеве у претходним разредима, у складу са обрађеном језичком и тематском грађом;	<ul style="list-style-type: none"> – вежбе правилног изговора гласова – дијалог са изостављеним, измењеним репликама, са допунским питањима, са заданим речима – препричавање краћих филмова и обрађеног текста на основу заданог плана у облику питања или подналова – даље оспособљавање за самостално излагање у вези са обрађеном темом на визуелни подстицај (слика, низ слика, стрип-слике) и без њега – једноставни описи предмета и бића – драматизација прикладних обрађених текстова, извођење малих сцена – причање личних доживљаја 		монолошка, дијалогска, текст демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, одговарање на питања, усмено излагање кратких садржаја, описивање, језичке игре, извођење малих сцена из свакодневних животних ситуација, драматизација, певање, рецитовање, описивање, читање, писање, примена стечених знања, мисаоне операције и процеси

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да савладају једно српско писмо (ћирилица или латиница у зависности од сличности са писмом матерњег језика) и негују технику гласног читања (правилан говорни ритам, артикулација и акцендовање) на кратким текстовима са познатом лексиком (дијалашке и наративне форме)	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање латинице – писање гласова и гласовних скупова карактеристичних за српски језик – уочавање корелације глас – графем, графичког приказа исказа – неговање технике гласног читања 		монолошка, дијалашка, текст, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, усмено и писмено одговарање на питања, усмено и писмено излагање кратких садржаја, писање, описивање, језичке игре, примена стечених знања, решавање задатака, рад на тексту, мисаоне операције и процеси
Ученици треба да се оспособе за писмено изражавање (писање кратких орално усвојених садржаја)	<ul style="list-style-type: none"> – преписивање краћих реченица – краћи диктати – одговори на једноставнија питања – постављање питања у вези са задатим реченицама – два писмена задатка у току школске године – правилно потписивање – велико слово у називима насеља, улица и тргова 		монолошка, дијалашка, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	слушање излагања наставника, усмено и писмено одговарање на питања, усмено и писмено излагање кратких садржаја, писање, описивање, језичке игре, примена стечених знања, решавање задатака, рад на тексту, мисаоне операције и процеси

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе енглеског језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на енглеском језику комуницира на основном нивоу у усменом и писаном облику о темама из његовог непосредног окружења.

Задаци наставе енглеског језика:

- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење енглеског језика
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција
- стимулише машту, креативност и радозналост
- подстиче употребу страног језика у личне сврхе и из задовољства

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разумевање говора	препознавање гласова, разумевање кратког дијалога, приче и песме о познатим темама, реаговање на кратке усмене поруке		вербална демонстративна играње улога слушање посматрање	фронтални групни индивидуални у пару тамдем	слајдови уџбеници дидактички материјал	игре словима речима и цртање певање слушање
Усмено изражавање	разговетно изговарање гласове, акцентују речи, поштују ритам, дају основне информације о себи и свом окружењу		вербална демонстративна играње улога слушање посматрање	фронтални групни индивидуални	зидне слике уџбеници дидактички материјал	игре словима речима и цртање певање слушање
Интеракција	информације о метеоролошким приликама, учествује у комуникацији са групом или у пару Препознаје кад нешто не разуме		вербална демонстративна играње улога слушање посматрање	фронтални групни индивидуални у пару тамдем	зидне слике слајдови уџбеници	игре словима речима певање слушање
Писмено изражавање	преписује речи и краће реченице у вези са познатим писаним текстом; пише своје личне податке; прави спискове са различитим наменама; дчеститку		вербална, демонстративна играње улога посматрање	фронтални групни индивидуални	зидне слике слајдови дидактички материјал	цртање певање слушање
Знања о језику	препознаје основне граматичке елементе; користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације		вербална демонстративна кооперативна	фронтални групни индивидуални у пару тамдем	зидне слике слајдови уџбеници дидактички материјал	игре словима речима певање слушање

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примарне математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу раубоврсних извора знања;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да израђује позитивне особине ученикове личности као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасноћу и прецизност изражавања уписменом и усменом
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици познају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерњу, цртању и геометријским конструкцијама.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
-савладају читање, писање и упоређивање природних бројева 1000	-декадно записивање и читање бројева до 1000 -упоређивање бројева према њиховим декадним записима - одређивање броја на бројевној прави -стечено знање примењивати у пракси - записивање и читање природних бројева као производа једноцифреног броја и декадне јединице	1MA.1.1.1. 1MA.2.1.1. 1MA.2.1.2. 1MA.3.1.1.	-дијалогска -монологска -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал -припремљени материјал -модел бројевне праве -новчанице	-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
-упознају римске цифре(I,V,X,L,C,D,M) и принцип читања и писања бројева помоћу њих	-читање и писање бројева помоћу римских цифара	1MA.2.1.2. 1MA.2.1.3.	-хеуристичка -демонстративна -интерактивна -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални -рад у пару	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал -часовник са римским бројевима	-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
-успешно обављају све четири рачунске операције до 1000	-сабирање и одузимање бројева у блоку до 1000 -множење и дељење троцифреног броја једноцифреним -дељење са остатком у блоку бројева до 100 (усмене вежбе) - коришћењ рачунских операције у свакодневном животу	1MA.1.1.3. 1MA.2.1.3. 1MA.3.1.2.	-вербалне -демонстративна -инетрактивна -проблемска -илустративна -игра -решавање задатака	-фронталн -тандем -индивидуални -комбиновани	-уџбеник -радна свеска -рад на тексту -дидактички материјал -новчанице	-рад на рачунару -решавање проблема -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање -израда графичких радова

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
-упозната својства операција користе за рационалније (лакше) рачунање	-комутативност и асоцијативност код сабирања и множења	1MA.2.1.3 1MA.3.1.2.	-вербална -демонстративна -интерактивна -истраживачка -решавање задатака	-фронтални -групни -индивидуални -рад у пару	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	- примењивање стечених знања - решавање проблема - запажање - уочавање - упоређивање - разликовање
-упознају зависност резултата од компонената операције	-зависност збира од промене сабирака -зависност разлике од промене умањеника и умањеоца -зависност производа од промене чинилаца -зависност количника од промене дељеника и делиоца -сталност збира, разлике, производа и количника	1MA 2.1.3. 1MA 3.1.2.	-вербална -мапирање -демонстративна -интерактивна -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	- примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање -рад на рачунару
-знају да израчунају вредност израза са највише три операције	-редослед рачунских операција -коришћење заграда и њихово изостављање	1MA.1.1.4. 1MA.2.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.3. 1MA.3.1.4.	-дијалогска -монолошка -интерактивна -решавање задатака	-фронтални -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	-примењивање стечених знања -решавање проблема -уочавање -повезивање -упоређивање -разликовање

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- умеју да прочитају и запишу помоћу слова својства рачунских операција	-комутативност и асоцијативност код сабирања и множења	1MA.1.1.3. 1MA.2.1.4. 1MA.3.1.2.	-дијалoшка -молошка -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
-знају да одреде вредност израза са словима из дате вредности слова	-четири рачунске операције (сабирање, одузимање, множење и дељење)	1MA.1.1.3. 1MA.2.1.3.	-дијалoшка -молошка -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
-знају да решавају једноставније једначине у скупу бројева до 1000	-једначине облика $x + 13 = 125$, $125 - x = 25$, $5 \cdot x = 225$, $100 : x = 10$ -повезивање рачунских операција	1MA.1.1.5. 1MA.2.1.5.	-дијалoшка -молошка -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
-упознају и правилно записују разломке чији је бројилац 1, а именилац мањи или једнак 10	-разломци облика $1/a$ ($a \leq 10$) -појам разломка се даје помоћу дељења дужи и круга на једнаке делове	1MA.1.3.1. 1MA.1.3.2.	-дијалогска -монологска -демонстративна -истраживачка -илустративна -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	-цртање -примењивање стечених знања -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
-успешно решавају текстуалне задатке	-разумевање текстуалних задатака (познато и непознато у тексту) -везе између рачунских операција -поштовање редоследа заграде и рачунских операција -средство повезивања наставе математике са животом	1MA.1.1.4. 1MA.2.1.3. 1MA.3.1.4.	-вербална -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -дидактички материјал	-цртање дијаграма, схема -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање
-формирају представе о правој и полуправој	-упознавање особина праве и полуправа -вежбање цртања праве и полуправа	1MA.1.2.1. 1MA.2.2.1.	-дијалогска -монологска -демонстративна -интерактивна -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -наставни листић -лењир -троугаоник	-посматрање -примењивање стечених знања -цртање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
-уочавају и умеју да цртају прав, оштар и туп угао	-упознају особине правог угла, оштрог, тупог угла -цртају прав, оштар, туп угао	1MA.1.2.1. 1MA.1.2.3.	-дијалогска -монологска -графичка -интерактивна -истраживачка -решавање задатака	-фронтални -групни -рад у пару -индивидуални	-лењир -троугаоник	-запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање -цртање

оперативни задачи	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
-знају да цртају паралелне и нормалне праве, квадрат, правоугаоник, троугао, и кружницу (помоћу лењира, троугаоника и шестара)	- цртање паралелних и нормалних права, квадрата, правоугаоника троугла, кружнице	1MA.1.2.1. 1MA.1.2.3. 1MA.2.2.1.	-вербална -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -решавање задатака	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-лењир -троугаоник -шестар	- цртање -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање -повезује -истражује
-стичу представе о подударности фигура (преко модела и цртања)	-поударност (поклапање) фигура	1MA 1.2.1. 1MA 2.2.1.	-вербална -демонстративна -интерактивна -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -индивидуални	-модели -лењир -уџбеник	-цртање -израда графичких радова -решавање задатака -запажање -пресавијање
-знају да одреде обим правоугаоника, квадрата и троугла	-знају да израчунају обим правоугаоника, квадрата, троугла	1MA 1.2.3. 1MA 2.2.4. 1MA 3.2.2.	- демонстративна - интерактивна - игра - илустративна	-фронтални -групни -тандем -индивидуални	-геометријски модели -лењир -уџбеник	-примењивање стечених знања -решавање задатака -запажање -израда графичких радова
-уопознају мерење масе тела и запремине течности, као и нове јединице за време (година, век)	-уознавање и примена мера за масу тела и запремине течности -мерање времена	1MA 1.2.2. 1MA 2.2.2. 1MA 1.4.3. 1MA 2.4.3. 1MA 2.4.4. 1MA 1.4.2. 1MA 2.4.2.	-вербална -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -решавање задатака	-фронтални -групни -рад у пару -индивидуални	-вага -посуде разних запремина -календар	-примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -израда графичких радова

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљеви и задаци наставног предмета

- развијање основних научних појмова из природних друштвених наука.
- развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу-завичају.
- развијање радозналости интересовања и способности за активно упознавање окружења.
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности.
- развијање основних елемената логичког мишљења.
- стицање елементарне научне писмености, њена функционална применљивост и развој процеса учења.
- оспособљавање за сналажење у простору и времену.
- разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама.
- коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу.
- развијање одговорног односа према себи, окружењу и културном наслеђу.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици	средства	активност ученика
Развијање способности зажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности	<ul style="list-style-type: none"> -разлике и сличности воде и других течности -понашање тела (материјала) у води и различитим течностима -промене при загревању и хлађењу течности -променљивост облика и запремине ваздуха -промене које настају при хлађењу и загревању ваздуха -чврсто, течно, гасовито –разлике и сличности -промене материјала и објеката: повратне и неповратне -специфичне промене материјала под топлотним и механичким утицајима - електрична проводљивост воде, водених раствора и ваздуха - магнетна својства материјала - значај рециклирања 	<ul style="list-style-type: none"> 1ПД.1.1.2. 1ПД.2.1.1. 1ПД.2.1.2. 1ПД.3.1.1. 1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.4. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 	дијалогска монологска истраживачка илустративна кооперативна интерактивна	фронтални групни тандем индивидуални дуални	уџбеник радна свеска компјутер графоскоп графофолије зидне слике телевизор материјали за огледе	посматрање, описивање, сакупљање, истраживање, процењивање, експериментисање закључивање, бележење
Развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука	<ul style="list-style-type: none"> -уознавање флоре и фауне наше земље, разноврсност, богатство, угроженост и улога човека у одржавању еколошке равнотеже -Природнио-географске одлике Србије: рељеф, воде и клима 	<ul style="list-style-type: none"> 1ПД.1.1.3 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.2.4. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3. 	дијалогска монологска истраживачка решавање проблем ситуација илустративна амбијентална кооперативна интерактивна	фронтални групни тандем индивидуални дуални	уџбеник радна свеска компјутер графоскоп, графофолије зидне слике	посматрање описивање сакупљање истраживање процењивање закључивање бележење мини пројекат

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици	средства	активност ученика
Развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу - завичају	Држава Србија, њено лоцирање у простору и на карти, и осећај припадности мултиетничкој, мултикултуралној и мултиконфесионалној средини	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	дијалошка амбијентална експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна	фронтални; групни; рад у пару; индивидуални	зидне слике географска карта компјутер уџбеници часописи географ. карта	посматрање описивање истраживање експериментисање закључивање бележење праћење
Развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења	Упознавање флоре и фауне наше земље, разноврсност, богатство, угроженост и улога човека у одржавању еколошке равнотеже	1ПД.1.1.3 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.2.4. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2.			ТВ, компјутер, уџбеници, материјали за огледе, књиге и часописи, материјали о еколошким студијама, материјали о угроженим и заштићеним биљним и жив. врстама у Србији географ. карта	посматрање описивање сакупљање груписање истраживање експериментисање закључивање играње бележење праћење активности у оквиру мини пројеката
Развијање основних елемената логичког мишљења	Природне појаве, прилагођавање: посматрање, запажање, праћење и бележење на различите начине неких адаптивних промена и понашања Везе између коришћења ресурса, примењених технологија и одрживог развоја	1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2.	Експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна		компјутер материјали за огледе материјали- коначни продукти и анализе огледа примене тврдњи, које су доказиване огледима, из свакодневног живота	посматрање описивање истраживање експериментисање закључивање активности у оквиру мини пројеката бележење праћење

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	образи	средства	активност ученика
СТИЦАЊЕ елементарне научне писмености, њена функционална примењивост и развој процеса учења	Изменом параметара, уочавањем веза и односа, закључивањем и систематизовањем појмова постиже се виши ниво разумевања односа и омогућује трансфер на препознавање истих у окружењу	1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 1ПД.1.2.3 1ПД.2.2.4.	експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна	фронтални; групни; рад у пару; индивидуални	компјутер материјали за огледе материјали-коначни производи и анализе огледа прикази примене тврдњи, које су доказиване огледима, из свакодневног живота	посматрање описивање истраживање експериментисање закључивање активности у оквиру мини пројеката бележење праћење
Оспособљавање за сналажење у простору и времену	Различити облици кретања, Оријентација према Сунцу и одређивање главних страна света Оријентација на географ. карти Републике Србије Временске одреднице (датум, година, деценија, век - ближа и даља прошлост)	1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3 1ПД.1.6.4. 1ПД.1.6.5. 1ПД.1.6.6. 1ПД.2.4.5. 1ПД.2.6.4. 1ПД.2.6.5. 1ПД.2.6.6. 1ПД.2.6.7. 1ПД.3.6.1.	Експериментална партиципативне илустративна кооперативна интерактивна		географска карта временска лента зидне слике телевизор компјутер уџбеници дидактички материјал збирке народне традиције	посматрање описивање истраживање праћење груписање бележење цртање стварање
Разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединцима и групама	Правила која регулишу права и обавезе државе и грађана	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	Партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна		зидне слике телевизор компјутер материјал различитих удружења	посматрање описивање истраживање праћење бележење играње цртање стварање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици	средства	активност ученика
Коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у непосредном окружењу	Одговоран однос према себи и другима (вршњацима, старим лицима, болесним лицима, кућним љубимцима, напуштеним животињама...)	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна	фронтални групни рад у пару индивидуални	зидне слике телевизор компјутер материјал различитих удружења	посматрање описивање истраживање праћење груписање бележење цртање играње стварање
Развијање одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу	Дечија права, правила група (повезивање, уважавање и живљање у складу са њима) Саобраћајнице у окружењу (понашање на саобраћајницама) Међусобни утицај човека и окружења, утицај на здравље и живот кроз правила понашања која доприносе одрживом развоју	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	Експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна	фронтални групни рад у пару индивидуални радионице	материјали за радионице Конвенција о правима детета зидне слике телевизор компјутер материјал различитих удружења	посматрање описивање истраживање праћење груписање бележење цртање стварање

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером наставног предмета.

Задаци наставе ликовна култура

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварње услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијање ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посвећивањем изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, примењују у раду и животу;
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ликовно изражавање ученика у функцији развијања мишљења и визуелног ликовног естетског сензибилитетза медијуме, узкоришћење разних материјала за компоновање покрет у композицији, орнаменту, простору, одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору, плакат и ликовне поруке као могућност споразумевања	Коришћење разних материјала за компоновање -дорада и преобликовање започетих облика -појмови: медијуми- проширени медијуми Композиција и покрет у композицији -композиција линија, боја, облика, позиција светлина и сенки -појмови: композиција Орнаментика -линеарна, површинска, тродимензионална орнаментика -појмови: орнамент Простор (повезивање разних облика у целину) -аутоматски начин цртања, субјективно осећање простора, линије, површине, облици и боје у простору -појмови: простор, илузија простора Одабирање случајно добијених ликовних односа по личном избору ученика -слика случај (извођење емотивно-афективних садржаја према узрасту ученика) -појмови: машта Плакат, билборд, реклама -визуелне информације, поруке, препоруке -појмови: визуелна порука Ликовне поруке као могућност споразумевања -препознавање карактеристика инсеката, животиња, професија код људи -појмови: визуелно споразумевање		Дијалогска, демонстративна, кооперативна	фронтални, индивидуална и групни	репродукције уметничких дела, прибор за ликовно изражавање предмети из свакодневног живота	слушање вајање цртање сакупљање сликање комбиновање уочавање анализирање
Увођење ученика у различите могућности комуникације	Слика случаја Плакат, билборд, реклама Ликовне поруке као могућност споразумевања					

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Стварање услова за развијање свести о потреби очувања човекове природне и културне околине, те активног учествовања у квалитетном естетском и просторном уређењу животне околине	Ликовна дела и споменици културе; Дела савремених медијума		Дијалoшка, демонстративна, кооперативна	Фронтални, индивидуални, групни	Репродукције уметничких дела, прибор за ликовно изражавање, предмети из свакодневног живота	Слушање, посматрање, анализирање, учавање, сликање

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљеви и задаци наставног предмета

- развијање интересовањ музичке осетљивости и креативности
- оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања
- развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свога и других народа
- неговање способности извођења музике (певање, свирање)
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- упознавање традиционалне и уметничке музике свога и других народа
- развијање критичког мишљења
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности

опера- тивни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Певање песама по слуху	Извођење музике певањем и свирањем -певање песама различитог садржаја и расположења, традиционалне и уметничке музике -певање и извођење музичких игара -уознавање дечјих ритмичких инструм. и начина свирања на њима Рођенданска, Иде јесен - Б.Станчић, Савила се бела лоза винова, Ловац Јоца - С.Барић, На слово на слово - песма из Енглеске, Мамино коло - Л. Прелаз		аудитивна дијалогска кооперативна демонстративна	певање слушање свирање стварање звука интерпретирање	ЦД, компјутер касетофон уџбеник радна свеска дечји музички инструменти	слушање певање илустровање закључивање
Слушање вредних дела уметничке и народне музике Извођење дечјих народних и уметничких игара	Слушање музике -слушање вокално инструменталних композиција за децу -слушање народних песама и игара Државна химна, Светосавска химна Ал је леп овај свет-С.Мокрањац, Марш на Дрину-С.Бинички, На дрвеном коњу-Р.Шуман, Карневал животиња-К.С.Санс, Музика из филма Снежана		Дијалогска, кооперативна, демонстративна, аудитивна, истраживачка	Слушање, свирање, стварање звука, интерпретирање	Касете,ЦД, компјутер, касетофон, уџбеник, радна свеска, дечји музички инструменти	Слушање, изражавање, закључивање, истраживање, уочавање
Свирање на дечјим музичким инструмент има Усвајање основа музичке писмености	Стварање музике -опонашање звукова из околине уз импровизацију -креирање једноставних ритмичких пратњи за бројалице песме, музичке игре Иду, иду мрави, Ерско коло, Под оном - црногорска народна песма, Лазара мајка карала		Кооперативна, истраживачка, дијалогска, демонстративна	Певање, слушање, свирање, стварање звука, интерпретирање	Касете,ЦД, компјутер, касетофон, уџбеник, радна свеска, дечји музички инструменти	Изражавање, истраживање, креирање

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставе физичко васпитање

Циљ физичког васпитања јесте да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичко васпитање:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења који су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаном циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- задовољавање основних дечјих потреба за кретањем и игром;	- ходање, трчање, бацање, скокови - различите игре са наученим облицима ходања и трчања		- разговор - демонстрација - практична активност	- рад у групама (колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- палице - препреке - обручи - вијаче - лопте	- излет са пешачењем - самостална активност - такмичење
- развијање координације, гипкости, равнотеже и експлозивне снаге;	- ходање у кретању са правилним положајем руку - вежбе упором са израженим ослонцем на руке - вишења, упори и пењања - вежбе равнотеже		- демонстративна - метода живе речи - метода практичног вежбања - комбинована	- фронтални - групни рад (колоне, паралелне поделе) - индивидуални	- клупа - ниска греда - паралелни разбој до висине груди - дохвтни кругови	- самостална активност - такмичења
- стицање моторичких умења у свим природним (филогенетским) облицима кретања у различитим условима: елементарним играма, ритмици, плесним вежбама и вежбама на тлу; упознавање са кретним могућностима и ограничењима сопственог тела;	- вежбе реквизитима-палица, обруч, вијача - вежбе на тлу - ритмичке вежбе и народни плесови - вишења, упори и пењања - игре са хватањем, додавањем, вођењем и гађањем		- демонстративна - метода живе речи - метода практичног вежбања - аудио-визуелна	- фронтални - групни - индивидуални - комбиновани	- CD - касетофон - ниска греда, - шведска клупа - вијача, - палица, - обруч, - чуњеви... - вратило и рибстол - лопте	- самосталан рад - такмичења - спортске манифестације - свечане академије

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- стварање претпоставки за правилно држање тела, јачање здравља и развијање хигијенских навика;	- вежбе на тлу за јачање мишића леђа - растом и развијањем постајемо зрелији - физичка- форма, лична хигјена и хигјена здравља, правилан исхрана, правилан ритам рада и одмора, прва помоћ.		- демонстративна - аудио-визуелна - вођење дискусије - вербалне методе	- фронтални - рад у групама(колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- шведска клупа или гредица - вијача, палица, обруч, чуњеви - шведски сандук	- самосталан рад - одељенско такмичење - спортске манифестације - прављење постера
-формирање и овладавање елементарним облицима кретања - "моторичко описмењавање";	- ходање у кретању и са променом правца - брзо трчање до 40 метара - брзо трчање са променом ритма - трчање са променом правца - игре са ходањем и трчањем		- демонстративна - игра - метода практичне вежбе	- фронтални - рад у групама (колоне, круг) - индивидуални - комбиновани	- вијача, -палице, -обручи -чуњеви	- самостални рад - одељенско такмичење - игра
-стварање услова за социјално прилагођавање ученика на колективан живот и рад.	- мали полигони у обавезним вежбама - ритмичке вежбе и народни плесови - колективни спортови (рукомет, кошарка, одбојка)		- социјалне активности - метода живе речи - кооперативна метода и тимски рад -аудио- визуелна метода	- фронтални - групни рад (колоне, паралелне поделе) - индивидуални	- поклопци сандука - струњаче - CD - компјутер	- самосталан рад - свечане академије - такмичења

**ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТИ**

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- уоче да конкретни људи као личности нису постојали пре него што су се родили;
- спознају да је Бог из љубави створио свет за вечност;
- уоче да је Бог створио свет као скуп конкретних врста;
- запазе да је Бог на крају свега створио човека као личност;
- уоче разлику између природе и личности код човека;
- уоче да се структура створеног света огледа у Литургији.

Садржај програма

Бог је створио јединствени свет и то као многе конкретне врсте ни из чега (узрок постојања света јесте Божија слобода). Последице створености по природу и њено постојање (конкретност врста и бића значи њихову међусобну раздљеност - индивидуалност, али и њихову потенцијалну пропадљивост, смрт зато што су створене ни из чега). Стварање човека на крају свега створеног по "икони и подобију Божијем" (разлика између природе и личности код човека). Евхаристија као свет у малом (Литургија као сједињење свих створења преко човека Исуса Христа с Богом Оцем). Стварање света и човека у православној иконографији.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици:	средства	активности ученика
<p>Ученици треба да:</p> <p>- уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;</p>	<p>1. УВОД - Упознавање ученика са садржајима програма католичког вјеронаука за 3. разред.</p> <p>2. ЗАЈЕДНИШТВО С ЉУДИМА - Заједно у обитељи (Захвалан сам Богу за родитеље) - Једно смо у вјери (Сретан сам што вјерујем у Исуса) - Једно смо у молитви (Сретан сам што могу разговарати с Исусом) - Помозимо једни друге (Сретан сам што могу дати)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монологска, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвл. битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање</p>
<p>- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;</p>	<p>3. ЗАЈЕДНИШТВО С БОГОМ У заједници с Богом (Сретан сам што могу бити заједно с Исусом) Исусова посљедња вечера (Захваљујем Исусу за Крх живота) У служби Исусу (Сретан сам што имамо апостоле и њихове наследице) С Исусом за столом (Сретан сам што имамо свету мису) Божја ријеч (Сретан сам што Бог са мном разговара) Дијалог с Исусом (Дијалог ме чини сретним и способним да прихватим друге људе) У миси молимо заједно (Сретан сам што молимо заједно)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монологска, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици:	средства	активности ученика
	<p>4. ИСУСОВА ЖРТВА - ТЕМЕЉ ЗАЈЕДНИШТВА</p> <p>Исус Крист је приказао самога себе (Сретан сам што нас Исус толико воли)</p> <p>Исусова жртва и наша жртва (Сретан сам што сам судионик Исусове жртве)</p> <p>Узмите и једите (Сретан сам што у мени живи Исус)</p> <p>Разни начини Исусове присутности мену нама (Сретан сам што се с Исусом сусрећем осим у Олтарском Сакраменту, у читању Еванђеља, у заједници на миси, и у прихваћању других и сусрету с другима који су различити од нас.)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад</p> <p>Вођена дискусија</p> <p>Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска)</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Аудио-визуелна</p> <p>Илустративна</p> <p>Играње улога</p> <p>Слушање</p> <p>Игра</p> <p>Квиз</p>		<p>Видео, ЦД, ДВД</p> <p>Телевизор</p> <p>Књиге за вјеронаук</p> <p>Библија</p> <p>Песмарица</p> <p>Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Записивање</p> <p>Преписивање</p> <p>Дискусија</p> <p>Самосталан рад</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Уочавање и подвлачење битног</p> <p>Израда ликовних и писм. радова</p> <p>Певање</p>
<p>- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и и западној ренесансној уметности.</p>	<p>5. ЗАЈЕДНИШТВО С БОГОМ И С ЉУДИМА СВРХА МОГА ЖИВОТА</p> <p>Крух живота (Хвала за свагдашњи крух)</p> <p>Исус - наша поудбина (Сретан сам што ме Исус снажи и у болести)</p> <p>Служба олтару (Радо ћу министрирати, пјевати, читати - бит на литургији, али постоје и друге литургије)</p> <p>Духовна и тјелесна припрема и захвала за причест (Озбиљно се припремамо за причест)</p> <p>Честа света причест (Причешћиват ћу се сваке недјеље)</p> <p>- У заједништву с Духом Божјим (Сретан сам што ме Исус дарива својим Духом, те сам тако способан за активну љубав према другима).</p>			<p>Фронтални</p> <p>Групни</p> <p>Индивидуални</p> <p>Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД</p> <p>Телевизор</p> <p>Књиге за вјеронаук</p> <p>Библија</p> <p>Песмарица</p> <p>Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Записивање</p> <p>Преписивање</p> <p>Дискусија</p> <p>Самосталан рад</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Уочавање и подвлачење битног</p> <p>Израда ликовних радова</p> <p>Израда писмених радова</p> <p>Певање</p>

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци изборног предмета

Циљ предмета Грађанско васпитање је подстицај развоја личности и социјалног сазнања код ученика трећег разреда основне школе. Овај предмет треба да пружи могућност ученицима да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује себе и друге.

Задаци предмета Грађанско васпитање :

- подстицање групног рада, договарање и сарадња са вршњацима и одраслима
- подстицање развоја самопоуздања и личне одговорности
- оспособљавање ученика да познају и разумеју сопствене потребе и потребе других, и да штити и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге
- развијање свести о потреби уважавања различитости и особености; учовање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање, порекло
- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно допринесу поштовање или мењању правила сагласно са потребама
- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечија права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању
- развијање и неговање еколошке свести
- развијање моралног расуђивања и неговање основних људских вредности
- оспособљавање ученика да активно допринесе развоју школе по мери детета

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима	- подстицање групног рада, и сарадње са врш. и одраслима - активно учествовање у процесу васпитања Радионице: Родитељски састанак; Уводни час		- радионичарска - дијалoшка - илустративна - објашњења - разговор	- фронтални - индивидуални - групни	- папири у боји, свеска, разне бојице	- дискутује - запажа - примењује стечена знања - слуша
- подстицање развоја са-мопоуздања и личне одговорности	- сигурност у себе и своје знање, поступке - одговорност за своје поступке		- радионичарска - дијалoшка - илустративна - објашњења - разговор,- игра	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји, свеска, разне бојице - хамер	- црта - игра се - повезује
- оспособљавање ученика да препознају и разумеју сопствене потребе и да штите и остварују своје потребе на начин који не угрожава друге	- разумевање сопствених осећања и потреба - повезаност осећања и потреба - тежња ка задовољењу потреба - исказивање својих потреба - препознавање потреба и жеља за испуњење		- дијалoшка - истраживачка - илустративна - игра	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи	- слуша - разговара - илуструје - користи технике опуштања и вежбе крет. - игра асоцијација
- развијање свести о потреби уважавања различитости и особености; уочавање и превазилажење стереотипа везаних за пол, узраст, изглед, понашање и порекло	- самосвест, самопоштовање, уважавање других; - самопоуздање; -разлика у полу; - разлике у изгледу и понашању; - предрасуде Радионице: Сличности и разлике; Полни стереотипи у играма; Последице полних стереотипа; Последица уопштених судова; Појава искључивања у групи; Понашање које одступа од очекиваног; Односи у одељењу; Односи млађи-старији; Дискриминација по узрасту		- игра - истраживачка - графичка - дијалог - објашњење - разговор - радионица - симулацијска - игра - интерактивна	- групни - тимски - индивидуални - у пару	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирићи - кутија за поруке - часописи - енциклопедије	- слуша - разговара - илуструје - користи технике опуштања и вежбе крет. - игра асоцијација - глуми - уочава - закључује - примењује стечена знања - презентује - учествује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- оспособљавање ученика за ненасилно решавање сукоба	- облици насиља - насиље међу вршњацима, одраслима и дете-одрасли - ненасилна комуникација Радионице: Сукоби и њихово решавање; Кажњавање; Насиље у школи		- радиони- чарска - игра улога - објашњење - разговор - демонстра- тивна - кооперативна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папири-ћи	- дискутује - запажа - примењује сте-чена знања - слуша - црта - игра се - повезује - учествује
- развијање појма пријатељства	- препознавање личних осећања и потреба - повезаност осећања и потреба - заштита осећања и по треба без угрожавања других Радионице: Пријатељство; Лаж као морални прекршај; Припадање групи; Крађа као морални прекршај; Односи међу пријатељима		- радионичарска - дијалoшка - игра улога - објашњење - илустративна - истражи- вачка - симулацијска	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папири-ћи	- дискутује - примењује стечена знања - црта - слуша - глуми - уочава - игра се - повезује - запажа - сарађује - презентује
- оспособљавање ученика да разумеју неопходност правила која регулишу живот у заједници и да кроз договарање активно доприносе поштовању или мењању правила сагласно са потребама	- способност комуникације (вербалне и невербалне) - ненасилна комуникација - живот у заједници Радионице: Обавезе у кући; Договарање у породици; Права и одговорности у заједници; Слобода избора; Кућни ред школе; Оцењивање; Демократија у учионици;		- објашњење - радионичарска - дијалoшка - илустративна - демонстативна - симулацијска	- групни - у пару - фронтални - индивидуални	- кутија за поруке - часописи - енцикло- педије - папири у боји, свеска, разне бојице - хамер	- глуми - уочава - игра се - повезује - запажа - дискутује - примењује стечена знања - црта - слуша

- оспособљавање ученика да упознају и уважавају дечја права и да буду способни да активно учествују у њиховом остваривању	- Конвенција о дечјим правима - познавање и уважавање дечјих права - учествовање у остваривању дечји права - кршење дечјих права од стране одраслих - веза између права и обавеза		- радионичарска - истраживачка - дијалoшка - текстуална - писаних радова	- групни - у пару - фронтални - индивидуални	- кутија за поруке - часописи - енциклоп. - папири у боји, свеска, разне бојице - хамер - Буквар дечјих права	- глуми - уочава - игра се - повезује - запажа - дискутује - примењује стечена знања - црта - слуша
- развијање и неговање еколошке свести	- Екологија (шта знамо о екологији), ко су еколози - брига о биљкама и њихова заштита - ретке и заштићене врсте - брига о животињама - ретке и заштићене врсте Радионице: Однос према животињама; Природа и ја; Брига о природи		- радионичарска - дијалoшка - објашњења - игра улога - истраживачка - симулацијска	- групни - у пару - фронтални - индивидуални	- кутија за поруке - часописи - енциклоп. - папири у боји, свеска, разне бојице - хамер - слике	- дискутује - запажа - примењује стечена знања - слуша; - црта - игра се - повезује - презентује - уочава - учествује
- развијање моралног расуђивања и неговања основних људских вредности	- креативно изражавање - друштвено окружење и лично место у њему Радионице: Лажна солидарност; Последице лажи; Циљ оправдава средство		- радионичарска - дијалoшка - објашњења - игра улога - истраживачка - кооперативна	- групни - у пару - фронтални - индивидуални	- кутија за поруке - часописи - енциклоп. - папири у боји, свеска, разне бојице - хамер - слике	- дискутује - запажа - примењује стечена знања - слуша, - црта - игра се - повезује - изражава своја мишљења и искуства
- оспособљавање ученика да активно доприносе развоју школе по мери детета	- развијање креативног изражавања - непосредно друштвено окружење и сопствено место у њему - школа какву желим		- објашњења - монолошка - демонстративна - кооперативна	- групни - тимски - индивидуални	- прибор за писање, цртање, бојење, фотографије, кутија за поруке, папирџи	- слуша - разговара - црта, - игра се - изражава своја мишљења и искуства

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљеви и задаци наставног предмета

- разумевање појава везаних за непосредну животну средину;
- препознавање негативних појава у човековом односу према животној средини (квалитет воде, ваздуха, емљишта, хране, биљног и животињског света);
- уочавање узрочно - последичних веза у животној средини;
- уочавање узрочно - последичних веза у животној средини извођењем једноставних огледа;
- васпитавање ученика да чува и уређује простор у коме живи и учи;
- стицање навика одговорног понашања према животињама;
- развојање интересовања и способности за активно упознавање и чување животне средине;
- решавање једноставних проблем – ситуација самостално и у тиму;
- развијање правилног става и критичког мишљења

садржаји програма	активности ученика у образовно-васпитном раду	активности наставника у образовно-васпитном раду	основни облици извођења програма	циљеви и задаци садржаја програма
Животна средина	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - посете - уочавање и препознавање - запажање 	усмерава, наводи, ствара ситуације, сугерише, поставља проблем, мотивише, кординира, организује, усмерава извођење огледа	<ul style="list-style-type: none"> - дијалогски - истраживачки - демонстративни - илустративни 	<ul style="list-style-type: none"> - очување животне средине - развијање свести о очувању окружења
Природне промене и појаве у животној средини	<ul style="list-style-type: none"> -праћење -уочавање -бележење -закључивање 	усмерава, наводи, ствара ситуације, сугерише, поставља проблем, мотивише, кординира, организује, усмерава извођење огледа	<ul style="list-style-type: none"> - истраживачки - дијалогски - експериментални 	<ul style="list-style-type: none"> - праћење и уочавање промена и појава у животној средини и њихов утицај на живи свет - уочавање и бележење последица промена и појава у животној средини
Загађивање животне средине	<ul style="list-style-type: none"> -експеримент -читање -илустровање -обиласци 	усмерава, наводи, ствара ситуације, сугерише, поставља проблем, мотивише, кординира, организује, усмерава извођење огледа	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративни - дијалогски - текстуални - очигледности 	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање примарних загађивача - уочавање начина загађивања - развијање свести о последицама загађивања
Заштита животне средине	<ul style="list-style-type: none"> -експеримент -читање -илустровање -обиласци -практична примена знања 	усмерава, наводи, ствара ситуације, сугерише, поставља проблем, мотивише, кординира, организује, усмерава извођење	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративни - дијалогски - текстуални - очигледности 	<ul style="list-style-type: none"> - осмишљавање начина заштите животне средине - развијање свести о значају заштите животне средине - уређење школског животног простора

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ и задаци изборног наставног предмета

Циљ увођење најмлађих нараштаја у традициску културу кроз одговарајућу наставу усмерену на ревитализацију традиције, један је од начина да се спречи узано одумирање многих важних елемената традициске културе и њихов настанак из праксе, односно из самог живота. Правилним, одмереним правовременим пласирањем информација о народној традицији постижу се и многа друга добра, као што су стицање свести о самом себи и свом месту у свету сличних и различитих, формиранје представе о континуитету и укоренености и сл.

Концепција наставе овог изборног предмета посебан нагласак ставља на локалну народну традицију, чиме се у мултинационалној и мултуконфесионалној средини, каква претеже у Србији, чувају права и особености мањина и њихов идентитет.

Општи циљ:

Остварити директно увођење ученика у активности ревитализације традиције кроз директноуознавање материјалне и духовне традициске културе свог народа и народа у оужем и ширем окружењу.

Задаци изборног предмета

Усвајање елементарних знања о

- разлици између фолклорног и актуелног окружења, и то кроз :

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице);
- упознавање са дечјим фолклором (игре и кратке тексталне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.);
- усвајање елементарних знања о носећим наставним мотивима (различити за сваки разред у првом циклусу) ;

- годишњем циклусу, и то кроз познавање :

- основних разлика између градског и сеоског начина живота,
- основних сезонских радова,
- основних обичајно - обредних радњи везаних за те радове,
- основних и општих празника,
- основних обичајно - обредних радњи везаних за те празнике.

оперативни задаци	садржаји	методе	облици	средства	активности ученика
развијање знања о фолклорним празницима, биљкама, хлебовима и кући - дому	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање стечених и усвајање нових знања о значају и обичајима при прослави традиционалних фолклорних празника (Крсна слава, Бадњи дан, Божић, Васкрс, школска слава,) - упознавање са лековитим биљкама и њиховом значају у традиционалном лечењу - упознавање са биљкама које имају значајну улогу у народним обредима приликом прослава верских празника - хлеб наш насушни: значај и врсте хлебова (обичан хлеб свакодневни, обичајно-обредни: славски колач, чесница) - упозн. са начином живљења у кући-дому 	<ul style="list-style-type: none"> -вербалне методе -илустративна -истраживачка -практичне, мануелне активности -теренски рад -радионичарска 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -индивидуални -комбиновани 	<ul style="list-style-type: none"> -уџбеник -слике -пригодни текстови -природни материјал (биљке, материјал за хлеб – славски колач, прављење кућа од парира - макете) 	<ul style="list-style-type: none"> -слушају -богате речник -посматрају -уочавају -именују -препознају -меморишу -разликују -шарају -беру биље -месе
познавање разлика између отвореног и затвореног простора (ливада – кућа)	<ul style="list-style-type: none"> -ливада као отворени простор; -кућа као затворени простор; - обредни и обичајни поступци који су везани, остварују се у отвореном или у затвореном простору (обичаји о Бадњаку и Божићу у кући, шуми, пољу, цркви....) 	<ul style="list-style-type: none"> - монолошка - дијалoшка - демонстративна - истраживачка - илустративна - стваралачка 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -у пару -индивидуални -тимски 	<ul style="list-style-type: none"> усмена излагања аудио записи интернет power-point презентације песме уџбеник слике цртежи свеска филмови 	<ul style="list-style-type: none"> - слуша - разговара - истражује - сазнаје - сакупља - извештава - презентује
упознавање различитих заната у окружењу	<ul style="list-style-type: none"> - традиционални занати села и града; - посете занатлијама у околини школе (сапунџија, пекар, содар...); - дружење са занатлијама из окружења у оквиру радионица у којима ће се, у поједностављеном облику израђивати предмети које израђују те занатлије 	<ul style="list-style-type: none"> --вербалне методе -илустративна -истраживачка -радионичарска 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -индивидуални -комбиновани -радионице 	<ul style="list-style-type: none"> -уџбеник -слике -пригодни текстови -материјали за рад у радионицама 	<ul style="list-style-type: none"> -слушају -богате речник -посматрају -уочавају -именују -препознају -меморишу -разликују

стицање елементарних знања о појединим традиционалним занатима	- посета манифестацијама у граду на којима се представљају разни занати везани за село и град; - пекар- пекара; - посластичар- посластичарница.	-вербалне методе -илустративна -истраживачка -практичне, мануелне активности -теренски рад -радионичарска	-фронтални -групни -индивидуални -комбиновани	-уџбеник -слике -пригодни текстови -дидактички материјал за израду макета -разни кућни употребни предмети из давнине	-слушају -богате речник -посматрају -уочавају -именују -препознају -меморишу -разликују -упоређују -праве
уознавање са фолклорним веровањима као пратећим формама традиционалних заната	- уознавање са занатима који у себи укључују и различита фолклорна веровања: - воденичар- воденица, млинар- млинара; -ковач- ковачница; колар; сарач; -ткач/ткаља, разбој, преслица и вретено;	-илустративна -истраживачка -теренски рад -радионичарска	-фронтални -групни -индивидуални -комбиновани -радионице	-уџбеник -слике -пригодни текстови -материјали за рад у радионицама	-слушају -богате речник -посматрају -уочавају -именују -препознају -меморишу -разликују -шарају -беру биље -месе
уознавање карактеристичних обичајно-обредних облика понашања везаних за одређене традиционалне занате	- уознавање заната и обичајно-обредних облика понашања који се могу уочити при проучавању заната: - кројач-кројачица; - јорганџија и вуновлакач-вуновлака- чара; - обућар, опанчар; - крзнар, ћурчија.	-вербалне методе -илустративна -истраживачка -практичне, мануелне активности -теренски рад -радионичарска	-фронтални -групни -индивидуални -комбиновани	-уџбеник -слике -пригодни текстови -природни материјал	-слушају -богате речник -посматрају -уочавају -именују -препознају -меморишу -разликују -шарају -беру биље -месе
уознавање типичних традиционалних заната урбаних и руралних средина	- традиционални занати села и града; - посете занатлијама у околини школе (сапунџија, пекар, содар...); - посета манифестацијама у граду на којима се представљају разни занати везани за село и град; - развијање правилног односа према занатима који су развијени у руралним срединама.	- монолошка - дијалогска - демонстративна - истраживачка - илустративна - стваралачка	-фронтални -групни -у пару -индивидуални -тимски	усмена излагања аудио записи интернет power-point презентације песме уџбеник слике, цртежи свеска, филмови	- слуша - разговара - истражује - сазнаје - сакупља - извештава - презентује

<p>схватање значаја о чувању и неговању традиционалних заната</p>	<p>- традиционална занатска производња насупротив фабричкој- индустријској производњи; - истицање значаја потребе очувања традиционалних заната, као посебно битног дела очувања и националног идентитета, али и као квалитета мултиетничке средине у којој та сазнања треба и сачувати и пренети на младе.</p>	<p>--вербалне методе -илустративна -истраживачка</p>	<p>-фронтални -групни -индивидуални -комбиновани</p>	<p>-уџбеник -слике -пригодни текстови</p>	<p>-слушају -богате речник -посматрају -уочавају -именују -препознају -меморишу -разликују</p>
---	---	--	--	---	--

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Célok:

Az általános iskola harmadik osztályában a magyar nyelv tanításának a célja a tanulók kommunikációjának, olvasás- és írástechnikájának a továbbfejlesztése.

Az összefüggő szóbeli és írásbeli szövegalkotás és fogalmazás képességének fejlesztése.

Ugyanakkor célja a korábban megismert, illetve az újonnan elsajátított alapvető nyelvtani és helyesírási ismeretek biztonságos felismerése, megnevezése, valamint azok helyes gyakorlati alkalmazása a tudásgyarapítás és az élménykifejezés fejlesztése érdekében.

Irodalmi szövegek feldolgozásával és megértésével új ismeretek és élmények szerzése.

A próza és a vers, a műköltészeti és népköltészeti alkotások megismerése, feldolgozása.

A szókincsbővítéssel és a szövegszerkezeti elemek megismerésével szabályos, a magyar nyelv követelményeinek megfelelő szövegalkotás.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика:
1. a közepes tempójú, tagolt beszéd gyakorlása, különös tekintettel az artikulációra, a hanglejtésre, a mássalhangzók és a magánhangzók időtartamára	-népköltészeti és műköltészeti alkotások olvastatása -a köznyelvi kiejtésnek megfelelő beszéd alkalmazása; -a környezet nyelvéből származó kiejtési hibák kiküszöbölése -az életkornak megfelelő szókinccsel való rendelkezés,	1MNY.0.1.1. 1MNY.0.1.2. 1MNY.0.1.3. 1MNY.0.1.6. 1MNY.0.1.7. 1MNY.3.2.7.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermekek Meséskönyvek Gyermekekenciklopédiák Hangszalagok CD Számítógép	-Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Situációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás
2. az olvasás és a szövegértés együttes fejlesztése	- 8-10 mondatos összefüggő szöveg szóbeli és írásbeli alkotása	1MNY.2.2.8. 1MNY.2.4.6. 1MNY.2.4.7. 1MNY.3.3.1. 1MNY.3.3.4. 1MNY. 3.3.6.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus mód Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermekek Meséskönyvek Gyermekekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Situációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás
3. az elbeszélő fogalmazások tömör és szabatos kifejezőmódja a szöveg összetevőinek ismeretében	- A fogalmazás tanítása összefügg a szövegfeldolgozó órákon nagy gondot kell fordítani az elbeszélések, mesék, mondák szerkezeti elemzésére (mondatkapcsolás, hármas tagolás) -az események időrendbe állítása	1MNY. 2.3.1. 1MNY.2.3.2. 1MNY.2.3.5. 1MNY. 2.3.7. 1MNY.2.3.9. 1MNY.2.4.7.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermekek Meséskönyvek Gyermekekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Írás -Olvasás -Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Situációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás

оперативни задачи	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика:
4. újabb helyesírási ismeretek tudatosítása, valamint kellő gyakorlással az eddig szerzett helyesírási ismeretek szintentartása	-A hangváltozások gyakorlása a szavakban -Az igeidőkkel kapcsolatos helyesírási és helyesejtési kérdések -A múlt idejű igék helyesírása -A felszólító és a tiltó mondatokban szereplő igék helyesírása és helyesejtése -A tulajdonnévből képzett melléknevek helyesírása -Az ly-os szavak ismeretkörének bővítése	1MNY.1.4.1. 1MNY. 1.4.2. 1MNY.1.4.3. 1MNY.1.4.5. 1MNY.1.4.6. 1MNY. 1.4.7. 1MNY.2.3.1. 1MNY.2.4.3.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus mód Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Nyelvtankönyv Aplikációk Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Írás -Olvasás -Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás
5. új nyelvtani ismeretek elsajátítása és azok Megszilárdítása	- új szófajtani ismeretek az ige, a főnév, a melléknév és a határozott névelő használatáról	1MNY. 2.4.1. 1MNY.2.4.2. 1MNY.2.4.3. 1MNY.2.4.7. 1MNY.3.4.2. 1MNY. 3.4.3. 1MNY.3.4.5.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Írás -Olvasás -Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás
6. az irodalmi szövegek olvasására való további motiválás, biztatás és serkentés	- Az olvasási szokások kialakítása. Az olvasott művek szereplőinek megnevezése, a cselekmény felidézése. Alapismeretek szerzése a művek szereplőiről	1MNY.1.2.7. 1MNY.1.2.8.. 1MNY.1.5.2. 1MNY.1.5.3. 1.MNY.2.2.8. 1MNY.2.2.9. 1MNY.2.2.10. 1MNY.2.5.3.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Русина у целини.

ЗАДАЦИ: Да ученици стекну базичну језичку писменост и овладају основним законитостима русинског језика, да се оспособе да решавају задатке у новим и непознатим ситуацијама. Неупадњиво и у складу с њиховим узрастом неговати њихов народни и културни идентитет и поштовање русинског језика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
- описује екстеријер и интеријер - зна да се оријентише у времену и простору	1. Школа					
- зна да се оријентише у времену и простору - именује временске прилике	2. Време					
- именује активности које упражњава сваки дан	3. Шта радим цео дан					
- именује активности које упражњава сваки дан	4. Породица					
- увежбава изговор и писање дугих и кратких вокала, дугих сугласника, вокала који не постоје у српском језику, дифтонга и група ја, је, ји, ју, писања б-д, дз-дж, умекшавање сугласника д, т, л, н	5. Абецеда		- игра - певанње - цртање - рецитованње - разговор	- индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалошки	- табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм	- читање - писање и преписивање - постављање питања и давање одговора - увежбавање - дијалог - разумевање - препричавање - опис - састављање кратког речника - дидактичке игре - певање - слушање - разговор
- усвајање граматичке терминологије - навикавање ученика да се облик речи у реченици мења - слушно разликовање једнине и множине	6. Именице, глаголи, придеви		- питања и одговори - писање и читање			- састављање кратког речника - дидактичке игре - певање - слушање - разговор
- именује веће празнике и славља - упознавање ученика са историјом Русина, цртање народне ношње, народних обичаја, слушање и певање русинских дечијих народних песама - информисање ученика о суживоту Русина са већинским народом и са другим народностима - играње дечијих народних игара	7. Елементи националне културе					- усмени превод - краћи диктат - цртање - дечије народне игре

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - ученик именује активности које упражњава у слободно време - именује неколико врста пића, поврћа, меса, салата, посластица - писање позивнице и честитке за рођендан савлађивање уобичајених фраза учтивости 	8. Друштвени живот		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певанње - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори - писање и читање 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалогски 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм 	<ul style="list-style-type: none"> - читање - писање и преписивање - постављање питања и давање одговора - увежбавање - дијалог - разумевање - препричавање - опис - састављање кратког речника - дидактичке игре - певање - слушање - разговор - усмени превод - краћи диктат - цртање - дечије народне игре

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

време реализације	активности/теме	начин реализације	носиоци реализације
септембар	<ul style="list-style-type: none"> - Нова школска година и нове обавезе - Заједница ученика школе и наша одељенска заједница - Избор одбора ОЗ и појединих комисија - Кућни ред у школи 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
октобар	<ul style="list-style-type: none"> - Правилна организација учења и одмора - Више пажње на часу – мање труда код куће - Уређујемо наш радни амбијент - Надимци – да /не 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
новембар	<ul style="list-style-type: none"> - Чему ме научио успех односно неуспех - Како могу сазнати нешто више о нечему што ме занима на културан начин? - Самосталност у излагању - Како да се помирим са другом или другарицом 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија - радионица 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици - педагог
децембар	<ul style="list-style-type: none"> - Какав смо успех постигли? - Мој допринос да успех одељење буде што бољи - Свечаност у кући и школи (Нова година) 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - радионица - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
јануар	<ul style="list-style-type: none"> - Свети Сава – српски просветитељ - На одељенској позорници 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
фебруар	<ul style="list-style-type: none"> - Шта је то тимски рад? - Има много необичних старих и нових занимања - Како проводим слободно време - Ефикасност учења (главне мисли, суштина...) 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија - радионица 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици - библиотекар
март	<ul style="list-style-type: none"> - Које су типичне грешке, које ђаци праве када хоће нешто да питају...? - За мамин дан - Уређење учионице - Зеленило у школи и кући 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
април	<ul style="list-style-type: none"> - Априлијада! - Који поступак наставника ме највише мотивише на учење? - Анализа успеха и владања на крају трећег класификационог периода - Дан школе 	<ul style="list-style-type: none"> - разговор - дискусија - радионица 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици
мај	<ul style="list-style-type: none"> - Правилно коришћење и злоупотреба слободног времена - Заједничко поподне нашег одељења - Да ли тајне треба поверавати некоме или не треба? - Успео сам да променим понашање 	<ul style="list-style-type: none"> - дискусија - разговор 	<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина - ученици

време реализације	активности/теме	начин реализације	носиоци реализације
јун	<ul style="list-style-type: none"> - Ближи се летњи распуст - Како учионицу да претворимо у држионицу? - Анализа успеха и владања на крају школске године 	<ul style="list-style-type: none"> - дискусија - разговор 	<ul style="list-style-type: none"> - ученици - одељенски старешина

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТРЕШИНЕ

Подручије рада	Време реализације	Сарадници
ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ		
<ul style="list-style-type: none"> - рада одељенског старешине - рада одељенског већа - рада са заједницом ученика на ЧОС-у и часовима одељенске заједнице - сарадња са родитељима - укључивање ученика у слободне активности, изборног и факултативног програма школе - организовање послова за унапређивање, анализирање и вредновање квалитета и ефеката образовно-васпитног рада у одељењу 	до 15. септембра	Сви чланови одељенског већа, педагог, психолог
РАД ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ СА УЧЕНИЦИМА		
<p>Индивидуални рад са ученицима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање индивидуалних способности, особина, интересовања, склоности ученика, тенденција у развоју - упознавање породичних, социјалних, материјалних и других услова битних за развој ученика - праћење напредовања ученика, успех, владање, интелектуални развој, мотивација, оспособљавање за самостално и рационално учење, однос према раду, социјални статус у одељењу - идентификација даровитих - идентификација ученика са психофизичким сметњама и поремећајима у понашању - одобрава одсуство ученика у оквиру својих овлашћења - похваљује ученике и примењује васпитно-дисциплинске мере у оквиру својих овлашћења - предузима педагошке мере, процењује ефикасност и успешност примењених поступака 	током наставне године	одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА ОДЕЉЕНСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ		
<ul style="list-style-type: none"> - укључивање ученика у колектив - рад са одбором одељенске заједнице (усмеравање, вођење, информисање, саветовање, упућивање) - рад са одељенском заједницом ван обавезних часова - на одмору, излету, забави, у оквиру слободног времена - мере за јачање колектива (социометријско испитивање, систематско посматрање, вођење евиденције о појединим ученицима) - рад са групом ученика (према потреби) - одржава часове одељенског старешине на којима путем одговарајућих садржаја и облика рада остварује васпитне задатке и решава васпитно-образовне и друге проблеме и задатке одељења 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог

Подручије рада	Време реализације	Сарадници
РАД СА РОДИТЕЉИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - организује и одржава родитељске састанке на којима обавештава о успеху ученика и предузима мере за побољшање успеха и владања - индивидуалне консултације са родитељима (договор о телефонским контактима или о писменим обавештењима) - у сарадњи са стручном службом, по потреби држање интерактивних родитељских састанака 	током наставне године	одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА ОДЕЉЕНСКИМ ВЕЋЕМ И НАСТАВНИЦИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина организује и припрема седнице - координира рад наставника - прати са одељенским већем реализацију плана и програма образовно-васпитног рада, изборних и факултативних програма - посећује часове предметних наставника, консултује се са њима о предлагању мера за побољшање успеха и владања ученика - предлаже и подстиче унапређивање наставе и увођење иновација - уједначавање критеријума вредновања, растерећења ученика - учествује у организацији наставе, допунског и додатног рада, слободних активности, такмичења - припрема и разрађује анализе 	током наставне године	сви чланови одељенског већа, предметни наставници који су укључени у рад, педагог психолог
САРАДЊА СА СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - према потребама у одељењу одељенски старешина укључује стручне сараднике у школи на решавању проблема - одељенски старешина сарађује са школским лекаром, стручњацима из Центра за ментално здравље и Центра за социјални рад 	током наставне године	одељенски старешина, педагог, психолог, Центар за социјални рад и Центар за ментално здравље
САРАДЊА СА ДРУГИМ СТРУЧНИМ ОРГАНИМА, ДИРЕКТОРОМ ШКОЛЕ И ПОМОЋНИКОМ ДИРЕКТОРА		
<ul style="list-style-type: none"> - у решавању сложенијих педагошких проблема одељенски старешина полази од одлука наставничког већа и упутстава директора - упознаје стручне органе са оствареним резултатима рада 	током наставне године	Наставничко веће, одељенски старешина, педагог, психолог
ВОЂЕЊЕ ПЕДАГОШКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ		
<ul style="list-style-type: none"> - вођење дневника васпитно-образовног рада - уношење података у матичну књигу података - попуњава ђачке књижице, похвалнице, дипломе - издаје сведочанства, преводнице - води евиденцију о чему се договарају стручни органи 	током године	одељенски старешина, стручна служба

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У III РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

АКТИВНОСТИ	САДРЖАЈИ	ЗАДАЦИ	ВРЕМЕ
Шетње	Шетње у оклини школе и у школском парку ради праћења промена у природи, игре на школским теренима	Свет око нас (годишња доба) и утицај човека на очување животне средине, спортске активности	Септембар новембар март јун
Екскурзија	Упознавање завичаја	Упознавање са природним лепотама (рељеф, биљни и животињски свет, текуће и стајаће воде) завичаја. Развијање другарства, правилног односа према природи.	Септембар или мај
Школа у природи	Упознавање са ширим завичајем	Упознавање ширег завичаја. Развијање другарства, љубави према природи, правилног односа према природи. Развијање и неговање здравља	Пролеће (мај)
Спортске активности	Одељенска такмичења („Мали фубал“ и „Између 2 ватре“)	Развијање позитивне атмосфере и спортског духа	Јесен пролеће
Хуманитарне активности	Прикупљање новчане помоћи за социјално угрожене ученике Прикупљање школског прибора Поклон друг-другу	Развијање и неговање осећаја за помоћ другим особама Развијање љубави и пажње према друговима	Током године
Радне активности	Украшавање и уређење учионице	Осећај за естетику	Током године
Културне делатности	Приредбе у оквиру одељења	Социјално одговорно понашање (изражавање и показивање осећаја, подстицање стваралаштва и креативности, развој позитивних особина и поступака, неговање културних и здравствених навика и екоस्вести, побудити дух заједништва и солидарности, самопоштовање и сигурност у животу)	Током године
Манифестације	Невенов фестивал Веселинка	Креативност, таленат одговорност	Мај Јун

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљеви

- очување, подстицање и унапређење укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Задаци

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређења природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Наставне области	Активности у васпитно-образовном раду	Циљеви и задаци садржаја програма
Српски језик	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање - писање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање способности посматрања и уочавања богатства, облика, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - упућивање ученика да доживљавају, разумеју и изражавају слике и осећања израженим у књижевним текстовима - развијање и неговање сарадничких односа
Математика	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање - израда задатака - уочавање - практичан рад - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - примена стечених знања на решавање задатка различитог типа
Природа и друштво	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика 	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање знања о облицима рељефа - упознавање сведока прошлости - уочавање разлика и сличностима међу крајевима
Музичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - извођење - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање расположења и ведрине - певање и играње научених игара, развијање стваралаштва, креативности и оригиналности
Физичко васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - трчање - шетање - такмичење - игра - одржавање личне хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање издржљивости, истрајности, упорности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности - развијање хигијенских навика ради ефикасијег очувања здравља и повећање отпорности организма
Грађанско васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарства и пријатељства - поштовање разлика - уважавање својих итуђих потреба
Чувари природе	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развиј. и негов. љубави према природи, променама у природи - очување и заштита природе и природних богатстава
Ваннаставне активности		
Пешачки излети (рекреативно-сазнајног карактера)	<ul style="list-style-type: none"> - шетња - уочавање - учење - посматрање и описивање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање правилног односа према природи и њеном очувању - стицање нових знања - примена стечених знања на очигледним, природним објектима - упознавање околине - развијање спретности и кондиције у природи - боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља ученика
Културно забавне активности	<ul style="list-style-type: none"> -играње -певање -креирање маски и фризура -имитирање -такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - неговање лепоте и задовољства у дружењу, развијање другарства - развијање такмичарског духа - подстицање оригиналности и креативности - неговање смисла за хумором - развијање другарских и пријатељских односа - прилагођавање новим условима - подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама (шетњи, игри, соби, ресторану, купатилу) - развијање толеранције и сарадње

ЕКСКУРЗИЈА

Циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Задаци екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика;
- повезивање и примењивање знања и умења;
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима;
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва;
- успостављање непосредних односа између наставника и ученика и ученика међусобно;
- проучавање објеката и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- развој и практиковање здравих стилова живота;
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња;
- развијање способности проналажења анализирања и саопштавања информација из различитих извора;
- оснаживање ученика у професионалном развоју;
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање;
- развијање способности оријентације у простору.

Наставне и ваннаставне области	Активности у васпитно-образовном раду	Циљеви и задаци садржаја програма
Српски језик	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање способности посматрања и уочавања богатства, облика, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - изражавање сопственог утиска - развијање и неговање сарад. односа
Математика	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање - уочавање - закључивање 	- примена стечених знања
Природа и друштво	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - посматрање - уочавање слич. и разлика 	<ul style="list-style-type: none"> - упознавање сведока прошлости - проширивање знања о природним лепотама, домаћим и дивљим животињама
Физичко васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - трчање - шетња - такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање издржљивости, истрајности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности
Ликовна култура	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање 	- развијање смисла за лепо
Грађанско васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - причање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарства и пријатељства - поштовање разлика - уважавање својих и туђих потреба
Чувари природе	<ul style="list-style-type: none"> - уочавање - разгледање - посматрање 	<ul style="list-style-type: none"> - уочавање природних лепота - очување природних богатстава
Час одељенског старешине	<ul style="list-style-type: none"> - причање - примена правила понашања 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарства и пријатељства - развијање толеранције и сарадње - подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Редовна настава	23-26*	828-936*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36

Редни број	ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Српски језик	5	180
2.	Русински језик	5	180
3.	Српски језик за националне мањине	3	108
4.	Страни језик (енглески језик)	2	72
5.	Математика	5	180
6.	Природа и друштво	2	72
7.	Ликовна култура	2	72
8.	Музичка култура	1	36
9.	Физичко васпитање	3	108
УКУПНО		20-23*	720-828*

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Верска настава (Православни катехизис и Католички веронаук)	1	36
2.	Грађанско васпитање	1	36

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Чувари природе	1	36
2.	Народна традиција	1	36
3.	Матерњи језик са елементима националне културе (мађарски језик и русински језик)	2	72

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		НЕДЕЉНИ ФОНД ЧАСОВА	ГОДИШЊИ ФОНД ЧАСОВА
1.	Час одељенског старешине	1	36
2.	Слободне активности	1	36
3.	Друштвене, техничке, хуманитарне, еколошке, спортске и културне активности	1	36
4.	Екскурзија	1	1
5.	Настава у природи	1 недеља	7 дана

ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задачи наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- основно описмењавање најмлађих ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- опосабљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитатурска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Савладавање основних појмова о променљивим и непроменљивим и непроменљивим речима	Уочавање речи које у говору и писању мењају свој осн. облик (променљиве речи) - без дефиниција и захтева за променом по падежима и временима. Уочавање речи које задржавају свој осн. облик у свим ситуацијама. (непроменљиве речи) без именована врста тих речи	1CJ. 1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ. 1.4.3. 1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.2.4.4. 1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.7. 1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2. 1CJ.3.4.3.	вербалне методе дијалогска стрип амбијентална посматрачка	фронтални, групни, индивидуални, тандем, комбиновани	читанка, разни текстови, наставни листићи, скике, дидактички материјали	посматрање, упоређ. и манипулација сликама, активно учешће у причању, описује на основу онога што је видео, осетио, доживео
- оспособљавање за изражајно читање и казивање дела (осећања, фабула, радња, ликови, поруке, стилогеност)	Читање наглас и у себи као увод у разговор о тексту; Усмерено читање; откривање карактеристика ликова, радњи, догађаја, прилика и описа; Читање усклађено с врстом и приподом текста; Подстицање ученика на варијације у темпу, јачини и интонацији гласа и на логично паузирање при читању; Усмерено читање у себи; Казивање напамет научених поетских и прозних целина и одломака; Сценске импровизације.	1CJ.1.2.4. 1CJ.1.2.5. 1CJ.1.2.6. 1CJ.1.2.7. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.4. 1CJ.2.2.5. 1CJ.2.2.6. 1CJ.2.2.7. 1CJ.2.2.8. 1CJ.2.2.9. 1CJ.2.2.10. 1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.2.3. 1CJ.3.2.4. 1CJ.3.2.5. 1CJ.3.2.5. 1CJ.3.2.6. 1CJ.3.2.7. 1CJ.3.5.1. 1CJ.3.5.2. 1CJ.3.5.3. 1CJ.3.4.5. 1CJ.3.4.4.	дијалогска текстуална демонстративна кооперативна игра интерактивна	фронтални, групни, индивидуални, тандем, комбиновани	читанка, разни текстови, наставни листићи, скике, дидактички материјали	активно слушање састављање и примењивање знања о реченици уочавање језичких појмова у тексту писање по диктату
-поступно оспособљавање ученика за самостално тумачење основне предметности књижевних дела (осећања, фабула, радња, ликови, поруке, стилогеност сценског израза)	Уочавање и тумачење песничких слика, тока радње, главних ликова и основних порука у књижевном делу. Уочавање значајних појединости у опису природе (откривање чулних детаља: визуелних, акустичних, кинетичких, текстурних, мирисних и других). Указивање на значајна места, изразе и речи којима су изазвани поједини утисци, прозни и драм. текстовима.	1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7. 1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.3.10. 1CJ.2.3.11 1CJ.3.3.1. 1CJ.3.3.2. 1CJ.3.3.3. 1CJ.3.3.4. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.	вербалне методе, решавање проблема, рад на тексту слушање	фронтални, групни, индивидуални, тандем, комбиновани	читанка, разни текстови, наставни листићи, скике, дидактички материјали	активно слушање састављање и примењивање знања о реченици уочавање језичких појмова у тексту

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-навикавање на сажето и јасно усмено и писмено изражавање према захтевима програма	Кроз основне облике усменог и писменог изражавања перманентан рад на причању, препричавању, описивању и извештавању, ортоепске вежбе, диктате, лексичке и семантичке вежбе, синтаксичке и стилске вежбе; увежбавање технике израде писменог састава; Осам домаћих писмених задатака, четири школска писмена задатка-по два у сваком полугодишту.	1.CJ.1.3.4 1Cj.1.3.5. 1Cj.1.3.6. 1.CJ.2.3.4. 1Cj.2.3.9. 1.CJ.3.3.1. 1Cj.3.3.2 1CJ.3.3.3. 1Cj.3.3.4. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.	метода писаних радова, вербалне методе	фронтални, групни, индивидуални, тандем, комбиновани	читанка, разни текстови, наставни листићи, скике, дидактички материјали	активно слушање састављање и примењивање знања о реченици уочавање језичких појмова у тексту писање по диктату
-Савладавање основа методологије израде писмених састава	Увежбавање технике израде писменог састава: анализа теме, одређивање њеног тежишта; посматрање, уочавање избор грађе, распоређивање појединости; елементи композиције; Поштовање правописних правила обрађених од првог до четвртог разреда	1.CJ.1.3.4 1Cj.1.3.5. 1Cj.1.3.6. 1.CJ.2.3.4. 1Cj.2.3.9. 1.CJ.3.3.1. 1Cj.3.3.2 1CJ.3.3.3. 1Cj.3.3.4. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.	метода писаних радова, вербалне методе,	фронтални, групни, индивидуални, тандем, комбиновани	читанка, разни текстови, наставни листићи, скике, дидактички материјали	активно слушање састављање и примењивање знања о реченици уочавање језичких појмова у тексту писање по диктату

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЯЗИК

Циль настави руского языка у штвартей класи то же би школяр хасновал основни техніки читаня з наглашеньом на читаню у себе з розуменьом текста и писаня по руски, як и же би ше порушало дальши розвой шицких язичних компетенцийох пре цо успишнейше организоване и преширйоване власного знаня и виражованя искуства, розвивало самостойносц и критицки дух.

Оперативни задаци:

- звладоване техніки чечного читаня наглас и читаня у себе з розуменьом пречитаного;
- препознаванe и розликоване у синтаксичним смислу простого и преширеного виреченя на тексту;
- розумене предметносци кнїжовного текста (чувства, подїї, зраженя) и средствох (подоби, одношеня, порученя);
- розликоване описованя, приповеданя, преприповедованя.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди - исходи	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у о-в раду
<p><u>КЊИЖОВНОСТ:</u> Школска лектира 1. З. Балог, Дайце длань 2. М. Будински, Сон 3. М. Будински, Витор 4. И.Г.Ковачевич, Косидба 5. М. Демак, Гушля 6. М. Горњак, Руска дзивка 7. М. Канюх, Мишчок и цомпля 8. М. Ковач, Дідов сон; Кандур, Хижочко стара 9. Г. Костельник, Дом и цудзина 10. О. Костелник, Петро Геверни 11. О.И.Маркуш, Маляр на валале 12. В. Мудри, Децембер 13. Г. Надь, Квитку дробеньки 14. М. Павлович, Неочувана тайна 15. М. Павлович, Цо ніжнейше 16. Д.Папгаргаї, Седми рай 17. Д. Папгаргаї, Любовь не зна граніци 18. Ф. Потушяк, Злодій 19. Д. Радович, Белави заяц 20. Я. Рац, Як бачи постал лесар 21. Агнета Бучко, Розбита гвизда 22. М. Твен, Том Соєр (виривок) 23. М. Томчані, Жменяки 24. Ш. Чакан, Шпак и соловей 25. Й. Чакан, Карас 26. Ф. Фехер, Бачвански пейзаж 27. Руска народна, Коліш ше коліско 28. Руска народна, Писмо милому 29. Руска народна, Медведз, швиня и лішка 30. Сербска народна, Поприк 31. Руска народна, Глухи з другима у розгварки 32. Руска наодна, Як мудра дзивка постала краліца</p>	<p>Наведзени програмски змисти витворюю ше з хаснованьом комбинації одвитующих методох (диялогова, текстуална, илустративна, ученє з помоцу откриваня) и наставних средствох. При тим треба мац у оглядзе же у програмским подручу кніжовноц бешеда о уводзеню школяра до розуменя кніжовного діла цо у себе подрозумює розумене и розликованє прозног, поетского и драмского текста, розумене конструкції текста як увода, заплета и розплета. Поетски текст школярови презентуєме як мозаичну поетичну слику з котру першенствено виражени чувства. Непреривно треба мац у оглядзе же ми школяра пририхтуєме за розумене пренешеног значеня як основу за будуче розумене символх и метафори на котрих, у основи, засновани кажди уметніцки текст. Кажди уметніцки текст то источашне можліва слика</p>		<ul style="list-style-type: none"> - слуханє - читанє текстох - порозумене и толкованє змистових целосцох у тексту, подобох, порученьох... - приповеданє - преприповеданє - рецитованє - драматизация - дополньованє - вигледованє - здумованє - описованє - обвисцовабє 	<ul style="list-style-type: none"> - унапрямує - твори ясни и прецизни ситуациї - сугерує - поставя проблеми - порушує на активност - дискутує - анализує - мотивує – координує - наводзи на повязованє и хаснованє знаньох - прилагодзованє бешеди возросту и знаньом школярох

<p>Домашня лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Л. Керол, Аліса у жеми чудох 2. М. Рамач, Сказка о гушлярови и гушлі 3. Вибор зоз шветовой поезиї и прози 4. Вибор зоз сучас.поезиї на руским язика 5. Вибор зоз сучас. прози на руским язика <p>Читанє - Читанє наглас и у себе як увод до розгварки о тексту; унапрямене читанє (зоз предходно датим задатком); одкриванє характер. подобох (поступки, слова, вирази, випатрунок, прикмети), дії, збуваньох, природних зявеньох и описох; замерковйованє язично-стильских сликох. Читанє ускладzene з природу и файту текста (лирски, епски, драмски). Упутйованє школярох на варияциї у ритму, моци и фарби гласа, як и на логични павзи при читаню у зависносци од природи текста. Унапрямене читанє у себе: швидке похопйованє змисту; гледанє одвитующих податкох о подоби, спрам опису, чувствох и способу їх приказованя.</p> <p>Рецитованє - Творенє сценских импровизацийох; напамят научени поетски целосци або прозни вишивки (укупно до три до рока). Виправяне „шпиваня” у бешеди, читаню и рецитованю.</p> <p>Робота на тексту - Замерковйованє и толкованє цека дії, главних подобох и основних порученьох у кнїжовним ділу; важних поединосцох у опису природи (одкриванє упечаткох - визуалних, акустичних, кинетичних, тактильних и других). Указованє на характеристични часци текста, вирази и слова з котрима виволани поедини упечатки. Обачованє становиска и емоционального одношеня писателя спрам описаного зявеня. Обачованє и менованє змистових целосцох у прозних текстох - правене плана. Пренахо-дзене факторох котри у рижних ситуацийох уплїваю на поступки главних подобох (вонкажні и дружтвени околносци, нукашні мотиви - чувства, намири, жаданя, очекованя). Обачованє и толкованє виразох, словох и диялогох з котрима указани поступки, зраженя, драм. ситуаций и їх причини, рижня и пошлїдки. Обачованє поетич. слики и чувства вираженого зоз писню. Основни характерис. приповедки, сказки, басни и стрипа.</p>	<p>швета а на тим початним уровню уводзєня школяра до розуменя швета ми хаснуєме средства и способи котри доступни школяровому возрасту.</p>			<p>- почитує индивидуалне напредованє школярох.</p>
<p>Поняца - Усвоюю ше шлїдуєщи понятия: пременлїви файти словох, просте виречєне, субект и предикат и їх група словох; ритем (интонация, моц, темпо, павза, фарба гласа), описова и родолюбива писня, основни елементи поетского язика (сликовитосц), поетска слика, приповедач, хронологийни шор приповеданя, пейзаж.</p>	<p>Єден з перших задаткох у тим длугоким процесу то розуменє самого текста и наводзєнє школяра же би вигледовал значєнє словох, фразох и виреченьох як и же би задумал и могол з другима словами описац поетичну слику.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Порушованє свидомей активносци и особного осамостовйованя школярох. - Драматизация за школярох хтори швидше напредую, виражуюце читанє за школярох хтори спомалшено напредую. - Динамичне зменьованє методох и формох роботи. - Хаснованє рахункарох у настави и сучасних технїчних апаратох - Хаснованє корелациї медзи змистами з нука наставного предмета. - Корелация зоз другима наставними предметами у зависносци зоз наставними змистами. -Тимска и тематична робота. 			<p>- одшмелює школярох же би шлебодно виношєли свойо думаня, замеркованя и становиска.</p> <p>- часто похвалює школярох и наглашує позитивни приклади справованя и посцигнуцох школярох.</p>

<p><u>ЯЗИК</u></p> <p>Граматика Повторйованє и утвердзованє змисту зоз предходних класох. Меновнїки. Збирни и материални меновнїки; род и число меновнїкох - поняце и препознаванє. Прикметнїки. Описни, присвойни, материални прикметнїки; род и число прикметнїкох. Заменовнїки. Особни заменовнїки - поняце и препознаванє; у функції субекта. Дїєслова. Поняце и основни значєня презента, перфекта, футура; трансформация виречєня з прєменку часу и числа. Числовнїки. Основни и порядково - поняце и препознаванє у виречєню; функция у виречєню. Замерковйованє слєвох котри у бєшєди и писаню мєняю свою основну форму (бєз дєфиницийох и намаганя жє би шє прєменлїви слєва мєняло по припадкох и часох). Замерковйованє слєвох котри у бєшєди и писаню нє мєняю свою основну форму (нєпрєменлїви слєва, бєз дєфинованя). Простє виречєнє. Розликованє нєпрєширєного и прєширєного виречєня. Поняцє мнєжєства слєвох у виречєню (слєвозлучєнє). Поняцє дїєслєвного прєдиката и прєдикатова група слєвох; прєдикатова група слєвох и функция обєкта и Завод за унапрєђиваньє образованья и васпитанья прєдикатових додаткох (за мєсто, час и способ). Поняцє субєкта; субєктова група слєвох и функция атрибута. Шор слєвох и часцох виречєня у виречєню. Дирєктна и индирєктна бєшєда. Вигварянє цалєсоцох. Наглашєни и нєнаглашєни слєва у виречєню. Логична наглашка на групи слєвох. Прєменка контексту у зависносци од наглашованя поєдиних слєвох або групєх слєвох у виречєню.</p> <p>Правопис Повторйованє и вєжбанє шицких правилєх зоз прєдходних класєх и правописни правила котри нєпострєдно потребни за материю котра шє учи у штвартєй класи: - хаснованє вєлького</p>	<p>У програмскєй часци граматики и правопису рушаюца точка нам спознанє язика як система дзє трєба мац у оглядзє жє каждє слєво достава своєю правє значєнє аж у виречєню дзє воно укажє шицки своєю функції. Хаснованє шлїдующих мєтодох: диялогова, текстуална, дємонстративна, коопєративна, бависко, интерактивна. З того виходзи жє кажда анализа значєня слєва почина од виречєня односно од контекста у котрим шє находзи.</p> <p>- Порущованє свидомєй активносци и особного осамостєвйованя школярєх.</p> <p>- Повязованє настави язика зоз доживйованьєм умєтнїцкогє текста.</p> <p>- Систематски и здумани вєжби у бєшєди и писаню.</p> <p>- Пєстованє применєного знанья и схопносцох.</p> <p>- Систематичнє уключованє школярєх до библиотеки.</p> <p>- Робота у приємнєй и</p>		<p>- активнє слуханє</p> <p>- читанє</p> <p>- приповєданє</p> <p>- составянє и хаснованє знанья о виречєньєх</p> <p>- обачованє язичних поняцох у тексту</p> <p>- писанє язичних поняцох у тексту</p> <p>- писанє по диктату</p>	<p>- унапрямє - твори яснє и прєцизни ситуаций</p> <p>- сугєрує</p> <p>- поставя прєблєми</p> <p>- порущє на активносц</p> <p>- дискутує</p> <p>- анализує</p> <p>- мотивує – координує</p> <p>- наводзи на повязованє и хаснованє знаньєх</p> <p>- прилагєдзованє бєшєди возрєсту и знаньєм школярєх</p> <p>- почитує</p>
---	---	--	--	---

<p>слова</p> <ul style="list-style-type: none"> - директна и индиректна бешеда - хасноване наводнікох и заградзеньох - правилне хасноване буквох ю, я, і, є, ь - правилне хасноване знакох интерпункції 	<p>позитивней атмосфери.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Хасноване граматичней прецизноски - Хасноване розличних жридох при доходзеню до информацийох. - Хасноване задаткох на вецей уровньох. - Динамичне зменьоване методох и формох работи. - Хасноване рахункарох у настави и сучасних технічних апаратох. - Хасноване корелациї медзи змистами з нука наставного предмета. - Корелация зоз другима наставними предметами у зависности зоз наставними змистами - Тимска и тематична работа. 			<p>индивидуалне напредоване школярох</p> <ul style="list-style-type: none"> - одшмелюе школярох же би шлебодно виношели свойо думаня, замеркованя и становиска
<p><u>КУЛТУРА ВИСЛОВЙОВАНЯ</u></p> <p>Усне висловйоване Приповедане о подійох и заедніцких дожицох на основи датих тематичних словох - спрам датого и заеднічки направеного плану у форми тезох. Приповедане спрам самостойно вибраней теми. Предлужоване приповедки на основи початка датого з текстом.</p>	<p>У подручу <i>култури висловйованя</i> (усного и писаного) важне спознане же то основа за каждую квалитетну и розвитку комуникацию. Прето барз важне преїг систему рижних вежбох з помоцу рижних</p>			

<p>Висловйоване часу: час и шветлосц; дожице и описоване природи спрам ефекту чулох (шветлосц, звук, пах, дотик).</p> <p>Описоване зложенших предметох, простору у котрим ше школяр руша, поєдиносцох у природи и природних зявеньох, животиньох и особох - з наглашку на їх виразних прикметох.</p> <p>Описоване:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зложенших предметох з непоштредней околини (алати, спорт. реквизити, апарати у обисцу); - простор у котрим ше школяр руша (обисце, школа, двор, улїца); - поєдиносци у природи и природни зявеня (ровніна, брег, озеро, ; буря, гирменє, запор и под.); - животинї (на основу власней представи и слики); Завод за унапређивање образовања и васпитања - особи (лікар, поштар, вожач, параст, торговец) <p>Преприповедоване змісту текстох и другого - спрам заданого плана у виду тезох. Преприповедоване зоз иншаким законченьом. Обачоване характеристик. местох спрам вибору школяра. Описне и зжате приповедане. Премєнка граматичней особи (я, ти, вон, вона).</p> <p>Подношенє звита о оконченим и неоконченим задатку у школи або индзей - у форми одвитох на питаня. Вежба у правєню виведзених и зложених словох; вежби у находзеню синонимох.</p> <p>Идентитет: Обачованє, препознаванє и менованє круга истодумнікох по даякей припадносци, блїзкосци, прихильносци або розликох.</p> <p>Висловйованє и толкованє власного афирмативного, негативного и модалного становиска</p> <p>Комуникация: Виразованє солидарносци, розумєня, помирлївосци, складаня, жаданя, намири, очекованя, резервованосци, процивєня, бунту, огорченя.</p> <p>Виразованє емоцийох: любов, радосц, страх, ганьба.</p> <p>Ришованє ребусох и крижалькох.</p> <p>Писанє висловйованє</p> <p>Преписованє виреченьох з цильом же би ше увежбали правописни ришеня (виречєня з потвєрдзованьом, негацию, дополньованьом и под.). Составянє виреченьох спрам слики, спрам видзєного предмета чи зявеня, або заданих словох. Составянє виреченьох спрам одредзених язичних и правописних зявеньох и правилох. Составянє питаньох на</p>	<p>методох (диялогова, стрип, амбиентална, метода розпатраня) прєширйовац активни словнік и розумєнє обсягу значєня словох и фразох.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Динамичнє змєньованє методох и формох роботи. - Хаснованє розличних жридлих при доходзеню до информацийох. - Хаснованє рахункарох у настави и сучасних технїчних апаратох - Хаснованє корєлацийї медзи змістами з нука наставного предмета. - Корєлация зоз другима н аставними предметами у зависносци зоз наставними змістами <p>-Тимска и тематична робота.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - розпатранє - поровнованє и манипулованє зоз сликами - активнє участвованє у бєшєди - активнє участвує у бєшєдних вежбох - описованє на основу того цо ше видзєло, обачєло, почувствовало и дожило - пише состави 	<ul style="list-style-type: none"> - унапрямує - твори яснє и прєцизни ситуацийї - сугєрує - поставя прєблєми - порушує на активносц - дискутує - анализує - мотивує – координує - наводзи на повязованє и хаснованє знаньох - информованє - прилагодзованє бєшєди возросту знаньом и школярох - почитує
---	---	--	---	--

<p>задани одвити на даяку тематску целосц и писане одвитох на питаня. Виводзене заключеньох на основе пречитаного текста (функціонална писменосц).</p> <p>Диктати: з предходним спозореньом на можліви гришки, виборни, шлебодни, контролни.</p> <p>Приповедане о заедніцким дожицу спрам заедніцки направеного плана у форми питаньох або тезох. Приповедане на самостойно выбрану тему. Описоване простору у котрим ше школяр руша, поєдиносцох у природи и описованю окружуюцого живого швета. Преприповедоване з пременку законченя.</p> <p>Информоване о оконченим або неоконченим задатку у школи або дома у форми одвитох на питаня.</p> <p>Вежбане техніки виробку писменого составу - анализа теми и одредзоване чажиска, припатранє, замерковйованє и вибор теми за писанє; розпорядок поєдиносцох; елементи композиції.</p> <p>Телеграм, писмо, молба, пополньованє формуларох, анкетох и под. (функціонална писменосц).</p> <p>Два школски писмени задатки (єдна годзина за писанє и два за виправок).</p>				<p>индивидуалне напредоване школярох</p>
--	--	--	--	--

ЦИЛІ И ЗАДАТКИ ДАТИХ ТЕМОХ

Кніжовносц	<ul style="list-style-type: none"> - увежбованє и усовершованє гласного читаня (правилного, логичного, виражуюцого) и читанє у себе (дожицове, унапрямене, вигледуюце)
	<ul style="list-style-type: none"> - оспособйованє за самостойне читанє, доживйованє, порозумєнє, толкованє и вреднованє кніжовно уметніцких ділох рижних жанрох - упознаванє, читанє и толкованє популярних и информативних текстох зоз илюстрованих енциклопедийох за дзеци - розвиванє потреби за читанє кніжкох, способносци же би ше ю самостойне хасновало
Язык	<ul style="list-style-type: none"> - основне описменьованє школярох на фундаментах орфографских и ортоепских стандардох кїжовного языка - упознаванє язичних зявеньох и поняцох, овладованє зоз нормативну граматику и стилскима можлівосцама руского языка
Култура висловйованя	<ul style="list-style-type: none"> - розвиванє змислу и способносци за правилне, чечне, економичне и прешвечліве усне и писане виражованє - богаценє словніка язичного и стилского виразу - оспособйованє за успишне хаснованє кніжовного языка у розличних видох усного и писменого хаснованя и у розличних комунікативних ситуацийох (улога бешедніка, слухателя, собешедніка)

СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика као нематерњег језика

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких структура и речника од око 2000/3000/¹ фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Усвајање предвиђених језичких структура и око 250/400/ нових лексичких јединица и израза.	- усвајање предвиђених језичких модела; – семантизација и асимилација речи; – самостално састављање исказа; – обрада текста; – вођење разговора о тексту и поводом текста		вербалне методе, текст метода, демонстративна, метода писаних радова, игра, квиз	фронтални, индивидуални, групни, тандем	жива реч, слике и илустрације, звучни записи, текстови, наставни листови, компјутер	слушање излагања наставника; одговарање на питања; записивање; усмено излагање делова садржаја, рад на тексту; драмске игре
Разумевање на слух више повезаних реченица и варирање познате садржине (на пример: промена времена, лица, рода, броја, места, радње и сл.).	– вежбе разумевања на слух – орално понављање – одговори на питања – постављање питања – вежбе супституције – вежбе допуњавања, – вежбе трансформације реченица (време, лице, број, род), – вежбе састављања реченица од датих елемената и датих речи према моделу – вежбе повезивања реченица и др.		монолошка, дијалозна, демонстративна, игра	фронтални, индивидуални, групни, тандем	жива реч, слике и илустрације, звучни записи, текстови	слушање излагања наставника; одговарање на питања; усмено излагање делова садржаја описивање, језичке игре
Оспособљавање за спонтан разговор о предвиђеним темама у оквиру одређене језичке и лексичке грађе и за дуже монолошко излагање у односу на претходни разред.	– комуникативне (говорне) вежбе: дијалози, причање и препричавање		монолошка, дијалозна, разговор играње улога	фронтални, индивидуални, групни, тандем	жива реч, слике и илустрације, звучни записи, текстови	постављање питања; одговарање на питања; усмено излагање; описивање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Усвајање 2. српског писма (ћирилица или латиница у зависн. од усвојеног писма у III разреду).	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање ћирилице – вежбе писања – развијање писменог изражавања – диктати 		демонстративна метода писаних радова, игра	фронтални, индивидуални,	пано, слике, илустрације, наставни листови, компјутер	посматрање, записивање, преписивање, решавање задатака
Даље вежбање технике гласног читања текстова различитог жанра и увођење у информат. читање или читање у себи.	<ul style="list-style-type: none"> – увежбавање гласног и правилног читања наглас; – вежбе артикулације гласова и речи – вежбе правилне интонације речи и реченица – читање текстова који се не налазе у читанци 		монологска, дијалогска, демонстративна, рад на тексту	фронтални, индивидуални, групни	дечји листови и часописи, дечје енциклопедије, компјутер	рад на тексту, мисаоне операције и процеси (анализа, синтеза...)
Оспособљавање за писмено изражавање у оквиру обрађених садржаја.	<ul style="list-style-type: none"> – преписивање реченица и краћих обрађ. текстова. – одговори на питања и постављање питања у вези са задатим реченицама – преприч. кратког обрађ. текста по задатом плану – четири писмена задатка у току школске године 		монологска, дијалогска, демонстративна, текст, метода писаних радова	фронтални, индивидуални, групни	жива реч, слике и илустрације, звучни записи, текстови	рад на тексту, израда писмених радова, примена стечених знања
Коришћење основних правописних правила чија је употреба идентична у језику ученика.	<ul style="list-style-type: none"> - писање гласова и глас. скупова карактерист. за српски језик; – писање негираних глагола – пренос дела речи у нови ред; – велико слово у писању имена планина, вода; – састављено и растав. писање речи; – скраћеница за меру: скраћеница типа: ч., уч., стр., год. – указивање на принципе фонолошког правописа усвојене језичке грађе; – употреба правописних и језичких приручника 			фронтални, индивидуални, групни, тандем	жива реч, слике и илустрације, звучни записи, текстови, школски правопис, наставни листићи	рад на тексту, израда писмених радова, коришћење литературе и стечених знања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Усвајање граматичке терминологије српског језика коришћењем стечених граматичких знања из матерњег језика.	<ul style="list-style-type: none"> – увођење термина проста и сложена реченица; – врста речи на тексту; – одређивање рода и броја именских речи; – препознавање усвојених падежних облика; – глаголски облици; садашње, прошло и будуће време, заповедни начин. – систематизација из области конгруенције (слагање атрибута с именицом, субјекта и предиката) 		монолошка, дијалогска, текст метода уочавања	фронтални, индивидуални, групни, тандем	жива реч, текст, илустрације, панои	слушање излагања наставника, записивање, решавање задатака, рад на тексту, мисаоне операције и процеси

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ наставног предмета

Циљ наставе страног језика на млађем школском узрасту је да оспособи ученика да на страном језику комуницира на основном нивоу у усменом (и писаном) облику о темама из његовог окружења.

Задаци наставног предмета

- подстакне развијање свести о сопственом напредовању ради јачања мотивације за учење језика;
- олакша разумевање других и различитих култура и традиција;
- стимулише машту, креативност и радозналост;
- подстиче задовољство коришћења страног језика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	образи	средства	активности ученика
<p>Разумевање говора</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме општи садржај кратких и прилаг. текстова после неколико слушања; - разуме краће дијалоге (до 5 реплика / питања и одговора), прилагођене приче и песме у оквиру тема предвиђених програмом, које чује уживо, или са аудио-визуелних записа и адекватно реагује на појединачне делове усмених порука издвајајући битне информације (датум, време, место, особе, количину...); - разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости и планови за будућност итд.). 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.		<p>Дијалoшка Монолошка Аудитивна Демонстративна Вербално - текстуална Рад на тексту</p>	<p>Фронтални Групни У пару Индивидуални</p>	<p>Говор Аудио записи Интернет Песме Уџбеник Прочитани текст</p>	<p>Слушање излагања наставника Одговарање на питања Дискусија Слушање аудио записа</p>
<p>Разумевање писаног текста</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме краћи текст (до 50 речи), написане речи и реченице састављене углавном од познатих језичких елемената (речи и језичке структуре предвиђене програмом); - разуме основна значења кратких писаних и илустрованих текстова о познатим темама; - разуме и реагује на одговарајући начин на писане поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости и планови за будућност итд.). 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.		<p>Дијалoшка Монолошка Аудитивна Демонстративна</p>	<p>Фронтални Групни У пару Индивидуални</p>	<p>Говор Аудио записи Интернет Песме Уџбеник Прочитани текст Уџбеник Радна свеска Слике Цртежи</p>	<p>Рад на тексту Читање Одговарање на питања Решавање задатака Уочавање и подвлачење битног</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>Усмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> - разговетно изговара гласове, акцентује речи, поштује ритам и интонацију; - самостално даје информације о себи и окружењу; - описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију, препричава општи садржај прочитаног или саслушаног текста, користећи усвојене језичке елементе и структуре. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.		Дијалошка Монолошка Аудитивна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Песме Филмови Уџбеник Радна свеска Цртежи Слике Писани текстови	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Усмено излагање делова садржаја Описивање слика и цртежа Посматрање Описивање Препричавање Читање
<p>Интеракција</p> <ul style="list-style-type: none"> - у стварним и симулираним говорним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези са контекстом учионице, активностима у учионици, свакодневним активностима и договорима (у садашњости и будућности), као и догађајима из непосредне прошлости; - размењује информације о хронолошком и метеоролошком времену; - учествује у комуникацији (у пару, у групи итд.) поштујући социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша друге...); - препознаје кад нешто не разуме, поставља питања и тражи разјашњења. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.		Дијалошка Демонстративна Монолошка Вербално текстуална Аудио	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Уџбеник Радна свеска Разгледнице Писани текстови Интернет Говор Аудио записи Песме	Постављање и одговарање на питања Описивање Понављање Писмено одговарање на питања Решавање задатака

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>Писмено изражавање</p> <ul style="list-style-type: none"> - допуњава и пише реченице и краће текстове (до 5 реченица, односно 20 речи), чију кохерентност и кохезију постиже користећи језичке елементе предвиђене програмом и у вези са познатим писаним текстом или визуелним подстицајем, користећи познате тематске и језичке елементе; - препричава текст, пише честитку или разгледницу, поруку, позивницу и др.; - попуњава формулар или пријаву (име, презиме, улица и број, место и поштански број, датум рођења). 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.		Дијалoшка Монолошка Аудитивна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Песме Филмови Уџбеник Радна свеска Цртежи Слике Прочитани текст	Писмено излагање делова садржаја Записивање Уочавање битног Писмено одговарање на питања Решавање задатака Самосталан рад Израда писмених радова
<p>Знања о језику</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје и користи предвиђене граматичке садржаје (глаголска времена: садашње, прошло и будуће време у јасно контекстуализованим структурама, односно без теоријског објашњавања и инсистирања на апсолутној граматичкој тачности); - поштује ред речи у реченици; - користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације (нпр. форме учтивости); - разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке.		Дијалoшка Монолошка Аудитивна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Говор Аудио записи Интернет Песме Филмови Уџбеник Радна свеска Цртежи Слике Прочитани текст	Писмено одговарање на питања Решавање задатака Самосталан рад Израда писмених радова Преписивање Постављање и одговарање на питања Описивање Понављање

САДРЖАЈИ

1. Школа – склоности према предметима, активности и теме по предметима, школски дан
2. Ја и моји другови – хоби, заједничке активности, солидарности и толеранција (помоћ другу / другарици, позајмљивање ствари / ужине, подела одговорности)
3. Породица и блиско окружење – слободно време у породици, путовања и излети подела послова и обавеза у породици; опис и особине животиња / однос према животињама
4. Празници – прославе и манифестације у оквиру школе и ван ње (Дан школе, такмичења, ревије)
5. Мој дом – дневни распоред активности током радних дана и викендом
6. Исхрана – оброци ван куће (ресторан, ужина у школи, куповина у супермаркету)
7. Одећа – одевни предмети за одређене прилике народна ношња
8. Окружење – суседски односи; екологија, однос према човековој околини
9. Остало – знаменитости земаља чији се језик учи; пригодна дечја прича или бајка; бројеви до 1.000; исказивање времен
10. Школа – склоности према предметима, активности и теме по предметима, школски дан
11. Ја и моји другови – хоби, заједничке активности, солидарности и толеранција (помоћ другу / другарици, позајмљивање ствари / ужине, подела одговорности)
12. Породица и блиско окружење – слободно време у породици, породична путовања и излети ; подела послова и обавеза у породици; опис и особине животиња / однос према животињама
13. Празници – прославе и манифестације у оквиру школе и ван ње (Дан школе, такмичења, ревије)
14. Мој дом – дневни распоред активности током радних дана и викендом (учење, игре, обавезе,...)
15. Исхрана – оброци ван куће (ресторан, ужина у школи, куповина у супермаркету)
16. Одећа – одевни предмети за одређене прилике (формално и неформално одевање); народна ношња земаља чији се језик изучава
17. Окружење – суседски односи; екологија, однос према човековој околини
18. Остало – знаменитости земаља чији се језик учи; пригодна дечја прича или бајка; бројеви до 1.000; исказивање времена.

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ у основној школи јесте :да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву;да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе,за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање;као и да допринесе развијању менталних способности,формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи,друштву и свакодневном животу
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности(математичко деловање),за успешно настављање образовања и укључивања у рад.
- да развија ученикову способност посматрања,опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења.
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава.
- да ученици стичу навику и обучавају се коришћењем разноврсних извора знања.
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању.
- да изграђује позитивне особине ученикове личности,као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самосталан рад.
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком,јасношћу и прецизношћу изражавања у писменом и усменом облику.
- да ученици усвоје чињенице о скуповима,релацијама и пресликавањима.
- да ученици савладају основне операције с природним,целим,рационалним и реалним бројевима,као и основне законе тих операција.
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе.
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу,цртању и геометријским конструкцијама.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика		
успешно савладају читање и писање природних бројева у декадном бројном систему.	-препознавање, писање и читање природних бројева у декадном бројном систему -декадне јединице и чиниоци декад. јединица -записивање и читање природних бројева као производа једноцифреног броја и декадне јединице	1 МА.1.1.1. 1 МА.2.1.1. 1МА.2.1.2. 1МА.3.1.1.						
-упознају скуп природних бројева	-скуп природних бројева -повезаност бројева и скупа -цифре, бројевна и месна вредност цифре -упоређивање природних бројева -уређеност скупа природних бројева	1 МА.1.1.1. 1 МА.2.1.1. 1МА. 2.1.2. 1МА. 3.1.1.						
-науче да природне бројеве приказују тачкама бројевне полуправе	-одређивање и приказивање на бројевној полуправи -бројевна полуправа	1МА. 1.1.1. 1МА. 2.1.1. 1МА.1.2.1. 1МА.2.2.1.	-вербална -демонстративна	-фронтални -индивидуални -рад у пару	-графоскоп -уџбеници -дидактички материјал	-разговор -дискусија -вежбање -примењивање стечених знања		
-умеју да читају и записују помоћу слова основна својства рачунских операција	-комутативност и асоцијативност код сабирања и множења	1 МА. 2.1.3. 1 МА. 3.1.2.	-интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -хеуристичка			-уочавање -решавање задатака -записивање -преписивање		
-упознају и уочавају зависност између резултата и компонента операције (на примерима)	-зависност збира од промене сабирака -зависност разлике од промене умањеника и умањеоца -зависност производа од промене чинилаца -зависност количника од промене дељеника и делиоца -сталност збира, разлике, производа и колич.	1 МА. 2.1.3. 1 МА. 3.1.2.						
-примењују упозната својства рачунских операц. при трансформисању израза и у случају рачунских олакшица.	- комутативност и асоцијативност код сабирања и множења	1 МА. 2.1.3. 1 МА. 3.1.2.						

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-знају да читају, састављају и израчунавају вредност израза са више операција.	-редослед рачунских операција -коришћење заграда и њихово изостављање -разумевање прочитаног	1 МА. 3.1.3.	-вербална -демонстративна -интерактивна -истраживачка -илустративна -игра -хеуристичка	-фронтални -индивидуални -рад у пару	-графоскоп -уџбеници -дидактички материјал	-разговор -дискусија -вежбање -примењивање стечених знања -запажање -уочавање -решавање задатака -записивање
-знају да решавају једност. једначине и неједначине (узнатих облика) у скупу прир. бројева.	-записивање и израчунавање непознатог у тексту задатка -повезивање рачунских операција	1 МА. 1.1.5. 1 МА. 2.1.5. 1 МА. 3.1.5.				
-успешно решавају задатке дате у текстуалној форми	-разумевање текстуалних задатака (познато и непознато у тексту) -везе између рачунских операција -поштов. редоследа заграде и рач. операција	1 МА. 2.1.3. 1 МА. 3.1.2. 1 МА. 3.1.3.				
-упознају разломке (наведене у програму), њихово читање, писање и значење, уз коришћење одговарајућ. термина	-разломци облика a/b ($a < b$ и $b \leq 10$)	1 МА.1.3.1. 1 МА. 1.3.2. 1 МА. 2.3.1. 1 МА. 2.3.2. 1 МА. 3.3.1. 1 МА. 3.3.2.				
-знају да цртају мреже и праве моделе коцке и квадра	-мрежа коцке и квадра -прављење модела коцке и квадра	1 МА. 1.1.1. 1 МА. 1.2.2. 1 МА. 2.2.6.				
-упознају јединице за површину и примењују их при израчунавању површине квадрата, правоугаоника, квадра и коцке	-јединице мере за површину -претварање јединица за површину већих у мање и мањих у веће -израчунавање површина правоугаоника, квадрата, коцке и квадра	1 МА. 2.2.3. 1 МА. 2.2.4. 1 МА. 2.2.5. 1 МА. 2.2.6. 1 МА. 3.2.1. 1 МА. 3.2.2. 1 МА. 3.2.3. 1 МА. 3.2.4.				

ПРИРОДА И ДРУШТВО

Циљ и задаци

Основна сврха изучавања интегрисаног наставног предмета Природа и друштво јесте да усвајањем знања, умења и вештина деца развијају сазнање, физичке, социјалне и креативне способности, а истовремено спознају и граде ставове и вредности средине у којој одрастају, као и шире друштвене заједнице. Наставни предмет Природа и друштво развија код деце сазнање, способности, формира основне појмове и постепено гради основне за систем појмова из области природе, друштва и културе. Истовремено, стичу се знања, умења и вештине које им омогућају даља учења. Активним упознавањем природних и друштвених појава и процеса, подстиче се природна радозналост деце. Најбољи резултати постижу се уколико деца самостално истаржују и искуствено долазе до знања-спознају свет око себе као природно и друштвено окружење. Систематизовањем, допуњавањем и реструктурирањем искуствених знања ученика и њиховим довођењем у везу са наученим сазнањима, дечија знања се надограђују, проверавају и примењују. Преко интерактивних социјалних активности они упознају себе, испољавају своју индивидуалност, уважавају различитости и права других, уче се како треба живети заједно. Усвајањем елементарних форми функционалне писмености, омогућаје се стицање могућности даљег учења. Примена наученог подстиче даљи развој детета, доприноси стварању одговорног односа ученика према себи и свету који га окружује и омогућаје му успешну интеграцију у савремене токове живота.

Општи циљ интегрисаног наставног предмета Природа и друштво јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Остали циљеви и задаци наставног предмета су:

- развијање основних појмова о природном и друштвеном окружењу и повезивање тих појмова;
- развијање способности запажања основних својства објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности;
- развијање основних елемената логичког мишљења;
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно управљање окружењем;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација;
- интегрисање искуствених и научних сазнања у контуре система појмова из области природе и друштва;
- стицање елемената научне писмености и стварање основа за даље учење;
- усвајање цивилизацијских тековина и упознавање могућности њиховог рационалног коришћења и дограђивања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- развијање основних научних појмова из природних и друштвених наука	Упознавање флоре и фауне наше земље, разноврсност, богатство, угроженост и улога човека у одржавању еколош. равнотеже Природно - географске одлике Србије: рељеф, воде и клима	1ПД.1.1.3. 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.2.4. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3	дијалогска амбијентална експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна	фронтални, групни, рад у пару, индивидуални	ТВ, компјутер, уџбеници, материјали за огледе, књиге и часописи, материјали о еколошким студијама, материјали о угроженим и заштићеним биљним и животињским врстама у Републици Србији, географска карта	- посматрање - описивање - сакупљање - груписање - истраживање -експериментисање - закључивање - бележење - праћење - актив.у оквиру мини пројеката
- развијање основних појмова о ширем природном и друштвеном окружењу – завичају и домовини	Држава Србија, њено лоцирање у простору и на карти, и осећај припадности мултиетничкој, мултикултуралној и мултиконфесионалној средини	1ПД.1.5.1. 1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.2.5.3. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.			зидне слике географска карта компјутер уџбеници часописи географска карта	- посматрање - описивање - истраживање -експериментисање - закључивање - бележење - праћење
- развијање радозналости, интересовања и способности за активно упознавање окружења	Упознавање флоре и фауне наше земље, разноврсност, богатство, угроженост и улога човека у одржавању еколошке равнотеже	1ПД.1.1.3 1ПД.1.1.4. 1ПД.1.1.5. 1ПД.1.1.6. 1ПД.1.2.3. 1ПД.2.1.3. 1ПД.2.1.4. 1ПД.2.1.5. 1ПД.2.2.4. 1ПД.3.1.1. 1ПД.3.1.2.			ТВ, компјутер, уџбеници, материјали за огледе, књиге и часописи, материјали о еколошким студијама, материјали о угроженим и заштићеним биљним и животињским врстама у Републици Србији, географска карта	- посматрање - описивање - сакупљање - груписање - истраживање -експериментисање - закључивање - бележење - праћење - актив.у оквиру мини пројеката

<p>- развијање способности запажања основних свостава материјала, објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности</p>	<p>Извођење огледа (самостално уз подршку учитеља) Стална корелација са свакодневним искуственим сазнањима</p>	<p>1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2.</p>				
<p>- развијање елемената логичког мишљења</p>	<p>Природне појаве, прилагођавање: посматрање, запажање, праћење и бележење на различите начине неких адаптивних промена и понашања Везе између коришћења ресурса, примењених технологија и одрживог развоја</p>	<p>1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2.</p>	<p>експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна</p>	<p>фронтални, групни, рад у пару, индивидуални</p>	<p>компјутер уџбеници материјали за огледе коначни производи и анализе огледа прикази примене тврдњи, које су доказиване огледима, из свакодневног живота</p>	<p>- посматрање - описивање - истраживање - експериментисање - закључивање - активности у оквиру мини пројеката - бележење - праћење</p>
<p>- стицање елементарне научне писмености, њена функционална примењивост и развој процеса учења</p>	<p>Изменом параметра, уочавањем веза и односа, закључивањем и системат. појмова постиже се виши ниво разумевања односа и омогућује трансфер на препознавање истих у окружењу</p>	<p>1ПД.1.3.1. 1ПД.1.3.2. 1ПД.1.3.4. 1ПД.1.3.5. 1ПД.1.3.6. 1ПД.2.3.1. 1ПД.2.3.2. 1ПД.2.3.3. 1ПД.2.3.4. 1ПД.2.3.5. 1ПД.2.3.6. 1ПД.3.3.1. 1ПД.3.3.2. 1ПД.1.2.3 1ПД.2.2.4.</p>				

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- оспособљавање за сналажење у простору и времену	Држава Србија, њено лоцирање у простору и на карти Уз коришћење врем. ленте изградити ставове на основу контекста у једном временском раздобљу Сагледати начин живота у средње-вековној Србији Значајни догађаји из нац. прошлости Новије промене у XX веку	1ПД.1.6.1. 1ПД.1.6.2. 1ПД.1.6.3. 1ПД.2.6.2. 1ПД.2.6.3 1ПД.1.6.4. 1ПД.1.6.5. 1ПД.1.6.6. 1ПД.2.4.5. 1ПД.2.6.4. 1ПД.2.6.5. 1ПД.2.6.6. 1ПД.2.6.7. 1ПД.3.6.1.	експериментална партиципативне илустративна кооперативна интерактивна	фронтални, групни, рад у пару, индивидуални	географска карта временска лента зидне слике телевизор компјутер уџбеници дидактички материјал збирке народне традиције	- посматрање - описивање - истраживање - праћење - груписање - бележење - цртање - израда макета - стварање
- разумевање и уважавање сличности и разлика међу појединц. и групама	Грађење демократских односа (узнати правила која регулишу права и обавезе државе и грађана)	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна		зидне слике телевизор компјутер материјал различитих удружења	- посматрање - описивање - истраживање - праћење - бележење - играње - цртање - стварање
- коришћење различитих социјалних вештина, знања и умења у комуникацији и другим интеракц. од носима	Одговоран однос према себи и другима (вршњацима, старим лицима, болесним лицима, кућним љубимцима, напуштеним животињама...)	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна			

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- развијање одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу	Сви су људи (деца) грађани једног Света (Конвенција о правима детета, ОУН, УНИЦЕФ, УНЕСКО, Савет Европе...)	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.	експериментална партиципативне решавање проблем ситуација илустративна кооперативна интерактивна	индивидуални	материјали за радион. Конвенција о правима детета Материјали о ОУН и њеним организацијама Материјали о европ. и српским организац. зидне слике, ТВ, компјутер, материјал различитих удружења	- посматрање - описивање - истраживање - праћење - груписање - бележење - цртање - стварање
- очување националног идентитета и уграђивање у светску културну баштину (неговање идентитета, развијање толеранције и свести о припадности мултиетничком, мултикултуралном и мултиконфесионалном свету)	Очување националног идентитета и уграђивање у светску културну баштину (неговање идентитета, развијање толеранције и свести о припадности мултиетничком, мултикултуралном и мултиконфесионалном свету)	1ПД.1.5.1. 1ПД.2.5.1. 1ПД.2.5.2. 1ПД.3.5.1. 1ПД.3.5.2.			фронтални, групни, рад у пару, интерактивни	

ЛИКОВНО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци наставног предмета:

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета

Задаци наставе ликовне културе

- настава ликовне културе има задатак да развија способност ученика за опажање облика, величина, светлина, боја, положаја облика у природи;
- да развија памћење, повезивање опажених информација, што чини основу за увођење у визуелно мишљење;
- стварање услова за разумевање природних законитости и друштвених појава;
- стварати услове да ученици на сваком часу у процесу реализације садржаја користе технике и средства ликовно-визуелног изражавања;
- развијање способности за препознавање традиционалне, модерне, савремене уметности;
- развијати ученикове потенцијале у области ликовности и визуелности, те му помагати у самосталном изражавању коришћењем примерених техника и средстава;
- развијати љубав према вредностима израженим у делима свих облика уметности;
- да ствара интересовање и потребу за посећивање изложби, галерија, музеја и чување културних добара;
- да осетљивост за ликовне и визуелне вредности коју стичу у настави, ученици примењују у раду и у животу:
- развијати сензибилитет за лепо писање;
- развијати моторичке способности ученика.

Оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
разликују и повезују дводимензионалне и тродимензионалне облике;	колаж (дводимензионални – површински) фротаж (површинске игре.) деколаж (наслојавање, доцртавање, досликавање...) асамблаж (тродимензионални колаж, инсталације, проширни медији...)		дијалошка демонстративна кооперативна и тимски рад практичне, мануелне активности	фронтални индивидуални групни у пару тандем	репродукције колаж папир картон новине слике фотографије маказе лепак темпере	креирање сечење лепљење доцртавање досликавање процењивање
граде искуства и критеријме према захтевима програма, ликовних уметности и ликовних појава у животу;	компоновање апстрактних облика у простору према положеној, косој или усправној линији организација бојених облика у односу на раван у простору организација тродимензионалних облика у простору и равни линија – простор површина – простор волумен – простор боја – простор линија, површина, волумен, боја – простор		дијалошка демонстративна мануелна стваралачка метода уочавања	фронтални индивидуални групни у пару	глина мол глина жица штапићи ситна амбалажа темпере воштане боје водене боје креда у боји оловка фломастери колаж папир други материјали које ученик може користити за реализацију своје идеје	посматрање сликање вајање уочавање повезивање стварање процењивање
усвоје знања о боји, ликовним техникама и креативно практично раде са односима боја;	црвена + жута = наранџаста црвена + плава = љубичаста жута + плава = зелена		дијалошка демонстративна експеримент	фронтални индивидуални групни у пару тандем	темпере акварел гваш	сликање закључивање комбиновање замишљање и визуелизација процењивање

Оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
ускладе ликовни рад са другим медијима (звук, покретом, литерарним изразом и сценским амбијентима);	идејна решења за израду маски израда маски израда сцене предлог за кореографију, музику, костим израда сцене реализација по групама или у целини		дијалошка демонстративна игра кооперативна аудио-визуелна	фронтални индивидуални групни у пару	папир у боји тканине канап глина жица фломастери	комбиновање вајање креирање сликање стварање процењивање
препознају ликовне технике	карактеристике акварел технике карактеристике пастелних боја и креда у боји (суви пастел и воштани пастел) карактеристике темпера боје		дијалошка демонстративна хеуристичка	фронтални индивидуални групни у пару	темпере водене боје креда фломастер воштане боје	посматрање уочавање сликање стварање праћење свог рада и рада других, као учесник и гледалац самосталан и интерактивни рад

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ развијање интересовања, музичке осетљивости и креативности; оспособљавање за разумевање могућности музичког изражавања; развијање осетљивости за музичке вредности упознавањем музичке традиције и културе свог и других народа.

Задаци музичке културе

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање традиционалне и уметничке музике свог и других народа;
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке писмености.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-Певају песме по слуху	Певање песама различитог садржаја и расположења, традиционалне и уметничке музике, које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика, а повезане са осталим наставним предметима (Државна химна, Светосаввска химна, Деца су украс света, Срећна Нова година...) Певање и извођење музичких игара		Практичне, мануелне активности, Рад на тексту, Демонстративне, Слушање Вербалне методе	фронтални групни индивидуални тандем комбиновани	Уџбеник ЦД, ТВ Компјутер инструменти	-Анализирају нотни текст; -Обрађују ритам на неутрални слог; -Обрађују ритам парлато;
-Певају песме солмизацијом	Певање песама по слуху различитог садржаја и расположења, уметничке и традиционалне музике, примерене гласовним могућностима и узрасту ученика (Додола, Боса Мара, Јесења песма...)	-Певају солмизацијом; -Изводе песму уз инструменталну пратњу				
Обраде просте и сложене текстове	Кроз певање песама по слуху и солмизацијом обрађују просте и сложене текстове (химне, поранила девојчица, Јесења песма...)	Одговарање на питања, рад на тексту, певање				
-Усвајају основе музичке писмености	Певање наменских песама као звучна припрема за поставку музичке писмености; У слушаним примерима препознати различите тонске боје, различит темпо, динамичке разлике	Певање, свирање, самос.рад, практ. рад, посматрање				
-свирају на дечјим музичким инструментима	Свирање пратње за бројалице, песме, игре на ритмичким дечјим инструментима; Свирају песме на мелодијским инструментима Орфовог инструментаријума (Изгубљено пиле, Игра коло у педесет и два...); На основу искуства у извођењу музике, препознати и свирати делове песама		Практичне, мануелне активности, Рад на тексту, Демонстративне, Слушање Вербалне метод	фронтални групни индивидуални и тандем комбиновани	Дечји ритмички и мелодијски инструменти, ЦД,	Певање, свирање, одговарање на питања, самосталан рад, практичан рад, посматрање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-Изводе дечје, народне и уметничке игре	Певање и извођење музичких игара; Креирање покрета уз музику коју певају или слушају ученици		Игра, вербалне методе	фронтални групи индивидуални тандем комбиновани	ЦД, инструменти	Практичан рад
-Импровизују мелодије на задани текст	Импровизација мелодије на задани текст;		Практичне, мануелне активности		Дечји мелодијски инструменти, текст	Практичан рад, Свирање, певање
-Упознају звуке разних инструмената	Импровизовање дијалога на мелодијским инструментима Орфовог инструментаријума Слушање вокално-инструменталних композиција за децу и кратких инструменталних композиција различитог садржаја, облика и расположења, као и музичких прича		Практичне, мануелне активности, Рад на тексту, Демонстративне, Слушање Вербалне методе		Уџбеник ЦД, Телевизор Компјутер инструменти	Певање, свирање, одговарање на питања, самосталан рад, практичан рад, посматрање
-Слушају вредна дела уметничке и народне музике	Слушање народних песама и игара; У слушаним примерима препознати различите тонске боје, различит темпо, динамичке разлике, различита расположења на основу изражајних елемената, као и композицију коју су слушали, а на основу карактеристичног одломка. Оспособљавати ученике да уоче вредности и улогу музике у свакодневном животу		Демонстративне, Слушање Вербалне методе	фронтални	Уџбеник ЦД, Телевизор Компјутер	слушање препознаје

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставе физичко васпитање

Циљ физичког васпитања јесте да се разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно-образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања јесу:

- подстицање раста, развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове околине.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
усмерени развој основних моторичких способности, првенствено брзине, координације, издржљивости и експлозивне снаге;	техника трчања, скок увис, скок удаљ, бацање, штафетно трчање, ходање у кретању са правилним положајем руку вежбе упором са израженијим ослонцем на руке вишења, упори и пењања вежбе равнотеже		разговор демонстрација практична активност коришћење реквизита полигон	фронтални индивидуални рад у пару рад у групи комбиновани облик рада	лопте медицинке конопци вијаче палице препреке обручи	ходање, трчање излет са трчањем, крос трчање (ливада, шума) скакање, бацање самостална активност, такмичење
усмерено стицање и усавршавање моторичких умења и навика предвиђених програмом физичког васпитања;	вежбе на тлу и справама (вежбе на тлу, прескок, двовисински разбој, греде, паралелни разбој, вратило, кругови, коњ са хватаљкама - вежбе реквизитима- палица, обруч, вијаче, вежбе на тлу, вишења, упори и пењања игре са хватањем, додавањем, вођењем и гађањем)		објашњавање демонстрација практична активност	фронтални индивидуални рад у пару рад у групи	струњаче карике козлић вратило греда разбој	вежбање анализирање поређење коришћење спортских справа и реквизита
примена стечених знања, умења и навика у сложенијим условима (кроз игру, такмичења и сл.);	међуодељенска такмичење (гимнастика, атлетика и једна спортска игра)		дијалог практична активност демонстрација коришћење реквизита аудио-визуелна	фронтални индивидуални рад у пару рад у групи комбиновани	лопте палице вијаче ЦД	равнотежа окрети скокови бацање и хватање вежбање анализирање поређење класификација такмичења спортске манифестације

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
естетско изражавање кретњом и доживљавање естетских вредности;	ритмичка гимнастика и народни плесови вежбе равнотеже скокови окрети вежбе са вијачом, лоптом, обручком		дијалог практична активност демонстрација полигон	фронтални индивидуални рад у групи комбиновани облик рада	лопте	вежбање анализирање поређење трчање скакање бацање, хватање, додавање, вођење и шутирање лопте спортске манифестације
задовољење социјалних потреба за потврђивањем, групним поистовећивањем и сл.;	полигони у обавезним вежбама ритмичке вежбе и народни плесови колективни спортови (рукомет, кошарка, одбојка)		социјалне активности метода живе речи кооперативна метода и тимски рад аудио- визуелна метода	фронтални групни рад(колоне, паралелне поделе) индивидуални	поклопци сандука струњаче CD	самосталан рад такмичења
усвајање етичких вредности и подстицање вољних особина ученика.	физичка - форма, лична хигјена и хигјена здравља, правилан исхрана, правилан ритам рада и одмора, прва помоћ.		демонстративна аудио-визуелна вођење дискусије вербалне методе	фронтални рад у групама индивидуални комбиновани	презентације здравствених радника CD	слушање самосталан рад прављење плаката

**ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТИ**

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- изграде свест о томе да Бог општи са светом кроз човека Христа;
- уоче да је Христос корпоративна личност;
- запазе да у Цркви нико не може да постоји сам за себе, без заједнице са свима;
- стекну појам о бићу као заједници;
- схвате да је извор сваког греха егоизам, индивидуализам.

Садржај програма

Циљ због кога је Бог створио свет (да свет постане Црква).Црква је конкретна литургијска заједница.Литургија је заједница многих људи и природе с Богом Оцем преко једног човека - Христа.Структура Литургије (епископ, свештеници, ђакони и народ).Црква као икона будућег Царства.Одбијање првог човека Адама да сједини створену природу с Богом (човеков пад и последице тога - првородни грех).Црква у хришћанској архитектури (православни храм и литургијска структура).

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>Ученици треба да:</p> <p>- уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;</p>	<p>1. УВОД Упознавање ученика са садржајима програма за ИВ. разред</p> <p>2. ЦРКВА ЈЕ МЈЕСТО СУСРЕТА Црква је мјесто сусрета Црква као мјесто светог догађања (Исус установљује Цркву) Ријеч и знак (Говор симбола) Милост као знак љубави (Бог нас жели имати у милости) Ријечи које милост дају (Значење сакраменталних ријечи) Крштење (Захвала за крштење) Милост крштења (Дијете Божје и члан Цркве) У заједници Божјег народа (Црква као заједница браће и сестара)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање</p>
<p>- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;</p>	<p>3. ЦРКВА ЈЕ ХРАМ ДУХА СВЕТОГА И БОРАВИШТЕ БОЖЈЕ У НАМА Црква је храм Духа Светога и боравиште Божје у нама Храм Духа Светога (Божја жеља да борави у човјеку) Печат дара Духа Светога (Бити посланик) Сусрет са заједницом ученика (Обред кризмања) Старозавјетна гозба Савеза (Савезник с Богом) Исусова жртва (Жртва је знак љубави) С Исусом за столом (Исусов сам ученик)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз</p>	<p>Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православ. иконограф. и западној ренесансној уметности.	<p>4. СЛАВИТИ БОГА У ЗАЈЕДНИЦИ</p> <p>Славити Бога у заједници</p> <p>Славимо благодане причешћу (Црквена година)</p> <p>Човјек је позван на слободу (Дивим се Божјем повјерењу према мени)</p> <p>Исус опрашта гријехе (Захвалан сам за његово пријатељство)</p> <p>Помирење (Одлука чинити добро)</p> <p>Исус воли болеснике (Племенитост бриге за болеснике)</p> <p>Помаст опрашта и лијечи (Љепота духовне скрби за болеснике)</p> <p>5. СВЕЋЕНИЧКИ РЕД У СЛУЖБИ ЗАЈЕДНИЦЕ</p> <p>Свећенички ред у служби заједнице</p> <p>Свећенички облик служења Богу (Свећенички народ)</p> <p>Новозавјетно свећеништво Исуса Христа (Трострука свећеничка служба)</p> <p>Изабран и послан (Обред ређења)</p> <p>Пасхални мистериј (Исус посредник и свећеник)</p> <p>6. ОБИТЕЉ У СЛУЖБИ ЗАЈЕДНИЦЕ</p> <p>Обитељ у служби заједнице</p> <p>Позвани на живот (Бог је творац живота)</p> <p>Исус воли младе (Цијенити брак и обитељ)</p> <p>Задана ријеч као савез заједништва (Цијена поштовања у заједништву брака)</p>		<p>Кооперативни и тимски рад</p> <p>Вођена дискусија</p> <p>Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска)</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Аудио-визуелна</p> <p>Илустративна</p> <p>Играње улога</p> <p>Слушање</p> <p>Игра</p> <p>Квиз</p>	<p>Фронтални</p> <p>Групни</p> <p>Индивидуални</p> <p>Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД</p> <p>Телевизор</p> <p>Књиге за вјеронаук</p> <p>Библија</p> <p>Песмарица</p> <p>Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Записивање</p> <p>Преписивање</p> <p>Дискусија</p> <p>Самосталан рад</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Уочавање и подвлачење битног</p> <p>Израда ликовних радова</p> <p>Израда писмених радова</p> <p>Певање</p>

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ - САЗНАЊЕ О СЕБИ И ДРУГИМА

Циљ и задаци изборног предмета

Циљ предмета је подстицање развоја личности и социјалног сазнања код ученика IV разреда основне школе. Овај предмет треба да пружи ученицима могућност да постану активни учесници у процесу образовања и васпитања, и да изграде сазнања, умења, способности и вредности неопходне за формирање аутономне, компетентне, одговорне и креативне личности, отворене за договор и сарадњу, која поштује и себе и друге.

Задаци:

У образовно-васпитном раду на реализацији овог предмета разликујемо неколико основних група задатака.

Задаци који се односе на разумевање, усвајање следећих најважнијих појмова:

- дечја и људска права и слободе- познавање својих права, препознавање најважнијих категорија дечјих и људских права, упознавање Конвенције о дечјим и људским правима, разумевање односа између људских права, демократије, мира и толеранције.
- идентитет- разумевање појма идентитет, препознавање својих потреба и жеља, схватање себе у друштвеном контексту, схватање разлике између појединачног и групног, мањинског и грађанског идентитета;
- друштвена одговорност- разумевање појма одговорности, схватање разлике између одговорности према себи, другим људима, заједници;
- различитост култура- познавање најважнијих обележја своје културе и схватање утицаја своје културе не лично понашање, разумевање узрока културних разлика и подстицање схватања да је различитост култура темељ богатства света, разумевање односа између културних разлика, људских права и демократије, препознавање и превазилажење стереотипа и предрасуда;
- једнакост- познавање појма једнакости у контексту расних, културних, националних, верских и других разлика;
- право и правда- разумевање значења појмова право и правде, схватање односа између права и правде; познавање улоге права у осигурању појединачне и друштвене сигурности, познавање основних последица непоштовања правних норми;
- мир, сигурност и стабилност- разумевање значења појмова мир, схватање улоге коју сарадња и мирно решавање сукоба има за лични, национални и глобални развој, познавање неких основних поступака мирног решавања сукоба;
- демократија- познавање основних обележја демократског процеса и разумевање односа између демократије и дечјих и људских права.

Задаци који се односе на вештине и способности:

- примена појмова- примерена употреба појмова у комуникацији;
- критичко мишљење- преиспитивање утемељености информација, поставки и ставова;
- јасно и разговетно исказивање личних ставова;
- самостално доношење одлука и извођење закључака- одговорност у просуђивању и тумачењу;
- саосећајна комуникација- изношење својих осећања, потреба, мишљења и слушање, разумевање и уважавање туђих;
- истраживање- избор, прикупљање, критичка анализа и провера података из више извора као начин решавања проблема;
- тимски рад- прилагођавање свога мишљења групи ради изналажења заједничког решења;
- ненасилно решавање сукоба- дијалог, преговарање, аргументовано излагање, који су усмерени према заједничким циљевима;

- руковођење- одговорно управљање групом према критеријуму опште добробити; учешће- укључивање у процес одлучивања од заједничког интереса.

Задаци који се односе на ставове и вредности:

- приврженост демократским начелима и поступцима- дечја и људска права, једнакост, правда, друштвена одговорност, плурализам, солидарност, приватност;
- приврженост мирољубивим, партиципативном и конструктивном решавању проблема;
- спремност на заступање и заштиту својих и туђих права;
- спремност на предузимање јавне одговорности за своје поступке;
- заинтересованост за свет око себе и отвореност према разликама;
- спремност на саосећање са другима и помоћ онима који су у невољи;
- спремност на супротстављање предрасудама, дискриминацији и неправди на свим нивоима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Разумевање и усвајање појмова						
- дечја и људска права и слободе	- познавање својих права - препознавање најважнијих категорија дечјих и људских права - Конвенција о дечјим и људ. правима - однос између људских права, демократије, мира и развоја Радионице: Дрво дечјих права; Правимо рекламни штанд конвенције о дечјим правима;		- дијалог - монолог - објашњење - радионичарска - текстуална - стваралачка - интерактивна - симулацијска - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- Буквар дечјих права - слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стечена знања - илуструје
- идентитет	- појам идентитета - личне потребе и жеље - ја као део друштва - разлика између поје-диначног и групног, ма-њинског и грађанског идентитета		- дијалог - монолог - објашњење - текстуална - стваралачка - интерактивна - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стеч. знања - илуструје
- друштвена одговорност	- појам одговорности - одговорност према се-би, другима, заједници		- дијалог - монолог - објашњење - текстуална - стваралачка - интерактивна - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стеч. знања - илуструје
оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика

- различитост култура	- обележја своје културе и њен утицај на лично понашање - културне разлике као темељ богатства света - људска права и демократије - превазилажење стереотипа и предрасуда Радионица: Сви различити - сви једнаки; Сви имамо предрасуде		- дијалог - монолог - објашњење - радионичарска - текстуална - стваралачка - интерактивна - симулацијска - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- текстови о културној баштини народа - слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стечена знања - илуструје
- једнакост	- појам једнакости у контексту расних, културних, националних, верских и других разлика		- текстуална - дијалошка - објашњење - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- текстови о обележјима народа - слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стечена знања - илуструје
- право и правда	- појмови право и правда - улога права у осигурању појединачне и друштвене сигурности - последице непоштовања правних норми Радионица: Неправда је кад...; Ставови о правди		- дијалог - монолог - објашњење - радионичарска - текстуална - стваралачка - интерактивна - симулацијска - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стечена знања - илуструје
- мир, сигурност и стабилност	- појмови мир, стабилност и сигурност - сарадња и мирно решавање сукоба и њихов значај за лични, национални и глобални развој		- текстуална - дијалошка - објашњење - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стеч. знања - илуструје

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- демократија	- обележја демократског процеса - однос између демократије, дечјих и људских права Радионице: Права, дужности, правила; Улога правилника, кућног реда школе		- дијалог - монолог - објашњење - радионичарска - текстуална - стваралачка - интерактивна - симулацијска - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- Буквар дечјих права - слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стечена знања - илуструје
Вештине и способности						
- примена појмова	- комукација са једном и више особа		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује
- критичко мишљење	- утемељеност информација, поставки и ставова		- дијалог - објашњење - стваралачка - интерактивна - кооперативна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује
- јасно и разговетно исказивање лич. ставова	- одбрана својих ставова Радионица: Аргументујемо и заступамо наше интересе		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује
- самостално доношење одлука и извођење закључака	- сопствена одговорност у просуђивању и тумачењу		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- саосећајна комуникација	- изношење својих осећања, потреба, мишљења - слушање, разумевање и уважавање туђих		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна			- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује - помаже - слуша - саосећа
- истраживање	- избор, прикупљање, критичка анализа и провера података из више извора ради решавања проблема					- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује - помаже
- тимски рад	- прилагођавање свога мишљења групи ради изналажења заједничког решења Радионице: Тимски рад; Делујемо јединствено; Родитељски састанак; Уводни час		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна - симулацијска	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује - помаже - слуша - саосећа
- ненасилно решавање сукоба	- преговарање, аргументовано излагање и дијалог који су усмерени на постизање заједничких циљева		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна			- разговара - црта - закључује - игра се - примењује - стеч. знања - илуструје
- руковођење	- одговорност у руковођењу групом према одређеним критеријумима опште добробити		- текстуална - дијалогска - објашњење - илустративна			

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- учешће	- процес одлучивања - укључивање у доношење одлука ради постизања и остваривања заједничких интереса		- текстуална - дијалошка - објашњење - илустративна	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- слике - папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - црта - закључује - игра се - примењује стечена знања - илуструје
Ставови и вредности						
- приврженост демократа-тским начелима и посту-пцима	- дечја и људска права, једнакост, правда, друштвена одговорност Радоница: Да сам чаробњак, ја бих		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна - симулацијска	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује - игра - илуструје - аргументује
- приврженост мирољубивом партиципатив. и конструктивном решавању проблема	- превазилажење проблема на мирољубив и конструктиван начин Радоница: Сукоби и превазилажење сукоба, преговарање		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна - симулацијска - стваралачка	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује - помаже - слуша - игра - саосећа - илуструје

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- спремност за заступање и заштиту својих и туђих права	- лична и заједничка права Радионица: Да се чује наш глас					
- спремност на преузимање јавне одговорности за своје поступ.	- одговорност за своје поступке Радионица: Тражим закон за		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна - симулацијска	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	- разговара - уочава - примењује - закључије - сарађује
- заинтересованост за свет око себе и одговорност према разл.	- како разумети свет око себе у коме су сви елементи – људи, догађаји, места – међусобно повезани Радионица: Међузависност					
- спремност на саосећања са другима и помоћ онима који су у невољи	- међузависност у природи - одговорност према свим живим бићима Радионице: Мрежа живота; Бринемо о биљкама и животињама		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна - симулацијска - стваралачка - аудиовизуелна		- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер - слике - ЦД	- игра - илуструје - презентује - аргументује - учествује у дебати
- спремност на супротстављање предрасудама, дискриминацији и неправди на свим нивоима	- вредности које подржавају дечја људска права - демократски односи - наметање мишљења појединца или групе Радионица: Ставови о моћи		- дијалог - објашњење - интерактивна - кооперативна - симулацијска	- фронтални - индивидуални - групни - у пару	- папири у боји - разне бојице - текстови - хамер	

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Циљ и задаци изборног предмета

- оспособљавање за активно упознавање стања животне средине
- познавање узрочно-последичних веза у животној средини
- познавање негативних утицаја човека на животну средину
- испитивање узрочно-последичних веза у животној средини извођењем једноставних огледа
- подстицање одговорног односа према живом свету
- подстицање одговорног односа за рационално коришћење природних богатстава
- уочавање различитости у живом свету као услов за опстанак
- испитивање појава и промена у природи
- подстицање одговорног, здравог односа према себи
- оспособљавање за решавање проблемских ситуација самостално/тимски
- оспособљавање за доношење правилног става и за критичко мишљење

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Очување животне средине Развијање свести о очувању окружења	-Сналажење у природи(повратак природи,стазе у природи,знаци оријентације и исхрана у природи) -Истраживање узрочно последичих веза у животној средини (ваздух, вода земљиште и бука) -Активно упознавање стања животне средине извођењем једноставних огледа у учионици.		-вербалне -илустративна -посматрање експериментална -практични рад -истраживачка	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-зидне слике -уџбеник -природни материјали -графоскоп	-разговор -посете -уочавање и препознавање -запажање
Праћење и уочавање промена и појава у животној средини и њихов утицај на живи свет Уочавање и бележење последица промена и појава у животној средини	-Разноврсност живог света као услов за опстанак (биодиверзитет) -Нестајање врста најчешће угрожене биљке и животиње -Природне појаве и промене у животној средини		-вербалне -истраживачка експериментална	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-уџбеник -зидне слике -природни материјал	-праћење -уочавање -бележење -закључивање -описивање -решавање задатака
Осмишљавање начина заштите животне средине Развијање свести о значају заштите животне средине Уређење школског животног простора	-Активна заштита животне средине кроз организовање разних акција чувара природе ван учионице штедња, рециклажа, озелењавање... -Одговоран однос према животињама и биљкама -Право на здраву животну средину, квалитет живота -Одговоран однос према себи и животној средини у целини -Критички и отворен став и сарадња са локалном средином, друштвом за заштиту животне средине, за заштиту животиња...		експериментална -вербалне методе -илустративна -практичан рад -посматрање -писани рад -истраживачка	-фронтални -индивидуални -групни -рад у пару	-уџбеник -природни материјал -зидне слике	самосталан рад -решавање задатака -практичан рад -извођење експеримента -израда ликовних радова

НАРОДНА ТРАДИЦИЈА

Циљ и задаци изборног предмета

Циљ :Увођење најмлађих нараштаја у традициску културу кроз одговарајућу наставу усмерену на ревитализацију тредиције, један је од н ачина да се спречи убзано одумирање многих важних елемената традициске културе и њихов настанак из праксе, односно из самог жибота. Правилним, одмереним правовременим пласиранјем информација о народној традицији постижу се и многа друга добра, као што су стицање свести о самом себи и свом месту у свету сличних и различитих, формиранје представе о континуитету и укореењности и сл.

Концепција наставе овог изборног предмета посебан нагласак ставља на локалну народну традицију, чиме се у мултинационалној и мултуконфесионалној средини, каква претеже у Србији, чувају права и особености мањина и нјихов идентитет.

Задаци народне традиције

разлици између фолклорног и актуелног окружења, и то кроз :

- упознавање са основним фолклорним текстовима (бајке, легенде, приче, песме, пословице);
- упознавање са дечјим фолклором (игре и кратке тексталне форме као што су загонетке, успаванке, разбрајалице итд.) ;
- усвајање елементарних знања о носећим наставним мотивима (различити за сваки разред у првом циклусу)
- продубљивање знања о фолклорним празницима, биљкама, кући, занатима;
- стицање елементих знања о традиционалним облицима транспорта и транспортним средствима и њиховом значају за живот људи у селу и граду;
- упознавање различитих народних музичких иструмената и њихове улоге у традициској култури;
- упознаванје са носиоцима традиције (усменим, писаним и материјалним)
- схватање важности чувања и неговања народне традиције

оперативни задаци	садржаји	методе	облици	средства	активности ученика
- продубљивање знања о фолклорним празницима, биљкама, кући, занатима	-уознавање са појмовима: крштење, повојница, кумство, -проширивање знања о успаванкама, различ. песмама које су се певале деци у одређ. приликама - улога муз. инструм. у обележ. годишњег циклуса обичаја (обреди и празници) и живот. циклуса обичаја (рађање, крштење, свадба, одлазак у војску)	-вербалне методе -илустративна -истраживачка -практичне -мануелне активности -теренски рад -радионичарска	- фронтални - групни - рад у пару - индивидуални - рад у тимовима	- усмена излагања -аудио-записи -интернет -уџбеник -слике -свеска -филмови	-слуша -разговара - прави -свира -игра се -пева и плеше
- стицање елементарних знања о традиционалним облицима транспорта и транспортним средствима и њиховом значају за живот људи на селу и у граду	- сувоземни унутрашњи саобраћај (пешачки саобраћај, колски саобраћај, занимања у сувоземном саобраћају); - трасирање, изградња и одржавање путева; - пратећи објекти (ханови, караван-сараји...); - значајни путеви у прошлости; - поштански саобраћај (голубови писмоноше, писмоношета-татари, телали...); - саобраћај на води (транспорт водом, од балвана до брода, прелаз преко воде-брвно, скела, корпе, мостови...)	- монолошка - дијалочка - демонстративна - истраживачка - илустративна - стваралачка	- фронтални - групни - рад у пару - индивидуални - рад у тимовима	- усмена излагања -интернет -Power-Point презентације -уџбеник -слике -свеска -филмови	-слуша -разговара -истражује -сазнаје -сакупља -извештава -презентује -моделује
- упознавање различитих народних музичких инструмената и њихове улоге у традиционалној култури	- врсте народних муз. инструм. (гусле, фрула, гајде, свирала од сламе, свирала од перја црног лука, пиштаљка од врбове гране, "виолина" од кукурузовине, свирала од кукуте, тиква...) -материјали од којих су израђени музички инструменти	-вербалне методе -илустративна -истраживачка -практичне -мануелне актив. -теренски рад -радионичарска	- фронтални - групни - рад у пару - индивидуални - рад у тимовима	- усмена излагања -аудио-записи -интернет -Power-Point презентације -уџбеник, -слике -свеска, -филмови	-слуша -разговара - прави -свира -игра се -пева и плеше

оперативни задаци	садржаји	методе	облици	средства	активности ученика
- упознавање са носиоцима народне традиције (усменим, писаним и материјалним)	-начин преношења народне традиције (усмени, писани и материјални садржаји); - науке, установе и друштва која се баве чувањем и неговањем традицијске културе; - преношење садржаја народне традиције из садашњег времена на наредна поколења.	- монолошка - дијалошка - демонстративна – истраживачка - илустративна - стваралачка	- фронтални - групни - рад у пару - индивидуални - рад у тимовима	- усмена излагања -аудио-записи -интернет -Power-Point презентације -уџбеник -слике -свеска -филмови -збирке предмета	-слуша -разговара - прави -свира -игра се -пева и плеше

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Célok:

Az általános iskola harmadik osztályában a magyar nyelv tanításának a célja a tanulók kommunikációjának, olvasás- és írástechnikájának a továbbfejlesztése.

Az összefüggő szóbeli és írásbeli szövegalkotás és fogalmazás képességének fejlesztése.

Ugyanakkor célja a korábban megismert, illetve az újonnan elsajátított alapvető nyelvtani és helyesírási ismeretek biztonságos felismerése, megnevezése, valamint azok helyes gyakorlati alkalmazása a tudásgyarapítás és az élménykifejezés fejlesztése érdekében.

Irodalmi szövegek feldolgozásával és megértésével új ismeretek és élmények szerzése.

A próza és a vers, a műköltészeti és népköltészeti alkotások megismerése, feldolgozása.

A szókincsbővítéssel és a szövegszerkezeti elemek megismerésével szabályos, a magyar nyelv követelményeinek megfelelő szövegalkotás.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика:
1. a közepes tempójú, tagolt beszéd gyakorlása, különös tekintettel az artikulációra, a hanglejtésre, a mássalhangzók és a magánhangzók időtartamára	-népköltészeti és műköltészeti alkotások olvastatása -a köznyelvi kiejtésnek megfelelő beszéd alkalmazása; -a környezet nyelvéből származó kiejtési hibák kiküszöbölése -az életkornak megfelelő szókinccsel való rendelkezés,	1MNY.0.1.1. 1MNY.0.1.2. 1MNY.0.1.3. 1MNY.0.1.6. 1MNY.0.1.7. 1MNY.3.2.7.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD Számítógép	-Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókinccs gyarapítás
2. az olvasás és a szövegértés együttes fejlesztése	- 8-10 mondatos összefüggő szöveg szóbeli és írásbeli alkotása	1MNY.2.2.8. 1MNY.2.4.6. 1MNY.2.4.7. 1MNY.3.3.1. 1MNY.3.3.4. 1MNY. 3.3.6.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus mód Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókinccs gyarapítás
3. az elbeszélő fogalmazások tömör és szabatos kifejezőmódja a szöveg összetevőinek ismeretében	- A fogalmazás tanítása összefügg a szövegelemzéssel, ezért a szövegfeldolgozó órákon nagy gondot kell fordítani az elbeszélések, mesék, mondák szerkezeti elemzésére (mondatkapcsolás, hármas tagolás) -az események időrendbe állítása	1MNY. 2.3.1. 1MNY.2.3.2. 1MNY.2.3.5. 1MNY. 2.3.7. 1MNY.2.3.9. 1MNY.2.4.7.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Írás -Olvasás -Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókinccs gyarapítás

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1.циклуса	методе	облици	средства	активност ученика:
4. újabb helyesírási ismeretek tudatosítása, valamint kellő gyakorlással az eddig szerzett helyesírási ismeretek szintentartása	-A hangváltozások gyakorlása a szavakban -Az igeidőkkel kapcsolatos helyesírási és helyesejtési kérdések -A múlt idejű igék helyesírása -A felszólító és a tiltó mondatokban szereplő igék helyesírása és helyesejtése -A tulajdonnévből képzett melléknevek helyesírása -Az ly-os szavak ismeretkörének bővítése	1MNY.1.4.1. 1MNY. 1.4.2. 1MNY.1.4.3. 1MNY.1.4.5. 1MNY.1.4.6. 1MNY. 1.4.7. 1MNY.2.3.1. 1MNY.2.4.3.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus mód Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Nyelvtankönyv Aplikációk Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Írás -Olvasás -Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás
5. új nyelvtani ismeretek elsajátítása és azok Megszilárdítása	- új szófajtani ismeretek az ige, a főnév, a melléknév és a határozott névelő használatáról	1MNY. 2.4.1. 1MNY.2.4.2. 1MNY.2.4.3. 1MNY.2.4.7. 1MNY.3.4.2. 1MNY. 3.4.3. 1MNY.3.4.5.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Írás -Olvasás -Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás
6. az irodalmi szövegek olvasására való további motiválás, biztatás és serkentés	- Az olvasási szokások kialakítása. Az olvasott művek szereplőinek megnevezése, a cselekmény felidézése. Alapismeretek szerzése a művek szereplőiről	1MNY.1.2.7. 1MNY.1.2.8.. 1MNY.1.5.2. 1MNY.1.5.3. 1.MNY.2.2.8. 1MNY.2.2.9. 1MNY.2.2.10. 1MNY.2.5.3.	Élőszó Szöveges Írásbeli Gyakorlás Feladatmegoldás Beszélgetés Analitikus Megfigyelés	Frontális Individuális Páros Csoportos	Olvasókönyv Aplikációk Szöveg Gyermeklapok Meséskönyvek Gyermekenciklopédiák Hangszalagok CD	-Nyelvtörők -Mondókák -Beszéd-gyakorlatok -Szituációs gyakorlat -Versmondás -Dramatizáció -Asszociációs játékok -Szókincs gyarapítás

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Русина у целини.

ЗАДАЦИ: Даље овладавање знањима из стилистике, лексикологије, историје књижевног језика и дијалектологије. Такође развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног њивота, систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима и на крају обнављање и систематизација знања из свих подручја.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
- преписивање и читање текстова писаних писаним словима уз примењивање правописне норме - оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих и дужих реченица	1. Писана слова					- мотивисање - читање - писање и преписивање - постављање питања и давање одговора - увежбавање - дијалог - разумевање - препричавање
- богаћење речника - оријентација у простору и времену	2. Меки и тврди сугласници					- постављање питања и давање одговора - увежбавање - дијалог - разумевање - препричавање
- посета неким институцијама у граду - опис екстеријера и интеријера уз правилан редослед речи	3. Град					- дијалог - разумевање - препричавање
- посета неким институцијама на селу - посета селу, именовање животиња, њихових младунчади, како се која оглашава, где станује, чиме се храни - опис екстеријера и интеријера уз правилан редослед речи	4. Село		- игра - певанње - цртање - рецитовање - разговор - питања и одговори - писање и читање	- индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалогски	- табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм	- опис - састављање кратког речника - дидактичке игре - певање - слушање - разговор - усмени превод - краћи диктат - писање краћих литерарних састава - цртање - народне дечије игре - квиз - путовање - гледање филма
- упоз. ученика са историјом Русина - цртање народне ношње, народних обичаја, интеријера и екстеријера села и града - слушање касета са русинским дечијим песмама и певање неких од тих песама	5. Елементи националне културе					- усмени превод - краћи диктат - писање краћих литерарних састава - цртање - народне дечије игре - квиз - путовање - гледање филма
- говори о себи и другима на основу слика и илустрација	6. Породица					
- слушање касета са русинским дечијим песмама и певање неких од тих песама	7. Годишња доба					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методи	облици	средства	активности ученика
<ul style="list-style-type: none"> - разликовање појмова глас-слово-слог-реч - тражење у тексту синонима, хомонима, антонима, аугментатива и деминутива - ученике информисати који услови треба да постоје да бисмо саставили реченицу - разликовање врста реченица - састављање реченица, интерпункција 	8. Реч и реченица		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певање - цртање - рецитованье - разговор - питања и одговори - писање и читање 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - илустративни - текстуални - демонстративни - дијалогски 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - филм 	<ul style="list-style-type: none"> - мотивисање - читање - писање и преписивање - постављање питања и давање одговора - увежбавање - дијалог - разумевање - препричавање - опис - састављање кратког речника - дидактичке игре - певање - слушање - разговор - усмени превод - краћи диктат - писање краћих литерарних састава - цртање - народне дечије игре - квиз - путовање - гледање филма
<ul style="list-style-type: none"> - понављање о субјекту и предикату 	9. Субјекат, предикат, објекат					

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Подручије рада	Време реализације	Сарадници
ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ		
<ul style="list-style-type: none"> - рада одељенског старешине - рада одељенског већа - рада са заједницом ученика на ЧОС-у и часовима одељенске заједнице - сарадња са родитељима - укључивање ученика у слободне активности, изборног и факултативног програма школе - организовање послова за унапређивање, анализирање и вредновање квалитета и ефеката образовно-васпитног рада у одељењу 	до 15. септембра	Сви чланови одељенског већа, педагог, психолог
РАД ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ СА УЧЕНИЦИМА		
<p>Индивидуални рад са ученицима:</p> <ul style="list-style-type: none"> - упознавање индивидуалних способности, особина, интересовања, склоности ученика, тенденција у развоју - упознавање породичних, социјалних, материјалних и других услова битних за развој ученика - праћење напредовања ученика, успех, владање, интелектуални развој, мотивација, оспособљавање за самостално и рационално учење, однос према раду, социјални статус у одељењу - идентификација даровитих - идентификација ученика са психофизичким сметњама и поремећајима у понашању - одобрава одсуство ученика у оквиру својих овлашћења - похваљује ученике и примењује васпитно-дисциплинске мере у оквиру својих овлашћења - предузима педагошке мере, процењује ефикасност и успешност примењених поступака 	током наставне године	одељенски старешина, педагог, психолог

РАД СА ОДЕЉЕНСКОМ ЗАЈЕДНИЦОМ		
<ul style="list-style-type: none"> - укључивање ученика у колектив - рад са одбором одељенске заједнице (усмеравање, вођење, информисање, саветовање, упућивање) - рад са одељенском заједницом ван обавезних часова - на одмору, излету, забави, у оквиру слободног времена - мере за јачање колектива (социометријско испитивање, систематско посматрање, вођење евиденције о појединим ученицима) - рад са групом ученика (према потреби) - одржава часове одељенског старешине на којима путем одговарајућих садржаја и облика рада остварује васпитне задатке и решава васпитно-образовне и друге проблеме и задатке одељења 	Током наставне године	Одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА РОДИТЕЉИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - организује и одржава родитељске састанке на којима обавештава о успеху ученика и предузима мере за побољшање успеха и владања - индивидуалне консултације са родитељима (договор о телефонским контактима или о писменим обавештењима) - у сарадњи са стручном службом, по потреби држање интерактивних родитељских састанака 	током наставне године	одељенски старешина, педагог, психолог
РАД СА ОДЕЉЕНСКИМ ВЕЋЕМ И НАСТАВНИЦИМА		
<ul style="list-style-type: none"> - одељенски старешина организује и припрема седнице - координира рад наставника - прати са одељенским већем реализацију плана и програма образовно-васпитног рада, изборних и факултативних програма - посећује часове предметних наставника, консултује се са њима о предлагању мера за побољшање успеха и владања ученика - предлаже и подстиче унапређивање наставе и увођење иновација - уједначавање критеријума вредновања, растерећења ученика - учествује у организацији наставе, допунског и додатног рада, слободних активности, такмичења - припрема и разрађује анализе 	током наставне године	сви чланови одељенског већа, предметни наставници који су укључени у рад, педагог психолог

САРАДЊА СА СТРУЧНИМ САРАДНИЦИМА И ИНСТИТУЦИЈАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - према потребама у одељењу одељенски старешина укључује стручне сараднике у школи на решавању проблема - одељенски старешина сарађује са школским лекаром, стручњацима из Центра за ментално здравље и Центра за социјални рад 	током наставне године	одељенски старешина, педагог, психолог, Центар за социјални рад и Центар за ментално здравље
САРАДЊА СА ДРУГИМ СТРУЧНИМ ОРГАНИМА, ДИРЕКТОРОМ ШКОЛЕ И ПОМОЋНИКОМ ДИРЕКТОРА		
<ul style="list-style-type: none"> - у решавању сложенијих педагошких проблема одељенски старешина полази од одлука наставничког већа и упутстава директора - упознаје стручне органе са оствареним резултатима рада 	током наставне године	Наставничко веће, одељенски старешина, педагог, психолог
ВОЂЕЊЕ ПЕДАГОШКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ		
<ul style="list-style-type: none"> - вођење дневника васпитни-образовног рада - уношење података у матичну књигу података - попуњава ђачке књижице, похвалнице, дипломе - издаје сведочанства, преводнице - води евиденцију о чему се договарају стручни органи 	током године	одељенски старешина, стручна служба

ТЕМЕ ЗА ЧАС ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

време реализације	активности/теме	начин реализације	носиоци реализације
септембар	- Ми смо најстарији на млађем узрасту - Бирамо председника ОЗ - Кућни ред школе - Мој радни дан	-разговор -дискусија	-одељенски старешина -ученици
октобар	- Дечја недеља – Ми деца у свету - Права и обавезе деце и одраслих - Љубав према старијима - Значај спорта и рекреације	-разговор -дискусија	-одељенски старешина -ученици -Дечији савез
новембар	- Ко ме се дивимо и ко нам је узор - Ја о себи, други о мени - На прагу пубертета - Сви смо исти, а различити; 16. 11. Међународни дан за толеранцију	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици -педагог
децембар	- " Извини" није страшна реч - Значај правилне исхране за развој - Какав смо успех постигли - Понашање на јавном месту	-разговор -радионица -дискусија	-одељенски старешина -ученици
јануар	- Први српски просветитељ- - Свети Сава - Осврт на другарство у нашој ОЗ	-разговор -дискусија	-одељенски старешина -ученици
фебруар	- Лепа реч и гвоздена врата отвара - Како проводим слободно време? - Желим да питам... - Надимци за и против	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина ученици -библиотекар
март	-Најлепше речи и реченице за маму - У сусрет пролећу – уређење учионице - Који поступак наставника ме највише мотивише на учење - Хумани однос међу половима	-разговор -дискусија	-одељенски старешина -ученици
април	- Анализа успеха и владања на крају трећег тромесечја - Дан школе - Ускршњи обичаји - Шта бих желео да променим код себе	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици
мај	- Физичке промене и промене понашања у нашем узрасту - Како правилно водити бригу о телу у овом узрасту - Дружење са ОЗ четвртих разреда - Шта је ново у петом разреду- разговор са психологом	-дискусија -разговор	-одељенски старешина -ученици
јун	- Анализа успеха и владања на крају школске године - Представљамо се- оно што најбоље знамо и унемо- завршна свечаност	-дискусија -разговор	-ученици -одељенски старешина

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА У IV РАЗРЕДУ У ОКВИРУ ОСТВАРИВАЊА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

АКТИВНОСТИ	САДРЖАЈИ	ЗАДАЦИ	ВРЕМЕ
Шетње	Шетње у оклини школе и у школском парку ради праћења промена у природи, игре на школским теренима	Природа и друштво и утицај човека на очување животне средине, спортске активности	Септембар, новембар, март, јун
Екскурзија	Упознавање завичаја	Упознавање са природним лепотама (рељеф, биљни и животињски свет, текуће и стајаће воде) завичаја. Развијање другарства, правилног односа према природи.	Јесењи период
Школа у природи	Упознавање ширег завичаја	Упознавање ширег завичаја. Развијање другарства, љубави према природи, правилног односа према природи. Развијање и неговање здравља	Пролеће- лето јун
Спортске активности	Одељенска такмичења (фубал, " Између две ватре") Такмичења школске репрезентације (фудбал, кошарка, одбојка)	Развијање позитивне атмосфере и спортског духа	Током године
Хуманитарне активности	Учешће у разним пригодним манифестацијама и акцијама	Развијање емпатијског духа код ученика	Током године
Радне активности	Украшавање и уређење учионице	Осећај за естетику	Током године
Културне делатности	Приредбе у оквиру одељења школе Учешће на такмичењима Учешће на манифестацијама које организују ваншколске организације (Градска библиотека, Амерички културни центар, Новосадски отворени универзитет...)	Социјално одговорно понашање (изражавање и показивање осећаја, подстицање стваралаштва и креативности, развој позитивних особина и поступака, неговање културних и здравствених навика и ековести, побудити дух заједништва и солидарности, самопоштовање и сигурност у животу)	Током године
Такмичења	Математичко такмичење (школско, општинско, окружно) Такмичења у рецитовању Литерарна такмичења Учешће на ликовним конкурсима	Развијање креативности Развијање друштвеног ангажмана Потицање на спремност исказивања индивидуалних карактеристика пред ширим аудиторijумом	Током године
Манифестације	Прослава дана школе Невенов фестивал Веселинка	Креативност, таленат одговорност	Мај Мај Јун

НАСТАВА У ПРИРОДИ

Циљеви

- очување, подстицање и унапређење укупног здравственог стања ученика, њиховог правилног психофизичког и социјалног развоја;
- стварање основа за усвајање активног, здравог и креативног начина живота и коришћења слободног времена;
- проширивање постојећих и стицање нових знања и искустава о непосредном природном и друштвеном окружењу;
- развијање еколошке свести и подстицање ученика на лични и колективни ангажман у заштити природе;
- социјализација ученика и стицање искустава у колективном животу уз развијање толеранције и одговорног односа према себи, другима, окружењу и културном наслеђу;
- развијање позитивних односа према националним, културним и естетским вредностима.

Задаци

- побољшање здравља и развијање физичких и моторичких способности ученика;
- задовољавање основних дечијих потреба за кретањем и игром;
- очување природне дечије радозналости за појаве у природи и подстицање интересовања и способности за њихово упознавање кроз одговарајуће активности;
- развијање способности запажања основних својстава објеката, појава и процеса у окружењу и уочавање њихове повезаности у конкретним природним и друштвеним условима;
- подстицање самосталности у процесу стицања знања кроз непосредне истраживачке задатке;
- развијање свести о потреби заштите, неговања, чувања и унапређења природне и животне средине и изграђивање еколошких навика;
- упознавање природно-географских, културно-историјских знаменитости и лепоте места и околине;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- упознавање разноврсности биљног и животињског света појединих крајева, уочавање њихове повезаности и променљивости;
- упознавање са карактеристикама годишњих доба у природи и смењивање временских прилика;
- развијање способности сналажења тј. оријентисања у простору и времену;
- оспособљавање ученика за безбедан и правилан боравак у природи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- развијање правилних хигијенско-здравствених навика и подстицање самосталности у обављању личне хигијене и бриге о себи;
- подстицање и стварање навике за неговање редовне физичке активности и за што чешћи боравак у природи;
- формирање навика редовне и правилне исхране;
- навикавање на правилно смењивање рада одмора и сна;
- разумевање и уважавање различитости међу појединцима;
- подстицање групног рада, договарања и сарадње са вршњацима и одраслима кроз одговарајуће активности.

Наставне области	Активности у васпитно-образовном раду	Циљеви и задаци садржаја програма
Српски језик	<ul style="list-style-type: none"> - посматрање - уочавање - причање - описивање - писање - читање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање способности посматрања и уочавања богатства, облика, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - упућивање ученика да доживљавају,разумеју и изражавају слике и осећања израженим у књижевним текстовима - развијање и неговање сарадничких односа
Математика	<ul style="list-style-type: none"> - процењивање - израда задатака - уочавање - практичан рад - закључивање 	<ul style="list-style-type: none"> - примена стечених знања на решавање задатка различитог типа
Природа и друштво	<ul style="list-style-type: none"> - разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика 	<ul style="list-style-type: none"> - проширивање знања о облицима рељефа - упознавање сведока прошлости - уочавање разлика и сличностима крајевима
Наставне области	Активности у васпитно-образовном раду	Циљеви и задаци садржаја програма
Музичка култура	<ul style="list-style-type: none"> - певање - играње - извођење - слушање 	<ul style="list-style-type: none"> - подстицање расположења и ведрине - певање и играње научених огара,развијање стваралаштва,креативности и оригиналности
Физичко васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - трчање - шетање - такмичење - игра - одржавање личне хигијене 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање издржљивости, истрајности, упорности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације и физичких способности -развијање хигијенских навика ради ефикасијег очувања здравља и повећање отпорности организма
Грађанско васпитање	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање другарства и пријатељства - поштовање разлика - уважавање својих итуђих потреба
Чувари природе	<ul style="list-style-type: none"> - причање - цртање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање и неговање љубави према природи,променама у природи - очување и заштита природе и природних богатстава

Ваннаставне активности

<p>Пешачки излети (рекреативно- сазнајног карактера)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - шетња - уочавање - учење - посматрање и описивање 	<ul style="list-style-type: none"> - развијање правилног односа према природи и њеном очувању - стицање нових знања - примена стечених знања на очигледним, природним објектима - упознавање околине - развијање спретности и кондиције у природи - боравак на чистом ваздуху ради очувања здравља ученика
<p>Културно забавне активности</p>	<ul style="list-style-type: none"> -играње -певање -креирање маски и фризура -имитирање -такмичење 	<ul style="list-style-type: none"> - неговање лепоте и задовољства у дружењу, развијање другарства - развијање такмичарског духа - подстицање оригиналности и креативности - неговање смисла за хумором - развијање другарских и пријатељских односа - прилагођавање новим условима - подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама (шетњи, игри, соби, ресторану, купатилу) - развијање толеранције и сарадње

ЕКСКУРЗИЈА

Циљ екскурзије, као облика образовно-васпитног рада, јесте да допринесе да допринесе остваривању циљева и задатака образовања и васпитања, циљева и задатака наставних предмета, као и непосредно упознавање с појавама и односима у природној и друштвеној средини, с културним, историјским и духовним наслеђем и привредним достигнућима.

Задаци екскурзије су:

- продубљивање, проширивање и обогаћивање знања и искустава ученика;
- повезивање и примењивање знања и умења;
- развијање љубави према отаџбини, њеној историји, култури и природним лепотама, неговање позитивног односа према свим њеним грађанима и њиховим националним, културним, етичким и естетским вредностима;
- неговање солидарности, хуманизма, другарства и осећаја заједништва;
- успостављање непосредних односа између наставника и ученика и ученика међусобно;
- проучавање објеката и феномена у природи;
- уочавање узрочно-последичних односа у конкретним природним и друштвеним условима;
- упознавање са начином живота и рада људи појединих крајева;
- развој и практиковање здравих стилова живота;
- развијање свести о значају одрживог развоја и изграђивање еколошких навика и навика заштите животиња;
- развијање способности проналажења анализирања и саопштавања информација из различитих извора;
- оснаживање ученика у професионалном развоју;
- подстицање самосталности ученика и одговорности за сопствено понашање;
- развијање способности оријентације у простору.

Наставне и ваннаставне области	Активности у васпитно-образовном раду	Циљеви и задаци садржаја програма
Српски језик	- посматрање - уочавање - причање - описивање	- развијање способности посматрања и уочавања богатства, облика, боја, звукова и гласова у природи - доживљавање лепог у природи - богаћење речника - изражавање сопственог утиска - развијање и неговање сарадничких односа
Математика	- процењивање - уочавање - закључивање	- примена стечених знања
Природа и друштво	- разгледање - посматрање - уочавање сличности и разлика	- упознавање сведока прошлости - проширивање знања о природним лепотама, домаћим и дивљим животињама
Физичко васпитање	- трчање - шетња - такмичење	- развијање издржљивости, истрајности, спретности, такмичарског духа, толеранције, координације, и физичких способности
Наставне и ваннаставне области	Активности у васпитно-образовном раду	Циљеви и задаци садржаја програма
Ликовна култура	- посматрање	- развијање смисла за лепо
Грађанско васпитање	- причање	- развијање другарства и пријатељства - поштовање разлика - уважавање својих и туђих потреба
Чувари природе	- уочавање - разгледање - посматрање	- уочавање природних лепота - очување природних богатстава
Час одељенског старешине	- причање - примена правила понашања	- развијање другарства и пријатељства - развијање толеранције и сарадње - подстицање на културно понашање у различитим ситуацијама

ОСНОВНА ШКОЛА „БРАТСТВО ЈЕДИНСТВО“
Ослобођења 6
Куцура

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ
II циклус

2014/15 – 2018/19. године

Куцура, 2014. година

СВРХА, ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ПРОГРАМА ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Сврха програма образовања:

- Квалитетно образовање и васпитање, које омогућава стицање језичке, математичке, научне, уметничке, културне, здравствене, еколошке и информатичке писмености неопходне за живот у савременом и сложенем друштву.
- Развијање знања, вештина, ставова и вредности које оспособљавају ученика да успешно задовољава сопствене потребе и интересе, развија сопствену личност и потенцијале, поштује друге особе и њихов идентитет, потребе и интересе, уз активно и одговорно учешће у економским, друштвеном и културном животу и допринос демократском, економском и културном резвоју друштва.

Циљеви и задаци програма образовања су:

- развој интелектуалних капацитета и знања деце и ученика нужних за разумевање природе, друштва, себе и света у коме живе, у складу са њиховим развојним потребама, могућностима и интересовањима;
- подстицање и развој физичких и здравствених способности деце и ученика;
- оспособљавање за рад, даље образовање и самостално учење, у складу са начелима сталног усавршавања и начелима доживотног учења;
- оспособљавање за самостално и одговорно доношење одлука које се односе на сопствени развој и будући живот;
- развијање свести о државној и националној припадности, неговање српске традиције и културе, као и традиције и културе националних мањина;
- омогућавање укључивања у процесе европског и међународног повезивања;
- развијање свести о значају заштите и очувања природе и животне средине;
- усвајање, разумевање и развој основних социјалних и моралних вредности демократски уређеног, хуманог и толерантног друштва;
- уважавање плурализма вредности и омогућавање, подстицање и изградња сопственог система вредности и вредносних ставова који се темеље на начелима различитости и добробити за све;
- развијање код деце и ученика радозналости и отворености за културе традиционалних цркава и верских заједница као и етничке и верске толеранције, јачање поверења међу децом и ученицима и спречавање понашања која нарушавају остваривање права на различитост;
- -поштовање права деце, људских и грађанских права и основних слобода и развијање способности за живот у демократски уређеном друштву;
- развијање и неговање другарства и пријатељства, усвајање вредности заједничког живота и подстицање индивидуалне одговорности.

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА

- стицање знања о језику, књижевности и медијима релевантним за будућеобразовање и професионални развој;
- оспособљавање ученика да користи стандардни матерњи језик, ефикаснокомуницира у усменом и писаном облику у различите сврхе;
- оспособљавање ученика да комуницирају у усменом и писаном облику натеме из свакодневног живота на страном језику;
- развијање свести о значају вишејезичности у савременој вишекултурнојзаједници;
- разумевање повезаности различитих научних дисциплина;
- разумевање и сналажење у садашњости и повезаности друштвених појава ипроцеса у простору и времену (Србија, Европа, свет);
- прихватање и уважавање другог/друге без обзира на националну, верску,родну и друге разлике;
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу знања физичких, хемијских и биолошких закона, модела и теорија;
- правилно формирање математичких појмова и стицање основних математичких знања и вештина;
- стицање способности за уочавање, формулисање, анализирање и решавањепроблема;
- овладавање информационо-комуникационим технологијама;
- развијање вештина и техника уметничког изражавања;
- познавање различитих техника, стилова и медија уметничког изражавања;
- познавање вредности сопственог културног наслеђа и повезаности са другим културама и традицијама;
- развијање одговорног односа према сопственом здрављу и здрављу других;

ПЕТИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње
1.	Редовна настава	28-31*	1008-1116
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАД	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Недељно	Годишње
1.	Обавезне ваннаставне активности		
	Час одељенског старешине	1	36
2.	Слободне активности		
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
	Екскурзија	до 2 дана годишње	

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - ПЕТИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ПЕТИ РАЗРЕД	
		Нед.	год
1.	Српски језик Русински језик ¹	5	180
2.	Српски језик ²	3	108
3.	Страни језик	2	72
4.	Ликовна култура	2	72
5.	Музичка култура	2	72
6.	Историја	1	36
7.	Географија	1	36
8.	Физика	-	-
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Хемија	-	-
12.	Техничко и информатичко образовање	2	72
13.	Физичко васпитање	2	72
	УКУПНО: А	23-26*	828-936*
Ред.бр.	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ³	1	36
2.	Страни језик ⁴ Француски језик Италијански језик	2	72
3.	Физичко васпитање- изборни спорт ⁵	1	36
	УКУПНО: Б	4	144
	УКУПНО: А+Б	27-30*	972-1080*
Ред.бр.	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ⁶		
1.	Чувари природе	-	-
2.	Свакодневни живот у прошлости	-	-
3.	Цртање сликање и вајање	1	36
4.	Хор и оркестар	1	36
5.	Информатика и рачунарство	1	36
6.	Матерњи језик са елементима нац. културе	2	72
7.	Шах	-	-
8.	Домаћинство	-	-
	УКУПНО:В	1-2*	36-72*
	УКУПНО:А+Б+В	28-31*	1008-1116*

¹ Назив језика националне мањине у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањина.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

³ Ученик бира једну од понуђених наставних предмета и изучава га до краја другог циклуса.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса.

⁵ Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на почетку школске године.

⁶ Школа је дужна да, да поред обавезних изборних предмета са листе Б, понуди још најмање четири изборна предмета са листе В, за сваки разред, од којих ученик бира један предмет, према својим склоностима, на почетку школске године.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика:

- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- уочавање разлике између месног говора и књижевног језика;
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво – усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања и читања у себи (доживљајног – изражајног, интерпретативног, истраживачког; читање с разумевањем, логичко читање) у складу са врстом текста (књижевним и осталим текстовима);
- оспособљавање за читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме ученици самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне);
- поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних функционалних појмова и теоријских појмова из књижевности, позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање часописа за децу и емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Проверавање и систематизовање знања стечених у претходним разредима.	– понављање и утврђивање градива обрађеног у претходним разредима; – испитивање знања учених стечених у претходним разредима	1CJ.2.2.1, 1CJ.2.2.8, 1CJ.2.3.1, 1CJ.2.3.2, 1CJ.2.4.5, 1CJ.2.4.6, 1CJ.3.3.2, 1CJ.3.3.6, 1CJ.3.4.1, 1CJ.3.4.3, 1CJ.3.5.1. (овде су дати стандарди за крај 1. циклуса)	монолошка, дијалогска, текст, метода писаних радова, квиз	фронтални, индивидуални, групни, тандем	наставни листићи, компјутер	усмено и писмено одговарање на питања, решавање задатака
2. Овладавање простом реченицом и њеним деловима.	– предикат и субјекат; – слагање субјекта и предиката у роду и броју; – именски предикат; – зависни реченични чланови (објекат и прилошке одредбе); – атрибут и апозиција; – уочавање и препознавање прилога	CJ.1.3.4, CJ.1.3.8, CJ.2.3.3, CJ.3.3.4.	монолошка, дијалогска, текст, решавање задатака, демонстративна, метода уочавања, учење путем открића			посматрање, уочавање, препознавање, повезивање, разликовање, класификовање, примена стечених знања, вежбање, решавање задатака
3. Појам сложене реченице.	– појам и препознавање сложене реченице (указивање на функцију личног глаголског облика); – уочавање везника у сложеној реченици и указивање на њихову функцију	CJ.1.3.6, CJ.2.3.5.				
4. Увођење ученика у појам променљивости и непроменљивости врста речи.	– променљиве речи: именице, заменице, придеви, бројеви, глаголи; – непроменљиве речи: прилози, предлози, везници, узвици, речце	CJ.1.3.4, CJ.2.3.3, CJ.3.3.4.				
5. Стицање основних знања о именицама, значењима и функцијама падежа.	– промена именица: граматичка основа, наставак за облик, појам падежа. – основне функције и значења падежа; – уочавање и препознавање предлога и њихове функције	CJ.1.3.1, CJ.1.3.4, CJ.1.3.9, CJ.2.3.3, CJ.2.3.7, CJ.3.3.6.				

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
6. Стицање основних знања о именичким заменицама и бројевима.	– личне заменице: промена, наглашени и ненаглашени облици, употреба личне заменице сваког лица себе, се; – неличне именичке заменице; – појам и употреба бројева; – систематизација врста бројева; – значење бројева	CJ.1.3.4, CJ.2.3.3, CJ.3.3.4.	монолошка, дијалoшка, текст, решавање задатака, метода уочавања, учење путем открића	фронтални, индивидуални, групни, тандем	наставни листићи, компјутер	посматрање, уочавање, препознавање, повезивање, разликовање, класификовање, примена стечених знања, вежбање, решавање задатака
7. Стицање основних знања о глаголима (видовима и функцијама).	– глаголски вид; – глаголски род; – инфинитив и инфинит. основа – презент, презентска основа; наглашени и ненаглашени облик презента помоћних глагола; – радни глаголски придев; – перфекат; – футур I	CJ.1.3.4, CJ.1.3.10, CJ.2.3.3, CJ.2.3.8, CJ.3.3.4, CJ.3.3.6	монолошка, дијалoшка, текст, демонстративна, решавање задатака, метода уочавања			компјутер, звучна читанка
8. Оспособљавање ученика за уочавање разлике у квантитету акцента.	– вежбе у изговарању дугих и кратких акцената	CJ.1.3.1, CJ.1.3.2, CJ.2.3.1, CJ.3.3.3.	монолошка, дијалoшка, текст, демонстративна, решавање задатака, метода уочавања		фронтални, индивидуални	
9. Савладавање елемената изражајног читања исказивања текстова, одређених програмом.	– увежбавање читања у себи, доживљајног и истраживачког читања; – читање с разумевањем и са постављеним задацима; – читање с оловком у руци; – припремање проученог текста ради увежбавања изражајног читања; – увежбавање изражајног читања; – учење напамет и изражајно казивање одломака из епске поезије и прозе и рецитовање лирских песама	CJ.1.1.1, CJ.1.1.5, CJ.1.1.6, CJ.1.1.7, CJ.1.4.8, CJ.1.4.9, CJ.2.1.1, CJ.2.1.5, CJ.2.4.9, CJ.3.1.3	монолошка, дијалoшка, текст, демонстративна, решавање задатака, метода уочавања			

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
10. Увођење ученика у тумачење мотива, песничких слика и изражајних средстава у лирској песми.	<ul style="list-style-type: none"> – лирски субјекат; – мотиви и песничке слике као елементи композиције лирске песме; – врсте стихова према броју слогова у лирској песми; – експресивност, изражајност, ритмичност лирске песме; – епитет, оноματοпеја, поређење – врсте ауторске и народне лирске песме: описна (дескриптивна) песма; – митолошка народна песма; – обредна народна лирика 	CJ.1.4.1, CJ.1.4.2, CJ.1.4.3, CJ.1.4.4, CJ.1.4.7, CJ.1.4.9, CJ.2.4.2, CJ.2.4.5, CJ.2.4.6, CJ.3.4.3, CJ.3.4.4, CJ.3.4.5, CJ.3.4.7.				римовање речи и група речи, посматрање, уочавање, примена стечених знања, интерпретирање, вежбање
11. Увођење ученика у структуру епског дела, с тежиштем на књижевном лику и облицима приповедања.	<ul style="list-style-type: none"> – приповедач; – облици приповедања; – елементи фабуле; – уметнички поступци у развијању радње у епском делу; – врсте стихова према броју слогова у народној епској песми, експресивност, изражајност, ритмичност; – карактеризација ликова; – врсте епских дела у стиху и прози 	CJ.1.4.1, CJ.1.4.2, CJ.1.4.3, CJ.1.4.4, CJ.1.4.5, CJ.1.4.7, CJ.1.4.8, CJ.2.4.1, CJ.2.4.2, CJ.2.4.5, CJ.2.4.6, CJ.2.4.7, CJ.2.4.8, CJ.3.4.1, CJ.3.4.2, CJ.3.4.3, CJ.3.4.6, CJ.3.4.7.	монолошка, дијалогска, текст, метода уочавања	фронтални, индивидуални, групни	компјутер, звучна читанка	осмишљавање приче, наратија, посматрање, уочавање, примена стечених знања, интерпретирање, вежбање
12. Увођење ученика у тумачење драмског дела, са тежиштем на драмској радњи и лицима.	<ul style="list-style-type: none"> – драмска радња; – драмски дијалог; – чин, појава, лица у драми; – драма и позориште; – драмске врсте: драма за децу, радио и ТВ драма 	CJ.1.4.1, CJ.1.4.3, CJ.1.4.7, CJ.2.4.7, CJ.3.4.1, CJ.3.4.2, CJ.3.4.7.				посматрање, уочавање, примена стечених знања, интерпретирање, вежбање, драматизација, игра

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
13. Оспособљавање ученика за самостално, планско и економично препричавање, причање, описивање, извештавање, те за обједињавање разних облика казивања (према захтевима програма).	<ul style="list-style-type: none"> – препричавање кратких текстова; – уочавање структуре приче; – препричавање динамичне сцене; – причање о догађајима (хронолошки ток радње) и описивање доживљаја; – причање о измишљеном догађају на основу дате теме; – описивање: једноставног радног поступка; спољашњег и унутрашњег простора; појединости у природи; – уочавање успешних књижевних портрета и језичко-стилских средстава; – портретисање личности из непосредне околине; – уочавање језичко-стилских средстава у одломцима дескриптивног карактера у лирским и епским делима; – извештавање и вест 	CJ.1.2.2, CJ.1.2.3, CJ.1.2.4, CJ.1.2.5, CJ.1.2.8, CJ.2.2.2, CJ.2.2.5, CJ.3.2.1.	монологска, дијалогска, текст, метода писаних радова	фронтални, индивидуални, групни	компјутер, звучна читанка	осмишљавање приче, говорне игре, нарација, богаћење активног речника, примена стечених знања, вежбање, бележење, игра

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Циљ предмета: **Циљ** настави руског језика је би шкољаре звладали основни законїтосци руског кнїжовног језика на котрим ше буду усно и писмено правилно виражовац, же би упознали, дожили и оспособели ше толковац избрани кнїжовни дїла, театрални, филмски и други уметнїцки витвореня зоз руског и шветовог нашлїдства.

змісти по обласцох	способ витворйованя роботи	стандарди - виходи	активносци Школярох	активносци наставнікох
<p>КНІЖОВНОСЦ</p> <ul style="list-style-type: none"> - Р.н.п. „Здогадліви скравец,, - Р.н.п.,„Младосц преходзи,, и „Лапане регрутох” - Р.н.п.,„Хто шме есц на лежацо,, - Р.н.п. „Побожни шестри,, - Г.Костельник „Моя писня,, - Ш.Чакан „Стари и млади вовк,, - М.Канюх „Пчолка Смолка,, - М.Скубан „Шамла,, - М.М.Кочиш,, Владко ше веже на гостину,, - М.М. „Незвичайни дарунок,, - М.Р. „Дражка на салаш,, 	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособйоване школярох за толковане мотивох, поетских сликох и виражуючих средствох у лирскей писні • оспособйоване школярох о основох структури епского діла з чежиско на кніжовней подоби и формах приповеданя • оспособйоване школярох за толковане драмского діла зоз чежиском на драмскей дії и особох 		<p>Школяре ше оспособую же би свойо упечатки, становиска и думаня о кніжовним ділу детальнейше доказовали зоз фактами зоз самого кніжовного текста и так их оспособуюме за самостойне виражоване, вигледовацку діялносц,критицке одношене спрам діла.</p> <p>Школярска активносц муши преходзиц през три роботни етапи: пририхтоване, работа на годзини и работа после годзини. Тоти фази му помогню же би навикнул под час читаня и преучованя діла самостойно риповал велі задатки и питаня хтори го у велькей мири емотивно и думково ангажую, даю му задовольство и пребудза вигледовацку зацикавеносц.</p>	<p>Наставнік поставя задатки котри школяра порушаю замерковйовац, откривац, вигледовац, оценьовац и заключовац.</p> <p>Наставнікова улога же би здумано помогнул школярови так же го будземотивовац и унапрямовац, намагац же би розвивал його индивидуални склоносци и способносци,як же бивредновал школярски труд и резултати у шицких формах тих активносцох.</p>
<p>ГРАМАТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> - Зоз чого ше состої бешеда - Як ше твори глас - Слово , значене, форма, служба - Консонанти - Виєдначоване консонантох по дзвонкосци - Розлика у вигваряню медзи рускима и сербскима гласами - Наглашка у виреченю 	<ul style="list-style-type: none"> -Хасноване одвитууючого текста на котрим евидентне одвитууюце язичне зявенє. Найчастейше то кратши уметніцки, науково-популярни и новинарски тексти або приклади зоз школярских писмених задаткох. -Хасноване прикладох зоз бешедних ситуацийох. -Мотивоване школярох же би початни текст дожили и похопели у цалосци и у детальох. -Утвердзоване знаня о познатих 		<p>Школяре муша активовац шицки логичини операції, замерковйоване, поровноване,заключоване, доказоване, дефиноване и даване нових прикладох.</p>	<p>- Наставнік муши мац на розуме же упознаванє язичного зявеня унапрямени на доживйоване и похопйоване уметніцкого тексту Прето наставнік будзе упутйовац школярох же би одкривали стилску функцию язичних зявеньох.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Премєнка шора у виречєню - Творєнє словох - Зложєнє слова - Основа слова - Субєкт - Предикат - Атрибут - Апозиция - Предикатово додатки 	<p>язичних зявєньох и поняцох котри непомтредно доприноша лєгчєйшому похопйованю новєй матерїї.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Упутйованє школярох же би у текстє, або познатим язичним материялу, обачовали приклади язичного зявєня хторє ше преучує. - Наявйованє и записованє новєй наставнєй єдинки и мотивованє школярох же би замєркованє язичнє зявєнє виглєдовацки спатрєли. - Спознанє главних характеристикох язичнєй матерїї. - Спатранє язичних харктеристикох зоз рижних становискох, їх поровнованє, описованє и класификованє. - Илустрованє и графичнє представянє язичних поняцох и їх одношеньох. - Дефинованє язичного зявєня.. - Прєпознаванє, толкованє и примєньованє усвоєного градива у новим контекстє и у прикладох хтори даваю сами школяре. - Утвердзованє, повторйованє и примєньованє здобутого знаня.(вєжбанє дома и у школи) 			<ul style="list-style-type: none"> - Школярох трєба упутйовац на одвитууюци текстє и бєшєдни ситуацияї у котрих одвитууюцє язичнє зявєнє ше природно зявєє и виражує. Текстє муша буц познати школяром. Кєд су нє познати , трєба их детальнєйше прєанализовац , приблїжиц школяром, заинтерєсовац их за кнїжовни текст и за язичнє зявєнє.
---	---	--	--	--

<p>КУЛТУРА ВИСЛОВЙОВАНЯ (УСНЕ И ПИСАНЕ ВИРАЖОВАНЄ)</p> <p>-Повторела сом два раз исту гришку -пис. вежб. ----Анализа писменей вежби</p> <ul style="list-style-type: none"> - Писане назвох организацийох - Писане словка не - Други писмени задаток - Описоване цека работи <p style="padding-left: 40px;">Я и швет коло мне -</p> <p>писмена вежба</p> <ul style="list-style-type: none"> - Вистка - Правописни вежби - Композиция 			<p>-Збогацоване култури усного и писаного виражованя окреме допринеше самостойна работа школярох на зазберованю одвитующих прикладох зоз языка и стилю. Прето школяре треба же би записовали успишни описованя, детальни портрети правилни виреченя, як у поглядзе структури так и у поглядзе лексики и семантики. Ту ше витворя два задатки вязани за културу висловйованя. Єден, школяр органозовано индивидуално роби на розвиваню своєї бешедней култури и писменосци, а друге же розвива квалитет непрерывного провадзения языка и стила у текстох котри чита.</p> <p>- Потребне же би школяре видзели розлику медзи бешденим и писаним языком. У бешедним языку виреченя звичайно кратки, недокончени и стилски неушорени.</p>	<p>-У бешедних и писаних вежбох наставник школяром укаже як настава стих, як ше слова вибераю и распорядзую же би дійствовали ритмично, як ше твори строфа, як ше твори портрет, як ше описуе пейзаж або сцена.</p>
--	--	--	--	---

СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика јесу да ученици:

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких структура и речника од око 2000/3000/фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Усвајање предвиђених језичких структура и око 250 (400) нових речи и израза.	<ul style="list-style-type: none"> – даље увежбавање језичких модела усвојених у претходним разредима; – усвајање нових језичких образаца; – читање, анализа и разговор о текстовима чија је тематика блиска ученицима, као и разговор поводом њих 				слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, примена стечених знања
2. Разумевање, на слух, повезане, сложеније садржине са више лексичких јединица од оних које ученици користе продуктивно.	<ul style="list-style-type: none"> – семантизација и асимилација речи у контексту; – одговори на сложенија питања; – постављање питања на основу обрађеног текста; – скраћивање и прош. датих реченица; – причање доживљаја и догађаја из непосредног искуства на основу заданог плана 		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	
3. Даље оспособљавање за разговор о предвиђеним темама, као и за монолошко излагање са новим захтевима у складу са предвиђеном повећаном језичком грађом.	<ul style="list-style-type: none"> – одговори на сложенија питања: постављање питања на основу обрађеног текста, на дате сложеније одговоре, на основу датих упитних речи, интонацијом; – дијалози ученика о предвиђеним темама, њихово проширивање и правилно коришћење комуникативних функција; – препричавање обрађеног текста са променом становишта (лице, род, број, време) на основу заданог плана и слободно; – састављање плана; – скраћивање и проширивање краћег текста; – препричавање одслушаног текста; – ТВ емисија за децу – анализа обрађеног текста; – описивање предмета, бића (портрет); – увођење у анализу ученичких излагања 				слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
4. Кориговање грешака, и граматичких и у домену изговора, које се јављају под утицајем матерњег језика ученика.	– комуникативне (говорне и писмене) вежбе: дијалози, причање и препричавање		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, примена стечених знања; драматизација игре замене места
5. Даље оспособља. за самостално, информативно читање лакших текстова различитог жанра (литерарних, научно-популарних, публицистичких – листова за децу) и упознавање елемената културе народа који говоре српским језиком.	– информативно читање; – читање са оловком у руци; – читање са унапред одређеним задацима		вербалне методе, текст метода	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, дечји листови часописи и енциклопедије; речници	посматрање, слушање и читање, истраживање, богаћење активног речника
6. Оспособљавање за анализу текста.	– увођење и савладавање књижевно-теоријских појмова; – тема и идеја у прозном тексту – песничке слике и мотиви; – ликови; – структура књижевно-уметничког дела		вербалне методе, текст метода	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, филмови, звучни записи	посматрање и слушање уочавање и именовање, језичке игре, богаћење активног речника, примена стечених знања; драматизација

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
7. Даље оспособљавање за писмено изражавање на основу сложенијих питања, заданог плана и др. уз савладавање правописних правила која се разликују у правопису језика ученика, као и за писање краћих позива, обавештења и др.	<ul style="list-style-type: none"> – одговори на сложенија питања; – постављање питања на основу обрађеног текста; – састављање плана; – препричавање обрађеног текста на основу плана; – скраћивање и прош. датих реченица; – причање доживљаја и догађаја из непосредне околине на основу заданог плана; – писање: честитки, позива и кратких обавештења, писма, уз правилно коришћење комуникативних функција; – четири писмена задатка у току шк. год. 		вербалне методе, текст метода, метода писаних радова		школски правопис, речници, презентације	читање, слушање, писање, језичке игре, вежбање, праћење и вредновање свог рада и рада других ученика
8. Стицање знања из језика и о језику путем наставе граматике.	<ul style="list-style-type: none"> – појам просте и проширене реченице; – реченице по садржини – предикат: глаголски (облици презента, перфекта, футура и императива у функцији предиката), именски (помоћни глагол и номинативни облик именице, заменице и придева). – субјекат (номинатив именских речи); – слагање субјекта и предиката; – глаголски вид; – глаголски род; – ближи објекат; – атрибут – даље усвајање граматичке терминологије 		вербалне методе, текст метода	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, дидактички материјал	анализа, синтеза и др; вежбање, уочавање, решавање задатака, примена стечених знања
9. Оспособљавање за коришћење језичких приручника и двојезичних речника.	<ul style="list-style-type: none"> – увођење ученика у коришћење језичких приручника и двојезичких речника 		вербалне методе, текст метода, демонстративна		речници, правопис, презентације	

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (пета година учења)

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању су: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика било самостално или на вишем нивоу образовања.

У процесу учења страних језика ученик богати себе и упознајући други, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и према комуникацији са говорницима других језика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Разумевање живог и снимљеног говора Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме и извршава једноставна упутства реагујући невербално и/или вербално (на енглеском или, понекад, на матерњем језику), - уочи главну мисао и одређене детаље (ко, шта, где) и пронађе тражену информацију у тексту којислуша. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> - слушање -аудиовизуелна -вербалне методе -решавање проблема -демонстративна -апликативна -метода уочавања -играње улога -рад на текст 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -тандем индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> -звучни запис -компјутер -уџбеник -текст 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају текст и реагују невербално (нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања).
<p>Усмено изражавање Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - репродукује изговор и интонацију онога што чује, - рецитије и пева песме, - даје кратке, једноставне одговоре на питања наставника/наставнице или ученика/ученице и да сам/а поставља питања, - користи утврђене фразе за одређене намене, - учествује у разговору по моделу. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> -аудиовизуелна -тимски рад -вођена дискусија -вербалне методе -рад на тексту -демонстративна -играње улога -слушање -игра -квиз 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -тандем индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> -звучни запис -телевизор -компјутер -уџбеник 	<ul style="list-style-type: none"> - рецитију, певају и играју језичке игре, - дају и извршавају упутства и наредбе, - учествују у разговору са другим ученицима/ученицама и наставником/наставницом (постављају питања и дају одговоре) - постављају питања на матерњем језику о значењу речи и реченица, - играју улоге, - учествују у драматизацијама, - описују (особе, места, предмете), - симулирају споразумевање у једноставним ситуацијама, - припремају и спроводе једноставне интервјуе.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Читање и разумевање писаног текста Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита наглас и прилично правилно изговара познате речи, - чита у себи, - уочи главну мисао кратког писаног текста, - пронађе одређене детаље у датом тексту, - чита самостално користећи понуђене изворе текстова. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> -рад на тексту -дискусија -тимски рад -ресавање задатка -демонстративна метода -откривања -играње улога -игра -метода уоцавања -илустративна 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -тандем индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> -уџбеник -компјутер 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају краће текстове наглас и у себи, - постављају питања о значењу појединих речи и реченица користећи матерњи језик, - одговарају на питања која се односе на смисао текста користећи матерњи и енглески језик, - траже одређене детаље и информације у тексту и реагују невербално (нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања), - измешане речи склапају у смисаоне целине, - решавају једноставне задатке са вишечланим избором.
<p>Писмено изражавање Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - испуни табелу, - допуни реченицу или краћи текст, - запише поједине реченице по диктату, - запише неколико повезаних реченица по моделу. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> -решавање задатка -тимски рад -метода писаних радова -посматрање -рад на текст 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -тандем индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> -уџбеник -компјутер -зидни пано 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - испуњавају табеле, - допуњавају реченице или краће текстове, - записују реченице по диктату, - припремају и спроводе једноставне анкете, - раде на једноставним пројектним задацима (нпр. учествују у изради зидних новина).

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Језичке функције: Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тражи и даје информације (везане за нпр. личне податке и лични опис, просторије и опрему стана, способности и вештине и слично), - даје упутства и наредбе, - прихвати извињење и извини се, - понуди нешто, прихвати и одбије, - изрази мишљење, - изрази допадање и недопадање, - даје упозорења, - поставља питања о томе чије је нешто и даје одговоре на таква питања, - поставља питања о томе где се нешто налази и даје одговоре на таква питања, - кратко опише особе, места и предмете. 	<p>Садржаји су заједнички за све оперативне задатке</p>		<ul style="list-style-type: none"> -аудивизуелна -рад на тексту -вербална -слусање -играње улога -квиз -ресавање проблема -посматрање -тимски рад 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -тандем -индивидуални -комбиновани 	<ul style="list-style-type: none"> -уџбеник -ЦД, видео -текст -радна свеска -часописи -панои -компјутер 	<p>Активности ученика су дате после табеле.</p>

Активности ученика:

- слушају текст и реагују невербално (нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања).
- рецитују, пјевају и играју језичке игре,
- дају и извршавају упутства и наредбе,
- учествују у разговору са другим ученицима/ученицама и наставником/наставницом (постављају питања и дају одговоре)
- постављају питања на матерњем језику о значењу речи и реченица,
- играју улоге,
- учествују у драматизацијама,
- описују (особе, мјеста, предмете),
- симулирају споразумевање у једноставним ситуацијама,
- припремају и спроводе једноставне интервјуе
- читају краће текстове наглас и у себи,
- постављају питања о значењу појединих речи и реченица користећи матерњи језик,
- одговарају на питања која се односе на смисао текста користећи матерњи и енглески језик,
- траже одређене детаље и информације у тексту и реагују невербално (нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања),
- измешане речи склапају у смисаоне цјелине,
- решавају једноставне задатке са вишечланим избором.
- испуњавају табеле,

- допуњавају реченице или краће текстове,
- записују реченице по диктату,
- припремају и спроводе једноставне анкете,
- раде на једноставним пројектним задацима (нпр. учествују у изради зидних новина).
- читају краће текстове наглас и у себи,
- постављају питања о значењу појединих речи и реченица користећи матерњи језик,
- одговарају на питања која се односе на смисао текста користећи матерњи и енглески језик,
- траже одређене детаље и информације у тексту и реагују невербално (нпр. цртањем, разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, кратким одговорима на питања),
- измешане речи склапају у смисаоне целине, -решавају једноставне задатке са вишечланим избором. испуњавају табеле,
- допуњавају реченице или краће текстове,
- записују реченице по диктату,
- припремају и спроводе једноставне анкете,
- раде на једноставним пројектним задацима (нпр. учествују у изради зидних новина).

САДРЖАЈИ ПРЕДМЕТА

Именице – Nouns

Irregular plural (*man, woman, child, foot, tooth*)

Genitive *s'*

Genitive with *of*

Заменице – Pronouns

Personal pronouns (plural, subject/object case)

Demonstrative pronouns (*these, those*)

Possessive pronouns

Чланови – Articles

Indefinite/Definite/Zero

Бројеви – Numbers

Cardinal numbers 1–1000

Ordinal numbers 1–30

Years

Придеви – Adjectives

Possessive adjectives

Demonstrative adjectives: *this, that, these, those*

Comparison of Adjectives

Предлози – Prepositions

at, next to, near

Глаголи – Verbs

Present Simple and Present Continuous Tense

Simple Past Tense

Present Perfect Tense

Future Simple Tense

Going to

Modal verbs

Прилози – Adverbs

Adverbs of frequency, place, time, manner

Interrogative adverb *when, why*

Везници – Conjunctions

And, but, or, because

- представљање себе и других
- поздрављање
- именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја итд.
- разумевање и давање једноставних упутстава и команди
- молбе и изрази захвалности
- примање и давање позива за учесце у игри
- изражавање допадање/недопадања
- изражавање физицких сензација и потреба
- именовање активности
- исказивање просторних односа и величина
- давање и тражење информација о себи и другима
- тразење и давање обавештења
- описивање лица и предмета
- изрицање забране и реаговање на забрану
- изражавање припадања и поседовања
- тражење и давање обавештења о времену на часовнику
- скретање пажње
- тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања
- исказивање извињења

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности препознавања основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање	Линија; Облик; Орнамент; Визуелно споразумевање	1.1.1., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.3.; 1.3.1., 2.3.1.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, посматрање, слушање	фронтални, индивидуални	уџбеник, школска табла, мулти-медија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, излагање, визуелно памћење, разумевање, повезивање, записивање, практичан рад
Поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја	Слободно ритмичко компоновање	1.1.1., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, слушање, откривање, уочавање	фронтални, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, модел-природни материјали, мулти-медија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, практичан рад
Поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета	Светлински објекти и колаж; Обликовање и преобликовање употребних предмета	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.3.; 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, слушање, откривање, уочавање	фронтални, индивидуални, у пару	уџбеник, школска табла, модел, мулти-медија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, практичан рад

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 2. циклуса	методе:	облици:	средства:	активност ученика:
Даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање	Линија; Облик; Орнамент; Светлински објекти и колаж	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.3.; 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, слушање, откривање, уочавање	фронтални, комбиновани	уџбеник, школска табла, модел, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, практичан рад
Проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања	Слободно ритмичко компоновање; Линија; Облик; Орнамент; Светлински објекти и колаж; Визуелно споразумевање; Обликовање и преобликовање употребних предмета	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.3.	предавање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, уочавање, откривање, симулација	фронтални, индивидуални, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, модел, ликовни материјали, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, практичан рад
Мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима која се односе на заштиту и унапређивање човекове природне и културне средине	Обликовање и преобликовање употребних предмета	2.2.1.; 3.3.4.	предавање, објашњавање, разговор, практичан рад, посматрање, уочавање, радионица	фронтални, индивидуални, групни	модел, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, практичан рад

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Општи циљ наставе музичке културе је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свог и другог народа.

Остали циљеви и задаци наставе музичке културе су:

- развијање осетљивости за музичке вредности;
- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицања навике слушања музике, подстицање дозивљаја и оспособљавање за разумевање музичких порука;
- подстицање стваралачког ангажовања у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музика);
- развијање критичког мишљења;
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- упознавање занимања музичке струке.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Певање песама по слуху	Ученици певају песме различитог садржаја које су примерене гласовним могућностима и узрасту ученика	МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.	Монолошка, слушање аудио-примера, практични рад	фронтални и групни индивидуални	Аудитивна, помоћно-техничка	Извођење песме певањем и свирањем на дечјим инструментима, слушање и опажање звукова.
Обрада простих и сложених тактова	Ученици се упознају са 6/8 тактом	МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4.	Монолошка, дијалoшка, слушање аудио-примера	Фронтални индивидуални	Текстовна, аудитивна	Извођење, усвајање ритма, опажање и упоређивање.
Усвајање нових елемената музичке писмености	Упознавање са C-dur лествицом, разликовање дура и мола; појам предзнака, повисилице, узмаха и предтакта.	МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4.	Монолошка, дијалoшка, слушање аудио-примера	фронтални и индивидуални	Текстовна, аудитивна	Извођење певањем, свирањем на дечјим инструментима, слушање, опажање, уочавање.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
-свирају на дечјим музичким инструментима	Ученици свирају песме лакших инструменталних дела по слуху и са нотног текста.	МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.	Монолошка, дијалошка, практични рад,	Фронтални индивидуални	Текстовна, помоћно-техничка	Извођење песме свирањем
-изводе дечје, народне и уметничке игре	Ученици певају и свирају песме традиционалне и уметничке музике	МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.				Извођење песме певањем, свирањем, игра уз покрет, слушање музике.
-импровизишу мелодију на задати текст	Ученици стварају мелодију на задани текст и импровизишу ритам на инструментима Орфовог инструментарија	МК. 1.4.1., МК. 1.4.2., МК. 1.4.3., МК. 1.4.4., МК. 3.4.1., МК. 3.4.2., МК. 3.4.3.				Креативно изражавање, извођење, импровизовање, певање, свирање на дечјим инструментима, опажање.
-познају звуке нових инструмената	У слушаним примерима ученици препознају различите тонске боје, гласове и инструменте, различит темпо, различита расположења .	МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3.	Дијалошка, слушање аудио-примера, практични рад		Аудитивна, помоћно-техничка	Вербално изражавање, илустровање, опажање, поређење, слушање музике.
-слушају вредна дела уметничке и народне музике	Оспособити ученике да уоче вредности и улогу музике у свакодневном животу	МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3.	Дијалошка, слушање аудио-примера, практични рад			Вербално изражавање, илустровање, слушање музике, опажање, поређење.

ИСТОРИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ изучавања наставног предмета историја је културни напредак и хуманистички развој ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног, европског и светског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје

Задаци наставе историје су да ученици, уочавајући узрочно-последичне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...), као и историју суседних народа и држава.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-разумевање појма прошлости; -уознавање начина и значаја проучавања прошлости; -разумевање основних временских одредница (деценија, век, миленијум);	УВОД Прошлост (појам прошлости, историјски извори). Време (хронологија - рачунање времена). Историја, наука о прошлости (историја као наука и као наставни предмет, подела прошлости, хронолошки и географски оквири старог века).	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.2.1.6. ИС.3.1.1.	-демонстративна -илустративна -слушање -метода уочавања -молошка -дијалошка -разговор -дискусија -илустративна	фронтални -групни -индивидуални	-рачунар -зидне слике - музејске експонате; -уџбеник	-уочавање -меморисање -репродукција -разликовање -праћење и бележење -истраживање -разликовање
разумевање основних одлика праисторије и старог века;	ПРАИСТОРИЈА Основне одлике праисторије (постанак човека, живот и занимања, проналасци, праисторијска налазишта на централном Балкану).	ИС.1.1.1. ИС.1.1.2. ИС.1.1.3. ИС.2.1.6.	-молошка -дијалошка -аудио-визуелна	-фронтални -групни	-рачунар - музејске експонате дигиталне материјале	-праћење и бележење -меморисање -разликовање
Оспособљавање за коришћење историјске карте; стицање знања о догађајима и личностима који су обележили епоху старог века; упознавање са основним одликама античке културе.	СТАРИ ВЕК Основна обележја Старог истока (географски појам Старог истока, најпознатије државе и структура друштва). Култура народа Старог истока (религија, писмо, наука, свакодневни живот).	ИС.1.1.1 ИС.1.1.2 ИС.1.2.1 ИС.1.2.3 ИС.1.2.4 ИС.2.1.6 ИС.3.1.1	--молошка дијалошка -илустративна демонстративна -слушање -аудио-визуелна	-фронтални -тандем -индивидуални	зидне слике -рачунар - историјске карте - документарне и дигиталне материјале; -уџбеник	-препознавање -именовање -праћење и бележење -меморисање -репродукција -цртање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Оспособљавање за коришћење историјске карте;</p> <p>стицање знања о догађајима и личностима који су обележили епоху старог века;</p> <p>упознавање са основним одликама античке културе</p>	<p>Најстарији период грчке историје (Критско, Микенско и Хомерско доба, колонизација, митови о Минотауру, Ахилу, Одисеју...).</p> <p>Грчки полиси - Спарта и Атина (појам полиса, структура друштва, државно уређење).</p> <p>Грчко-персијски ратови и Пелопонески рат (узроци ратова, битке на Маратону и у Термопилима, поход на Сицилију, карактер и последице ратова).</p> <p>Грчка култура (религија, олимпијске игре, митологија). Грчка култура (уметност, наука, свакодневни живот).</p> <p>Хеленистичко доба и његова култура (појам хеленизма и његови хронолошки оквири, Александар Велики, култура).</p> <p>Постанак Рима (оснивање Рима - легенда о Ромулу и Рему, структура друштва, хронолошки оквири и уређење римске републике).</p> <p>Рим - светска сила старог века (војска, освајања и провинције).</p> <p>Рим у доба царства (принципат, Трајанови ратови на Дунаву, доминат, централни Балкан у антици - антички остаци на простору централног Балкана).</p> <p>Римска култура (религија, уметност, наука, свакодневни живот).</p> <p>Хришћанство (појава хришћанства, прогони хришћана, цар Константин и Милански едикт).</p> <p>Пад Западног римског царства (почетак Велике сеобе народа, подела царства и пад Западног римског царства).</p>	<p>ИС.1.1.1</p> <p>ИС.1.1.2</p> <p>ИС.1.2.1</p> <p>ИС.1.2.3</p> <p>ИС.1.2.4</p> <p>ИС.2.1.6</p> <p>ИС.3.1.1</p>	<p>монолошка</p> <p>-демонстартивна</p> <p>-илустративна</p> <p>-посматрање</p> <p>-слушање</p> <p>-дискусија</p> <p>-метода учачања</p> <p>-аудио-визуелна</p>	<p>-фронтални</p> <p>-групни</p> <p>-тандем</p> <p>-индивидуални</p>	<p>-рачунар</p> <p>-зидне слике</p> <p>-уџбеник</p> <p>-енциклопедије</p> <p>- историјске карте</p> <p>- документарне и дигиталне материјале</p>	<p>слушање</p> <p>-посматрање</p> <p>-учавање</p> <p>-именовање</p> <p>-препознавање</p> <p>-комуницирање</p> <p>-репродукција</p> <p>-меморисање</p> <p>-придруживање</p> <p>-повезивање</p> <p>-разликовање</p> <p>-праћење и бележење</p>

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе географије је усвајање знања о природногеографским и друштвеногеографским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.

Задаци наставе географије

Задаци наставе географије су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.

Настава географије треба да допринесе:

- стицању знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
- картографском описмењавању, употреби географских карата и других информација у процесу учења и истраживања и у свакодневном животу;
- стицање знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- разумевању узрочно-последичне повезаности појмова и процеса у географском омотачу;
- развијању географског мишљења заснованог на повезаности и међу-условњености географских појава и процеса у протору и времену;
- развијању естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- стицању знања о основном појмовима о становништву, насељима и привреди и уочавању њиховог просторног размештаја;
- разумевању утицаја природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва, насеља и привредних делатности;
- стицању знања о основним географским одликама Европе, њеним регијама и државама;
- стицању знања о основним географским одликама ваневропских континената и њихових регија;
- упознавању улоге и значаја међународних организација за решавање економских, социјалних и хуманитарних проблема у савременом свету;
- стицању знања о основним географским одликама Републике Србије и њеним регионалним целинама;
- развијању ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
- развијању толеранције, националног, европског и светског идентитета;
- стицању знања, развијању вештина и ставова из географије кроз самостално учење и истраживање и њиховој примени у свакодневном животу;
- развијању опште културе и образовања ученика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	образи	средства	активности ученика
Упознају предмет проучавања, поделу и значај географије као наставног предмета и науке уопште	Развој и подела географије, садржај, наставног програма, упознавање са уџбеником		Вербалне методе	Фронтални	уџбеник	Слушање излагања наставника, рад на тексту
Стекну најосновнија знања о васионским телима и њиховим основним својствима	Истраживање свемира, развој астрономије, основне особине васионских тела,	ГЕ.2.2.1.	Вербалне методе, аудио-визуелне, илустративне	комбиноване	Уџбеник, слике, рачунар	Посматрање, описивање, одговарање на питања
Стекну основна сазнања о Сунчевом систему	Основне особине васионских тела, одлике унутрашњих и спољашњих планета, месечеве мене	ГЕ.1.2.1.	Вербалне методе, демонстративне илустративне	комбиноване	Слике, уџбеник телуријум	Описивање, посматрање, дискусија
Стекну основна сазнања о Земљи-планети, њеном постанку, облику и величини	Положај Земље у васиони, димензије, облик, водене површине, континенти	ГЕ.1.2.2.	Вербалне методе, аудио-визуелне	комбиновани	Слике, глобус, карта	Описивање, објашњавање, рад са картом
Стекну основна знања о Земљиним кретањима и њиховим последицама	Кретања Земље, последице, рачунање времена, датумска граница, календар	ГЕ.1.2.2. 2.2.1. 3.2.1.	Аудио-визуелна, демонстративна	фронтални	Телуријум, рачунар уџбеник	Посматрање, описивање. дискусија
Стекну основна знања и вештине из картографије и да се оспособе за коришћење географске карте као извора информација и оријентације	Појам и врсте карата, израда карата, елементи карте, оријентација, надморска висина	ГЕ.1.1.1. 2.1.1. 1.1.2. 2.1.2.	Вербалне методе, решавање задатака	Фронтални, рад у паровима, индивидуални	Глобус, зидна карта, атлас	Рад са картом, решавање задатака

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Схвате унутрашњу грађу Земље и да разумеју данашњи распоред копна и мора и изглед рељефа	Тектоника плоча, врсте стена, постанак планина, рад вулкана и земљотреса, утицај Сунца на изглед рељефа	ГЕ.1.2.3. 2.2.2.	Вербалне, аудио-визуелна, илустративна	комбиновани	Карта, стене, рачунар, уџбеник	Слушање, описивање, посматрање, одговарање на питања
Разумеју антропогене утицаје на рељеф	Рељеф мењамо изградњом насеља, путева, рудницама	ГЕ.3.2.2.	Аудио-визуелне, илустративне	комбиноване	Рачунар, слике	Усмено излагање делова градива
Стекну основна сазнања о структури и саставу атмосфере	Састав и подела атмосфере, значај тропосфере	ГЕ.1.2.3. 2.2.2.	Вербалне, илустративне	комбиноване	Слике, уџбеник, рачунар	Описивање, посматрање, дискусија
Стекну основна сазнања о времену и метеоролошким елементима, клими, климатским факторима и основним типовима климе на Земљи	Елементи и појам времена, појам и фактори климе, типови климе	ГЕ.1.2.3. 2.2.2. 3.2.2.	Вербална, аудио-визуелна	фронтални	Рачунар, уџбеник	Слушање, посматрање, описивање рад са уџбеником
Разумеју потребу очувања и заштите атмосфере	Механички и хемијски загађивачи, мој допринос очувању атмосфере	ГЕ.3.2.2.	Аудио-визуелна, илустративна	комбиновани	Рачунар слике	Усмено излагање делова садржаја
Да се оспособе за коришћење географске литературе, интернета и различитог илустративног материјала у сврху лакшег савлађивања наст. градива	Давање задатака из различитих књига, са интернета,		Аудио-визуелна, илустративна	индивидуални	Рачунар, слике, књиге	Усмено излагање делова садржаја
Развијају способности за активно стицање и примену знања из географије	Давање радних задатака примереним нивоу стеченог знања		Аудио-визуелна, илустративна	индивидуални	Рачунар, слике, књиге	Усмено излагање делова садржаја

МАТЕМАТИКА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе математике у основној школи јесте:

- да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву
- да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе
- да оспособи ученика за успешно настављање математичког образовања и самообразовања, као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике су:

- стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу.
- стицање основне математичке културе потребне за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад.
- развијање ученикове способности посматрања, опажања и логичког, критичког, аналитичког и апстрактног мишљења.
- развијање културних, радних, естетских и етичких навика, као и математичке радозналости.
- стицање способности изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику.
- усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавањима.
- савлађивање основних операција са природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и усвајање основних својстава тих операција.
- упознавање најважнијих геометријских објеката: линија, фигура и тела и разумевање њихових узајамних односа .
- оспособљавање ученика за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама.
- припрема ученика за разумевање одговарајућих садржаја природних и техничких наука.
- изграђивање позитивних особина ученикове личности, као што су: систематичност, тачност, уредност, објективност ,самоконтрола и смисао за самостални рад.
- стицање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Формирање и графичко приказивање скупова и подскупова	Скупови, Венов дијаграм, основни геометријски објекти, неједначине	МА.1.3.1	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, црта, решава задатке, апстракује
Извођење скуповних операција и правилна употреба ознака	Унија, пресек, Разлика Дуж, права, Полуправа Кружница и права	МА.1.3.1	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, црта, решава задатке, апстракује
Разумевање основних геометријских објеката	Дуж, права Полуправа, Кружница, круг, Угао, централни угао круга, врсте углова	МА.1.3.1.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Геом. пр. Уџбеник Збирка, Наст. листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, црта, решава задатке, апстракује
Схватање смисла речи И; ИЛИ; НЕКИ; СВАКИ	Скуповне операције, Својства скупа N_0 , једначине и Неједначине		Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, црта, решава задатке, апстракује
Усвајање појма углови са паралелним крацима, углови на трансверзали, Цртање паралелних права	Паралелне праве са трансверзалом Углови са паралелним крацима,	МА.1.3.1. 2.3.1. 3.3.1.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Геом. пр. Уџбеник Збирка, Наст. листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, црта, решава задатке, апстракује

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Усвајање појма дељивости природних бројева и основних правила дељивости	Дељивост бројева, чинилац, садржалац, прости бројеви, НЗД, НЗС појам разломка, проширивање и скраћивање	МА.1.1.5. 2.1.3 3.1.2.	Разговор, дискусија, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке, закључује, анализира
Одређивање НЗД и НЗС	Дељивост бројева, чинилац, садржалац, прости бројеви, НЗД, НЗС	МА.1.1.5. 2.1.3 3.1.2.	Разговор, дискусија, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке, закључује, анализира
Схватање појма РАЗЛОМАК, пребацивање из једног у други запис	Појам разломка, Децимални запис, Разломци и бр. полуправа,	МА.1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 2.1.1.	Разговор, дискусија, објашњавање, израда задатака, учење кроз игру (домине)	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наст. листићи Тестови, предмети из окружења: Бомбоне, пластелин..	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке, црта, закључује, анализира
Стицање увежбаности у извођењу основних рач. оп. са разломцима у оба записа	Основне рачунске операције са разломцима и њихова својства	МА.1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 2.1.1.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке
Читање, састављање, рачунање израза	Изрази	МА.2.1.4. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи Тестови	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке
Решавање једначина и неједначина са разломцима	Основне рач. оп. изрази, једн. и неједначине	МА.1.2.1. 2.2.1. 3.2.1.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи Тестови	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Повезивање текстуалних задатака са математиком	Скупови, НЗД и НЗС, Изрази, једначине и неједначине са разломцима	МА.2.1.4. 2.2.5. 3.1.3. 3.2.5.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, решава задатке, анализира, закључује
Разумевање осне симетрије и њених својстава, Умеће конструкције симетрале дужи и угла као и нормале	Појам осне симетрије, симетричне тачке, симетричне фигуре, оносиметричне фигуре, Симетрала дужи и симетрала угла и примена	МА.1.3.1. 2.3.6.	Разговор, дискусија, цртање, објашњавање, израда задатака	Фронтални Групни, Индивидуални У паровима	Табла, Геом.пр. Уџбеник Збирка, Наставни листићи тестови	Слуша, Размишља дискутује, црта, решава задатке, апстракује

БИОЛОГИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе биологије у основној школи је да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја упознају основне појмове о живом свету, његовом историјском развоју, природним појавама и законитостима која у њима владају.

Изучавањем биологије код ученика треба развијати:

- основну научну писменост
- логичко расуђивање
- љубав према природи и осећање дужности да чувају и штите природу
- способност критичког мишљења
- да развијају хигијенске навике и здравствену културу.

Задаци наставе биологије су да ученици:

- схвате улогу и значај биологије за напредак човечанства и одрживог развоја
- разумеју поступност у развоју живог света
- схвате да су жива бића груписана према сродности у пет царстава
- стекну основна знања о грађи и функционисању живих бића
- развијају способност повезивања појмова и процеса у живим бићима у природи
- схвате узајамне односе живих бића и животне средине, као и динамику кружења материје и протицања енергије
- развијају осећање одговорности према стању животне средине
- схвате степен угрожености биосфере и улогу сваког појединца у њеној заштити и унапређивању
- упознају грађу и функционисање човечијег организма
- стекну неопходне хигијенске навике
- схвате да је полност саставни део живота и да човекова полност подразумева поштовање норми понашања која обезбеђује хумане односе међу људима
- користе методе посматрања, мерења, експеримента
- приликом избора будућег занимања имају јасну представу о занимањима везаним за биологију, што ће им омогућити квалитетно професионално усмеравање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- схвате улогу појам биологије као науке значајне за напредак човечанства и одрживог развоја; - буду оспособљени за руковање једноставним лабораторијским прибором; лупом или микроскопом; - умеју да израде једноставне привремене препарате	1. Увод Вежбе Лупа и микроскоп, технике микроскопирања	БИ.1.1.1. БИ.1.1.2. БИ.2.1.1. БИ.3.1.1. БИ.3.1.2.	Дијалог Демонстрација Лабораторијска метода Интерактивна метода	фронтални, групни, индивидуални, тандем	Зидне слике Рачунар и видео бим Микроскопи Лупе Лабораторијски прибор Материјал за израду препарата графофолије	посматрање уочавање микроскопирање истраживање цртање прављење препарата креирање презентација
-упознају основну јединицу грађе живих бића; - упознају разноврсност живих бића;	2. Особине живих бића и разноврсност живог света Биљна ћелија, облик, величина, основна грађа Једноћелијски организми са и без организованог једра.	БИ.1.1.1. БИ.1.1.2. БИ.2.1.1. БИ.3.1.1. БИ.3.1.2. БИ.1.1.3. БИ.2.1.2. БИ.3.1.3.	Дијалог Демонстрација Лабораторијска метода			микроскопирање посматрање и бележење истраживање цртање прављење препарата креирање презентација
одређене теме (садржаји програма) – вируси, бактерије, једноћелијске алге, гљиве и праживотиње се приказују информативно, а излагање тема се може конципирати као скраћене верзија по узору на наредне теме или тему праживотиња из шестог разреда;	Вируси – на граници живог и неживог. (информативно) Једноћелијски организми без организованог једра Бактерије (одлике, начин живота и улога у природи). Једноћелијски организми са организованим једром: једноћелијске алге, једноћелијске гљиве и праживотиње - одлике, начин живота и улога у природи. (информ.)	БИ.1.1.3. БИ.2.1.2. БИ.3.1.3. БИ.1.1.5. БИ.2.1.4. БИ.3.1.5. БИ.1.6.1.	Дијалог Демонстрација Лабораторијска метода Интерактивна метода			микроскопирање истраживање цртање прављење препарата креирање презентација врше једноставније експерименте

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	образи	средства	активност ученика
- упознају царство гљива и њихове основне карактеристике;	3. Царство гљива	БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.3 БИ.3.2.1. БИ.3.2.3.	Монолог Илустрација Лабораторијска метода	фронтални, групни, индивидуални, тандем	Графофолије Рачунар Зидне слике Материјал за израду препарата	посматрање цртање израда препарата микроскопирање
- схвате појам ботанике као научне области биологије; - упознају и знају да објасне основну спољашњу грађу вегетативних биљних органа; - знају да објасне грађу и улогу цвета, плода и семена; - схвате процес и начине опрашивања и оплођења	4. Царство биљака - грађа и животни процеси биљака Животни процеси: фотосинтеза, дисање, транспирација. Грађа биљака. Услови клијања семена	БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.1.2.6. БИ.2.2.4. БИ.2.2.5. БИ.2.2.6. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.6. БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.2.3.1.	Монолог Дијалог Демонстрација Илустрација Лабораторијска метода Интерактивна метода		Рачунар Зидне слике Природни материјал Графофолије Уџбеник Прибор за проклијавање семена	слушање посматрање бележење повезивање меморисање репродукција експеримент
- упознају царство биљака и најзначајније групе; - упознају основне елементе заштите и степен угрожености биљака делатностима човека у природи; - развијају интересовање за проширивање знања у одговарајућим институцијама (ботаничка башта, природњачки музеј, библиотеке);	5. Разноврсност биљака, значај и заштита Алге, маховине, папратнице. Голосеменице и скривеносеменице. Јестиве и лековите биљке. Житарице	БИ.1.1.4. БИ.2.1.3. БИ.3.1.4. БИ.1.2.1. БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.3. БИ.3.2.1. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3. БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.2.4.4. БИ.1.4.6.	Дијалог Демонстрација Лабораторијска метода Интерактивна метода		Рачунар и видео бим Зидне слике Микроскопи Лупе Лабораторијски прибор Материјал за израду препарата графофолије хербаријум свеж биљни материјал	истраживање цртање прављење препарата креирање презентација скупљају плодове и семена врше једноставније експерименте

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Циљеви и задаци наставног предмета:

Циљ наставе техничког и информатичког образовања у V разреду основне школе јесте да се ученици упознају са техничко-технолошким развијеним окружењем, кроз стицање основне техничке и информатичке писмености, развојем техничког мишљења, техничке културе радних вештина и културе рада

Задаци наставе техничког и информатичког образовања су да ученици:

- стекну основно техничко и информатичко васпитање и образовање;
- стичу основна техничко-технолошка знања, умења, вештине и оспособљавају се за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу;
- схвате законитости природних и техничких наука;
- сазнају основни концепт информационо-комуникационих технологија (ИЦТ), сазнају улоге ИЦТ у различитим струкама и сферама живота;
- упознају рад на једном од оперативних система и неколико најчешће коришћених корисничких програма и стекну навике да их користи у свакодневним активностима;
- науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет;
- развијају стваралачко и критичко мишљење;
- развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност;
- развијају психомоторне способности;
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада;
- савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима;
- развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака;
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад;
- комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртеж);
- стекну знања за коришћење мерних инструмената;
- на основу физичких, хемијских, механичких и технолошких својстава одаберу одговарајући материјал за модел, макету или средство;
- препознају елементе (компоненте) из области грађевинарства, машинства, електротехнике, електронике и да их компонују у једноставније функционалне целине (графички и кроз моделе, макете или предмете);
- разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија;
- препознају природне ресурсе и њихову ограниченост у коришћењу;
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору;
- одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе), израде или примене једноставнији програм за управљање преко рачунара;
- упознају економске, социјалне, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва;
- примењују мере и средства за личну заштиту при раду;
- знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења;
- на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију и др.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. основно техничко и информатичко васпитање и образовање;	Природни ресурси на Земљи. Предмет и значај техничког и информатичког образовања.		- вербални - илустрација	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	- слушање излагања наставника - посматрање
2. стичу основна техничко-технолошка знања, умења, вештине и оспособљавају се за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу;	Основни прибор за техничко цртање. Врсте линија у техничком цртању. Означавање мера на техн. цртежу. Размера. Просторно приказивање предмета.		- вербални, - графички рад	- фронтални индивидуални	- уџбеник, радна свеска, прибор за цртање	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске
3. схвате законитости природних и техничких наука	Појам технике и технологије и њен утицај на живот на Земљи		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске
4. сазнају основни концепт информационо-комуникационих технологија (ИЦТ), сазнају улоге ИЦТ у различитим струкама и сферама живота;	Увод у информатику и рачунарство и примена рачунара		- вербална - демонстрациона	- фронтални - групни	- уџбеник - радна свеска - рачунари	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске - посматрање - рад на рачунару

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
5. упознају рад на једном од оперативних система и неколиконајчешће коришћених корисничких програма и стекну навике да их користи усвакодневним активностима;	Коришћење оперативног система рачунара, радно окружење		- вербална - демонстрациона - практичан рад	- рад у паровима - индивидуални	- уџбеник - радна свеска - рачунари	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске - посматрање - рад на рачунару
6. науче да реализују своју идеју уз примену конструкторских комплета и готових елемената;	Израда алгоритма конструкторског моделовања и скице модела према сопственој идеји		- графички рад - истраживачки рад	- индивидуални рад	- уџбеник - радна свеска - прибор за цртање - кон. комплети	- слушање излагања наставника - експерименти-сање - решавање задатака - самосталан рад
7. науче како се врши избор материјала за реализацију своје идеје, као и редослед операција и алата при обликовању материјала;	Израда пројекта (скица, технички цртеж, потребан материјал, редослед и поступак израде)		- графички рад	- индивидуални рад	- уџбеник, - радна свеска, прибор за цртање, радни алати	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске - решавање задатака

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
8. науче да израде једноставније статичке и динамичке моделе имакете од делова из конструкторског комплета и готових елемената, премаодговарајућим упутствима и својим идејама;	Упознавање елем. констр.комплета и начина њиховог повезивања у целину Самосталан рад са конструкторским комплетима и готовим елементима према својој идеји.		- практичан рад - истраживачки рад	- рад у паровима	-уџбеник,-радна свеска, конструкторски комплети	- слушање излагања наставника -експерименти-сање -решавање задатака -самосталан рад
9. науче самостално да израде једноставније предмете по својојидеји помоћу одговарајућег прибора и ручног алата, применом основних раднихоперација од лако обрадивих материјала и готових елемената;	Реализација пројекта: израда модела према сопственој конструкцији од лако обрадивих материјала или конструкторских елемената		- практичан рад - истраживачки рад	-индивидуални рад -истраживачки рад	- уџбеник, - радна свеска - материјал - прибор и алат	-експерименти-сање -решавање задатака -самосталан рад
10. знају називе и функцију основних и допунских уређаја рачунара;	Рачунарски систем		- демонстрациони, - практичан рад	- фронтални, - групни	- уџбеник, - радна свеска - рачунари - периферни уређаји	- посматрање - одговарање на питања из рад.свеске - рад на рачунару
11. науче да укључе рачунар и знају функцију тастатуре, упознајунеке могућности употребе рачунара са готовим програмима;	Повезивање и укључивање рачунара		- демонстрациони, - практичан рад	- фронтални, - групни	- уџбеник, - радна свеска - рачунари - периферни уређаји	- посматрање - одговарање на питања из рад.свеске - рад на рачунару

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
12. науче да користе рачунар за исписивање текста и заједноставније техничке цртеже без програмирања;	Коришћење програма за обраду текста Коришћење програма за обраду текста		- практичан рад	- рад у паровима	- уџбеник, - радна свеска - рачунари	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске - рад на рачунару
13. упознају врсте и карактеристична својства лако обрадивих материјала: дрво, папир, текстил, кожа, пластичне масе;	Појам и подела материјала Врсте и својства материјала		- вербални - истраживачки рад	- фронтални - групни	- уџбеник, - радна свеска - узорци материјала	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске - самосталан рад
14. упознају основне принципе механичке обраде материјала;	Принципи деловања алата за механичку обраду материјала Исп. материјала		- практичан рад	- групни	- уџбеник, - радна свеска - узорци материјала - алат	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске - самосталан рад
15. науче правилно да користе прибор и алат за механичку обраду материјала;	Правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду		- вербални - демонстративни	- фронтални - индивидуални	- уџбеник, - радна свеска - прибор и алат - материјал	- слушање излагања наставника - посматрање - практичан рад
16. науче да разраде технолошки поступак;	Правилно коришћење материјала и алата и редослед њихове примене		- практичан рад	- индивидуални	- уџбеник, - радна свеска - прибор и алат - материјал	- слушање излагања наставника - практичан рад

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
17. се упознају са значајем, врстама и основним изворима енергије;	Појам и значај енергије Извори енергије		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	- слушање излагања наставника - одговарање на питања из рад. свеске
18. упознају могућности коришћења енергије сунца, ветра и воде;	Коришћење енергије: сунца, ветра и воде		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	
19. се навикавају на штедњу енергије;	Штедња енергије		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	
20. стекну представу о четири основна вида саобраћаја: друмски, железнички, водени и ваздушни;	Саобраћај (појам): врсте, структура, функција		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	
21. стекну знање о начинима регулисања друмског саобраћаја;	Регулисање друмског саобраћаја		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска - саобраћајна макета	
22. упознају основна правила и прописе кретања пешака и бициклау јавном саобраћају;	Кретање пешака и бицикла у јавном саобраћају		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска	
23. упознају хоризонталну, вертикалну и светлосну сигнализацију усаобраћају.	Саобраћајни знакови		- вербални	- фронтални	- уџбеник, - радна свеска - шеме	

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставног предмета физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима у повезаности са осталим васпитно – образовним подручјима, допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, ефективном, моторичком), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји , утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природе и човекове средине.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
АТЛЕТИКА	мерење; бацање кугле; скок у даљ; скок у вис; трчања;	ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.5. ФВ.1.1.7. ФВ.1.1.3.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови;	висиномер; вага; кугла; струњаче; сталци; сунђер; лествица; штоперица;	слушање; вежбање; разговарање; анализирање; праћење свог рада и рада других и као учесник и као гледалац;
ГИМНАСТИКА: вежбе на тлу	из става раскор. колут назад, напред до става раскор. став на шакама; став на глави; прамет странце; колут летећи;	ФВ.1.1.11.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови;	струњаче;	слушање; активно вежбање; разговарање;
ГИМНАСТИКА: вежбе на справама	прескок; гред (ниска); кругови; разбој (м); вратило;	ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17 ФВ.1.1.18.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови;	козлић; одскочна даска; струњаче; гред; кругови; разбој; вратило;	слушање; активно вежбање; разговарање;
СПОРТСКА ИГРА: рукомет, одбојка	техника; игра;	ФВ.1.1.1.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови;	рукометне лопте; одбојкашке лопте;	слушање; активно вежбање; разговарање; такмиче се;
МЕРЕЊЕ	висина; тежина; скок у даљ из места; бацање медицинке; трбушни мишићи на клучи; склекови; трчање 600 м		мерење	индивидуални; групни;	висиномер; вага; струњаче; медицинка 4 кг клуча, палица; штоперица	слушање; активно вежбање; разговарање;

**ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТИ**

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- уоче да Бог није напустио свет после греха првог човека;

- стекну свест о томе да Бог никад не напушта човека ма какав грех он учинио;
- уоче да Бог није одустао од првобитног циља због кога је створио свет;
- уоче сличност у структури старозаветне и новозаветне Цркве.

Садржај програма

Припрема света за долазак Сина Божијег у свет (Бог није одустао од свог плана да створени свет живи вечно и поред одбијања првог Адама да тај план спроведе у дело). Избор Аврама и његових потомака као почетак Цркве (Стари Завет између Бога и људи). Аврам и јеврејски народ као праслика Христа и Цркве. Десет Божијих заповести (однос човека према Богу и другом човеку у старозаветној Цркви). Људски напори у циљу проналажења спасења од смрти (разне религије, митологија, философија, наука). Старозаветни мотиви у православној иконографији.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: - уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;	1. УВОД Упознавање ученика са садржајима програма католичког вјеронаука за 5. разред. 2. БОГ ЈЕ ПРОГОВОРИО У ПОВИЈЕСТИ - ПРАОЦИ Бог нам говори (Како је добар Бог кад с нама разговара) Стигла нам је писана порука (Праобјава и Објава) Праотац наше вјере (Желим вјеровати као Абрахам) Човјек у Божјем плану (Поуздајем се у Бога) У земљи ропства (И у тешким тренуцима Бог је с нама) Из воде извађени (Мојсије) Божји противници (Примам Божји план) Прва Пасха (Дивим се Божјој вјерности) 3 КРАЉЕВИ ИЗАБРАНОГ НАРОДА Савез с Богом (Бит ћу вјеран Савезу) Побуна и гријех (Нећу се противити Богу) Божји народ стиже кући (Моја домовина је Црква) Божји повјереници у заједници (Имам поуздање у Божје повјеренике) Праведни краљ - Давид и Шаул (Мој узор у доброти) Покорнички краљ - Давид (Не желим остати у гријеху) Мудри краљ - Саломон (Марљиво ћу учити) Подијељена држава (Моја задаћа у слози)		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронтални, Групни, Индивидуални, Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање
- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;	4. ПРОРОЧКА СЛУЖБА У ЗАЈЕДНИЦИ Пророк Самуел (Желим слиједити Божји позив) Бранилац Божјих права Илија (Храбро ћу издржати уз Бога) "Пети еванђелиста" - Изаја (Дивим се величини пророка) Тјешитељ прогоњених - Јеремија (Тјешит ћу у невољи) Пророк Духа - Езекијел (Вјерујем у дјело Духа светог) Пророк наде - Данијел ("Ако је Бог са мном, тко ће против мене!")			Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	

	<p>5 ЖЕНЕ У СТАРОМ ЗАВЈЕТУ И МУДРОСНА КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>Жена у служби Божјег народа - Јудита и Естера (Сватко има властити задатак)</p> <p>Изнова подигнути храм (Стрпљиво ћу чекати Божје одлуке)</p> <p>Храбри мужеви Макабејци (Увијек ћу бити на Божјој страни)</p> <p>Мудрост у Божјем народу (Мудросне књиге)</p>					
оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и и западној ренесансној уметности.	<p>6. СВЕТЕ КЊИГЕ ДРУГИХ ВЈЕРСКИХ ЗАЈЕДНИЦА</p> <p>Свете књиге других вјерских заједница - Бог говори народима на разне начине и у разна времена.</p> <p>Света књига јудаизма - Тора - Почети објаве, чување традиције, преношење до данас. Начин читања и штовања Торе.</p> <p>Света књига ислама - Кур'ан</p> <p>Божји пророк у Исламу.</p>		<p>Кооперативни и тимски рад</p> <p>Вођена дискусија</p> <p>Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска)</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Аудио-визуелна</p> <p>Илустративна</p> <p>Играње улога</p> <p>Слушање</p> <p>Игра</p> <p>Квиз</p>	<p>Фронтални</p> <p>Групни</p> <p>Индивидуални</p> <p>Комбиниовани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД</p> <p>Телевизор</p> <p>Књиге за вјеронауку</p> <p>Библија</p> <p>Песмарица</p> <p>Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Записивање</p> <p>Преписивање</p> <p>Дискусија</p> <p>Самосталан рад</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Уочавање и подвлачење битног</p> <p>Израда ликовних радова</p> <p>Израда писмених радова</p> <p>Певање</p>

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљеви и задаци

Општи циљ предмета је оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивањем знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање.

Оперативни задаци	садржаји	методе	облици:	средства	активност ученика	активност наставника
1. подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу школе развијањем вештина за унапређивање услова школског живота кроз праксу	<ul style="list-style-type: none"> -уознавање основних елемената програма -сагледавање услова школског живота -избор проблема на коме ће се радити -сакупљање података о изабраном проблему -активизам и партиципација – план акције -јавна презентација плана акције -осврт на научено - евалуација 	<ul style="list-style-type: none"> -монологска -дијалогска -илустративна -демонстративна -интерактивна -истраживачки рад -кооперативни рад 	<ul style="list-style-type: none"> -индивидуални -фронтални -тимски рад -рад у малим групама -кооперативни рад -наставник /ученик 	<ul style="list-style-type: none"> -приручник за наставнике и ученике -листови А4 формата, бели и у боји -фломастери -бојице -лепак -табла Жива реч 	<ul style="list-style-type: none"> -аргументовано износе ставове -слушају -дискутују -симулирају -глуме одређене ситуације -прикупљају различите информације -бележе и групишу прикупљене податке Презентују прикупљено -активно се ангажују 	<ul style="list-style-type: none"> -мотивише ученике за рад -организује наставу, поставља циљеве рада, планира садржаје, средства и опрему наставне облике и методе рада -развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима -пружа повратну информацију -подстиче свест о правима и могућностима ученика да активно учествује -демократски управља разредом
2. упознавање школских правила и процедура						
3. разумевање функционисања органа управљања школе и стручних тела						
4. упознавање права и одговорности свих актера на нивоу школе						
5. развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и истраживање мишљења						
6. обучавање техникама групног рада						
7. развијање способности критичког просуђивања и одговорног одлучивања.						

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Прва година учења)

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе енглеског језика

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању су: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика било самостално или на вишем нивоу образовања.

У процесу учења страних језика ученик богати себе и упознајући други, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и према комуникацији са говорницима других језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Комуникативни: -Представљање себе и других; -Поздрављање; - Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама);</p> <p>- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди; - Постављање и одговарање на питања; -Молбе и изрази захвалности; -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности; -Изражавање допадања/недопадања; Изражавање физичких сензација и потреба; Именовање активности (у вези са темама); Исказивање просторних односа и величина Давање и тражење информација о себи и другима; Тражење и давање обавештења; Описивање</p>	<p>- Вербалне методе, Рад на тексту, Игровна активност, Вербално-текстуална метода, Демонстративна метода, Метода слушања, Писана метода и метода практичних радова, Хеуристичка метода (метода самосталног проналажења и откривања решења), Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Рад у групи</p>	<p>Разумевање говора: ученик разуме и реагује на краћи усмени текст у вези са темама предвиђеним наставним програмом; Разумевање писаног текста: ученик чита са разумевањем кратке писане илустроване текстове у вези са темама предвиђеним наставним планом и програмом; Усмено изражавање: ученик самостално усмено изражава садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом; Писано изражавање: ученик у писаној форми изражава краће садржаје у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода; Интеракција: ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције; Знања о језику: ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције, правилно употребљава језичке структуре у датим ситуацијама.</p> <p>Разумевање говора: ученик треба да: -разуме краће дијалоге (до 7 реплика), приче и песме о темама предвиђеним наставним програмом које чује уживо или са аудио-визуелних записа; -разуме општи садржај и издвоји кључне информације из краћих иприлагођених текстова после 2-3 слушања; -разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на игру или неку групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље, избори, итд.). Разумевање писаног текста: ученик треба да:</p>	<p>-изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 50 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста</p>	<p>Наставник демонстрира, упућује, храбри и води ученика кроз градиво, коригује и проверава усвојено знање, организује наставни процес, рад у паровима или групама, не би ли се усавршиле следеће вештине: -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 50 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи</p>

<p>лица и предмета; Изрицање забране и реаговање на забрану; Изражавање припадања и поседовања; Тражење и давање обавештења о времену на часовнику; Скретање пажње; Тражење мишљења и изражавање слагања/ неслагања; Исказивање извињења и оправдања</p> <p>Граматички садржаји: - Именице - властите и заједничке, одговарајући род, број, са детерминативом - Одређени члан испред датума - Партитивни члан - Заменицу <i>on</i> - Заменице за директни и индиректни објекат - Придеве - одговарајући род, број, место, поређење - Бројеве: основне преко 1000, редне до 20 -упитне речи (<i>est-ce que, qu'est-ce que, ou, pourquoi, combien, quand, quel/quelle, qui,</i> - Негацију - Заповедни начин - Кондиционал глагола</p>		<p>-разуме краће текстове (до 80 речи) који садрже велики проценат познатих језичких елемената, структуралних и језичких, а чији је садржај складан са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика; -разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипова, ТВ програма, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, информације на јавним местима, итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом. Усмено изражавање: ученик треба да: -усклађује интонацију, ритам и висину гласа са сопственом комуникативном намером са степеном формалности говорне ситуације; -поред информација о себи и свом окружењу описује у неколико реченица познату радњу или ситуацију у садашњости, прошлости и будућности, користећи познате језичке елементе; -препричава и интерпретира у неколико реченица садржај писани, илустрованих и усмених текстова на теме предвиђене наставним програмом, користећи познате језичке елементе; -у неколико реченица даје своје мишљење и изражава своје ставове (допадање, недопадање, итд.) користећи познате језичке елементе. Интеракција: ученик треба да: -у стварним и симулираним ситуацијама са саговорницима размењује исказе у вези са контекстом учионице, као и о свим осталим темама предвиђеним наставним програмом; -учествује у комуникацији и поштује социокултурне норме комуникације (тражи реч, не прекида саговорника, пажљиво слуша, итд.). Писмено изражавање: ученик треба да: -пише реченице и краће текстове (до 50 речи) чију кохерентност и кохезију постиже користећи познате језичке елементе у вези са познатим текстом или визуелним подстицајем;</p>	<p>-решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>	<p>на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста -решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>
--	--	---	--	--

<p><i>pouvoir</i> и <i>vouloir</i></p> <p>-Глаголска времена: - презент индикатива фреквентних глагола, рачунајући и повратне (<i>selever, secoucher</i>) и униперсоналне (<i>pleuvoir, neiger</i>); - сложени перфект и имперфект - грађење и контрастирање употребе -футур први - Конструкцију <i>il faut</i> са инфинитивом - Предлоге и сажете чланове - Прилогезавреме, место, начин, количину: <i>avant, après, aujourd'hui, hier, demain, toujours, ici, là, devant, derrière, bien, mal, vite, doucement, gentiment, beaucoup, moins, plus</i>, итд. Везнике <i>et, ou, mais</i></p>		<p>-издваја кључне информације ипрепричава оно што је видео,доживео, чуо или прочитао; -користи писани код за изражавање сопствених потреба и интересовања (пише поруке, честитке, користиелектронску пошту, итд.). Доживљај и разумевање књижевног текста: ученик треба да: -може да изрази утиске и осећања о кратком прилагођеном књижевном тексту (песма, скраћена верзија приче, музичка песма) користећи вербална и невербална средства комуникације (цртежи, моделирање, глума); Знања ојезику и стратегије учења: ученик треба да: -препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом; -поштује основна правила смисленог повезивањареченица у шире целине; - користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације; -разуме везу између сопственог залагањаи постигнућа у језичким активностима; -уочава сличности иразлике између матерњег језика и енглеског језика; -разуме значај употребе интернационализма; -усмерава пажњу на оно што разуме, покушава да одгонетне значење на основу контекстаи проверава питајући некога ко зна, обраћа пажњу на речи/изразе који се чешће понављају, обраћа пажњу на невербалне елементе, размишља да ли нека реч коју не разуме личи на неку реч у матерњем језику, тражи значење речи у речнику, покушава да употреби познату реч приближног значења уместо непознате речи, покушава да замени или допуни исказ или део исказа адекватним гестом/мимиком,уз помоћ наставника континуираноради на усвајању ипримени општих стратегија учења;</p>		
---	--	--	--	--

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Прва година учења)

Циљ и задаци наставног предмета:

Овладавање комуникативним вештинама, усвајање основних знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи.

Општи задаци и комуникативне функције:

- Представљање себе и других;
- Поздрављање;
- Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама);
- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди;
- Постављање и одговарање на питања;
- Молбе и изрази захвалности;
- Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности;
- Изражавање допадања/недопадања;
- Изражавање физичких сензација и потреба;
- Именовање активности (у вези са темама);
- Исказивање просторних односа и величина (Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...);
- Давање и тражење информација о себи и другима;
- Тражење и давање обавештења;
- Описивање лица и предмета;
- Изрицање забране и реаговање на забрану;
- Изражавање припадања и поседовања;
- Тражење и давање обавештења о времену на часовнику;
- Скретање пажње;
- Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања;
- Исказивање извињења и оправдања.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
1. Именице	а) властите б) заједничке именице, в) одговарајући род са детерминативом	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Ученици треба да разликују именице ◦ и њихове својствене карактеристике ◦ да разликују род према облику именица ◦ и да разликују облике једнине и множине. ◦ да науче препознати род и у односу на члан, иако је облик оба рода исти. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и користе поменуте граматичке садржаје; ◦ да поштују одређена правила; ◦ да уоче сличности и разлике између матерњег и италијанског језика; ◦ да усмеравају пажњу на оно што разумеју 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да уз помоћ наставника ученици континуирано раде на усвајању ове теме; ◦ да им наставник помаже да ученици примењују опште стратегије учења и утврде стечена знања
2. Члан	<p>Потребно је да ученици науче:</p> <p>а) облике одређеног и неодређеног члана (основна употреба)</p> <p>б) слагање одређеног и неодређеног члана са именицом или придевом</p> <p>в) члан спојен са предлозима DI, A, DA, SU, CON</p> <p>г) партитивни члан као суплетивни облик множ. неодређ. члана</p> <p>д) употреба члана уз присвојни придев и именице блиског сродства</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ и испред датума, имена дана ◦ њ) са предлогом DI уз изразе одређене количине, <p>з) употреба члана уз властита имена, геогр. појмова, имена градова држава, презимена</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да знају и да користе одређени и неодређени члан ◦ и да га знају слагати с именицом или придевом ◦ да га препознају и знају спојити са поменутим предлозима. ◦ да ученици усвоје и да умеју користити одређени члан уз присвојни придев и именице блиског сродства, уз властита имена, геогр. појмова, градова, држава, презимена ◦ испред датума и имена дана ◦ да науче и употребљавају партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана као и са предлогом DI уз изразе одређене количине 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и науче користити одређени и неодређени члан; ◦ да разумеју и користе одређени члан испред датума, географских појмова, имена, држава и презимена; ◦ да препознају и користе партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана ◦ као и упартитивном значењу и да га знају употребити са предлогом DI у изразима одређене количине 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да им наставник помогне у правилној употреби одређеног и неодређеног члана ◦ да им наставник помогне у правилној употреби партитивног члана кроз разне примере и различите употребе истог
3. Заменице	а) Ученици нека науче личне заменице: IO, TU... ; у служби субјекта	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици знају препознати и користити заменице; 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да ученици умеју препознати у тексту и говору, да их могу 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставник помаже, напомиње и исправља употребу заменица;

	<p>b) ненаглашене личне заменице у служби објекта: МЕ, ТЕ..., директног објекта: МИ, ТИ;</p> <p>в) личне у служби субјекта</p> <p>г) ненаглашене у служби директног и индиректног објекта</p> <p>◦ и у пару.</p> <p>д) присвојне заменице.</p> <p>Ђ) упитне заменице</p>	<p>◦ нека их знају препознати и разликовати међусобно и у односу на матерњи језик;</p> <p>◦ нека их знају употребити у говорном и писменом изражавању.</p>	<p>превести у преводу простих реченица и усмену употребити у обраћању и комуникацији</p>	<p>◦ нека користи различите садржаје и начине изражавања, уз употребу различитих наставних средстава.</p>
4. Придеви	<p>Нека ученици понове и усвоје:</p> <p>а) описне придеве, односно поређење придева – компаратив и суперлатив;</p> <p>б) нека схвате разлику и науче употребу придева: BUONO, BELLOeTUTTO,;</p> <p>в) нека усвојеи науче користити компарацију придева;</p> <p>г) нека понове и усвоје присвојне придеве МЈО, ТУО...и њихову употребу</p> <p>д) нека науче и усвоје, односно нека знају употребити показне придеве QUESTO, QUELLO</p> <p>ђ) назив боја и морфолошке особености VIOLA, ROSA, BLU, ARANCIONE</p>	<p>◦ нека ученици разумеју у говору и у тексту и употребе у преводу придеве, слажући их у роду и броју, као иописне придеве BUONOeBELLO + TUTTO</p> <p>◦нека разликују и науче компаратив и суперлатив и употребе поређење придева;</p> <p>◦ нека знају исто употребити у писмено и усменом изражавању;</p> <p>◦ нека препознају и усвоје све присвојне заменице и обрате пажњу на употребу члана и употребу придеваSUOразликујући га у матерњем језику;</p> <p>◦ нека обрате пажњу на посебност придева QUESTOeQUELLO;</p> <p>◦нека усвоје морфолошке карактеристике поменутих боја.</p>	<p>◦нека ученици усмено и писмено преносе поруке везане за употребу свих придева и њихову компарацију</p>	<p>◦ дајући им различите ситуације и текстове, наставник нека развија осећај места употребе придева,</p> <p>◦ развија правилност употребе поређења придева, упоређујући је са матерњим језиком</p>
5. Бројеви	<p>◦ Нека ученици понове и усвоје основне и редне бројеве уз препознавање и употребу</p>	<p>◦ нека ученици науче поменуте бројеве не везујући се за знање не само у редоследу.</p>	<p>◦ нека ученици користе основне и редне бројеве у различитим ситуацијама и различитим изражајима</p>	<p>◦ нека им наставник помогне у правилној употреби, писменој и усменој и у правилном изговору и изражају.</p>

<p>6. Предлози</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици усвоје просте предлоге DI, A, DA, IN, CON, SU, PER, TRA/FRA ◦ предлоге: DENTRO, FUORI, SOTTO, SOPRA, DAVANTI, DIETRO ◦ употреба предлога DI, A, DA 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици јасно разликују значења поменутих предлога, ◦ нека их користе у усменом и писменом изражавању ◦ нека ученици усвоје употребу тих чланова; ◦ нека их употребе у контексту. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ ученици нека буду активни у вежбању писменог и усменог изражавања користећи поменуте предлоге ◦ што више примера, што више вежбања и што воше превода. ◦ препознати и знати употребу сваког предлога. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставник помогне ученицима у препознавању, преводу, и употреби предлога; ◦ нека наставник активно прати и коригује и усмено и писмено изражавање ◦ нека се наставник потруди користити што више ситуација, примера и то у различитости наст. средстава
<p>7. Глаголи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ presente indicativo, правилних и неправилних глагола ◦ презент модалних глагола dovere, potere, volere e sapere ◦ passato prossimo, ◦ futuro, ◦ condizionale presente. ◦ trapassato prossimo ◦ imperativo у позитивном и негативном облику, ◦ повратни глаголи, ◦ глагол PIACERE 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ најпре препознати значења свих тих времена. ◦ знати их употребу и превод. ◦ вежбати и усвајати конкретну употребу у реченици. ◦ користити их у простим реченицама – писмено и усмено ◦ научити садашње време модалних глагола, ◦ упоредити их са облицима садашњег времена правилних и неправилних глгола 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека се ученици потруде усвојити промену тих времена ◦ нека ученици буду ангажовани у разлик., учењу глаг. облика, апсолутно и у конкрет. ситуацији писменог у усменог превода. ◦ нека ученици понове и добро усвоје употребу тих времена ◦ и нека се потруде препознати одређ. облике и коњугацију модал. глагола у садаш. врем. ◦ нека их препознају у контексту; 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека се потруди да се поменута глаголска времена не уче напамет, него кроз примере, вежбања и међусобна поређења. ◦ наставник нека прати препознавање и познавање глаголских облика модалних глагола; ◦ нека им понуди разноврсност примера и нека их анимира у правилној употреби модалних глагола у садашњем времену. ◦ наставник нека анимира ученике у активностима везаним за употребу тих времена – писмено и усмено.
<p>8. Прилози</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ потврдни, одречни (SI, NO) ◦ основни: BENE, MASLE, MOLTO, POCO, TROPPO, MENO, PIU ◦ прилошки изрази за време и простор ◦ упитни прилози Quando? Dove? 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ знати значења, препознати и употребити прилоге у контексту и у односу на глагол у реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ знати значења, препознати и употребити прилоге у контексту и у односу на глагол у реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ различитост примера за препознавање, ◦ различитост метода и различитост наставних средстава да ученици савладају и значења и употребу прилога

9. Речца	CI, NE	<ul style="list-style-type: none"> ◦ препознати, научити и употребити прилошке вредности речца 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека их ученици препознају у тексту и нека их у потребе у различитим преводима 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека их поучи, прати и коригује у писменом и усменом изражају.
10. Везници	E, O, MA, SE	<ul style="list-style-type: none"> ◦ препознати и употребити везнике у сложеној реченици. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици на различитим примерима усвоје употребу поменутих везника у сложеној реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека разноврсношћу примера и ситуација анимира вежбање и употребу поменутих везника.
8. Реченица	<ul style="list-style-type: none"> ◦ проста и проширена; ◦ упитна: ред речи у реченици ◦ с конструкцијом изјавне реч. потврдног облика и упитном интонацијом; ◦ с конструкцијом изјавне реченице у одричном облику и упитном интонацијом; ◦ сложена реченица◦ 	<p>Типа: Leggete? Scrivete bene?</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Non leggete? Non scrivete bene? ◦ Chie e` assente? Presenti tutti? <p>Cancella la lavagna, per favore! Apri/chiudi la finestra!...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици понове знање о простој и проширеној реченици, о потврдом и одречном облику изражавања. ◦ нека причају слободно о ситуацијама: у учионици, основна комуникација између наставника и ученика, жеље, понашање у учионици... 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ конкретни рад на тексту и употреба у усменој комуникацији наставника и ученика, као и ученик-ученик нека допринесе слободном изражавању ученика.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ (Рукомет)

Циљ и задаци наставног предмета

Циљеви предмета: Циљ изборног спорта је да разноврсним и систематским моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно образовним подручјима, допринесе интелигентном развоју личности ученика (когнитивном, моторичком, афективном), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди - исходи	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у о-в раду
1. Основни рукометни став, став у одбрани и кретање у основном ставу.	Методом живе речи, аналитички и синтетички објаснити основне појмове у рукомету и методом практичног вежбања кроз фронтални и групни облик рада обучити ученике техници, тактици, елементима са и без лопте, шутирању, нападу, одбрани, групној и индивидуалној тактици, као и да све научене елементе могу успешно применити у самој игри. Научити их терминологији и стручном изражавању. Утицати на ученике да кроз игру и суђење правилно развијају однос према играчима у својој екипи и играчима из противничке екипе. Користити рад у паровима, тројкама и четворкама, ради што бољег савлађивања датих елемената. Кроз практичан рад дати акценат на развој и усавршавање елемената у циљу што бољег и бржег стварања динамичког стереотипа. Научити ученике да суде утакмицу, и да се правилно односе према играчима обе екипе.	Ф.в.1.2.1. Ф.в.1.2.3.	Да разумеју и схвате све елементе тактике и технике у рукомету и све научене елементе да могу једнако добро да примене у самој игри. Да науче да поштују противника (фер плеј), судију, навијаче, и тренере и наставника.	Путем свих васпитно образовних метода и принципа обучавања (свесности и активности, очигледности, систематичности и поступности, доступности и индивидуализације, принципом трајности и прогресије) обучити ученике свим тактичко-техничким елементима рукомета.
2. Бочна кретања и кретања у ширину.		Ф.в.1.2.1. Ф.в.1.2.3.		
3. Дубинска кретања и блок		Ф.в.1.2.1. Ф.в.1.2.3.		
4. Спречавање нападача у шуту		Ф.в.1.2.1. Ф.в.1.2.3.		
5. Блокирање нападача са лоптом		Ф.в.1.2.1. Ф.в.1.2.3.		
6. Пресецање додатих лопти, избијање лопте.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
7. Основни став у нападу, полазак из одбрамбеног става		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
8. Промена правца кретања и вођење на разне начине.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
9. Хватање и додавање лопте у горњем положају.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
10. Хватање и додавање лопте у доњем положају.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
11. Хватање лопте која долази са исте стране којом се баца лопта		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
12. Хватање лопте у трку.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
13. Додавање једном руком изнад рамена.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
14. Додавање једном руком са стране (из зглоба шаке)		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
15. Додавање лопте иза тела и једном руком одоздо.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
16. -17. Шут одозго са тла на гол.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
18. -19. Скок шут одскоком у висину.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
20. Скок шут кроз игру.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
21. Шутирање са отклоном.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
22. Шутирање са крилних позиција		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
23. Елементи одбране (основни став, кретања)		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
24. Зона 6:0		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
25. Зона 6:0 и 5:1		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
26. Напад и контра напад		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
27. -29. Игра на два гола са правилима		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
30. -31. Такмичење између екипа унутар одељења.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
32. Организација и варијанте напада са правилима игре.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
33. -34. Штафетне игре уз примену елемената рукомета		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
34. -35. Организација и правила игре		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада овог изборног предмета јесте да додатно подстиче развој и практичних и теоријских знања ученика која су важна за њихово слободно, спонтано и креативно комбиновање ликовних елемената у области: цртања, сликања, вајања, графике, примењених уметности и визуелних комуникација, а у циљу развоја њиховог креативног мишљења.

Ова изборна настава такође:

омогућава и подстиче развој учениковог спонтаног и креативног мишљења у областима ликовне културе;

омогућава и подстиче ученике на савладавање технолошких поступака ликовног рада у оквиру одређених средстава и медијума;

мотивише ученике на упознавање основних елемената закономерности ликовног језика;

развија способности и веће осетљивости ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја;

ствара услове да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да креативним изражавањем боље упознају њихова визуелна и ликовна својства;

развија способности ученика за визуелно памћење, за повезивање опажених информација као основе увођења у креативно визуелно мишљење;

развија већу осетљивости за ликовне и визуелне вредности које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;

развија моторичке способности ученика и навике за лепо писање;

континуирано подстиче и прати интересовања за посећивањем музеја, изложби и јача потребе код ученика за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;

ствара услове да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;

омогућава разумевање позитивног емоционалног става према вредностима израженим у делима различитих подручја уметности;

развија способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Поступно развијање способности ученика за визуелно памћење и предочавање	Врсте и својства линије; Линија као средство за стварање различитих квалитета површина; Односи величина; Лепо писање са калиграфијом; Компоновање више ритмичких целина у простору; Својства сликарских материјала и подлога; Ритмичко компоновање боја и облика; Коришћење разних материјала за компоновање; Визуелно споразумевање; Временски и просторни низови (цртани филм, стрип); Вајање, врсте вајарског материјала; Везивање тродимензионалних облика у простору; Слободно компоновање; Обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит)		предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, посматрање, слушање	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	учбеник, школска табла, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, излагање, визуелно памћење, разумевање, повезивање, записивање, практичан рад
Поступно оспособљавање ученика за артикулисано ликовно изражавање упознавањем слободног ритмичког компоновања ликовних елемената: линија, облика, боја	Компоновање више ритмичких целина у простору; Ритмичко компоновање боја и облика; Слободно компоновање		предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, слушање, откривање, уочавање	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	учбеник, школска табла, радови ученика, модели-природни материјали, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, практичан рад

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Поступно оспособљавање ученика за ликовно изражавање у стварању колажа, светлинских објеката и у обликовању и преобликовању употребних предмета	Својства сликарских материјала и подлога; Коришћење разних материјала за компоновање; Обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит)		предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, илустративна, слушање, откривање, уочавање	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	учбеник, школска табла, модели, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, практичан рад
Даље развијање способности ученика за конструисање, комбинаторику и обликовање	Односи величина; Лепо писање са калиграфијом; Компоновање више ритмичких целина у простору; Ритмичко компоновање боја и облика; Кориш. раз. матер. за компоновање; Везивање тродим. облика у простору; Обликовање употребних предмета (ситна пластика, накит)		предавање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, уочавање, откривање, симу.		учбеник, школска табла, модели, ликовни материјали, мултимедија	
Проширивање сазнања и искуства ученика у коришћењу различитих материјала и средстава за рад у процесу ликовног изражавања	Својства сликарских материјала и подлога; Коришћење разних материјала за компоновање; Вајање, врсте вајарског материјала		предавање, објашњавање, разговор, практичан рад, посматрање, уочавање, радионица		модели, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, практичан рад
Мотивисање ученика на активан однос према актуелним питањима која се односе на заштиту и унапређ. човекове прир. и култ. средине	Лепо писање са калиграфијом; Ритмичко компоновање боја и облика; Визуелно споразумевање; Временски и просторни низови (цртани филм, стрип); Везивање тродим. облика у простору; Обликовање употребних предмета					

ХОР И ОРКЕСТАР

Циљ и задаци:

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и другог народа .

Остали циљеви и задаци су:

- Да код ученика развије музичке способности и жељу за активним музицирањем/певањем и суделовањем у школским ансамблима;
- Да подстиче креативне способности ученика и смисао за колективно музицирање;
- Да развија навике слушања музике, подстиче доживљај и оспособљеност за разумевање музичких порука;
- Да подстиче стваралачко ангажовање у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- Да развија критичко мишљење.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: Певају и свирају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);	Певање и свирају песама по слуху и са једноставних нотних записа, уз примену основних појмова музичке писмености -народне песме игре -дечје песме -музички речник динамика, темпо, динамичка нијансирања -савлађивање тонских висина		Монолошка, дијалошка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни.	аудитивна, помоћно техничка.	Извођење песме певањем и свирањем на дечјим инструментима, слушање и опажање звукова.
Упознају основне појмове из музичке писмености.	Усвајање музичког писма и појмива : -шеснаестина ноте у групи, -такт 6/8 -а-гол лествица, природна и хармонска -појам предзнака: повисилица , узмах, предтакт.				Аудитивна, помоћно техничка, текстовна.	Извођење, усвајање ритма, опажање и упоређивање, певање и свирање уз примену нових музичких знакова.
Упознају музичка дела уз основне информације о делу и композитору.	Слушање музике: -људски гласови, музички инструменти -навикавање на пажљиво слушање музике -уметничко и народно стваралаштво		Монолишка, дијалошка, слушање аудио примера.		Вербално изражавање, илустровање, слушање музике, опажање, поређење.	
Развијају стваралачке способности.	Слободно импровизовање на инструментима орфовог инструментарија. -осмишљавање покрета уз музику -подстицање на изражајно певање и свирање.		Монолошка дијалошка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни, рад у паровима.	Аудитивна, помоћно техничка.	Креативно изражавање, извођење, импровизовање, певање, свирање на дечјим инструментима, опажање

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљеви и задаци наставног предмета:

Циљ образовно-васпитног рада изборног предмета је да се ученици оспособе за самостално коришћење рачунара.

Задаци наставе информатике и рачунарства

Задаци образовно васпитног рада су:

- упознавање ученика са применом рачунара у различитим областима људске делатности;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- подстицање креативног рада на рачунару;
- оспособљавање за рад на рачунару.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Упознавање ученика са графичким радним окружењем оперативног система.	Увод у предмет. Графичко радно окружење оперативног система. Покретање програма.		вербална метода демонстративна метода илустративна метода	фронтални рад индивидуални рад	рачунар табла уџбеник	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија
Упознавање ученика са организацијом дискова, датотека и директоријума.	Рад у програму за управљање датотекама и директоријумима		вербална метода демонстративна метода илустративна метода. практичан рад	фронтални рад индивидуални рад. Рад у пару	рачунар табла уџбеник	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија Рад у програму Windows Explorer
Упознавање ученика са подешавањем околине за рад на српском језику.	Подешавање радног окружења.		практичне активности разговор	индивидуални рад	рачунар	самосталан рад решавање задатака
Упознавање ученика са инсталацијом додатних уређаја и програма;	Инсталација програма. Инсталација додатних уређаја. Рад са тастатуром и мишем.		вербалне методе учење путем открића решавање задатака практичан рад	фронтални рад индивидуални рад	рачунар	дискусија самосталан рад решавање задатака Рад у Control Panelu Повезивање хардвера са кућиштем рачунара и подешавање

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Упознавање ученика са радом у програму за обраду текста.	Изглед основног прозора. Унос и коригова. текста. Рад са документима. Формат странице, подешавање маргина. Форматирање знакова. Форматирање пасуса. Штампање. Рад са сликама. Цртање у програму за обраду текста.		илустративна метода демонстративна метода учење путем открића решавање задатака вербалне методе практичан рад	индивидуални рад фронтални рад	рачунар уџбеник радни листићи табла постери са задацима	самосталан рад решавање задатака дискусије слушање излагања наставника Рад у програму MicrosoftWord
Упознавање ученика са основним програмима за рад у мултимедији.	Увод у мултимедију. Програми за рад са мултимедијом.		демонстративна метода илустративна метода аудио визуелна метода вербалне методе практичан рад	индивидуални рад фронтални рад рад у тиму	рачунар, дискони са мултимедијалним садржајем.	дискусија самосталан рад Креирање мултимедијалног албума
Оспособљавање ученика за самостално коришћење рачунарских програма.	Примена мултимедије у настави. Коришћење CD-а и DVD-а са аудио и видео садржајима (књиге, енциклопедије, атласи).		демонстративна метода илустративна метода аудио визуелна метода вербалне методе практичан рад	индивидуални рад фронтални рад рад у тиму	рачунар, дискони са мултимедијалним садржајем.	дискусија самосталан рад Прегледање софтвера Тражење података на софтверу

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ MAGYARNYELV - ANYANYELVÁPOLÁS

Bevezetés

- Az anyanyelv szerepe a gyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésében rendkívül nagy. A kommunikáció ma már nehezen képzelhető el a verbális megnyilatkozás formái nélkül. Az egyén érvényesülése a társadalomban nagymértékben függ a nyelvi kifejezőkészség minőségétől, történjen az akár anyanyelven, vagy a társadalmi környezet nyelvén, illetve idegen nyelven.
- Az anyanyelv megfelelő szinten való alkalmazása lehetővé teszi az identitástudat kialakítását, a másokkal való kapcsolatteremtést, növeli az önbizalmat.
- A gondolkodás és a nyelv szorosan kapcsolódik egymáshoz. A nyelvi kifejezőkészség fejlesztése közvetlen kapcsolatban áll az egyén megismerő képességének a fejlődésével, valamint a gondolkodás fejlődésével általában. A nyelvtanulás eredményesebb, ha a nyelvet a kommunikáció szolgálatába állított természetes eszközként kezeljük, ezért nem elszigetelten, a kontextustól elidegenítve kell azt tanítani.
- Fontos, hogy a tanuló felismerje anyanyelvének értékeit, szépségét, mert anyanyelvének helyes és szabatos használata hozzájárul személyiségének gazdagításához és kiteljesítéséhez.
- A magyar nyelv tanulását a gyerekek számára élvezetessé kell tenni, amit tudományosan és módszertanilag jól megalapozott módszerekkel lehet elérni.

ТРЕЋИ РАЗРЕД - 3. osztály

A tárgy célja: Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata az értelmes, kifejező beszéd-készség, a beszédmegértés és az anyanyelven folyó kommunikációs képességek fejlesztése, a tanulók magyar nyelvi tudásának továbbfejlesztése, melynek során meg kell ismerkedniük a magyar nemzeti kultúra elemeivel, a népköltészet és a gyermekirodalom néhány alkotásával. Legyenek képesek anyanyelvükön az életkoruknak megfelelő módon kommunikálni, helyesen és szabatosan megfogalmazni megnyilatkozásaikat. Aktív szókincsüket új szavakkal, szókapcsolatokkal kell bővíteni, hogy minél könnyebben bekapcsolódhassanak a mindennapi kommunikációba. A magyar ábécével kapcsolatos elemi ismereteik birtokában tovább kell fejleszteni írás- és olvasási készségeiket magyar nyelven. Tudatosan meg kell tudniuk különböztetni a magyar beszédhangokat és betűket a szerbektől.

A fő feladatokat a következők:

1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtéskülönbségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.
2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.
3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.
4. El kell sajátíttatni a mondatokkal kapcsolatos tudnivalókat.
5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.

6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat

7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalkozzék össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját, alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet.

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondattal kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismertetésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találos kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kíséreni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínház, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-ket hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

A TANTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A tanulók tevékenysége

Játék a betűkkel és szavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találos kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tisztleteben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljátszása

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

7. Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése
- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

8. Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

9. Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

10. Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

11. Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvényeket oldjonak meg

12. Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

13. A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlapp írása
- rövid levél írása

14. Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)

A tanító tevékenysége

A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.

Irodalom

A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvápolásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>A fő feladatokat a következők: 1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtés különbözőségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények megfigyeltetítő tevékenysége <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészletre készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
<p>2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtésetanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>
<p>3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.</p>						

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
4. El kell sajátítani a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.	A tartalom egységes minden operatív feladatra.		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játéka, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtesetanító tevékenysége</p> <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	Vegyes individuális gyakorló	<p>tanító tevékenysége</p> <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p> <p>A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglevő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.
5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.						
6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat						
7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjon el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalják össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját. alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet. A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)						

САДРЖАЈИ

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondatral kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismerésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találós kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kísérni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínművet, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-eket hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

АКТРИВНОСТИ УЧЕНИКА

Játék a betűkkel és szavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találós kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tiszteltetben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljátszása

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése

- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvénnyeket oldjonak meg

Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlap írása
- rövid levél írása

Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítési feladatok, mondatakotás

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Циљ и задаци наставног предмета

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Русина у целини.

ЗАДАЦИ: Даље овладавање знањима из стилистике, лексикологије, историје књижевног језика и дијалектологије. Такође развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног њивота, систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима и на крају обнављање и систематизација знања из свих подручја.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
разумевање културе и традиције Русина ученик именује делове народне свечане одеће и обуће у прошлости и садашњости русинска села у Војводини (читање са мапе) типична русинска имена, презимена, старе фотографије, стари предмети, стари занати, песме о Војводини догађаји из прошлости, актуелни подаци	Елементи националне културе		игра певање цртање рецитовање разговор питања и одговори	индивидуални фронтални рад у пару рад у групи илустративни текстуални демонстративни дијалошки	табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон	мотивисање читање писање и преписивање постављање питања и давање одговора увежбавање дијалог разумевање препричавање опис састављање кратког речника дидактичке игре певање слушање разговор
именовање активности у слободно време	- Шта деци треба да би била срећна					усмени превод краћи диктат писање краћих литерарних састава
употребљава најједноставније језичке структуре да говори о себи и другима	- Шта одрасли треба да знају					цртање народне дечије игре квиз путовање гледање филма набрајање
позив у посету, телефонски разговор	- Пријатељство					
ученик именује позитивне и негативне особине људи	- У доброту је и снага и мудрост човека					
именовање временских прилика, живота и рада, начина облачења и активности деце током зиме, а посебно током зимског распуста разговор о понашању животиња зими и о томе како хранимо птице разговор о зими на селу и у граду, о играма на снегу и о зимским спортовима	- Зима					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
активности током празника током целе године зимски празници и славља	- Празници и					мотивисање читање писање и преписивање постављање питања и давање одговора увежбавање дијалог разумевање препричавање опис
ученик говори о својој школи, о путу до његове школе, бира најбоље превозно средство, описује учионицу и школско двориште, именује школски прибор живот и рад, начин облачења ученика	- Идеална школа у мојој машти					састављање кратког речника дидактичке игре певање слушање разговор усмени превод краћи диктат писање краћих литерарних састава цртање народне дечије игре квиз путовање гледање филма набрајање
именовање временских прилика, живота и рада, начина облачења и активности деце током лета, а посебно током летњег распуста разговор о понашању животиња лети разговор о лету на селу и у граду, о играма поред воде и летњим спортовима	- Лето		игра певање цртање рецитовање разговор питања и одговори	индивидуални фронтални рад у пару рад у групи илустративни текстуални демонстративни дијалошки	табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон	опис састављање кратког речника дидактичке игре певање слушање разговор усмени превод краћи диктат писање краћих литерарних састава цртање народне дечије игре квиз путовање гледање филма набрајање
информисање ученика о променљивим и непроменљивим врстама речи и о падежима увежбавање разврставања речи по деklinацијама у вербално разликује једину и множину именица очавање разлика између српског и русинског језика	10. Језик					

ШЕСТИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

редни број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Редовна настава	29-32*	1044-1152*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36

редни број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Обавезне ваннаставне активности		
	Час одељенског старешине	1	36
2.	Слободне активности		
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
	Екскурзија	до 2 дана годишње	

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - ШЕСТИ РАЗРЕД

редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ШЕСТИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Српски језик Русинскијезик ¹	4	144
2.	Српски језик ²	3	108
3.	Страни језик: Енглески језик	2	72
4.	Ликовна култура	1	36
5.	Музичка култура	1	36
6.	Историја	2	72
7.	Географија	2	72
8.	Физика	2	72
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Хемија	-	-
12.	Техничко и информатичко образовање	2	72
13.	Физичко васпитање	2	72
УКУПНО: А		24-27*	864-972*
редни број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава / Грађанско васпитање ³	1	36
2.	Страни језик ⁴ : Француски језик Италијански језик	2	72
3.	Физичко васпитање- изборни спорт ⁵	1	36
УКУПНО: Б		4	144
УКУПНО: А+Б		28-31*	1008-1116*
редни број	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ⁶		
1.	Чувари природе	-	-
2.	Свакодневни живот у прошлости	-	-
3.	Цртање, сликање и вајање	1	36
4.	Хор и оркестар	1	36
5.	Информатика и рачунарство	1	36
6.	Матерњи језик са елементима националне културе	2	72
7.	Шах	-	-
8.	Домаћинство	-	-
УКУПНО: В		1-2*	36-72*
УКУПНО: А+Б+В		29-32*	1044-1152*

¹ Назив језика националне мањине у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

³ Ученик бира једну од понуђених наставних предмета и изучава га до краја другог циклуса.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса.

⁵ Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на почетку школске године.

⁶ Школа је дужна да поред обавезних изборних предмета са листе Б, понуди још најмање четири изборна предмета са листе В, за сваки разред, од којих ученик бира један предмет, према својим склоностима, на почетку школске године.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци

Циљ наставе српског језика јесте да осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине и савремене уметности.

Задаци наставе српског језика:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани;
- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и цитаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се ученици њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно працење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;

- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна,
- језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Увођење ученика у грађење речи	Просте, изведене и сложене речи	1.3.5 2.3.4. 3.3.1.	вербална, дијалогска, демонстративна	фронтални, индивидуални	компјутер, уџбеник, радна свеска	препознавање, разликовање, груписање
Упознавање са гласовним системом	Подела гласова и гласовне промене	1.3.1. 2.3.2. 3.3.2.	слушање, уочавање, текстуална	фронтални, индивидуални	рачунар, уџбеници	препознавање, разликовање, груписање
Стицање знања о значењу и функцији придевских заменица	Присвојне, показне, односно-упитне, неодеђене, опште, одричне, повратна заменица СВОЈ	1.3.4 2.3.3. 3.3.4.	демонстративна, текстуална, метод уочавања у тексту	фронтални, индивидуални, групни	наставни листови, рачунар, уџбеник	уочавање, именовање, придруживање, примена стечених знања
Стицање знања о грађењу и значењима глаголских облика	Аорист, Футур II, имперфекат, плусквамперфекат, императив, потенцијал, глаголски прилози и трпни глаголски придев	1.3.10. 2.3.8. 3.3.6.	вербална, текстуална, демонстративна	фронтални, групни	уџбеник, рачунар, наставни листови	меморисање, повезивање, разликовање, примена стечених знања
Проширивање знања о сложеној реченици	Комуникативна и предикатска реченица	1.3.7. 2.3.5. 3.3.5.	текстуална, демонстративна, метод уочавања	фронтални, групни, индивидуални	рачунар, уџбеник, радна свеска	анализа, синтеза, апстраховање, решавање задатака
Уочавање разлика између дугих акцената	Подела речи на слоге; слоготворно Р; правила акцендовања	1.3.3. 2.3.1. 3.3.3.	вербална метода, слушање, демонстративна	фронтални, индивидуални	аудио-визуелна средства, радна свеска	гласовне игре, замишљање, визуелизација
Оспособљавање ученика за слободно исказивање властитих судова приликом анализе књижевног текста	Књижевно-теоријски појмови: лирика, епика, драма; тумачење условљености догађаја и осећања, карактеризација ликова	1.1.1. 1.1.4. 2.1.1. 2.4.1. 3.1.1.	аудио-визуелна, вербална, демонстративна	фронтални, индивидуални	читанка, радна свеска, илустративна, аудио-визуелна средства	дискусија, рад на тексту, анализа, синтеза, апстраховање
Развијање способности за тумачење емоција и мотива у лирици	Мотивска структура песме, Формални оквир песме; Врсте стиха, Стилска средства: Контраст, хипербола, градација	1.4.3. 1.4.4. 1.4.6. 2.4.1. 2.4.2. 3.4.1. 3.4.4.	вербална, демонстративна, текстуална, аудио-визуелна	фронтални, групни, индивидуални	читанка, радна свеска, илустративна средства, рачунар	замишљање и визуелизација, рецитовање, цртање

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Циљ предмета: **Циљ** настави руског језика је би шкољаре звладали основни законџосци руског кнџовног језика на котрим ше буду усно и писмено правилно виражовац, же би упознали, дожили и оспособели ше толковац избрани кнџовни дџла, театрални, филмски и други уметнџцки витвореня зоз руског и шветовог наплџдства.

змісти по обласцох	способ витворйованя роботи	стандарди-исходи	активносци школярох	активносци наставнікох
<p>ГРАМАТИКА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Проверйоване усвоєносци матерії зоз 5. класи • Виречєня по составе и значєню • Главни члєни виречєня • Субєктово додатки • Предикатово додатки • Поняцє прєменлівосци и непременлівосци словох • Меновніки • Номинатив • Генитив • Датив • Акузатив • Вокатив • Инструментал • Локатив • Заменовніки • Прикметніки • Компарација прикметнікох • Дієслова по тирваню • Дієслова по прєходносци • Непременліви файти словох • Дієсловни форми 	<ul style="list-style-type: none"> • Проверйоване и систематизоване усвоєних знаньох зоз прєдходних класох • Усвоєване знаньох о простих виречєньох и часцох виречєня • Поняцє зложеного виречєня • Уводзєне школярох до поняца прєменлівосци и непременлівосци файтох словох • здобуване основних знаньох о меновнікох и значєньох и функцийох припадкох • здобуване основних знаньох о заменовнікох и числовнікох; • здобуване основних знаньох о дієсловах 		<p>Здобуване знаня, повторйоване, замерковйоване, откриване и утвердзоване законїтосцох и процесох, вежбане, виробок и презентоване самостойних вигледовацкох роботох, провадзєне, творєне, виражоване своїх думкох, чувствох, заключєньох, участвоване у дискусиї, анализоване и синтегизоване податкох, фактох и информацийох.</p>	<p>Сообщоване наставних змистох, оргєнізоване и унапрямоване процеса учєня, прєценює и оцєнює уровень и квалитет усвоєваня знаня, прєноши культурни вредносци, прєноши теорийни и практични знаня, формує правилни попатрунок на швет, розвива характер школярох, упознава школярох зоз методами и технікама успишного учєня.</p>
<p>КНІЖОВНОСЦ (ЛИРИКА, ЕПИКА, ДРАМА)</p> <p>Г.К., Писня Бачваня.,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • оспособйоване школярох за толковане мотивох, поетских сликох и 			

<p>Е.К., „Наднічре,, М.К., „Бигалма,, М.С. „Дерегляр,, М.Р. „Салаши,, И.А. „Аска и вовк,, И.Г.К. „Дай ми твою руку,, С.С., „Кед зарно дахто найдзе,, Ш.Г., „Перши крочай,, Ш.Ч. „Сова и млади птички М.К. „Єден окати облак,,</p>	<p>виражуючих средствох у лирскей писні</p> <ul style="list-style-type: none"> • оспособйоване школярох о основох структури епского діла з чежиско на книжовней подоби и формох приповеданя • оспособйоване школярох за толковане драмского діла зоз чежиском на драмскей діі и особох 			
<p>КУЛТУРА ВИРАЖОВАНЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Бешедни вежби: • Приповедане о видуманих подійох на основу датеј теми • Описоване пейзажу • Виразује рецитоване лирских писньох • Виразује читане непознатого тексту • Писмене виражоване • Описоване ентериера и екстериера • Лексични и семантични вежби: синоними и антоними <p>Штири писмени задатки</p> <ul style="list-style-type: none"> • Диктат • Писане словка не • Директна и индиректна бешеда • Писане прикметнікох и числовнікох • Писане заменовнікох Ви и Ваш • Хасноване интерпункції 	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособйоване школярох за самостойне планске и економичне приповедане и преприповедане, описоване, подношене звита рижних формох бешедованя. 			

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да ученици продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика јесу да ученици:

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких структура и речника од око 2000/3000 фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Усвајање нових језичких структура и око 250/400 нових речи и израза ради даљег развијања говорних способности	– даље увежбавање језичких модела усвојених у претходним разредима; – усвајање нових језичких образаца; – читање, анализа и разговор о текстовима чија је тематика блиска ученицима, као и разговор поводом њих		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, усмено и писмено излагање садржаја, богаћење активног речника, рад на тексту, мисаоне операције и процеси, примена стечених знања
2. Разумевање на слух новог текста у оквиру усвојене лексике	– семантизација и асимилација речи у контексту; – одговори на сложенија питања; – постављање питања на основу обрађеног текста; – скраћивање и проширивање датих реченица; – причање доживљаја и догађаја из непосредног искуства на основу заданог плана, давање коментара		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, усмено и писмено излагање садржаја, богаћење активног речника, рад на тексту, мисаоне операције и процеси, драматизација игре замене места
3. Кориговање грешака које ученици чине на свим нивоима српског језика	– комуникативне (говорне и писмене) вежбе: дијалози, причање и препричавање; стављање ученика у одређену комуникативну ситуацију		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	посматрање и слушање, језичке игре, усмено и писмено излагање садржаја, богаћење активног речника, рад на тексту, мисаоне операције и процеси, драматизација игре замене места

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
4. Оспособљавање ученика за самостално читање у себи дужих текстова, у односу на претходни разред, различитог жанра са упознавањем елементарна културе које текстови садрже	– читање текстова на оба српска писма у складу са тематиком; – даље оспособљавање ученика за самостално читање текстова различитог жанра и тежих текстова у односу на претходни разред; – упознавање културног контекста који текстови садрже		вербалне методе, текст метода	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, дечји листови часописи и енциклопедије; речници	посматрање, слушање и читање, истраживање, богаћење активног речника
5. Оспособљавање ученика за анализу текстова	– увођење и савладавање књижевно-теоријских појмова – сиже и фабула у прозном тексту – песничке слике и мотиви; стилске фигуре – ликови; – структура књижевно-уметничког дела		вербалне методе, текст метода	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, филмови, звучни записи	посматрање и слушање уочавање и именовање, језичке игре, богаћење активног речника, мисаоне операције и процеси примена стечених знања; драматизација
6. Оспособљавање ученика за писмено изражавање у оквиру обрађених тема уз даље савладавање основних правописних правила; писање писма, краћих извештаја и др.	– препричавање обрађеног текста: на основу плана и слободно, са променом становишта (лице, број, род, време). – скраћивање и проширивање текста. – заједничко препричавање колективног доживљаја; – писање краћих извештаја, телеграма, бележења телефонских порука. – 4 писм. задат. у току шк.год.		вербалне методе, текст метода, метода писаних радова	фронтални, индивидуални, групни, тандем	школски правопис, речници, презентације	читање, слушање, писање, језичке игре, вежбање, примена стечених знања, богаћење активног речника, праћење и вредновање свог рада и рада других ученика

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
7. Наставом граматике ученици усвајају нова звања о српском језику која ће продуктивно примењивати	<ul style="list-style-type: none"> – структура просте и проширене реченице; – глаголска синтагма, ближи и даљи објекат (указивати и на употребу наглашених и ненаглашених облика личних заменица); – исказивање места, времена, начина, средства, друштва, узрока, прилозима и падежима, односно падешким конструкцијама; – именичка синтагма: атрибут уз именицу у наведеним синтаксичким функцијама 		вербалне методе, текст метода	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, дидактички материјал	мисаоне операције и процеси; вежбање, уочавање, решавање задатака, примена стечених знања
8. Оспособљавање ученика за коришћење језичких приручника и двојезичних речника	<ul style="list-style-type: none"> – даље навикавање и увежбавање ученика за ефикасно служење језичким приручницима и двојезичним речницима 		вербалне методе, текст метода, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	речници, правопис, презентације	анализа, синтеза и др; вежбање, уочавање, решавање задатака, примена стечених знања

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (шеста година учења)

Циљеви предмета: Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативним вештинама и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Welcome to Discovery 101	<p>Користећи уџбеник, паное и таблу, ученици се присећају претходно наученог градива из области граматике и вокабулара.</p> <p>Ученици се упознају с ликовима у књизи који ће их водити кроз наредну годину.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања;</p> <p>разуме текстове (до 150 речи), који садрже претежно познате језичке елементе, а чији садржај је у складу са развојним и сазнајним карактеристикама, искуством и интересовањима ученика</p> <p>разуме и адекватно интерпретира садржај илустрованих текстова (стрипови, ТВ програм, распоред часова, биоскопски програм, ред вожње, специјализовани часописи, информације на јавним местима итд.) користећи језичке елементе предвиђене наставним програмом</p>	<p>наводи ученике на прави пут размишљања.</p> <p>чита текстове први пут и започиње дискусију о истима</p> <p>Подсећа ученике на претходно научене граматичке и језичке конструкције</p>

<p>Money</p>	<p>Користећи уџбенике и сопствено животно искуство, ученици уче о новцу и његовој улози у свету.</p> <p>Користећи доступне паное и остале материјале, обрађују се садашња времена.</p> <p>Повезујући знања ученика из математике, обрађују се бројеви и просте рачунске операције.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.)</p> <p>може да изведе закључак о могућем значењу непознатих речи ослањајући се на општи смисао текста са темом из свакодневног живота</p>	<p>Наводи ученике на међусобну комуникацију на страном језику</p> <p>Даје примере из стварног живота да приближи тему ученицима</p> <p>Наводи ученике да повежу знања из других предмета и примене их на дату тему</p>
<p>Out and About</p>	<p>Користећи уџбенике и сопствена искуства, ученици говоре о саобраћају и путовању.</p> <p>Повезују се знања ученика из матерњег језика о грађењу речи, користећи паное и друге доступне материјале.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са личним искуством и са активностима на часу (позив на групну активност, заповест, упутство, догађај из непосредне прошлости, планови за блиску будућност, свакодневне активности, жеље и избори, итд.)</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика. У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усм. и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију користећи примере из стварног живота.</p> <p>Помаже ученицима да повежу знања из других предмета и примене их на дату тему</p>

Be Careful	<p>Користећи лична искуства, као и уџбеник, прича се о здрављу.</p> <p>Користећи паное и уџбенике, обрађују се граматичке категорије с којима су се ученици први пут срели прошле године</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања;</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p> <p>У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p> <p>У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију, користећи примере из стварног живота.</p> <p>Подсећа ученике на језичке и граматичке конструкције од прошле године, и надграђује на то знање.</p>
Time Detectives	<p>Користећи уџбеник, ученици уче о неким историјским догађајима.</p> <p>Користећи паное и уџбенике, ученици се упознају са новим граматичким категоријама.</p> <p>Повезују се знања ученика о историји и примењују на дату тему.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p> <p>У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију, користећи примере из стварног живота.</p> <p>Упознаје ученике са новим граматичким категоријама и приближава их дајући примере из стварног живота.</p> <p>Помаже ученицима да повежу знања из других предмета и примене их на дату тему</p>

Everyday Life	<p>Користећи уџбенике и своја искуства, ученици уче о разним пословима.</p> <p>Користећи паное и уџбенике, ученици уче нову граматичку категорију модалних глагола.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију, користећи примере из стварног живота.</p> <p>Упознаје ученике са новим граматичким категоријама и приближава их дајући примере из стварног живота.</p>
Fashion	<p>Користећи уџбенике и своја искуства, ученици уче о моди и одећи уопште.</p> <p>Повезујући знања из матерњег језика, уз помоћ уџбеника и паноа, обрађује се компарација придева.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p> <p>слушања</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију, користећи примере из стварног живота.</p> <p>Помаже ученицима да повежу знања из других предмета и примене их на дату тему</p>

<p>Crazy Communication</p>	<p>Користећи уџбенике и своја искуства, ученици уче о говору тела, као и о комуникацији.</p> <p>Повезујући знања из матерњег језика, ученици обрађују сложене реченице, са акцентом на врсту реченица и везнике.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања</p> <p>У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију, користећи примере из стварног живота.</p> <p>Помаже ученицима да повежу знања из других предмета и примене их на дату тему</p>
<p>Our World</p>	<p>Користећи уџбенике и лична искуства, ученици обрађују животну средину и заштиту исте.</p> <p>Повезују се знања из биологије о утицају који људи имају на природу.</p> <p>Користећи уџбенике, ученици се упознају са граматичком конструкцијом кондиционала.</p>	<p>Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.</p> <p>Ученик препознаје принципе граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	<p>разуме општи садржај и издвоји кључне информације из прилагођених текстова после 2-3 слушања</p> <p>У комуникативним контекстима који укључују говорнике учениковог првог језика (Л1) и циљног језика (Л2) преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми) у складу са потребама комуникације.</p>	<p>Наводи ученике на комуникацију, користећи примере из стварног живота.</p> <p>Помаже ученицима да повежу знања из других предмета и примене их на дату тему</p> <p>Упознаје ученике са новим граматичким категоријама и приближава их дајући примере из стварног живота.</p>

Начин остваривања плана и програма

Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођене узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- и у шестом разреду очекује се да наставник ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;
- знања ученика мере се јасно одређеним *релативним* критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, одговарајући часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;
- и у шестом разреду наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
- сви граматички садржаји уводе се без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се евалуира и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
- ученици постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала;
- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности препознавања основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Развијање ликовно-естетског сензибилитета (осетљивости) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима. Визуелно споразумевање. Свет уобразиље у делима ликовне уметности	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.4., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, тимски рад, социјалне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни	уџбеник, школска табла, радови ученика, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, апстраховање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење
Показивање интереса и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција	Светлина. Боја.	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.4., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, решавање проблема, откривање, тимски рад, социјалне активности	фронтални, индивидуални, комбиновани	уџбеник, школска табла, модели, радови ученика, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника
Посматрање и естетско доживљавање дела ликовних уметности	Визуелно споразумевање. Текстура. Светлина. Боја. Свет уобразиље у делима ликовне уметности.	1.1.3., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.2., 1.3.3., 3.3.2.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, откривање, посматрање, уочавање, илустративна	фронтални, индивидуални	уџбеник, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, осмишљавање приче, препознавање, памћење, разликовање

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Развијање љубави према ликовном наслеђу	Визуелно споразумевање.	1.3.1., 1.3.2., 1.3.3., 2.3.1., 3.3.1., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, откривање, посматрање, уочавање, илустративна, теренски рад, метода писаних радова	фронтални, комбиновани	уџбеник, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, усмено излагање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, осмишљавање приче, препознавање, памћење, разликовање, анализа, закључивање
Оспособљавање за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено-научна подручја и развијање интересовања за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења	Визуелно споразумевање.	2.2.1.; 1.3.3., 1.3.4., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, уочавање, илустративна, решавање проблема, тимски рад, социјалне активности, практичан рад	фронтални, групни, комбиновани	уџбеник, модели, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Развијање способности за креативно и апстрактно мишљење	Свет уобразиље у делима ликовне уметности.	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, уочавање, илустративна, практичан рад, експресивне активности, демонстративна	фронтални, индивидуални, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, мулти-медија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, апстраховање
Развијање способности сарадње и самопоуздања у тимском раду	Слободно ритмичко изражавање бојеним мрљама, линијама, светлинама, облицима и волуменима.	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, уочавање, илустративна, практичан рад, демонстративна, тимски рад, социјалне активности, теренски рад	фронтални, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, мулти-медија	посматрање, слушање, одговарање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење
Развијање индивидуалног истраживања односа ликовних елемената на примерима националног и светског ликовног уметничког наслеђа	Текстура. Светлина. Боја.	1.1.1., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, уочавање, илустративна, практичан рад, демонстративна, решавање проблема	фронтални, индивидуални	уџбеник, школска табла, мулти-медија	посматрање, слушање, одговарање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, самосталан рад

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљеви:

- развијање интересовања за музичку културу ;
- развијање музикалности и креативности;
- неговање смисла за заједничко музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима;
- упознавање музичке традиције и културе свога и других народа.

Задаци наставе музичке културе:

- неговање способности извођења музике (певање/свирање);
- стицања навике слушања музике, подстицање доживљаја, оспособљавање за разумевање музике;
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике);
- упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- упознавање занимања музичке струке.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Певање по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје и староградске)	Ученици певају народне, дечје, уметничке песме, каноне, песме наших и страних композитора	1.3.1., 1.3.2.; 3.3.1.	монолошка, слушање аудио- примера, практичан рад	фронтални, индивидуални, групни	аудитивна средства, помоћно- техничка средства	слушање, опажање, извођење
Упознавање основних појмова из музичке писмености	Ученици се упознају кроз обраду песама са F-dur, D-durid-mol лествицом	1.1.1., 1.1.2.; 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3.;3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.1.4.	монолошка, дијалозна, слушање аудио- примера	фронтални, индивидуални, групни	текстуална, аудитивна	опажање, откривање, усвајање, извођење
Упознавање музичких дела уз основне информације о делу и композитору	Ученици слушају вокалне, вокално-инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора, слушају соло и хорску песму уз основне информације о делу и композитору	1.1.1.,1.1.2., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3., 1.2.4.; 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.2.1., 2.2.2.;3.1.1., 3.1.2.,3.1.3., 3.1.4.,3.2.1., 3.2.2.,3.2.3.	монолошка, слушање аудио- примера	монолошка, дијалозна, слушање аудио-примера	текстуална, аудитивна	слушање, опажање, ликовно и вербално изражавање
Развијање стваралачких способности	Ученици кроз импровизацију на доступним инструментима развијају своју музичку креативност; по свом или туђем тексту стварају мелодију	1.4.1.,1.4.2., 1.4.3., 1.4.4.; 3.4.1.,3.4.2., 3 4.3.	монолошка, дијалозна, практичан рад	фронтални, индивидуални	музички инструменти	откривање, креативно стварање, извођење певањем, свирањем, на дечјим инструментима

ИСТОРИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ изучавања наставног предмета историја је културни развој и хуманистичко образовање ученика. Циљ наставе историје је и да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских процеса и токова, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су:

да ученици, уочавајући узрочно-последничне везе, разумеју историјске процесе и токове, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...), као и историју суседних народа и држава.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Разумевање појма „средњи век“ и основних одлика тог историјског периода	Време и просторни оквири. Хронолошки и просторни оквири средњег века. Историјски извори. Хронологија. Лента времена догађаја.	1.1.1., 1.2.1.; 2.1.1., 2.2.2.	показивање, монолошка, разговор, дискусија, демонстративна, посматрање, радионица	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, зидне слике, графоскоп, слајдови, видео касете, рачунар	препознавање, објашњавање, разграничавање, разумевање, закључивање
Разумевање основних одлика феудалног друштва	Доба витеза. Средњи век из бајки. Пирамида. Хијерархије власти. Средњовековна монархија. Вазални односи. Сталешка монархија.	1.1.2., 1.1.4., 1.1.6., 1.2.3.; 2.2.2.	монолошка, демонстративна, кооперативна, метода графичких радова, метода писаних радова, аудио-визуелна, радионица	фронтални, индивидуални, у пару, тандем, групни, комбиновани	уџбеник, текст, историјска карта, графоскоп, слајдови, рачунар	конкретизовање чињеница, разјашњавање, разумевање, повезивање, закључивање
Стицање знања о најзначајнијим државама средњовековне Европе	Варварске државе. Словенске државе. Златно доба Византије. Нове државе западне Европе- Енглеска, Немачка.	1.1.1., 1.1.8., 1.2.2., 1.2.4., 1.2.8.	вербална, монолошка, метода графичких радова, кооперативна, истраживачка, радионица, комбинована	фронтални, индивидуални, у пару, тандем, групни, комбиновани	историјски текстови, историјске карте, зидне слике, слајдови, рачунар	посматрање, читање, бележење, конкретизовање чињеница, коментарисање, само сталан рад, изношење мишљења
Стицање знања о српским средњовековним државама	Срби у новом окружењу. Српски велики жупан. Догађаји/Немањића којима се Срби поносе. Српска самосталност. Сабор у Печуну. Српско царство.	1.1.1., 1.1.4., 1.1.6., 1.1.9., 1.2.1., 2.1.4., 2.2.5., 2.2.7.; 3.1.2., 3.2.1.	вербална, метода писаних радова, илустративна, демонстративна, аудио-визуелна, радионица, играње улога	фронтални, индивидуални, тандем, групни, комбиновани	уџбеник, карте, слике, графоскоп, слајдови, видео касете, рачунар	посматрање, разграничавање, репродуковање, објашњавање појмова, праћење свог рада и рада других, самосталан рад, изношење мишљења

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
СТИЦАЊЕ ЗНАЊА О ЛИЧНОСТИМА КОЈЕ СУ ОБЕЛЕЖИЛЕ СРЕДЊИ ВЕК И ОПШТОЈ И НАЦИОНАЛНОЈ ИСТОРИЈИ	Карло Велики. Константин Велики. Јустинијан. Властимир. Часлав. Немањићи. Лазаревићи. Мрњавчевићи. Јефимија. Бранковићи.	1.1.2., 1.1.7., 1.1.8., 1.1.9., 1.2.4., 1.2.7.; 2.1.1., 2.1.4., 2.1.6., 2.2.1., 2.2.3.; 3.1.1., 3.1.4., 3.1.5., 3.2.3.	вербална, метода писаних радова, метода графичких радова, дискусија, демонстративна, аудио-визуелна, кооперативна, радионица	фронтални, индивидуални, тандем, групни, комбиновани	учбеник, зидне слике, графоскоп, слајдови, ТВ, видео касете, рачунар	конкретизовање чињеница, разграничавање, препознавање, генерализовање, објашњавање, повезивање, закључивање, дефинисање закључака
РАЗУМЕВАЊЕ УЛОГЕ РЕЛИГИЈЕ У ДРУШТВУ СРЕДЊЕГ ВЕКА	Христијанизација. Хришћанска црква. Црквена организација. Велики раскол и његове последице. Појава ислама и утицај на Европу. Покрштавање. Ходочашће/света места. Аутокефалност код Срба. Јерес.	1.1.4., 1.1.5., 1.1.10., 1.2.1., 1.2.3., 1.2.5.; 2.1.4., 2.1.5., 2.2.1., 2.2.4.; 3.1.2., 3.1.4., 3.1.5., 3.2.4. Тумачења	вербална, метода писаних радова, аудио-визуелна, дискусија, кооперативна, радионица	фронтални, индивидуални, тандем, групни, комбиновани	учбеник, зидне слике, графоскоп, слајдови, ТВ, видео касете, рачунар	конкретизовање чињеница, разграничавање, генерализовање, препознавање, објашњавање, повезивање, закључивање, дефинисање закључака
УПОЗНАВАЊЕ КУЛТУРНИХ И ТЕХНИЧКИХ ДОСТИГНУЋА СРЕДЊОВЕКОВНЕ ЕВРОПЕ	Историски извори. Грчко-римско наслеђе. Писменост. Арапско-исламска култура и њени утицаји. Јужни словени и њихова рана култура. Појам средњовековне културе. Културне области. Средњовековни изуми и буђење народа.	1.1.6., 1.1.9., 1.1.10., 1.2.2., 1.2.3., 1.2.4.; 2.1.4., 2.1.6., 2.2.1., 2.2.4.; 3.1.5., 3.2.7. Тумачење	вербална, метода писаних радова, демонстративна, аудио-визуелна, дискусија, радионица	фронтални, индивидуални, тандем, групни, комбиновани	учбеник, зидне слике, графоскоп, слајдови, ТВ, видео касете, рачунар	конкретизовање чињеница, генерализовање, препознавање, разграничавање, објашњавање, повезивање, закључивање, дефинисање закључака

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2 циклуса	методе рада	образи рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање културног наслеђа Срба у средњем веку	Рана култура код Срба. Ћирило и Методије. Мирослављево јеванђеље. Свети Сава. Теодосије. Најзначајније задужбине. Хералдик. Значај Хиландара. Словољубље. Запис на Косовском стубу.	1.1.6., 1.1.8., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.7.; 2.1.1., 2.1.4., 2.2.2., 2.2.3.; 3.1.1., 3.1.4., 3.2.1., 3.2.3. Тумачење	вербална, метода писаних радова, демонстративна, дискусија, радионица	фронтални, индивидуални, тандем, групни, комбиновани	уџбеник, зидне слике, графоскоп, слајдови, ТВ, видео касете, рачунар	конкретизовање чињеница, генерализовање, разграничавање, препознавање, објашњавање, повезивање, закључивање, дефинисање закључака
Коришћење историјских карата за период средњег века	Хронолошки и просторни оквири светске цивилизације. Сеобе народа. Распад Франачке државе. О насељавању балканског полуострва. Крсташки ратови. Срби од VII до XV века. Арабљани-свети рат.	1.1.9., 1.2.4.; 2.2.3.; 3.2.4. Тумачење	вербална, метода писаних радова, демонстративна, дискусија, кооперативна		уџбеник, зидне слике, графоскоп, слајдови, ТВ, видео касете, рачунар	закључивање, дефинисање закључака
Подстицање ученика на коришћење историјских извора	Основни историјски извори (писани-архив, библиотека). Легенда о краљу Артуру. Музеј (оруђе, оружје). Оригинални записи (историсјки роман данас). Косово-Косовска девојка-Браћа Југовић. Епске књижевне песме (гусле).	1.1.3., 1.1.6., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3.; 2.2.1., 2.2.3.	монолошка, дијалошка, илустративна, демонстративна, истраживачка, решавање задатака, интерактивна, игра		уџбеник, историјска карта, зидне слике, графоскоп, слајдови, видео касете, рачунар	учавање, запажање, меморисање, именовање, разликовање, упоређивање, решавање проблема, примењивање стечених знања
Развијање критичког односа према историјским изворима	Усмено предавање. Бој на Косову. Митологија Словена. Улога витеза кроз снагу змаја. Стефан Душан (силни) на Светој Гори. Ресавска школа (манастир).	1.1.8., 1.2.1., 1.2.2., 1.2.3.; 2.2.2., 2.2.4., 2.2.5.; 3.1.1., 3.1.6.				

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви наставног предмета:

- усвајање знања о природно-географским и друштвено-географским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору;
- стварање реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету;
- стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.

Задаци наставе географије:

- стицање знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
- картографско описмењавање, употреба картографских карата и других извора информација у процесу учења и истраживања у свакодневном животу;
- стицање знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- разумевање узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу;
- развијање географског мишљења заснованог на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору и времену;
- развијање естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- стицање знања о основним појмовима о становништву, насељима и привреди и уочавање њиховог просторног размештаја;
- разумевање утицаја природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва, насеља и привредних делатности;
- стицање знања о основним географским одликама Европе, њеним регијама и државама;
- стицање знања о основним географским одликама ваневропских континената и њихових регија;
- упознавање улоге и значаја међународних организација за решавање економских, социјалних, културних и хуманитарних проблема у свету;
- стицање знања о основним географским одликама Републике Србије и њеним регионалним центрима;
- развијање ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
- развијање толеранције, националног, европског и светског идентитета;
- стицање знања, развијање вештина и ставова из географије кроз самостално учење и истраживање и њиховој примени у свакодневном животу;
- развијање опште културе и образовања ученика.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање основних појава, процеса и феномена у хидросфери и географски размештај хидрографских објеката, схватање значаја воде за живот на Земљи	Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде, кретање морске воде и разуђеност обала. Воде на копну (реке и језера), загађивање вода у мору и на копну и њихова заштита.	1.2.3.; 2.1.3., 2.1.4.; 3.1.1.	вербална, текстуална, илустративна, аудио-визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	слушање, излагање делова садржаја, рад на тексту, рад са картом, одговарање
Упознавање биљног и животињског света, утицаја природних фактора и човека на њихов развој, хоризонталног и вертикалног распореда, као и међусобне условљености и значаја	Биљне заједнице и животињски свет на земљи. Значај, заштита и унапређивање биљног и животињског света.	1.2.3.; 2.1.3., 2.2.2. 3.2.2.	вербална, текстуална, илустративна, аудио-визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	слушање, излагање делова садржаја, рад на тексту, рад са картом, одговарање
Упознавање људских активности које утичу на квалитет животне средине, упознавање основних појмова из географије становништва и насеља, схватање значаја и улоге природних, друштвених и привредних чинилаца, схватање појмова природне и географске средине	Екумена, структура светског становништва, миграција светског становништва и насеља Земље.	1.3.1.; 2.1.3., 2.1.4. 3.1.1.	вербална, текстуална, илустративна, аудио-визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	описивање, излагање, дискусија
Стицање основних знања о привреди, њеној подели и факторима развоја	Привреда: подела на привредне делатности и гране, утицај природних и друштвених фактора на привреду.	1.3.2.; 3.3.2.	вербална, текстуална, илустративна, аудио-визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	описивање, излагање, дискусија
Упознавање најважнијих међународних организација и интеграцијских процеса у Европи и свету, као и њиховог значаја за политички, економски и културни развој	Регионална и политичка подела, интеграцијски процеси у Европи и свету (ЕУ, НАТО, УН, Г10)	1.1.3., 1.4.2.; 2.1.4., 2.4.2.; 3.1.1., 3.4.2.	вербална, текстуална, илустративна, аудио-визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	дискусија, самосталан рад

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Разумевање значаја и домета међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима	Регионална и политичка подела, интеграцијски процеси у Европи и свету (ЕУ, НАТО, УН, Г10)	1.1.3.; 2.1.4., 2.4.2. 3.1.1., 3.4.2.	вербална, текстуална, илустративна, аудио- визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	описивање, дискусија
Упознавање најважнијих природних, друштвених и економско-географских одлика Европе и специфичности њених регија и држава	Природно географске одлике-разуђеност европског континента, клима, живи свет и воде	1.1.3. ; 2.1.4.; 3.1.1.	рад са картом	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	описивање, дискусија
Самостално коришћење географске карте као извора географских информација у процесу стицања нових знања и истраживања и у свакодневном животу	Друштвено економске одлике-становништво (број, насељеност, састав, миграције), насеља. Природна богатства и привреда.	2.1.3.	текстуална, илустративна, аудио- визуелна	комбиновани	уџбеник, карта, слике, рачунар	одговарање, дискусија, самосталан рад
Оспособљавање за коришћење географске литературе и различитог илустративног материјала ради лакшег савлађивања наставног градива и оспособљавања за самостални рад	Коришћење различитих врста карата на сваком часу.	1.1.3.; 2.1.4.; 3.1.1.	рад са картом	индивидуални, у пару	уџбеник, карта, слике, рачунар	самосталан рад, рад у паровима
Поседовање осећања социјалне припадности и привржености сопственој породици, нацији и култури, познавање традиције и учествовање у њеном очувању, познавање и поштовање традиције других народа, заједница и социјалних група	Коришћење различитих врста илустративног материјала, табела, графикона и књига на сваком часу.	2.1.3.	текстуална, илустративна, аудио- визуелна	индивидуални	уџбеник, карта, слике, рачунар	самосталан рад, рад у паровима

ФИЗИКА

Циљ и задаци наставног предмета

Општи циљ наставе физике јесте да ученици упознају природне појаве и основне природне законе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу.

Остали циљеви и задаци наставе физике су:

- развијање функционалне писмености;
- упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици;
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона;
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појмовима кроз истраживање;
- развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања;
- развијање логичког и апстрактног мишљења;
- схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења;
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја;
- развијање способности за примену знања из физике;
- схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине;
- развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи;
- развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Кроз већи број занимљивих и атрактивних демонстрационих огледа, који манифестују појаве из различитих области физике, схвати како физика истражује природу, да је материјални свет погодан за истр. и постављање бројних питања	Огледи који илуструју различите физичке појаве. Демонстрациони огледи: кретање куглице по Галилејевом жљебу, кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављено дугу провидну цев са течношћу.	1.7.2.; 2.7.2., 2.7.3.	демонстративна, експериментална	фронтални, групни	кугле, мензура, стрма раван	посматрање, описивање, дискусија, практичан рад, извођење експеримента
Уме да рукује мерилима и инструментима за мерење одговарајућих физичких величина: метарска трака, лењир са милиметарском поделом, хронометар, мензура, вага, динамометар	Мерење дужине, запремине и времена. Демонстрациони огледи: приказивање неких мерних инструмената. Лабораторијска вежба: Мерење димензија малих тела лењиром са милиметарском поделом, Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре	1.4.1., 1.4.2., 1.4.3., 1.4.5., 1.4.6., 1.7.1., 1.7.2.; 2.4.3., 2.4.4., 2.7.1., 2.7.2., 2.7.3.; 3.7.1., 3.7.2.	дијалoшка, демонстративна, експериментална	фронтални, групни, индивидуални	рачунар са пројектором, метарска трака, мензура, хронометар	разговор, дискусија, решавање проблема
Само упозна појам грешке и значај релативне грешке, а да зна шта је апсолутна грешка и како настаје грешка при читавању скала и мерних инструмената	Појам средње вредности мерене величине и грешке при мерњу. Демонстрациони оглед: приказивање неких мерних инструмената.	1.4.1., 1.4.2., 1.4.3., 1.4.5., 1.4.6., 1.7.1., 1.7.2.; 2.4.3., 2.4.4., 2.7.1., 2.7.2., 2.7.3.; 3.7.1., 3.7.2.	дијалoшка, демонстративна, монолошка	фронтални, групни	метарска трака, хронометар	разговор, дискусија, решавање проблема

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Користи јединице СИ система за одговарајуће физичке величине: m, s, kg, N, m/s, Pa...	Основне и изведене физичке величине и њихове јединице. Међународни систем мера.	1.4.3.; 2.4.1., 2.4.2., 2.4.3., 2.6.1.	монолошка, дијалoшка	фронтални, индивидуални	графo-фолија, рачунар са пројектором	разговор, дискусија
Усвоји основне представе о механичком кретању и зна величине које карактеришу равномерно праволинијско кретање и средњу брзину као карактеристику променљивог праволинијског кретања	Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања. Појмови и величине којима се описује кретање. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина. Демонстрациони огледи: кретање куглице по Галилејевом жљебу, кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављено дугу провидну цев са течностима.	1.2.1., 1.2.2., 1.2.3.; 2.2.2., 2.6.1., 2.6.2., 2.7.1., 2.7.2.; 3.2.1.	дијалoшка, демонстративна, монолошка	фронтални	куглице, стрма равна, хронометар, мензура, рачунар са пројектором	посматрање, описивање, решавање проблема, извођење експеримента
На основу појава узајамног деловања тела схвати силу као меру узајамног деловања тела која се одређује интензитетом, правцем и смером	Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања. Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно). Демонстрациони огледи: истезање и сабијање еластичне опруге, слободно падање, привлачење и одбијање наелектрисаних тела, привлачење и одбијање магнета.	1.7.1., 1.7.2.; 2.7.2.; 3.4.1., 3.4.3.	дијалoшка, демонстративна	фронтални, групни	куглице, опруге, пластични лењери, магнети, рачунар са пројектором	откривање, посматрање, описивање, дискусија, практичан рад, извођење експеримента

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Усвоји појам масе и тежине и прави разлику између њих	Инертност тела. Закон инерције (Први Њутнов закон механике). Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови.	2.4.1.	дијалoшка, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни	чаша са водом, пингпонг лоптица, штипаљка, рачунар са пројектором	посматрање, описивање, дискусија, решавање проблема, демонстрирање
Уме да одреди густину чврстих тела и густину течности мерењем њене масе и запремине	Густина тела. Одређивање густине чврстих тела. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине.	1.4.1., 1.4.2., 1.4.3., 1.4.6., 1.7.1., 1.7.2.; 2.1.5., 2.4.2., 2.4.3., 2.7.2., 2.7.3.	дијалoшка, монолошка, текстуална	фронтални, групни	рачунар са пројектором, каменчић, кључ, златан прстен, мензура, вага, радни листови	посматрање, описивање, дискусија, практичан рад, извођење експеримента
Усвоји појам притиска, схвати преношење спољњег притиска кроз течности и гасове и разуме Паскалов закон	Притисак чврстих тела. Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена.	1.1.3.; 2.1.1., 2.1.2. 2.1.6.; 3.1.3., 3.1.4.	монолошка, дијалoшка, демонстративна	фронтални, индивидуални	рачунар са пројектором	повезивање, откривање релација и њихово математичко изражавање

МАТЕМАТИКА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе математике у основној школи јесте: да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и зависности у животу и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике:

- да ученици стичу знања неопходна за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- да ученици стичу основну математичку културу потребну за откривање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- да развија ученикову способност посматрања, опажања и логичког, критичког, стваралачког и апстрактног мишљења;
- да развија културне, радне, етичке и естетске навике ученика, као и математичку радозналост у посматрању и изучавању природних појава;
- да ученици стичу способност изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- да изграђује позитивне особине ученикове личности, као што су: истинољубивост, упорност, систематичност, уредност, тачност, одговорност, смисао за самостални рад;
- да ученици усвоје основне чињенице о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- да ученици савладају основне операције с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и основне законе тих операција;
- да ученици упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе;
- да оспособи ученике за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- да ученицима омогући разумевање одговарајућих садржаја природних наука и допринесе радном и политехничком васпитању и образовању;
- да интерпретацијом математичких садржаја и упознавањем основних математичких метода допринесе формирању правилног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика;
- да ученици стичу навику и обучавају се у коришћењу разноврсних извора знања.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Схватање потребе увођења негативних бројева, упознавање структуре скупова целих и рационалних бројева, појмова супротног броја, реципрочног броја и апсолутне вредности број	Појам негативног броја. Скуп целих бројева (Z). Цели бројеви на бројевној правој. Супротан број. Апсолутна вредност целог броја. Упоредивање целих бројева. Скуп рационалних бројева (Q). Приказивање рационалних бројева на бројевној правој. Уређеност скупа Q .	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3; 2.1.1.	откривање, вербална, демостративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, решавање проблема	фронтални, индивидуални, групни	учбеник, наставни лист, табла, маркер	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, самосталан рад, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси
Упознавање и савладавање основне рачунске операције у скуповима Z и Q и потпуно увежбање и извођење тих операција, уз коришћење њихових својстава	Основне рачунске операције с целим бројевима и њихова својства. Рачунске операције у скупу Q и њихова својства.	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3, 1.1.4., 1.1.5. 2.1.1., 2.1.2., 2.1.4; 3.1.3	откривање, вербална, демостративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација	фронтални, индивидуални, тандем, групни	учбеник, табла, маркер	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси
Читање и састављање разних једноставнијих израза са рационалним бројевима и израчунавање њихове бројевне вредности	Изрази са рационалним бројевима	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3, 1.1.4., 1.1.5; 2.1.1., 2.1.2., 2.1.4; 3.1.1., 3.1.2, 3.1.3.	откривање, вербална, демостративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, тестирање, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, тандем, групни	учбеник, наставни лист, табла, маркер, рачунар	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси, праћење, бележење, примена стечених знања, откривање релације и њихово математичко изражавање

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање и умеће да решавају једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева	Једначине и неједначине познатих облика-решавање и примена	1.1.6., 1.2.1.; 2.1.4., 2.2.5.; 3.1.3.	решавање проблема, откривање, вербална, демонстративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, тестирање	фронтални, индивидуални, тандем, групни	учбеник, наставни лист, табла, маркер	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси, праћење,
Разумевање проценат начина изражавања и умеће да тај рачун примењују у пракси	Процент и примена	1.5.4.; 2.5.4.; 3.5.4.	откривање, вербална, демонстративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, тестирање, кооперативан тимски рад		учбеник, наставни лист, табла, маркер, слике, звучни запис	бележење, примена стечених знања, откривање релације и њихово математичко изражавање, замишљање, визуелизација
Упознавање класификације троуглова и четвороуглова и знање њихових основних својстава	Троугао, однос страница, врсте троуглова према страницама. Углови троугла, збир углова, врсте троуглова према угловима. Однос између страница и углова троугла. Четвороугао, врсте четвороуглова (квадрат, правоугаоник, паралелограм, ромб, траpez, делтоид), углови четвороугла. Паралелограм, својства, појам централне симетрије. Врсте паралелограма, правоугли паралелограм. Траpez, својства, средња линија, врсте трапеza, једнакокраки траpez.	1.3.2. 2.3.1., 2.3.2. 3.3.1., 3.3.2.	откривање, вербална, демонстративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, тестирање, решавање проблема, игра		учбеник, наставни лист, табла, маркер, слике, звучни запис, рачунар, модел (геометријске фигуре)	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси, праћење, бележење, примена стечених знања, откривање релације и њихово математичко изражавање, практичан рад, самосталан рад

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Схватање релације подударности и њених својстава и умеће примењивања у извођењу основних конструкција троугла и четвороугла	Конструкција неких углова (60° , 120° , 30° , 45° , 75° , 135°). Подударност троуглова (интерпретација). Основна правила о подударности троуглова, закључивање о једнакости аналогних елемената. Основне конструкције троуглова. Описана кружна линија око троугла и уписана у њега, висина и тежишна дуж. Четири значајне тачке у троуглу и њихова конструкција. Конструкција паралелограма. Основне конструкције трапеца.	1.3.2.; 2.3.2.; 3.3.2.				
Схватање једнакости површина геометријских фигура и учење правила о израчунавању површина троуглова, паралелограма и других четвороуглова	Појам површине фигуре-површина правоугаоника. Једнакост површина фигура. Површина паралелограма, троугла, трапеца. Површина четвороугла са нормалним дијагоналама.	1.3.2., 1.4.1., 1.4.4. 3.3.2., 3.4.1.	откривање, вербална, демостративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, тестирање	фронтални, индивидуални, тандем, групни	уџбеник, наставни лист, табла, маркер, слике, звучни запис	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси, праћење, бележење, примена стечених знања, откривање релације и њихово математичко изражавање
Примењивање правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним практичним задацима	Површина паралелограма, троугла, трапеца. Површина четвороугла са нормалним дијагоналама.	1.3.2., 1.4.1., 1.4.4.; 3.3.2., 3.4.1.				

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Усвајање елемената дедуктивног закључивања (правилно формулисање тврђења, правилно коришћење свих везника „и”, „или” „ако... онда” и „ако и само ако”; осећање потребе за извођењем доказа и умеће да то ураде у једноставним случајевима)	Основна правила о подударности троуглова, закључивање о једнакости аналогних елемената.	1.3.2.; 2.3.2.; 3.3.2.	откривање, вербална, демонстративна, илустративна, решавање задатака, уочавање, симулација, тестирање	фронтални, индивидуални, тандем, групни	учбеник, наставни лист, табла, маркер, слике, звучни запис	слушање, одговарање, записивање, преписивање, посматрање, описивање, дискусија, решавање задатака, коришћење литературе, решавање проблема, мисаоне операције и процеси, праћење, бележење, примена стечених знања, откривање релације и њихово математичко изражавање

БИОЛОГИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе биологије јесте да ученици усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о животном простору, начину живота, основној грађи, разноврсности и значају животињског света.

Задаци наставе биологије:

- развијање љубави према природи и осећања дужности да је очувају за себе и будуће генерације;
- развијање основне научне писмености, логичког расуђивања, објективности и критичког мишљења;
- упознавање спољашње и основне унутрашње грађе праживотиња;
- упознавање спољашње и основне унутрашње грађе животиња;
- поступно и систематично упознавање разноврсности животињског света;
- развијање одговорног односа према животињама;
- разумевање еволутивног развоја живог света;
- развијање хигијенских навика и здравствене културе.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Уочавање потребе за класификовањем живог света због његове велике разноврсности	Разноврсност живог света. Разноврсност царства животиња и биодиверзитет.	1.1.4.; 2.1.3.; 3.1.4.	демонстративна, илустративна	фронтални, групни	зидне слике, графоскоп, рачунар	посматрање, уочавање, репродукција, разликовање
Уочавање сличности и разлике у грађи и начину живота биљака, гљива и животиња	Основне разлике између биљака, гљива и животиња	1.1.3.; 2.1.2.; 3.1.3.	уочавање, монолошка, дијалoшка, интеракција, дискусија	фронтални, индивидуални, групни	графоскоп, рачунар, микроскоп	праћење, бележење, истраживање, разликовање
Упознавање основних појмова о природном систему животиња	Свет животиња-настанак и развој животиња. Разноврсност животиња-преглед главних група	1.3.8., 1.3.9.; 2.3.5.; 3.1.5.	илустративна, монолошка, дијалoшка	фронтални, групни	графоскоп, дијапројектор, рачунар	праћење, бележење, меморисање, разликовање
Упознавање животног простора, начина живота, грађе, разноврсности и значаја праживотиња	Праживотиње- хетеротрофни протисти, једноћелијска организација, разноврсност. Амебе–животни простор, начин живота, грађа. Разноврсност и значај. Бичари–животни простор, начин живота, грађа, колонијалност. Разноврсност и значај. Трепљари–животни простор, начин живота, грађа. Разноврсност и значај. Упоредни преглед грађе праживотиња– корелација са функцијом и животном средином (табеларни или илустративни приказ). Вежба: Живот у капи воде– посматрање слатководних праживотиња под микроскопом.	1.2.1., 1.6.4., 1.1.3.; 2.1.2., 2.6.4.; 3.1.3.	монолошка, дијалoшка, илустративна, демонстративна, слушање, експериментална, откривање	фронтални, индивидуални, тандем	зидне слике, графоскоп, рачунар, микроскоп, нативни препарати	посматрање, препознавање, именовање, експериментисање, праћење, бележење, репродукција, цртање

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање животног простора, начина живота, спољашње грађе и основе унутрашње грађе, разноврсност и значај сунђера, дупљара, црва, мекушаца, зглавкара и бодљокожаца	Садржај 1	1.2.3., 1.2.4., 1.2.7., 1.6.1.; 2.2.2., 2.2.8., 2.2.3., 2.6.1., 2.6.3.; 3.2.1., 3.2.4., 3.2.5., 3.6.1., 3.6.3.	монолошка, демонстартивна, илустративна, посматрање, слушање, дискусија, уочавање, аудио-визуелна, решавање задатака, решавање проблема, разговор, квиз	фронтални, индивидуални, тандем, групни	учбеник, енциклопедије, зидне слике, модели, природни материјал, микроскоп, графоскоп, дијапројектор, ТВ, ДВД, рачунар	класификовање, читање, писање, експериментисање, разврставање, праћење, бележење
Схватање улоге инсеката у природи	Улога инсеката у природи и значај за човека. Занимљивости из живота инсеката.	1.3.1., 1.1.5.; 2.1.4.; 3.1.5.	монолошка, дијалогска, илустративна	фронтални, индивидуални	ТВ, ДВД, рачунар	посматрање, уочавање, повезивање
Упознавање болести које изазивају или преносе животиње, начин преношења и превенције	Паразитске праживотиње (дизентерична амеба, маларични паразит, изазивач болести спавања–начини преношења, мере превенције. Пљоснати црви-паразитске врсте, начини преношења и мере превенције. Ваљкасти црви-паразитске врсте, начини преношења и мере превенције. Крпељи-болести које преносе и мере превенције.	1.5.1., 1.5.2., 1.5.3., 1.5.5; 2.5.1.; 3.5.1.	дијалогска, илустративна, откривање, интеракција	фронтални, индивидуални, групни	енциклопедије, зидне слике, графоскоп, рачунар	слушање, праћење, бележење, уочавање, повезивање, разликовање, меморисање

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање животног простора, начина живота, грађе, разноврсности и значаја риба, водоземаца, гмизаваца, птица и сисара	Садржај 2	1.2.3., 1.2.4., 1.2.7., 1.6.1.; 2.2.2., 2.2.8., 2.2.3., 2.6.1., 2.6.3.; 3.2.1., 3.2.4., 3.2.5., 3.6.1., 3.6.3.	монолошка, дијалoшка, разговор, дискусија, демонстративна, илустративна, откривање, писани радови, интерактивна, квиз	фронтални, индивидуални, тандем, групни	учбеник, енцикло- педије, модели, зидне слике, графоскоп, дијапројек- тор, рачунар, ТВ, ДВД, микроскоп, када за дисекцију, лаборариј. прибор	слушање, посма- трање, уочавање, именовање, пре- познавање, кому- ницирање, репро- дукција, мемори- сање, придружива- ње, повезивање, разликовање, гру- писање, класифи- ковање, читање, писање, разврста- вање, праћење, бе- лежење, упоређи- вање, експери- ментисање
Схватање значаја бриге о потомству птица и сисара	Птице-брига о потомству. Сисари-брига о потомству.	1.3.1.; 2.3.4.; 3.3.3.	дијалoшка, демонстративна	фронтални, индивидуални	ДВД, рачунар	уочавање, меморисање
Схватање значаја одговорног односа према животињама	Фактори угрожав. и значај зашт. животиња. Суживот људи и животиња. Одговоран однос према животињама (животиње за друштво–љубимци, домаће животиње, огледне животиње, крзнашице).	1.4.6., 1.5.3.; 2.5.1.; 3.3.6.	дијалoшка, дискусија, илустративна	фронтални, индивидуални, групни	ТВ, ДВД, рачунар	посматрање, слушање, примена стечених знања
Сазнавање основне научне чињенице о току и развоју живота на Земљи и етапе земљине историје	Живот на Земљи. Геолошка доба, календар живота. Борба за опстанак– Чарлс Дарвин.	1.3.8, 1.3.10; 2.3.6.; 3.3.5.	монолошка, дијалoшка, дискусија, илустративна, демонстративна	фронтални, индивидуални	зидне слике, графоскоп, рачунар	слушање, посматрање, повезивање, меморисање

Сазнавање да живот на Земљи има историју са којом се могу упознати на основу фосилних остатака (записа)	Докази еволуције. Изумрли гмизавци.	1.3.9.; 2.3.5.; 3.3.5.	монолошка, илустративна, аудио-визуелна, дискусија	фронтални, индивидуални, групни	природни материјал, графоскоп, рачунар	праћење, бележење замишљање, визуелизација, меморисање, репродукција, посматрање
Разумевање еволуције живог света и схватање њеног значаја у формирању савременог биолошког мишљења	Борба за опстанак– Чарлс Дарвин	1.3.8., 1.3.10.; 2.3.5., 2.3.6.; 3.3.5., 3.3.6.	монолошка, демонстративна, илустративна, разговор, дискусија	фронтални, индивидуални	учбеник, графоскоп, рачунар	учавање, повезивање, репродукција

1. Сунђери–животни простор, начин живота, грађа на нивоу опште организације. Разноврсност и значај.
Дупљари–животни простор, начин живота, грађа на нивоу опште организације (хидра). Разноврсност (хидре, корали, морске сасе, медузе), значај.
Пљоснати црви–животни простор, начин живота, спољашња грађа и основи унутраш. грађе. Разноврсност (планарије, метиљи, пантљичаре), значај.
Валкасти црви–животни простор, начин живота, спољашња грађа и основи унутрашње грађе (човечија глиста). Разноврсност и значај.
Чланковити црви–животни простор, начин живота, спољашња грађа и основи унутрашње грађе (кишна глиста). Разноврсност (морски чланковити црви, кишне глисте, пијавице), значај.
Мекушци–животни простор, начин живота, спољ. грађа и основи унутраш. грађе (шкољка). Разноврсност (пужеви, шкољке и главноношци), значај.
Вежба: разврставање пужева и шкољки на основу изгледа љуштуре.
Зглавкари–опште одлике и разноврсност (ракови, пауци, шкорпије, крпељи, стоноге, инсекти).
Ракови–животни простор, начин живота, спољашња грађа и основи унутрашње грађе (речни рак). Разноврсност и значај.
Пауци–животни простор, начин живота и спољашња грађа. Разноврсност и значај. Занимљивости из живота паука.
Шкорпије–животни простор, начин живота и спољашња грађа. Разноврсност и значај.
Крпељи–животни простор, начин живота, спољашња грађа и разноврсност.
Стоноге–начин живота, спољашња грађа и разноврсност.
Инсекти–животни простор, начин живота, спољашња грађа и разноврсност.
Бодљокошци– животни простор, начин живота, спољашња грађа. Разноврсност (морске звезде, морски јежеви, морске змијуљице, морски краставци, морски кринови), значај.

Упоредни преглед грађе сунђера, црва, мекушаца, зглавкара, бодљокожаца – табеларни или илустративни приказ.

2.

Хордати–основне одлике хордата на примеру копљаче– компарација са претходним групама животиња. Разноврсност хордата, значај.

Кичмењаци–грађа и разноврсност.

Рибе–начин живота, грађа и корелација са стаништем (шаран). Разноврсност (ајкуле, раже, штитиноше, кошљорибе), значај.

Вежба: Дисекција рибе.

Прелазак на копнени начин живота.

Водоземци–начин живота, грађа и корелација са стаништем (жаба). Размножавање и развиће. Разноврсност (жабе, даждевњаци, мрмољци), значај.

Гмизавци–начин живота, грађа и корелација са стаништем (гуштер). Размножавање, регенерација. Разноврсност (гуштери, змије, корњаче, крокодили), значај. Изумрли гмизавци.

Птице–начин живота, грађа и корелација са стаништем. Размножавање; Сеоба птица. Разноврсност (патке, гуске, роде, чапље, коке, детлићи, грабљивице, сове, голубови, певачице), значај.

Сисари–начин живота, грађа и корелација са стаништем. Размножавање и развиће. Миграције и зимски сан. Разноврсност (торбари, бубоједи, слепи мишеви, мајмуни, глодари, зечеви, перајари, слоновии, звери, китови, копитари, папкари), значај.

Упоредни преглед грађе главних група кичмењака (табеларни или илустративни приказ).

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе техничког и информатичког образовања у шестом разреду основне школе јесте да се ученици упознају са техничко-технолошким развијеним окружењем, кроз стицање основне техничке и информатичке писмености, развојем техничког мишљења, техничке културе, радних вештина и културе рада.

Остали циљеви и задаци предмета су да ученици:

- стекну основно техничко и информатичко васпитање и образовање,
- стичу основна техничко-технолошка знања, умења, вештине и оспособљавају се за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу,
- схвате законитости природних и техничких наука,
- сазнају основни концепт информационо-комуникационих технологија (ИЦТ), сазнају улоге ИЦТ у различитим струкама и сферама живота,
- упознају рад на једном од оперативних система и неколико најчешће коришћених корисничких програма и стекну навике да их користи у свакодневним активностима,
- науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет,
- развијају стваралачко и критичко мишљење,
- развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност,
- развијају психомоторне способности,
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад,
- комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртеж),
- стекну знања за коришћење мерних инструмената,
- на основу физичких, хемијских, механичких и технолошких својстава одаберу одговарајући материјал за модел, макету или средство,
- препознају елементе (компоненте) из области грађевинарства, машинства, електротехнике, електронике и да их компонују у једноставније функционалне целине (графички и кроз моделе, макете или предмете),
- разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија,
- препознају природне ресурсе и њихову ограниченост у коришћењу,
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору,
- одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе), израде или примене једноставнији програм за управљавање преко рачунара,
- упознају економске, социјалне, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва,
- примењују мере и средства за личну заштиту при раду,
- знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења,
- на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију и др.

оперативни задаци	садржаји програма	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање врста грађевинских објеката и њихове намене	Врсте грађевинских објеката	вербални	фронтални	учбеник, радна свеска	слушање, одговарање
Упознавање технике грађења	Системи градње у грађевинарству	вербални	фронтални	учбеник, радна свеска	слушање, одговарање
Упознавање карактеристика грађевинског техничког цртања и основних грађевинских симбола	Поступци и фазе у реализацији грађевинских објеката (техничка документација)	вербални, графички рад	фронтални, индивидуални	учбеник, радна свеска, прибор за цртање, грађевински планови	слушање, одговарање, самосталан рад
Сазнавање читања и коришћења једноставнијих грађевинских цртежа	Технички цртеж као основ за израду пројекта	вербални, графички рад	фронтални, индивидуални	учбеник, радна свеска, прибор за цртање, грађевински планови	слушање, одговарање, самосталан рад
Упознавање документације за изградњу, адаптацију и уређење стана и одговарајуће перспекте	Графичко представљање предмета–објеката прибором	вербални, графички рад	индивидуални	учбеник, радна свеска, прибор за цртање, грађевински планови	слушање, одговарање, самосталан рад
Учење коришћења готових једноставних софтверских алата за цртање	Програм за једноставно цртање (MicrosoftOfficeVisio 2003, EnvisioneerExpress 3.0, GoogleSketchUp)	демонстративна, практичан рад	фронтални, индивидуални, у пару	учбеник, радна свеска, рачунар	слушање, одговарање, рад на рачунару
Учење коришћења ЦД–рома, флеш меморије и штампача	Рад са ЦД–ромом, флеш меморијом и штампачем	демонстративна, практичан рад	фронтални, индивидуални, у пару	флеш меморија	слушање, одговарање, рад на рачунару
Упознавање основних врста, карактеристика и примене грађевинских материјала	Подела и врсте грађевинских материјала	вербални	фронтални	учбеник, радна свеска, проспекти, каталози, узорци материјала	слушање, одговарање
Стицање навике за рационално коришћење материјала и енергије	Мере за рационално коришћење топлотне енергије у грађевинарству	вербални	фронтални	учбеник, радна свеска, проспекти	слушање, одговарање
Стицање и развијање културе становања у савременим условима	Етика становања-израда плана стана и предлог за његово уређење	вербални, графички рад	фронтални, индивидуални	учбеник, радна свеска, прибор за цртање, планови стана, проспекти, узорци материјала	самосталан рад

оперативни задаци	садржаји програма	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање функционисања кућне инсталације (водоводне, топлотне и канализационе)	Водоводна и канализациона инсталација	вербални, демонстративна, графички рад	фронтални, индивидуални	учбеник, радна свеска	слушање, одговарање, практичан рад
Стицање представе о функционисању и организацији саобраћаја у саобраћајним објектима	Грађевински објекти у саобраћају: ауто-путеви, железничке станице, аеродроми, луке	вербални	фронтални	учбеник, радна свеска	слушање, одговарање, интернет адресе из учбеника
Стицање знања о примени и битним карактеристикама грађевинских машина	Алати и машине у грађевинарству	вербални	фронтални	учбеник, радна свеска	слушање, одговарање, интернет адресе из учбеника
Упознавање основних процеса у пољопривредној производњи	Организација рада и примена савремених средстава у пољопривредној производњи	вербални	фронтални, индивидуални	учбеник, радна свеска, шеме	слушање, посета пољопривредном сајму
Учење примењивања једноставнијих техничких цртежа у пројектовању модела или макета према сопственом избору: грађевинских или саобраћајних објеката; грађевинских или пољопривредних машина и уређаја; детаља из уређивања стана и др.	Самосталан рад на сопственом пројекту (израда техничке документације, израда макета стана-грађевинског објекта, модела грађевине–пољопривредних машина и уређаја, рад на рачунару)	вербални, графички рад, практичан рад, истраживачки рад	фронтални, индивидуални	материјал, прибор и алат	слушање, решавање задатака, израда графичких радова, практичан рад

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања:

- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји, утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања дефинисаних циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
АТЛЕТИКА	мерење; бацање кугле; скок у даљ; скок у вис; трчања; штафетно трчање;	ФВ.1.1.9. ФВ.1.1.5. ФВ.1.1.7. ФВ.1.1.3. ФВ.2.1.3.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	висиномер; вага; кугла; струњаче; сталци; сунђер; лествица; штафетне пал. штопераца;	слушање; вежбање; разговарање; анализирање; праћење свог рада и рада других и као учесник и као гледалац; такмичи се;
ГИМНАСТИКА: Вежбе на тлу	став на шакама; став на глави; премет странце; колут напред летећи	ФВ.1.1.11.	демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	струњаче;	слушање; активно вежбање; разговарање;
ГИМНАСТИКА: Вежбе на справама	прескок; гред (ниска); кругови; разбој (м); вратило;	ФВ.1.1.12. ФВ.1.1.13. ФВ.1.1.16. ФВ.1.1.17. ФВ.1.1.18.	демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	козлић; одскочна даска; струњаче; гред; кругови; разбој; вратило;	слушање; активно вежбање; разговарање;
СПОРТСКА ИГРА: кошарка	техника; тактика; игра;	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2.	демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	кошаркашке лопте	слушање; активно вежбање; разговарање;
Мерења:	висина;тежина; скок у даљ из места;бацање медицинке; трбушни мишићи на клупи; склекови; трчање 600 м		мерење	индивидуални; групни;	висиномер; вага; струњаче; медицинка 4 кг клуба, палица; штопераца	слушање; активно вежбање; разговарање;

**ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ
ПРЕДМЕТИ**

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православног поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православно веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дате године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- уоче да је слобода кључни елеменат у разумевању Тајне Христове;
- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности.

Садржај програма

Тајна Христова - јединство Бога и човека (Литургија као Тајна Христова). Рођење Христово “од Духа Светог и Марије Дјеве” (улога слободе Марије Дјеве у рођењу Спаситеља: девичанство Богородице). Христос је Син Божији који је постао човек, нови Адам, да би сјединио створену природу с Богом (одлуке 1. и 4. Вас. сабора; Символ вере).

Улога Бога у спасењу света (свет не може да постоји без заједнице с Богом, али Бог не врши насиље над човеком). Улога човека у спасењу света (слобода човека је пресудна за спасење света; осврт на првог Адама и његову улогу у спасењу света; однос човека према природи). Христово страдање и васкрсење. Христов живот у православној иконографији.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: - уоче да је слобода кључни елемент у разумевању Тајне Христове;	<p>1. УВОД Упознавање ученика са садржајима програма католичког вјеронаука за ВИ. разред.</p> <p>2. ИСУС КРИСТ - СИН БОЖЈИ - ПОСТАЈЕ БРАТ ЧОВЈЕКУ Почетак бољег свијета (Поуздајмо се у Бога, који је пријатељ људи). Бог који је човјекот постао (Поштујем Марију, као посредницу спасења). Бог ступа у нашу повијест (Радостан сам што је Бог постао пријатељ - човјек). Сусрет с Оцем (Вјерујем да ми је Божји Син пријатељ). Исус Назарећанин (Узор ми је Исус из Назарета). Исуса признају све кршћанске Цркве својим Господином - екуменска тема Понављање.</p> <p>3. ИСУС ЈЕ ВРХОВНИ УЧИТЕЉ ВЈЕРЕ Глас вапијућег у пустињи (Бит ћу свједок Исусов). Очево свједочанство о Исусу (Захвалност за крштење, по којем сам брат и дијете Божје). У име Божје (Бит ћу марљив у вршењу својих дужности). Крстова ријеч чини човјека новим (Одржат ћу Исусову науку). Исус поучава у присподобама (Бит ћу послушан Божјим надахнућима). "Ви сте свјетло свијета" (Помоћи ћу сваком да упозна Исусову науку). Заједничко научавање о Исусу код свих кршћанских Цркава - екуменска тема.</p>		<p>Кооперативни и тимски рад</p> <p>Вођена дискусија</p> <p>Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалошка)</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Аудио-визуелна</p> <p>Илустративна</p> <p>Играње улога</p> <p>Слушање</p> <p>Игра</p> <p>Квиз</p>	<p>Фронтални</p> <p>Групни</p> <p>Индивидуални</p> <p>Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД</p> <p>Телевизор</p> <p>Књиге за вјеронаук</p> <p>Библија</p> <p>Песмарица</p> <p>Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Записивање</p> <p>Преписивање</p> <p>Дискусија</p> <p>Самосталан рад</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Уочавање и подвлачење битног</p> <p>Израда ликовних радова</p> <p>Израда писмених радова</p> <p>Певање</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;	<p>4. ИСУС ПОМАЖЕ ЉУДИМА Исус је господар природе (Како је велики мој пријатељ, у свему му се покоравам). "Жао ми је народа" (Помоћи ћу болесницима). Код Бога није ништа немогуће (Вјерујем у Божје краљевство).</p> <p>5. ИСУС ЈЕ ЗА НАС УМРО И УСКРСНУО - НАЈВЕЋИ ЧИН ЉУБАВИ Сам се предао за нас (Дивим се Исусовој љубави). "Жалосна је душа моја до смрти" (Нећу очајавати у невољама). "Убројен би међу разбојнике" (И у невољама ћу се поуздавати у Исуса). "Жено, ево ти сина" (Поуздање у Марију). "Свршено је..." (Тако ћу живјети да могу и ја рећи ову ријеч). Побиједио је смрт (Знам да смрћу није све завршено). Исус је жив (Вјерујем у живот вјечни и ускрснуће). Исус је Пророк и у вјери Ислама - екуменска тема.</p>		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронгални Групни Индивидуални Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности.	<p>6. ИСУС И ДАНАС МЕЂУ НАМА ДЈЕЛУЈЕ СНАГОМ СВОЈЕГА ДУХА Небески Отац је прославио Исуса (Знам да ћу Исуса видјети). Послушни Духу (Не занимају ме само материјална, него и духовна добра). Исусов други долазак (Настојат ћу бити Исусу с десне стране). Крстови свјedoци у свијету (Папа, бискупи и свећеници су представници). Крстови вјерници у свијету (Бит ћу вјеран Исусу). Црква и Цркве, јединство у различитости. Понављање. Закључивање оцјена.</p>					

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ ЗА VI РАЗРЕД

Циљ и задаци наставног предмета:

Стицање знања, формирање ставова, развијање вештина и усвајање вредности које су претпоставка за успешан, одговоран и ангажован живот у демократском друштву, оспособљавање ученика за активно учешће у животу школе и локалне заједнице, проширивање знања о демократији, њеним принципима и вредностима кроз практично деловање, повезивање властитог искуства са потребама школе/локалне заједнице, унапређивање вештина комуникације.

оперативни задаци	садржаји програма	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Подстицање и оспособљавање за активно учешће у животу локалне заједнице.	<p>Упознавање основних елемената програма.</p> <p>Уочавање проблема у заједници.</p> <p>Избор проблема.</p> <p>Сакупљање података о изабраном проблему.</p> <p>Израда студије.</p> <p>Јавна презентација студије.</p> <p>Осврт на научено.</p>	<p>монолошка, дијалoшка, илустративна, демонстративна, истраживачки рад, интерактивна, кооперативни рад</p>	<p>фронтални, индивидуални тимски, кооперативни рад наставник-ученик, рад у малим групама</p>	<p>приручник, жива реч, информације, табла, листови А4 формата, фломастери, бојице, лепак</p>	<p>слушање, аргументовање, дискусија, симулирање, глума</p> <p>ангажовање, прикупљање, бележење, груписање презентовање</p>
Разумевање функционисања нивоа и органа власти.					
Упознавање мера власти.					
Упознавање права и одговорности грађана на нивоу заједнице.					
Развијање комуникацијских вештина неопходних за сарадничко понашање, аргументовање ставова и изражавање мишљења.					
Обучавање за тимски рад.					
Развијање способности критичког расуђивања и одговорног одлучивања и делања.					

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Друга година учења)

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика. Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања, ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика на различите начине и у свим околностима које живот створи.

Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспешује стицање вишјезичке и вишекултурне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту с другима језицима и културама.

Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика. Поред тога, ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Комуникативни:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Представљање себе и других - Поздрављање Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама) -Разумевање и давање једноставних упутстава и команди -Постављање и одговарање на питања - Молбе и изрази захвалности -Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности -Изражавање допадања / недопадања -Изражавање физичких сензација и потреба -Именовање активности (у вези са темама) - Исказивање просторних односа и величина (<i>Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...</i>) -Давање и тражење информација о себи и другима -Тражење и давање обавештења -Описивање лица и предмета -Изрицање забране и реаговање на забрану Изражавање припадања и поседовања -Тражење и давање обавештења о времену на часовнику -Скретање пажње -Тражење мишљења и изражавање слагања / неслагања -Исказивање извињења и оправдања -Негодовање и исказивање протеста -Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру набројаних комуникативних функција <p>Граматички садржаји:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Презентативес <i>'est/ce sont/ce n'est pas/ce ne sont pas; voici/voilà ; il y a/il n'y a pas(de/d')</i> -личне заменице у функцији субјекта (и испред глагола који почињу самогласником) -наглашене личне заменице 	<ul style="list-style-type: none"> - Вербалне методе, Рад на тексту, Игровна активност, Вербално-текстуална метода, Демонстративна метода, Метода слушања, Писана метода и метода практичних радова, Хеуристичка метода (метода самосталног проналажења и откривања решења), 	<p>Разумевање говора:</p> <p>Ученик разуме једноставну усмену поруку исказану савременим језиком, не дужу од две до три минуте; и то на нивоу глобалног разумевања (основно обавештење из поруке), на нивоу селективног разумевања (проналажење тражене информације).</p> <p>Разумевање треба да се односи на различите врсте усмених порука (монолог, краћи разговор, кратка информација)</p> <p>Разумевање писаног текста:</p> <p>Ученик чита са разумевањем краће писане и илустроване текстове у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама</p> <p>Усмено изражавање:</p> <p>У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик је у стању</p>	<ul style="list-style-type: none"> -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 70 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста -решавање 	<p>Наставник демонстрира, упућује, храбри и води ученика кроз градиво, коригује и проверава усвојено знање, организује наставни процес, рад у паровима или групама, не би ли се усавршиле следеће вештине:</p> <ul style="list-style-type: none"> -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 70 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио

<p>-личне заменице у функцији директног и индиректног објекта</p> <p>-Актуализаторе именице (члан - одређени/неодређени/нулти, демонстративе, посесиве, квантификаторе)</p> <p>-Модалитете реченице: афирмацију, негацију, интерогацију (која садржи афирмацију и негацију, као и потврдни одговор si):ne/n' .pas/personne/jamais/rien, губљење ne/n' у фамилијарном говору)</p> <p>-Тотално индиректно питање и индиректни говор (изјавне реченице), са глаголом главног реченице у презенту индикатива (<i>demander si, dire que, ajouter que, écrire que</i>)</p> <p>-Средства за исказивање просторних односа: <i>ici/là/là-bas; en haut/en bas; à gauche/à droite/en face/tout droit</i></p> <p>-компаратив супериорности/инфериорности/једнакости и суперлатив</p> <p>-компаративно <i>comme</i></p> <p>-временске индикаторе <i>hier, demain, en ce moment/à ce moment-là; aujourd'hui/ce jour-là,</i></p> <p>-везнике <i>quand, lorsque</i> и везички израз <i>pendant que</i></p> <p>Глаголске начине и времена:</p> <p>– презент, сложени перфект имперфект, футур први индикатива, као и перифрастичне конструкције: блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост.</p> <p>-презент субјунктива глагола прве групе (после <i>il faut que</i>)</p> <p>-презент кондиционала (у изражавању сугестије/савета)</p> <p>-императив <i>sois, soyez</i></p> <p>-Личне глаголске облике и безличне глаголске облике са инфинитивном допуном, директном и препозиционалном</p> <p>-Употребу глаголских израза <i>avoir la permission de, avoir le temps de</i></p> <p>-Средства за исказивање логичких односа: узрок, последица, опозиција.</p>		<p>да исказе једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста, самостално или уз помоћ наставника</p> <p>Писано изражавање: У оквиру програмом предвиђене језичке грађе, ученик пише поруке и кратке текстове.</p> <p>Интеракција: Ученик остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама.</p> <p>Знања о језику: Препознаје основне принципе граматичке и социолонгвистичке компетенције.</p>	<p>задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>	<p>записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста</p> <p>-решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>
---	--	--	--	--

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Друга година учења)

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика у основном образовању заснива се на потребама ученика које се остварују овладавањем комуникативних вештина и развијањем способности и метода учења страног језика.

Циљ наставе страног језика у основном образовању стога јесте: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Задаци наставе италијанског језика у основном образовању и васпитању јесу:

- усвајање основних знања из страног језика која ће ученику омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља
- усвајање норми вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који ученик учи
- настављање, на вишем нивоу образовања и самостално, учења истог или других страних језика на различите начине и у свим околностима које живот створи.

Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспешије стицање вишијезичке и вишекултурне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења.

Кроз наставу страних језика ученик богати себе упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика. Поред тога, ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
9. Именице	а) властите б) заједничке именице, в) одговарајући род и број именица	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Ученици треба да разликују именице ◦ и њихове својствене карактеристике ◦ да разликују род према облику именица ◦ и да разликују облике једнине и множине. ◦ да науче препознати род и у односу на члан, иако је облик оба рода исти. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и користе поменуте граматичке садржаје; ◦ да поштују одређена правила; ◦ да уоче сличности и разлике између матерњег и италијанског језика; ◦ да усмеравају пажњу на оно што разумеју; 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да уз помоћ наставника ученици континуирано раде на усвајању ове теме; ◦ да им наставник помаже да ученици примењују опште стратегије учења и утврде стечена знања
10. Члан	Потребно је да ученици науче: а) облике одређеног и неодређеног члан а(основна употреба) б) слагање одређеног и неодређеног члана са именицом или придевом в) члан спојен са предлозима г) партитивни члан као суплетивни облик множ. неодређ. члана д) употреба члана уз присвојни придев и именице блиског сродства ◦ њ) са предлогом DI	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да знају и да користе одређени и неодређени члан ◦ и да га знају слагати с именицом или придевом ◦ да га препознају и знају спојити са поменутим предлозима. ◦ да ученици усвоје и да умеју користити одређени члан уз присвојни придев и именице блиског сродства ◦ да науче и употебљавају партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана као и са предлогом DI 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и науче користити одређени и неодређени члан; ◦ да разумеју и користе одређени члан испред датума, географских појмова, имена, држава и презимена; ◦ да препознају и користе партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана ◦ као и упартитивном значењу и да га знају употребити са предлогом DI 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да им наставник помогне у правилној употреби одређеног и неодређеног члана ◦ да им наставник помогне у правилној употреби партитивног члана кроз разне примере и различите употребе истог

<p>11. Заменице</p>	<p>а) Ученици нека науче личне заменице: IO, TU...; б) ненаглашене личне заменице у служби објекта: ME, TE..., директног објекта: MI, TI; в) личне у служби субјекта г) ненаглашене у служби директног и индиректног објекта</p>	<p>◦ нека ученици знају препознати и користити заменице; ◦ нека их знају препознати и разликовати међусобно и у односу на матерњи језик; ◦ нека их знају употребити у говорном и писменом изражавању.</p>	<p>◦ да ученици умеју препознати у тексту и говору, да их могу превести у преводу простих реченица и усмену употребити у обраћању и комуникацији</p>	<p>◦ нека наставник помаже, напомиње и исправља употребу заменица; ◦ нека користи различите садржаје и начине изражавања, уз употребу различитих наставних средстава.</p>
<p>12. Придеви</p>	<p>Нека ученици понове и усвоје: а) описне придеве, односно поређење придева; б) нека схвате разлику и науче употребу придева: BUONO, BELLOeTUTTO; в) нека усвојеи науче користити компарацију придева; г) нека понове и усвоје присвојне придеве MIО, TUО...и њихову употребу д) нека науче и усвоје, односно нека знају употребити показне придеве QUESTO, QUELLO ђ) назив боја и морфолошке особености VIOLA, ROSA, BLU, ARANCIONE</p>	<p>◦ нека ученици разумеју у говору и у тексту и употребе у преводу придеве, слажући их у роду и броју, као иописне придеве BUONOeBELLO + TUTTO ◦нека разликују и науче компаратив и суперлатив и употребе поређење придева; ◦ нека знају исто употребити у писмено и усменом изражавању; ◦ нека препознају и усвоје све присвојне заменице и обратe пажњу на употребу члана и употребу придеваSUOразликујући га у матерњем језику; ◦ нека обратe пажњу на посебност придева QUESTOeQUELLO; ◦нека усвоје морфолошке карактеристике поменутих боја.</p>	<p>◦нека ученици усмено и писмено преносе поруке везане за употребу свих придева и њихову компарацију</p>	<p>◦ дајући им различите ситуације и текстове, наставник нека развија осећај места употребе придева, ◦ развија правилност употребе поређења придева, упоређујући је са матерњим језиком</p>

<p>13. Бројеви</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Нека ученици понове и усвоје основне и редне бројеве из претходних разреда и науче главне бројеве преко 1000 и редне до 20 уз препоз. и употребу 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици науче поменуте бројеве не везујући се за знање не само у редоследу. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици користе основне и редне бројеве у различитим ситуацијама и различитим изражајима 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека им наставник помогне у правилној употреби, писменој и усменој и у правилном изговору и изражају.
<p>14. Предлози</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици усвоје просте предлоге DI, A, DA, IN, CON, SU, PER, TRA/FRA ◦ предлоге: DENTRO, FUORI, SOTTO, SOPRA, DAVANTI, DIETRO ◦ употреба предлога DI, A 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици јасно разликују значења поменутих предлога, ◦ нека их користе у усменом и писменом изражавању ◦ нека ученици усвоје употребу тих чланова; ◦ нека их употребе у контексту. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ ученици нека буду активни у вежбању писменог и усменог изражавања користећи поменуте предлоге ◦ што више примера, што више вежбања и што воше превода. ◦ препознати и знати употребу сваког предлога. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставник помогне ученицима у препознавању, преводу, и употр. предлога; ◦ нека наставник активно прати и коригује и усмено и писмено изражавање ◦ нека се наставник потруди користити што више ситуација, примера и то у различитости наст. средстава
<p>15. Глаголи</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ presente indicativo, правилних и неправилних глагола ◦ презент модалних глагола dovere, potere, volere e sapere ◦ passato prossimo, ◦ futuro, ◦ imperativo, ◦ повратни глаголи, ◦ глагол PIACERE 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ најпре препознати значења свих тих времена. ◦ знати их употребу и превод. ◦ вежбати и усвајати конкретну употребу у реченици. ◦ користити их у простим реченицама – писмено и усмено ◦ научити садашње време модалних глагола, ◦ упоредити их са облицим садашњег времена правилних и неправилних глагола 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека се ученици потруде усвојити промену тих времена ◦ нека ученици буду ангажовани у разликовању, учењу глаголских облика, апсолутно и у конкретној ситуацији писменог у усменог превода. ◦ нека ученици понове и добро усвоје употребу тих времена ◦ и нека се потруде препознати одређене облике и коњугацију модалних глагола у садашњем времену; ◦ нека их препознају у контексту; 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека се потруди да се поменута глаголска времена не уче напамет, него кроз примере, вежбања и међусобна поређења. ◦ наставник нека прати препознавање и познавање глаголских облика модалних глагола; ◦ нека им понуди разноврсност примера и нека их анимира у правилној употреби модалних глагола у садашњем времену. ◦ наставник нека анимира ученике у активностима везаним за употребу тих времена – писмено и усмено.

8. Прилози	<ul style="list-style-type: none"> ◦потврдни, одречни (SI, NO) ◦основни:BENE, MASLE, MOLTO, POCO, TROPPO, MENO, PIU ◦прилошки изрази за време и простор 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ знати значења, препознати и употребити прилоге у контексту и у односу на глагол у реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ знати значења, препознати и употребити прилоге у контексту и у односу на глагол у реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ различитост примера за препознавање, ◦ различитост метода и различитост наставних средстава да ученици савладају и значења и употребу прилога
9. Речца	CI,	<ul style="list-style-type: none"> ◦препознати, научити и употребити прилошке вредности речца 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека их ученици препознају у тексту и нека их у потребе у различитим преводима 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека их поучи, прати и коригује у писменом и усменом изражају.
10. Везници	E, O, MA,	<ul style="list-style-type: none"> ◦ препознати и употребити везнике у сложеној реченици. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици на различитим примерима усвоје употребу поменутих везника у сложеној реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека разноврсношћу примера и ситуација анимира вежбање и употребу поменутих везника.
16. Реченица	<ul style="list-style-type: none"> ◦проста и проширена; ◦ упитна: с конструкцијом изјавне реч. потврдног облика и упитном интонацијом; ◦с конструкцијом изјавне реченице у одричном облику и упитном интонацијом; ◦ ред речи у реченици 	<p>Типа:Leggete? Scrivete bene?</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Non leggete? Non scrivete bene? ◦ Chie e` assente? Presenti tutti? Cancella la lavagna, per favore! Apri/chiudi la finestra!... 	<ul style="list-style-type: none"> ◦нека ученици понове знање о простој и проширеној реченици, о потврдом и одречном облику изражавања. ◦ нека причају слободно о ситуацијама: у учионици, основна комуникација између наставника и ученика, жеље, понашање у учионици... 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ конкретни рад на тексту и употреба у усменој комуникацији наставника и ученика, као и ученик-ученик нека допринесе слободном изражавању ученика.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ (Кошарка)

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ и задаци наставног предмета *кошарка*, као изборног предмета је да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе интегралном развоју личности ученика, његових психо-физичких способности, стицању, усавршавању и примени кошаркашких умења, навика и неопходних техничких знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци

- задовољење примарних мотива ученика, посебно потребе за кретањем, игром и такмичењем;
- подстицање потребе ученика за личној афирмацијом, групном идентификацијом као доприносом
- за бржу социјализацију личности;
- развијање потребе за стваралаштвом у смеру спортско-техничких и тактичких достигнућа и доживљавању личног учинка у изабраној спортској грани;
- примена стеченог знања у систему школских спортских такмичења;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- формирање морално-вољних квалитета личности;

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
ТЕХНИКА	хватање и додавање лопте; вођење лопте; основни ставови у одбрани, у нападу;	ФВ.1.1.1 ФВ.1.1.2.	објашњавање; демонстрација;	индивидуални; парови; тројке; четворке;	кошеви; кошаркашке лопте;	слушање; посматрање; уочавање; активно изводи вежбе;
ТЕХНИКА	пивотирање; дриблинг; двокорак; шутирање на кош; слободна бацања;	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2.	објашњавање; демонстрација; аналитичка; синтетичка;	индивидуални; парови; тројке; четворке;	кошеви; кошаркашке лопте;	слушање; посматрање; уочавање; активно изводи вежбе;
ТЕХНИКА	скок шут; скок шут, финта; кретања без лопте у нападу, у одбрани;	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.	објашњавање; демонстрација; комплексна; аналитичко-синтетичка;	индивидуални; парови; тројке; четворке; фронтални;	кошеви; кошаркашке лопте;	активно изводи техничке задатке;
ТАКТИКА	контранапад са 2 и 3 играча; повезивање нападачких елемената у целине;	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2.	објашњавање; демонстрација; метода уочавања;	индивидуални; парови; тројке; четворке; групни;	кошеви; кошаркашке лопте;	активно изводи техничко тактичке задатке; такмичење;
ТАКТИКА	игра:3:3; игра:5:5;	ФВ.1.1.1. ФВ.2.1.1.	објашњавање; демонстрација; метода уочавања;	групни;	кошеви; кошаркашке лопте;	активно изводи техничко тактичке задатке; такмичење;

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности препознавања основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Развијање ликовно-естетског сензибилитета (осетљивости) за спонтани ритам бојених мрља, линија, текстуру, светлину, боју и чулну осетљивост и осећајност за визуелно споразумевање и свет уобразиље у ликовним делима	Тачка, линија и смер; Слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина; Визуелно споразумевање; Пантомима, говор тела; Амбијент-сценски простор	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.4., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, тимски рад, социјалне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, модел,и, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, учавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, апстраховање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење
Показивање интереса и способности за самостално откривање визуелних појава и законитости света облика: светло-тамно, облик-боја, простор, композиција	Слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина; Компоновање основних тродимензионалних облика; Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети); Интезивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интезитета (замућене боје); Амбијент-сценски простор; Односи маса и волумена	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.4., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, решавање проблема, откривање, тимски рад, социјалне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, модел,и, радови ученика, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, учавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника
Посматрање и естетско доживљавање дела ликовних уметности	Визуелно споразумевање; Амбијент-сценски простор	1.1.3., 2.1.2; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.2., 1.3.3., 3.3.2.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, откривање, посматрање, учавање, илустративна, социјалне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, учавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, осмишљавање приче, препознавање, памћење, разликовање

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Развијање љубави према ликовном наслеђу	Визуелно споразумевање	1.3.1., 1.3.2., 1.3.3., 2.3.1., 3.3.1., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, откривање, посматрање, уочавање, илустративна, теренски рад, метода писаних радова	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, усмено излагање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, осмишљавање приче, препознавање, памћење, разликовање, анализа, закључивање
Оспособљавање за стваралачко преношење визуелно-ликовних искустава у природно-друштвено-научна подручја и развијање интересовања за оплемењивање и заштиту природе и смисао за унапређивање културе живљења	Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети); Визуелно споразумевање; Пантомима, говор тела; Амбијент-сценски простор	2.2.1.; 1.3.3., 1.3.4., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, уочавање, илустративна, решавање проблема, тимски рад, социјалне активности, практичан рад	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, модели, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење
Развијање свести да ће знања користити у даљој професионалној оријентацији и унапређивању опште културе	Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети); Визуелно споразумевање; Пантомима, говор тела; Амбијент-сценски простор; Конвексна и конкавна форма	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, уочавање, илустративна, практичан рад, експресивне активности, демонстративна, социјалне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, модели, мултимедија	посматрање, слушање, одговарање, записивање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, апстраховање

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Развијање стваралачког односа према околини и веће компетенције визуелног мишљења	Компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети); Топле и хладне боје; Визуелно споразумевање; Пантомима, говор тела; Амбијент-сценски простор; Тактилне вредности површине и облика; Односи маса и волумена	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, учавање, илустративна, практичан рад, демонстративна, тимски рад, социјалне активности, теренски рад	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, моделу, мулти-медија	посматрање, слушање, одговарање, учавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење
Развијање осетљивости за проблеме у коришћењу ликовно-техничких средстава	Тактилне вредности површине и облика; Чврста и мека форма; Моделовање геометријских и неправилних форми	1.1.1., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, учавање, илустративна, практичан рад, демонстративна, решавање проблема	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, материјали, мулти-медија	посматрање, слушање, одговарање, учавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, практичан рад, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, самосталан рад

ХОР И ОРКЕСТАР

Циљ и задаци наставног предмета:

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и другог народа .

Задаци:

- -неговање способности извођења музике (певање /свирање)
- -стицања навика слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавања за разумевање музике;
- -подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- -упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- -припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- -упознавања занимања музичке струке.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: Певају и свирају по слуху и из нотног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);	Певање и свирају песама по слуху и са једноставних нотних записа, уз примену основних појмова музичке писмености -народне песме игре -дечје песме		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни.	Аудитивна, помоћно техничка.	Извођење певањем, опажање, слушање излагање наставника, Свирајуна дечјим инструментима.
Упознају основне појмове из музичке писмености	Упознавање са : F-durom, D-duromId-mol лествицом.		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални.	Аудитивна, помоћно техничка, текстовна.	Извођење, опажање, усвајање, откривање.
Упознају музичка дела уз основне информације о делу и композитору	Слушање музике: -вокалне, вокално-инструменталне и инструменталне композиције наших и страних композитора. -соло и хорска песма уз информације о делу и композитору. -представљање изгледа и могућности инструмената.		Монолошка, дијалoшка, практичан рад, слушање видео и аудио примера.	Фронтални, индивидуални, групни.	Аудитивна, помоћно техничка, текстовна.	Слушање музике, ликовно и вербално изражавање, опажање.
Рзвијају стваралачке способности	Стварање музике: -подстицати креативност кроз импровизацију -дијалози на инструментима Орфовог инструментарија -стварати дечје песме		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни, у паровима.	Аудитивна, помоћно техничка.	Креативно стварање, извођење певањем, свињањем, на дечјим инструментима. откривање .

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљеви и задаци наставног предмета:

Циљ образовно-васпитног рада изборног предмета је да се ученици оспособе за коришћење рачунара.

Задаци образовно-васпитног рада:

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- подстицање креативног рада са рачунаром;
- оспособљавање за рад на рачунару.

оперативни задаци	садржаји програма	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Упознавање ученика са радом са табелама у програму за обраду текста	Рад са табелама. Оквири и сенчење табеле. Уметање табела у стране са текстом и сликама. Уметање заглавља и подножја стране, броја стране, датума и времена. Прелом стране. Позадина стране. Подешавање формата папира и маргина. Преглед пре штампања. Штампање.	вербална, илустративна, демонстративна, решавање задатака, практичан рад	фронтални, индивидуални	уџбеник, наставни листићи, табла, исечци из новина, рачунар	слушање, одговарање, дискусија, прикупљање података, израда табеле, рад у програму Microsoft Word, самосталан рад
Упознавање ученика са применом рачунара у области информација и комуникација	Појам глобалне и локалне рачунарске мреже. Повезивање на интернет. Рад са основним услугама интернета. Претраживање интернета. Преузимање текста и слика са интернета. Понашање на мрежи и заштита личних података. Сигурност на интернету.	вербална, демонстративна, практичан рад	фронтални, индивидуални	уџбеник, табла, рачунар	слушање, одговарање, препознавање, дискусија, чување и обрада података, решавање задатака, рад у различитим програмима за приказ података
Упознавање ученика са основним елементима програма за графику и анимацију	Извори дигиталних слика. Обрада слика. Типови записа дигиталних слика. Конверзија између формата. Припрема слика за штампу, екрански приказ и објављивање на интернет странама. Основе анимације. Израда једноставне анимације.	вербална, илустративна, демонстративна, решавање задатака, практичан рад	фронтални, индивидуални	уџбеник, наставни листићи, табла, исечци из новина, рачунар	слушање, одговарање, дискусија, рад у програмима Gimp, Real Draw pro, Pivot, самосталан рад
Упознавање ученика са различитим образовним софтверима	Упознавање ученика са програмима за рад са графиком и њихова употреба у реализацији и савладавању градива других предмета.	вербална, илустративна, демонстративна, уочавање, откривање, решавање задатака, практичан рад	индивидуални, у пару	уџбеник, наставни листићи, табла, плакати, рачунар	слушање, прегледање, препознавање, дискусија, решавање задатака, израда и обрада материјала, самосталан рад

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ MAGYARNYELV - ANYANYELVÁPOLÁS

Bevezetés

- Az anyanyelv szerepe a gyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésében rendkívül nagy. A kommunikáció ma már nehezen képzelhető el a verbális megnyilatkozás formái nélkül. Az egyén érvényesülése a társadalomban nagymértékben függ a nyelvi kifejezőkészség minőségétől, történjen az akár anyanyelven, vagy a társadalmi környezet nyelvében, illetve idegen nyelven.
- Az anyanyelv megfelelő szinten való alkalmazása lehetővé teszi az identitástudat kialakítását, a másokkal való kapcsolatteremtést, növeli az önbizalmat.
- A gondolkodás és a nyelv szorosan kapcsolódik egymáshoz. A nyelvi kifejezőkészség fejlesztése közvetlen kapcsolatban áll az egyén megismerő képességének a fejlődésével, valamint a gondolkodás fejlődésével általában. A nyelvtanulás eredményesebb, ha a nyelvet a kommunikáció szolgálatába állított természetes eszközként kezeljük, ezért nem elszigetelten, a kontextustól elidegenítve kell azt tanítani.
- Fontos, hogy a tanuló felismerje az anyanyelv értékét, szépségét, mert az anyanyelv helyes és szabatos használata hozzájárul személyiségének gazdagításához és kiteljesítéséhez.
- A magyar nyelv tanulását a gyerekek számára élvezetessé kell tenni, amit tudományosan és módszertanilag jól megalapozott módszerekkel lehet elérni.

ТРЕЋИ РАЗРЕД - 3. osztály

A tárgy célja: Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata az értelmes, kifejező beszéd-készség, a beszéd-megértés és az anyanyelven folyó kommunikációs képességek fejlesztése, a tanulók magyar nyelvi tudásának továbbfejlesztése, melynek során meg kell ismerkedniük a magyar nemzeti kultúra elemeivel, a népköltészet és a gyermekirodalom néhány alkotásával. Legyenek képesek anyanyelvükön az életkoruknak megfelelő módon kommunikálni, helyesen és szabatosan megfogalmazni megnyilatkozásukat. Aktív szókincsüket új szavakkal, szókapcsolatokkal kell bővíteni, hogy minél könnyebben bekapcsolódhassanak a mindennapi kommunikációba. A magyar ábécével kapcsolatos elemi ismereteik birtokában tovább kell fejleszteni írás- és olvasási készségeiket magyar nyelven. Tudatosan meg kell tudniuk különböztetni a magyar beszédhangokat és betűket a szerbektől.

A fő feladatokat a következők:

1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtéskülönbözéseit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.
2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.
3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.
4. El kell sajátíttatni a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.
5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.

6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat

7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalkozz össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját, alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet.

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondattal kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismertetésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találos kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kísérni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínház, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-t hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

A TANTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A tanulók tevékenysége

Játék a betűkkel és szavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találos kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tisztleteben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljárás

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

7. Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése
- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

8. Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

9. Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

10. Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

11. Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvénnyeket oldjonak meg

12. Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

13. A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlapp írása
- rövid levél írása

14. Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)

A tanító tevékenysége

A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.

Irodalom

A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvápolásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>A fő feladatokat a következők: 1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtés különbözőségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények megfigyeltetítő tevékenysége <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
<p>2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtésetanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészletre készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>
<p>3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.</p>						

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
<p>4. El kell sajátítani a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.</p> <p>5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.</p> <p>6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat</p> <p>7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalják össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját. alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet. A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)</p>	A tartalom egységes minden operatív feladatra.		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játéka, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtés tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	Vegyes individuális gyakorló	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p> <p>A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészletre készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.

САДРЖАЈИ

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondatral kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismerésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találós kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kísérni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínművet, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-eket hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Játékabetűkkel ésszavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találós kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tiszteltben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljátszása

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése

- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvényeket oldjonak meg

Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlap írása
- rövid levél írása

Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Циљ и задаци наставног предмета

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Русина у целини.

ЗАДАЦИ: Даље овладавање знањима из стилистике, лексикологије, историје књижевног језика и дијалектологије. Такође развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног њивота, систематизација знања о књижевно теоријским појмовима и на крају обнављање и систематизација знања из свих подручја.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
служење књижевним језиком у свим видовима комуникације богаћење лексичког фонда развијање способности за правилно усмено и писмено изражавање	Култура усменог и писменог изражавања					богаћење усмене и писмене културе изражавања путем говорних и писмених вежби читање полазног текста превођење репродукција питања и одговори богаћење језичког фонда препознавање књижевних дела и њихове карактеристике самостално прављење речника усвајање и увежбавање нових граматичких и правописних садржаја уочавање примера језичких и правописних појава у тексту служење речником и приручником језичке вербалне радионице укључивање у рад културно-уметничког друштва
развијање потребе за књигом разумевање и тумачење полазног текста упознати русинску народну књижевност	Књижевност		игра певање цртање рецитовање разговор питања и одговори	индивидуални фронтални рад у пару рад у групи текстуални дијалогски	табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон	развијање читалачке навике праћење радио и тв емисија на русинском језику присуствовање фолклорном фестивалу
постепено и систематизовано упознавање граматике (деклинације именица, придева, заменица – поређење са српским језиком)	Граматика					
систематично упознавање правописа русинског језика	Правопис					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>уознавање са најзначајнијим дечјим културним манифестацијама војвођанских Русина (фолклорни и музички фестивали, позоришне смотре, разна такмичења)</p> <p>познавање делова мушке и женске ношње национална кухиња војвођанских Русина</p> <p>уознавање са културама осталих националних мањина у Војводини</p>	<p>Елементи националне културе</p>		<p>игра певање цртање рецитованье разговор питања и одговори</p>	<p>индивидуални фронтални рад у пару рад у групи текстуални дијалошки</p>	<p>табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон</p>	<p>богаћење усмене и писмене културе изражавања путем говорних и писмених вежби читање полазног текста превођење репродукција питања и одговори богаћење језичког фонда препознавање књижевних дела и њихове карактеристике самостално прављење речника усвајање и увежбавање нових граматичких и правописних садржаја уочавање примера језичких и правописних појава у тексту служење речником и приручником језичке вербалне радионице укључивање у рад културно-уметничког друштва развијање читалачке навике праћење радио и тв емисија на русинском језику присуствовање фолклорном фестивалу</p>

СЕДМИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Редовна настава	31-34*	1116-1224*
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатна настава	1	36

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	СЕДМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Обавезне ваннаставне активности		
	Час одељенског старешине	1	36
2.	Слободне активности		
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	36-72
	Екскурзија	до 2 дана годишње	

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - СЕДМИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Српски језик Русински језик ¹	4	144
2.	Српски језик ²	3	108
3.	Страни језик: Енглески језик	2	72
4.	Ликовна култура	1	36
5.	Музичка култура	1	36
6.	Историја	2	72
7.	Географија	2	72
8.	Физика	2	72
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Хемија	2	72
12.	Техничко и информатичко образовање	2	72
13.	Физичко васпитање	2	72
	УКУПНО: А	26-29*	936-1044*
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1	36
2.	Страни језик ⁴ : Француски језик Италијански језик	2	72
3.	Физичко васпитање- изборни спорт ⁵	1	36
	УКУПНО:Б	4	144
	УКУПНО: А+Б	30-33*	1080-1188*
Р. бр.	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ⁶		
1.	Чувари природе	-	-
2.	Свакодневни живот у прошлости	-	-
3.	Цртање сликање и вајање	1	36
4.	Хор и оркестар	1	36
5.	Информатика и рачунарство	1	36
6.	Матерњи језик са елементима националне културе	2	72
7.	Шах	-	-
8.	Домаћинство	1	36
	УКУПНО:В	1-2*	36-72*
	УКУПНО:А+Б+В	31-34*	1116-1224*

¹ Назив језика националне мањине у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањина.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

³ Ученик бира једну од понуђених наставних предмета и изучава га до краја другог циклуса.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса.

⁵ Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на почетку школске године.

⁶ Школа је дужна да, поред обавезних изборних предмета са листе Б, понуди још најмање четири изборна предмета са листе В, за сваки разред, од којих ученик бира један предмет, према својим склоностима, на почетку школске године.

ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено правилно изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче одабрана књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине.

Задаци наставе српског језика су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани;
- развијање љубави према мајском језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика, поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и читаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичног и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логично схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи као извором сазнања;
- навикавање на самостално коришћење библиотеке (одељењске, школске, месне), поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (филм, позориште);
- усвајање основних теоријских и функционалних појмова из књижевности, позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима српске књижевности, позоришне и филмске уметности, као и других уметничких остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она унапређује и негује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;

- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција...);
- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралих вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	средства	активности ученика
Систематизац. и проширивање знања о врстама речи и граматичким категоријама променљивих речи о значењу и употреби падежа, о врстама глагола	Језик: Граматика Врсте речи: променљиве и непроменљиве; подврсте речи; граматичке категорије променљивих речи; гласовне промене у промени облика речи; значење и употреба падежа (систематизација и проширивање знања).	CJ.1.3.4, CJ.1.3.9, CJ.1.3.10, CJ.2.3.3, CJ.2.3.7, CJ.2.3.8, CJ.3.3.4, CJ.3.3.6.	дијалогска, монолошка, наставних листића	фронтални, индивидуални, у пару, групни	Граматика, Радна свеска, наставни листићи, графофолија	Слушање и излагање наставника, одговарање на питања, самостални рад, решавање задатака, мисаоне операције и процеси, решавање проблема.
Систематизација и проширивање знања о реченичним члановима	Језик: Граматика Субјекат граматички и логички, предикат (глаголски и именски), прави и неправи објекат, прилошке одредбе за место време, начин, узрок, меру и количину; апозиција, апозитив.	CJ.1.3.8, CJ.2.3.6.				
напоредни односи међу реченичним члановима	Језик: Граматика Напоредни односи: саставни, раставни и супротни.	CJ.2.3.6.				
појам синтагме и састав именичке синтагме	Језик: Граматика Појам синтагме. Састав именичке синтагме: главна реч и зависни чланови.	CJ.1.3.6, CJ.1.3.8, CJ.2.3.5, CJ.2.3.6, CJ.3.3.5.				
појам актива и пасива	Језик: Граматика Пасив саграђен са речцом се и пасив саграђен са трпним придевом.					
систем независних предикатских реченица	Језик: Граматика Појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, жељне и узвичне реченице.	CJ.1.3.7, CJ.3.3.5.				
напоредни односи међу независним предикатским реченицама у оквиру комуникативне реченице	Језик: Граматика Комуникативне реченице састављене од двеју или више независних предикатских реченица у напоредном односу: саставном, супротном, раставном, искључном и закључном односу.	CJ.2.3.5, CJ.3.3.5.				Слушање и излагање наставника, одговарање на питања, самостални рад, решавање задатака, мисаоне операције и процеси, решавање проблема, рад у групи.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	средства	активности ученика
конгруенција	<p>Језик: Граматика</p> <p>Конгруенција – основни појмови. Слагање придева и глагола са именцом у реченици. Конгруентне категорије придева (род, број, падеж) и глагола (лице, број, род).</p>		дијалогска, монолошка, наставних листића	фронтални, индивидуални у пару, групи	Граматика, Радна свеска, наставни листићи, графолија	Слушање и излагање наставника, одговарање на питања, самостални рад, решавање задатака, мисаоне операције и процеси, решавање проблема, рад у групи
разликовање кратких акцената и реченични акценат	<p>Језик: Ортоепија</p> <p>Уочавање разлике између кратких акцената. Реченични акценат.</p>	CJ.1.3.2, CJ.2.3.1, CJ.3.3.3.	текст		Граматика, Радна свеска, наставни листићи, графолија, звучни запис	Слушање и излагање наставника, одговарање на питања, самостални рад, решавање задатака, мисаоне операције и процеси, решавање проблема, рад у групи, певање, практичан рад, рад на тексту.
основни појмови о старословен. језику	<p>Језик: Граматика</p> <p>Језик Словена у прапостојбини. Сеобе Словена и стварање словенских језика. Стварање старословенског језика: мисија Ћирила и Методија. Примање писмености код Срба. Старословенска писма: глагољица и ћирилица.</p>	CJ.1.3.17.	дијалогска, монолошка, наставних листића		Граматика, Радна свеска, наставни листићи, графолија, звучни запис	Слушање и излагање наставника, одговарање на питања, самостални рад, решавање задатака, мисаоне операције и процеси, решавање проблема, рад у групи, певање, практичан рад, рад на тексту.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	средства	активности ученика
Осамостаљ. за анализу лирских, епских и драмских дела	Књижевност: Читање текста; Тумачење текста. Лирика: <i>Подне</i> , Ј. Дучић; <i>Симонида</i> , М. Ракић; <i>Небо</i> , С. Раичковић, <i>Љубавни растанак</i> , народна песма... Епика: <i>Мали Принц</i> , А. д. Сент Егзипери, <i>Дневник</i> , Ана Франк; <i>Мртво море</i> , Р. Домановић, Епске народне песме покосовског, хајдучког и ускочког циклуса... Драма: <i>Покондирена тиква</i> Ј. С. Поповић; <i>Власт</i> , Б. Нушић; <i>Бој на Косову</i> , Љ. Симовић.	СЈ.1.4.1, СЈ.1.4.2, СЈ.1.4.3, СЈ.1.4.4, СЈ.1.4.5, СЈ.1.4.6, СЈ.1.4.7, СЈ.1.4.8, СЈ.1.4.9, СЈ.2.4.1, СЈ.2.4.2, СЈ.2.4.3, СЈ.2.4.5, СЈ.2.4.6, СЈ.2.4.7, СЈ.2.4.8, СЈ.2.4.9, СЈ.3.4.1, СЈ.3.4.2, СЈ.3.4.3, СЈ.3.4.4, СЈ.3.4.5, СЈ.3.4.6, СЈ.3.4.7, СЈ.3.4.8.	текст	фронтални, индивидуални у пару, групни	Читанка, Радна свеска	Читање, слушање и одговарање на питања, усмено излагање делова садржаја, описивање, рад на тексту, дискусија, самосталан рад, уочавање, подвлачење битног, коришћење литературе, практичан рад, израда писмених радова, решавање проблема, мисаоне операције и процеси.
усвајање књижевних и функционал. појмова према захтевима програма	Књижевност: Књижевнотеоријски и функционални појмови. Лирика: мотив, композиција песме; језичко-стилска изражајна средства: симбол, метафора, алегорија, словенска антитеза. Слободан стих. Основне лирске врсте; однос народне и ауторске лирике. Посленичке народне лирске песме. Песме у прози. Епика: фабула и сиже; статички и динамички мотиви; композиција и мотивација епизода; идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира у епском делу. Врсте карактеризације књижевног лика. Унутрашњи монолог. Дневник. Легендарне приче. Врсте романа. Драма: драмска радња; етапе драмске радње: увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Дидаскалије (ремарке) у драмском делу. Врсте комедије: комедија карактера и комедија ситуације. Драма у ужем смислу. Функционални појмови: естетско, морално, психолош., социјално, елегично, вишезнач. релативно, аналитичко, синтетичко, аргументовано.	СЈ.1.4.4, СЈ.1.4.6, СЈ.1.4.7, СЈ.2.4.5, СЈ.2.4.6, СЈ.3.4.4, СЈ.3.4.5, СЈ.3.4.6, СЈ.2.1.3,				

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	средства	активности ученика
излагање (експозиција) опис и приповедање	Језичка култура: Основни облици усменог и писменог изражавања; Усмена и писмена вежбања.	CJ.1.4.5, CJ.2.4.7, CJ.2.2.1,	текст	фронтални, индивидуални у пару, групни	Читанка, Радна свеска	Израда писмених радова, практичан рад, писмено одговарање на питања, самостални рад, рад на тексту, групни рад.
технички и сугестивни опис, техн. и сугестивно приповедање	Језичка култура: Основни облици усменог и писменог изражавања; Усмена и писмена вежбања	CJ.1.1.2, CJ.1.1.3, CJ.2.4.4, CJ.2.1.2,				
рад на не-књижевном тексту	Језичка култура: Основни облици усменог и писменог изражавања; Усмена и писмена вежбања	CJ.1.1.8, CJ.2.1.4, CJ.2.1.5, CJ.2.2.1, CJ.2.2.2, CJ.2.2.3, CJ.3.1.4, CJ.3.2.2, CJ.3.2.4, CJ.3.2.5.	текст		Читанка, Радна свеска, текстови по избору и правопис	Читање, рад на тексту, уочавање и подвлачење битног. Самостални и групни рад. Коришћење литературе.
информатив. читање и упућивање ученика у читање „с оловком у руци" (подвлачење, обележавање, записивање).	Језичка култура: Основни облици усменог и писменог изражавања; Усмена и писмена вежбања	CJ.1.1.1, CJ.1.1.4, CJ.1.1.5, CJ.1.1.6, CJ.1.2.1, CJ.1.2.2, CJ.1.2.6, CJ.1.2.7, CJ.1.2.8, CJ.2.1.1.	текст			
правопис	Проверавање, понав., увежбавање садржаја из претходних разреда. Интерпункција у сложеној реченици (запета, тачка и запета). Црта. Заграда. Навикавање ученика на коришћење правописа.	CJ.1.2.1. CJ.1.2.7. CJ.1.2.8. CJ.2.2.5. CJ.3.2.5.	Текст и наставни листићи			

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Циљ предмета: **Циљ** настави руског језика је би школяре звладали основни законџосци руског кнџовног језика на котрим ше буду усно и писмено правилно виражовац, же би упознали, дожили и оспособели ше толковац избрани кнџовни дџла, театрални, филмски и други уметнџици витвореня зоз руског и шветовог нашлџдства.

змісти по обласцох	способ витворйованя роботи	стандарди-исходи	активносци школярох	активносци наставнікох
<p>ГРАМАТИКА</p> <p>Поняце синтагми Зложени виреченя Независно зложени виреченя Составни Противни Виключни Роздзельни Заклучни Зависно зложени виреченя Субектово Предикатово Местово Часово Способово Атрибутово Обектово Причиново Попшлідково Условни Допустово Намирни Значене припадкох</p>	<p>-Хасноване одвитууючого текста на котрим евидентне одвитууюче язичне зявене. Найчастейше то кратши уметніцки, науково-популярни и новинарски тексти або приклади зоз школярских писмених задаткох. -Хасноване прикладох зоз бешедних ситуацийох. -Мотивоване школярох же би початни текст дожили и похопели у целосци и у деталюх. -Утвердзоване знаня о познатих язичних зявеньох и поняцох котри непоштредно доприноша легчайшому похопйованю новей матерії. - Упутийоване школярох же би у тексту, або познатим язичним материялу, обачовали приклади язичного зявеня хторе ше преуче. - Наявйоване и записоване новей наставней єдинки и мотивоване школярох же би замерковане язичне зявене вигледовацки спатрели. -Спознане главних характеристикох язичней матерії. - Спатранє язичних харктеристикох зоз рижних становискох, їх поровнованє, описоване и класификоване. - Илюстроване и графичне представяне язичних поняцох и їх одношеньох. - Дефиноване язичного зявеня.. - Препознаванє, толковане и применьоване усвоеного градива у новим контексту и у прикладох хтори даваю сами школяре. - Утвердзоване, повторйоване и применьоване здобутого знаня. (вежбанє дома и у школи)</p>		<p>Здобуване знаня, повторйованє, замерковйованє , откриванє и утвердзованє законїтосцох и процесох, вежбанє, виробок и презентованє самостойних вигледовацкох роботох, провадзене, творенє, виражованє своїх думкох, чувствох, заключеньох, участвованє у дискусиї, анализованє и синтегизованє податкох, фактох и информацийох.</p>	<p>Сообщоване наставних змистох, организованє и унапрямованє процеса ученя, преценює и оценює уровень и квалитет усвойованя знаня, преноши културни вредносци, преноши теорийни и практични знаня, формує правилни попатрунок на швет, розвива характер школярох , упознава школярох зоз методами и технікама успишного ученя.</p>

<p>КЊИЖЕВНОСТ (лирика, епика, драма)</p> <p>- Г. Костельник, Идилски венц - И. А. Приповедка о кметови Симанови - Ш. Г. Приказане - С. Саламон, Сторочни дубе при драги - РНП, Чаловка Петро -РНП, Чия работа чежша - РНП, Колісанка - Г. Костельник, Агафия - старого попа дзивка - Любка Фалц, Осаменосц - Й. С. Попович, Покондирена тиква - М. Рамач, Врацим ше ище на старе Селіще - М. Стрибер, Збор любви - Гавриіл Надь, Преходза ми ровно думки</p>	<ul style="list-style-type: none"> • оспособйоване школярох за толковане мотивох, поетских сликох и виражующих средствох у лирскей писні • оспособйоване школярох о основох структури епского діла з чежиско на кніжовней подоби и формах приповеданя • оспособйоване школярох за толковане драмского діла зоз чежиском на драмскей діи и особох 			
--	---	--	--	--

<p>КУЛТУРА ВИРАЖОВАНЯ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Інтерпункція у зложенім виреченю • Писанє велькей букви • Писанє директней и индиректней бешеди <ul style="list-style-type: none"> • Технічни и сугестивни опис • Писанє винчованки, поволанки, задзекования и имейл поруки • Попольньованє признаници <ul style="list-style-type: none"> • Форми новираского висловйованя • Синтаксични веби • Лексични вежби • Читанє и розумене таблічкох и графиконох • Штири школски писани задатки • Осем школски писани задатки 	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособйованє школярох за самостойне планске и економичне приповеданє и преприповеданє, описованє, подношенє звита рижних формох бешедованя. 			
--	--	--	--	--

СРПСКИ КАО НЕМАТЕРЊИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да активно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани
- да ученици разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота
- да ученици усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању
- да се ученици оспособљавају за разговор о темама из свакодневног живота
- да ученици савладају основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике и буду оспособљени да користе ћирилично писмо, основе правописа ....
- да ученици упознају елементарне законитости српског језика
- да ученици разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике
- да се ученици упознају са основним карактеристикама културе народа чији језик уче
- да ученици стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику
- да ученици развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Стицање језичке и комуникативне компетенције усвајањем нових знања о српском језику путем наставе граматике и богаћењем речника од око 250/400/ нових речи и израза.	<ul style="list-style-type: none"> – даље увежбавање језичких модела усвојених у претходним разредима; – усвајање нових језичких образаца; – граматичке вежбе – читање, анализа и разговор о текстовима чија је тематика блиска ученицима, као и разговор поводом њих 		вербалне методе, текст метода, демонстративна, учење откривањем, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, решавање проблема, примена стечених знања
2. Разумевање, на слух новог текста у оквиру тематике.	<ul style="list-style-type: none"> – семантизација и асимилација речи у контексту; – одговори на сложенија питања; – постављање питања на основу обрађеног текста; – скраћивање и проширивање датих реченица; – причање доживљаја и догађаја из непосредног искуства на основу заданог плана; – комуникативне говорне и писмене вежбе 		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна		слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	
3. Кориговање грешака које се јављају на свим језичким нивоима.	<ul style="list-style-type: none"> – комуникативне (говорне и писмене) вежбе: дијалози, причање и препричавање 				слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, примена стечених знања; драматизација игре замене места

<p>4. Самостално читање текстова различитог жанра са упознавањем културног контекста текстова.</p>	<p>– оспособљавање ученика за што самосталнији приступ књижевном тексту; – истраживање одређених вредности са становишта уоченог проблема, доказивање утисака и тврдњи, запажања и закључака подацима из текста</p>		<p>вербалне методе, текст метода, аудио-визуелна, проблемска настава</p>	<p>фронтални, индивидуални, групни, тандем</p>	<p>слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал</p>	<p>посматрање и слушање, читање, језичке игре, богаћење активног речника, решавање проблема, примена стечених знања; драматизација игре замене места</p>
<p>5. Оспособљавање за коректно писмено изражавање у оквиру језичке и лексичке грађе.</p>	<p>– писање састава на основу датог почетка, са измењеним завршетком, на дату тему; – писање личних и зајед. доживљаја; – писање извештаја; – бележење ученичких излагања (добро – погрешно). – 4 писмена задатка у току шк. године</p>		<p>вербалне методе, текст метода, метода писаних радова</p>		<p>дидактички материјал, презентације, правопис</p>	<p>посматрање, слушање и читање, писање, истраживање, богаћење активног речника</p>
<p>6. Оспособљавање за анализу тежих текстова.</p>	<p>– даље увођење у анализу дела из народне и ауторске књижевности</p>		<p>вербалне методе, текст метода, проблемска настава</p>		<p>презентације, филмови, звучни записи</p>	<p>посматрање, уочавање, писање, читање, анализа, синтеза, решавање проблема, истраживање, решавање задатака</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
7. Оспособљавање за коришћење језичких приручника и речника	– даље увођење ученика у коришћење језичких приручника и двојезичких речника		вербалне методе, текст метода, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	речници, правопис, презентације	анализа, синтеза и др; вежбање, уочавање, решавање задатака, примена стечених знања

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (Седма година учења)

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању су: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика било самостално или на вишем нивоу образовања.

У процесу учења страних језика ученик богати себе и упознајући други, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и према комуникацији са говорницима других језика.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Разумевање живог и снимљеног говора Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме и извршава сва једноставна и нека комплекснија али јасно формулисана упутства, - покаже извршењем задатка (у краћој говорној или писаној форми на енглеском језику) да је разумео/ела главне мисли текста који се односи на прошлост, садашњост или будућност и/или да је уочио/ла одређене детаље у тексту који је слушао/ла, - уочи поједине околности споразумевања (нпр. односе међу саговорницима и њихово расположење). 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> - тимски рад - вођена дискусија - решавање проблема - вербалне методе - рад на тексту - аудиовизуелна - слушање 		<ul style="list-style-type: none"> - звучни запис - уџбеник - слике - видео, ТВ - компјутер 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају текст и реагују невербално (нпр. разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, одговорима на питања и разговором о тексту).
<p>Усмено изражавање Ученик/ученица треба да научи да уз прихватљив изговор и интонацију:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествује у разговорима по моделу, - користи знање језика, да замени и прилагоди поједине ријечи и фразе, - замоли за понављање када нешто није разумео/ела. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> - тимски рад - играње улога - вербалне методе - рад на тексту - слушање - квиз - аудиовизуелна 	<ul style="list-style-type: none"> - фронтални - групни - тандем - индивидуални 	<ul style="list-style-type: none"> - CD, видео - уџбеник - компјутер - слике 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - учествују у разговору са другим ученицима / ученицама или наставником / наставницом (постављају питања и дају одговоре, размењују информације), - играју улоге, - учествују у драматизацији, - описују и упоређују особе, места, предмете, догађаје и једност. процесе, - симулирају споразумевање у одређ. ситуацијама, - припремају и спроводе интервјуе, - извештавају, - приповедају.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Читање и разумевање писаног текста Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правилно изговара познате речи при читању наглас, покаже извршењем задатка (у краћој говорној или писаној форми на енглеском језику) да је разумео/ела главне мисли текста који се односи на прошлост, садашњост или будућност и/или да је у њему уочио/ла одређене детаље, - уочи поједине околности споразумевања (нпр. односе међу саговорницима и њихово расположење), - користи контекст да предвиди значења непознатих речи. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> -рад на тексту -тимски рад -вербалне методе -решавање задатка -играње улога -аудиовизуелна 	-фронтални; -групни; -тандем; -индивидуални; -комбиновани	<ul style="list-style-type: none"> -CD, видео -удбеник -компјутер -слике -текст 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - читају текст и реагују невербално (нпр. разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, одговорима на питања и разговором о тексту, решавањем проблема, решавањем задатака са вишечланим избором), - измешане речи склапају у смисаоне целине, - измешане фрагменте текста склапају у смисаону целину.
<p>Писмено изражавање: Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - употребљава основна правила интерпункције и правописа, - удружи реченице у пасусе, - пише краће функционалне текстове (писмо, дневник, интервју, анкета), - опише и упоређује особе, места, предмете, догађаје и једноставне процесе. 	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		<ul style="list-style-type: none"> -тимски рад -метода писаних радова -радионица -аудиовизуелна 	-фронтални; -групни; -тандем; -индивидуални; -комбиновани	<ul style="list-style-type: none"> -уџбеник -текст -часописи -свеска -телевизор -компјутер 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - испуњавају табеле, - допуњавају текстове, - пишу краће функцион. текстове (писмо, дневник, интервју, анкета), - описују и упоређују особе, места, предмете, догађаје и једн. процесе, - раде на пројектним задацима (нпр. учествују у изради зидних новина).

<p>Језичке функције: Ученик/ученица треба да научи да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - тражи и даје информације (везане за нпр. породичне односе, здравље, способности и вештине у прошлости, догађаје и људе из прошлости, одређене планове и намере за будућност), - изрази узрок и последицу, - тражи и даје сугестије и реагује на њих, - љубазно формулише своје захтеве и одговори на захтеве других, - нешто љубазно понуди, прихвати или одбије, - упути, прихвати или одбије позив, - води разговор и да се договара о заједничким активностима, - изрази критику/коментар, - опише и упоређује особе, места, предмете, догађаје и једноставне процесе. 	<p>Садржаји су заједнички за све оперативне задатке</p>	<ul style="list-style-type: none"> - тимски рад - аудиовизуелна - вербална - метода писаних радова - играње улога - решавање проблема - рад на тексту - комбинована - слушање - квиз 	<p>- фронтални; - групни; - тандем; - индивидуални; - комбиновани</p>	<ul style="list-style-type: none"> - уџбеник - радна свеска - текст - часописи - компјутер - CD, - видео - панои 	<p>Ученици/ученице:</p> <ul style="list-style-type: none"> - слушају текст и реагују невербално (нпр. разврст., повезив. слика и текста, означ. тачних/нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњав. текста, одговори на питања и разговором о тексту) - учествују у разговору са другим ученицима-цама или наставником-цом (постављају питања и дају одговоре, размењују инфор.) - играју улоге, - учествују у драматизацији, - описују и упоређују особе, места, предмете, догађаје и једн. процесе, - симулирају споразумевање у одређ. ситуацијама, - припремају и спроводе интервјуе, - извештавају, - приповедају, - читају текст и реагују невербално (нпр. разврставањем слика, повезивањем слика и текста, означавањем тачних односно нетачних тврдњи) и вербално (испуњавањем табела, допуњавањем текста, одговорима на питања и разговором о тексту, реш. проблема, реш. задатака са вишечланим избором), - измешане речи склапају у смисаоне целине, - измешане фрагменте текста склапају у смисаону целину.
--	---	--	---	--	--

САДРЖАЈИ

Именице – Nouns

More + countable/uncountable nouns

Less + uncountable nouns

Заменице – Pronouns

Relative pronouns: *who, which*

Чланови – Articles

Indefinite/Definite/Zero

Бројеви – Numbers

Cardinal /Ordinal

Придеви – Adjectives

Comparison of monosyllabic /bisyllabic adjectives: regular and irregular: *good, bad*

Comparison of multi-syllabic adjectives

Предлози – Prepositions

Prepositions denoting place, time, direction.

Глаголи – Verbs

Past Simple (irregular verbs)

Present Perfect Tense (*ever, never*)

Going to (intention)

Present continuous (future plans)

Future tense

Imperative (directions)

Negative imperative(prohibition)

Infinitive (purpose)

Verb + infinitive/gerund

Modal verbs:

Can (possibility), *could* (polite request)

Have to, don't have to, had to, needn't

Would ... like? (invitation, offer)

Should (advice), shouldn't

Mustn't (prohibition)

Passive Voice(Present/Past)

Прилози – Adverbs

Adverbs of manner (regular), irregular

(*fast, well, hard*)

Relative adverbs: *where*

Adverbs and adverbial phrases denoting

time: *this evening, tomorrow, then, finally, ever, never*)

Intensifiers: *very, quite,*

Реченице – Clauses

Adverbial clauses of comparison (*than, as*)

Relative clauses(*who, that, which*)

Conditional clauses(1st/2nd)

Indirect speech

Exclamatory sentences

What + (*a*) noun

-представљање себе и других

-поздрављање

-именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја итд.

-разумевање и давање једноставних упутстава и команди

-молбе и изрази захвалности

-примање и давање позива за учесце у игри

-изражавање допадање/недопадања

-изражавање физицких сензација и потреба

-именовање активности

-исказивање просторних односа и величина

-давање и тражења информација о себи и другима

-тражење и давање обавештења

-описивање лица и предмета

-изрицање забране и реаговање на забрану

-изражавање припадања и поседовања

-тражење и давање обавестења о времену на часовнику

-скретање пажње

-тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања

-исказивање извињења и оправдања

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе

Задаци васпитно-образовног рада у настави ликовне културе састоје се у стварању разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе предмета ликовна култура буду у пуној мери реализовани развијањем ученикове способности за:

- коришћење свих ликовних елемената;
- ликовни стваралачки рад;
- коришћење различитих материјала и медијума;
- усвајање естетских критеријума за креативно мишљење;
- доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине за препознавање савремених кретања у уметности свог и другог народа;
- визуелну перцепцију и аперцепцију;
- критичко мишљење;
- оплемењивање животног радног простора;
- активно стваралачко деловање у културном и уметничком животу средине;
- активно естетско унапређивање совје околине и очување природе и баштине завичаја и домовине;
- неговање укупних људских достигнућа;
- будућа занимања, професионалну оријентацију;
- еманципацију личности ученика;
- културу рада.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Проширивање искустава у ликовном изражавању и развијање ликовно-естетског сензибилитета за: арабеску, пропорције, композицију и простор, обједињавање покрета игре и звука и фотографију	Арабеска; Пропорције; Композиција и простор; Обједињавање покрета, игре и звука; Фотографија	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.4., 3.3.3., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, учавање, практичан рад, демонстрација, посматрање, откривање, практичан рад, теренски рад, аудио- визуелна	фронтални, индивидуални, групни	учбеник, школска табла, модел, мулти-медија	посматрање, слушање, учавање, одговарање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, описивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење
Упознавање основних елемената ликовне организације и припрема за самостално и колективно преобликовање одређеног простора	Композиција и простор	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2.; 1.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.4., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, учавање, практичан рад, демонстрација, посматрање, практичан рад	фронтални, индивидуални	учбеник, школска табла, мулти-медија	посматрање, слушање, учавање, одговарање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, описивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, решавање проблема

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Оспособљавање за повезивање ликовног рада са литерарним и сценским изразом, звуком и покретом	Обједињавање покрета, игре и звука	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.2., 1.3.3., 1.3.4., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, учавање, практичан рад, демонстрација, посматрање, практичан рад, аудио-визуелна, симулација	фронтални, комбиновани	мулти-медија	посматрање, слушање, учавање, одговарање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, моторичке способности, креативно мишљење, апстраховање
Упознавање вредности споменика културе и своје културне баштине	Арабеска; Пропорције; Композиција и простор; Обједињавање покрета, игре и звука; Фотографија	3.2.3., 3.2.4.; 1.3.1., 2.3.1., 3.3.1., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, учавање, посматрање, откривање,	фронтални, групни	учбеник, мулти-медија	посматрање, слушање, учавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, одговарање, записивање

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да

- упознају музичке културе кроз обраду тема повезаних са музиком различитих епоха
- развију музикалност и креативност
- негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима

Задаци наставе музичке културе јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе музичке културе сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе музичке културе буду у пуној мери реализовани
- стицање знања о музици различитих епоха
- развијање способности извођења музике (певање/свирање)
- развијања навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање за разумевање музике
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- даље упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- стварање одељењских ансамбала.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Певање и свирање по слуху и из нотног текста тема из познатих композиција	Подстицање музичке креативности кроз певање и свирање одломака из познатих композиција уметничке и народне музике на доступним инструментима	МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.	Комбинована перцепција музичких примера	Фронтални, индивидуални	Аудитивна средства; помоћно-техничка средства	Извођење певањем и свирањем на деčјим инструментима, слушање музике, посматрање.
Упознавање са музиком праисторије, античке епохе, средњег века, ренесансе, барока и класицизма кроз сагледавање друштвене функције музике, жанрова, облика и инструмената епохе као и најистакнутијих ствараоца.	Ученици се упознају са различитим музичким епохама : праисторијом, античком епохом, средњим веком, ренесансом, бароком и класицизмом кроз слушање и извођење једноставних музичких примера из сваке епохе.	МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4., МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.	Дијалoшка; хеуристичка; слушање аудио-примера	Фронтални; индивидуални; рад у паровима или групама	Аудитивна средства; помоћно-техничка средства	Вербално изражавање, усвајање, слушање музике, посматрање, свирање на деčјим инструментима, певање песама.
Основни појмови музичке писмености - утврђивање	Ученици обнављају и упознају нове појмове из музичке писмености: мелодијски мол, мешовити тактови, акорди на главним ступњевима и каденце	МК. 2.1.2., МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4.	Комбинована, дијалoшка	Фронтални, индивидуални	Аудитивна средства; помоћно-техничка средства	Писмено изражавање, ритмичко изражавање, певање, упоређивање и посматрање.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Обрада мелодијског мола и акорда на главним ступњевима, појам каденце.	Обрада нових појмова кроз певање и свирање композиција из различитих музичких епоха	МК. 2.1.2., МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4., МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.	Комбинована, дијалoшка, хеуристичка; слушање аудио	Фронтални, индивидуални	Аудитивна средства; помоћно-техничка средства	Извођење свирањем, певањем, усвајање, слушање, посматрање.
Обрада мешовитих тактова	Обрада мешовитих тактова (7/8, 5/8-на примерима народних песама)	МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4.	Комбинована, дијалoшка			Ритмичко изражавање, Посматрање, Откривање ритмова.
Утврђивање појмова мелодија, ритам, метар, темпо, динамика, хармонија, полифонија, хомофонија.	Уочавање мелодије, ритма, метра, темпа, динамике кроз певање и слушање уметничке и народне музике.	МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4. МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3.	Комбинована, дијалoшка хеуристичка; слушање аудио			Извођење певањем, слушање, вербално изражавање, слушање музике, упоређивање, истраживање.

ИСТОРИЈА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, и да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предмете са другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су:

стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе историје сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе историје буду у пуној мери реализовани да ученици разумеју историјске догађаје, појаве и процесе, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...)

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Усвоје појам нови век и стекну знања о основним одликама тог историјског периода	*Хронолошки и просторни оквири *Разлика Нови и стари свет *Узроци и последице важних историјских прекретница *Географска открића *Улога и значај великих европских градова	ИС.1.1.1 ИС.1.1.2. ИС:1.2.4 ИС.2.1.3. ИС.3.1.6.	илустративна метода уочавања монолошка демонстративна рад са текстом аудо- визуана метода графичких радова	фронтални групни комбинован облик рада тандем индивидуални радова		повезује генерализује закључује конкретизује чињенице дефинише закључке разграничава објашњава појмове препознаје
2.Стекну знања о историји најзначајнијих европских држава у новом веку	*Сталешко друштво у Шпанији и Енглеској *Просвећени апсолутизам у Хабзбуршкој монархији, Прусској *Турска као апсолутистичка монархија *Млетачка република – унијачење *Француска и жеља за грађанским слободама	ИС.1.1.4. ИС.1.1.5. ИС.1.1.6. ИС:1.1.7. ИС.1.2.1. ИС.1.2.7. ИС.2.2.2. ИС.3.1.3. ИС.3.2.5.	дијалогска монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна игра решења		историјска карта уџбеник зидне слике цд компјутер слајдови графоскоп	-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање
3.Стекну знање о положају српског народа под турском хабзбуршком и млетачком влашћу	*појам буна, устанака, српска револуција *учешће Срба у ратовима против Турака (капдиски и бечки кочина крајна) *војна крајина, карловачка митрополија (статус и привилегије) *хајдуци и ускоци *раја, власи, исламизација, данак у крви *српска патријаршија као верска, културна и политичка установа *грађанска класа – школске реформе – Карловачка гимназија *Дубровачка република	ИС.1.1.7 ИС.1.1.9. ИС.1.1.10. ИС:1.2.5. ИС.1.2.7. ИС.2.1.2. ИС.2.1.5. ИС.2.2.5 ИС.3.1.4. ИС 3.2.7.	дијалогска Монолошка демонстративна интерактивна илустративна игра решавање задатака	-фронтални -индивидуални -групни -тандем -комбиновани		

<p>4. Стекну знања о настави и развоју модерних српских држава до међународног признања независности 1878. године</p>	<p>*српска револуција *правитељствујући совјет *српска аутономија (двовлашће, хатишериф) *установобранитељи *сретенски устав *кнежевина Србија *грађански закон *начертаније *државне установ, Балкански савез *намеснички устав *улога Русије и Аустроугарске *велика источна криза *Берлински конгрес *породице Карађорђевић и/Обреновића</p>	<p>ИС.1.1.4 ИС.1.1.6. ИС.1.1.7. ИС:1.2.1. ИС.1.2.7. ИС.2.1.5. ИС.2.2.1. ИС.2.2.4 ИС.3.1.4. ИС 3.2.4.</p>	<p>дијалoшка монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна кооперативна рад на тексту</p>			
<p>5.упознају културу и научно технолошка достигнућа Европе и света у новом веку.</p>	<p>*научна и технолошка открића као предуслов унапређивања бродоградње, усавршавање компаса, астролога, дурбина *мануфактура нов начин производње *хуманизам и ренесанса *уметност и политичка мисао *индустриска револуција (парна машина, железница, пароброд, текстилна индустрија, тешка индустрија)</p>	<p>ИС.1.1.6 ИС.1.1.10. ИС.1.2.1. ИС:1.2.3. ИС.1.2.7. ИС.2.1.6. ИС.2.2.2. ИС.3.1.2 ИС.3.1.5. ИС 3.2.4.</p>	<p>дијалoшка монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна аудио-визуелна метода писаних радова</p>	<p>-фронтални -индивидуални -групни -тандем -комбиновани</p>	<p>-историјска карта -уџбеник -зидне слике -касета са цд -компјутер -слајдови -графоскоп</p>	<p>-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање</p>
<p>6.упознају културу и научно технолошка достигнућа Срба у новом веку</p>	<p>*Пећка-српска патријаршија; *Дечани, Милешева; *Острог – манастир; *Културни и пословни реформатор – Доситеј Обрадовић и Вук Караџић; *уметност и политичка мисао *оснивање Велике школе; *новине Српске 1834, позориште 1835, лицеји 1838, штампа-рија 1833; *друштво српске словесности; *значај реформе језика; *српско учено друштво; *Матица српска - романтизам</p>	<p>ИС.1.1.6 ИС.1.1.10. ИС.1.2.3. ИС:1.2.7. ИС.2.2.1. ИС.2.2.5. ИС.3.1.6.</p>	<p>дијалoшка монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна- кооперат. игра решавање задатака</p>			

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
7. Стекну знања о знаменитим личностима новог века	<ul style="list-style-type: none"> *географска открића (Колумбо, Магелан) *Арсеније III Чарнојевић *Макијавели, Леонардо да Винчи, Тицијан, Шекспир *Мартин Лутер (реформација) *Наполеон Бонапарта *Сулејман Величанствени *Хабзбурговци *породице Карађорђевића и Обреновића *Вук Стефановић Караџић, Доситеј Обрадовић 	<p>ИС.1.1.9 ИС.1.1.10. ИС.1.2.7. ИС:2.1.4. ИС.2.2.5. ИС.3.2.6..</p>	<p>дијалoшка монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна- писани радови метода откривања</p>	<p>-фронтални -индивидуални -групни -тандем -комбиновани</p>	<p>-историјска карта -уџбеник -зидне слике -касета за цд -комјутер -слајдови -графоскоп</p>	<p>-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање</p>
8. Развију истраживачку радозналост и критички однос према историјским изворима	<ul style="list-style-type: none"> *географска открића *реформација и против реформација *живот у граду и грађанска класа *апсолутистичке монархије јуче и данас *Карађорђевићи *Обреновићи *Гуслар, Филип Вишњић, Вук С. Караџић *Пећка патријаршија, Карловачка митрополија *Срби – Косово – Албанци – Берлин. конгрес 	<p>ИС.1.1.5 ИС.1.2.1. ИС.1.2.2. ИС:2.1.2. ИС.2.2.1. ИС.2.2.4. ИС 2.2.5. ИС 3.1.1.</p>	<p>дијалoшка монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна глума рад на тексту</p>		<p>-историјска карта -уџбеник -зидне слике -касета за цд -комјутер -слајдови -графоскоп</p>	<p>-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање</p>
9. Стекну знања о развоју грађанских слобода и права током новог века	<ul style="list-style-type: none"> *град – грађанско друштво (класа) *хуманизам (политичка мисао – Макијавели) *политичке револуције (Енглеска, Француска, САД – устав) *декларација о правима човека и грађана *уставна монархија *Наполеон (кодекс грађанска права) *либерализација у Европи *национални покрет у Европи *прота Матеа Ненадовић 	<p>ИС.1.1.6 ИС.1.2.1. ИС.1.2.5. ИС:1.2.7. ИС.2.2.2. ИС.3.1.5. ИС 3.1.6.</p>	<p>дијалoшка монолошка демонстративна интерактивна истраживачка илустративна- кооперативна</p>		<p>-историјска карта -уџбеник -зидне слике -касета за цд -комјутер -слајдови -графоскоп</p>	<p>-меморисање -примењивање стечених знања -решавање проблема -запажање -уочавање -именовање -упоређивање -разликовање</p>

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандара образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе, развију географску писменост и географски начин мишљења, свести и одговорног односа према свом завичају, држави, континенту и свету као целини и толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.

Задаци наставе географије су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе географије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе географије буду у пуној мери реализовани;
- упознавање и разумевање појава и процеса у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
- картографско описмењавање за употребу географских карата у стицању знања и у свакодневном животу;
- упознавање основних одлика Европе, осталих континената и развијених држава света;
- упознавање основних географских одлика своје државе и држав у непосредном окружењу, њихових асоцијација и интеграција;
- упознавање комплементарности и регионалних разлика савременог света;
- развијање естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
- изграђивање и развијање ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
- развијање националног, европског и светског идентитета;
- развијање толераније, постојања и припадности мултиетничком, мултијезичком.... свету;
- развијање опште културе и образовања;
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација.

опреативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Да стекну знања о битним природно- географским одликама ваневропских контине- ната, њихових регија и појединих држава	Положај, хоризонтална и вертикална разуђе- ност, хидрографија природни биљни и животињски свет ван- европских континената	ГЕ.1.1.3. 1.4.2. 2.4.2.	Вербалне методе, рад на тексту, аудио-визуелна, илустративна	комбиновани	Карта, слике рачунар, уџбеник	Слушање, усмено излагање делова садржаја, рад на тексту, рад са картом, одговарање на питања
Да стекну знања о друштвеногеографским одликама ваневропских континената, њихових регија и појединих држава	Кретања и структуре становништва, регионална и политичка подела, одлике појединих држава	ГЕ:1.4.2. 2.4.2. 3.4.3.	Вербалне методе, рад на тексту, аудио-визуелна, илустративна	комбиновани	Карта, слике рачунар, уџбеник	Слушање, усмено излагање делова садржаја, рад на тексту, рад са картом, одговарање на питања
Да се оспособе за праћење и разумевање економских и друштвених активности и промена у савременом свету и њиовом доприносу општем развоју и напретку човечанства	Процентуални распоред привредних делатности, глобализација, разлике у стандардима појединих регија	ГЕ:2.1.3.	Вербалне методе, рад на тексту, аудио-визуелна, илустративна	комбиновани	Карта, слике рачунар, уџбеник	Дискусија, описивање, усмено излагање делова градива
Упознају регионалне разлике и коплементарност савременог света	Сличности и разлике у друштвима појединих континената	ГЕ.3.4.3.	Вербалне методе, рад на тексту, аудио-визуелна, илустративна	комбиновани	Карта, слике рачунар, уџбеник	Дискусија, описивање, усмено излагање делова градива
Разумеју проблеме у савременом свету (пренасељеност, неједнак привредни развој, недостатак хране, воде, енергије, минералних сировина, еколошки проблеми, болести, ратови, и др.	Распоред густине насељености, природних богатстава, искоришћавање вода, енергија, демонстрација снаге и моћи	ГЕ.3.3.2. 2.3.2.	Вербалне, решавање проблема	комбиновани	Рачунар, карта, графикони	Дискусија, самоста лан рад,

опреативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Развијају национални идентитет и упознају значај толеранције у мултиетничким, мултијезичким и мултикултуралним срединама света	Појам народа, значај културо-лошког наслеђа, различито размишљање доводи до развоја човечанства	ГЕ.3.3.1.	Вербалне, илустративне	комбиновани	Рачунар, карта	Дискусија, описивање
Упознају различите културе континената, њихових регија и држава и кроз то развијају општу културу	Како настају разни обичаји и утицај глобализације на то		Вербалне, илустративне	комбиновани	Рачунар, карта	Дискусија, описивање
Развијају жељу и стичу потребу за даље образовање са циљем да се што успешније укључе у даље стручно оспособљавање	Указивање на могућности истраживања у још недовољно истраженим пределима		Вербалне, решавање проблема	комбиновани	Рачунар, карта	Дискусија, одговарање на питања, самосталан рад
Кроз рад у настави географије проширују знања из картографије и оспособе се за самостално коришћење географске карте у стицању нових знања и у свакодневном животу	Коришћење рзличитих врста карата на сваком часу	ГЕ.1.1.3. 2.1.4. 3.1.1.	Рад са картом	индивидуални	карте	Самосталан рад, рад у паровима
Оспособе за самостално коришћење географске литературе различитог графичког и илустративног материјала у циљу лакшег савладавања наставног градива и оспособљавања за самостални рад	Коришћење рзличитих врста илустративног материјала табела, графикона и књига на сваком часу	ГЕ.2.1.3.	Рад на тексту, илустративна, аудио-визуелна	индивидуални	Књиге, слике, рачунар	Самосталан рад, рад у паровима

ФИЗИКА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне природне законе, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци наставе физике су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани
- развијање функционалне писмености
- упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици
- разумевања појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона ,
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање
- развијање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности у мишљењу и вештине јасног и прецизног изражавања
- развијање логичког и апстрактног мишљења
- схватање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја
- развијање способности за примену знања из физике
- схватање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине
- развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи
- развијање свести о сопстваним знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици рада	наставна средства	активности ученика
Ученик треба да : -разликује физичке величине које су одређене само бројном вредношћу од оних које су дефинисане интензитетом, Правцем и смером(време, маса, температура,рад, брзина, убрзање, сила...)	Обнављање дела градива из шестог разреда које се односи на равномерно праволинијско кретање, силу као узрок промене стања тела и инертност тела.	ФИ1.4.4. 2.4.1. 2.4.2. 2.4.3.	Монолошка; Дијалошка	Фронтални Индивидуални	Зидне слике Панои Графофолије Рачунар са пројектором	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Дискусија Вођена дискусија Демонстративна Решавање задатака
-користи на нивоу примене, основне законе механике - Њутнове законе	Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Други Њутнов закон.. Међусобно деловање два тела-сила акције и реакције.Трећи Њутнов закон. Дем оглед: Илустровање закона акције и реакције помоћу динамометра и колица	ФИ2.1.1. 2.1.4. 3.2.1.	Дијалошка; Текстурална; Демонстративна; Графичка		Стаклени и гвоздени кликер „флипер“ Метарска трака Хронометар Колица Рачунар са пројектором	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Дискусија Демонстрациона Аудио-визуелна Експериментална Решавање задатака
-стекне појам о гравитацији и разликује силу теже од тежине тела (бестежинско стање)	Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Галилејев оглед. Слободно падање тела, бестежинско стање.	ФИ1.1.1. 2.1.2. 3.1.2. 3.5.1.	Дијалошка Монолошка Илустративна		Њутнова цев Кликер Перо Графофолије Рачунар са пројектором	

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици рада	наставна средства	активности ученика
-уозна силу трења	Силе трења и силе отпора средине (трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела	ФИ1.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 2.1.5. 3.1.2. 3.1.4.	Учење путем открића Дискусија Демонстративна Аудио-визуелна Решавање задатака	Посматрање Уочавање Откривање релација и њихово математичко изражавање Експериментисање	Компјутер Графофолије Зидне слике Дидактички материјали	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Описивање Дискусија Решавање задатака
-разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи	Квалитативно увођење појма механичке енергије тела. Вежа између механичке енергије тела и извршеног рада. Лаб. вежба: Одређивање рада силе под чијим дејством се тело креће по различитим подлогама	ФИ2.5.1. 2.5.3. 3.5.1.	Монолошка Дијалогска Демонстративна	фронтални	Коси жлеб Куглица Еластична опруга Две кугле	Слушање излагања наставника Извођење експеримента Решавање проблема Решавање задатака Учење путем открића Дискусија
-трансформацију енергије у рад и обрнуто	Механички рад. Рад силе. Квалитативно увођење појма механичке енергије	ФИ2.5.1. 2.5.3.	Учење путем открића Дискусија Демонстративна Аудио-визуелна Решавање задатака	Посматрање Уочавање Откривање релација и њихово математичко изражавање Експериментисање	Компјутер Графофолије Зидне слике Дидактички материјали	Слушање излагања наставника Извођење експеримента Решавање проблема Решавање задатака

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	образи рада	наставна средства	активности ученика
-на нивоу примене користи законе одржања (маса, енергије)	Закон о одржању механичке енергије. Лаб.вежба: Провера закона одржања механичке енергије помоћу колица.	ФИ1.7.1. 1.7.2. 2.7.2. 2.7.3. 3.7.1. 3.7.2.	Монолошка Дијалoшка Демонстративна	Фронтални	Кугла, подлоге различитих храпавости Посуда са песком, статив Оловка, Еластична опруга Лоптица, куглица Клатно	Учење путем открића Дискусија Демонстративна Решавање проблема Решавање задатака
-прави разлику између температуре и топлоте	Топлотни ширење тела. Појам и мерење температуре. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа Лаб.вежба:	ФИ1.5.1. 1.5.2. 2.5.4. 2.5.5. 3.5.2.	Монолошка Дијалoшка Демонстративна	Фронтални Индивидуални	картонски рам куглице сачме кликер епрувета, чеп чаша са водом четкица водене боје	Учење путем открића Дискусија Демонстративна Аудио-визуелна Решавање задатака
-уме да рукује мерним инструментима	Одређивање сталног убрзања при кретању куглице низ жљеб. Оређивање густине чврстог тела применом Архимедовог закона.	ФИ1.4.1. 1.4.2. 1.4.3. 1.4.5. 1.4.6. 1.7.1. 1.7.2. 2.7.1. 2.7.2. 2.7.3. 3.4.3. 3.7.1. 3.7.2.	Експериментално лабораторијска	Групни	Летва са жлебом Сталак Хронометар Куглица Метарска трака Граничник	Посматрање Уочавање Откривање релација и њихово математичко изражавање Експерименти-Сање
-користи јединице Међународног система(СИ)за одговарајуће физичке величине	Појам убрзања Тренутна и средња брзина тела Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно променљивог праволинијског кретања	ФИ2.4.1. 2.4.2. 2.4.4. 3.4.1	Монолошка дијалoшка Грфичка	Фронтално Индивидуални	Збирке задатака	Решавање проблема Решавање задатака

МАТЕМАТИКА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе математике у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језику у математику писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву; да оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе, да представља основу за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање; као и да допринесе развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике током наставе математике сврха, циљеви и задаци образовања, као циљеви наставе математике буду у пуној мери реализовани
- стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитости у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу
- стицање основне математичке културе потребне за сагледавање улоге и примене математике у различитим подручјима човекове делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад
- развијање ученикових способности посматрања, опажања и логичког, критичког, аналитичког и апстрактивног мишљења
- развијање културних, радних, етичких и естетских навика ученика, као и побуђивање математичке радозналости
- стицање способности изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику
- усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавањима
- савлађивање основних операција с природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и усвајање основних својстава тих операција
- упознавање најважнијих геометријских објеката: линија, фигура и тела, и разумевање њихових узајамних односа
- оспособљавање ученика за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама
- припрема ученика за разумевање одговарајућих садржаја припадних техничких наука
- изграђивање позитивних особина ученикове личности, као што су: систематичност, упорност, тачност, уредност, објективност, самоконтрола и смисао за самостални рад
- стицање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>Ученике треба оспособити да:</p> <p>1) схвате појам квадрата рационалног броја и квадратног корена</p>	<p>-Квадрат рационалног броја. -Решавање једначине $x^2=a$, $a>0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2=2$). -Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2}= a$. -Питагорина теорема. Важније примене Питагорине теореме. -Степен чији је изложилац природан број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. -Квадрат бинома и разлика квадрата и примене. -Растављање полинома на чиниоце.</p>	<p>МА.1.1.1. МА.1.2.2. МА.2.2.2. МА.2.2.3. МА.3.2.2. МА.3.2.3.</p>	<p>- кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема</p>	<p>-фронтални -групни -индивидуални и комбиновани облик рада</p>	<p>-учбеници -дидактички материјали -задаци</p>	<p>-решаване задатака -уочавање и подвлачење битног -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад -коришћење литературе</p>
<p>2) умеју да одреде приближну вредност броја $\sqrt{a}$ ($a \in \mathbb{Q}$, $a > 0$) на бројевној правој одређене дужима које представљају такву меру</p>	<p>-Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2}= a$ -Реални бројеви и бројевна права. -Конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}$, $\sqrt{3}$, $\sqrt{5}$ итд.</p>	<p>МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.5. МА.2.1.1. МА.3.1.1.</p>				<p>-писмено одговарање на питања -коришћење литературе -решаване задатака -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
3) упознају појам степена и операције са степенима (изложилац степена природан број)	<ul style="list-style-type: none"> -Квадрат рационалног броја. -Решавање једначине $x^2=a$, $a>0$; постојање ирационалних бројева (на пример решења једначине $x^2=2$). -Квадратни корен, једнакост $\sqrt{a^2}= a$. -Питагорина теорема. Важније примене Питагорине теореме. -Степен чији је изложилац природан број; операције са степенима; степен производа, количника и степена. -Квадрат бинома и разлика квадрата и примене. -Растављање полинома на чиниоце. 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.3. МА.1.2.2 МА.2.1.1. МА.2.1.2. МА.2.2.2. МА.3.2.2. МА.3.2.3. 	<ul style="list-style-type: none"> - кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -индивидуални и комбиновани облик рада 	<ul style="list-style-type: none"> -учбеници -дидактички материјали -задаци 	<ul style="list-style-type: none"> -уочавање и подвлачење битног -коришћење литературе -решаване задатака -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад
4) умеју да изводе основне рачунске операције с полиномима, као и друге идентичне трансформације ових израза (назначене у програму)	<ul style="list-style-type: none"> -Алгебарски изрази. Полиноми и операције (мономи, сређени облик, збир, разлика, производ полинома). -Операције с полиномима (трансформације збира, разлике и производа полинома у сређени облик полинома). -Квадрат бинома и разлика квадрата и примене. -Растављање полинома на чиниоце. 	<ul style="list-style-type: none"> МА.1.2.3. МА.2.2.2. МА.2.2.3. МА.3.2.3. 	<ul style="list-style-type: none"> - кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -групни -индивидуални и комбиновани облик рада 	<ul style="list-style-type: none"> -учбеници -дидактички материјали -задаци 	<ul style="list-style-type: none"> -решаване задатака -коришћење литературе -писмено одговарање на питања -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад

оперативни задаци	садржаји		стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
5) упознају правоугли координатни систем и његову примену	-Правоугли координатни систем у равни.	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.5.1. МА.1.5.3. МА.2.1.1. МА.2.5.1. МА.3.5.1.		-илустративна -кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема			
6) добро упознају директну и обрнуту пропорционалност и практ. примене	-Пропорција. Примери практичне примене директне и обрнуте пропорционалности (пропорционална подела суме, проценти и др.) -Пропорционалне величине	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.2.2.4. МА.2.4.2. МА.3.2.4.					
7) знају Питагорину теорему и умеју да је примене код свих изучаваних геометријских фигура у којима се може уочити правоугли троугао	-Питагорина теорема. -Важније примене Питагорине теореме. -Обим и површина многоугла	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.2.2. МА.1.2.4. МА.1.3.1. МА.1.3.2. МА.1.3.4. МА.1.3.5. МА.1.5.2. МА.2.2.2. МА.2.2.5. МА.2.3.2. МА.2.3.4. МА.3.3.4.		-кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема -илустративна	-фронтални -групни -индивидуални и комбиновани облик рада	-учбеници -дидактички материјали -задаци	-коришћење литературе -решаване задатака -уочавање и подвлачење битног -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад
8) познају најважнија својства многоугла и круга; умеју да конструишу поједине правилне многоуглове и да цртају друге правилне многоуглове рачунајући централни угао и преносећи га угломером	-Многоугао - појам и врсте. -Збир углова многоугла. -Број дијагонала многоугла. -Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). -Обим и површина многоугла. -Централни и перифер. угао у кругу. -Обим круга, број π . -Дужина кружног лука. -Површина круга, кружног исечка и кружног прстена.	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.3.1. МА.1.3.1. МА.1.3.3. МА.1.3.4. МА.1.3.5. МА.1.4.1. МА.2.3.1. МА.2.3.2.		-илустративна -метода уочавања -метода графичких радова -кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема			

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
9) знају најважније обрасце у вези с многоуглом и кругом и да умеју да их примене у одговарајућим задацима	-Многоугао - појам и врсте. -Збир углова многоугла. -Број дијагонала многоугла. -Правилни многоуглови (појам, својства, конструкције). -Обим и површина многоугла. -Централни и периферијски угао у кругу. -Обим круга, број π . -Дужина кружног лука. -Површина круга, кружног исечка и кружног прстена. -Пропорционалне величине. -Троуглови са једнаким угловима - слични троуглови- пропорционалност њихових страница - Примене сличности	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.3.1. МА.1.3.1. МА.1.3.3. МА.1.3.4. МА.1.3.5. МА.1.3.6. МА.1.4.1. МА.2.3.1. МА.2.3.2. МА.2.3.4. МА.2.3.5. МА.2.3.6. МА.3.3.1. МА.3.3.2. МА.3.3.3. МА.3.3.4. МА.3.3.5. МА.3.3.6.	-кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема -илустративна	-фронтални -групни -индивидуални и комбиновани облик рада	-уџбеници -дидактички материјали -задаци	-коришћење литературе -решаване задатака -уочавање и подвлачење битног -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад
10) схвате појам размере дужи и својства пропорције	-Пропорција -Пропорционалне величине. -Троуглови са једнаким угловима - слични троуглови - и пропорционалност њихових страница. -Примене сличности.	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.3.1. МА.3.3.6.	-илустративна -кооперативни и тимски рад -решавање задатака -решавање проблема			
11) умеју да преведу на математички језик и реше једноставније текстуалне задатке	-Основна својства операција с реалним бројевима -Примери практичне примене директне и обрнуте пропорционалности -Обим и површина многоугла -Површина круга, кружног исечка и кружног прстена -Пропорционалне величине -Примене сличности	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.3.1. МА.1.5.4. МА.2.1.4. МА.2.2.5. МА.2.5.4. МА.3.2.5. МА.3.3.6. МА.3.4.2. МА.3.5.4.	-кооперативни и тимски рад -решаване задатака -решавање проблема			-решавање задатака -вежбање (репродукција, решавање проблема) -самостални и интерактивни рад

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
12) користе елементе дедуктивног закључивања (и изводе једноставније доказе у оквиру изучаваних садржаја)	-Основна својства операција с реалним бројевима -Растављање полинома на чиниоце -Обим и површина многоугла -Примери практичне примене директне и обрнуте пропорционалности -Примене сличности	МА.1.1.1. МА.1.1.2. МА.1.1.5. МА.1.2.4. МА.1.5.4. МА.2.1.4. МА.3.1.3.МА.3.2.5.	-вођење дискусија -вербалне методе -решавање проблема	-фронтални -комбиновани облик рада	-уџбеници -дидактички материјали	-решаваре задатака -самостални и интерактивни рад

БИОЛОГИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе биологије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно-васпитних садржаја стекну основна знања о грађи и функционисању човечијег организма, развијају здравствену културу, хигијенске навике и схвате значај репродуктивног здравља.

Изучавањем биологије код ученика треба развијати одговарајуће квалитете живота, навике, запажања, способности критичког мишљења, објективно и логичко расуђивање као и хумане односе међу половима.

Задаци наставе биологије су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе биологије.
- сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе биологије буду у пуној мери реализовани
- разумевање улоге и значаја биологије за развој и напредак човечанства
- развијање свести о властитом пореклу и положају у природи
- разумевање еволутивног положаја човека
- упознавање грађе и функционисања организма, усвајање одређених хигијенских навика, стеицање
- одговорности за лично здравље и здравље других људи
- схватање да је полност саставни део живота и да човекова полност подразумева поштовање норми
- понашања које обезбеђују хумане односе међу људима
- стицање радних навика и способности за самостално посматрање и истраживање.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- науче основне податке о развоју људске врсте, етапе у развоју савременог човека и еволутивни положај човека данас	Наука о човеку – антропологија. Порекло и историјски развој човека. Преци данашњег човека. Људи данас.	БИ.1.3.8 БИ.1.3.9. БИ.2.3.5. БИ.3.3.5.	-молошка -дијалозна -илустративна -вођена дис- кусија -интерактивна	-фронтални -индивидуални -групни	-рачунар -графоскоп -зидне слике -телевизор -DVD	-посматрање -откривање -именовање -репродукција -повезивање
- стекну знања о грађи ћелија и ткива и повезаности органа и органских система у организам као целину	Нивои организације биолошких система. Човек – органски системи. Ћелија: величина, облик, основна грађа (ћелијска мембрана, цитоплазма, органеле, једро, ДНК, хромозоми). Деоба ћелија. Вежба: Посматрање грађе ћелије на трајном микроскопском препарату.	БИ.1.2.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.2.2.2. БИ.3.3.1. БИ.3.6.5.	-демонстративна -илустративна -посматрање -откривање	-фронтални -индивидуални -тандем -групни	-графоскоп -рачунар -микроскоп -трајни препарат	-посматрање -меморисање -груписање -репродукција -експерименти- сање
- упознају основну грађу и улогу коже	Кратак преглед еволутивне разноврсности кожног система животиња. Кожни систем човека Грађа коже човека. Кожни органи. Слузокожа. Функција коже. Вежба: Посматрање грађе коже на трајном микроскопском препарату.	БИ.1.2.2. БИ.1.2.4. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.3.2.3.	-молошка -дијалозна -демонстративна -илустративна -посматрање -експеримен- тална	-фронтални -индивидуални -тандем	-рачунар -графоскоп -зидне слике -микроскоп -трајни препарати	-уочавање -меморисање -репродукција -разликовање -цртање -експерименти- сање

оп. задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- упознају облик и грађу костију и мишића	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности скелетног система животиња.</p> <p>Скелетни систем човека. Коштана ћелија. Коштано ткиво. Грађа кости. Хрскавица. Везе међу костима. Скелет. Кости главе, трупа и удова.</p> <p>Вежба: Посматрање костију, зглобова и шавова. Упоредивање са механичким зглобовима.</p> <p>Кратак преглед еволутивне разноврсности мишићног система животиња.</p> <p>Мишићни систем човека. Мишићне ћелије. Мишићно ткиво. Попречно-пругаста, глатка и срчана мускулатура. Скелетни мишићи (облици). Физиолошке особине мишића. Кретање. Вежба: Посматрање мишићног ткива на трајном микроскопском препарату.</p>	<p>БИ.1.2.2.</p> <p>БИ.1.2.4.</p> <p>БИ.1.6.4.</p> <p>БИ.2.2.1.</p> <p>БИ.2.2.2.</p> <p>БИ.3.2.2.</p> <p>БИ.3.6.4.</p>	<p>-молошка</p> <p>-дијалoшка</p> <p>-посматрање</p> <p>-слушање</p> <p>-илустративна</p> <p>-демонстративна</p> <p>-експериментална</p>	-фронтални; индивидуални; тандем; групни;	<p>-графоскоп</p> <p>-рачунар</p> <p>-зидне слике</p> <p>-микроскоп</p> <p>-трајни препарат</p> <p>-лобања</p> <p>-механички зглоб</p>	<p>-посматрање</p> <p>-уочавање</p> <p>-именовање</p> <p>-препознавање</p> <p>-репродукција</p> <p>-повезивање</p> <p>-разликовање</p> <p>-класификовање</p> <p>-експерименти-сање</p> <p>-истраживање</p> <p>-решавање проблема</p>
- упознају грађу и функцију нервног система и чула	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности нервног система животиња.</p> <p>Нервни систем човека. Нервна ћелија и нервно ткиво. Физиолошке особине нервне ћелије. Нерви и ганглије. Централни нервни систем: мозак и кичмена мождина. Рефлекси и рефлексни лук. Периферни нервни систем. Аутономни (вегетативни) нервни систем. Учење и памћење.</p> <p>Вежба: Посматрање нервног ткива на пресеку мозга или кичмене мождине (на трајном микроскопском препарату). Испитивање рефлекса бутног мишића.</p> <p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система чулних органа животиња.</p> <p>Систем чулних органа човека Чулне ћелије. Чуло мириса и укуса. Грађа и функција чула вида. Чуло слуха и равнотеже. Вежба: Одређивање оштрине вида и разликовање боја. Мариотов оглед.</p>	<p>БИ.1.2.2.</p> <p>БИ.1.2.6.</p> <p>БИ.1.2.7.</p> <p>БИ.1.6.4.</p> <p>БИ.2.2.2.</p> <p>БИ.2.2.9.</p> <p>БИ.3.2.2.</p> <p>БИ.3.2.3.</p> <p>БИ.3.2.6.</p> <p>БИ.3.2.8.</p>	<p>-молошка</p> <p>-дијалoшка</p> <p>-посматрање</p> <p>-слушање</p> <p>-илустративна</p> <p>-демонстративна</p> <p>-експериментална</p> <p>-метода уочавања</p> <p>-интерактивна</p>		-фронтални; комбиновани; индивидуални; тандем; групни;	<p>-рачунар</p> <p>-графоскоп</p> <p>-дијапројектор</p> <p>-модел ока</p> <p>-модел уха</p> <p>-микроскоп</p> <p>-трајни препарат</p> <p>-уџбеник</p>

<p>- упознају грађу и функцију жлезда са унутраш. лучењем и њихову повезаност са нервним сист.</p>	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система жлезда са унутрашњим лучењем животиња. Систем жлезда са унутрашњим лучењем човека Жлезде са унутрашњим лучењем, грађа. Повезаност жлезда са унутрашњим лучењем и нервног система.</p>	<p>БИ.1.2.7. БИ.2.2.7. БИ.2.2.8. БИ.2.2.9. БИ.3.2.7.</p>	<p>-молошка -дијалозна -посматрање -слушање -илустративна -демонстративна -решавање проблема -метода уочавања</p>	<p>-фронтални; -комбиновани; -индивидуални</p>	<p>-рачунар -графоскоп -торзо-модел -енциклопедије</p>	<p>-посматрање -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање -класификовање</p>
<p>- упознају грађу и функцију система органа за варење</p>	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система органа за варење животиња. Систем органа за варење човека Грађа органа за варење. Варење хране. Јетра и панкреас. Хигијена усне дупље. Вежба: Таблице правилне исхране.</p>	<p>БИ.1.2.2. БИ.1.2.4. БИ.1.2.5. БИ.2.2.1. БИ.2.2.2. БИ.2.2.4. БИ.2.5.2. БИ.2.5.3. БИ.3.2.4. БИ.3.2.5. БИ.3.5.3.</p>	<p>-посматрање -слушање -молошка -дијалозна -илустративна -метода уочавања -решавање задатака</p>	<p>-фронтални; -комбиновани; индивидуални; -гандем</p>	<p>-рачунар -графоскоп -торзо-модел -убеник -енциклопедије -таблица исхране</p>	<p>-праћење и beleжење -посматрање -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање -класификовање -сакупљање и beleжење података</p>
<p>- упознају грађу и функцију система органа за дисање</p>	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система органа за дисање животиња. Систем органа за дисање човека. Грађа и функција органа за дисање. Покрети дисања. Спољашње и ћелијско дисање. Глас и говор. Вежба: Доказивање угљен-диоксида у издахнутом ваздуху</p>	<p>БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.6. БИ.1.6.4. БИ.2.2.2. БИ.2.2.4. БИ.2.2.6. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3.</p>	<p>-молошка -дијалозна -посматрање -слушање -илустративна -демонстративна -експериментална -метода уочавања</p>	<p>-фронтални; -комбиновани; индивидуални; -гандем; -групи</p>	<p>-рачунар -графоскоп -торзо-модел -лабораторијски прибор</p>	<p>-праћење и beleжење -посматрање -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање -класификовање -експериментисање -истраживање</p>

<p>- упознају грађу и функцију система органа за циркулацију</p>	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система органа за циркулацију животиња. Систем органа за циркулацију човека Крв и лимфа. Крвне групе. Трансфузија. Наслеђивање крвних група. Срце и крвни судови. Грађа и рад срца. Артерије, вене, капилари. Лимфни судови. Крвоток и лимфоток. Одбрамбене способности организма. Вакцине. Вежба: Посматрање крви на трајном микроскопском препарату. Вежба: Мерење пулса и крвног притиска.</p>	<p>БИ.1.2.2. БИ.1.2.4. БИ.1.6.1. БИ.1.6.4. БИ.2.2.2. БИ.3.2.3. БИ.3.2.4. БИ.3.6.4.</p>	<p>-молошка -дијалозна -посматрање -слушање -илустративна -демонстративна -решавање проблема -експеримент. -метода уочавања -радионица -коришћење реквизита</p>	<p>-фронтални; -комбиновани; -индивидуални; -тандем; -групни</p>	<p>-рачунар -графоскоп -модел срца -торзо-модел -апарат за мерење крвног притиска -сат -микроскоп -трајни препарат</p>	<p>-посматрање -праћење и beleжење -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање -класификовање -експеримент. -истраживање -коришћење стеченог знања</p>
<p>- упознају грађу и функцију система органа за излучивање и њихов значај за промет материја</p>	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система органа за излучивање животиња. Систем органа за излучивање човека Грађа и функција органа за излучивање. Вежба: Грађа бубрега – дисекција.</p>	<p>БИ.1.2.2. БИ.1.2.3. БИ.1.2.4. БИ.1.6.4. БИ.2.2.2. БИ.2.2.4. БИ.3.2.2. БИ.3.2.3.</p>	<p>-молошка -дијалозна -посматрање -слушање -илустративна -демонстративна -решавање проблема -експеримент. -метода уочавања</p>	<p>-фронтални; -комбиновани; -индивидуални; -групни</p>	<p>-рачунар -графоскоп -модел бубрега -свињски бубрег -лабораторијски прибор</p>	<p>-праћење и beleжење -посматрање -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање -класификовање -експеримент. -истраживање</p>
<p>- упознају грађу и функ. сист. органа за размнож.; фазе у полном сазревању човека и биолошку регулацију процеса везаних за пол</p>	<p>Кратак преглед еволутивне разноврсности система органа за размножавање животиња. Систем органа за размножавање човека Грађа и функција органа за размножавање. Физиологија репродукције. Наслеђивање пола код човека.</p>	<p>БИ.1.2.2. БИ.1.3.1. БИ.1.3.2. БИ.1.3.3. БИ.1.3.4. БИ.1.3.5. БИ.1.3.6. БИ.1.3.7. БИ.2.2.1. БИ.2.3.1. БИ.2.3.2. БИ.3.3.1. БИ.3.3.2. БИ.3.3.3</p>	<p>-молошка -дијалозна -посматрање -слушање -илустративна -демонстративна -решавање проблема</p>	<p>-фронтални; -комбиновани; -индивидуални</p>	<p>-рачунар -графоскоп -торзо-модел -убеник</p>	<p>-истраживање -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање -класификовање</p>

опера- тивни задачи	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- упознају најчешћа обољења и повреде органичких система човека	Обољења, повреде коже. Обољења, повреде костију. Деформације. Обољења и оштећења мишића. Обољења нервног система. Стрес. Мане и обољења ока. Оштећења и обољења чула слуха и равнотеже. Поремећаји у раду жлезда са унутрашњим лучењем. Обољења органа за варење. Обољења органа за дисање. Обољења, повреде срца и крвних судова. Обољења органа за излучивање. Наследне болести везане за пол. Обољења органа за размножавање.	БИ.1.5.4. БИ.1.5.5. БИ.1.5.7. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.1. БИ.2.5.4. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.5.	-дијалогска -разговор -дискусија -метода откривања -демонстративна -илустративна	-индивидуални	-рачунар -графоскоп -дијапројектор -енциклопедије	-праћење и бе- лежење -уочавање -именовање -препознавање -репродукција -повезивање -разликовање
- науче основна правила пружања прве помоћи	Повреде коже и прва помоћ. Повреде костију и прва помоћ. Повреде срца и крвних судова, прва помоћ. Реанимација.	БИ.1.5.7. БИ.1.6.4. БИ.2.6.4. БИ.3.6.5.	-демонстративна -радионице -амбијентална -дијалогска	-групни	-рачунар -завоји -прибор за имобилизацију -носила	-посматрање -меморисање -примена стечених знања -експерименти- сање
- развијају неопходне хигијенске навике	UV зрачење и заштита коже. Правилно држање тела. Физичка активност. Одмор и сан. Правилна исхрана и последице неправилне исхране (гојазност, булимичка, анорексичка). Хигијена усне дупље. Дувански дим и здравље. Хигијена полних органа.	БИ.1.5.1. БИ.1.5.2. БИ.1.5.3. БИ.1.5.4. БИ.1.5.6. БИ.1.5.8. БИ.1.5.9. БИ.2.5.2. БИ.3.5.1. БИ.3.5.2. БИ.3.5.5.	-монологска -илустративна -дијалогска -демонстративна -дискусија -решавање за- датака	- фронта лни - комбин овани - индиви дуални	-рачунар -графоскоп -уџбеник -енциклопеди- је	-праћење и бе- лежење -меморисање -примена стече- них знања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- схвате значај здравствене културе и репродуктивног здравља	Дефиниција здравља. Пубертет и адолесценција. Проблеми везани за период одрастања (делинквенција, болести зависности).	БИ.1.5.5. БИ.1.5.10. БИ.1.5.12. БИ.2.5.1. БИ.2.5.5. БИ.3.5.7.	-молошка -вођена дискусија -илустративна -решавање проблема	-индивидуални -фронтални; -комбиновани;	-рачунар -графоскоп -уџбеник	-уочавање -именовање -препознавање
- схвате значај и улогу породице у развоју, опстанку, напретку људског друштва као и последице њеног нарушавања.	Почетак полног живота. Хумани односи међу половима. Контрацепција. Ризично понашање и сексуално преносиве болести – превенција и лечење. Значај и планирање породице. Наталитет.	БИ.1.5.9. БИ.1.5.11. БИ.1.5.13.	-молошка -дијалошка -дискусија -илустративна		-рачунар -графоскоп -уџбеник -енциклопедије	-праћење и бележење -именовање -препознавање -репродукција -повезивање

ХЕМИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе хемије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и

- развијање функционалне хемијске писмености
- разумевање промена и појава у природи на основу знања хемијских појмова, теорија, модела и закона
- развијање способности комуницирања коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина
- развијање способности за извођење једноставних хемијских истраживања
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема
- развијање логичког и апстрактног мишљења и критичког става у мишљењу
- развијање способности за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (уџбеник, научно-популарни чланци, Интернет)
- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу
- развијање радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног става према учењу хемије
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији.

Задаци наставе хемије јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе хемије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе хемије буду у пуној мери реализовани
- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије и научни метод којим се у хемији долази до сазнања
- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште
- оспособљавање ученика да се користе хемијским језиком: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, развијати при том аналитичко мишљење и критички став у мишљењу
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себе и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу
- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разумевање шта је предмет изучавања хемије и како се у хемији долази до сазнања (научни метод)	Предмет изучавања хемије. Научне методе које се примењују у хемији. Хемија у склопу природних наука и њена примена.	ХЕ.1.1.1. ХЕ.1.1.2.	Вербалне методе (монолошка, дијалогска, дискусија) Демонстративна	Комбиновани	Природни и дидактички материјал, уџбеници	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија
Овладавање основним операцијама лабораторијске технике, мерама опрезности, заштите и прве помоћи како би самостално изводио једноставне експерименте; одабир и примена поступака за раздвајање састојака смеше на основу физичких својстава супстанци у смеси.	Упознавање лабораторијског посуђа и прибора, намене и начина рада са њима: узорков. приближне запрем. течности, - загревање воде у епрувети Одмеравање задате запремине воде помоћу мензуре и преношење у другу посуду, мерење масе чврстих и течних супстанци и мерење температуре. - одлагање супстанци - обележавање реагенс боца и других посуда у којима се чувају супстанце - правила понашања у лабораторији, мере опреза и прва помоћ.	ХЕ.1.1.9. ХЕ.1.1.10. ХЕ.1.1.11. ХЕ.1.1.12.	Експериментална, Посматрање, решавање задатака, Тимски рад, демонстративна	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани		Посматрање, експериментисање, Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Решавање проблема.
Разумевање разлике између супстанце и физичког тела, супстанце и физичког полја; елемената и једињења	Материја и супстанца. Чисте супстанце: елементи и једињења.	ХЕ.1.1.1 ХЕ.1.1.3.	Вербалне методе (дијалогска, дискусија) Учење откривањем, експериментална	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани		Посматрање, експериментисање. Откриће релација.
Разумевање разлике између физичких и хемијских својстава И промене супстанци, препознавање свакодневних примера.	Физичка и хемијска својства супстанци Физичке и хемијске промене супстанци.	ХЕ.3.1.2.	Учење откривањем, експериментална, демонстративна	групни, индивидуални, комбиновани		Посматрање, експериментисање. Откривање релација, примена стечених знања.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разликовање чистих супстанци и смеша, одабир и примена поступака за раздвајање састојака смеше.	Смеше. Раздвајање састојака смеше (декантовање, цеђење, дестилација, кристализација).	ХЕ.1.1.1. ХЕ.1.1.11. ХЕ.3.1.7.	Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална, Тимски рад	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници	Посматрање, експериментисање, Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија
Упознавање са структуром атома, елементарним честицама у атому и њиховим карактеристикама и релативном атомском масом.	Грађа атома. Језгро атома. Атомски и масени број. Изотопи. Релативна атомска маса.	ХЕ.3.1.4.	Вербалне методе (монолошка, дискусија) демонстративна	Фронтални, индивидуални,	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Откривање релација, примена стечених знања.
Разумевање хемијске симболике, законитости периодног система Примена података дате у табlici периодног система елемената.	Електронски омотач. Хемијски симболи. Периодни систем елемената.	ХЕ.3.1.4.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Рад на тексту		Уџбеници, зидне слике,	Откривање релација, примена стечених знања. Решавање проблема.
Упознавање основних честица које изграђују супстанце атоми, молекули и јони и разумевање разлике између њих.	Молекул и јони. Од атома до јона. Хемијске формуле.	ХЕ.1.1.4.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Рад на тексту		Фронтални, индивидуални, комбиновани.	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели
Упознавање јонске и ковалентне везе, разумевање значаја валентних електрона при стварању хемијске везе	Ковалентна веза. Грађење молекула елемената и једињења. Јонска веза.	ХЕ.1.1.5.		Фронтал. групни, комбиновани.		

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Упознавање валенце елемента, одређивање валенце на основу формуле једињења И састављање формула на основу валенце	Валенца елемената у ковалентним и јонским једињењима. Модел молекула и хемијске формуле Састављање модела молекула и писање хемијских формула.	ХЕ.2.1.4.	Демонстративна, Вербалне методе Решавање задатака	Фронтални, индивидуални, комбиновани	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Решавање проблема.
Разумевање значења електронске, структурне и молекулске формуле и релативне молекулске масе	Релативна молекулска маса.	ХЕ.1.1.6.	Вербалне методе Решавање задатака	Фронтални, индивидуални		Откривање релација. Решавање проблема.
Разумевање специфичности атомске, јонске и молекулске кристалне решетке и да својства хемијских једињења зависе од типа хемијске везе.	Атомске, молекулске и јонске кристалне решетке. Приказивање структуре ковалентних и јонских једињења моделима молекула и атома и моделима кристалних решетки.	ХЕ.3.1.3.	Вербалне методе Решавање задатака Експериментална	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани		Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Решавање проблема.
Разумевање појма раствора и растворљивости; начин изражавања квантитативног састава раствора	Раствори и растворљивост. Растворљивост супстанци и процентна концентрација раствора Испитивање растворљивости супстанци у различитим растварачима. Прављење раствора одређене процентне концентрације.	ХЕ.1.1.7.	Експериментална, Демонстративна,	Фронтални, групни, комбиновани		Природни и дидактички материјал, Уџбеници

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Израчунавање процентне концентрације раствора И прављење раствора одређене процентне концентрације	Рачунски задаци - Процентни састав раствора.	ХЕ.2.1.3. ХЕ.2.1.8. ХЕ.2.1.9. ХЕ.2.1.10.	Решавање задатака	индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материал, Уџбеници	Посматрање, експериметисање, Откривање релација. Решавање проблема.
Упознавање воде као једињење, природне смеше, растварача за супстанце са јонском и поларном ковалентном везом и значаја воде за живот.	Вода. Значај воде за живи свет. Водени раствори у природи Испаравање воде из различитих узорака вода: воде из водовода, флаширане воде, речне воде, итд. Испитивање растворљивости супстанци са јонском и ковалентном везом Испитивање и упоређивање растворљивости различитих супстанци са јонском и ковалентном везом.	ХЕ.1.1.7. ХЕ.1.1.12.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Тимски рад	Фронтални, групни,		Посматрање, експериметисање, Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија, Откривање релација. Решавање проблема.
Упознавање и разумевање квалитативног и квантитативног значење симбола, формула и једначина хемијских реакција.	Хемијске једначине. Састављање једначина хем. реакција Састављање модела молекула реакционих производа од модела молекула реактаната и писање једначина хемијских реакција.	ХЕ.1.1.6.	Експериментална, Демонстративна, Решавање задатака	групни, индивидуални, комбиновани		Коришћење и организовање информација. Откривање релација.
Разумевање и примена основних хемијских законитости: Закон одржања масе ; Закон сталних масених односа	Закон о одржању масе. Закон сталних односа маса.	ХЕ.2.1.8.	Вербалне методе – монолошка, учење путем открића, експериментална	Фронтални, индивидуални, комбиновани		

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разликовање основних типова реакције и приказивање реакција помоћу хемијских једначина.	Анализа и синтеза. Синтеза гвожђе(III)-сулфида и анализа жива(III)-оксида.	ХЕ.1.1.6. ХЕ.2.1.5.	Вербалне методе – дискусија, учење путем открића, експериментална	Фронтални, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници	Посматрање, експериментисање, Откривање релација.
Разликовање појма масе од појма количине супстанце, разумевање односа између њих и извођење једностав. израчунавања на основу једначине хемијске реакције .	Количина супстанце. Мол. Моларна маса. Стехиометрија – рачунски задаци. Израчунавања у хемији.	ХЕ.2.1.8. ХЕ.3.1.9.	Вербалне методе, решавање задатака,	индивидуални, комбиновани		Посматрање, експериментисање, Откривање релација. Решавање проблема.

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Циљеви и задаци наставног предмета су:

Да се ученици упознају са техничко - технолошким окружењем, стекну основну техничку и информатичку писменост, развију техничко мишљење, стекну неопходну техничку културу и радне вештине као и културу рада.

Задаци наставе техничког и информатичког образовања су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе техничког и информатичког образовања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе техничког и информатичког образовања буду у пуној мери реализовани
  - стицање основног техничког и информатичког образовања и васпитања
  - стицање основних техничко-технолошких знања, умења, вештина и оспособљавање ученика за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу
  - схватање законитости природних и техничких наука
  - сазнавање основног концепта информационо-комуникационих технологија (ИСТ), улоге ИСТ у различитим струкама и сферама живота,
- као и оспособљавање ученика да
- раде на једном од оперативних система и неколико најчешће коришћених корисничких програма и стицање навике да их ученик користи у свакодневним активностима
  - науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет
  - развијају стваралачко и критичко мишљење
  - развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност
  - развијају психомоторне способности
  - усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада
  - савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима
  - развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака
  - стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад
  - комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртеж)
  - стекну знања за коришћење мерних инструмената
  - на основу физичких, хемијских, механичких и технолошких својстава одаберу одговарајући материјал за модел, макету или средство
  - препознају елементе (компоненте) из области грађевинарства, машинства, електротехнике, електронике и да их компонују у једноставније функционалне целине (графички и кроз моделе, макете или предмете)
  - разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија
  - препознају природне ресурсе и њихову ограниченост у коришћењу
  - прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору
  - одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе)
  - израде или примене једноставнији програм за управљавање преко рачунара
  - упознају економске, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва
  - примењују мере и средства за личну заштиту при раду
  - знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења
  - на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију и др.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Ученици треба да: 1. комуницирају на језику технике (користе стручну терминологију и израђују технички цртеж: основним прибором и рачунаром)	Техничка документација у машинству		-демонстрација -објашњење -дијалог	-индивидуални	-уџбеник -радна свеска -прибор за техничко цртање -школски прибор	-посматрање -одговарање на питања из радне свеске
2. користе рачунар у прикупљању информација као и у њиховој обради и презентацији	Цртање помоћу рачунара Израда презентације		-демонстрација -увежбавање -испробавање	-групни рад -индивидуални рад	-уџбеник -радна свеска -ПЦ рачунар	-посматрање -рад на рачунару
3. се служе мерним инструментима за мерење дужине, угла, масе и силе	Мерење и мерна средства: дужине, угла, масе и момента		-излагање -демонстрација -испробавање	-фронтални -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -помично мерило -микрометар -угаоници	-посматрање -одговарање на питања из радне свеске -практичан рад
4. препознају елементе из области машинства и да их компонују у једноставније функционалне целине (графички и кроз моделе или употребне предмете)	Спајање модела и провера функционалности		-практичан рад -креативна метода -амбијентална метода	-рад у паровима	-уџбеник -радна свеска -конструкторске кутије -материјал за израду модела, прибор и алат за ручну обраду метала	-слушање излагања наставника -одговарање на питања из радне свеске -практичан рад
5. примењују одговарајуће поступке обраде материјала кроз алгоритам	Принципи обраде метала са и без скидања струготине		-демонстрација -увежбавање	-групни рад	-радна свеска -алати за скидање струготине, и колекција метала за обраду	-слушање излагања наставника -посматрање -одговарање на питања из радне свеске -практичан рад

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
6. разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија	Машински материјали: метали, легуре, и погонски материјали Својства метала и легура		-излагање -демонстрација -испробавање	-индивидуални	-уџбеник -радна свеска -слике -колекција машинских материјала	-слушање излагања наставника -посматрање -одговарање на питања из радне свеске -практичан рад
7. одређују адекватне везе између елемената (завртањ, закивак,...)	Спајање металних делова		-испробавање -увежбавање	-групни рад	-радна свеска -радна средства (завртањ, навртка, закивак...)	-одговарање на питања из радне свеске -практичан рад
8. препознају природне ресурсе, њихову ограниченост у коришћењу	Извори, коришћење и трансформација енергије		-излагање	-фронтални	-уџбеник -радна свеска	-слушање излагања наставника -одговарање на питања из радне свеске
9. одаберу једноставнији програм за управљање рачунаром	Рад са конструкторима на бази интерфејс технологија		-истрживачке -креативне методе	-групни	-уџбеник -радна свеска -конструкторски комплет -ПЦ рачунари	-слушање излагања наставника -самосталан рад -решавање задатака
10. примењују мере и средства за личну заштиту при раду	Мере заштите на раду		-излагање	-фронтални	-уџбеник -радна свеска	-слушање излагања наставника

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставног предмета физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе интегралном развоју личности ученика (когнитивном, афективном, моторичком), развоју, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физичког васпитања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеве наставе физичког васпитања буду у пуној мери реализовани;
- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји, утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања, дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природи и човекове средине;

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
АТЛЕТИКА	Мерење; Бацање кугле; Скок у даљ; Скок у вис; Трчања;	ФВ.1.1.9.ФВ.2.1.6. ФВ.1.1.5.ФВ.2.1.4. ФВ.1.1.7.ФВ.2.1.5. ФВ.1.1.3.ФВ.2.1.7.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	висиномер; вага; кугла; струњаче; сталци; сунђер; лествица; штоперица;	слушање; вежбање; разговарање; анализирање; праћење свог рада и рада других и као учесник и као гледалац;
ГИМНАСТИКА: вежбе на тлу	Став на шакама; Премет странце; Мост из лежања на леђима;	ФВ.1.1.11. ФВ.2.1.9.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	струњаче	слушање; активно вежбање; разговарање;
ГИМНАСТИКА: вежбе на справама	Прескок; Греда (ниска); Кругови; Разбој (М); Вратило;	ФВ.1.1.12.ФВ.2.1.10. ФВ.1.1.13.ФВ.2.1.11. ФВ.1.1.16.ФВ.2.1.14. ФВ.1.1.17.ФВ.2.1.15. ФВ.1.1.18.ФВ.2.1.16.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	козлић; одскачна даска; струњаче; греда; кругови; разбој;вратило;	слушање; активно вежбање; разговарање;
СПОРТСКА ИГРА: одбојка	Техника; Тактика; Игра;	ФВ.1.1.1. ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	одбојкашке лопте, мрежа	слушање; активно вежбање; разговарање; такмиче се;
МЕРЕЊА	Висина; Тежина; Скок у даљ из места; Бацање медицинке; Трбу- шни мишићи на клучи; Склекови; Трчање 800 м		мерење	индивидуални; групни;	висиномер; вага; струњаче; медицинка 4 кг клуча, палица; штоперица	слушање; активно вежбање; разговарање;

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дане године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- запазе да природа не постоји без личности;
- науче да личност у Богу претходи природи у онтолошком смислу;
- уоче да у створеном свету људска природа претходи човеку као личности у онтолошком смислу;
- запазе да се код створених бића, тј. код људи, слобода може изразити и као негација, што није случај у Богу јер све што постоји израз је Божије слободе, љубави;
- запазе да је слобода Божија онтолошка, и да се изражава само као љубав према другој личности;
- запазе разлику између иконографског приказивања Св.Тројице у православној и римокатоличкој традицији.

Садржај програма

Бог у кога хришћани верују јесте Св.Тројица: Отац, Син и Свети Дух (богослужбена сведочанства - крштење и евхаристија; библијска и светоотачкасведочанства.) Отац, Син и Св.Дух су три вечне, конкретне личности.Св.Тројица је један Бог (неразделивост Божанске природе и несливеност Божанских личности).Узрок Божијег постојања је Отац (библијска, евхаристијска, светоотачка и друга сведочанства). Бог Отац изражава своје слободно постојање као љубав према другој личности

- према Сину и Св.Духу.Хришћанска онтологија (биће као заједница слободе).

Антрополошке последице вере у Св. Тројицу.Кроз Литургију се пројављује Св.Тројица (Отац прима литургијски принос, Син, Исус Христос, приноси, а Св. Дух сабира све око Христа и сједињује с Њим). Крштење и Литургија као практично исповедање вере у Бога који је Св.Тројица. Св.Тројица у православној иконографији.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: - уоче да је слобода кључни елеменат у разумевању Тајне Христове;	1. УВОД - Упознавање ученика са садржајима програма за VIII разред 2. АПОСТОЛСКО ВРЕМЕ <i>Ступови Цркве, апостоли Петар и Павао (Чврсто ћу настојати око своје вере)</i> Апостолски оци: Поликарп и Игнације (Би ћу веран предаји апостола) Сведочанство у животу и смрти: Ловро и Цецилија (Поносан сам на ученике) Црквени оци: Атанасије и Иренеј-Проучават ћу веру Сведоци еванђеоских савета: Антун и Бенедикт (Настојат ћу да ни у раду не заборавим на молитву) Црквени учитељи: Амброзије, Аугустин, Гргур Велики (Следим учење Цркве)		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монологска, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз			Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање
- уоче да је слобода кључни елеменат у разумевању Тајне Христове;	3. ЕВАНГЕЛИЗАЦИЈА НАРОДА Нове младице на стаблу Цркве (Радостан сам што смо постали Божји народ) Кршћанска Еуропа: Карло Велики (И у друштвеном животу сам Божји слуга) Источна Црква: Патријарх Игнације (Поштујем и чланове друге Цркве) Ширитељи западне културе: Цлуну, Гргур ВИИ, Иноцент III. (Култура и вјера иду заједно) Борбе за Христову домовину: Годифроу де Боуиллон (Поштујем кршћанске вредности) Насљедници Исусова сиромаштва (Желим бити једноставан) Свјетлост у тами: Катарина Сијенска, Бригита, Иван Капистран (Вјерујем да ми је животни пут у Божјим рукама) Знаност као пут к Богу: Тома, Бонавентура, Алберт Велики (Вјерујем да права знаност води к Богу)			Фронтални; Групни; Индивидуални; Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;	4. ВЕЛИКЕ РЕФОРМЕ Црква се мора увијек обнављати: Карло V, Лутхер, Тридентски сабор (И ја морам поправљати своје погрешке) Црква се непрестано обнавља: Игнације Лоуола (Обнова Цркве овиси и о мени) Црква у мисијском замаху: Фрањо Ксаверски (Молит ћу за обраћење погана)		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе (разговор, дискусија-монологска, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронтални; Групни; Индивидуални; Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање
	5. ЦРКВА У НОВОМ ВЕКУ Искушење у новом вијеку: Иван Вианнеу (У свим ћу околностима бити вјеран Крстовој Цркви) Почетак модерног света: Пио IX. (Штујем Марију) Пламтећи огањ: Леон XII. и Пио X. (Љубит ћемо се узајамним помагањем)					
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности.	6. РЕФОРМА ИИ. ВАТИКАНСКОГ САБОРА Нови Духови (Својим кршћанством ћу служити сувременом свијету) Укључење нашег народа у опћу Цркву: Иван IV–Крштење (Бит ћу вјерни члан Божјега народа) Мајка удовица, краљица Јелена (Настојат ћу живјети своје кршћанство) Народ смо светаца: Кажотић, Тавелић (Поштујем наше свеце) Великани новог свијета: Строссмауер, Ланг, Мандић, Мерз, итд. (Желим бити сувремен кршћанин) 7. ДИЈАЛОГ С КРШЋАНСКИМ ЦРКВАМА Православне цркве – упознавање с оним што нас повезује (Позитиван приступ) Хисторијске цркве реформације (Црква као заједница окупљена око Божје Ријечи)					

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета:

Циљ наставе грађанског васпитања је да ученици стекну сазнања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су претпоставка за компетентан, одговоран, и ангажован живот у демократском друштву, стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе грађанског васпитања буду у пуној мери реализовани.

оперативни задаци	садржаји програма	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика	активности наставника
1. ученици треба: да разумеју значење кључних појмова који се односе на грађанина, државу и власт	-УВОД-поглед уназад - подсећање на садржаје програма грађанског васпитања за 5. и 6. разред -представљање циљева, задатака, садржаја и метода рада -ГРАЂАНИН -грађанин и политика у прошлости - грађанин и политика у садашњости -одговоран и активан грађанин -дете као грађанин -породица, школа, локална заједница, држава -права -одговорност -волонтерски покрет -ДРЖАВА И ВЛАСТ -ЂАЧКИ ПАРЛАМЕНТ И ИНИЦИЈАТИВА -ЗАВРШНИ ДЕО -израда речника кључних појмова -размена ученичких искустава	-монолошка -дијалогска -илустративна -демонстративна -интерактивна -дискусија -аргументовање -анализа случаја	-фронтални -индивидуални -тимски рад -рад у малим групама ученика -кооперативни рад наставник-ученик	-приручник за наставнике и ученике -листови А4 формата бели и у боји -фломастери -бојице -лепак -табла -информације -жива реч -књиге -штампа -телевизија -интернет	-аргументовано износе ставове -слушају -дискутују -симулирају и глуме одређене ситуације -активно се ангажују -објашњавају -покрећу иницијативе -организују и реализују волонтерску акцију -препознају вредност волонтеризма -анализирају -процењују	-мотивише ученике за рад (лични пример) -организује наставу, поставља циљеве рада, планира садржаје, средства и опрему наставне облике и методе рада -развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима -пружа повратну информацију -подстиче свест о правима и могућностима ученика да активно учествују у мењању свог окружења -демократски управља разредом
2. да схвате историјски развој грађанских права и слобода						
3. да се упознају са карактерис. одговорног и активног грађанина						
4. да разумеју место и улогу детета као грађанина у друштву						
5. да разумеју однос између грађанских права појединаца и општег добра						
6. да се упознају са начинима развијања грађанске одговорности						
7. да разумеју волонтерски покрет и значај волонтер. акција						
8. да буду подстицани да се ангажују у различитим иницијативама и акцијама						
9. да разумеју значај иницијативе за постизање промена у друш. заједници						
10. да разумеју неопходност постојања власти						
11. да се упознају са концептом ограничене власти						
12. да се упознају са институцијом Ђачког парламента						

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Трећа година учења)

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе енглеског језика

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању су: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика било самостално или на вишем нивоу образовања.

У процесу учења страних језика ученик богати себе и упознајући други, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и према комуникацији са говорницима других језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Комуникативни:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Представљање себе и других; -Поздрављање; -- Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама); - Разумевање и давање једноставних упутстава и команди; - Постављање и одговарање на питања; -Молбе и изрази захвалности; -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности; -Изражавање допадања/недопадања; Изражавање физичких сензација и потреба; Именовање активности (у вези са темама); Исказивање просторних односа и величина Давање и тражење информација о себи и другима; Тражење и давање обавештења; Описивање лица и предмета; Изрицање забране и реаговање на забрану; Изражавање припадања и поседовања; Тражење и давање обавештења о времену на часовнику; Скретање пажње; Тражење мишљења и изражавање слагања/ неслагања; Исказивање извињења и оправдања Граматички садржаји: - средства за наглашавање реченичних делова: c'est que ...c'est qui -наглашене личне заменице 	<ul style="list-style-type: none"> - Вербалне методе, Рад на тексту, Игровна активност, Вербално-текстуална метода, Демонстративна метода, Метода слушања, Писана метода и метода практичних радова, Хеуристичка метода (метода самосталног проналажења и откривања решења), - Вербалне методе, Рад на тексту, Игровна активност, Вербално-текстуална метода, Демонстративна метода, Метода слушања, Писана метода и метода практичних радова, Хеуристичка метода (метода самосталног проналажења и откривања решења), Фронтални, 	<ul style="list-style-type: none"> -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 50 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста -решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи 	<ul style="list-style-type: none"> -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 100 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста -решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди 	<p>Наставник демонстрира, упућује, храбри и води ученика кроз градиво, коригује и проверава усвојено знање, организује наставни процес, рад у паровима или групама, не би ли се усавршиле следеће вештине:</p> <ul style="list-style-type: none"> -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до 100 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање

<p>-вредности одређеног члана и његово изостављање</p> <p>-показне заменице</p> <p>-присвојне заменице</p> <p>-квантификаторе: un peu de, beaucoup de, trop de, assez de</p> <p>-упитне облике: инверзију, облик n'est-ce pas</p> <p>-парцијално директно и индиректно питање</p> <p>-прилошке одредбе за место и прилошке заменице EN i Y</p> <p>-место и значење придева :petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil, beau, joli, long, bon, mauvais</p> <p>-прилошке одредбе за време, за изражавање симултаности и будућности у прошлости</p> <p>-утврђивање индикатива (презент, сложени перфекат, имперфекат, футур први, перифрастичне конструкције</p> <p>-изрази који уводе субјунктив глагола у презенту: il faut que / je veux que / j'aimerais que</p> <p>-презент кондиционала</p> <p>-рецептивно препознавање 3.лица једнине и множине простог перфекта у бајкама и текстовима</p> <p>- погодбене реченице</p>	<p>Индивидуални, Рад у пару, Рад у групи</p>	<p>-постављање питања да би се сазнале информације о другима</p> <p>-писање до 50 речи на задату тему</p> <p>-пажљиво слушање</p> <p>-одгонетање значења речи на основу контекста</p> <p>-повезивање речи са речима у матерњем језику</p> <p>-коришћење речника</p> <p>-слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста</p> <p>-решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>		<p>реченица на основу слушања или прочитаног текста</p> <p>-решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>
--	--	---	--	--

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Трећа година учења)

Циљ наставног предмета

Развијање и даљи напредак у овладавњу комуникативним вештинама, усвајање основних знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, стицање базичне језичке писмености, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе италијанског језика у основном образовању :

- Стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе страног језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе страног језика буду у пуној мери реализовани
- Развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова,
- Стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији,
- Стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.
- Ученик треба да усвоји основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља,
- Ученик треба да усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или другог страног језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
17. Именице	а) властите и заједничке именице, одговарајући род, број са детерминативом signora/signor Rossi, Ricardo, Maria; Belgrado, l'Italia, laSerbia, leAlpi, gliAppennini...; miamadre, illoropadre, Ivostrifigli; questaragazza... quell'amico...	Ученици треба да разумеју својствене карактеристике и правила у говору, да разумеју исте у писаном тексту; да примене у усменом и писменом изражавању, поштујући социокултурне норме интеракције. Медијација: да преносе и превode у складу са потребама комуникације стечена знања из те теме	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и користе поменуте граматичке садржаје; ◦ да поштују одређена правила; ◦ да уоче сличности и разлике између матерњег и италијанског језика; ◦ да усмеравају пажњу на оно што разумеју; ◦ да траже значења у речнику. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да уз помоћ наставника ученици континуирано раде на усвајању ове теме; ◦ да им наставник помаже да ученици примењују опште стратегије учења и утврде стечена знања
18. Члан	Потребно је да ученици науче: а) одређени и неодређени члан (основна употреба) б) слагање одређеног и неодређеног члана са именицом или придевом в) партитивни члан	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да знају и да користе одређени и неодређени члан ◦ и да га знају слагати с именицом или придевом ◦ да га препознају и знају спојити са поменутим предлозима. ◦ да ученици усвоје и да умеју користити одређени члан испред датума ◦ уз властита имена, геогр. Појмове, имена градова, држава и презимена ◦ да науче и употребљавају партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и науче користити одређени и неодређени члан; ◦ да разумеју и користе одређени члан испред датума, географских појмова, имена, држава и презимена; ◦ да препознају и користе партитивни члан као суплетивни облик множине неодређеног члана ◦ као и упартитивном значењу и да га знају изоставити у негацији, односно употребити са предлогом DI 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да им наставник помогне у правилној употреби одређеног и неодређеног члана ◦ да им наставник помогне у правилној употреби партитивног члана кроз разне примере и различите употребе истог

19. Заменице	<p>а) Ученици нека науче личне заменице: IO, TU...;</p> <p>б) наглашене личне заменице у служби објекта: ME, TE..., директног објекта: MI, TI;</p> <p>в) ненаглашене личне заменице у пару;</p> <p>г) присвојне заменице: MIO, TUO...;</p> <p>д) упитне заменице: CHI? CHE? CHE COSA</p>	<p>◦ нека ученици знају препознати и користити заменице;</p> <p>◦ нека их знају препознати и разликовати међусобно и у односу на матерњи језик;</p> <p>◦ нека их знају употребити у говорном и писменом изражавању.</p>	<p>◦ да ученици умеју препознати у тексту и говору, да их могу превести у преводу простих реченица и усмену употребити у обраћању и комуникацији</p>	<p>◦ нека наставник помаже, напомиње и иасправља употребу заменица;</p> <p>◦ нека користи различите садржаје и начине изражавања, уз употребу различитих наставних средстава.</p>
20. Придеви	<p>Нека ученици понове и усвоје:</p> <p>а) описне придеве, односно поређење придева;</p> <p>б) нека схвате разлику и науче употребу придева: BUONO, BELLOeTUTTO,;</p> <p>в) нека усвојеи науче користити компарацију придева;</p> <p>г) нека понове и усвоје присвојне придеве MIO, TUO... и њихову употребу</p> <p>д) нека науче и усвоје, односно нека знају употребити показне придеве QUESTO, QUELLO</p> <p>ђ) назив боја и морфолошке особености VIOLA, ROSA, BLU, ARANCIONE</p>	<p>◦ нека ученици разумеју у говору и у тексту и употребе у преводу придеве, слажући их у роду и броју, као иописне придеве BUONOeBELLO + TUTTO</p> <p>◦ нека разликују и науче компаратив и суперлатив и употребе поређење придева;</p> <p>◦ нека знају исто употребити у писмено и усменом изражавању;</p> <p>◦ нека препознају и усвоје све присвојне заменице и обрате пажњу на употребу члана и употребу придева SUO разликујући га у матерњем језику;</p> <p>◦ нека обрате пажњу на посебност придева QUESTOeQUELLO;</p> <p>◦ нека усвоје морфолошке карактеристике поменутих боја.</p>	<p>◦ нека ученици усмено и писмено преносе поруке везане за употребу свих придева и њихову компарацију</p>	<p>◦ дајући им различите ситуације и текстове, наставник нека развија осећај места употребе придева,</p> <p>◦ развија правилност употребе поређења придева, упоређујући је са матерњим језиком</p>
21. Бројеви	<p>◦ Нека ученици понове и усвоје основне и редне бројеве из претходних разреда и науче главне бројеве преко 1000 и редне до 20 уз препознавање и употребу</p>	<p>◦ нека ученици науче поменуте бројеве не везујући се за знање не само у редоследу.</p>	<p>◦ нека ученици користе основне и редне бројеве у различитим ситуацијама и различитим изражајима</p>	<p>◦ нека им наставник помогне у правилној употреби, писманој и усменој и у правилном изговору и изражају.</p>

22. Предлози	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици усвоје просте предлоге DI, A, DA, IN, CON, SU, PER, TRA/FRA ◦ предлоге: DENTRO, FUORI, SOTTO, SOPRA, DAVANTI, DIETRO ◦ употреба предлога DI 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици јасно разликују значења поменутих предлога, ◦ нека их користе у усменом и писменом изражавању ◦ нека ученици усвоје употребу тих чланова; ◦ нека их употребе у контексту. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ ученици нека буду активни у вежбању писменог и усменог изражавања користећи поменуте предлоге ◦ што више примера, што више вежбања и што воше превода. ◦ препознати и знати употребу сваког предлога. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставник помогне ученицима у препознавању, преводу, и употреби предлога; ◦ нека наставник активно прати и коригује и усмено и писмено изражавање ◦ нека се наставник потруди користити што више ситуација, примера и то у различитости наст. средстава
23. Глаголи и глаголска времена	<ul style="list-style-type: none"> ◦ presente indicativo, passato prossimo, futuro, ◦ condizionale presente. ◦ imperativo, ◦ Ipoteseticki period 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ најпре препознати значења свих тих времена. ◦ знати их употребу и превод. ◦ вежбати и усвајати конкретну употребу у реченици. ◦ користити их у простим реченицама – писмено и усмено 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека се ученици потруде усвојити промену тих времена ◦ нека ученици буду ангажовани у разликовању, учењу глаголских облика, апсолутно и у конкретној ситуацији писменог у усменог превода. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека се потруди да се поменута глаголска времена не уче напамет, него кроз примере, вежбања и међусобна поређења.
Модални глаголи	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Dovere, potere, volere e sapere - садашње време 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ научити садашње време модалних глагола, ◦ упоредити их са облицим садашњег времена правилних и неправилних глгола 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека се ученици потруде препознати одређене облике и употребу тих времена; ◦ нека ученици понове и добро усвоје коњугацију модалних глагола у садашњем времену; ◦ нека их препознају у контексту; 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека прати препознавање и познавање глаголских облика модалних глагола; ◦ нека им понуди разноврсност примера и нека их анимира у правилној употреби модалних глагола у садашњем времену. ◦ наставник нека анимира ученике у активностима везаним за употребу тих времена – писмено и усмено.

24. Прилози	<ul style="list-style-type: none"> ◦ потврди, одречни (SI, NO) ◦ основни: BENE, MASLE, MOLTO, POCO, TROPPO, MENO, PIU ◦ прилошки изрази за време и простор 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ знати значења, препознати и употребити прилоге у контексту и у односу на глагол у реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици препознавају, траже, и вежбају одређене прилоге у различитим ситуацијама и контексту и то све у односу на глагол у реченици. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ различитост примера за препознавање, ◦ различитост метода и различитост наставних средстава да ученици савладају и значења и употребу прилога
25. Речце	CI, NE	<ul style="list-style-type: none"> ◦ препознати, научити и употребити прилошке вредности речца 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека их ученици препознају у тексту и нека их у потребе у различитим преводима 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека их поучи, прати и коригује у писменом и усменом изражавању.
26. Везници	E, O, MA, SE	<ul style="list-style-type: none"> ◦ препознати и употребити везнике у сложеној реченици. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици на различитим примерима усвоје употребу поменутих везника у сложеној реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставним различитим методама и настав. средствима помогне ученицима у усвајању употребе поменутих везника.
27. Реченица	<ul style="list-style-type: none"> ◦ проста и проширена; ◦ упитна: с конструкцијом изјавне реч. потврдног облика и упитном интонацијом; ◦ с конструкцијом изјавне реченице у одричном облику и упитном интонацијом; ◦ ред речи у реченици 	<p>Типа: Leggete? Scrivete bene?</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Non leggete? Non scrivete bene? ◦ Chie e` assente? Presenti tutti? <p>Cancella la lavagna, per favore! Apri/chiudi la finestra!...</p>	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици понове знање о простој и проширеној реченици, о потврдом и одречном облику изражавања. ◦ нека причају слободно о ситуацијама: у учионици, основна комуникација између наставника и ученика, жеље, понашање у учионици... 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека их наставник ослободи притиска погрешног изражавања, нека их усмери за слободну конверзацију. ◦ нека се употребе основна стечена знања.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ – ИЗАБРАНИ СПОРТ (ОДБОЈКА)

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставног предмета је да се разноврсним и систематским спортским обучавањем и вежбањем допринесе остваривању циља физичког васпитања као интегралног дела васпитно - образовног система у целини, а да се при том, задовоље индивидуалне потребе ученика, и његова жеља за достигнућима у изабраном спорту.

Задаци:

- развој и одржавање моторичких способности ученика;
- учење и усавршавање моторичких форми изабраног спорта;
- стицање теоријских знања у изабраном спорту;
- познавање правила такмичења у изабраном спорту;
- формирање навика за бављење изабраним спортом;
- социјализација ученика кроз изабрани спорт и неговање етичких вредности према учесницима такмичења;
- откривање даровитих и талентованих ученика за одређени спорт и њихово подстицање да се баве спортом.

Оперативни задаци	Садржаји	Стандарди за крај 2. циклуса	Методе	Облици	Средства	Активност ученика
ТЕХНИКА	основни одбојкашки ставови; одбијање лопте прстима; одбијање лопте подлактицама;	ФВ.1.1.1 ФВ.1.1.2.	објашњавање; демонстрација;	индивидуални; парови; четворке;	мрежа; антене; одбојкашке лопте;	слушање; посматрање; уочавање; активно изводи вежбе;
ТЕХНИКА	додавање лопте прстима; додавање лопте подлактицама; смеч; сервис;	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2.	објашњавање; демонстрација; аналитичка; синтетичка;	индивидуални; парови; четворке;	мрежа; антене; одбојкашке лопте;	слушање; посматрање; уочавање; активно изводи вежбе;
ТЕХНИКА	блок; пријем сервиса;	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.	објашњавање; демонстрација; комплексна; аналитичко-синтетичка;	индивидуални; парови; четворке; фронтални;	мрежа; антене; одбојкашке лопте;	активно изводи техничке задатке;
ТАКТИКА	игра: 2:2; игра: 3:3; игра: 4:4; игра :6:6	ФВ.1.1.1. ФВ.1.1.2.	објашњавање; демонстрација; метода уочавања;	индивидуални; парови; тројке; четворке; групни;	мрежа; антене; одбојкашке лопте;	активно изводи техничко тактичке задатке; такмичење;
ТАКТИКА	систем: 6:0; систем: 4:2	ФВ.1.1.1. ФВ.2.1.1.	објашњавање; демонстрација; метода уочавања;	групни;	мрежа; антене; одбојкашке лопте;	активно изводи техничко тактичке задатке; такмичење;

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ образовно-васпитног рада у настави ликовне културе је да се подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци васпитно-образовног рада у настави ликовне културе састоје се у развијању ученикове способности за:

- коришћење свих ликовних елемената;
- ликовни стваралачки рад;
- коришћење различитих материјала и медијума;
- усвајање естетских критеријума за креативно мишљење;
- доживљавање ликовних уметничких дела у оквиру културне баштине за препознавање савремених кретања у уметности свог и другог народа;
- визуелну перцепцију и аперцепцију;
- критичко мишљење;
- оплемењивање животног радног простора;
- активно стваралачко деловање у културном и уметничком животу средине;
- активно естетско унапређивање совје околине и очување природе и баштине завичаја и домовине;
- неговање укупних људских достигнућа;
- будућа занимања, професионалну оријентацију;
- еманципацију личности ученика;
- културу рада.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Проширивање искустава у ликовном изражавању и развијање ликовно-естетског сензибилитета за: арабеску, пропорције, композицију и простор, обједињавање покрета игре и звука, фотографију и перформанс	Пропорције; Компоновање и степеновање облика у простору; Арабеска; Орнаменти (тродимензионални); Перформанс		предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, уочавање, практичан рад, демонстрација, посматрање, откривање, практичан рад, теренски рад, аудио-визуелна, радионица, социјалне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, модели, материјали, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, одговарање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, описивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, апстраховање
Упознавање основних елемената ликовне организације и припрема за самостално и колективно преобликовање одређеног простора	Компоновање величина у простору; Арабеска; Равнотежа боје и облика у простору; Контраст светлина, површина и облика у одређеном простору; Сродност ликовних вредности у одређеном простору		предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, уочавање, практичан рад, демонстрација, посматрање, практичан рад, радионица		уџбеник, школска табла, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, одговарање, разговор, разумевање, повезивање, записивање, описивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, решавање проблема
Оспособљавање за повезивање ликовног рада са литерарним и сценским изразом, звуком и покретом	Перформанс		предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, уочавање, практичан рад, демонстрација, посматрање, практичан рад, аудио-визуелна, симулација	фронтални, групни	мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, одговарање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, моторичке способности, креативно мишљење, апстраховање
Упознавање вредности споменика културе и своје културне баштине	Арабеска; Компоновање величина у простору; Равнотежа боје и облика у простору; Орнаменти (тродимензионални)		предавање, описивање, објашњавање, разговор, слушање, уочавање, посматрање, откривање	фронтал, индивид., у пару, групни, комбинов.	уџбеник, мултимедија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, описивање, одговарање, записивање

ХОР И ОРКЕСТАР

Циљ и задаци:

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и другог народа .

Задаци:

- -неговање способности извођења музике (певање /свирање)
- -стицања навика слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавања за разумевање музике;
- -подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, истраживање и стварање музике)
- -упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности;
- -припремање програма за културну и јавну делатност школе;
- -упознавања занимања музичке струке.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: Певају и свирају по слуху и из нот-ног текста песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје, староградске);	За хор старијих узраста композиције могу бити и трогласне a-capella, као и уз инструменталну пратњу наставника на хармонском инструменту. Задатак оркестра је да подстиче креативне способ. код ученика и да им се дају потребна теориј. знања.		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни.	Аудитивна, помоћно техничка.	Извођење певањем и свирањем на дечјим инструментима, слушање музике, посматрање.
Упознају основне појмове из музичке писмености	Примена свих до сада научених појмова из музичке писмености, као и обраћање пажње на динамику, фразирање, дикцију.		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални.	Аудитивна, помоћно техничка, текстовна.	усвајање, слушање, посматрање, ритмичко изражавање, откривање ритмова, изражајно певање.
Упознају музичка дела уз основне информ. о делу и композитору	Слушање музике домаћих и страних композитора, уочавање карактеристике дела као и препознавање извиђачког састава.		Монолошка дијалoшка, практичан рад, слушање аудио и видео примера.	Фронтални, индивидуални, групни.	Аудитивна, помоћно техничка, текстовна.	Слушање, вербално изражавање, посматрање, слушање музике.
Развијају стваралачке способности	Импровизовање и свирање ритмичких мотива на Орфовом инструментарију, као и стварање мелодије на инструменту.		Монолошке, дијалoшке, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни, у паровима.	Аудитивна, помоћно техничка.	Креативно изражавање, практичан рад, певање, свирање.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и информатичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовни постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Задаци образовно-васпитног рада:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе информатике и рачунарства сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе информатике и рачунарства буду у пуној мери реализовани,
- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- подстицање креативног рада са рачунаром;
- оспособљавање за рад на рачунару.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Оспособљавање ученика за примену рачунара у области информација и комуникација.	Појам електронске комуникације. Електронска пошта. Појам дискусије и коментара на интернету, инстант порука, блога, форума, видео-конференције, електронског учења и учења на даљину. Дигитална библиотека.		вербалне методе демонстративна метода илустративна метода практичан рад	фронтални рад индивидуални рад	рачунар табла уџбеник	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија самосталан рад Рад у програмима за прегледа података на интернету Слање и примање електронске поште
Упознавање ученика са опасностима на интернету и начинима заштите од њих.	Препоруке за безбедно понашање на интернету.		вербална метода демонстративна метода практичан рад			слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија Подешав. антивирус програма Рад на заштити података на друштвеним мрежама
Упознавање ученика са основама програма за снимање и обраду звука.	Формати звучних записа. Конверзија између различитих формата. Снимањ и борада гласа и других свзкова. Практичан рад на снимању и обради звука. практичан рад		вербалне методе демонстративна метода илустративна метода решавање задатака метода уочавања	фронтални рад, индивидуални рад тимски рад	рачунар, табла уџбеник мобилни телефон	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија самосталан рад Рад у програму SoundForge
Упознавање ученика са основама програма за снимање и обраду видео записа.	Снимање видео записа. Обрада видео секвенци. Примена визуелних ефеката. Монтажа видео, звучних, графичких и текстуалних материјала у целину. Саостална израда филма. Формати и конверзија.		вербалне методе демонстративна метода илустративна метода решавање задатака практичан рад	фронтални рад, индивидуални рад тимски рад	рачунар, табла уџбеник мобилни телефон камера	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија самосталан рад Рад у програму WindowsMovieMaker

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Оспособљавање ученика за израду мултимедијалних презентација.	Појам и структура презентације. Рад са слајдовима. Дизајн и готови шаблони. Рад са текстом, сликама и објектима. Постављање ефеката. Повезивање слајдова унутар презентације. Повезивање са спољашњим садржајима и веб страницама. Самостална израда презентације. Препоруке за успешну презентацију.		илустративна метода демонстративна метода учење путем открића решавање задатака практичан рад вербалне методе	индивидуални рад Рад у пару	рачунар, уџбеник, готове презентације	самосталан рад, решавање задатака дискусије слушање излагања наставника Прикупљање материјала за презентацију Рад у софтверима за обраду слика и текста Рад у програму Microsoft PowerPoint
Упознавање ученика са основама програма за цртање и графички дизајн.	Рад са алатима за цртање. Рад са бојама и текстурама. Специјални ефекти. Преглед пре штампања. Прилагођавање цртежа за екрански приказ, штампу и објављивању на интернету. Практичан рад.		илустративна метода демонстративна метода учење путем открића решавање задатака практичан рад вербалне методе	индивидуални рад	рачунар, уџбеник	самосталан рад, решавање задатака дискусије слушање излагања наставника Рад у програмима за обраду слике Подешавање и припиремање материјала за постављање на интернет

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ MAGYARNYELV - ANYANYELVÁPOLÁS

Bevezetés

- Az anyanyelv szerepe a gyermek érzelmi, értelmi és szociális fejlődésében rendkívül nagy. A kommunikáció ma már nehezen képzelhető el a verbális megnyilatkozás formái nélkül. Az egyén érvényesülése a társadalomban nagymértékben függ a nyelvi kifejezőkészség minőségétől, történjen az akár anyanyelven, vagy a társadalmi környezet nyelvén, illetve idegen nyelven.
- Az anyanyelv megfelelő szinten való alkalmazása lehetővé teszi az identitástudat kialakítását, a másokkal való kapcsolatteremtést, növeli az önbizalmat.
- A gondolkodás és a nyelv szorosan kapcsolódik egymáshoz. A nyelvi kifejezőkészség fejlesztése közvetlen kapcsolatban áll az egyén megismerő képességének a fejlődésével, valamint a gondolkodás fejlődésével általában. A nyelvtanulás eredményesebb, ha a nyelvet a kommunikáció szolgálatába állított természetes eszközként kezeljük, ezért nem elszigetelten, a kontextustól elidegenítve kell azt tanítani.
- Fontos, hogy a tanuló felismerje anyanyelvének értékeit, szépségét, mert anyanyelvének helyes és szabatos használata hozzájárul személyiségének gazdagításához és kiteljesítéséhez.
- A magyar nyelv tanulását a gyerekek számára élvezetessé kell tenni, amit tudományosan és módszertanilag jól megalapozott módszerekkel lehet elérni.

ТРЕЋИ РАЗРЕД - 3. osztály

A tárgy célja: Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata az értelmes, kifejező beszéd-készség, a beszédmegértés és az anyanyelven folyó kommunikációs képességek fejlesztése, a tanulók magyar nyelvi tudásának továbbfejlesztése, melynek során meg kell ismerkedniük a magyar nemzeti kultúra elemeivel, a népköltészet és a gyermekirodalom néhány alkotásával. Legyenek képesek anyanyelvükön az életkoruknak megfelelő módon kommunikálni, helyesen és szabatosan megfogalmazni megnyilatkozásait. Aktív szókincsüket új szavakkal, szókapcsolatokkal kell bővíteni, hogy minél könnyebben bekapcsolódhassanak a mindennapi kommunikációba. A magyar ábécével kapcsolatos elemi ismereteik birtokában tovább kell fejleszteni írás- és olvasási készségeiket magyar nyelven. Tudatosan meg kell tudniuk különböztetni a magyar beszédhangokat és betűket a szerbektől.

A fő feladatokat a következők:

1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtéskülönbözőségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.
2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.
3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.
4. El kell sajátíttatni a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.
5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.

6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat

7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalkozz össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját, alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet.

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondattal kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismertetésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találos kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kíséreni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínház, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-t hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

A TANTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A tanulók tevékenysége

Játék a betűkkel és szavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találos kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tisztleteben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljárás

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

7. Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése
- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

8. Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

9. Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

10. Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

11. Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvénnyeket oldjonak meg

12. Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

13. A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlapp írása
- rövid levél írása

14. Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)

A tanító tevékenysége

A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.

Irodalom

A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvápolásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>A fő feladatokat a következők: 1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtés különbözőségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játzsása, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények megfejtesetanító tevékenysége <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglevő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészletre készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
<p>2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtésetanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészületek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>
<p>3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.</p>						

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
<p>4. El kell sajátítani a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.</p> <p>5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.</p> <p>6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat</p> <p>7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalják össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját. alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet. A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)</p>	A tartalom egységes minden operatív feladatra.		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játéka, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtesetanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	Vegyes individuális gyakorló	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p> <p>A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókönyvek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.

САДРЖАЈИ

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondatral kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismerésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

- IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találós kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kísérni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínművet, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-ket hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Játékabetűkkel ésszavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találós kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tiszteltben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljátszása

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése

- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvénnyeket oldjonak meg

Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlap írása
- rövid levél írása

Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Циљ и задаци наставног предмета

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Русина у целини.

ЗАДАЦИ: Даље овладавање знањима из стилистике, лексикологије, историје књижевног језика и дијалектологије. Такође развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног њивота, систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима и на крају обнављање и систематизација знања из свих подручја.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>ученик прича о себи и својим претцима</p> <p>ученике обавештавамо о највећим русинским селима у Војводини и о Русинима у Новом Саду</p> <p>набрајање основних карактеристика русинског народног и књижевног језика у Војводини</p> <p>упознавање ученика са личношћу и делом Хавријила Костельника, реформатора русинског језика и зачетника русин. уметничке књижевности</p> <p>познати сликари код Русина (Енди Ворхол, Владимир Њаради, Силвестер Макаји)</p> <p>гледање документарног филма о некадашњем прелу</p>	<p>Елементи националне културе</p>		<p>игра</p> <p>певање</p> <p>цртање</p> <p>рецитовање</p> <p>разговор</p> <p>питања и одговори</p>	<p>индивидуални</p> <p>фронтални</p> <p>рад у пару</p> <p>рад у групи</p> <p>текстуални</p> <p>дијалогски</p>	<p>табла</p> <p>креда</p> <p>сликовница</p> <p>уџбеници</p> <p>лаптоп</p> <p>дидактичке</p> <p>игре</p> <p>диктафон</p>	<p>богаћење усмене и писмене културе изражавања путем говорних и писмених вежби</p> <p>читање полазног текста</p> <p>превођење</p> <p>репродукција</p> <p>питања и одговори</p> <p>богаћење језичког фонда</p> <p>препознавање књижевних дела и њихове карактеристике</p> <p>самостално прављење речника</p> <p>усвајање и увежбавање нових граматичких и правописних садржаја</p> <p>уочавање примера језичких и правописних појава у тексту</p> <p>служење речником и приручником</p> <p>језичке вербалне радионице</p> <p>укључивање у рад културно-уметничког друштва</p> <p>развијање читалачке навике</p> <p>праћење радио и тв емисија на русинском језику</p> <p>гледање филмова</p> <p>присуствовање фолклорном фестивалу</p>
<p>читање и анализа песама (Хавријил Костельник, Хавријил Нађ, Микола М. Кочиш, Михал Ковач, Ирина Харди Ковачевич, Меланија Павлович, Меланија Римар)</p>	<p>Русинска књижевност</p>					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
- „уознавање“ са историјским личностима	Групе сугласника					
- информативно	Проста, проширена и сложена реченица					
реченични чланови – информативно	Правопис страних речи					
- информативно	Култура усменог изражавања					
причање о посети ресторану, тржном центру, пијаци, занимљивости и догодовштине именоване животних намирница	Културне институције Русина у Војводини		игра певање цртање рецитовање разговор питања и одговори	индивидуални фронтални рад у пару рад у групи текстуални дијалошки	табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон	богаћење усмене и писмене културе изражавања путем говорних и писмених вежби читање полазног текста превођење репродукција питања и одговори богаћење језичког фонда препознавање књижевних дела и њихове карактеристике самостално прављење речника усвајање и увежбавање нових граматичких и правописних садржаја уочавање примера језичких и правописних појава у тексту служење речником и приручником језичке вербалне радионице укључивање у рад културно-уметничког друштва развијање читалачке навике праћење радио и телевизијске емисије на русинском језику гледање филмова присуствовање фолклорном фестивалу
како глаголи, бројеви и заменице мењају свој облик у реченици – информативно	Глаголи, бројеви, заменице					
- врсте речи које у реченици не мењају свој облик (прилози, предлози, везници, речце, ономастопеје)	Непроменљиве врсте речи					

ДОМАЋИНСТВО

Циљ и задаци наставног предмета

Циљеви предмета: Ученици се оспособљавају за основне животне потребе у домаћинству, да буду свесни праве вредности породице, као и културе одевања и становања. Важно је да ученици овладају свим видовима комуникације, културом понашања у свим животним ситуацијама.

садржаји по темама	начин остваривања рада	стандарди-исходи	активности ученика у о-в раду	активности наставника у о-в раду
<i>Савремено домаћинство, породица</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Монолошка • Дијалогска • Графичко-илустративна • Метода рада на тексту 	<ul style="list-style-type: none"> • Да знају значај предмета домаћинства • Да знају да је породица важан стуб друштва • Да знају да су нам естетске потребе веома важне да би лепше изгледали и боље се осећали • Да знају да су сви чланови породице задужени за правилно вођење домаћинства, као и за његово одржавање • Да знају да је веома важно да односи у породици буду искрени, да буду базирани на разумевању и поштењу 	<ul style="list-style-type: none"> • Усваја нова знања • Дефинише нове појмове • Именује • Посматра • Пише • Комбинује • Решава проблеме • Илуструје и графички представља 	<ul style="list-style-type: none"> • Организује • Припрема • Прати • Помаже • Мотивише • Планира • Учествоје • Едукује • Вреднује
<i>Култура становања</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Да знају да је битно одржавати место за живот уредним и чистим • Да знају да је свака просторија намењена у стамбеном простору за другачије сврхе • Да знају да је битно пажљиво руковати са електричним уређајима • Стамбени простор треба уредити у завис. од стамбеног простора и финанс. услова 		
<i>Култура одевања</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Да знају да обућа и одећа имају зашт. улогу, да се могу правити од различ. материјала • Да знају да су природни материјали: памук, вуна, свила, лан • Да зна да су вештачки материјали: најлон, гума, вискоза и друго • Да зна да се одећа треба пеглати и да се складишти у ормане да би се спречило гужвање 		
<i>Култура понашања, куповина, путовање, комуникација</i>		<ul style="list-style-type: none"> • Да знају да постоје различити видови комуникације и то путем телевизије, радија, телефона, новина, писама, усмена • Да знају да је важно правилно распоредити кућни буџет за основне животне потребе • Да знају артикле изабрати на основу квалитета и цене • Да знају да у куповини треба треба усмено комуницирати, а и да се куповина може обављати путем интернета • Да знају да је важно путовати и проширити своје видике, какву културу и обичаје имају други народи • Да знају да за путовање треба понети само најпотребнију гардеробу • Да знају да се у превозним средствима треба понашати пристојно, не причати гласно, почистити за собом отпатке од хране и пића 		

ОСМИ РАЗРЕД

ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ОСМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Редовна настава	31-33*	1054-1122
2.	Допунска настава	1	34
3.	Додатна настава	1	34

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	ОСМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Обавезне ваннаставне активности		
	Час одељенског старешине	1	34
2.	Слободне активности		
	Друштвене, техничке, хуманитарне, спортске и културне активности	1-2	34-68
	Екскурзија	до 3 данагодишње	

НАСТАВНИ ПЛАН ЗА ДРУГИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА - ОСМИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ОСМИ РАЗРЕД	
		недељно	годишње
1.	Српски језик Русински језик ¹	4	136
2.	Српски језик ²	2	68
3.	Страни језик: Енглески језик	2	68
4.	Ликовна култура	1	34
5.	Музичка култура	1	34
6.	Историја	2	68
7.	Географија	2	68
8.	Физика	2	68
9.	Математика	4	136
10.	Биологија	2	68
11.	Хемија	2	68
12.	Техничко и информатичко образовање	2	68
13.	Физичко васпитање	2	68
УКУПНО: А		26-28*	884-952*
Ред. број	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
1.	Верска настава/Грађанско васпитање ³	1	34
2.	Страни језик ⁴ Француски језик Италијански језик	2	68
3.	Физичко васпитање- изборни спорт ⁵	1	34
УКУПНО:Б		4	136
УКУПНО: А+Б		30-32*	1020-1088*
Р. бр.	В. ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ ⁶		
1.	Чувари природе	-	-
2.	Свакодневни живот у прошлости	-	-
3.	Цртање сликање и вајање	1	34
4.	Хор и оркестар	1	34
5.	Информатика и рачунарство	1	34
6.	Матерњи језик са елементима националне културе	2	68
7.	Шах	-	-
8.	Домаћинство	1	34
УКУПНО:В		1-2*	34-68*
УКУПНО:А+Б+В		31-33*	1054-1122*

¹ Назив језика националне мањине у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањине.

² Реализује се у школама у којим се настава одржава на матерњем језику националне мањина.

* Број часова за ученике припаднике националних мањина.

³ Ученик бира једну од понуђених наставних предмета и изучава га до краја другог циклуса.

⁴ Ученик бира страни језик са листе страних језика коју нуди школа у складу са својим кадровским могућностима и изучава га до краја другог циклуса.

⁵ Ученик бира спортску грану са листе коју нуди школа на почетку школске године.

⁶ Школа је дужна да, да поред обавезних изборних предмета са листе Б, понуди још најмање четири изборна предмета са листе В, за сваки разред, од којих ученик бира један предмет, према својим склоностима, на почетку школске године.

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају основним законитостима српског књижевног језика на којем ће се усмено и писмено изражавати, да упознају, доживе и оспособе се да тумаче књижевна дела, позоришна, филмска и друга уметничка остварења из српске и светске баштине и савремене уметности.

Задаци наставе српског језика:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе српског језика сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе српског језика буду у пуној мери реализовани;
- развијање љубави према матерњем језику и потребе да се он негује и унапређује;
- описмењавање ученика на темељима ортоепских и ортографских стандарда српског књижевног језика;
- поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика;
- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика;
- оспособљавање за успешно служење књижевним језиком у различитим видовима његове усмене и писмене употребе и у различитим комуникационим ситуацијама (улога говорника, слушаоца, саговорника и цитаоца);
- развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књижевној уметности;
- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање, богаћење речника, језичког и стилског израза;
- увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког);
- оспособљавање за самостално читање, доживљавање, разумевање, свестрано тумачење и вредновање књижевноуметничких дела разних жанрова;
- упознавање, читање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за децу;
- поступно, систематично и доследно оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање прочитаног текста;
- развијање потребе за књигом, способности да се ученици њоме самостално служе као извором сазнања; навикавање на самостално коришћење библиотеке
- (одељењске, школске, месне); поступно овладавање начином вођења дневника о прочитаним књигама;
- поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм);
- усвајање основних теоријских и функцион. појмова из позоришне и филмске уметности;
- упознавање, развијање, чување и поштовање властитог националног и културног идентитета на делима срп. књижевности, позориш. и филм. уметности, као и других умет. остварења;
- развијање поштовања према културној баштини и потребе да се она негује и унапређује;
- навикавање на редовно праћење и критичко процењивање емисија за децу на радију и телевизији;
- подстицање ученика на самостално језичко, литерарно и сценско стваралаштво;
- подстицање, неговање и вредновање ученичких ваннаставних активности (литерарна, језичка, рецитаторска, драмска, новинарска секција и др.);

- васпитавање ученика за живот и рад у духу хуманизма, истинољубивости, солидарности и других моралних вредности;
- развијање патриотизма и васпитавање у духу мира, културних односа и сарадње међу људима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Даље овладавање знањима из граматике, стилистике, лексикологије, дијалектологије и историје језика	-развој српског књижевног језика; -стилови у комуникацији; -синтагме-прилошке, придевске и глаголске; -зависне предикатске реченице; -функције и значења глаголских облика; -акцентски систем; -грађење речи; -синтакса	C.J.1.3.1. C.J.1.3.4. C.J.1.3.8. C.J.1.3.9. C.J.1.3.10. C.J.2.3.1. C.J.2.3.2. C.J.2.3.3. C.J.2.3.7. C.J.2.3.8. C.J.3.3.2. C.J.3.3.3. C.J.3.3.4. C.J.3.3.5. C.J.3.3.6.	вербална, текстуална демонстративна решавање задатака, метода уочавања	фронтални, групни индивидуални	компјутер, уџбеник, радна свеска, наставни листићи	-уочавање, -именовање, препознавање, -повезивање, -разликовање, -писање
Развијање позитивног односа према дијалектима, потреба да се негује књижевни језик	-упознавање са богатством различитих дијалеката који се говоре у Србији, -развијање смисла и способности за правилно, економично и уверљиво писмено изражавање	C.J.1.3.17. C.J.1.3.18. C.J.1.3.20. C.J.2.2.4. C.J.2.2.5. C.J.3.2.5. C.J.3.3.7.	вербална, аудио-визуелна, слушање, играње улога теренски рад	фронтални, групни, рад у тандему	касетофон, компјутер, звучни записи	богађење активног речника, истраживање, сакупљање праћење и бележење

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Даље усвајање ортоепске, ортографске, граматичке, лексичке и стилске норме српског језика	Проверавање правилног изговора самогласника и сугласника; Интонација простице и сложене реченице; Варирање темпа, интензитета и пауза у говору и у текстовима различитог садржаја	С.Ј.1.1.4. С.Ј.1.2.1. С.Ј.1.4.5. С.Ј.1.4.9. С.Ј.2.1.1. С.Ј.2.1.6. С.Ј.3.1.2. С.Ј.3.2.4.	вербална, демонстративна, играње улога, слушање, квиз	фронтални, групни, у тандему	аудио-визуелни записи, жива реч, слајдови	говорне и драмске игре, рецитовање богаћење активног речника репродукција
Развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног живота	Упознавање са бирократским језиком и језиком реклама, фразеологизми, Вишезначност речи	С.Ј.1.1.8. С.Ј.1.3.12. С.Ј.2.1.2. С.Ј.3.1.4. С.Ј.3.3.8.	текстуална, демонстративна, аудио-визуелна	индивидуални у тандему	видео материјали, часописи, новине	Рад на тексту, Коришћење литературе, Израда писмених радова
Формирање критеријума за самосталан избор, анализу и процену дела примерених овом узрасту	Оспособљавање ученика за процењивање естетских, језичких, стилских и других вредности уметничког дела.	С.Ј.1.1.2. С.Ј.1.1.8. С.Ј.2.1.5. С.Ј.2.1.7. С.Ј.3.1.2. С.Ј.3.1.4.	вербална, демонстративна, аудио-визуелна, метода писаних радова, стрип-метода	индивидуални	књиге, репродукције слика, уметнички стрип, филм	израда писаних радова, дискусија, анализа, поређење

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Системат. знања о књижевнотеор. појмовима	Родови и врсте у народној и уметничкој књижевности -форме приповедања -стилска изражајна средства -структура уметничког текста Врсте карактеризације	С.Ј.1.4.3. С.Ј.1.4.4. С.Ј.1.4.5. С.Ј.1.4.7. С.Ј.2.4.1. С.Ј.2.4.2. С.Ј.2.4.6. С.Ј.3.4.1. С.Ј.3.4.4. С.Ј.3.4.7.	вербална, текстуална, посматрање, слушање метода учачања	фронтални, индивидуални	читанка, радна свеска, звучни записи, видео- материјал	Дискусија, Самосталан рад Мисаоне операције, истраживање, бележење
Овладавање расправом као обликом усменог и писаног изражавања	Усвајање појмова рационално и документовано; етичко и естетско, сугестивно и пластично, доследно и противречно, самокритичност и самоиницијатива, лицемерје и независност	С.Ј.1.3.13. С.Ј.1.3.14. С.Ј.2.3.10. С.Ј.3.4.7. С.Ј.3.4.8. С.Ј.3.3.8.	вербална, слушање, вођена дискусија	Фронтални, индивидуални	Звучни записи, живи говор, речници	Дискусија, Самосталан рад Мисаоне операције, истраживање, бележење
Обнављање знања из свих подручја	Граматика, Књижевност, Правопис,	С.Ј.1.2.9. С.Ј.2.2.5. С.Ј.3.4.7.	тестирање	индивидуални	тест	Повезивање, препознавање

РУСИНСКИ ЈЕЗИК - РУСКИ ЈАЗИК

Циљ предмета: **Циљ** настави руског јазика же би школяре звладали основни законїтосци руског кнїжовного јазика на котрим ше буду усно и писмено правилно виражовац, же би упознали, дожили и оспособели ше толковац избрани кнїжовни дїла, театрални, филмски и други уметнїчки витвореня зоз руског и шветового нашлїдства.

змісти по обласцох	способ витворйованя роботи	стандарди - виходи	активносци школярох	активносци наставнікох
КНІЖОВНОСЦ Е. Планчак, Михалова дідовщина М. К. „Ораче,, Г. Костельник, Цар над слунечніками Ш. Гудак, На крижних драгох В. Кочиш, Харитон на Плоци св. Марка Е. Кочиш, Хрин Д. Папгаргаї, Ровняцки соблазні И. Франко, Леси и пасовиска М. Антич, Войводина В. Гарянски, Бисер и блато Єлена Солонар, Желенєс жито Я. Фейса, Одламани конар В. Попа, Очох твоїх кед би не було	<ul style="list-style-type: none"> • Оспособйованє школярох за толкованє мотивох, поетских сликох и виражующих средствох у лирской писні • оспособйованє школярох о основох структури епского діла з чежиско на кніжовней подобі и формох приповеданя • оспособйованє школярох за толкованє драмского діла зоз чежиском на драмской дії и особох 		Школяре ше оспособую же би свойо упечатки, становиска и думаня о кніжовним ділу детальнейше доказовали зоз фактами зоз самого кніжовного текста и так их оспособуюме за самостойне виражованє, вигледовацку діялносц, критицке одношенє спрам діла. Школярска активносц муши преходзиц през три роботни етапи: пририхтованє, робота на годзини и робота после годзини. Тоти фази му помогню же би навикнул под час читаня и преучованя діла самостойно ришовал велі задатки и питаня хтори го у велькей миру емотивно и думково ангажую, даю му задовољство и пребудза вигледовац. зацикавеносц.	Наставнік поставя задатки котри школяра порушаю замерковйовац, откривац, вигледовац, оценьовац и заключаовац. Наставнікова улога же би здумано помогнул школярови так же го будзе мотивовац и унапрямовац, намагац же би розвивал його индивидуални склоносци и способносци, як же би вредновал школярски труд и резултати у шицких формох тих активносцох.
ГРАМАТИКА Класификация лексикки- карп. и нова лексика Германизми Грекизми Церковнославянски, румунизм и и други пожички Нова лексика и премєнки у нашей лексикки по приселєню Сербизми и адаптация сербизмох Нови немецки и малярски уплїв и англизми Восточнославянски уплїв Творєнє нових словох у руским язикю	Хаснованє одвитууюцого текста на котрим евидентне одвитууюцє язичнє зявенє. Найчастейше то кратши уметніцки, науково-популярни и новинарски тексти або приклади зоз школярских писмених задаткох. -Хаснованє прикладох зоз бєшєдних ситуацийох. -Мотивованє школярох же би початни текст дожили и похопєли у цалосци и у деталюх. -Утвердзованє знаня о познатих язичних зявєньох и поняцох котри непоштредно доприноша лєгчєйшєму похопйов. новєй матерії.		Школяре муша активовац шицки логичини операциї, замерковйованє, поровнованє, заключованє, доказованє, дефинованє и даванє нових прикладох.	Сообщованє наставних змистох, организованє и унапрямованє процєса учєня, прецєнює и оцєнює уровень и квалитєт усвойованя знаня, прєноши културни вредносци, прєноши теорийни и практични знаня, формує правилни попатрунок на швет, розвива характер школярох, упознава школярох зоз методами и технїками успишного учєня.

<p>Творене нових слів без цудзого упліву Препатрунок новей лексики по семантичних групах Фразеологізми Диялектизми Лексика зоз становиска соціального характеру Лексика зоз становиска стил.,бешед.л.и просторней кніж. Експресивна лексика и слова з поз.и нег. офарбеносцу КУЛТУРА ВИСЛОВІОВАНЯ (УСНЕ И ПИСМЕНЕ ВИСЛОВІОВАНЄ) Мойо стретнуце зоз дідом Маслейом- писмена вежба Анализа писменей вежби Увод, розробок и заключок Приповедане о власних и цудзих дожицях Контекст у приповеданю Вистка Коментар Форми уметніцкогo висловіованя Писане наводнікох Описоване подоби и характеру Описоване простору (ентерієр,екстерієр) Диялог, розправа,реплика Правописни вежби Репортажа- писмена вежба Стилистични средства Робота зоз словніками</p>	<p>- Упутйоване школярох же би у тексту, або познатим язичним материялу, обачовали приклади язичного зявеня хторе ше преучує. - Наявйоване и записоване новей наставней єдинки и мотивоване школярох же би замерковане язичне зявене вигледовацки спатрели. -Спознане главних характерис- тикох язичней матерії. - Спатране язичних харктерис- тикох зоз рижних становискох, їх поровнов., описов. и класифік. - Илюстроване и графичне пред- ставяне язичних поняцох и їх одношеньох. - Дефиноване язичного зявеня.. - Препознаване, толковане и применьоване усвоєного градива у новим контексту и у прикладах хтори даваю сами школяре. - Утвердзоване, повторйоване и применьоване здобутого знаня Приповедане дожицях зоз ефек- тним початком и законченьом. Интерпретативне преприповеда- не кніжовного текста. Розправа аргументовани текст. и пропаган- дни текст. Обективне и пристрас. приказоване фактох. Попольньо- ване розлич. образцох. Репортажа як новинарски жанр. Усни и писани розправи на задати теми зоз сучасного живота... (вежбане дома и у школи)</p>	<p>-Збогацоване култури усного и писаного виражованя окреме допринеше самостойна робота школярох на зазберованю одвитууючих прикладах зоз язика и стилу. Прето школяре треба же би записовали успишни описованя, детальни портрети правилни виреченя, як у поглядзе структури так и у поглядзе лексики и семантики.Ту ше витворя два здатки вязани за культуру висловіованя. Єден, школяр органозовано індивідуално роби на розвиваню своєї бешедней култури и писменосци, а друге же розвива квалитет непрерывного провадзєня язика и стила у текстох котри чита. - Потребне же би школяре видзели розлику медзи бешедним и писаним язиком.У бешедним язику виреченя звичайно кратки, недокончени и стильски неупорени.</p>	<p>-У бешедних и писаних вежбох наставнік школяром укаже як настава стих, як ше слова вибераю и розпорєдзую же би діяствовали ритмично, як ше твори строфа, як ше твори портрет, як ше описує пейзаж або сцена.</p>
---	---	--	---

СРПСКИ ЈЕЗИК КАО НЕМАТЕРЊИ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе српског језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да продуктивно овладају српским језиком у оквиру предвиђене језичке и лексичке грађе, да упознају елементе културе народа који говоре тим језиком и оспособе се за споразумевање, дружење и зближавање са припадницима већинског народа и других националности.

Задаци наставе српског језика јесу да ученици:

- продуктивно овладају говорним језиком у оквиру основних језичких структура и речника од око 2000/3000¹ фреквентних речи и израза;
- разумеју саговорника и усмена излагања о темама из свакодневног живота;
- усвајају правилан изговор и интонацију при усменом изражавању и читању;
- оспособљавају се за разговор о темама из свакодневног живота;
- савладају два српска писма и основе правописа ради коректног писменог изражавања у границама усвојених језичких структура и лексике;
- упознају елементарне законитости српског језика;
- разумеју текстове различитог жанра у оквиру предвиђене тематике;
- упознају се са основним карактеристикама културе народа чији језик уче;
- стичу навике самосталног коришћења речника и језичких приручника и оспособе се за информисање, образовање и самообразовање на српском језику;
- развију интересовања и мотивацију за учење српског језика и тако стекну већу комуникативну компетенцију и способност размишљања на њему.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
1. Стицање језичке и комуникативне компетенције усвајањем нових знања о српском језику путем наставе граматике и богаћењем речника од око 250/400 нових речи и израза.	<ul style="list-style-type: none"> – даље увежбавање језичких модела усвојених у претходним разредима; – граматичке вежбе; – читање, анализа и разговор о текстовима чија је тематика блиска ученицима, као и разговор поводом њих 		вербалне методе, текст метода, демонстративна, учење откривањем, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, решавање проблема, примена стечених знања
2. Разумевање на слух новог текста у оквиру тематике.	<ul style="list-style-type: none"> – семантизација и асимилација речи у контексту; – одговори на сложенија питања; – постављање питања на основу обрађеног текста; – причање доживљаја и догађаја из непосредног искуства на основу заданог плана; – комуникативне говорне и писмене вежбе 		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, примена стечених знања
3. Кориговање грешака које се јављају на свим језичким нивоима.	<ul style="list-style-type: none"> – комуникативне (говорне и писмене) вежбе: дијалози, причање и препричавање, самостално дуже излагање – анализа ученичких излагања 		вербалне методе, текст метода, демонстративна, аудио-визуелна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал, речници	посматрање и слушање, језичке игре, богаћење активног речника, примена стечених знања; драматизација игре замене места

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
4. Самостално читање дужих текстова, у односу на претходни разред, различитог жанра са упознавањем културног контекста.	– оспособљавање ученика за што самосталнији приступ књижевном тексту; – истраживање одређених вредности са становишта уоченог проблема, доказивање утисака и тврдњи, запажања и закључака подацима из текста		вербалне методе, текст метода, аудио-визуелна, проблемска настава	фронтални, индивидуални, групни, тандем	слике, илустрације, звучни записи, презентације, дидактички материјал	посматрање и слушање, читање, језичке игре, богаћење активног речника, решавање проблема, примена стечених знања; драматизација игре замене места
5. Даље оспособљавање ученика за анализу текста.	– даље увођење у књижевно-естетску анализу дела из народне и ауторске књижевности		вербалне методе, текст метода, проблемска настава	фронтални, индивидуални, групни, тандем	презентације, филмови, звучни записи	посматрање, уочавање, писање, читање, анализа, синтеза, решавање проблема, истраживање, решавање задатака
6. Даље оспособљавање ученика за садржајну и естетску анализу текста.						
7. Оспособљавање ученика за коректно писмено изражавање у оквиру језичке и лексичке грађе.	– писање састава на основу датог почетка, са измењеним завршетком, на дату тему; – писање личних и зајед. доживљаја; – писање извештаја; – бележење ученичких излагања (добро – погрешно); – писање подсетника за вођење састанка и учешће у дискусији;		вербалне методе, текст метода, метода писаних радова	фронтални, индивидуални, групни, тандем	дидактички материјал, презентације, правопис	посматрање, слушање и читање, писање, истраживање, богаћење активног речника

	– два писмена задатка у току школске године					
оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
8. Оспособљавање ученика за коришћење језичких приручника и речника.	– даље формирање навике ученика да користе различите језичке приручнике и двојезичке речнике		вербалне методе, текст метода, демонстративна	фронтални, индивидуални, групни, тандем	речници, правопис, презентације	анализа, синтеза и др; вежбање, уочавање, решавање задатака, примена стечених знања

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК (Осма година учења)

Циљ и задаци наставног предмета:

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању су: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика било самостално или на вишем нивоу образовања.

У процесу учења страних језика ученик богати себе и упознајући други, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и према комуникацији са говорницима других језика.

оперативни задаци	садржаји	стандардиза крај 2. циклуса	методе	облици рада	средства	активности ученика
<p>Разумевање говора - глобално, детаљно и селективно (у зависности од захтева комуникативне ситуације) разуме различите усмене текстове(дијалоге, монологе, песме и друго) о темама предвиђеним наставним програмом у трајању од 3 до 5 минута (у зависности од степена познавања теме и контекста), које чује уживо или са аудиовизуелних записа. а) Разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима на часу (говор наставника и другова, аудио и визуелни материјали у настави); б) Разуме рекламе, радио и ТВ емисије блиске интересовањима ученика или значајне за младе, као и о темама образовног карактера из популарне науке; в) Разуме усмене текстове које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања.</p>	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.	Аудио- визуелна Дијалошка Монолошка Визуелна Демонстративна Драматизација Вођена дискусија Метода откривања	Фронтални Групни У пару Индивидуални У низу	Говор Аудио записи Песме Интернет Видео записи Прочитани текст Уџбеник Радна свеска	Слушање излагања наставника Решавање задатака Слушање аудио записа или разговора уживо Слушање песама Записивање
<p>Разумевање писаног текста - разуме глобално, детаљно и селективно (у зависности од захтева комуникативне ситуације и личних потреба) различите писане текстове (писма, новинске чланке, јасна илустрована упутства, огласе, прилагођене књижевне текстове, текстове у вези са градивом других наставних предмета и слично) о темама из свакодневног живота и популарне науке, ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања и чија дужина зависи од чињенице у коликој мери ученик познаје дату тему и контекст.</p>	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик чита са разумевањем писане и илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом.	Рад на тексту Дијалошка Визуелна Метода закључивања Демонстративна Метода глуме Решавање задатака Комбинована метода Метода игре Метода откривања	Фронтални Групни У пару Индивидуални У низу	Уџбеник Радна свеска Новине Магазини Интернет Разгледнице Књижевни текстови Огласи Аутентични материјал	Читање Одговарање на питања Дискусија Коришћење литературе Решавање задатака Уочавање и подвлачење битног Постављање питања

оперативни задаци	садржаји	стандардиза крај 2. циклуса	методе	облици рада	средства	активности ученика
Усмено изражавање - прилагођавајући свој говор комуникативној ситуацији, у временском трајању од два до три минута, на структурисани начин: а) говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње;	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик се усмено изражава, приступа различитим комуникатив. ситуацијама и остварује комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом.	Дијалогска Монолошка Визуелна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Уџбеник Радна свеска Интернет Новине разгледнице	Усмено одговарање на питања Постављање питања Усмено излагање делова садржаја Описивање
б) изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникатив. функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.	Вербално текстуална Дијалогска Монолошка Демонстративна Контролисана или слободне глуме	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Слике Постери Аутентични материјал Филмови	Дискусија Понављање Презентовање
Интеракција - поштујући социокултурне норме комуникације, са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању или из популарне науке и културе, започиње и води разговор о познатим темама., одржава његов континуитет и завршава га.	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације у вези са темама, ситуацијама и комуникатив. функцијама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције.	Аудио Дијалогска Монолошка Визуелна Демонстративна Метода контролисана или слободне глуме	Фронтални Групни У пару Индивидуални	Уџбеник Радна свеска Новине Магазини Интернет Разгледнице Књижевни текстови Огласи Аутентични материјал	Дискусија Одговарање на питања Постављање питања Вођење разговора на тему

оперативни задаци	садржаји	стандардиза крај 2. циклуса	методе	облици рада	средства	активности ученика
<p>Писмено изражавање - сруктурисане и кохерентне текстове дужине од 140 до 160 речи у којима, користећи познату лексику и морфосинтаксичке структуре, описује догађаје и лична искуства, -поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захваљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација) .</p>	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик се у писаној форми изражава у вези са темама и ситуацијама и комуникатив. функцијама, предвиђеним наст. прогр., поштујући правила писан.кода.	Дијалогска Монолошка Визуелна Демонстративна	Фронтални Групни У пару Индивидуални У низу	Уџбеник Радна свеска Разгледнице	Одговарање на питања Постављање питања Описивање Самосталан рад Излагање садржаја Препричав. Израда писмених радова Коришћење литературе
<p>Медијација усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи, писмено преноси поруке и објашњења, препричава садржај писаног или усменог текста.</p>	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке	Ученик преноси и преводи кратке поруке (у усменој и писаној форми), у складу са потребама комуникације	Аудио визуелна Дијалогска Монолошка Метода откривања Демонстративна Метода контролисане или слободне глуме	Фронтални Групни У пару Индивидуални У низу	Говор Филмови Уџбеник Радна свеска Интернет Аудио записи	Понављање Излагање садржаја Препричав. Уочавање битног Решавање задатака
<p>Доживљај и разумевање књижевног текста - изрази утиске и осећања о кратком прилагођеном књижевном тексту и тексту из области књижевности за младе (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума), препознаје у тексту елементе културе земаља чији језик учи, увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама Знања о језику - препознаје принципе језика, односно граматичке и социолингвистичке компетенције уочавајући значај развијања личних стратегија учења страног језика.</p>	Садржаји су заједнички за све оперативне задатке		Аудио Дијалогска Демонстративна Метода открића Вербално текстуална Драматизација	Фронтални Групни У пару Индивидуални У низу	Књижевни текстови Уџбеник Радна свеска Уџбеник Радна свеска Интернет Књижевни текстови	Закључивање Слушање Практични радови Читање

САДРЖАЈИ ПРЕДМЕТА:

1. Именице – рецептивно и продуктивно

- а) Сложенице: downtown, waterfall, network, masterpiece, footprint, firework
- б) Колокације: city centre, global warming, heart attack, climate change, brand name
- в) Суфиксе за грађење именица од глагола и придева (-ion, -ity, -ation, -ment, -ence, -y, -ness, -er, -or)

2. Придеви – рецептивно и продуктивно

- а) Сложени придеви (breathtaking, hard-working, top-quality, well-off, part-time, freshwater)
- б) Суфикси за грађење придева од именица и глагола (-ive, -ful, -less, -ing, -ed, -ent, -ous, ious, -al, -ive) в) Негативни префикси (un-, in-, il-)

3. Предлози – рецептивно и продуктивно:

- а) После придева: afraid of, keen on, allergic to
- б) После глагола: apologize for, pay for, agree with, argue with, complain about, use as, arrive at, belong to, agree on, believe in, consist of, suffer from
  - в) У изразима: by chance, for ages, for a moment, in trouble, off the coast, on the radio, face to face, on the move

4. Глаголи:

- а) The Past Perfect Tense
- б) Индиректни говор: искази и питања
- в) Пасив
  - The Present Simple, the Past Simple Tense, the Present Perfect Tense, the Future Tense- продуктивно и рецептивно
  - Пасив уз модалне глаголе, пасив уз глагол get (get interviewed) само рецептивно

г) The Future Continuous Tense - рецептивно

д) Модални глаголи

- Модалност у прошлости (had to, was able to, should have done)

- Спекулисање о садашњим догађајима (рецептивно и продуктивно)

He may be ... He might be ... He can't be ...

- Спекулисање о прошлим догађајима (рецептивно) He may have been ...

е) Први и други кондиционал (обнављање), трећи кондиционал (рецептивно)

з) Препозиционални и фразални глаголи: get down to, get on with, fall in love with, keep in touch with, hang around

5. Прилози и прилошке одредбе (и рецептивно и продуктивно)

а) интензификатори: extremely, quite, rather

6. **Бројеви** Велики бројеви (million, billion), читање децимала (one point seven) и разломака (a half, a third), давање бројчаних процена (nearly 80%, over a half) и поређења (twice, three times as many /as much)

7. Везници

а) since, for, after, before, so... that, such a ... that, because, because of, as, although, despite, in case, in order that¹⁰³

б) as well as, apart from, instead of

8. Реченичне конструкције:

- I'd rather, I'd rather not

- To have /get something done

- Look like, be like

- After /before + -ing

- Having done ...

- Didn't you ... Haven't you

9. Идиоматски изрази

- safe and sound, spitting image

- be a light sleeper, heavy music, heavy rain

ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе ликовне културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци наставе ликовне културе:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе ликовне културе сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе предмета ликовна култура буду у пуној мери реализовани;
- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности препознавања основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Оспособљавање за опажање и представљање: слободне композиције, визуелне метафорике, контраста, јединства и доминанте у простору, фантастике	Слободно компоновање; Визуелна метафорика и споразумевање; Контраст, јединство и доминанта у простору; Слободно компоновање и фантастика	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, откривање, експресивне активности	фронтални, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, мулти-медија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, замишљање
Формирање навика за виши ниво културе рада, квалитет производа, културу живота и слободног времена	Визуелна метафорика и споразумевање; Слободно компоновање и фантастика	3.1.2.; 3.2.2.; 1.3.3., 1.3.4., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, откривање, практичан рад	фронтални, индивидуални	мулти-медија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника
Ликовно-визуелно описмењавање, развијање креативне способности, припремање за ефикасно и савремено укључивање у рад односно за различита занимања	Слободно компоновање; Визуелна метафорика и споразумевање; Контраст, јединство и доминанта у простору; Слободно компоновање и фантастика	1.1.1., 1.1.2., 1.1.3., 2.1.1., 2.1.2., 3.1.1., 3.1.2.; 1.2.1., 2.2.1., 2.2.2., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4.; 1.3.1., 1.3.2., 1.3.3., 1.3.4., 2.3.1., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.3., 3.3.4.	предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, откривање, практичан рад	фронтални, комбиновани	уџбеник, мулти-медија	посматрање, слушање, уочавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, апстраховање

МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе музичке културе јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну уметничку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих стандарда образовних посигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развијају мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје као и да

- упознају музичке културе путем обраде тема повезаних са музиком различитих епоха;
- развију музикалност и креативност;
- негују смисао за заједничко и индивидуално музицирање у свим облицима васпитно-образовног рада са ученицима.

Задаци наставе музичке културе су следећи:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе музичке културе сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе музичке културе буду у пуној мери реализовани
- стицање знања о музици различитих епоха
- развијање способности извођења музике (певање/свирање)
- развијање навике слушања музике, подстицање доживљаја и оспособљавање, за разумевање музике
- подстицање креативности у свим музичким активностима (извођење, слушање, израживање и стварање музике
- даље упознавање основа музичке писмености и изражајних средстава музичке уметности
- стварање одељењских ансамбала.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Препознавање основних елемената музичке писмености	Обнављање стечених знања из музичке писмености на конкретним музичким примерима, анализа музичких дела и карактеристика, упознавање функције елемената музичке писмености и извођачких састава	МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3. МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4.	Монолошка, слушање аудио примера, практични рад	Фронтални, групни, индивидуални	Аудитивна средства; Текстовна наставна средства	Извођење певањем, свирањем, вербално изражавање
Повезивање музичких елемената и карактеристика музичких инструмената са музиком, повезивање изражајности са карактером песме, структуре и драматургије одређеног музичког жанра и разумевање облика народног музицирања са специфичним контекстом народног живота	У области слушања музике ученик може да именује : -музичке изражајне елементе -извиђачки састав -музичке жанрове -српски музички фолклор -опште карактеристике звучног примера кроз склоп опажених музичких елемената -препозна структуру одређеног музичког жанра -да разуме жанровски и стилски контекст звучног примера	МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3. МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3. МК. 3.1.4.			Текстовна наставна средства, аудитивна средства; Аудио-визуелна средства	Слушање, вербално изражавање, посматање, слушање музике.
Разумевање: -функције елемен. музичке писмености и извиђачких састава у оквиру муз. дела -историјских и друшт. околности у којима настаје жанр и музички фолклор. -Креативно и аргумент. образлаже свој суд и комбинује муз. елементе у естетичком контексту.	Ученици обнављају стечена знања из музичке писмености на конкретним музичким примерима –предзнаци, ознаке за динамику, темпо, нотне вредности, обрађене лествице.	МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4. МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3.	Монолошка, слушање аудио примера, практични рад	Фронтални, групни, индивидуални	Текстовна наставна средства, аудитивна средства; Аудио-визуелна средства	Извођење, вербално изражавање, откривање звукова, писање нота, певање.

Препознавање тема из познатих композиција домаћих и страних аутора .	У области слушања музике , ученик уме да препозна тему, извођачки састав, музички жанр и опише карактеристике звучног примера .	МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3. МК. 1.1.1., МК. 1.1.2., МК. 2.1.1., МК. 2.1.2., МК. 2.1.3., МК. 3.1.1., МК. 3.1.2., МК. 3.1.3., МК. 3.1.4.	Монолошка, слушање аудио примера, практични рад	Фронтални, групни, индивидуални	Аудитивна средства; Помоћно-техничка средства	Слушање, вербално изражавање, посматрање, анализирање, поређење, слушање музике.
Упознавање са музиком различитих жанрова.	Слушањем, певањем и свирањем упознају се са карактеристикама цеза, забавне и популарне музике, филмске, народне и новокомпоноване музике.	МК. 1.2.1., МК. 1.2.2., МК. 1.2.3., МК. 1.2.4., МК. 2.2.1., МК. 2.2.2., МК. 3.2.1., МК. 3.2.2., МК. 3.2.3. МК. 1.3.1., МК. 1.3.2., МК. 3.3.1.	Монолошка, слушање аудио примера, практични рад		Аудитивна средства; Помоћно-техничка средства	Извођење певањем, свирањем, слушање музике, посматрање, излаг. у виду реферата
Музичко стваралаштво	Ученици сами праве муз. инструменте користећи предмете из окружења. Слушају мање музич. целине на основу понуђ. модела. Изводе пратеће ритмич. деонице на направљеним музич. интрум. Бирају музику за дати жанровски историјски контекст.	МК. 1.4.1., МК. 1.4.2., МК. 1.4.3., МК. 1.4.4., МК. 3.4.1., МК. 3.4.2., МК. 3.4.3.	Монолошка, практични рад		Аудитивна средства; Текстовна наставна средства	Креативно изражавање, практичан рад, певање, свирање
Припрема програма за јавне наступе и такмичења.	Ученици бирају музику за школ. представу, приредбу, перформанс или такмичење и импровизују мелодију на задати текст.	МК. 1.4.1., МК. 1.4.2., МК. 1.4.3., МК. 1.4.4., МК. 3.4.1., МК. 3.4.2., МК. 3.4.3.	Монолошка, слушање аудио примера, практични рад		Аудитивна средства; Текстовна наставна средства	Креативно изражавање, певање,
На основу стеченог искуства, могу да процене своје и друго музичко дело.	Након слушања музичких примера, ученици исказују свој доживљај музичког дела.	МК. 1.4.1., МК. 1.4.2., МК. 1.4.3., МК. 1.4.4., МК. 3.4.1., МК. 3.4.2., МК. 3.4.3.	Монолошка, слушање аудио примера, практични рад		Аудитивна средства; Текстовна наставна средства	Слушање, креативно изражавање, слуш. муз., откривање звукова

ИСТОРИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета:

Циљ наставе историје јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да сеоспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и развијање историјске свести и хуманистичко образовање ученика. Настава историје треба да допринесе разумевању историјског простора и времена, историјских догађаја, појава и процеса, као и развијању националног и европског идентитета и духа толеранције код ученика.

Задаци наставе историје су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе историје сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе историје буду у пуној мери реализовани
- да ученици разумеју историјске догађаје, појаве и процесе, улогу истакнутих личности у развоју људског друштва и да познају националну и општу историју (политичку, економску, друштвену, културну...).
- Циљ и задаци наставе историје остварују се кроз различите садржаје, методе и облике рада, уз поштовање Образовних стандарда за крај обавезног образовања.

Оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>Ученици треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – стекну основна знања о најважнијим одликама истор. периода од 2. половине XIX до краја XX века – стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века – стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји – се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века 	<p>I СВЕТ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6.</p>	<p>-демонстративна -илустративна -слушање -метода уочавања -монолошка -дијалoшка -разговор -дискусија -илустративна</p>	<p>-фронтални -групни -индивидуални</p>	<p>-рачунар - слике - музејске експонате; -уџбеник - историјска карта</p>	<p>-уочавање -меморисање -репродукција -разликовање -праћење и бележење -истраживање -разликовање</p>
<ul style="list-style-type: none"> – стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југослов. простору – разумеју најзначајније политичке идеје истор. периода од друге половине XIX до краја XX века – стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји – се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века – разумеју да национална историја представља саставни део опште историје – разумеју узроке и последице најважнијих истор. појава у периоду од 2. полов. XIX до краја XX в. – овладају вештином коришћења историјских карата за период од 2. полов. XIX до краја XX в. – поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости. 	<p>II СРБИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИ У ХАБЗБУРШКОМ И ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ ОД БЕРЛИНСКОГ КОНГРЕСА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА</p>	<p>ИС.1.1.7. ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6.</p>	<p>-демонстративна -илустративна -слушање -метода уочавања -монолошка -дијалoшка -разговор -дискусија -аудио-визуелна -монолошка -демонстративна -илустративна -посматрање -слушање -дискусија -метода уочавања -аудио-визуелна</p>	<p>фронтални -групни -тандем -индивидуални -фронтални -групни</p>	<p>-рачунар - музејске експонате -зидне слике - историјске карте - документар. и дигиталне материјале; -уџбеник - слике енциклопедије - историјске карте -документ. и дигиталне материјале</p>	<p>-праћење и бележење -меморисање -разликовање - препознавање -именовање -праћење и бележење -меморисање -репродукција -цртање</p>

<p>– стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века</p> <p>– поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.</p> <p>– науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</p>	<p>III ПРВИ СВЕТСКИ РАТ И РЕВОЛУЦИЈЕ У РУСИЈИ И ЕВРОПИ</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>-монологска -демонстративна -илустративна -посматрање -слушање -дискусија -метода уочавања -аудио-визуелна -разговор</p>	<p>фронтални -групни -тандем -индивидуални</p>	<p>рачунар - слике -уџбеник енциклопедије</p>	<p>-слушање -посматрање -уочавање -именовање -меморисање -придруживање</p>
<p>– стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји</p> <p>– поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.</p> <p>– стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југословенском простору</p> <p>– разумеју најзначајније политичке идеје историјског периода од друге половине XIX до краја XX века</p>	<p>IV СРБИЈА И ЦРНА ГОРА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ</p>	<p>ИС.1.1.7. ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>-монологска -дијалогска -илустративна -аудио-визуелна</p>	<p>-фронтални -групни -тандем -индивидуални</p>	<p>- историјске карте -документ. и дигиталне материјале</p>	<p>-уочавање -повезивање -слушање -праћење и бележење -меморисање -комуницирање -репродукција</p>
<p>– стекну основна знања о најваж. одликама истор. периода од друге половине XIX до краја XX века</p> <p>– стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од 2. половине XIX до краја XX века</p> <p>– стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји</p> <p>– се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века</p>	<p>V СВЕТ ИЗМЕЂУ ПРВОГ И ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>-монологска -дијалогска -илустративна -метода откривања -метода уочавања аудио-визуелна</p>	<p>-фронтални -групни -индивидуални</p>	<p>-телевизор -рачунар -DVD - слике -енциклопедије - историјске карте -документ. и дигиталне материјале -уџбеник</p>	<p>-уочавање -повезивање -разликовање -меморисање -слушање -посматрање -уочавање -именовање -препознавање -комуницирање -репродукција -придруживање</p>

<p>– стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југослов. простору</p> <p>– разумеју најзначајније политичке идеје истор. периода од 2. половине XIX до краја XX века</p> <p>– се упознају са културним и научнотехнолошким достигнућима на српском, југословенском, европском и ваневропском простору у периоду од друге половине XIX до краја XX века</p> <p>– разумеју узроке и последице најваж. истор. појава у периоду од 2. половине XIX до краја XX в.</p>	<p>VI ЈУГОСЛОВЕНСКА КРАЉЕВИНА</p>	<p>ИС.1.1.7.ИС.1.1.1. ИС.1.1.5.ИС.1.1.8. ИС.1.1.9.ИС.1.2.3. ИС.1.2.4.ИС.1.2.5. ИС.2.1.1.ИС.2.1.2. ИС.3.1.1.ИС.3.1.6</p>	<p>-молошка -дијалогска -разговор -дискусија -демонстративна -илустративна -учење путем открића -метода писаних радова аудио-визуелна</p>	<p>-фронтални -групни -индивидуални</p>	<p>-рачунар - слике -телевизор -DVD -уџбеник енциклопедије - историјске карте -документ. и дигиталне материјале</p>	<p>-повезивање -разликовање -праћење и бележење -упоређивање -уочавање -меморисање слушање</p>		
<p>– стекну основна знања о најваж. одликама истор. периода од друге половине XIX до краја XX века</p> <p>– поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.</p> <p>– науче да повезују различите историјске садржаје (личности, догађаје, појаве и процесе) са одговарај. времен. одредницом и истор. периодом</p> <p>– стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји</p>	<p>VII ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ</p>	<p>ИС.1.1.1.ИС.1.1.5. ИС.1.1.8.ИС.1.1.9. ИС.1.2.3.ИС.1.2.4. ИС.1.2.5.ИС.2.1.1. ИС.2.1.2.ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>-молошка -дијалогска -разговор -дискусија -демонстративна -илустративна -учење путем открића -метода писаних радова аудио-визуелна</p>					<p>-праћење и бележење -посматрање -меморисање -повезивање -замишљање визуелизација -репродукција -слушање -примена стечених знања</p>
<p>– стекну основ. знања о ист. европ. и ваневроп. држава у периоду од 2. полов. XIX до краја XX в.</p> <p>– стекну основ. знања о знам. личностима периода од 2. полов. XIX до краја XX в. у општој и нац.ист.</p> <p>– поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.</p> <p>– стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји</p> <p>– стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од 2. полов. XIX до краја XX в. на српском и југословенском простору</p>	<p>VIII ЈУГОСЛАВИЈА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ</p>	<p>ИС.1.1.7. ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>-дијалогска -демонстративна -молошка -дискусија -илустративна</p>					

<p>– стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века</p> <p>– стекну основна знања о историји европских и ваневропских држава у периоду од друге половине XIX до краја XX века</p>	<p>IX СВЕТ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА</p>	<p>ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9 ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>монолошка -дијалошка -дискусија -илустративна -демонстративна -аудио-визуелна</p>	<p>-фронтални -индивидуални -групни</p>	<p>-рачунар -телевизор -DVD - слике -уџбеник енциклопедије - историјске карте -документарне и дигиталне материјале-</p>	<p>-праћење и бележење -посматрање -меморисање -повезивање -замишљање и визуелизација -репродукција -слушање примена стечених знања</p>
<p>– стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји</p> <p>– поседују свест о повезаности појава из прошлости са појавама из садашњости.</p> <p>– стекну основна знања о знаменитим личностима периода од друге половине XIX до краја XX века у општој и националној историји</p> <p>– стекну основна знања о најважнијим одликама историјског периода од друге половине XIX до краја XX века на српском и југосло- венском простору</p>	<p>X ЈУГОСЛАВИЈА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА</p>	<p>ИС.1.1.7. ИС.1.1.1. ИС.1.1.5. ИС.1.1.8. ИС.1.1.9. ИС.1.2.3. ИС.1.2.4. ИС.1.2.5. ИС.2.1.1. ИС.2.1.2. ИС.3.1.1. ИС.3.1.6</p>	<p>-монолошка -илустративна -аудио-визуелна -дискусија -демонстративна -разговор -дискусија</p>	<p>-фронтални -индивидуални -групни</p>	<p>-рачунар -телевизор -DVD - слике -уџбеник енциклопедије - историјске карте -документарне и дигиталне материјале-</p>	<p>-праћење и бележење -посматрање -меморисање -повезивање -замишљање и визуелизација -репродукција -слушање примена стечених знања</p>

САДРЖАЈ ПРЕДМЕТА

I СВЕТ У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX И ПОЧЕТКОМ XX ВЕКА

-Промене у привреди, друштву и култури у другој половини XIX и почетком XX века
(Друга индустријска револуција, промене у светској економији; политичке идеје – империјализам, национализам, расизам, демократија, социјализам, клерикализам; духовних хоризонти епохе-култура, наука, образовање).

Међународни односи у другој половини XIX и почетком XX века (настанак Тројног савеза и Антанте, борба за колоније у Африци и Азији, успон САД и Јапана, подела Кине, међународне политичке кризе).

Велике силе и балканске земље(Источно питање – опадање Османског царства, продор Хабзбуршке монархије на Балкан; утицај великих сила – Русије, Велике Британије, Француске, Немачке, Италије; уобличавање националних држава на Балкану – Грчка, Румунија, Бугарска, Албанија).

II СРБИЈА, ЦРНА ГОРА И СРБИ У ХАБЗБУРШКОМ И ОСМАНСКОМ ЦАРСТВУ ОД БЕРЛИНСКОГ КОНГРЕСА ДО ПРВОГ СВЕТСКОГ РАТА

Србија од 1878. до 1903. године (стицање независности, простор, друштво, привреда, наука и култура, образовање, свакодневни живот, унутрашња и спољна политика, политички живот

– оснивање странака, проглашење краљевине, Тимочка буна, српско-бугарски рат, устав из 1888. и 1901, Мајски преврат;

Србија од 1903. до 1914. године (унутрашња политика – Устав из 1903, развој парламентарне демократије; спољнополитичко окружење – Царински рат и Анексиона криза; модернизација привреде и друштва, култура, образовање – оснивање Универзитета 1905, свакодневни живот;

Црна Гора од 1878. до 1914. године (стицање независности, простор, становништво, друштво, привреда, култура и образовање; модернизација државне управе, свакодневни живот; унутрашња и спољна политика – односи са Србијом, доношење Устава 1905, политичке поделе, проглашење краљевине;

Срби у Хабзбуршкој монархији (Срби у јужној Угарској, Хрватској и Славонији, Далмацији – друштво, привреда, култура и образовање, положај цркве; политички живот – политичке странке;

Босна и Херцеговина под аустроугарском влашћу (простор, становништво, правни положај Босне и Херцеговине, управа Бењамина Калаја, Анексија и Анексиона криза; друштво, привреда, култура и образовање, положај цркве; политички живот – политичке странке, омладински покрет и Млада Босна, међунационални и међуверски односи; Сарајево, Мостар и Бања Лука као културни и политички центри;

Срби у Османском царству (Косово, Метохија, Рашка област и Македонија – политичка, имовинска и лична обесправљеност Срба; културне, просветне и црквене прилике – значај Призренске богословије; утицај Србије;

Балкански ратови (узроци и поводи, супротности између балканских националних политика, Младотурска револуција,

Балкански савез и Први балкански рат – Кумановска и Битољска битка, територијалне промене; сукоби међу савезницима и Други балкански рат – Брегалничка битка; Букурешки мир и нове границе на Балкану).

III ПРВИ СВЕТСКИ РАТ И РЕВОЛУЦИЈЕ У РУСИЈИ И ЕВРОПИ

Свет у Великом рату (Велике силе и њихови сукобљени интереси, узроци и повод, савезништва и фронтови, ратна хроника

– преломнице рата; аспекти рата – технологија рата, губици и жртве, водеће личности држава у сукобу).

Човек у рату – лично и колективно искуство (живот у позадини и на фронту; рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај рата).

Револуције у Русији и Европи (друштвене, политичке и економске прилике у Русији уочи и у току Првог светског рата, Фебруарска револуција, Октобарска револуција и грађански рат, утицај Октобарске револуције на прилике у Европи, револуционарно врење, анархија и распад великих царстава);

IV СРБИЈА И ЦРНА ГОРА У ПРВОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Србија и Црна Гора у Великом рату (одбрана отаџбине 1914. године – Церска и Колубарска битка; слом и окупација – живот у сенци рата, болест, глад и епидемије, одбрана Београда, повлачење кроз Србију, Мојковачка битка, Албанска голгота; окупација и избеглиштво – окупационе управе, пљачка, репресија и отпор, покушаји мењања националног и културног идентитета становништва,

држава у избеглиштву, живот у избеглиштву; Солунски фронт и ослобођење, допринос победи;

Искорак ка Југославији (југословенска идеја, државни програми и концепти – Нишка, Крфска, Мајска и Женевска декларација; чиниоци југословенског уједињења – српска влада, Југословенски одбор, Народно вијеће, међународно окружење; завршне војне операције

– досезање до граница нове државе;

V СВЕТ ИЗМЕЂУ ПРВОГ И ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Прилике у свету после Великог рата (биланс Првог светског рата – победници и поражени, Мировна конференција у Паризу и нова карта Европе и света; Друштво народа, улога Вудроа Вилсона).

Економске, културне и друштвене прилике (велике економске кризе и њихове последице; свет у покрету – култура, наука и образовање, уметнички покрети, масовна забава, појава радија, телевизије, звучног филма, употреба вештачких материјала у индустрији;

Свет између демократије и тоталитаризма (либералне демократије – Француска, Велика Британија, САД; фашизам, националсоцијализам, милитаризам – Италија, Немачка, Јапан; комунизам – Совјетски Савез;

Свет на путу ка новом рату (Далеки исток, интервенција у Етиопији, грађански рат у Шпанији; рушење поретка – криза Друштва народа, Аншлус, Минхенски споразум, окупација Албаније, пакт Молотов-Рибентроп).

VI ЈУГОСЛОВЕНСКА КРАЉЕВИНА

Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца од 1918. до 1929. године (простор, друштво и окружење, конституисање државе и

међународно признање, Видовдански устав, југословенски парламентаризам; политичке странке, избори и изборне борбе; економске прилике; национално и верско питање и питање демократије;
Југославија од 1929. до 1941. године (лични режим краља Александра – основне карактеристике, међународни чиниоци, идеологија интегралног југословенства, Устав из 1931, оживљавање политичког живота, атентат у Марсеју; влада Милана Стојадиновића – унутрашња и спољна политика; изазови новог рата – преуређење државе, стварање Бановине Хрватске, влада Цветковић–Мачек, промена међународне позиције Југославије и пораст сепаратизма; отварање српског питања – Српски културни клуб;
Југословенски културни простор (културни узлет, сарадња и прожимања; универзитет и наука; уметнички покрети, хуманитарне и спортске организације;

VII ДРУГИ СВЕТСКИ РАТ – ТОТАЛНИ РАТ

Доминација сила осовине и преломне године 1939–1941–1943.

(узроци и поводи, зарађене стране, савезништва, напад на Пољску и њена подела, совјетско-фински рат, рат на Западу до 1940. године – пад Француске, Битка за Британију; ратне операције на Балкану; напад на СССР и отварање Источног фронта; од европског ка светском рату – Афрички фронт, рат на Пацифику и улазак САД у рат; преломне битке – битка за Москву, опсада Лењинграда, Стаљинградска битка, битка код Ел Аламејна).

Победа антифашистичке коалиције (пад Италије, искрцавање у Нормандији; крај рата у Европи и на Далеком истоку – капитулација Немачке и Јапана; изграђивање новог поретка – од Атлантске повеље до Потсдамске конференције,

Последице рата (људски и материјални губици, технологија смрти – логори смрти, геноцид, холокауст; модерна војна технологија – употреба атомског оружја; живот у рату; рат и култура – уметничко виђење рата, рат као поништавање цивилизацијских вредности; лични доживљај рата).

VIII ЈУГОСЛАВИЈА У ДРУГОМ СВЕТСКОМ РАТУ

Априлски рат и последице пораза (од дипломатског и војног притиска до рата – приступање Тројном пакту, војни пуч и демонстрације, влада Душана Симовића; ток рата – од бомбардовања Београда до војне капитулације; влада и монарх у избеглиштву, подела Југославије, успостављање окупационих система и колаборационистичких режима, терор и репресија, НДХ – геноцидна творевина).

Отпор, устанак и грађански рат (комунисти и револуционарна перспектива, антиокупаторске снаге грађанства; устанак – егзистенцијални, идеолошки и националнослободилачки мотиви; супарнички покрети отпора – различите стратегије националне политике; грађански рат, југословенско ратиште 1941–1942 – носиоци терора и геноцида, основне институције револуционарне власти).

Југословенско ратиште и завршна фаза рата 1943–1945.

(АВНОЈ и стварање југословенске федерације – недовршена институционализација; велике силе и југословенско ратиште – британска политика компромиса и борба за међународно признање нове Југославије; обрачун са противницима револуције; преломне битке на југословенском ратишту – Неретва, Сутјеска, Београдска операција, Сремски фронт и завршне операције за ослобођење земље).

Биланс рата и допринос Југославије победи антифашистичке коалиције (војни допринос победи, људски и материјални губици, демографске промене; логори смрти – Јасеновац, Стара Градишка, Сајмиште, Бањица...; геноцид и холокауст; уништавање и пљачка културних и привредних добара; ратна свакодневица; рати култура – уметничко виђење рата; лични доживљај рата;

IX СВЕТ ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Послератни свет и његове супротности (од ратног савезништва до хладног рата; нова карта света и нове поделе – хладни рат у Европи и Азији, блоковска подела, трка у наоружању, нова ратна жаришта, деколонизација и рађање Трећег света; покрети еманципације – покрети за женска и мањинска права, антиратни и антирасни покрети; научна достигнућа, освајање свемира, медији, популарна култура; пред новим изазовима – глобализација, тероризам, еколошки проблеми...). Европске интеграције – од идеје до реализације (пад Берлинског зида – симболични крај једног поретка; Европска унија, Савет Европе...).

X ЈУГОСЛАВИЈА ПОСЛЕ ДРУГОГ СВЕТСКОГ РАТА

Нова власт (проглашење републике, изградња новог друштвеног уређења, политичка и економска основа нове власти – хегемонија комуниста; репресија, међународни положај – ослонац на Совјетски Савез; обнова привреде и индустријализација, државна привреда и њене противречности; сукоб Југославије и социјалистичких земаља – резолуција Информбироа, Голи оток; нова унутрашњополитичка и спољнополитичка оријентација: самоуправљање – нова концепција друштвеног развоја и несврстаност – искорак ка Трећем свету; Југославија између истока и запада – одсарадње са западом до помирења са истоком;

Друштвени, економски, политички и културни развој – главни процеси и проблеми (политика – уставно, национално, верско питање, питање политичких слобода...; економија – противречности економског развоја и економске кризе; култура, наука и образовање; свакодневица, животни стандард, популарна култура;

Друштвена криза и пораз Југославије (пораз Југославије као идеје, политичког пројекта и друштвеног система; разбијање и распад Југославије – ратови у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини; велике силе и југословенска криза – интернационализација сукоба; настанак нових држава, последице распада југословенске државе – демографске, економске и културне; сукоби на Косову и Метохији и НАТО интервенција 1999, Косовско питање, раздвајање Србије и Црне Горе;

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви наставног предмета

Циљнаставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да ученицима пружи знања и објашњења о савременим географским појавама, објектима и процесима на територији Републике Србије. Ослањајући се на претходно стечена знања и умења ученика, настава географије ће им омогућити разумевање основних физичко-географских одлика наше земље и упознавање сложених друштвено-економских процеса и промена, како у нашој држави, тако и на Балканском полуострву, Европи и свету као целини.

Задаци наставе географије :

Задаци наставе географије су стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе географије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе географије буду у пуној мери реализовани. Њихово остваривање допринеће оспособљавању и развијању знања, вештина, ставова и вредности који су неопходни за развој хумане, хармоничне и интеркултурно усмерене личности, способне да се сналази у сложеним условима друштва у трансформацији и да допринесе развоју своје заједнице као одговоран грађанин.

опреативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Да одређују, повезују и схватају значај географског положаја своје земље на Балкану, Европи и у свету	Географски положај државне границе и величина Србије	ГЕ. 1.1.3. 2.1.1. 2.1.2. 3.1.1.	Дијалогска, монолошка, илустративна, демонстративна, метода коришћења стеченог знања	Фронтални, индивидуални	Рачунар, карта, графикони, табеле и дијаграми	Дискусија, одговарање на питања, самосталан рад
Стекну основна знања о природно-географским и друштвено економским одликама Србије, њеним природним лепотама и културном наслеђу	Природне одлике, становништво, насеља и привреда Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.3.1. 1.4.1. 2.1.3. 2.1.4. 3.1.1. 3.4.1.		Фронтални, индивидуални, групни и рад у пару		
Примењују стечена знања како би с' разумевањем могли да прате појаве, процесе и односе на простору наше земље, Балкану, Европи и у свету	Географија краја у коме живе ученици	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 3.3.1. 3.3.2.				
Да познају својства географ. објеката, појава и процеса у крају у коме живе и да развијају способности повезивања знања из географије са знањем из сродних наставних предмета	Географија краја у коме живе ученици	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 3.3.1. 3.3.2.		Фронтални, индивидуални		
Схватају потребу личног учешћа у заштити, обнови и унашређењу квалитета животне средине и значај очувања природе и природних ресурса	Заштита природе Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.4.1. 2.1.4. 3.4.1.				
Поседују осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури	Завичајна географија и Срби ван граница Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 3.3.1. 3.3.2.		Фронтални, индивидуални, групни и рад у пару		
Развијају међусоб. уваж. као и сарадњу и солидар. између припад. различ. социјалних, етничких и култур. група	Србија у савременим интеграцијским процесима	ГЕ. 1.1.3. 2.1.1. 2.1.2. 3.1.1.		Фронтални, индивидуални		
Привржавају процесе међународне интеграције наше земље	Србија у савременим интеграцијским процесима	ГЕ. 1.1.3. 2.1.1. 2.1.2. 3.1.1.				

опреативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Користе различите изворе информација и уочавају њихову важност у географским сазнањима	Завичајна географија, заштита природне и економске одлике Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4.	Дијалoшка, монолошка, илустративна, демонстративна, метода коришћења стеченог знања	Фронтални, индивидуални, групни и рад у пару	Рачунар, карта, графикони, табеле и дијаграми	Дискусија, одговарање на питања, самосталан рад
Буду оспособ. да на терену осматрају, мере, анализирају, интервјуишу, скицирају и прикупљају податке и развијају способност исказивања географског значајних речима, сликом, ...	Завичајна географија и Срби ван граница Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 3.3.1. 3.3.2.				
Овладају техникама тимског рада и групног одлучивања	Завичајна географија, природне и економске одлике Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 3.3.1. 3.3.2.				
Буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање	Завичајна географија, природне и економске одлике Србије	ГЕ. 1.1.3. 1.4.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.4. 3.3.1. 3.3.2.				

ФИЗИКА

Циљ и задаци

Циљ наставе физике јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају природне појаве и основне законе природе, да стекну основну научну писменост, да се оспособе за уочавање и распознавање физичких појава у свакодневном животу и за активно стицање знања о физичким појавама кроз истраживање, да оформе основу научног метода и да се усмере према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.

Задаци наставе физике су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе физике буду у пуној мери реализовани
- развијање функционалне писмености,
- упознавање основних начина мишљења и расуђивања у физици,
- разумевање појава, процеса и односа у природи на основу физичких закона
- развијање способности за активно стицање знања о физичким појавама путем истраживања,
- подстицање радозналости, способности рационалног расуђивања, самосталности и критичког мишљења,
- развијање вештине јасног и прецизног изражавања,
- развијање логичког и апстрактног мишљења,
- разумевање смисла и метода остваривања експеримента и значаја мерења,
- решавање једноставних проблема и задатака у оквиру наставних садржаја,
- развијање способности за примену знања из физике,
- уочавање и разумевање повезаности физичких појава и екологије и развијање свести о потреби заштите, обнове и унапређивања животне средине,
- развијање радних навика и склоности ка изучавању наука о природи,
- развијање свести о сопственим знањима, способностима и даљој професионалној оријентацији.

оперативни задаци	садржај	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици рада	средства	активности ученика
Ученик треба да: -разликује физичке величине које су одређене смо бројном вредношћу (време, маса, температура, рад, енергија, количина наелектрисања, електрични напон и струја) од оних које су дефинисане интензитетом, правцем и смером(брзина, убрзање, сила, јачина електричног и магнетног поља)	Наелектрисавање тела. Елементарна количина наелектрисања. Електрична струја. Напон. Електрично поље. Магнетно поље електрична струје.	ФИ 1.4.2. 1.4.3. 1.4.4. 1.4.6. 1.5.1. 2.4.3. 2.6.2.	Дијалoшка Демонстративна	Фронтални индивидуални	Стаклена шипка Свилена тканина Ебонитна шипка Вунена тканина Комадићи хартије Електрично клатно Графофолије Рачунар са пројектором	Експериментисање Решавање проблема Посматрање Дискусија вежбање
-уме да слаже и разлаже силу,јачину електричног поља	Електрично поље (линије сила, хомогено и нехомогено поље)	ФИ1.1.2.			Пвц шипка Вунена тканина Кавез од металне мреже Металне лопта са шиљком Свећа електроскоп	Одговарање на питања Решавање задатака Демонстративна Метода графичких радова Решавање задатака
-разликује различите врсте кретања (транслаторно, осцилаторно, таласно) и да зна њихове карактеристике	Таласно кретање. Основни параметри којима се описује кретање.	ФИ1.2.1. 1.2.2. 2.2.2. 2.2.3. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4.			еластична опруга кадица са водом оловка лењир рачунар са пројектором	Учење путем открића Демонстративна Дијалoшка Решавање проблема Решавање задатака

оперативни задаци	садржај	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици рада	средства	активности ученика
-зна основне карактеристике звука и светлости,	Звук. Карактеристике звука и звучна резонанција. Светлост (основни појмови)	ФИ 3.2.5.	Дијалогска Демонстративна	Фронтални	звучна виљушка батић, сталак, куглица од стиропора, будилник, стаклено звоно вакуум пумпа две звучне виљушке на резонаторским кутијама	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Дискусија
-зна да је брзина светлости у вакууму највећа постојећа брзина у природи	Брзина светлости у различитим срединама.	ФИ 3.2.5. 3.2.6.	Монолошка Дијалогска Демонстративна	Фронтални Индивидуални групни	метални новчић непровидан суд чаша за воду када са водом дечји ласер	Слушање излагања наставника Одговарање на питања Разговор Дискусија
-разуме да је рад силе једнак промени енергије и на нивоу примене користи трансформацију енергије у рад и обрнуто,	Рад и снага електричне струје. Цул Ленцов закон.	ФИ 2 3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.4. 2.3.5. 2.3.6	Дијалогска Демонстративна	Фронтални Групни	отпорници амперметар волтметар сијалица каблови извор	Демонстративна Учење путем открића Дискусија Решавање проблема Решавање задатака

оперативни задаци	садржај	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици рада	средства	активности ученика
-примењује законе одржања (маса, енергије, количине наелектрисања) зна услове за настанак струје и Омов закон,	Обнављање дела градива из седмог разреда које се односи на закон одржања механичке енергије	ФИ2.3.5.	дијалогска	фронтални	рачунар са пројектором	Решавање проблема Решавање задатака
-прави разлику између температуре и топлоте, -уме да рукује мерним инструментима, -користи јединице Међународног система (СИ) за одговарајуће физичке величине	Дем. Оглед: загревање отпорника електричном струјом	ФИ1.4.2. 1.4.2. 1.4.3. 1.4.4. 1.4.5. 1.4.6. 1.5.1. 1.5.2. 1.7.1. 1.7.2. 2.4.1. 2.4.2. 2.4.3. 2.4.4.	Експериментално Лабораторијска	Групни	Збирка задатака Амперметар Волтметар Сијалица Каблови Извор Отпорници Прекидач	Решавање проблема Демонстративна Метода откривања Решавање проблема Експериментисање

МАТЕМАТИКА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе математике у основној школи јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и математичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, као и да:

- оспособи ученике да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама;
- оспособи ученике да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима;
- развије мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје;
- осигура да ученици усвоје елементарна математичка знања која су потребна за схватање појава и законитости у природи и друштву;
- оспособи ученике за примену усвојених математичких знања у решавању разноврсних задатака из животне праксе;
- представља основу за успешно настављање математичког образовања и за самообразовање;
- доприноси развијању менталних способности, формирању научног погледа на свет и свестраном развоју личности ученика.

Задаци наставе математике јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе математике сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе математике буду у пуној мери реализовани;
- нумеричко описмењавање ради успешног бављења било којом професијом и остваривања квалитета живота;
- стицање знања неопходних за разумевање квантитативних и просторних односа и законитостима у разним појавама у природи, друштву и свакодневном животу;
- стицање основне математичке културе потребне за сагледавање улоге и примене математике у различитим подручјима људске делатности (математичко моделовање), за успешно настављање образовања и укључивање у рад;
- развијање ученикових способности посматрања, опажања и логичког, критичког, аналитичког и апстрактног мишљења;
- развијање културних, радних, етичких и естетских навика ученика, као и побуђивање математичке радозналости;
- стицање способности изражавања математичким језиком, јасност и прецизност изражавања у писменом и усменом облику;
- усвајање основних чињеница о скуповима, релацијама и пресликавањима;
- савлађивање основних операција са природним, целим, рационалним и реалним бројевима, као и усвајање основних својстава тих операција;
- упознавање најважнијих математичких објеката: линија, фигура и тела, и разумевање њихових узајамних односа;
- оспособљавање ученика за прецизност у мерењу, цртању и геометријским конструкцијама;
- припрема ученика за разумевање одговарајућих садржаја природних и техничких наука;
- изграђивање позитивних особина ученикове личности, као што су: систематичност, упорност, тачност, уредност, објективност, самоконтрола и смисао за самостални рад;
- стицање навика и умешности у коришћењу разноврсних извора знања.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Ученике треба оспособити да: -умеју да решавају линеарне једначине (неједначине) и системе линеарних једначина са једном и две непознате на основу еквивалентних трансформација, као и да решења тумаче графички;	ЛИНЕАРНЕ ЈЕДНАЧИНЕ И НЕЈЕДНАЧИНЕ СА ЈЕДНОМ НЕПОЗНАТОМ Линеарна једначина. Еквивалентност једначина. Решавање линеарних једначина са једном непознатом. Линеарна неједначина. Еквивалентност неједначина. Решавање једноставнијих примера линеарних неједначина са једном непознатом. СИСТЕМИ ЛИНЕАРНИХ ЈЕДНАЧИНА СА ДВЕ НЕПОЗНАТЕ Појам линеарне једначине са две непознате. Појам система од две линеарне једначине са две непознате. Еквивалентност система линеарних једначина. Решавање система методом замене, методом супротних коефицијената, графички приказ решавања.	МА.1.2.1. МА.2.2.1. МА.3.2.1.	-монолошка -дијалoшка -решавање	фронтални комбиновани индивидуални у паровима	-наставни листић -збирка задатака -уџбеник	-слушање излагања наст. -одговарање на питања -записивање -преписивање -усвај. знања -самос. рад -праћење свог рада и рада других -решавање задатака
-одговарајуће текстуалне задатке изразе математичким језиком и реши их користећи једначине;	Примена линеарних једначина . Разноврсни примери примене система линеарних једначина у решавању проблема из живота, геометрије, физике и др.	МА.2.2.5. МА.3.2.1. МА.3.2.5.	-дијалoшка -решавање задатака -решавање проблема	фронтални комбиновани индивидуални		-анализирање -објашњавање -самос. рад -решавање задатака
-уочи функц. зависности и да их приказују на различите начине, тј. да схвате појам функције и њеног графика;-овладају појмом функција упознавањем/ усвајањем линеарне функције и њених својстава тако да могу да цртају и читају разне графике линеарне функције	ЛИНЕАРНА ФУНКЦИЈА Линеарна функција ($y=ax+b$). График линеарне функције; нула функције. Имплицитни облик задавања линеарне функције. Цртање и читање графика линеарних функција.	МА.1.2.4. МА.2.2.4. МА.3.2.4.	-монолошка -дијалoшка -илустративна -метода уочавања -решавање задатака	фронтални комбиновани индивидуални	-наставни листић -збирка задатака -уџбеник -геометријски прибор	-слушање излагања наст. -одговарање на питања -цртање -уочавање -записивање -преписивање -анализирање -усвај. знања -самост. рад -решавање задатака

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
-умеју да тумаче податке представљене различ. дијаграмима и табелама; -умеју да састављају табеле и цртају одговарајуће графиконе-дијаграме разних стања, појава и процеса; умеју да израчунају медијану и да је користе;	ГРАФИЧКО ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОДАТАКА Представљање зависних величина табеларно и у координатном систему. Графичко представљање статистичких података у облику дијаграма (стубичастих, кружних,..). Рачунање средње вредности и медијане. Поређење вредности узорка са средњом вредношћу.	МА.1.5.2. МА.2.5.2. МА.3.5.2. МА.1.5.3. МА.2.5.3. МА.3.5.3.	-монолошка -дијалошка -илустратив. -метода уочавања -посматрање -решавање задатака	фронгални комбиновани индивидуални	-наставни листић -збирка задатака -уџбеник	-слушање излагања наставника
-схвате међусобне односе тачака, правих и равни у простору; -науче најбитније чињенице о пројекцијама на раван;	ТАЧКА, ПРАВА И РАВАН Однос тачке и праве, тачке и равни. Елементи који одређују положај праве и равни. Однос правих; мимоилазне праве. Односи праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни. Односи две равни. Ортогонална пројекција на раван (тачке, дужи и праве). Полиедар.	МА.1.3.1. МА.2.3.2. МА.1.3.2.	-монолошка -дијалошка -метода уочавања - илустративна -решавање задатака	фронгални комбиновани индивидуални у паровима	-наставни листић -збирка задатака -уџбеник -геомет. прибор	-одговарање на питања -цртање -уочавање -анализирање -сакупљање података -повезивање
-науче елементе и својства геометријских тела (призма, пирамида, ваљак, купа и лопта); умеју да цртају мреже и да израчунавају површину и запремину тела; -примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области;	ПРИЗМА: појам, врсте, елементи. Мрежа призме. По-вршина призме: површ. праве четворостране, пра-вилне тростране и правил. шестостране призме. Запремина призме: запремина праве четворостране призме, прав. тростране и прав. шестостране призме. Маса тела: ПИРАМИДА: појам, врсте, елементи. Мрежа пирамиде. Површина пирамиде: површина четворостране, правилне тростране и правилне шестостране пирамиде. Запремина пирамиде: запремина правилне четворостране пирамиде, правилне тростране и правилне шестостране пирамиде.	МА.1.3.4. МА.2.3.4. МА.3.3.4.	-монолошка -дијалошка - илустративна -метода уочавања демонстра-тивна -посматрање -решавање задатака		-геомет. прибор -геомет. фигуре -наставни листић -збирка задатака -уџбеник	-праћење и бележење -усвај. знања -самос. рад -решавање задатака

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
<p>-науче елементе и својства геометријских тела (призма, пирамида, ваљак, купа и лопта); умеју да цртају мреже и да израчунавају површину и запремину тела; -примењују знања о геометријским телима у пракси, повезујући садржаје математике и других области;</p>	<p>ВАЉАК Ваљак и његови елементи. Мрежа ваљка. Површина и запремина правог ваљка. КУПА Купа и његови елементи. Мрежа купе. Површина и запремина праве купе. ЛОПТА Појам лопте и сфере. Пресеци лопте (сфере) и равни. Површина и запремина лопте.</p>	<p>МА.1.3.5. МА.2.3.5. МА.3.3.5.</p>	<p>-молошка -дијалoшка - илустративна -метода уочавања демонстративна -посматрање -решавање задатака</p>	<p>фронтални комбиновани индивидуални у паровима</p>	<p>-геомет. прибор -геомет. фигуре -наставни листић -збирка задатака -уџбеник</p>	<p>-слушање излагања наставника -одговарање на питања -цртање -уочавање -посматрање -анализирање -повезивање -записивање -преписивање -усвајање знања -самосталан рад -праћење свог рада и рада других -решавање задатака</p>
<p>-примењују елементе дедуктивног закључивања</p>	<p>СЛИЧНОСТ ТРОУГЛОВА Талесова теорема. Сличност троуглова, примена сличности на правоугли троугао.</p>	<p>МА.3.3.6.</p>	<p>-молошка -дијалoшка - илустративна -решавање задатака</p>		<p>-наставни листић -збирка задатака -уџбеник</p>	

БИОЛОГИЈА

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе биологије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да усвајањем образовно-васпитних садржаја развијају знања, вештине и умења из области екологије и заштите животне средине, уз примену концепта одрживог

Задаци наставе биологије су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе биологије. сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе биологије буду у пуној мери реализовани,
- упознавање еколошких појмова,
- образовање за животну средину,
- развијање потреба и могућности личног ангажовања у заштити животне средине,
- усвајање и примена принципа одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- упознају појам еколошке разноврсности и њен значај за опстанак и еволуцију живота на Земљи;	Биолошка и културна еволуција човека. Услови живота на Земљи.	БИ.1.3.9. БИ.2.3.5 БИ.2.3.6, БИ. 3.3.5. БИ.3.3.6 БИ.1.4.2.	дијалoшка монолошка илустративно- демонстрациона посматрање игра откриће пројект методе метода експеримента	индивидуални рад тандем фронтални	аудио-визуелна графоскоп графофолије уџбеник зидне слике енциклопедије слике рачунар презентације у PowerPointu филмови интернет прибор за експеримент	изражавање мишљења самостално закључивање активно слушање активно слушање запажање активно слушање самостално закључивање повезивање репродукција
- науче и схвате нивое организације живог света у природи;	Разноврсност живог света. Биодиверзитет. Нивои организације живог света.	БИ.1.4.6. БИ.3.4.7. БИ.2.2.2. БИ.3.2.4.	монолошка дијалoшка илустративно- демонстрациона откриће пројект методе метода експеримента	фронтални тандем	аудио-визуелна графоскоп графофолије уџбеник	самостално закључивање активно слушање
- упознају предмет истраживања екологије и њен значај;	Предмет истраживања, историјски развој и значај екологије.	БИ.3.3.6.	дијалoшка метода, монолошка	фронт. индивидуални	аудио-визуелна графоскоп графофолије уџбеник	самостално закључивање активно слушање
- упознају компоненте животне средине;	Животна средина – појам и компоненте. Животно станиште – биотоп Популација – основне одлике. Животна заједница и њена организација (еколошка ниша, просторна и временска организација).	БИ.1.4.1. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.3.4.1. БИ.3.4.2.	дијалoшка метода, монолошка илустративно- демонстрациона посматрање игра, откриће пројект методе метода експеримента	индивидуални и рад тандем рад у пару фронтални	зидне слике енциклопедије слике рачунар презентације у Power Pointu филмови интернет прибор за експеримент	слушање бележење меморисање закључивање повезивање репродукција слушање закључивање повезивање репродукција

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- упознају еколошке факторе и њихов значај за живи свет;	Услови живота у станишту – еколошки фактори.	БИ.1.4.2. БИ.2.4.1. БИ.3.4.1.	пројект методе метода експеримента	фронт. иниди- видуал.	аудио-визуелна графоскоп графофолије учбеник	слушање закључивање повезивње репродукција
- схвате основне односе исхране и повезаност живих бића у ланцима исхране;	Екосистем – основни процеси који се одвијају у екосистему. Односи исхране	БИ.1.4.1. БИ.1.4.2. БИ.2.4.2. БИ.3.4.1.	пројект методе метода експеримента	фронта лни	зидне слике енциклопедије слике рачунар	слушање бележење закључивање повезивње репродукција
- схвате узајамне односе живих бића и животне средине и динамику односа материја и енергије;	Пренос енергије и кружење супстанце (материје).	БИ.1.4.3. БИ.2.4.3. БИ.3.4.2. БИ.3.4.3.	монолошка дијалогска илустративна демонстративна	фронт. иниди- видуал. тандем	презентације у PowerPointu филмови интернет	слушање бележење меморисање закључивање
- схвате значај еколошке равнотеже за одржавање екосистема;	Развој екосистема (сукцесије).	БИ.1.4.2. БИ.2.4.3. БИ.3.4.4. БИ.3.4.5.	монолошка дијалогска илустративна демонстративна откриће пројект методе метода експеримента	фронт. иниди- видуал.	графоскоп графофолије учбеник зидне слике рачунар	активно слушање запажање бележење
- упознају основне типове екосистема и животне услове у њима	Основни биоми на Земљи. Биосфера Разноврсност и структура екосистема	БИ.2.4.5. БИ.1.4.4. БИ.2.4.6. БИ.3.4.5.	дијалогска монолошка илустративно- монолошка	иниди- видуал. тандем рад у пару фронт.	рачунар графоскоп филмови	изражавање мишљења самостално закључивање
- стекну знања у вези са изворима и последицама угрожавања животне средине – екосистема;	Екосистеми копнених вода; загађивање и могућност заштите Екосистеми мора; загађивање и могућност заштите Шумски екосистеми; загађивање и могућност заштите	БИ.1.4.4. БИ.1.4.5. БИ.2.4.7. БИ.2.4.8. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.1.4.7.	дијалогска дискусија демонстрациона посматрање игра откриће пројект методе метода експеримента	фронт. инди- видуал. конби- новани	аудио-визуелна графоскоп графофолије учбеник зидне слике енциклопедије слике рачунар презентације у	активно слушање запажање промена у животној средини

	Травни екосистеми; загађивање и могућност заштите Антропогени екосистеми; загађивање и могућност заштите Угрожавање и заштита бидиверзитета Категорије заштићених природних добара Црвене књиге флоре и фауне Угрожавање и заштита културних добара Унапређење животне средине – значај и могућности	БИ.2.4.9. БИ.1.4.1. БИ.1.4.5. БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.2.4.8. БИ.2.4.9. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.3.4.1.			PowerPiontu филмови интернет прибор за експеримент	
оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
- упознају глобалне последнице загађивања животне средине;	Климатске промене Ефекат стаклене баште Оштођење озонског омотача Киселе кише Сушење шума Ерозија земљишта Ширење пустиња Нестајање биљних и животињских врста	БИ.1.4.5. БИ.2.4.8. БИ.3.4.6. -	дијалoшка монолошка илустративно- демонстрациона посматрање игра откриће пројект методе метода експеримента	инидив идуалн и рад тандем рад у пару фронта лни	аудио-визуелна графоскоп графофолије уџбеник зидне слике енциклопедије слике, рачунар презентације у PowerPiontu филмови интернет прибор за експеримент	изражавање мишљења самостално закључивање активно слушање запажање промена у животној средини запажање закључивање
- упознају појам и концепцију одрживог развоја;	Концепт одрживог развоја	БИ.3.4.8.	дијалoшка монолошка илустративно- демонстрациона	фронта лни индиви дуални	рачунар презентације у PowerPiontu	слушање бележење меморисање закључивање повезивње репродукција

- разумеју улогу и значај личног ангажовања у заштити животне средине;	Право на информисаност и учешће јавности у доношењу одлука у вези заштите животне средине	БИ.1.4.1. БИ.2.4.1. БИ.2.4.2. БИ.3.4.1. БИ.3.4.8.	монолошка дијалогска дискусија	фронтални индивидуални групни	филмови графоскоп графофолије	слушање бележење меморисање залучивање повезивње репродукција
- упознају природне ресурсе, њихову ограниченост изначај рационалног коришћења;	Енергетска ефикасност Отпад и рециклажа	БИ.1.4.6. БИ.1.4.7. БИ.2.4.8. БИ.3.4.7. БИ.3.4.8.	дијалогска монолошка илустративно- демонстрациона посматрање игра, откриће пројект методе метода експеримента	фронтални индивидуални	графоскоп графофолије рачунар презентације у Power Piontu	слушање бележење меморисање залучивање повезивње репродукција
-изграде ставове, развијају знања и умења неопходна за заштиту животне средине;	Истраживање стања угрожености животне средине у непосредном окружењу Посета једном заштићеном природном добру Глобалне последице загађивање животне средине Конкретан допринос у селекцији отпада Дебата:информисаност и учешће младих у заштити животиња	БИ.1.6.1. БИ.1.6.2. БИ.3.6.1. БИ.3.6.3. БИ.3.6.5. БИ.1.4.8. БИ.2.6.1 БИ.2.6.3. БИ.3.6.2. БИ.2.6.4. БИ.3.6.4. БИ.3.6.5. БИ.3.4.6. БИ.3.4.7.	дијалогска монолошка илустративно- демонстрациона посматрање игра откриће пројект методе метода експеримента	индивидуални и рад тандем рад у пару фронтални	аудио-визуелна графоскоп графофолије учбеник зидне слике енциклопедије слике рачунар презентације у PowerPiontu филмови интернет прибор за експеримент	изражавање мишљења самостално залучивање активно слушање запажање промена у животној средини
- развијају еколошку, здравствену и културоживљења;	Право на здраву животну средину Савремен начин живота и здравље(бука, брза храна,дувански дим) Култура живљења(еколошка култура)	БИ.1.5.6. БИ.1.5.7. БИ.2.3.4, БИ.3.5.8.	дијалогска монолошка илустративно- демонстрациона посматрање игра откриће пројект методе	индивидуални и рад тандем рад у пару фронтални	рачунар презентације у PowerPiontu	изражавање мишљења самостално залучивање

ХЕМИЈА

Циљ и задаци

Циљ наставе хемије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и

- развијање функционалне хемијске писмености;
- разумевање промена и појава у природи на основу стечених знања о хемијским појмовима, теоријама, моделима и законима;
- оспособљавање ученика за комуницирање коришћењем хемијских термина, хемијских симбола, формула и једначина;
- развијање способности за извођење једноставних хемијских истраживања;
- развијање способности за решавање теоријских и експерименталних проблема;
- развијање логичког, апстрактног и критичког мишљења;
- осамостаљивање ученика за тражење и коришћење релевантних информација у различитим изворима (учбеник, научнопопуларни чланци, Интернет);
- развијање свести о важности одговорног односа према животној средини, одговарајућег и рационалног коришћења и одлагања различитих супстанци у свакодневном животу;
- подстицање ученичке радозналости, потребе за сазнавањем о својствима супстанци у окружењу и позитивног односа према учењу хемије;
- развијање свести о сопственим знањима и способностима и даљој професионалној оријентацији.

Задаци наставе хемије јесу:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе хемије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе хемије буду у пуној мери реализовани;
- омогућавање ученицима да разумеју предмет изучавања хемије;
- омогућавање ученицима да сагледају значај хемије у свакодневном животу, за развој различитих технологија и развој друштва уопште;
- омогућавање ученицима да разумеју научни метод којим се у хемији долази до сазнања;
- оспособљавање ученика да користе језик хемије као науке: да знају хемијску терминологију и да разумеју квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола, формула и једначина;
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици до сазнања о својствима супстанци и њиховим променама долазити на основу демонстрационих огледа или огледа које самостално изводе, и развијати при том аналитичко и критичко мишљење;
- стварање наставних ситуација у којима ће ученици развијати експерименталне вештине, правилно и безбедно, по себи и друге, руковати лабораторијским прибором, посуђем и супстанцама;
- оспособљавање ученика за извођење једноставних истраживања;
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати теоријско знање и експериментално искуство за решавање теоријских и експерименталних проблема;
- стварање ситуација у којима ће ученици примењивати знање хемије за тумачење појава и промена у реалном окружењу;
- омогућавање ученицима да кроз једноставна израчунавања разумеју квантитативни аспект хемијских промена и његову практичну примену.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Упознавање са заступљеношћу неметала у природи, основним физичким и хемијским својствима и применом важнијих представника;	Заступљеност неметала у природи и њихова основна физичка својства. Својства и примена (Водоник, кисеоник, сумпор, азот, угљеник)	ХЕ.1.2.4. ХЕ.1.2.5. ХЕ.1.2.6. ХЕ.1.2.7. ХЕ.2.2.1. ХЕ.2.2.3.	Вербалне методе (монолошка, дијалогска, дискусија) Демонстративна Експериментална, Посматрање,	Комбиновани, Фронтални, групни,	Природни и дидактички материјал, учбеници	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија, Посматрање, Лабораторијско добијање водоника реакцијом цинка и хлороводоничне киселине.
Састављање формула оксида неметала и знање да оксиди неметала, који реагују са водом, са њом граде киселине.	Сумпор (ИВ)-оксид, сумпор (ВИ)-оксид, сумпорна киселина. Азот (В)-оксид, азотна киселина и примена. Амонијак, његова својства и примена. Угљеник(ИИ)-оксид. Угљеник(ИВ)-оксид, угљена киселина.	ХЕ.1.2.5. ХЕ.1.2.6. ХЕ.1.2.7. ХЕ.1.2.8. ХЕ.2.2.1. ХЕ.2.2.3. ХЕ.2.2.4. ХЕ.3.2.2. ХЕ.3.2.3.	Експериментална, Посматрање, решавање задатака, Тимски рад, демонстративна	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, учбеници	Посматрање, загревање сумпора са кисеоником И добијање његових оксида, Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Решавање проблема.
Упознавање заступљености метала у природи, основних физичких својства и примене метала;	Заступљеност метала у природи и њихова основна физичка својства. Калцијум. Гвожђе, алуминијум, бакар - својства на којима се заснива примена ових метала	ХЕ.1.2.1. ХЕ.1.2.2. ХЕ.1.2.3.	Вербалне методе (дијалогска, дискусија) Учење откривањем, експериментална	Фронтални, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, учбеници	Посматрање, термохемијска реакција гашења креча између калцијум оксида и воде . Откриће релација.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Састављање формуле оксида метала применом знања о валенци метала и знање да оксиди метала, који реагују са водом, са њом граде хидроксида (базе);	Калцијум-оксид и калцијум-хидроксид, својства и примена. Реакција метала друге групе Периодног система елемената са водом. Реакција оксида метала друге групе са водом и испитивање својстава насталог раствора помоћу лакмус-хартије.	ХЕ.1.2.4. ХЕ.1.2.5. ХЕ.2.2.1. ХЕ.2.2.3 ХЕ.3.2.2. ХЕ.3.2.4.	Учење откривањем, експериментална, демонстративна	групни, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници	Посматрање, одређивање базности калцијум хидроксида бојењем лакмус папира. Откривање релација, примена стечених знања.
Знање и разумевање хемијских реакција метала, са киселинама, са атмосферским гасовима (корозија) као и хемијско дејство хидроксида метала.	Реакција метала са киселинама Реакција разблажене сумпорне киселине са магнезијумом и гвожђем. Испитивање корозије гвожђа у различитим условима.	ХЕ.1.2.10. ХЕ.1.2.5. ХЕ.2.2.4.	Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална, Тимски рад	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници	Посматрање, посматрање корозије гвожђа, Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија
Разумевање циља легирања - добијање материјала са својствима погодним за одређену намену.	Легуре које се најчешће примењују (бронза, месинг, челик, дуралуминијум, силумини).	ХЕ.1.2.2. ХЕ.1.2.3.	Вербалне методе (монолошка, дискусија) демонстративна	Фронтални, индивидуални,	Уџбеници, графоскоп, Природни и дидактички материјал,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија, посматрање.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Усвајање знања о појму соли, о начину добијању, распрострањености у природи и о важнијим представницима соли.	Соли. Формуле и називи соли. Добијање соли. Физичка својства соли (агрегатно стање, растворљивост). Хемијске реакције соли (реакције са киселинама, базама и солима). Примена соли.	ХЕ.1.2.4. ХЕ.1.2.5. ХЕ.1.2.6. ХЕ.1.2.8. ХЕ.1.2.9. ХЕ.3.2.5.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Рад на тексту	Фронтални, индивидуални,	Уџбеници, графоскоп, Природни и дидактички материјал,	Посматрање, примена стечених знања. Решавање проблема.
Схватање међусобне повезаност оксида, киселина, хидроксида и соли; састављање формула сол и хемијских реакција неутрализације.	Реакција неутрализације хлороводоничне киселине и раствора натријум-хидроксида. Реакција између метала и киселине. Добијање олово(II)-јодида и баријум-сулфата. Доказивање угљеник(IV)-оксида и настајање калцијум-карбоната.	ХЕ.2.2.1. ХЕ.2.2.2. ХЕ.3.2.6.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална, Тимски рад	Фронтални, индивидуални, комбиновани	Уџбеници, графоскоп, Природни и дидактички материјал,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Откривање релација, примена стечених знања. Изводјење доказне реакције у епрувети између олово-сулфата И баријум-јодида.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разумевање специфичних особина угљеникових атома –да се могу међусобно повезивати у отворене и затворене низове (прстенове), да веза између атома угљеника може бити једнострука, двострука и трострука, те да је то узрок многобројности органских једињења;	Својства атома угљеника. Многобројност органских једињења. Општа својства органских једињења, разлике у односу на неорганска једињења.	ХЕ.1.3.1.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Рад на тексту	Фронтални, групни, комбиновани	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија
Упознавање основних група угљоводоника, њихових особина и њихових реакција, као и главних природних извора угљоводоника нафта и земни гас и њихових важнијих деривата (бензин, петролеум, дизел уље, уље за подмазивање и асфалт).	Елементарни састав, подела и физичка својства угљоводоника. Засићени угљоводоници (алкани) и незасићени угљоводоници (алкени и алкини). Хемијска својства угљоводоника (сагоревање, супституција, адиција). Ароматични угљоводоници. Бензен. Нафта и земни гас - извори угљеникових једињења и енергије. Полимери.	ХЕ.1.3.1. ХЕ.1.3.2. ХЕ.1.3.3.	Демонстративна, Вербалне методе Учење откривањем, експериментална,	Фронтални, индивидуални, комбиновани	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели, Природни и дидактички материјал,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Решавање проблема. Сагоревањем бензена са кисеоником уз издвајање црног дима

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разумевање структурне изомерије, разуме разлике у структури и реактивности засићених и незасићених угљоводоника, као и разумевање основних хемијских реакција алкана (супституција), алкена и алкина (адиција);	Испитивање растворљивости и сагоревање <i>n</i> -хексана (медицински бензин). Разликовање засићених и незасићених ацикличних угљоводоника (реакција са калијум-перманганатом). Састављање модела молекула, писање структурних формула и давање назива угљоводоницима.	ХЕ.1.3.2. ХЕ.2.3.1. ХЕ.3.3.1. ХЕ.3.3.2. ХЕ.3.3.3.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална,	Фронтални, индивидуални,	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели, Природни и дидактички материјал,	Откривање релација. Решавање проблема. Додавање калијум-перманганата на незасићене угљоводонике
Разумевање да је функционална група део молекула који условљава физичка и хемијска својства једињења а даје специфичност номенклатуре органских једињења са кисеоником;	Алкохоли. Карбоксилне киселине. Масне киселине. Естри. Испитивање растворљивости алкохола и карбоксилних киселина са различитим бројем атома угљеника у молекулу.	ХЕ.1.3.1. ХЕ.1.3.2. ХЕ.1.3.3.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална,	Фронтални, групни, индивидуални, комбиновани	Уџбеници, зидне слике, графоскоп, атомски и молекулски модели, Природни и дидактички материјал,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија. Решавање проблема. Посматрање, експериметисање, Растварање алкохола у води и другим органским растварачима.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Упознавање са основни реакцијама органских једињења са кисеоником, њиховим особинама и применом, као и дејству на људски организам.	Добијање алкохола алкохолним врењем. Доказивање киселости карбоксилних киселина. Лабораторијско добијање и испитивање својстава етилetanoата.	ХЕ.1.3.2. ХЕ.2.3.1. ХЕ.3.3.1. ХЕ.3.3.2. ХЕ.3.3.3.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална,	Фронтални, групни, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници	Посматрање, Стављање квасца у воћни сируп и загревање, Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија, Откривање релација. Решавање проблема. Мешање етилалкохола и етанске киселине.
Упознавање са физичким и хемијским својствима биолошки важних једињења, њиховом применом.	Масти и уља. Угљени хидрати у прегледу: моносахариди (глукоза и фруктоза), дисахариди (сахароза), полисахариди (скроб и целулоза). Аминокиселине. Протеини. Витамини. Сапонификација масти - сапуни. Испитивање растворљивост масти и уља и угљених хидрата у води. Доказивање скроба. Денатурација протеина.	ХЕ.1.4.1. ХЕ.1.4.2. ХЕ.3.4.1. ХЕ.3.4.2	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Учење откривањем, експериментална,	индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници	Посматрање, Растварање масти И уља у води И алкохолу, Откривање релација. Решавање проблема.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Разумевање улоге биолошки важних једињења у организмима живих бића.	Енергетска улога угљених хидрата и маст ии уља у организму. Значај и улога есенцијалних аминокиселина и протеина у људском организму. Значај и улога витамина у људском организму.	ХЕ.2.4.1.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Тимски рад	Фронтални, групни,	Природни и дидактички материјал, Уџбеници, зидне слике, графоскоп,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија, Откривање релација.
Упознавање значаја безбедног поступања са супстанцама и значају правилног складиштења, као и загађивача (неорганским и органским супстанцама) ваздуха, воде и земљишта и мерама заштите.	Загађивачи ваздуха, воде и земљишта. Мере заштите. Допринос хемије за очување и унапређење квалитета животне средине кроз истраживање сложености хемије земље, вода у природи, атмосфере и биосфере, кроз развој нових реагенаса, метода и инструмената за детекцију и идентификацију опасних супстанци.	ХЕ.1.5.1.	Демонстративна, Вербалне методе (монолошка, дискусија) Тимски рад	групни, индивидуални, комбиновани	Природни и дидактички материјал, Уџбеници, зидне слике, графоскоп,	Коришћење и организовање информација, разговор, дискусија, Откривање релација.

ТЕХНИЧКО И ИНФОРМАТИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставног предмета је да се ученици упознају са техничко-технолошки развијеним окружењем, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим непознатим ситуацијама, да стекну основну техничку и информатичку писменост, као и да стекну радне вештине и културу рада.

Задаци наставе техничког и информатичког образовања су да ученици:

- стекну основно техничко и информатичко образовање и васпитање,
- стекну основна техничко-технолошка знања, умења, вештине и оспособљавају се за њихову примену у учењу, раду и свакодневном животу,
- сазнају основни концепт информационо-комуникационих технологија (ИКТ),
- сазнају улоге ИКТ у различитим струкама и сферама живота,
- упознају рад на рачунару;
- науче употребу рачунара са готовим програмима за обраду текста, за графичке приказе, интерфејс и интернет,
- развијају стваралачко и критичко мишљење,
- развијају способност практичног стварања, односно да реализују сопствене идеје према сопственом плану рада и афирмишу креативност и оригиналност,
- развијају психомоторне способности,
- усвоје претпоставке за свесну примену науке у техници, технологији и другим облицима друштвено корисног рада,
- савладавају основне принципе руковања различитим средствима рада, објектима технике и управљања технолошким процесима,
- развијају прецизност у раду, упорност и истрајност приликом решавања задатака,
- стичу радне навике и оспособљавају се за сарадњу и тимски рад,
- комуницирају на језику технике (техничка терминологија, цртежи),
- стекну знања за коришћење мерних инструмената,
- разумеју технолошке процесе и производе различитих технологија,
- препознају ограниченост природних ресурса,
- прилагоде динамичке конструкције (моделе) енергетском извору,
- одаберу оптимални систем управљања за динамичке конструкције (моделе),
- израде или примене једноставнији програм за управљање преко рачунара,
- упознају економске, техничко-технолошке, еколошке и етичке аспекте рада и производње и њихов значај на развој друштва,
- примењују мере и средства за личну заштиту при раду,
- знају мере заштите и потребу за обнову и унапређење животног окружења,
- на основу знања о врстама делатности и сагледавања својих интересовања правилно одаберу своју будућу професију.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Ученици треба да: 1. упознају подсистеме електроенергетског система	Производња електричне енергије		-излагање -демонстрација	-фронтални	-уџбеник -радна свеска -слике -шеме	-слушање излагања наставника -одговарање на питања из радне свеске -посматрање
2. прошире знања о коришћењу интернета	Интернет (www и електронска пошта)				-уџбеник -радна свеска -ПЦ рачунар	-слушање излагања наставника -одговарање на питања из радне свеске -посматрање -рад на рачунару
3. стекну појам о дистрибуцији електричне енергије	Трансформација и пренос електричне енергије				-уџбеник -радна свеска -слике -шеме	-слушање излагања наставника
4. упознају електроинсталациони материјал и елементе према стандардима наведених електроматеријала	Стандардни електроинсталациони елементи				-уџбеник -радна свеска -колекција електротехничког материјала и прибора	-одговарање на питања из радне свеске -посматрање
5. упознају основне електротехничке симболе	Симболи у електротехници				-уџбеник -радна свеска -шеме	-слушање излагања наставника
6. науче да читају електротехничке шеме а једноставније да користе у практичном раду	Техничка документација у електротехници			-фронтални -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -електричне шеме	-посматрање -одговарање на питања из радне свеске

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
7. стекну основна практична знања и умења у састављању електричних струјних кола	Састављање струјних кола		-демонстрација -испробавање -увежбавање	-рад у паровима	-уџбеник -радна свеска -радни комплет за састављање једноставнијих струјних кола	-слушање излагања настав. -одговарање на питања из радне свеске -практичан рад
8. упознају основне делове електротермичких и електродинамичких апарата и уређаја у домаћинству	Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству		-излагање -демонстрација	-групни	-уџбеник -радна свеска -електротермички и електродинамички апарати	-слушање излагања наставника -одговарање на питања из радне свеске -посматрање -практичан рад
9. упознају основне електронске елементе	Пасивни и активни електронски елементи			-фронтални	-уџбеник -радна свеска -електронски елементи из комплета	
10. науче симболе и шеме у електроници	Симболи у електроници		-излагање	-фронтални	-уџбеник -радна свеска	-слушање излагања настав. -одговарање на питања из радне свеске
11. схвате принципе рада телекомуникационих и аудиовизуелних уређаја у домаћинству	Телекомуникација и аудиовизуелна средства		-излагање -демонстрација	-фронтални -индивидуални	-уџбеник -радна свеска -слике -мобилни телефон	-слушање излагања настав. -одговарање на питања из радне свеске -посматрање -дискусија
12. развијају конструкторске способности израдом и склапањем модела електротехничких и електронских уређаја и апарата према одговарајућим шемама	Практична израда електричних и електронских кола			-групни	-уџбеник -радна свеска -цртеж -алат, конструкторски материјал за електротехнику и електродинамику	-слушање излагања наставника -одговарање на питања из радне свеске -посматрање -практичан рад

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ

Циљ и задаци наставног предмета

Циљ наставе физичког васпитања јесте да разноврсним и систематским моторичким активностима допринесе интегралном развоју личности ученика, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и неопходних теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Задаци наставе физичког васпитања су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе физичког васпитања сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеве наставе физичког васпитања буду у пуној мери реализовани;
- подстицање раста и развоја и утицање на правилно држање тела;
- развој и усавршавање моторичких способности;
- стицање моторичких умења која су као садржаји , утврђени програмом физичког васпитања и стицање теоријских знања неопходних за њихово усвајање;
- усвајање знања ради разумевања значаја и суштине физичког васпитања, дефинисаног циљем овог васпитно-образовног подручја;
- формирање морално-вољних квалитета личности;
- оспособљавање ученика да стечена умења, знања и навике користе у свакодневним условима живота и рада;
- стицање и развијање свести о потреби здравља, чувања здравља и заштити природи и човекове средине;

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
АТЛЕТИКА	мерење; бацање кугле; скок у даљ; скок у вис; трчања;	ФВ.2.1.6. ФВ.2.1.4. ФВ.2.1.5. ФВ.2.1.3.	мерење; демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	висиномер; вага; кугла; струњаче; сталци; сунђер; лествица; штоперица;	слушање; вежбање; разговарање; анализирање; праћење свог рада и рада других и као учесник и као гледалац; такмичи се;
ГИМНАСТИКА: вежбе на тлу	став на шакама; став на глави; премет странце; колут напред летећи;	ФВ.1.1.11. ФВ.2.1.9.	демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	струњаче;	слушање; активно вежбање; разговарање;
ГИМНАСТИКА: вежбе на справама	прескок; греда (ниска); кругови; разбој (м); вратило;	ФВ.1.1.12.ФВ.2.1.10. ФВ.1.1.13.ФВ.2.1.11. ФВ.1.1.16.ФВ.2.1.14. ФВ.1.1.17.ФВ.2.1.15. ФВ.1.1.18.ФВ.2.1.16.	демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	козлић; одскачна даска; струњаче; греда; кругови; разбој; вратило;	слушање; активно вежбање; разговарање;
СПОРТСКА ИГРА: одбојка	техника; тактика; игра;	ФВ.2.1.1. ФВ.2.1.2.	демонстрација; објашњавање; аналитичка; синтетичка; комплексна;	индивидуални; фронтални; групни; парови; тројке; четворке;	одбојкашке лопте,	слушање; активно вежбање; разговарање; такмиче се;
МЕРЕЊЕ	висина; тежина; скок у даљ из места; бацање медицинке; трбушни мишићи на клупи; склекови; трчање 800 м		мерење	индивидуални; групни;	висиномер; вага; струњаче; медицинка 4 кг клупа, палица; штоперица	слушање; активно вежбање; разговарање;

ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ПРАВОСЛАВНИ КАТИХИЗИС

ЦИЉ И ЗАДАЦИ

ЦИЉ наставе православног катихизиса (веронауке) у основном образовању и васпитању јесте да пружи целовит православно поглед на свет и живот, уважавајући две димензије: историјски хришћански живот (историјску реалност Цркве) и есхатолошки (будући) живот (димензију идеалног). То значи да ученици систематски упознају православну веру у њеној доктринарној, литургијској, социјалној и мисионарској димензији, при чему се хришћанско виђење живота и постојања света излаже у веома отвореном, толерантном дијалогу са осталим наукама и теоријама о свету, којим се настоји показати да хришћанско виђење (литургијско, као и подвижничко искуство Православне Цркве) обухвата свапозитивна искуства људи, без обзира на њихову националну припадност и верско образовање. Све ово спроводи се како на информативно-сазнајном тако и на доживљајном и делатном плану, уз настојање да се доктринарне поставке спроведу у свим сегментима живота (однос с Богом, са светом, с другим људима и са собом).

ЗАДАЦИ наставе православног катихизиса (веронауке) су да код ученика:

- развије отвореност и однос према Богу као другој и другачијој личности у односу на нас, као и отвореност и однос према другом човеку као икони Божијој, личности, такође, другачијој у односу на нас, те да се између ове две релације оствари узајамно зависна веза (свест о заједници);
- развије способност за постављање питања о целини и најдубљем смислу постојања човека и света, људској слободи, животу у заједници, феномену смрти, односу с природом која нас окружује и друго, као и одговарање на ова питања у светлу православне хришћанске вере и искуства Цркве;
- изгради способност дубљег разумевања и вредновања културе и цивилизације у којој живе, успона и падова у историји човечанства, као и достигнућа у разним областима стваралаштва (при чему се остварује комплементарност с другим наукама);
- помогне у одговорном обликовању заједничког живота с другима, успостављањем равнотеже између властите личности и заједнице, у остварењу сусрета са светом (с људима различитих култура, религија и погледа на свет, с друштвом, с природом) и с Богом;
- изгради уверење да су свет и све што је у њему створени за вечност, да су сви створени да буду причасници вечног живота, али да се то може остварити само ако човек своју слободу као дар Божији изражава као заједништво са Богом и другим људима, те да из те перспективе код ученика развије способност разумевања, преиспитивања и вредновања сопственог односа према другом човеку као непоновљивом бићу и икони Божијој и према творевини Божијој и изгради спремност на покајање.

Садржаји наставе православног катихизиса распоређени су по линеарно-концентричном (симбиотичком, спиралном) принципу. То значи да се у сваком разреду одабирају одређени раније уведени садржаји, а затим се у оквиру сваке од тема, које ће се током дане године школовања низати у сукцесивном следу, врши активизација претходно стечених знања и формираних умења. Наравно, у сваком разреду уводе се и потпуно нове теме, које ће послужити као ослонац за надограђивање знања у наредним разредима. След тема је у нижим разредима силазни (десцендентни), односно базира се на излагању материје према психолошкој приступачности, док је у вишим разредима основне школе и у средњој школи узлазни (асцендентни), дакле, темељи се на начелима теолошке научне систематике.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну свест о томе да је личност заједница слободе с другом личношћу;
- буду свесни разлике између природе и личности;
- запазе да је личност носилац постојања природе;
- уоче да у хришћанској онтологији нема сукоба и искључивости између једног и многих.

Садржај програма

Учење о личности на основу православне триадологије.

Разлика између природе и личности у Богу. Онтолошке последице православне триадологије по човека и створени свет (личност као носилац постојања природе).

Човек као личност (личност као заједница). Сједињење тварне и нетварне природе у једној личности Христовој (Халкидонски, 4. Вас. сабор и његове одлуке).

Обожење створене природе у Христовој личности (личност као носилац постојања природе може имати више природа у себи). Црква као Тело Христово (литургијска пројава Цркве). Будуће Царство Божије као узрок Цркве (последњи догађај Царства Божијег даје истинитост историјским догађајима).Светост и Царство Божије у православној иконографији.

КАТОЛИЧКИ ВЈЕРОНАУК

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ верске наставе јесте да се њоме посведоче садржај вере и духовно искуство традиционалних цркава и религијских заједница које живе и делују на нашем животном простору, да се ученицима пружи целовит религијски поглед на свет и живот и да им се омогући слободно усвајање духовних и животних вредности цркве или заједнице којој историјски припадају, односно чување и неговање сопственог верског и културног идентитета. Ученици треба да упознају веру и духовне вредности сопствене, историјски дате цркве или верске заједнице у отвореном и толерантном дијалогу, уз уважавање других религијских искустава и филозофских погледа, као и научних сазнања и свих позитивних искустава и достигнућа човечанства.

Задаци верске наставе су да код ученика:

- развија отвореност и однос према Богу, другачијим и савршеном у односу на нас, као и отвореност и однос према другим личностима, према људима као ближњима, а тиме се буди и развија свест о заједници са Богом и са људима и посредно се сузбија екстремни индивидуализам и егоцентризам;
- развија способност за постављање питања о целини и коначном смислу постојања човека и света, о људској слободи, о животу у заједници, о феномену смрти, о односу са природом која нас окружује, као и о сопственој одговорности за друге, за свет као творевину Божју и за себе;
- развија тежњу ка одговорном обликовању заједничког живота са другим људима из сопственог народа и сопствене цркве или верске заједнице, као и са људима, народима, верским заједницама и културама другачијим од сопствене, ка изналажењу равнотеже између заједнице и властите личности и ка остваривању сусрета са светом, са природом, и пре и после свега, са Богом;
- изгради способност за дубље разумевање и вредновање културе и цивилизације у којој живе, историје човечанства и људског стваралаштва у науци и другим областима;
- изгради свест и уверење да свет и живот имају вечни смисао, као и способност за разумевање и преиспитивање сопственог односа према Богу, људима и природи.

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика:
Ученици треба да: - уоче да је слобода кључни елеменат у разумевању Тајне Христове;	<p>1. Увод Упознавање ученика са садржајима програма католичког вјеронаука за осми разред.</p> <p>2. Човјек који тражи истину Човјек који пита (Како је диван овај свијет) Човјек истраживач (Како је диван човјек) Одговор религија (Знам да сваки човјек тражи Бога) Одговор вјере (Радостан сам што вјера даје одговор на најважнија питања) У свјетлу Објаве (Вјерујем да се Бог читује у Светом Писму) Јудаизам и Ислам у Објави светих Књига Понављање</p> <p>3. Исус Христ који објављује Бога и смисао човјека Утјеловљени Бог (Вјерујем у Исуса Христа) Божји и људски живот (Вјерујем у Бога-човјека) Исус који моли (Клањам се Богу) Исус који извршује вољу свога Оца (Слиједим Исуса) Исус оснива заједницу (Како је добро бити заједно с браћом) За истим столом с Исусом (Вјерујем у Исусову присутност у Еухаристији) "Послушан до смрти" (Захвалност за откупљење) Прослављени Исус (Вјерујем у ускрснуће и живот вјечни) Дух препородитељ (Вјерујем у Духа Светога) Кршћанске Цркве окупљене у науци око Исуса Христа</p>		<p>Кооперативни и тимски рад</p> <p>Вођена дискусија</p> <p>Вербалне методе (разговор, дискусија-монологска, дијалогска)</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Аудио-визуелна</p> <p>Илустративна</p> <p>Играње улога</p> <p>Слушање</p> <p>Игра</p> <p>Квиз</p>	<p>Фронтални</p> <p>Групни</p> <p>Индивидуални</p> <p>Комбиновани</p>	<p>Видео, ЦД, ДВД</p> <p>Телевизор</p> <p>Књиге за вјеронаук</p> <p>Библија</p> <p>Песмарица</p> <p>Књиге бајки</p>	<p>Слушање излагања наставника</p> <p>Одговарање на питања</p> <p>Записивање</p> <p>Преписивање</p> <p>Дискусија</p> <p>Самосталан рад</p> <p>Рад на тексту</p> <p>Уочавање и подвлачење битног</p> <p>Израда ликовних радова</p> <p>Израда писмених радова</p> <p>Певање</p>

оперативни задаци	садржаји	стандарди на крају 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика:
- науче да се слобода поистовећује с личношћу, односно да се личност поистовећује с љубављу према другој личности;	Мистично тијело Крислово - Црква Працрква (Вјерујем у једну Цркву) Црква која крсти (Вјерујем у свету Цркву) Мисијска црква (Вјерујем у Католичку Цркву) Црква у савременом свијету (Вјерујем у Апостолску цркву) Црквеност у Православном учењу Црквеност у учењу Реформације		Кооперативни и тимски рад Вођена дискусија Вербалне методе			Слушање излагања наставника Одговарање на питања Записивање
- запазе разлику између приказивања живота Христовог у православној иконографији и западној ренесансној уметности.	Кршћански живот као свједочење истине Живот милости (Употријебит ћу средства милости) Извори новог живота (Захвалност за крштење) Сакраменат пунољетности (Исповједи своју вјеру) Живот у пунољетности (Живјет ћу по својој вјери) Сакраменат помирења (Обратит ћу се искрено Богу са својим гријесима) У служби заједнице (Захвалност Богу за свећенике) У служби живота (Брак ћу започети с Божјим благословом) Сакраменат утјехе (Болеснику ћу позвати свећеника) Ново небо и нова земља (Вјерујем да ћу уживати добра Господња) Екуменски и међурелигијски дијалог, као пут вјерског свједочења у друштву		(разговор, дискусија-монолошка, дијалогска) Рад на тексту Аудио-визуелна Илустративна Играње улога Слушање Игра Квиз	Фронтални Групни Индивидуални Комбиновани	Видео, ЦД, ДВД Телевизор Књиге за вјеронаук Библија Песмарица Књиге бајки	Преписивање Дискусија Самосталан рад Рад на тексту Уочавање и подвлачење битног Израда ликовних радова Израда писмених радова Певање

ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉ И ЗАДАЦИ НАСТАВНОГ ПРЕДМЕТА - да ученици стекну знања, формирају ставове, развију вештине и усвоје вредности које су претпоставка за успешан, одговоран и

-УВОД

-ПОГЛЕД У НАЗАД - подсећање на садржаје програма грађан.васп. за 5., 6.и 7. разред

-активно учешће у животу школе, локалне заједнице и друштва

-ПРЕДСТАВЉАЊЕ ЦИЉЕВА, ЗАДАТАКА САДРЖАЈА И МЕТОДА РАДА

-ДЕЦА У САВРЕМЕНОМ СВЕТУ

-положај детета у друштву

-универзалност људских права и права детета

-чиниоци који утичу на оствареност дечијих права

-међународне организације које се баве унапређивањем положаја деце и заштитом њихових интереса

-улога и значај организација као што су УНИЦЕФ, УНЕСКО, Међународни комитет Црвеног крста....

-ПОЛОЖАЈ ДЕЦЕ У СРБИЈИ

-националне и локалне организације које се баве питањима деце

-активности за унапређивање положаја деце у Србији

-МЕДИЈИ У САВРЕМЕНОМ ДРУШТВУ

-место, улога и значај

-разумевање и тумачење медијских порука

-деца и медији

-учешће деце у медијима

-анализа домаћег изабраног медија

-ЗАВРШНИ ДЕО

-шта носим са собом, размена искустава ученика о активностима реализованим на часовима грађанског васпитања

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика	активности наставника
1. стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе ГВ. Сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе ГВ буду у пуној мери реализовани	- увод -поглед у назад					-аргументовано износе ставове	-мотивише ученике за рад (лични пример) -организује наставу, поставља циљеве рада, планира садржаје, средства и опрему наставне облике и методе рада
2. разумевање концепта универзалности права детета	- представљање циљева; задатака садржаја и метода рада	-монолошка -дијалозна -дискусија		-	-приручник за наставнике и ученике -листови А4 формата бели и у боји -фломастери	-слушају -дискутују -дебатују -пореде	развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима
3. стицање знања о узроцима различитог степена остварености права детета у савременом свету		-аргументовање -дебата -поређење -анализа		индивидуални -фронтални -тимски рад -рад у малим групама	-бојице -лепак -табла -информације	-анализирају и симулирају и глуме одређене ситуације -прикупљају различите информације	-пружи повратну информацију
4. подстицање развоја критичког односа према појавама злоупотребе права детета	-деца у савременом свету	-илустративна -демонстративна -интерактивна -истраживачки рад		-рад у малим групама -кооперативни рад наставник-ученик	-жива реч -интернет -ТВ	-прикупљају различите информације -бележе и групишу прикупљене податке	-подстиче свест о правима и могућностима ученика да активно учествују у мењању свог окружења
5. упознавање са неопходним условима за остваривање најбољег интереса детета	-положај деце у Србији	-кооперативни рад			-радио -дневне новине -недељне новине	-прикупљају различите информације -бележе и групишу прикупљене податке	-демократски управља разредом
6. упознавање са местом, улогом и значајем међународних организација које се баве унапређивањем положаја деце	- медији у савременом друштву					-презентују прикупљено	
7. упознавање са местом, улогом и значајем институција и организација које су у свом раду баве унапређивањем положаја деце у Србији	- завршни део					-активно се ангажују	
8. упознавање са националним законодавним оквиром чији је циљ заштита интереса деце							

оперативни задаци	садржаји	стандард иза крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика	активности наставника
9. разумевање места, улоге и одговорности државе, друштва, породице и детета у унапређењу положаја деце у једном друштву	- увод -поглед у назад						-мотивише ученике за рад (лични пример) -организује наставу, поставља циљеве рада, планира садржаје, средства и опрему наставне облике и методе рада
10. идентификовање особина, знања и вештина код деце које су значајне за њихову активну улогу у унапређивању положаја деце у друштву	- представљање циљева; задатака садржаја и метода рада		-монолошка -дијалoшка -дискусија -аргументовање -дебата -поређење -анализа -илустративна -демонстративна -интерактивна -истраживачки рад -кооперативни рад	- индивидуални -фронтални -тимски рад -рад у малим групама ученика -кооперативни рад наставник-ученик	-приручник за наставнике и ученике -листови А4 формата бели и у боји -фломастери -бојице -лепак -табла -информације -жива реч -интернет -ТВ -радио -дневне новине -недељне новине	-аргументовано износе ставове -слушају -дискутују -дебатују -пореде -анализирају -симулирају и глуме одређене ситуације -прикупљају различите информације -бележе и групишу прикупљене податке -презентују прикупљено -активно се ангажују	-развија и одржава партнерску комуникацију са ученицима -пружа повратну информацију -подстиче свест о правима и могућностима ученика да активно учествују у мењању свог окружења -демократски управља разредом
11. разумевању улоге и значаја медија у савременом друштву	-деца у савременом свету						
12. унапређивање вештина критичког разматрања информација добијених преко различитих медија	-положај деце у Србији						
13. упознавање са улогом медија у креирању слике детета у друштву	- медији у савременом друштву - завршни део						

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК (Четврта година учења)

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе француског језика у основном образовању и васпитању јесу:

- развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова,
- стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији,
- стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.

Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика на различите начине и у свим околностима које живот створи.

Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспешује стицање вишејезичке и вишекултурне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења.

У процесу учења наставу страних језика ученик богати себе и упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика. Поред тога, ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Комуникативни: -Представљање себе и других; -Поздрављање; - Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама);- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди; - Постављање и одговарање на питања; -Молбе и изрази захвалности; -Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности; -Изражавање допадања/недопадања; Изражавање физичких сензација и потреба; Именоване активности (у вези са темама); Исказивање просторних односа и величина Давање и тражење информација о себи и другима; Тражење и давање обавештења; Описивање лица и предмета; Изрицање забране и реаговање на забрану; Изражавање припадања и поседовања; Тражење и давање обавештења о времену на часовнику; Скретање пажње; Тражење мишљења и изражавање слагања/ неслагања; Исказивање извињења и оправдања</p>	<p>- Вербалне методе, Рад на тексту, Игровна активност, Вербално-текстуална метода, Демонстративна метода, Метода слушања, Писана метода и метода практичних радова, Хеуристичка метода (метода самосталног проналажења и откривања решења), Фронтални, Индивидуални, Рад у пару, Рад у групи</p>	<p>Разумевање говора: ученик разуме и реагује на усмени текст у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним програмом; Разумевање писаног текста: ученик чита са разумевањем кратке писане илустроване текстове у вези са темама, ситуацијама и комуникативним функцијама предвиђеним наставним планом и програмом; Усмено изражавање: ученик самостално усмено изражава ситуације и комуникативне функције у вези са темама предвиђеним наставним програмом; Писано изражавање: ученик у писаној форми изражава краће садржаје узвези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући правила писаног кода; Интеракција: ученик остварује комуникацију и са саговорником размењује информације узвези са темама предвиђеним наставним програмом, поштујући социокултурне норме интеракције; Медијација: У комуникативним контекстима, који укључују говорнике учениковог првог језика и циљног језика, преноси и преводи кратке поруке у складу са потребама комуникације Знања о језику: ученик препознаје принципе граматичке и социolingвистичке компетенције, правилно употребљава језичке структуре у датим ситуацијама.</p>	<p>-изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до од 140 до 160 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника -слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста</p>	<p>Наставник демонстрира, упућује, храбри и води ученика кроз градиво, коригује и проверава усвојено знање, организује наставни процес, рад у паровима или групама, не би ли се усавршиле следеће вештине: -изражајно читање -разумевање краћег текста -давање информација о себи -постављање питања да би се сазнале информације о другима -писање до од 140 до 160 речи на задату тему -пажљиво слушање -одгонетање значења речи на основу контекста -повезивање речи са речима у матерњем језику -коришћење речника</p>

<p>Граматички садржаји: - Средства за наглашавање реченичних делова -позиционо наглашавање -личне заменице уз негативни императив -Актуализаторе именице: а) Облици <i>mon, ton, son</i> испред именица женског рода које почињу самогласни-ком или немим <i>h</i>: б) облик <i>set</i> испред именица мушког рода које почињу самогласником или немим <i>h</i> Средства за исказивање временских и просторних односа: <i>pendant, de ... à, depuis, il y a...;</i> <i>-près de ..., loin de..., au milieu de... au sommet de..., le long de..., au bord de..</i> Глаголске облике, начине, времена и стања: -герундив -футур други индикатива; -рецептивно (ради разумевања њиховног језика): облике простог перфекта индикатива правилних глагола и реквентних неправилних глагола; -слагање времена у индикативу, укључујући и облике кондиционала за исказивање будућности у прошлости;</p>		<p>Разумевање говора: ученик треба да: глобално, детаљно и селективно (у зависности од захтева комуникативне ситуације) разуме различите усмене текстове (дијалоге, монологе, песме и друго) о темама предвиђеним наставним програмом у трајању од 3 до 5 минута (у зависности од степена познавања теме и контекста), које чује уживо или са аудио визуелних записа. а) Разуме и реагује на одговарајући начин на усмене поруке у вези са активностима на часу (говор наставника и другова, аудио и визуелни материјали у настави); б) Разуме рекламе, радио и ТВ емисије блиске интересовањима ученика или значајне за младе, као и о темама образовног карактера из популарне науке; в) Разуме усмене текстове које исказују говорници различитих стандардних варијетета о темама из свакодневног живота ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања Разумевање писаног текста: ученик треба да: -разуме глобално, детаљно и селективно (у зависности од захтева комуникативне ситуације и личних потреба) различите писане текстове (писма, новинске чланке, јасна илустрована упутства, огласе, прилагођене књижевне текстове, текстове у вези са градивом других наставних предмета и слично) о темама из свакодневног живота и популарне науке, ближег и даљег учениковог окружења, а које се односе на узрасно специфична интересовања и чија дужина зависи од чињенице у којој мери ученик познаје дату тему и контекст.</p>	<p>- решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>	<p>-слушање аудио записа и допуњавање реченица на основу слушања или прочитаног текста -решавање задатака у радном листу као и додатних материјала које наставник обезбеди</p>
---	--	--	---	---

<p>императив (рецептивно): -пасив -Модалитете реченица: индиректни говор (заповедне реченице) -Средства за исказивање аргумената и логичких односа: -comme, parce que и puisque, c'est pourquoi, Pourtant, à cause de / grâce à, pour, pour que, d'abord, ensuite, enfin</p>		<p>Увиђајући намеру аутора текста и контекста у којем је текст настао (емоционални и друго), ученик чита: а) да би се информисао; б) да би пратио упутства; в) ради задовољства Усмено изражавање: ученик треба да: -прилагођавајући свој говоркомуникативној ситуацији, увременском трајању од два до три минута, на структурисани начин: а) говори о себи и свом окружењу, о догађајима и активностима у школи и изван ње; б) изрази своје утиске, осећања и аргументовано мишљење и ставове у вези са темама које су програмом предвиђене. Интеракција: ученик треба да: -поштујући социокултурне норме комуникације, са саговорницима размењује информације, мишљења и ставове о темама из свакодневног живота, блиске његовом интересовању или из популарне науке и културе, -започиње и водиразговор о познатим темама, одржава његов континуитет и завршава га. Писмено изражавање: ученик треба да: -структурисане и кохерентне текстове дужине од 140 до 160 речи у којима, користећи познату лексику и морфосинтаксичке стуктуре, описује догађаје и лична искуства, -поруке и писма (у електронској и традиционалној форми) различитог садржаја (захвалљивање, позивање, извињење, тражење и давање информација)</p>		
---	--	---	--	--

	<p>Медијација: ученик треба да</p> <ul style="list-style-type: none"> -усмено преноси суштину поруке са матерњег на циљни језик и са циљног на матерњи, -писмено преноси поруке и објашњења -препричава садржај писаног или усменог текста <p>Доживљај и разумевање књижевног текста: ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -изрази утиске и осећања ократком прилагођеном књижевном тексту и тексту из области књижевности за младе (песма, скраћена верзија приче, музичка песма), користећи вербална и невербална средства изражавања (цртежи, моделирање, глума), -препознаје у тексту елементе културе земаља чији језик учи, -увиђа сличности и разлике са матичном и осталим културама <p>Знања о језику и стратегије учења: ученик треба да:</p> <ul style="list-style-type: none"> -препознаје и користи граматичке садржаје предвиђене наставним програмом; -поштује основна правила смисленог повезивања реченица у шире целине; - користи језик у складу са нивоом формалности комуникативне ситуације; -разуме везу између сопственог залагања и постигнућа у језичким активностима; -уочава сличности и разлике између матерњег језика и француског језика; -разуме значај употребе интернационализма; -усмерава пажњу на оно што разуме, покушава да одгонетне значење на основу контекста и проверава питајући некога ко зна, обраћа пажњу на речи/изразе који се чешће понављају, обраћа пажњу на невербалне елементе, размишља да ли нека реч коју не разуме личи на неку реч у матерњем језику, тражи значење речи у речнику, покушава да употреби познату реч приближног значења уместо непознате речи, покушава да замени или допуни исказ или део исказа адекватним гестом/мимиком, уз помоћ наставника континуирано ради на усвајању и примени општих стратегија учења; 	
--	--	--

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК (Четврта година учења)

Циљ и задаци наставног предмета:

Циљ наставе страног језика јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да овладају комуникативним вештинама и развију способности и методе учења страног језика.

Задаци наставе страног језика у основном образовању и васпитању су: развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика. Током основног образовања и васпитања, ученик стиче, усваја и унапређује основна знања из страног језика која ће му омогућити да се у једноставној усменој и писаној комуникацији споразумева са људима из других земаља, усвоји норме вербалне и невербалне комуникације у складу са специфичностима језика који учи, као и да настави, на вишем нивоу образовања и самостално, учење истог или других страних језика на различите начине и у свим околностима које живот створи.

Учење другог страног језика, ослањајући се на искуства и знања стечена учењем првог страног језика, поспешује стицање вишејезичке и више културне компетенције и развијање свести о језичком богатству ужег и ширег окружења. У процесу учења наставу страних језика ученик богати себе и упознајући другог, стиче свест о значају сопственог језика и културе у контакту са другим језицима и културама. Ученик развија радозналост, истраживачки дух и отвореност према комуникацији са говорницима других језика. Поред тога, ученик уочава значај личног залагања у процесу учења страног језика.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Именице	Треба да ученици препознавају и користе а) властите и заједничке именице, одговарајући род, број са детерминативом signora/signor Rossi, Ricardo, Maria; Belgrado, l'Italia, laSerbia, leAlpi, gliAppennini...; miamadre, illoropadre, Ivostrifigli; questaragazza... quell'amico... б) да знају и да користе деривацију именица и грађење сложених именица в) да се упознају и да користе алтерацију именица; лажну алтерацију г) да системски приказују морфолошке карактеристике.	Ученици треба да разумеју својствене карактеристике и правила у говору, да разумеју исте у писаном тексту; да примене у усменом и писменом изражавању, поштујући социокултурне норме интеракције. Медијација: да преносе и преводе у складу са потребама комуникације стечена знања из те теме	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и користе те граматичке садржаје; ◦ да поштују одређена правила; ◦ да уоче сличности и разлике између матерњег и италијанског језика; ◦ да усмеравају пажњу на оно што разумеју; ◦ да траже значења у речнику. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да уз помоћ наставника ученици континуирано раде на усвајању ове теме; ◦ да им наставник помаже да ученици примењују опште стратегије учења и утврде стечена знања
Употреба члана (системат.)	Потребно је да ученици понове и систематизују претходно стечена знања о а) партитивном члану	Да ученици усвоје и да умеју користити партитивни члан DI са чланом и без члана	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да препознају и користе стечена знања о тој теми; ◦ да разумеју и користе предлог DI партитивном значењу 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да им наставник помогне у правилној употреби партитивног члана DI кроз разне примере и различите употребе истог
Заменице	а) Ученици нека понове употребу предлога у односима чланова реченице; б) нека понове о директном и индиректном објекту и њихове употребе у итал. јез. в) нека понове и користе заменице LO,LI; LA,LE г) нека науче и користе заменице у пару; д) слагање са императивом, инфинитивом и ECCO ђ) gerundio presente+ненаглашене личне зам., рефлексивне заменице и речце CI, NE ж) ненаглашене личне заменице з) релативне заменице и) неодређене заменице-придеви	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици знају препознати и користити заменице; ◦ нека их знају препознати и разликовати у односу на матерњи језик; ◦ нека их знају употребити у говорном и писменом изражавању 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ да ученици умеју препознати у тексту и говору, да их могу превести у преводу простих реченица и усмену употребити у обраћању и комуникацији 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставник помаже, напомиње и иасправља употребу заменица; ◦ нека користи различите садржаје и начине изражавања, уз употребу различитих наставних средстава.

Придеви	Нека ученици понове и усвоје одговарајући род, број и место, односно поређ. придева; б) нека усвоје одређене фразеолошке изразе уз придеве; в) нека понове и усвоје компарацију придева, односно апсолутни суперлатив; г) нека понове и усвоје присвојне придеве и њихову употребу	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици разумеју у говору и у тексту употребу, место и поређење придева; ◦ нека знају исто употребити у изражавању и писмном и усменом; 	◦ нека ученици усмено и писмено преносе поруке везане за употребу и компарацију придева	<ul style="list-style-type: none"> ◦ дајући им различите ситуације и текстове, наст. нека развија осећај места употребе придева, ◦ развија правилност употребе поређења придева, упоређујући је са матерњим језиком
Бројеви	Нека ученици понове и усвоје основне и редне бројеве уз препознавање и употребу	◦ нека ученици науче бројеве не везујући се за знање само у редоследу.	◦ нека ученици користе основне и редне бројеве у различитим ситуацијама и различитим изражајима	◦ нека им наставник помогне у правилној употреби, писменој и усменој и у правилном изговору и изражају.
Питања типа	Puoi venire a casa mia domain? Conosci la mia cugina? Che cosa aspetate? Dove andate? A che ora tornate a casa? E quando torni? Abiti qui? C'è qui il tuo indirizzo? Perché? Chi torna domani?	◦ нека се ученици присете из претходних година учења ситуација када треба дати основне просте одговоре, користећи употребу времена, места, особа, сати, упознавања, представљања...	◦ ученици нека буду активни и у постављању и у одговарању на питања, која треба свакако проширити	◦ нека наставник помогне ученицима у избору ситуација, у избору тема; ◦ нека наставник активно прати и коригује и усмено и писмено изражавање
Негација типа	Io non mangio frutta. Tu non lo vedi domani...	◦ нека ученици схвате и усвоје коришћење негације у итал. јез.	◦ нека ученици правилно корисе негативне одговоре на постав. питања; ◦ нека и сами креативно у чествују у раговору или писменом изражавању, користећи негацију	◦ нека наставник помогне у избору ситуација, питања и нека прати захтеве у правилном изражавању у односу на употребу негације.
Заповедни начин	<ul style="list-style-type: none"> ◦ за сва лица; ◦ са ненаглашеним личним заменицама 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици разумеју изричиту, благу заповест уз изражавање за друго и остала лица једнине и множине; ◦ нека умеју и писмено и усмено изразити одређене заповести, ◦ са посебним освртом на негацију у заповести 	◦ нека се ученици потруде усмено и писмено што боље увежбати императив, користећи се сличностима и различитостима у матерњем и другим страним језицима (енглеском)	◦ наставник нека им помогне различитим избором примера, текстова и наставних средстава.

Модални глаголи	<ul style="list-style-type: none"> ◦ Dovere, potere, volere I sapere ◦ слагање ненаглашених заменица са партиципом 	◦ у свим временима (простим и сложеним)	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици понове и добро усвоје коњугацију модалних глагола у свим временима; ◦ нека их препознају у контексту; ◦ нека све то примене у усменом и писменом изражавању 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека прати препознавање и познавање глаголских облика модалних глагола; ◦ нека им понуди разноврсност примера и нека их анимира у правилној употреби модалних глагола у различитим временима.
Глаголска времена	<ul style="list-style-type: none"> ◦ presente indicative, congiuntivo presente, passato prossimo, imperfetto, future, trapassato prossimo, passato remote, condizionale presente, gerundio presente. Hipoteticki period 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ најпре препознати значења свих тих времена. ◦ знати их употребу и превод. ◦ вежбати и усвајати конкретну употребу у реченици. ◦ користити их у простим реченицама – писм. и усмено 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека се ученици потруде препознати одређене облике и употребу тих времена; ◦ нека се ученици потруде усвојити промену тих времена апсолутно и у конкретној ситуацији писм. и усмен. превода. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека анимира ученике у активностима везаним за употребу тих времена – писмено и усмено.
Предлози и сажети чланови	◦ IN, ADI , са чланом или без члана	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици усвоје употребу тих чланова; ◦ нека запамте када се користе са чланом, а када без; ◦ нека их употребе у контексту 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ што више примера, што више вежбања и што воше превода. ◦ препознати и знати употребу сваког предлога (са или без члана) 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека се наставник потруди користити што више ситуација, примера и то у различитости наст. средстава
Прилози за време, место, начин и количину	<ul style="list-style-type: none"> ◦ prima, dopo, oggi, domani, sempre, qui, li la` , davanti, dietro... ◦ положај прилога у односу на глагол 	◦ знати значења, препознати и употребити прилоге у контексту и у односу на глагол у реченици	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици препознавају, траже, и вежбају одређене прилоге у различитим ситуацијама и контексту и то све у односу на глаг. у реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ различитост примера за препознавање, ◦ различитост метода и разл. наставних средстава да ученици савладају и знач. и употребу прилога
Речце	CI, NE	◦ препознати, научити и употребити прилошке вредности речца	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека их ученици преп. у тексту и нека их у потребе у разл. превод. 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ наставник нека их поучи, прати и коригује у писм. и усменом изражају.
Везници	E, O, MA, SE	◦ препознати и употребити везнике у сложеној реченици.	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека ученици на разл. примерима усвоје употребу поменутих везника у сложеној реченици 	<ul style="list-style-type: none"> ◦ нека наставним разл. методама и настав. средс. помогне ученицима у усвај. употребе везника.

ФИЗИЧКО ВАСПИТАЊЕ - ИЗАБРАНИ СПОРТ (Мали фудбал)

Циљ и задаци наставног предмета

- **Циљеви предмета:** Циљ изборног спорта је да разноврсним и системацким моторичким активностима, у повезаности са осталим васпитно образовним подручјима, допринесе интелигентном развоју личности ученика (когнитивном, моторичком, афективном), развоју моторичких способности, стицању, усавршавању и примени моторичких умења, навика и теоријских знања у свакодневним и специфичним условима живота и рада.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
1. окупљање ученика и формирање екипа.	-Методом живе речи, аналитички и синтетички објаснити основне појмове у фудбалу и методом практичног вежбања кроз фронтални и групни облик рада обучити ученике техници, тактици, елементима са и без лопте, шутирању, нападу, одбрани, групној и индивидуалној тактици, као и да све научене елементе могу успешно применити у самој игри. Научити их терминологији и стручном изражавању. Утицати на ученике да кроз игру и суђење правилно развијају однос према играчима у својој екипи и играчима из противничке екипе. Користити рад у паровима, тројкама и четворкама, ради што бољег савлађивања датих елемената.	Ф.в.1.1.24. Ф.в.1.1.25.	Да разумеју и схвате све елементе тактике и технике у фудбалу и све научене елементе да могу једнако добро да примене у самој игри. Да науче да поштују противника (фер плеј), судију, навијаче, и тренере и наставника.	Путем свих васпитно образовних метода и принципа обучавања (свесности и активности, очигледности, систематичности и поступности, доступности и индивидуализације, принципом трајности и прогресије) обучити ученике свим тактичко-техничким елементима фудбала.
2. техника вођења, додавања и пријема лопте у месту.		Ф.в.1.2.1. Ф.в.1.2.3.		
3. техника вођења, додавања и пријема лопте у месту.		Ф.в.1.2.3.		
4. техника вођења, додавања и пријема лопте у кретању.		Ф.в.1.2.3.		
5. вођење лопте, дриблинг леви и десни.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
6. вођење лопте, дриблинг леви и десни.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
7. ударац лопте пуним рисом и спољашњим делом стопала.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
8. ударац лопте пуним рисом и спољашњим делом стопала.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
9. ударац лопте главом, убацивање лопте у игру.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
10. ударац лопте главом, убацивање лопте у игру.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2.		
11. рад по групама:бекови крила и центарфор.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
12. рад по групама:бекови крила и центарфор.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
13. дриблинзи и финте.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
14. дриблинзи и финте		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
15. игра на један гол са преузимањем играча.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
16. игра на један гол са преузимањем играча.	-кроз практичан рад дати акценат на развој и усавршавање елемената у циљу што бољег и бржег стварања динамичког стереотипа.	Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
17. игра на један гол са преузимањем играча		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		

18. шутирање на гол	Научити ученике да суде утакмицу, и да се правилно односе према играчима обе екипе.	Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
19. шутирање на гол		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
20. игра у нападу, убацивање лопте по крилу.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
21. игра у нападу, убацивање лопте по крилу.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
22. контра напад.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
23. контра напад преко центра.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
24. контра напад преко центра и крила.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
25. контра напад преко центра и крила.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
25 контра напад преко центра и крила.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
26. дриблинзи и финте		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
27. дриблинзи и финте		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
28. дриблинзи и финте, одбрана.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
29. пресинг на пола терена.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
30. пресинг на целом терену.		Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2		
31. игра уз примену правила	Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2			
32. игра уз примену правила	Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2			
33. игра уз примену правила	Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2			
34. игра уз примену правила	Ф.в.2.1.1. Ф.в.2.1.2			

ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ

ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ

Циљ и задаци

Циљ васпитно-образовног рада у настави ликовне културе јесте да подстиче и развија учениково стваралачко мишљење и деловање, у складу са демократским опредељењем друштва и карактером овог наставног предмета.

Задаци:

- развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената;
- стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства да упознају њихова визуелна и ликовна својства;
- развијање способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење;
- развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу;
- развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање;
- подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде;
- стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве;
- омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности;
- развијање способности препознавања основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности.

оперативни задаци	садржаји програма	стандарди за крај 2. циклуса	методе рада	облици рада	наставна средства	активности ученика
Оспособљавање за опажање и представљање: слободне композиције, визуелне метафорике, контраста, јединства и доминанте у простору, фантастике	Енформел; Ритмичко-хармонијска композиција чистог односа боја и форме; Систем низања скупова тачака, линија, боја, облика и болумена према одређеној шеми; Слободно компоновање; Амблем, површинско обликовање; Амблем, тродимензионално обликовање; Визуелна метафорика; Контраст, јединство и доминанта у простору; Реални облици у нереалним односима; Фотомонтажа; Слободно компоновање и фантастика		предавање, описивање, објашњавање, разговор, практичан рад, демонстрација, посматрање, откривање, експресивне активности	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, школска табла, радови ученика, мулти-медија	посматрање, слушање, учовавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, замишљање
Формирање навика за виши ниво културе рада, квалитет производа, културу живота и слободног времена	Амблем, површинско обликовање; Амблем, тродимензионално обликовање; Визуелна метафорика		предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, откривање, практичан рад	фронтални, индивидуални	мулти-медија	посматрање, слушање, учовавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника
Ликовно-визуелно описмењавање, развијање креативне способности, припремање за ефикасно и савремено укључивање у рад односно за различита занимања	Енформел; Ритмичко-хармонијска композиција чистог односа боја и форме; Систем низања скупова тачака, линија, боја, облика и болумена према одређеној шеми; Слободно компоновање; Амблем, површинско обликовање; Амблем, тродимензионално обликовање; Визуелна метафорика; Контраст, јединство и доминанта у простору; Реални облици у нереалним односима; Фотомонтажа; Слободно компоновање и фантастика		предавање, описивање, објашњавање, разговор, посматрање, откривање, практичан рад	фронтални, индивидуални, у пару, групни, комбиновани	уџбеник, мулти-медија	посматрање, слушање, учовавање, разговор, разумевање, повезивање, моторичке способности, коришћење ликовних техника, креативно мишљење, апстраховање

ХОР И ОРКЕСТАР

Циљ и задаци:

Општи циљ наставе изборног предмета хор и оркестар је развијање интересовања за музичку уметност и упознавање музичке традиције и културе свога и другог народа .

Задаци наставе су:

- неговање развоја музичких и креативних способности ученика;
- утврђивање основа музичке писмености и упознавање изражајних средстава музичке уметности;
- подстицање креативности ученика;
- припремање програма за културну и јавну делатност школе.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
Ученици треба да: -певају/свирају песме наших и других народа (народне, уметничке, дечје и староградске);	Знање музичке писмености, стечена у претходним разредима, проширивати и примењивати на примерима домаћих и страних композитора, у певању и свирању.		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни.	Аудитивна, помоћно техничка.	Извођење певањем и свирањем на дечјим инструментима, слушање музике, посматрање.
-упознају музичка дела уз основне информације о делу и композитору	Изабране композиције за слушање, великим делом ослањају се на дела српске културне баштине, тако да су, осим дела духовне музике, у програмима заступљене народне мелодије, али и дела савремених српских композитора.		Монолошка, дијалoшка, слушање аудио и видео примера.	Фронтални, индивидуални, групни.	Аудитивна, помоћно техничка	Слушање, вербално изражавање, посматрање, слушање музике
-развију стваралачке способности и импровизују их на доступним инструментима	Основна знања о изгледу и начину свирања на Орфовим инструментима, осамостаљивање, да свирају из нотног текста, као и да импровизују ритмичке и мелодијске мотиве, развијање и неговање способности ученика у свирању на инструментима.		Монолошка, дијалoшка, практичан рад.	Фронтални, индивидуални, групни, у паровима.	Аудитивна, помоћно техничка.	Креативно изражавање, практичан рад, певање, свирање.

ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

Циљеви и задаци наставног предмета

Циљ наставе информатике и рачунарства јесте да се ученици оспособе за коришћење рачунара и стекну вештине у примени рачунара у свакодневном животу.

Задаци образовно-васпитног рада:

- упознавање основних појмова из информатике и рачунарства;
- развијање интересовања за примену рачунара у свакодневном животу и раду;
- оспособљавање за рад на рачунару;
- подстицање креативног рада са рачунаром.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
Упознавање ученика са применом рачунара у области табеларних прорачуна и изради графикона.	Радна свеска и радни лист. Унос података. Форматирање ћелија. Рад са формулама. Коришћење уграђених функција. Рад са графичким објектима. Израда графикона. Штампање.		вербалне методе демонстративна метода илустративна метода практичан рад решавање задатака	фронтални рад индивидуални рад	рачунар табла уџбеник	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија самосталан рад Рад у програму MicrosoftExcel
Упознавање ученика са основама језика за израду једноставних презентација на мрежи.	Основни елементи језика HTML. Боја и слика за позадину. Рад са текстом. Рад са сликом. Хиперлинк. Рад са табелама.		вербална метода демонстративна метода решавање задатака практичан рад		рачунар, табла, уџбеник	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија Рад у програму за израду презентација које се приказују на мрежи
Упознавање ученика са могућностима специјализованих програма за израду израду презентација на мрежи.	Специјализовани програми за израду веб страница.		вербалне методе демонстративна метода илустративна метода решавање задатака практичан рад учење путем открића	фронтални рад, индивидуални рад тимски рад	рачунар, табла уџбеник	слушање излагања наставника одговарање на питања дискусија самосталан рад Рад у програму за израду презентација које се приказују на мрежи
Оспособљавање ученика за самосталну израду пројекта применом рачунарских технологија.	Избор теме. Израда плана рада на пројекту. Избор средстава за реализацију пројекта. Израда пројекта. Вредновање пројекта. практичан рад		вербалне методе демонстративна метода илустративна метода решавање задатака метода уочавања		рачунар, табла уџбеник	слушање излаг. наст. одговарање на питања дискусија; самос. рад Израда пл. рада прој. Прикуп. матер. за прој. Обрада под. за пројекат Израда пројекта

МАЂАРСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ MAGYARNYELV - ANYANYELVÁPOLÁS

Bevezetés

- Az anyanyelvszerepeagyermekek érzelmi, értelmi ésszociálisfejlődésében rendkívül nagy. A kommunikáció ma már nehezen képzelhető el a verbális megnyilatkozás formái nélkül. Az egyén érvényesülése a társadalomban nagymértékben függ a nyelvi kifejezőkészség minőségétől, történjen az akár anyanyelven, vagy a társadalmi környezet nyelvén, illetve idegen nyelven.
- Az anyanyelv megfelelő szinten való alkalmazása lehetővé teszi az identitástudat kialakítását, a másokkal való kapcsolatteremtést, növeli az önbizalmat.
- A gondolkodás és a nyelv szorosan kapcsolódik egymáshoz. A nyelvi kifejezőkészség fejlesztése közvetlen kapcsolatban áll az egyén megismerő képességének a fejlődésével, valamint a gondolkodás fejlődésével általában. A nyelvtanulás eredményesebb, ha a nyelvet a kommunikáció szolgálatába állított természetes eszközként kezeljük, ezért nem elszigetelten, a kontextustól elidegenítve kell azt tanítani.
- Fontos, hogy a tanuló felismerje anyanyelvének értékeit, szépségét, mert anyanyelvének helyes és szabatos használata hozzájárul személyiségének gazdagításához és kiteljesítéséhez.
- A magyar nyelv tanulását a gyerekek számára élvezetessé kell tenni, amit tudományosan és módszertanilag jól megalapozott módszerekkel lehet elérni.

ТРЕЋИ РАЗРЕД - 3. osztály

A tárgy célja: Az anyanyelvi nevelés alapvető feladata az értelmes, kifejező beszéd-készség, a beszéd-megértés és az anyanyelven folyó kommunikációs képességek fejlesztése, a tanulók magyar nyelvi tudásának továbbfejlesztése, melynek során meg kell ismerkedniük a magyar nemzeti kultúra elemeivel, a népköltészet és a gyermekirodalom néhány alkotásával. Legyenek képesek anyanyelvükön az életkoruknak megfelelő módon kommunikálni, helyesen és szabatosan megfogalmazni megnyilatkozásaikat. Aktív szókincsüket új szavakkal, szókapcsolatokkal kell bővíteni, hogy minél könnyebben bekapcsolódhassanak a mindennapi kommunikációba. A magyar ábécével kapcsolatos elemi ismereteik birtokában tovább kell fejleszteni írás- és olvasási készségeiket magyar nyelven. Tudatosan meg kell tudniuk különböztetni a magyar beszédhangokat és betűket a szerbektől.

A fő feladatokat a következők:

1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megérsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtéskülönbségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.
2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.
3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.
4. El kell sajátíttatni a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.
5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.

6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat

7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalkozz össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját, alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet.

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondattal kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismertetésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találos kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kíséreni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínház, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-t hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

A TANTERV MEGVALÓSÍTÁSÁNAK MÓDJA

A tanulók tevékenysége

Játék a betűkkel és szavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találos kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tisztleteben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljárás

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

7. Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése
- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

8. Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

9. Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

10. Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

11. Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvényeket oldjonak meg

12. Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

13. A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlapp írása
- rövid levél írása

14. Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)

A tanító tevékenysége

A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.

Irodalom

A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvápolásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 1. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
<p>A fő feladatokat a következők: 1. Fejleszteni kell a tanulók beszédértését, hogy teljes mértékben megértsék a tanító és a társai magyar nyelvű megnyilatkozásait, megértsék a szövegeket, amelyeket a tanító felolvas. Tudatosítani kell a tanulóknál az eltérő magyar és szerb beszédhangok közötti különbségeket, valamint a két nyelvben használatos hasonló hangok esetleges ejtés különbözőségeit. Ismerniük kell a magyar hangok sajátosságait, gyakoroltani kell a hangok kapcsolását, fejleszteni az olvasási készséget rövidebb szövegek olvasásával.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények megfigyeltetítő tevékenysége <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasásra készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 2. циклуса:	методе	облици:	средства:	активности ученика
<p>2. Gyakoroltatni kell a helyes artikulációt, hogy beszédük tagolt, érthető legyen, különös tekintettel a hosszú és rövid magán-, illetve mássalhangzók képzésére, a beszédhangok időtartamának érzékeltetésével. Gyakoroltatni kell a rövidebb szövegek tartalmának elmondását, a rövid élménybeszámolókat és az érzelmek kifejezését. Rövidebb verseket, mondókákat, szerepeket taníttatni meg velük.</p>	<p>A tartalom egységes minden operatív feladatra.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények <p>megfejtésetanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	<p>Vegyes individuális gyakorló</p>	<p>tanító tevékenysége A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet. A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglévő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészletre készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	<p>A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.</p>
<p>3. Fejleszteni kell a magyar betűk írását, rövidebb szövegek, versek másoltatásával jól be kell gyakoroltatni a kis és nagybetűk szabályos vonalvezetését és kapcsolását. A szavakat helyesírási szempontból helyesen le kell tudniuk írni.</p>						

оперативни задаци:	садржаји:	стандарди за крај 1. циклуса:	методе	образи:	средства:	активности ученика
<p>4. El kell sajátítani a mondattal kapcsolatos tudnivalókat.</p> <p>5. Folyamatosan bővíteni kell szókincsüket.</p> <p>6. A tanulók aktív részvételét kell biztosítani a kommunikációs gyakorlatok során, hogy meg tudják fogalmazni mondanivalóikat, röviden, összefüggő, kerek mondatokat</p> <p>7. A tanulókat minél többet kell beszéltetni, mondjonak el egy-egy velük történt eseményt, az évszakhoz, alkalomhoz kapcsolódó érzéseiket, benyomásaikat. Foglalják össze nagy vonalakban, vagy csak egy mondatban a szöveg tartalmát, mondanivalóját. alkalmazva és hogy el tudjon mondani egy-egy rövid történetet. A felsorolt tevékenységeken kívül alkalmazni lehet a más tárgyak keretében éppen aktuális tevékenységeket is (pl. a szerb nyelvi órákon, vagy az idegen nyelvi órákon stb.)</p>	A tartalom egységes minden operatív feladatra.		<ul style="list-style-type: none"> - olvasás - írás - gyermekdalok hallgatása, játssza, éneklése, - csoportmunka - rajzolás - kifestők használata - színházlátogatás - könyvtár látogatás - CD-k hallgatása a helyes kiejtés miatt - játékos feladatok kitöltése - keresztretjvények megfejtesetanító tevékenysége <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p>	Vegyes individuális gyakorló	<p>tanító tevékenysége</p> <p>A tanítónak szem előtt kell tartania a gyerekek életkorát, előtudását, a különböző diákok különböző nyelvi szintjét. A tanító szabadon dönthet a tanítási témák és tartalmak megválasztásáról és azokat összekapcsolhatja más tantárgyak témáival. A tanár nemcsak információkat továbbít, hanem irányítja a tanítási folyamatot, megszervezi a tanítási tevékenységet.</p> <p>A diákok nyelvtudásának szintjétől függően a tanító megválasztja a legmegfelelőbb könyveket és egyéb segédeszközöket, amelyek az előírt eredmények megvalósításához szükségesek. Használhatja már a meglevő könyveket, munkalapokat és gyakorlófüzeteket, amelyek az anyanyelvű olvasókészletre készültek, de a második osztályos magyar nyelvű olvasókönyvet is, valamint a gyermek-folyóiratokat. Esetleg sokszorosított formában is kioszthatja a témakörnek megfelelő konstruált szövegeket.</p>	A tanulók aktivitása egységes minden operatív feladatra.

САДРЖАЈИ

Témakörök és tartalmak:

ÍRÁS- ÉS OLVASÁSTANÍTÁS (kb. 20 óra)

- a magyar ábécé betűinek elsajátítása, az írástechnika fejlesztése
- a hangos és néma olvasás technikájának továbbfejlesztése

NYELVTANTANÍTÁS (kb. 10 óra)

- a magyar ábécé begyakorlása
- a mondatral kapcsolatos alapvető ismeretek ismertetése, a mondatfajták, a mondatok beszédbeli (a hangsúly, hanglejtés, szünet) és írásbeli (nagy kezdőbetűk és a mondatvégi írásjelek használata) jellemzői
- a hangok és a betűk közötti különbség tudatosítása, a magánhangzók és mássalhangzók felismerésének gyakorlása, az egyjegyű és többjegyű mássalhangzók megkülönböztetése
- a szótag fogalmának felvetése
- helyesírás-tanítás: a magán- és a mássalhangzók pontos jelölése, a j hang kétféle jelölése

- IRODALOMSIMERET (kb. 20 óra)

- az irodalomismeret keretében be kell mutatni a magyar gyermekirodalom néhány alkotását, valamint néhány a korosztályhoz illő világirodalmi szöveget
- közmondásokat, szólásokat, mondókákat kell megtanítani a gyerekekkel
- találós kérdéseket kell feltenni és arra ösztönözni a gyerekeket, hogy ők is igyekezzenek ilyeneket alkotni (az sem baj, ha szerbről fordítják le őket)

KOMMUNIKÁCIÓ TANÍTÁSA (kb. 22 óra)

- írásbeli és szóbeli kifejezési készségek fejlesztése
- fejleszteni kell a szövegértést és –értelmezést, mégpedig hogy önállóan meg tudják érteni az elolvasott mondatokat, meg tudják nevezni a szöveg szereplőit, a cselekmény helyét és idejét
- képesek legyenek rövidebb szövegek alkotására (élménybeszámoló, egy szöveg tartalmának elmesélése...)
- kísérni kell a tanulókkal együtt a magyar gyermekszínház, legyen módjukban életkorukhoz megfelelő zenét, irodalmi alkotásokat tartalmazó CD-ket hallgatni meg az órán

A témakörök és azok feldolgozásának szintje feleljen meg a gyermek életkorának. A szövegek, amelyeket a tanár olvas fel az órán, vagy pedig ők maguk háziolvasmányként, legyenek rövidek, érthetőek, egyértelműek. A válogatás a magyar gyermekirodalom klasszikusaira, vagy pedig az ismert, világirodalmi írók, gyermekeknek szánt művein alapuljon.

АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

Játékabetűkkel ésszavakkal

- összehasonlítja a magyar és a szerb hangokat, betűket,
- találós kérdéseket fejt meg, talál ki önállóan

Olvasásfejlesztés

- hangos olvasás, a szöveg természetének megfelelő hangsúlyos olvasás begyakorlása
- szerepek szerinti olvasás

Szövegértés

- a szépirodalmi művek nagyobb egységeinek megfigyelése, az alcím meghatározása
- a szöveg összefüggő egészének és lényegének megértése
- az események időrendi és okozati összefüggéseinek megfigyelése
- a szöveg szereplőinek bemutatása a szövegben található szavak, szókapcsolatok segítségével
- a szöveg elmesélése, a lényeges mozzanatokra való összpontosítás segítségével, vázlatkészítés

Szövegalkotás

- a szöveg három fő részének tiszteltben tartása segítségével egyszerű szövegek alkotása
- lényegretörő rövid beszédművek megalkotása
- rövid, néhány mondatos fogalmazások megírása házi feladatként
- eseményt rögzítsenek néhány mondatban

Szövegadaptáció

- a szöveg befejezésének megváltoztatása
- a szövegek folytatás, kiegészítése
- a szöveg dramatizálása, a cselekvés dialógusszerű eljátszása

A szövegek műfajával kapcsolatos gyakorlatok

- a leírás, a direkt beszéd és a párbeszéd megfigyelése

Szókincsbővítés

- a szövegben felbukkanó ismeretlen kifejezések kiemlése,
- az ismeretlen kifejezések jelentésének megkeresésére irányuló gyakorlatok
- ritka és szép szavak jegyzékének készítése, azok folyamatos feljegyzése

- a szép szavak különböző kontextusban való alkalmazásával kapcsolatos gyakorlatok
- az új szavak szinonimáinak megkeresése, majd az ellentétes jelentésű szavak felsorolása, illetve a szómezők megalkotása

Dramatizáció

- egyszerű beszédhelyzetek lejátszása a mindennapi életből

Mondókák, versek, kiszámolók

- mondókák, az életkornak megfelelő, a magyar gyermekirodalomból való rövid versek, valamint kiszámolók megtanulása

Elbeszélés

- a diákok rövid történeteket találnak ki és mondanak el

Nyelvi és szójátékok

- szójátékokat fejtsenek meg és próbáljonak egyedül alkotni
- nyelvtörőket tanulnak meg
- egyszerűbb képrejvénnyeket oldjonak meg

Tollbamondás

- időnként tollbamondásokat írnak

A kommunikációs készségek fejlesztése

- képeslap, üdvözlőlap írása
- rövid levél írása

Házi feladatok

- időnként a tanulók könnyebben megoldható házi feladatokat kapnak: másolás, kiegészítéssel feladatok, mondatakotás

РУСИНСКИ ЈЕЗИК СА ЕЛЕМЕНТИМА НАЦИОНАЛНЕ КУЛТУРЕ

Циљ и задаци наставног предмета

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Русина у целини.

ЗАДАЦИ: Даље овладавање знањима из стилистике, лексикологије, историје књижевног језика и дијалектологије. Такође развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног њивота, систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима и на крају обнављање и систематизација знања из свих подручја.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
развијање смисла и способности за правилно, течно, уверљиво усмено и писмено изражавање ограничавање употребе српских речи и израза, што је резултат билингвизма писање телеграма, писма, електронских порука, СМС-ова састављање дијалога (телефонски разговор)	Култура изражавања		игра певање цртање рецитовање разговор питања и одговори	индивидуални фронтални рад у пару рад у групи текстуални дијалошки	табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон	богаћење вокабулара, усменог и писменог изражавања читање и тумачење полазног текста репродукција превод и рад са русинско – српским речником богаћење речника помоћу праностичке грађе и фразеологије писање и систематизација правописа граматичке вежбе препознавање посета образовним и културним центрима војвођанских Русина скечевима, пантомима
разумевање културе и традиције Русина	Село као тема у русинској реалистичкој литератури					
ученике обавештавамо о највећим русинским селима у Војводини и о Русинима у Новом Саду „уознавање“ са историјским личностима	Књижевност савремених русинских писаца у Србији					
именујемо истакнуте русинске личности у прошлости и вреднујемо њихов допринос српској култури и школству	Превод српске поезије на русински језик					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активности ученика
ученике обавештавамо о највећим русинским селима у Војводини и о Русинима у Новом Саду пратимо радио и тв програме на русинском језику препознавање репродукције уметничких дела русинских сликара у Војводини проширујемо знање о русинским културним манифестацијама	Језик		игра певање цртање рецитовање разговор питања и одговори	индивидуални фронтални рад у пару рад у групи текстуални дијалошки	табла креда сликовница уџбеници лаптоп дидактичке игре диктафон	богаћење вокабулара, усменог и писменог изражавања читање и тумачење полазног текста репродукција превод и рад са русинско – српским речником богаћење речника помоћу праностичке грађе и фразеологије писање и систематизација правописа граматичке вежбе препознавање посета образовним и културним центрима војвођанских Русина скечеви, пантомима
пропагујемо даље школовање на русинском језику	Елементи националне културе					
читање занимљивости преузетих из публицистике, енциклопедија (мода, проблеми младих, музика, спорт, професионална оријентација)	Занимљивости					

ДОМАЋИНСТВО

Циљ и задаци наставног предмета

ЦИЉЕВИ: Обогаћивање активног фонда речи, стицање умећа правилног и течног читања краћих и дужих текстова, оспособљавање ученика да изражавају мисли правилним састављањем краћих реченица и њиховим повезивањем у већу целину, развијање љубави према матерњем језику, разликовање књижевног од народног језика, разумевање културе и традиције Словака у целини.

ЗАДАЦИ: Даље овладавање знањима из стилистике, лексикологије, историје књижевног језика и дијалектологије. Такође развијање критичког односа према језику и садржини текстова из свакодневног њивота, систематизација знања о књижевнотеоријским појмовима и на крају обнављање и систематизација знања из свих подручја.

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
развијање смисла и способности за правилно, течно, уверљиво усмено и писмено изражавање	Култура изражавања		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певанње - цртање - рецитованње - разговор - питања и одговори 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - текстуални - дијалошки 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - Сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - диктафон 	<ul style="list-style-type: none"> - богаћење вокабулара, усменог и писменог изражавања - читање и тумачење полазног текста - репродукција - превод и рад са словачко – српским речником - богаћење речника помоћу праностичке грађе и фразеологије - писање и систематизација правописа - граматичке вежбе - препознавање - посета образовним и културним центрима војвођанских Словака - скечиви, пантомима
ограничавање употребе српских речи и израза, што је резултат билингвизма						
писање телеграма, писма, електронских порука, СМС-ова						
састављање дијалога (телефонски разговор)						
разумевање културе и традиције Словака	Село као тема у словачкој реалистичкој литератури					
ученике обавештавамо о највећим словачким селима у Војводини и о Словацима у Новом Саду						
„упознавање“ са историјским личностима	Књижевност савремених словачких писаца у Србији					
именујемо истакнуте словачке личности у прошлости и вреднујемо њихов допринос српској култури и школству	Превод српске поезије на словачки језик					
пратимо радио и тв програме на словачком језику	Језик					

оперативни задаци	садржаји	стандарди за крај 2. циклуса	методе	облици	средства	активност ученика
ученике обавештавамо о ношњама Словака у Војводини	Елементи националне културе		<ul style="list-style-type: none"> - игра - певанње - цртање - рецитованње - разговор - питања и одговори 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални - фронтални - рад у пару - рад у групи - текстуални - дијалогски 	<ul style="list-style-type: none"> - табла - креда - Сликовница - уџбеници - лаптоп - дидактичке игре - диктафон 	<ul style="list-style-type: none"> - богаћење вокабулара, усменог и писменог изражавања - читање и тумачење полазног текста - репродукција - превод и рад са словачко – српским речником - богаћење речника помоћу праностичке грађе и фразеологије - писање и систематизација правописа - граматичке вежбе - препознавање - посета образовним и културним центрима војвођанских Словака - скечеви, пантомима
препознавање репродукције уметничких дела словачких наивних и академских сликара у Војводини						
проширујемо знање о словачким културним манифестацијама						
код ученика подстичемо жељу за путовањем у Словачку и за њено упознавање						
пропагујемо даље школовање на словачком језику						
читање занимљивости преузетих из публицистике, енциклопедија (мода, проблеми младих, музика, спорт, професионална оријентација)	Занимљивости					

**ПРОГРАМ ДОПУНСКЕ И ДОДАТНЕ
НАСТАВЕ**

ПРВИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма	
учење читања и писања	10	<ul style="list-style-type: none"> - именује и чита слова, - прави речи од слова, - прави од речи реченице, - чита текстове, 		<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - текстуална - дијалошка 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изговорати гласове - правилно интонирати реченицу 	
граматика	4	<ul style="list-style-type: none"> - препознаје слова, речи, реченице - игра се мењањући гласове у речима, - вежба у изговарању обавештења, питања и заповести - вежба у изговору и писању гласова ч, ћ, њ, х, р 		<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - текстуална - дијалошка 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно изговарати гласове, речи и реченице - поштовати тачку, упитни и узвичник
правопис	4	<ul style="list-style-type: none"> - започиње реченицу велики словом - пише лична имена и презимена и једночлана имена насеља - употребљава тачку, упитник и узвичник - пише по диктату 		<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - текстуална - дијалошка 	<ul style="list-style-type: none"> - правилно употребљавати велико слово на почетку реченице у писању имена и презимена и имена једночланих назива - правилно употребљавати тачку, упитник и узвичник 	

РУСКИ ЯЗИК

Шорне число години	Наставна едінка	Час реалізованя
1.	Робота з Букварніцу	Септембер
2.	Робота з Букварніцу	
3.	Робота з Букварніцу	Октобер
4.	Робота з Букварніцу	
5.	Шор словох у виреченю	Новембар
6.	Одвитованє на питаня	
7.	Вязанє буквох за слова	Децембар
8.	Творенє кратких словох	
9.	Мегки знак	Януар
10.	Писанє з писанима буквами	Фебруар
11.	Вежби читаня	
12.	Вежби читаня	Март
13.	Двогласни букви	
14.	Виреченя	Април
15.	Писанє з писанима буквами	
16.	Швидкосц и квалитет читаня	Мај
17.	Утвердзованє знаня о правопису	
18.	Самостойне писанє составох	Јун

МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Предмети у простору и односи међу њима	3	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - уочава - именује 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања - подстиче на логично мишљење - развија кооперативност 	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - дијалогска - илустративна - истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - оријентисати се у простору користећи одреднице горе, доле, изнад, испод, лево, десно... - разликовати и именовати геометријска тела - одређивати положај предмета
Линија и област	3	<ul style="list-style-type: none"> - разликује - именује 		<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - дијалогска - илустративна - истраживачка 	<ul style="list-style-type: none"> - разликовати и именовати тачку, дуж и линију - умети да их нацрта - овладати руковањем геометријским прибором - упоређивати по облику и дужини
Природни бројеви до 100	10	<ul style="list-style-type: none"> - посматра - групише - пребројава - броји - сређује по редоследу 		<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - дијалогска - игра - истраживачка - текстуална 	<ul style="list-style-type: none"> - користити математичке термине: скуп, елемент - уочити једноставне правилности - читати, писати и упоређивати бројеве од 0 до 100 - употребљавати знаке једнакости и неједнакости - савладати сабирање и одузимање до 100 - схватити појам 0
Мерење и мере	2	<ul style="list-style-type: none"> - упоређује - мери и процењује 		<ul style="list-style-type: none"> - илустративно - демонстративна - експериментална - игра 	<ul style="list-style-type: none"> - упознати метар, динар, пару - знати вредност новчаница и поступак плаћања - мерити дужину: стопом, кораком...

ДРУГИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди -исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Понављамо градиво првог разреда		1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2.	- пишу писаним словим ћирилице - читају кратке текстове	
Књижевност - увежбавање и усавршавање гласног читања (правилног, логичког и изражајног) и читања у себи (доживљајног, усмереног, истраживачког) - поступно и систематично оспособљавање ученика за логичко схватање и критичко процењивање текста - развијање потребе за књигом, способности да се њоме самостално служи	- дијалогска - текстуална - илустративна	1CJ.0.1.7.	- читање текстова - активно учествовање у причању - рецитоване - активно слушање - састављање реченица - именује и чита слова латинице - писање по диктату - слушају - саопштавају утисак - запажају	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира
Језик – граматика и правопис - поступно и систематично упознавање граматике и правописа српског језика - савладавање читања и писања латинице - уочавање великог слова и врста реченица	- дијалогска - текстуална - демонстративна - игра	1CJ.1.3.3. 1CJ.1.4.3. 1CJ.1.2.1.	- активно слушање - састављање реченица - именује и чита слова латинице - писање по диктату - пишу велико слово на почетку реченице - исправљају неправилно написане речи - слушају и препознају врсте реченица (обавештење, питање, заповест)	
Култура изражавања (усмено и писмено) - развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво, усмено и писмено изражавање; богаћење речника, језичког и стилског израза	- дијалогска - посматрачка - метод писаних радова	1CJ.0.1.1 1CJ.1.3.5.	- слушање - активно учествује у причању - посматра слике и склапа причу - описује на основу онога што је видео, осетио, доживео - пише састав	

РУСКИ ЯЗИК

Цилі предмета: Повториц градиво зоз першей класи. Розвиване способносци за правилно чечне читанє, приповеданє по шору сликох, описованє предметох, преприповеданє кратких текстох. Розвиване способносци за правилне писмене виражованє, описованє предметох, преприповеданє. Замеркованє велькей букви. Замеркованє файти виреченьох. Розумя, замеркую подоби и обачую поруки у пречитаним тексту.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди - исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
1. Повторюєме градиво зоз першей класи	ФОРМИ РОБОТИ индивидуална МЕТОДИ РОБОТИ диялошка, демонстративна НАСТАВНИ СРЕДСТВА -учебнік -роботна тека -нас. лісток		- пишу зоз писанима буквами -читаю кратки текст	- толкує - мотивує школярох за роботу
2. Усне виражованє			- приповедаю о доживицох и подійох -приповедаю по шору сликох -описую предмети -преприповедаю змист кратких текстох	- толкує - мотивує школярох за роботу - находзи прикладни слики и други наставни средства - находзи и дава прикладни тексти
3. Писмене изражаванє			- писмено описую предмети -преприповедаю змист кратких текстох	- толкує - мотивує школярох за роботу
4. Правопис			- пишу з вельку букву на початку виреченя -виправяю неправилно написани слова	- находзи прикладни слики и други наставни средства - находзи и дава прикладни тексти
5. Граматика			- слухаю и препознаваю файти виреченьох (розповедне, опитне, викричне)	- помага и коригує гришки котри правя школяре при писаню
6. Книжовносц			-слухаю -саообщую упечатки -замеркую	- толкує - мотивує школярох за роботу - находзи и дава прикладни тексти - помага и коригує гришки котри правя при анализи тексту: главни подоби, їх прикмети, тема, поручене...

МАТЕМАТИКА

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди - исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Понављамо градиво првог разреда</p> <p>-поновити градиво првог разреда</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - интерактивна - илустративна 	<p>1МА.1.1.1.</p> <p>1МА.1.1.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -сабирају и одузимају природне бројеве до 20 -обнављамо операције сабирања и одузимања, као и релацијске знакове једнако, веће, мање -сабирају и одузимају уз помоћ рачуналке до 100 	<ul style="list-style-type: none"> -усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем -подстиче -дискутује -анализира -мотивише -координира -наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење -развија кооперативност
<p>Природни бројеви до 100</p> <p>-савладавање основних операција с природним бројевима као и основних знакова тих операција</p> <p>-упознају употребу слова као ознаку за непознати број</p> <p>-умеју да решавају једноставне текстуалне задатке са једном и две рачунске операције, као једначине са једном операцијом</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - интерактивна - илустративна 	<p>1МА.1.1.1.</p> <p>1МА.1.1.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -сабирају и одузимају до 100 	
<p>Геометријски облици</p> <p>-упознају најважније равне и просторне геометријске фигуре и њихове узајамне односе</p> <p>-уочавају и стичу спретност у цртању праве, дужи, кривих и изломљених линија</p> <p>-уочавају правоугаоник и квадрат</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - интерактивна - илустративна 	<p>1МА.1.2.1.</p> <p>1МА.1.2.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -упоређују предмете по облику, ширини, висини и дебљини - цртају разне криве и изломљене линије -уочавају и цртају правоугаоник и квадрат на квадратној мрежи 	
<p>Мерење и мере</p> <p>-упознају и примењују мере за дужину и време</p> <p>-оспособити ученике за прецизност у мерењу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - интерактивна - илустративна 	<p>1МА.1.4.1.</p> <p>1МА.1.4.4.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -мере дужи помоћу метра, дециметра и центиметра - вежбају мере за време: час, минут, дан, седмица – недеља, месец. 	

ТРЕЋИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ и задаци	Теме / области	Начин реализације	Активности	Стандарди	Време реализације
Научити ученике правилном усменом и писменом изражавању, примењивању научених правила писања, развијање љубави према књижевности.	Усмено изражавање Писмено изражавање Правопис Грамматика Књижевност	индивидуални, фронтални, групни, рад у пару	причају о доживљајима и догађајима, описују предмете, сажето препричавају садржај текстова писмено описују предмете, сажето препричавају садржај текстова пишу велико слово на почетку реченице, исправљају неправилно написане речи препознају врсте реченица, уочавају – обавеште ње, питање, заповест, разликују управни и неуправни говор слушају, разумеју, саопштавају утисак, запажају ликове и откривају поруке у прочитаном тексту	1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.7 1CJ.0.1.1, 1CJ.1.3.5. 1CJ.2.4.7 1CJ.2.3.2. 1CJ.1.4.3 1CJ.2.4.6. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.2	На часовима допунске наставе, током године

РУСКИ ЈАЗИК

Циљ: Шкољаре треба же би похопели основни поњаци зоз змистох предзвидзених за трецу класу руского јазика.

Змисти по темох	Способ витворйованя работи	Стандарди	Активносци шкољарох	Активносци наставнїкох
1. КНЇЖОВНОСЦ	Методи работи - дијалошка - текстуална		- слушаю - читаю тексти - участвую у приповеданю - гуторя свойо упечатки	- унапрямуе - наводзи шкољарох на проблем хтори треба же би ше ршели
2. ЈАЗИК (граматика и правопис)	- илустративна Наставни средства: - тека - читанка		- слушаю и препознаваю фйти словох и виреченя хтори означую час, место, способ - виправляю неправилно написани слова - хасную писане велькеј букви	- подстрекуе их - водзи розгварку - мотивуе их
3. КУЛТУРА ВИСЛОВЙОВАНЯ			- слушаю; - участвую у приповеданю - пишу состави	- наводзи на повязоване и применъоване знаня

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунска настава омогућава ученицима савладавање већ обрађених наставних садржаја на аналитичан и поједностављен начин са акцентом на индивидуални проблем у процесу усвајања. Допунска настава ће се изводити оним интензитетом и ритмом, према конкретним проблемима при усвајању градива. Односиће се на следеће садржаје:

Комуникативни:

Поздрављање
Упознавање. Представљање себе и других (казивање имена, узраста, места становања).
Именовање и описивање лица, делова тела, других живих бића, предмета, просторија и сл. У односу на њихова физичка својства (величина, боја, облик).
Тражење и давање обавештења о другом лицу, предмету и сл.
Описивање положаја и места где се лице, предмет и сл. налазе.
Тражење и давање обавештења.
Тражење и давање обавештења о ономе што се догађа у тренутку говора.
Тражење и давање дозволе.
Захваљивање.
Извињење.
Прихватање извињења.
Давање једноставних упутстава и наредби.
Исказивање молбе, учтивог захтева.
Изрицање забране.
Изражавање припадања и поседовања.
Казивање бројева.
Казивање броја телефона.
Изражавање броја.
Тражење и давање обавештења о времену на часовнику - казивање пуних сати.
Казивање делова дана, дана у недељи, месеци, годишњих доба. Описивање временских прилика везаних за годишња доба.
Изражавање способности/неспособности.
Изражавање допадања/недопадања.
Изражавање лепих жеља (честитање рођендана, празника и сл.)
Предлагање да се нешто заједно уради.
Прихватање предлога.

Нуђење. Прихватање понуђеног.
Описивање уобичајених активности.
Постављање једноставних питања и давање кратких одговора.
Привлачење пажње. Граматички садржаји: <ul style="list-style-type: none"> • Личне заменице • Глагол TO BE • Упитне речце • Множина именица • Припадност • Показне заменице • Неправилна множина именица • Припадност Have got/Has got • Предлози at/in/on/under • There is/there are • Глаголско време: Present Simple Tense
Конкретнији план рада допунске наставе биће накнадно приложен, након утврђивања конкретних потреба ученика.

МАТЕМАТИКА

циљи задаци	теме/ области	начин реализације	активности	стандарди	време реализације
Савладавање основних операција с природним бројевима као и основних знакова тих операција Упознавање писања римских цифара Упознавање разломака	Блок бројева до 1000	Облици рада -индивидуални Методе рада -дијалоска -рад на тексту-задаци Наставна средства -радна свеска -наст. листић	сабирају и одузимају природне бројеве до 1000; читање, писање и упоређивање природних бројева до 1000; савладавају све четири операције до 1000; упознају римске цифре; упознају и правилно записују разломке чији је бројилац 1, а именилац мањи или једнак 10;	Зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и да прикаже број на датој бројевној полуправој 1МА.1.1.2. Рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде 1МА.1.1.3. Множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде	На часовима допунске наставе током читаве године

ЧЕТВРТИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

ЈЕЗИК: - граматика

- правопис

- основно описмењавање ученика на темељима ортографских и ортоепских стандарда књижевног језика

- упознавање језичких појава и појмова, овладавање нормативном граматиком и стилским могућностима српског језика

ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА:

- развијање смисла и способности за правилно и течно усмено и писмено изражавање; богаћење речник

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Језик - граматика - правопис	Коришћење следећих метода: - дијалогска - текстуална - демонстративна - игра	Основни ниво Грамматика и лексикологија 1CJ.1.4.1. препознаје врсте речи (именице, заменице, придеве, бројеве и глаголе) 1CJ.1.4.2. препознаје граматичке категорије променљивих речи (род и број заједничких именица) и глаголско време (презент, перфекат и футур) 1CJ.1.4.3. препознаје врсте реченица по комуникативној функцији (обавештајне, упитне, узвичне, заповедне) и по потврдности / одричности	- активно слушање - састављање и примењивање знања о реченици - уочавање језичких појмова у тексту - писање по диктату	- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише-координира - наводи на повезивање

		<p>(потврдне и одричне) 1CJ.1.1.4. препознаје антонимију 1CJ.1.1.5. познаје значења речи и фразеологизама који се употребљавају у свакодневној комуникацији (у кући, школи, и сл.) Писано изражавање (правопис) 1CJ.1.3.1. пише писаним словима ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назива школе 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре</p>		и примену знања
Језичка култура	<p>Коришћење следећих метода: - дијалoшка - посматрачка</p>	<p>Основни ниво Писано изражавање 1CJ.1.3.1.) пише писаним словима ћирилице 1CJ.1.3.2. уме да се потпише 1CJ.1.3.3. почиње реченицу великим словом, завршава је одговарајућим интерпункцијским знаком 1CJ.1.3.4. употребљава велико слово приликом писања личних имена, назива места (једночланих), назив школе 1CJ.1.3.5. пише кратким потпуним реченицама једноставне структуре 1CJ.1.3.6. издваја наслов, углавном се држи теме 1CJ.1.3.7. препричава кратак једноставан текст (до 400 речи) 1CJ.1.3.8. користи скроман фонд речи (у односу на узраст); правилноих употребљава 1CJ.1.3.9. пише кратку поруку (о томе куда иде, зашто касни, и сл.) 1CJ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са лeтовања, зимовања, екскурзије)</p>	<p>- посматрање - упоређивање слика - учествује у разговору - описује на основу онога што је видео, осетио, доживео - пише краћи састав</p>	<p>- усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише-координира - наводи на повезивање и примену знања</p>

РУСКИ ЯЗИК

ЦИЛЬ И ЗАДАТКИ:

ЯЗИК: - граматика
- правопис

- основне описменьоване школярох на фундаментах ортографских и ортоепских стандардох кнїжовного языка

- упознаванє язичних зявеньох и поняцох, звладованє нормативу граматики и стлских можлївосцох руского языка

ЯЗИЧНА КУЛТУРА:

- розвиванє змислу и способносцох за правилне и чечене усне и писмене виражованє; богаценє словнїка

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Язык - граматика - правопис	Хаснованє шлїдующих методох : - диялогова - текстуална - демонстративна - бависко		- активне слуханє - составяне и применьованє знаньох о виреченю - обачованє язичних поняцох у тексту - писанє по диктату	- унапрямує -твори ситуацию -поставя проблем - дискутує - мотивує – координує - наводзи - сугерує - поруше на активносц - анализує - наводзи на повязованє и применьованє знаньох
Язична култура	Хаснованє шлїдующих методох: - диялогова - метода припатраня		- припатранє - поровнованє сликох - участвованє у бешеди - описує на основу того цо видзел, почувствовал, дожил - пише кратши состав	- унапрямує -твори ситуацию -поставя проблем - дискутує - мотивує – координує - наводзи - сугерує - поруше на активносц - анализує - наводзи на повязованє и применьованє знаньох

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунска настава омогућава ученицима савладавање већ обрађених наставних садржаја на аналитичан и поједностављен начин са акцентом на индивидуални проблем у процесу усвајања. Допунска настава ће се изводити оним интензитетом и ритмом, према конкретним проблемима при усвајању градива. Односиће се на следеће садржаје:

Комуникативне функције

1. Представљање себе и других;
2. Поздрављање;
3. Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева итд. (у вези са темама);
4. Изражавање допадања/недопадања;
5. Именовање активности (у вези са темама);
6. Исказивање просторних односа и величина (*Идем, Долазим из..., Лево, десно, горе, доле...*);
7. Давање и тражење информација о себи и другима;
8. Описивање лица и предмета;
9. Изрицање забране и реаговање на забрану;
10. Изражавање припадања и поседовања;
11. Тражење и давање обавештења о времену на часовнику;
12. Скретање пажње;
13. Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања;

Граматички садржаји са примерима

1. Употреба одређеног и неодређеног члана у реченичном контексту (основни принципи и најчешће комбинације) - и рецептивно и продуктивно:
I have a new book. The book is very interesting.
2. Слагање именица и заменица са глаголима у лицу и броју (основни принципи и најчешће комбинације) - и рецептивно и продуктивно:
I speak, you speak, he/she/it speaks, etc. Do you speak English? Does she speak English?
3. Облици личних заменица - и рецептивно и продуктивно (без граматичких објашњења уколико ученици на њима не инсистирају):
I, you, he/she/it, we, you, they, me, you, him/her/it, us, you, them
4. а) Рецептивно и продуктивно:
- The Simple Present Tense, the Present Continuous Tense
She goes to school every day. They are watching TV now.
б) Основни глаголски изрази - рецептивно и продуктивно:
I am hungry. He is cold. They are feeling thirst.
I like cooking.
в) Најчешћи модални глаголи - рецептивно и продуктивно (без граматичких објашњења уколико ученици не инсистирају): must, can, may
I must go. You mustn't touch it! Can I sit here? I had to go earlier.
г) Императив - рецептивно и продуктивно као комплетне фразе (без граматичких објашњења уколико ученици на њима не инсистирају)

Come in. Stop talking. Let's go.

Конкретнији план рада допунске наставе биће накнадно приложен, након утврђивања конкретних потреба ученика.

МАТЕМАТИКА

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА

- савладавање читања и писања природних бројева у декадном бројевном систему
- упознавање скупа природних бројева и њихово приказивање тачкама бројевне полуправе
- читање, састављање, израчунавање вредности израза са више операција
- решавање једноставнијих једначина и неједначина у скупу природних бројева
- упознавање разломака, њихово читање, писање и значење

МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

- упознавање јединица за површину
- претварање јединица из већих у мање

ПОВРШИНА

- упознавање и савладавање формула за израчунавање површине правоугаоника, квадрата, коцке и квадра

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Скуп природних бројева</p> <p>Писање и читање природних бројева у декадном систему.</p> <p>Бројевна полуправа. $\frac{a}{b}$ ($a < b$ и $b \leq 10$).</p> <p>Разломци облика</p> <p>Рачунске операције у скупу природних бројева и њихова основна својства (изражена формулом).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - демонстративна - интерактивна - илустративна - игра 	<p>Основни ниво</p> <p>Природни бројеви и операције са њима</p> <p>1МА.1.1.1. зна да прочита и запише дати број, уме да упореди бројеве по величини и прикаже број на датој полуправој</p> <p>1МА.1.1.2. рачуна вредност бројевног израза са највише две операције сабирања и одузимања у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.1.3. множи и дели без остатка (троцифрене бројеве једноцифреним) у оквиру прве хиљаде</p> <p>1МА.1.1.4. уме да на основу текста правилно постави израз са једном рачунском операцијом</p>	<ul style="list-style-type: none"> - сабирање и одузимање - множење и дељење - примењивање стечених знања - запажање - уочавање 	<ul style="list-style-type: none"> - усмерава - наводи - ствара ситуацију - сугерише - поставља проблем - подстиче - дискутује - анализира - мотивише - координира - наводи на повезивање и примену знања

<p>Зависност збира, разлике и производа од чланова.</p> <p>Изрази са више операција.</p> <p>Једначине и неједначине раније упознатих облика.</p> <p>Решавање текстуалних задатака.</p>		<p>1.МА.1.1.5. уме да решава једноставне једначине у оквиру прве хиљаде Разломци 1МА.1.3.1. уме да прочита и формално запише разломак $\frac{1}{n}$ ($n < 10$) и препозна његов графички приказ 1МА.1.3.2. уме да израчуна половину, четвртину и десетину неке целине</p>		<p>-подстиче на логично мишљење -развија кооперативност</p>
<p>Мерење и мере</p> <p>Мере за површину</p>	<p>- експериментална - демонстративна - игра - илустративна</p>	<p>Основни ниво Мерење и мере 1МА.1.4.1. уме да изрази одређену суму новца преко разкичитих апоена и рачуна са новцем у једноставним ситуацијама 1МА.1.4.2. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате запремине течности (l, dl, ml) 1МА. 1.4.3. зна коју јединицу мере да употреби за мерење задате масе (g, kg, t) 1МА. 1.4.4. уме да чита једноставније графиконе, табеле и дијаграме</p>	<p>- упоређивање - мерење - прављење модела - примена стечених знања - посматрање</p>	
<p>Површина</p> <p>Површина правоугаоника и квадрата.</p> <p>Површина коцке и квадра</p>	<p>- експериментална - демонстративна - игра - илустративна</p>	<p>Основни ниво Геометрија 1МА.1.2.1. уме да именује геометријске објекте у равни (квадрат, круг, троугао, правоугаоник, тачка, дуж, права, полуправа, и угао) и уочава међусобне односе два геометријска објекта у равни (паралелност, нормалност, припадност) 1МА.1.2.2. зна јединице за мерење дужине и њихове односе 1МА.1.2.3. користи поступак мерења дужине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица 1МА.1.2.4. користи поступак мерења површине објекта, приказаног на слици, при чему је дата мерна јединица</p>	<p>- упоређивање - мерење - рачунање - примена стечених знања</p>	

ДОДАТНА НАСТАВА

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Додатна настава има за циљ да додатно мотивише већ заинтересоване и ванредно језички оспособљене ученике за више сфере језичких умећа. Ова настава пружа увид у шире језичке хоризонте и припрема ученике за такмичења на школском а касније и на општинском, окружном или републичком нивоу. Учешће на оваквим догађајима а поготову добар пласман, додатно храбри ученике и развија њихово самопоуздање, самосталност и жељу за савладавањем већих знања из ове области. Планиран је додатни рад из следећих садржаја:

Комуникативне функције

1. Разумевање и давање једноставних упутстава и команди;
2. Постављање и одговарање на питања;
3. Молбе и изрази захвалности;
4. Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности;
5. Изражавање физичких сензација и потреба;
6. Именовање активности на напредном нивоу (у вези са темама);
7. Исказивање просторних односа и величина (*Идем, Долазим из..., Лево, десно, горе, доле...*);
8. Давање и тражење информација о себи и другима;
9. Тражење и давање обавештења;
10. Описивање лица и предмета на напредном нивоу;
11. Изрицање забране и реаговање на забрану на напредном нивоу;
12. Изражавање припадања и поседовања на напредном нивоу;
13. Скретање пажње на напредном нивоу;
14. Тражење мишљења и изражавање слагања/неслагања на напредном нивоу;
15. Исказивање извињења и оправдања.

Граматички садржаји са примерима

1. Употреба одређеног и неодређеног члана у реченичном контексту на напредном нивоу; have a new book.
The book is very interesting.
2. Слагање именица и заменица са глаголима у лицу и броју (основни принципи и најчешће комбинације) - и рецептивно и продуктивно на напредном нивоу:
I speak, you speak, he/she/it speaks, etc.
Do you speak English? Does she speak English?
3. Облици личних заменица - и рецептивно и продуктивно (са граматичким објашњењима):
I, you, he/she/it, we, you, they, me, you, him/her/it, us, you, them
4. а) Рецептивно и продуктивно на напредном нивоу:
- The Simple Present Tense, the Present Continuous Tense

She goes to school every day. They are watching TV now.

- Прошло време, само одређени број најфреквентнијих глагола и рецептивно и продуктивно, као комплетне фразе The Past Simple Tense, the Present Perfect Tense

She made a cake yesterday. She has never been in London.

- Будуће време помоћу Going to и the Future Tense:

I am going to see my grandparents.

They will come tomorrow.

б) глаголски изрази - рецептивно и продуктивно на напредном нивоу:

I am hungry. He is cold. They are feeling thirst.

I like cooking.

в) Најчешћи модални глаголи - рецептивно и продуктивно (са граматичким објашњењима):

must, can, may

I must go. You mustn't touch it! Can I sit here? I had to go earlier.

г) Императив - рецептивно и продуктивно као комплетне фразе (са граматичким објашњењима)

Come in. Stop talking. Let's go.

д) Безличне конструкције са инфинитивом

МАТЕМАТИКА

ЦИЉЕВИ И ЗАДАЦИ:

СКУП ПРИРОДНИХ БРОЈЕВА

- савладавање читања и писања природних бројева у декадном бројевном систему
- упознавање скупа природних бројева и њихово приказивање тачкама бројевне полуправе
- читање, састављање, израчунавање вредности израза са више операција
- решавање једноставнијих једначина и неједначина у скупу природних бројева
- упознавање разломака, њихово читање, писање и значење

МЕРЕЊЕ И МЕРЕ

- упознавање јединица за површину
- претварање јединица из већих у мање

ПОВРШИНА

- упознавање и савладавање формула за израчунавање површине правоугаоника, квадрата, коцке и квадра

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Стандарди-исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Скуп природних бројева	Коришћење следећих метода: - демонстративна - интерактивна - истраживачка - илустративна - игра - хеуристичка	Напредни ниво Природни бројеви и операције са њима 1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске задатке дате у текстуалној форми 1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом Разломци 1МА.3.3.1. уме да прочита, формално запише и графички прикаже разломак $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) 1МА.3.3.2. зна да израчуна део $\frac{a}{b}$ ($b \leq 10, a < b$) неке целине и користи то у задацима	- меморисање - примењивање стечених знања - запажање - уочавање - решавање проблема - анализа и синтеза	- усмерава - наводи - ствара проблемску ситуацију - сугерише - подстицање - дискутује - анализира - мотивише - координира
Мерење и мере	Коришћење следећих метода: - експериментална - демонстративна - игра - илустративна	Напредни ниво Мерење и мере 1МА.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине течности 1МА.3.4.3. претвара јединице за мерење масе	- упоређивање - мерење - прављење модела - примена стечених знања - посматрање	- наводи на повезивање и примену знања - подстиче на логично мишљење - развија кооперативност
Површина	Коришћење следећих метода: - експериментална - демонстративна - игра - илустративна	Напредни ниво: Геометрија 1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање 1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама	- упоређивање - мерење - рачунање - примена стечених знања	

ПЕТИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Падежи	10	слушају, издвајају именске речи из текста, мењају речи по падежима	- презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима	индивидуални, групни, фронтални	оспособљавање ученика да препознају облике именских речи и да их правилно користе
2. Глаголски облици	7	издвајају глаголске основе, мењају глаголе и проналазе их у тексту	- презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима	рад у пару, фронтални	бољи резултати на проверама, побољшање говорне културе
3. Правопис	8	пишу текст, исправљају неправилно написане реченице, питају	- презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима	рад у пару, фронтални, индивидуални	побољшање писмене културе
4. Књижевнотеоријски појмови	6	слушају, разговарају, питају, препознају	- презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима	текстуални, фронтални	усвајање основних термина науке о књижевности
5. Стилске фигуре	5	слушају, издвајају стилска средства из обрађених књижевних дела	- презентује наставни садржај и прилагођава методе ученичким способностима	текстуални, фронтални, индивидуални	развијање говорне и писмене културе

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програма	Число годзинох	Активносци школярох у воспитно-образовней работи	Активносци наставника	Способи и поступки у работи	Цилі и задатки змисту програми
1. Фонетика	7	препознаваю и класификую гласи	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	индивидуални, групни, фронтални	правилне вигваряне гласох и упутйоване до гласовних пременкох
2. Творене словох	5	творя слова зоз розличних коренных,	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи	рад у пару, фронтални	збогацоване школярского словника,

		класификују слова, препознавају	способносцом школярох		
3. Правопис	8	пишу текст, виправляю неправилно написани виречня, питаю	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	робота у пару, фронтални, індивідуални	злепшоване писменосци школярох
4. Кніжовно-теорійни поняца	6	слухаю приповедаю, питаю, препознаваю	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	текстуални, фронтални	усвойоване основних поняцох зоз літератури
5. Синтакса	10	препознаванe главних членох виреченя и додаткох, гледане у тексту, самостойне писане	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	текстуални, фронтални, індивідуални	оспособйоване школярох за самостойне творене простих, преширених и зложених виреченьох

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Be(affirmative, negative, interrogative, short answers)	1	-уочава -именује -повезује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивідуални	-Говори кратку реченицу о себи - Поставља кратка питања другу
He/She...His/Her Present Continuous Tense	1	-разликује -именује -открива релације и	презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање,	-фронтални -индивідуални	-Користи граматичку целину у говору -Правилно користи

		изражава их -упоређује	упоређивање		присвојне придеве
Some/Any	1	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају граматике језика	-фронтални индивидуални	-правилно користи одреднице које изражавају неодређену количину
This/These...That/Those	1	-уочава -именује -разликује -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	-Коришћење показних заменица у енглеском језику
Present Simple Tense	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика способност да брже усвајају знања	-фронтални -индивидуални	-Правилна употреба садашњег времена
Past Simple Tense	3	-именује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају глаголских времена	-фронтални -индивидуални	-Употреба прошлог времена у енглеском језику
Prepositions	1	-уочава -разликује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-Правилно коришћење предлога у енглеском језику -Спознаја о разликама коришћења предлога у српском и енглеском језику

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
La phonétique	2	-понављање гласова и речи	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика говорне активности, писмено изражаваење и упознаје ученике са француском културом и историјом	-фронтални -индивидуални	Увежбавање правилног изговора речи
L'article définie et indéfinie	2	-попуњавање текстова са употребом одређеног и неодређеног члана	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој свести ученика о различитости двеју култура	-фронтални -индивидуални	Увежбавање правила и коришћења одређеног и неодређеног члана
Les adjectifs possessifs	3	-усмено и писмено попуњавање текстова	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	Увежбавање правила и коришћења присвојних придева
Les adjectifs démonstratifs	3	-усмено и писмено попуњавање текстоваса показним заменицама	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика говорне активности, Писмено изражаваење и упознаје ученике са француском културом и	-фронтални -индивидуални	Увежбавање правила и коришћења показних придева

			историјом		
Le présent, le futur	3	-понављање правила -израда говорних и писмених вежби	-предентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој свести ученика о различитости двеју култура	-фронтални -индивидуални	Употреба футура и презента у ситуацијама из свакодневног живота
L'impératif	3	-понављање правила -израда говорних и писмених вежби	-предентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	Употреба императива у ситуацијама из свакодневног живота
Les exercicesorales	2	-самостално склапање простијих реченица на француском језику	-предентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика говорне активности, и писмено изражаваење и упознаје ученике са француском културом и историјом	-фронтални -индивидуални	Развијање културе усменог изражавања

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

ДОПУНСКА НАСТАВА:

Допунска настава се организује за ученике који – из објективних разлога – у редовној настави италијанског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

- Формирати групу у зависности од утврђених недостатака и именима ученика који заостају.
- Направити посебан одговарајући план са артикулационим проблемима.
- Утврдити садржаје неусвојених тема, недостатака у самим темама.
- Направити и индивидуални план реализације наставе.
- Поставити чврсте темеље у смислу читања и изговора.
- Посебно утемељити разликовање родова именица уз помоћ члана.
- Понављати несавладано градиво из области морфологије.

ИСТОРИЈА

Циљеви допунске наставе су: Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе даутврде своје знање са циљем, разумевања, препознавања отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања умења и вештина из наставног градива.

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Време и рачунање времена	2	Вежбају на примерима	Објашњава, сугерише, мотивише, подстиче	Објашњавање временских јединица у историји и вежбање на примерима	Боље разумевање појмова, усвајање основних знања, препознавање
Основе робовласничког друштва, роб, робовласник	2	Слушају објашњења, анализирају шему робовласничког друштва, анализирају чланове Хамурабијевог законика	Објашњава, сугерише, мотивише, подстиче, упућује на изворе знања	Кроз објашњавање основних појмова роб, робовласник, кроз шему робовласничког друштва и анализу појединих чланова Хамурабијевог законика приближити ученицима то време	Боље разумевање појмова, уочавање, усвајање основних знања, обучавање ученика за примену и употребу историјских карата
Занимљива историја	2	Квизови, асоцијације, анализа познатих изрека, легенди	Објашњава, сугерише, мотивише, подстиче, упућује на изворе знања, проверава	Анализа познатих изрека и легенди које су се одржале кроз време: (Како су гуске спасле Рим, Ханибал анте портас, О Амазонкама, Ахилова пета, Сизифов камен, Гордијев чвор, Дођох видех победих...)	Разумевање појмова, усвајање знања, сналажење на карти, повезивање и примена научног
Припремање за контролни	2	Вежбање, проналажење на карти, одговарање на питања...	Објашњава, усмерава, мотивише, разговара, упућује на изворе знања, проверава	Прорађивање пређеног градива по целинама	Разумевање појмова, усвајање знања, сналажење на карти, повезивање и примена научног

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Васиона и Земља	1	Слушају, питају, разговарају	Објашњава, одговара на постављена питања, демонстрира, мотивише, ослобађа треме, подстиче, охрабрује, похваљује	Дијалогска, демонстрациона, групни	Боље разумевање, препознавање,
Кретања Земље и последице њених кретања	2	Питају, слушају, демонстрирају	Објашњава, одговара на постављена питања, демонстрира, мотивише, ослобађа треме, подстиче, охрабрује, похваљује	Дијалогска, рад у паровима, демонстрациона	Боље, брже уочавање и разумевање и усвајање знања
Приказивање Земљине површине	3	Питају, демонстрирају, илуструју	Објашњава, одговара на постављена питања, демонстрира, мотивише, ослобађа треме, подстиче, охрабрује, похваљује	Дијалогска, илустративна	Обучавање картографској писмености и примени стечених знања
Планета Земља	3	Разговарају, питају, упоређују	Објашњава, одговара на постављена питања, демонстрира, мотивише, ослобађа треме, подстиче, охрабрује, похваљује	Дијалогска, групни, демонстрациона	Разумевање појмова, усвајање знања, повезивање и примена наученог

МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Скупови	1	-уочава -именује -повезује -уређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални индивидуални	-формирање појма скупа, подскупа, кардинал скупа, правилна употреба симбола -схватање смисла речи и, или, неки, сваки -извођење скуповних операција
Скупови тачака	1	-разликује -именује -открива релације и изражава их -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-схватање геометријских фигура као скуп тачака (дуж, права, полуправа, раван, кружница, круг) -уочавање њихових међусобних односа -препознавање и правилно цртање
Дељивост бројева	1	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају математике		-уочавање дељивост бројева са остатком и без остат. -тумачење једначине $a=b \cdot g + r$ -увођење појма делилац садржалац -прости и сложени бројеви

					-одузимање НЗС и НЗД -растављање сложених бројева на просте чиниоце
Угао (сабирање и одузимање углова, графички и аналитички)	1	-уочава -именује -разликује -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-формирање појма угла као геометријске фигуре -уочавање односа централног угла и одговарајућег лука и тетиве -преношење углова и упоређивање -мерење углова -операције са угловима у мерама
Врсте углова	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика способност да брже усвајају знања		-формирање појма угла као геометријске фигуре -уочавање односа централног угла и одговарајућег лука и тетиве -преношење углова и упоређивање -мерење углова -операције са угловима у мерама
Разломци (опште, децимални запис, процентни запис)	3	-именује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају математике		-стварање појма разломка као количника два броја -скраћивање, проширивање и упоређивање разломака -приказивање на бројној правој -основне операције са разломцима
Осна симетрија (симетрала дужи и угла, нормала)	1	-уочава -разликује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-стварање осне симетрије као релације -препознавање осносиметричних фигура и одређивање осе симетрије -цртање осносиметричних фигура -конструкција симетрале дужи, симетрале угла и нормале

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, откланњања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Особине живих бића и разноврсност живог света	1	Слушају, питају	-методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика -креира наставне листиће са питањима основног нивоа	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива
Биљке-грађа и животни процеси	5	Слушају, питају, упоређују			
Разноврсност биљака, значај и заштита	2	Слушају, питају			
Царство гљива	1	Слушају, питају			

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Језик - Граматика - Правопис	24	- примењује претходно стечена знања; овладава новим граматичким и правописним законитостима (падежни систем, променљиве и непроменљиве речи, писање великог слова и одричне речце <i>не</i>); - уочава на примерима; - упоређује; -уз помоћ наставника решава тестове са ранијих такмичења.	-Презентује наставне садржаје; - Мотивише на закључивање; - Припрема за такмичења;	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- припрема ученика за школско, општинско, међуопштинско и републичко такмичење из Српског језика.
Књижевност - Школска лектира - Домаћа лектира	8	- чита, анализира и интерпретира дела по избору ученика и наставника - уочава главне мотиве и песничке слике; - запажа основне карактеристике ликова.		- монолошки; - дијалошки; - текстовни; -индивидуални; -демонстративни	- увођење ученика у структуру и анализу дела; - тумачење главних мотива и песничких слика у лирској песми; - развијање осећања за

					аутентичне естетске вредности у књижевној уметности.
Култура изражавања - Говорно изражавање - Писмено изражавање	4	- усваја општа правила о писму као облику општења; - увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова.	- Мотивише на стваралачки однос према језику; - Подстиче креативност у усменом и писменом изражавању.	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- развијање смисла и способности за правилно, течно, економично и уверљиво усмено и писмено изражавање; - богаћење речника.

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програми	число годзинох	Активносци у образовно – воспитней работи	Основни форми програми	Цилі и задатки змиста програми
ЈАЗИК - Граматика - Правопис	14	- Применюю ше предходно здобути знаня - звладую ше нови наставни змисти за 6. класу - учене на прикладох - поровноване - ришоване тестох зоз прешлорожих змаганьох	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- пририхтоване школярох за школске, медзиокружне и републичне змагане зоз руского јазика
КЊИЖОВНОСЦ - лектира	2	- чита, анализуе и интерпретує дїла по виборе настанїка - препоянава главни мотиве и поетски слики - замерковюе основни характеристики особох	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални; - демонстративни	- усвойоване школярох о структури и анализи дїла - толковане главних мотивох и поетских сликох у лирскеј писни; - розвиване чувства за аутентични естетски вредносци у књижевней уметносци
КУЛТУРА ВИСЛОВЇОВАНЯ Бешедне висловїоване Писане висловїоване	2	- учи основни правила писаня як форми комуниковања - вежба технїки у виробку писменого саставу и анализуе стилски грїшки оцєнених работох.	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- розвиване змисла и спсобносцох за правилне економичне и прешвечлїиве усмене и писмене виражоване - збогацоване словнїка

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Questions with What/Where?Why...?	2	-уочава -именује -повезује -уређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-проширивање знања о упитним реченицама у енглеском језику
Singular and plural nouns	2	-открива релације и изражава их -упоређује -уочава	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-уочавање разлике код именица у једнини и множини
Have/Has got	3	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	-упознати ученике са фразом која се увелико користи у енглеском језику
Parts of the body	2	-уочава -именује -разликује -упоређује -открива релације и изражава их	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	-упознавање са терминологијом делова људског тела

Listening to and understanding the song	2	-уочава -именује -открива релације -упоређује -закључује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	- разумевање језика кроз песму
Simple present tense (Wh-questions)	3	-уочавање -разликује -упоређује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални	-примена стеченог знања кроз питања
Countable and uncountable nouns	3	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-развијање логичког мишљења и закључивања
The present continuous tense	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-употреба граматичке целине
Can for ability, possibility and permission	3	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени модалног глагола при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	-употреба модалног глагола
Must/ Mustn't	3	-разликује -упоређује -проверава	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-примена модалног глагола у реченици
The future with Going to...	2	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-исказивање будућег времена кроз фразу

Future with WILL/ WON'T	2	-упоређује -открива релације -изражава их	-предентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални	-правилна употреба будућег времена
Simple past tense of BE and regular verbs	3	-открива релације -закључује	-предентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-примена коришћења прошлог времена кроз правилне глаголе
Present perfect tense (negatives, questions, short answers)	3	-открива релације -закључује	-предентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-употреба сложеног садашњег времена које је почело у прошлости и наставља се у садашњости

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Циљеви додатне наставе су:

За додатни рад се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за француски језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остварив. рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Les exercicesorales	5	- самостално склапање простијих реченица на француском језику, ширење вокабулара, употреба дијалога из свакодневног живота	-предентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	Развијање културе усменог изражавања
L'emploi du temps (Le présent, le futur)	4	-пребацавање текста из презенте у футуру и обратно	-предентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика говорне активности, и писмено изражаваење и	-фронтални -индивидуални	Увежбавање правилне употребе времена

			уознаје ученике са француском културом и историјом		
Les exercices écrits	4	-писање краћих састава у вези са ситуацијама из свакодневног живота	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој свести ученика о различитости двеју култура	-фронтални -индивидуални	Усавршавање писане културе код ученика
L'emploi des adjectifs	5	-усмено и писмено попуњавање текстова	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	Самостално коришћење показних и присвојних придева у ситуацијама из свакодневног живота

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад опредељују се ученици изнадпросечних способности и посебних интересовања за наставу италијанског језика, односно за продубљивање и проширивање знања из свих или само програмско-тематских подручја редовне наставе. Заснован је на интересовању ученика за приширивање и продубљивању знања.

- Формирати групу заинтересованих и способних ученика који желе продубити своја знања.
- Утврдити интересовања ученика те групе, облт и теме по којима ће се радити једном недељно.
- Направити план за одређене конкурсе, такмичења.
- Радити и на упознавању културних и историјских садржаја везаних за Италију.
- Упознавати ученике са италијанском музиком слушајући одређени избор.

ИСТОРИЈА

Додатна настава из историје се организује за ученике петог, шестог, седмог и осмог разреда и остварује се са по 36 часова, односно са по 1 часом недељно, кроз следеће активности:

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садрж. програма
Увод; Рачунање времена	2	Израда задатака, самостално задавање примера, показивање другима који то не знају	Објашњава, мотивише ученике за учешће на такмичењима, подстиче на истраживачки рад, методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања	Увежбавање стечених знања везаних за рачунање времена задавањем тежих задатака (по хришћанском, муслиманском, грчком, византијском, римском кале.)	Усвајање знања у већем обиму, оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа

Сналажење на историјској карти (Египат, Грчка, Крит Рим, римске провинције на Балкану, Винча, Старчево, Лепенски Вир, Средоземно море, Дунав, освајање Александра Македонског)	2	Примењују и користе историјски атлас, проналазе, задате појмове на карти, сналазе се, читају ознаке...	у већем обиму	Задавање појмова и њихово налажење на различитим историјским картама, учење читања историјске карте	Проширивање постојећих и усвајање нових знања, развијање сарадничког односа, сналажење на карти
Уметност Старе Грчке и Рима, познате личности Старог века	2	Слушају, питају, истражују, упоређују, илуструју и користе историјски атлас, одговарају на питања наставника		Рад у пару, групни, индивидуални	Усвајање нових знања и утврђивање већ постојећих, употреба атласа и зидних историј. карата, повезив. и примена наученог
Занимљива историја	2	Израда асоцијација и квизова и њихово решавање, прављење презентација	Објашњава, мотивише ученике за учешће на такмичењима, подстиче на истраживачки рад, методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму	Индивидуални, групни, рад у пару	Повезивање и примена наученог, анализа текстова, уочавање повезан. градива

МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Скупови; решавање текстуалних задатака применом Веновог дијаграма	3	-уочава -именује -повезује -уређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-проширивање знања о појму скупа кардиналној вредности скупа, операцијама са скуповима кроз израду задатака веће тежине и задатака са ранијих такмичења
Геометријске фигуре као скупови тачака, логичке операције у унији, пресеку и разлици	2	-открива релације и изражава их -упоређује -уочава	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-уочавање њихових међусобних односа -препознавање и правилно цртање

Бинарни бројни систем	2	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-упознати ученике са појмом бинарног бројног система и кроз израду различитих задатака увежбати рад са бинарним системом
Рационални поступци при рачунању, одабрани задаци	2	-уочава -именује -разликује -упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-коришћењем олакшица, за што краће време доћи до решења
Дијаграми и њихова примена у решавању математичких проблема, метод дужи	2	-уочава -именује -открива релације -упоређује -закључује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		- прављење и читање дијаграма у решавању математичких проблема
Права и кружница, конструктивни задаци	2	-уочавање -разликује -упоређује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		-примена стеченог знања на решавање конструктивних задатака
Одабрани задаци са такмичења	5	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-развијање логичког мишљења и закључивања
Задаци логично-комбинаторне природе	2	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-развијање логичког мишљења и закључивања
Разломци, одабрани задаци	2	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике		-усавршити рад са разломцима, операције са разломцима и примену у практичним задацима кроз израду такмичарских

			при решавању проблема из свакодневног живота		зadataка
Осна симетрија	6	-разликује -упоређује -проверава	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-применити и допунити знање о осној симетрији кроз израду практичних задатака и задатака из свакодневног живота
Конструкција пресавијањем папира	1	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-пресавијањем папира конструисати различите фигуре

Одабрани конструктивни задаци-примена изометријских трансформација	2	-упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		-извођење различитих конструкција применом изометријских трансформација
Разломци и примена, одабрани задаци	4	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-примена разломака на решавање различитих задатака
Процентни рачун	2	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-решавање проблема применом процентног рачуна

БИОЛОГИЈА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Особине живих бића и разноврсност	1	Слушају, питају, упоређују,	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму	-индивидуални -групни -рад у пару	Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа

живог света		закључују	- мотивише ученике за учешће на такмичењима		
Билке - грађа и животни процеси	5	Слушају, питају,			
Разноврсност биљака, значај и заштита	2	упоређују, истражују, закључују,			
Царство гљива	1	праве презентације			

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО - ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	Упознавање ученика са правилима понашања у школи Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -родитељи
-октобар	Упознавање својих и потреба других Изражавање сопствених и разумевање туђих осећања Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе Грађење сарадничког односа у групи (разреду) Анализа успеха на крају I класификационог периода Сређивање педагошке документације	-разговор -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	Решавање проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник

-јануар	Обележавање Дана Светог Саве Проблеми у учењу и савлађивању знања – грађење модела за превазилажење	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење Помоћ ученицима при укључивању у такмичења Разрешавање сукоба	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици-чланови уч. парлам. -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељењски старешина
-март	Грађење и јачање личних вредности и ставова Праћење ученика на такмичењима Сређивање педагошке документације Развој сарадничке комуникације у разреду (активно слушање других)	-едукативна радионица -разговор -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник

-април	Анализа успеха на крају III класификационог периода Стресогене животне ситуације Учење и изградња одбрамбених механизма за превазилажење стреса Организовање родитељског састанка	-разговор -дискусија- -презентација -евиденција у Дневику рада	-ученици -одељењски старешина -стручни сарадник
-мај	Организовање и извођење екскурзије Ризична понашања (пушење, алкохолизам, наркоманија) Учење вредносних судова. Сређивање педагошке документације	-чишћење учионице -разговор -договор	- ученици -одељењски старешина -родитељи
-јун	Анализа успеха на крају школске године Анализа рада одељењског старешине Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-ученици -одељењски старешина

ШЕСТИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање год. плана рада	1	Слушање, сугестије, усвајање и записивање плана	- Наводи на размишљање -Прилагођава методе способностима ученика	Дијалог, монолог	-Развијање љубави према срп.језику и потребе за унапређивањем
Језик (граматика и правопис)	15	Слушање, вежбање, упоређивање, шрактична примена стеченог знања, уочавање, закључивање	- Наводи на размишљање -Прилагођава методе способностима ученика	Дијалог, монолог, рад у групама, тимски рад, истраживачки рад	-Поступно и темељито упознавање граматике српског језика -Упознавање и примена граматике и правописа
Књижевност (књижевни текстови и стилске особине текста)	7	Читање, разговор, анализа, упоређивање, размена знања и искуства, истараживање	- Наводи на размишљање -Прилагођава методе способностима ученика	Дијалог, монолог, групни, тимски рад, индивидуалан рад	- Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књ. - Уверљиво усмено и писмено изражавање
Припрема ученика за такмичења	10	Вежбање, слушање, сугестије, запажања, разговор	- Наводи на размишљање -Прилагођава методе способностима ученика	Текст, дијалог, анализа, вежбе	- Развијање такмичарског духа и жеље за стицањем нових знања из језика и граматике
Израда текстова	2	Рад на тексту	- Наводи на размишљање -Прилагођава методе способностима ученика	Припремање текста, извођење програма	- Квалитетна и разноврсна израда текстова
Анализа рада	1	Сугестије, усвајање, записивање	- Наводи на размишљање -Прилагођава методе способностима ученика	Дијалог, анализа, монолог	Унапређивање рада наставе

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програма	Число годинох	Активности школярох у воспитно-образовней работи	Активности наставника	Способи и поступки у работи	Цилі и задатки змисту програми
1. Файти словох	11	Препознаваю файти словох, находза их у тексту, пишу	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	индивидуални, групни, фронтални	оспособйоване школярох же би препознали файти словох, меняли их по припадкох и правилно хасновали
2. Стилски фигури	5	видвоюю усвоени стил. фигури зоз обробених текстох, пишу свою	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	робота у пару, фронтални	збогацоване школярского словника збогацоване бешедней и писаней култури висловйованя
3. Правопис	8	пишу текст, виправяю неправилно написани виречня, питаю	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	робота у пару, фронтални, индивидуални	злешповане писменосци школярох
4. Книжовно- теорийни поняца	6	слушаю приповедаю, питаю, препознаваю	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	текстуални, фронтални	усвойоване основних поняцох зоз литератури
5. Писане составох	6	препознаванe главних членох виреченя и додаткох, гледане у тексту, самостойне писане	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	текстуални, фронтални, индивидуални	оспособйоване школярох за самостойне творене простих, преширених и зложених виреченьох

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који, из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика

који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Like, enjoy, good at etc, + -ing Expressions of frequency	1	-уочава -именује -повезује -упоређује	-презентује; - усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивидуални	-Говори кратку реченицу о себи - Поставља кратка питања другу -Примењује употребу глаголске именице у реченици
-Countable and uncountable nouns -Some, any, no	1	-разликује -именује -открива релације и изражава их -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-правилно користи одреднице које изражавају неодређену количину
Present Continuous vs. Simple Present Tenses	2	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају граматике језика		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
Past Continuous Tense	1	-уочава -именује -разликује -упоређује	-презентује; - подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
-er/more....than -as...as	1	-уочава -именује -разликује	-презентује; - усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика способност да брже усвајају знања		-Правилна употреба придева у енглеском језику -компарација придева (употреба)
-The future with WILL -Present continuous used for the future	1	-именује -упоређује	-презентује; - усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају глаголских времена		-Употреба простог будућег и садашњег времена у циљу исказивања будуће радње
First conditional	2	-уочава -разликује -упоређује	-презентује; - усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-Правилно коришћење погодбених реченица у енглеском језику

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Допунска настава омогућава ученицима савладавање већ обрађених наставних садржаја на аналитичан и поједностављен начин са акцентом на индивидуални проблем у процесу усвајања. Допунска настава ће се изводити оним интензитетом и ритмом, према конкретним проблемима при усвајању градива. Односиће се на следеће садржаје:

Комуникативни:

- Представљање себе и других
- Поздрављање
- Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)
- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди
- Постављање и одговарање на питања
- Молбе и изрази захвалности
- Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности
- Изражавање допадања / недопадања
- Изражавање физичких сензација и потреба
- Именовање активности (у вези са темама)
- Исказивање просторних односа и величина (*Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...*)
- Давање и тражење информација о себи и другима
- Тражење и давање обавештења
- Описивање лица и предмета
- Изрицање забране и реаговање на забрану
- Изражавање припадања и поседовања
- Тражење и давање обавештења о времену на часовнику
- Скретање пажње
- Тражење мишљења и изражавање слагања / неслагања
- Исказивање извињења и оправдања
- Негодовање и исказивање протеста
- Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру набројаних комуникативних функција

Граматички садржаји:

- Презентативе *c'est/ce sont/ce n'est pas/ce ne sont pas; voici/voilà ; il y a/il n'y a pas (de/d')*
- личне заменице у функцији субјекта (и испред глагола који почињу самогласником)
- наглашене личне заменице
- личне заменице у функцији директног и индиректног објекта
- Актуализаторе именице (члан - одређени/неодређени/нулти, демонстративе, посесиве, квантификаторе)

- Модалитете реченице: афирмацију, негацију, интерогацију (која садржи афирмацију и негацију, као и потврдни одговор si):ne/n' .ras/personne/jamais/rien, губљење ne/n' у фамилијарном говору)
- Тотално индиректно питање и индиректни говор (изјавне реченице), са глаголом главне реченице у презенту индикатива (*demander si, dire que, ajouter que, écrire que*)
- Средства за исказивање просторних односа: *ici/là/là-bas; en haut/en bas ; à gauche/à droite/en face/tout droit*
- компаратив супериорности/инфериорности/једнакости и суперлатив
- компаративно *comme*
- временске индикаторе *hier, demain, en ce moment/à ce moment-là ; aujourd'hui/ce jour-là,*
- везнике *quand, lorsque* и везички израз *pendant que*
- Глаголске начине и времена:
  - презент, сложени перфект имперфект, футур први индикатива, као и перифрастичне конструкције : блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост.
  - презент субјунктива глагола прве групе (после *il faut que*)
  - презент кондиционала (у изражавању сугестије/савета)
- императив *sois, soyez*
- Личне глаголске облике и безличне глаголске облике са инфинитивном допуном, директном и препозиционалном
- Употребу глаголских израза *avoir la permission de, avoir le temps de*
- Средства за исказивање логичких односа: узрок, последица, опозиција.

Конкретнији план рада допунске наставе биће накнадно приложен, након утврђивања конкретних потреба ученика.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК:

- Формирати групу у зависности од утврђених недостатака и именима ученика који заостају.
- Направити посебан одговарајући план са артикулационим проблемима.
- Утврдити садржаје неусвојених тема, недостатака у самим темама.
- Направити и индивидуални план реализације наставе.
- Поновити читање и изговор.
- Понављати градиво из морфологије.
- Вежбати превод кратких рефеница у оба смера.

ИСТОРИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Основе феудалног друштва	2	Слушају, питају, одговарају на питања, читају лекцију из књиге заједно са наставником	-објашњава -наводи -показује -усмерава -подстиче	Објашњавање основних појмова везаних за феудализам (феуд, феудалац, вазал, сениор...), читање одломака из књиге и анализирање, учимо учење	Разумевање основног појма средњи век, набрајање историјских извора, препознавање истих уз помоћ наставника
Сналажење на историјској карти: Византија, Франачка, српске земље у раном средњем веку, држава Немањића, Бугарска, Угарска, ширење Турске на Балкану	2	Проналаза задате појмове на карти, сналазе се на карти: читање, ознаке...	-објашњава -наводи -усмерава -показује -подстиче	Задавање појмова и њихово налажење на различитим историјским картама, учење читања историјске карте	Разумевање основних појмова и одлика тог историјског периода, препознавање истих, коришћење историјских карата
Сналажење у историјским изворима и њихова анализа, песме косовског циклуса, текстови о светом Сави	1	Читање историјских извора, проналажење одговора, анализа, препознавање једноставних информ. које нам нуди извор	-објашњава -сугерише -поставља питања -поставља проблем -подстиче -упућује на изворе	На примерима историјских извора тражити податке, извучити закључке, повезивати их са ученим градивом	Брже и боље уочавање и разумевање усвојених знања, коришћење историјских карата
Занимљива историја: Змајев витешки ред и Милош Обилић, Марко Краљевић	1	Квизови, асоцијације, гледање ЦД-ова	-објашњава -поставља питања -подстиче -усмерава	Повећање заинтересованости за активности из историје	Разумевање појмова, усвајање и примена стечених знања
Припремање за контролни	2	Вежбање, проналажење на карти, одговарање на питања	-објашњава -наводи -показује -усмерава -подстиче	Прорађивање пређеног градива по целинама	Усвајање знања, уочавање узрочно-последичних веза, примена стечених знања, коришћење карата

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви допунске наставе:

Допунска настава се организује за ученике који спорије разумевају, усвајају и стичу знања, за ученике који су били одсутни са часова, и за оне који желе да још боље упознају наставну тему, са циљем да ученици према својим способностима и брзини напредовања усвоје што квалитетније резултате и знања.

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Планета Земља	1	Питају, размењују мишљења, демонстрирају	Одговара на постављена питања, објашњава, демонстрира на карти, обучава примену карте и читање карте, мотивише, подстиче, отклања трему, похваљује	Дијалoшка, демонстрациона	Утврђивање знања, боље разумевање појмова и чињеница
Становништво и насеља на Земљи	1	Разговарају, цртају, анализирају		Дијалoшка, демонстрациона	Боље упознавање са одликама становништва на Земљи и условима развоја
Географска средина и људске делатности	1	Питају, читају, разговарају		Дијалoшка, текстуална	Препознавање, разумевање и усвајање појмова
Картографија	1	Питају, демонстрирају, илуструју		Дијалoшка, илустрациона, демонстративна	Обучавање и примена картографске писмености
Регионална географија Европе	5	Питају, читају, упоређују, демонстрирају		Дијалoшка, демонстрациона, текстуална	Боље и брже упознавање, схватање, упоређивање и усвајање знања и примена тих знања

ФИЗИКА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Кретање	3	Ученик: треба да посматра кретање тела, уз помоћ наставника изведе закључак, уради просте задатке и дискутује решења.	Појашњавање ученицима величине које представљају кретање и упознаје их са физичким величинама и мерним јединицама, наводи их да препознају врсту кретања и физичке величине.	- индивидуални рад - фронтални рад - дијалoшка метода - илустративно-демонстративна метода	Ученик треба да: стекне представу; препозна величине које карактеришу кретање; зна шта је брзина и која је њена мерна јединица.
Сила	1	Ученик: треба да посматра различита деловања између тела и уз помоћ наставника дође до закључка.	Објашњавање појам силе као физичке величине. Упознаје их са мерном јединицом и уређајем за мерење силе.		Ученик треба да на основу узајамног деловања тела схвати силу као меру узајамног деловања, која се мери динамометром и зна њену мерну јединицу.

Мерење	2	Ученик: посматра разна мерила и инструменте; уз помоћ наставника мери неке физичке величине; записује и изводи закључак.	Објашњава мерење физичких величина, дужине, запремине, времена. Упознаје их са мерним јединицама физичких величина.		Ученик треба да: научи мерење физичких величина: дужине, времена и запремине; зна уређаје за њихово мерење и њихове мерне јединице.
Маса и густина	3	Ученик: посматра уз помоћ наставника, уочава, врши мерење, записује, закључује и решава једноставне задатке.	Упознаје ученике са масом (ознаком) и јединицом. Објашњава мерење масе и помаже при решавању једноставних задатака.		Ученик треба да: добије преставу о маси; зна уређај за мерење масе и њене мерне јединице; уме да израчуна густину и зна мерну јединицу густине.
Притисак	2	Ученик: посматра, уз помоћ наставника наводи примере за притисак, решава једноставне задатке.	Објашњава како се рачуна притисак и помаже да усвоји Паскалов закон и да научи шта је атмосферски а шта хидростатички притисак.		Ученик треба да: зна да израчуна притисак и да зна његову мерну јединицу; зна Паскалов закон; зна шта је атмосферски и хидростатички притисак.

МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Цели бројеви	1	-пребројава -групише -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивидуални	-основне рачунске операције са целим бројевима и њихова својства -сабирање и одузимање, једначине и неједначине
Троугао	1	-посматра -уочава -именује -разликује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-елементи, врсте троуглова, конструкција
Цели бројеви	1	-пребројава -групише -упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају математике		-множење, дељење, једначине и неједначине

Троугао	2	-посматра -уочава -именује -разликује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности		-подударност и значајне тачке
Рационални бројеви	1	-разликује -именује -упоређује -пребројава -рачуна	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-сабирање, одузимање, једначине и неједначине
Четвороугао	1	-посматра -уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -помаже ученицима у савладавању градива		-врсте и конструкције
Рационални бројеви	1	-разликује -именује -упоређује -пребројава -рачуна	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-множење, дељење, једначине и неједначине
Површина троуглова и четвороуглова	1	-уочава -рачуна -упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају математике		-појам јединичне површи -уочавање да подударне фигуре имају једнаке површине -уочавање зависности површине од одређених елемената -правилно тумачење формуле -израчунавање површине

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, откланњања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Праживотиње	1	Слушају, питају	-подстиче на усвајање знања	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива
Царство животиња	6	Слушају, питају, упоређују	-мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика		Боље разумевање и уочавање
Угроженост и заштита животиња	1	Слушају, питају	-креира наставне листиће са питањима основног нивоа		Боље разумевање градива и уочавање разлика
Увод у органску еволуцију	1	Слушају, питају			Боље разумевање градива

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Језик - Граматика - Правопис	24	- примењује претходно - овладава новим граматичким и правописним законитостима (подела гласова и гласовне промене, придевске заменице, глаголски облици); - уочава на примерима; - упоређује; -уз помоћ наставника решава тестове са ранијих такмичења.	- Презентује наставни садржај; - Подстиче на размишљање и закључивање -Користи се тестовима са ранијих такмичења	- монолошки; - дијалогски; - текстовни; - индивидуални	- припрема ученика за школско, општинско, међуопштинско и републичко такмичење из Српског језика.
Књижевност - Школска лектира - Домаћа лектира	8	- чита, анализира и интерпретира дела по избору ученика и наставника; - уметнички анализира филм по избору; - самостално уочава интернационалне мотиве у делима народне књижевности.		- монолошки; - дијалогски; - текстовни; - индивидуални; демонстративни	- оспособљавање за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста.

Культура виражавања - Говорно виражавање - Писмено виражавање	4	- описује екстеријер и ентеријер; - увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова.	- Презентује наставни садржај; - Подстиче на развишање и закључивање -Користи се тестовима са ранијих такмичења	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- стваралачко препричавање текста са променом гледишта - обједињавање приповедања и описивања.
--	---	--	---	--	---

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програми	число годинох	Активности у образовно – воспитней работи	Основни форми програми	Цилі и задатки змиста програми
ЈАЗИК - Граматика - Правопис	14	-Применују ше предходно здобути зная - звладују ше нови наставни змисти за б. класу - учене на прикладох - поровноване - ришоване тестох зоз прешлорожих змаганьох	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- пририховане школярох за школске, медзиокружне и републичне змагане зоз руского јазика
КЊИЖОВНОСЦ - лектира	2	- чита, анализуе и интерпретує дїла по виборе настанїка - препоянава главни мотиве и поетски слики - замерковуе основни характеристики особох.	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални; - демонстративни	-усвойоване школярох о структури и анализи дїла -толковане главних мотивох и поетских сликох у лирскеј писни; -розвиване чувства за аутентични естетски вредносци у књижовней уметносци.
КУЛТУРА ВИСЛОВИОВАЊА Беспедне висловйоване Писане висловйоване	2	- учи основни правила писаня як форми комуниковања - вежба техники у виробку писменого саставу и анализуе стилски гришки оценених роботох.	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- розвиване змиста и способносцох за правилне економичне и прешвечливе усмене и писмене виражоване - збогацоване словника

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остварив. рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
-Interested in... -Like, dislike, good at, mind, look forward to + gerund	2	-уочава -именује -повезује -уређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-проширивање знања о употреби глаголских именица у енглеском језику
The Past Simple Tense : regular and irregular nouns	2	-открива релације и изражава их -упоређује -уочава	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-уочавање разлике код глагола у енглеском језику
Translation of an unknown text with familiar vocabulary from English to Serbian	3	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	-употреба познатих речи унутар непознатог текста
-Intonation in questions -Word stressing	2	-уочава -именује -разликује -упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	-акцентовање речи у енглеском језику
-Listening to and understanding the song	2	-уочава -именује -открива релације -упоређује -закључује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-разумевање језика кроз песму
Wh-questions: Simple Present, Simple	3	-уочавање -разликује	-презентује -усмерава ученика	-фронтални	-примена стеченог знања кроз питања

Past, Present Continuous, Past Continuous, Future Tense		-упоређује -проверава	-утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу	-индивидуални	
Quiz in English (Geography, History, Music and Art)	3	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-развијање логичког мишљења и закључивања
Must (have to/ don't have to)	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-употреба граматичке целине
Could / Couldn't (Simple Past or Conditional)	3	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени модалног глагола при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	-употреба модалног глагола
Should/ Shouldn't	3	-разликује -упоређује -проверава	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-примена модалног глагола у реченици
Give + direct and indirect object	2	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-употреба правог и неправог објекта у енглеском језику
A lot of (much/many) A few/a little	2	-упоређује -открива релације -изражава их	-презентује; -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални	-правилна употреба неодређених заменица
Act out a story	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	-примена коришћења глуме у сврху флуидног говора енглеског језика
Making a poster	3	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-употреба компјутера и знање компјутерског енглеског језика у сврху прављења рекламног материјала

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Додатна настава има за циљ да додатно мотивише већ заинтересоване и ванредно језички оспособљене ученике за више сфере језичких умећа. Ова настава пружа увид у шире језичке хоризонте и припрема ученике за такмичења на школском а касније и на општинском, окружном или републичком нивоу. Учешће на оваквим догађајима а поготову добар пласман, додатно храбри ученике и развија њихово самопоуздање, самосталност и жељу за савладавањем већих знања из ове области. Планиран је додатни рад из следећих садржаја:

Комуникативни:

- Представљање себе и других
- Поздрављање
- Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама)
- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди
- Постављање и одговарање на питања
- Молбе и изрази захвалности
- Примање и давање позива за учешће у игри / групној активности
- Изражавање допадања / недопадања
- Изражавање физичких сензација и потреба
- Именоване активности (у вези са темама)
- Исказивање просторних односа и величина (*Идем, долазим из..., Лево, десно, горе, доле...*)
- Давање и тражење информација о себи и другима
- Тражење и давање обавештења
- Описивање лица и предмета
- Изрицање забране и реаговање на забрану
- Изражавање припадања и поседовања
- Тражење и давање обавештења о времену на часовнику
- Скретање пажње
- Тражење мишљења и изражавање слагања / неслагања
- Исказивање извињења и оправдања
- Негодовање и исказивање протеста
- Преношење трећој особи основног значења исказаног у оквиру набројаних комуникативних функција

Граматички садржаји:

- Презентативе *c'est/ce sont/ce n'est pas/ce ne sont pas; voici/voilà ; il y a/il n'y a pas (de/d')*
- личне заменице у функцији субјекта (и испред глагола који почињу самогласником)
- наглашене личне заменице
- личне заменице у функцији директног и индиректног објекта
- Актуализаторе именице (члан - одређени/неодређени/нулти, демонстративе, посесиве, квантификаторе)

- Модалитете реченице: афирмацију, негацију, интерогацију (која садржи афирмацију и негацију, као и потврдни одговор si):ne/n' .pas/personne/jamais/rien, губљење ne/n' у фамилијарном говору)
- Тотално индиректно питање и индиректни говор (изјавне реченице), са глаголом главне реченице у презенту индикатива (*demander si, dire que, ajouter que, écrire que*)
- Средства за исказивање просторних односа: *ici/là/là-bas; en haut/en bas ; à gauche/à droite/en face/tout droit*
- компаратив супериорности/инфериорности/једнакости и суперлатив
- компаративно *comme*
- временске индикаторе *hier, demain, en ce moment/à ce moment-là ; aujourd'hui/ce jour-là,*
- везнике *quand, lorsque* и везички израз *pendant que*
- Глаголске начине и времена :
  - презент, сложени перфект имперфект, футур први индикатива, као и перифрастичне конструкције : блиски футур, прогресивни презент, блиска прошлост.
- презент субјунктива глагола прве групе (после *il faut que*)
- презент кондиционала (у изражавању сугестије/савета)
- императив *sois, soyez*
- Личне глаголске облике и безличне глаголске облике са инфинитивном допуном, директном и препозиционалном
- Употребу глаголских израза *avoir la permission de, avoir le temps de*
- Средства за исказивање логичких односа : узрок, последица, опозиција.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

- Продужити с истом групом заинтересованих и способних ученика који желе продубити своја знања.
- Убацити у програм нова интересовања.
- Преводити и сложеније текстове, односно изрицати садржајније реченице.
- Почети пратити и заинтересовати ученике за праћење неких часописа за младе.

ИСТОРИЈА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Европа и		Учествују у разговору, активно слушају,	-објашњава -усмерава	Обнављањер градива 5. разреда, разумевање	Развијање сарадничког односа, проширивање

Средоземње у раном средњем веку	2	читају и анализирају текстове из историјске читанке, користе атлас, израђују шеме феудалних држава, феудалног поседа, структуре друштва	-поставља проблем -анализира -мотивише	појма средњег века, феудализма, помоћу уџбеника и историјских текстова	постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти
Срби и њихово окружење у раном средњем веку	2	Учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке, користе атлас, врше истраживање о познатим личностима, рад на карти	-објашњава -наводи -усмерава -анализира -упућује на изворе	Појава Срба на историјској сцени, њихова сеоба, обчаји, начин живота, насељавање, помоћу уџбеника и историјских текстова	Усвајање нових знања, утврђивање постојећих, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад
Европа у позном средњем веку	2	Активно слушају, питају, илуструју, истражују, читају текстове, повезују са градивом	-објашњава -мотивише -усмерава дискусију -усмерава истраживање -подстиче	Разумевање процеса карактеристичних за Европу позног средњег века, крсташки ратови, помоћу уџбеника и историјских текстова	Анализа текстова, уочавање повезаности градива, оспособљавање за самосталан рад
Срби и њихово окружење у позном средњем веку	2	Учествују у разговору, активно слушају, читају и анализирају текстове из историјске читанке, користе атлас, врше истраживање о познатим личностима, илустрације, израда родослова, задужбине Немањића	-објашњава -подстиче -мотивише -усмерава дискусију -наводи	Значај династије Немањића за Србију и окружење, рад са уџбеником и историјским текстовима	Анализа текстова, уочавање повезаности градива, оспособљавање за самосталан рад
Српске земље и њихово окружење у доба османлијских освајања	2	Разговарају, истражују, упоређују, самостално раде у радној свеци, рад на уџбенику, карти, родословима...	-објашњава -подстиче -мотивише -усмерава истраживање -анализира	Моравска Србија и српска деспотовина, допринос српског народа у борби против Турака, помоћу уџбеника и историјских текстова	Уочавање узрочно последичних веза, развијање способности за самосталан рад

ФИЗИКА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Кретање	5	Ученик: самостално и спонтано посматра кретање, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке	Учи их да повезују и примењују стечена знања о кретању, и величинама које карактеришу кретање, ради решавања сложенијих проблема и задатака.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалoшка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о кретању и величинама које карактеришу кретање да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских).
Сила	3	Ученик: самостално и спонтано посматра различита деловања између тела, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке и врши калибрисање еластичне опруге	Учи их, подстиче, усмерава, сугерише и упућује да повезују и примењују стечена знања о узајамном деловању тела, и величинама које карактеришу силу, ради решавања сложенијих проблема у вези истезања опруге тј. проблема везаних за калибрисање опруге.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалoшка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о узајамном деловању између тела и сили као мери узајамног деловања да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака и решио проблеме у вези са истезањем еластичне опруге, односно са калибрисањем опруге.
Мерење	4	Ученик: самостално и спонтано посматра различита мерила и инструменте, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке, врши разна мерења, записује резултате, врши анализу и дискутује	Учи их да повезују и примењују стечена знања о мерењу различитих физичких величина, ради решавања сложенијих проблема. Упућује их да користе литературу, интернет, да изводе разна мерења, анализирају, записују и дискутују.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалoшка метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о мерењу различитих физичких величина различитим мерним инструментима, записује резултате мерења, изводи закључке и долази до решења сложених задатака.

Маса и густина	2	Ученик: самостално и спонтано врши мерење масе и тежине, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке, записује резултате, врши анализу и дискутује	Учи их да повезују и примењују стечена знања о маси физичких тела, и величинама које карактеришу масу, ради решавања сложенијих проблема. Инсистира на решавању такмичарских задатака. Објашњава инертност тела, сугерише на коришћење интернета и литературе.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о маси физичких тела, инертности и густини, изводи огледе, записује резултате мерења, дискутује, изводи закључке и долази до решења сложених задатака.
Притисак	4	Ученик: самостално и спонтано врши посматрање различитих примера притиска тела, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке, записује резултате, врши анализу и дискутује	Учи их да повезују и примењују стечена знања о притиску, и величинама које карактеришу притисак, ради решавања сложенијих проблема. Показује огледе. Даје додатна објашњења, упућује на коришћење интернета и додатне литературе.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о различитим примерима притиска тела (притисак чврстих тела, хидростатички притисак и атмосферски), изводи огледе, записује резултате мерења, дискутује, изводи закључке и долази до решења сложених задатака.

МАТЕМАТИКА

Садржаји програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Ред вршења рачунских операција са рационалним бројевима	3	-рачуна -примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	фронтални индивидуални	-састављање и решавање сложених бројевних израза у скупу рационалних бројева
Бројевни изрази у скупу Z са и без заграда	5	-сређује по редоследу -рачуна -примењује	-презентује -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	фронтални и индивидуални	-састављање и решавање сложених бројевних израза у скупу целих бројева

Конструкција троугла-сложени задаци	3	-закључује -примењује	-презентује; -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-правилно цртање и читање графика различитог облика
Конструкција троугла-сложени задаци	3	-закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно мишљење		-конструкција троугла помоћу збира и разлике страница, тежишне дужи, висине
Конструкција четвороугла	4	-закључује -примењује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-конструкција помоћу дијагонала и висине
Конструкција само са шестаром	1	-закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-коришћење шестара као радног прибора у конструкцији
Конструкција само са лењиром	1	-закључује -примењује	-презентује -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-помоћу два лењира вршити конструкцију задате фигуре
Конструкција недостижне тачке	1	-закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-помоћу нормалности и паралелности доћи до недостижне тачке
Разлагање и састављање фигура	2	-закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-од истих елемената допуном или разлагањем склопити различите фигуре
Задаци логично-комбинаторне природе	3	-рачуна -закључује -примењује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-решавање тежих мисаоних задатака помоћу логичког закључивања

Нестандардни задаци	1	-рачуна -закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-решавање нестандартних задатака помоћу дрваца, пресипања и сл. метода
Задаци који се свде на Дирихлеов принцип	2	-рачуна -закључује -примењује	-презентује -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-Дирлихлеовом методом најбрже доћи до решења
Површина равних фигура	3	-рачуна -закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-решавање практичних задатака
Такмичарски задаци	4	-рачуна -закључује -примењује	-презентује -усмерава ученика -мотивише ученика		-одабрани задаци са разних такмичења

БИОЛОГИЈА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Празивотиње	1	Слушају, питају, упоређују, закључују	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму - мотивише ученике за учешће на такмичењима	-индивидуални -групни -рад у пару	Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа
Царство животиња	6	Слушају, питају, упоређују, истражују, закључују, праве презентације	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму - мотивише ученике за учешће на такмичењима		Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа
Угроженост и заштита животиња	1	Слушају, питају, упоређују, истражују, закључују, праве презентације	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму - мотивише ученике за учешће на такмичењима		Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа
Увод у органску еволуцију	1	Слушају, питају, упоређују, истражују, закључују, праве презентације	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму - мотивише ученике за учешће на такмичењима		Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	Упознавање ученика са правилима понашања у школи Усклађивање ставова породице и школе везаних за васпитање ученика Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици

-октобар	Упознавање својих и потреба других Изражавање сопствених и разумевање туђих осећања Организовање индивидуалних разговора Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	Развијање толеранције на различите ставове, особине и потребе Грађење сарадничког односа у групи (разреду) Анализа успеха на крају I класификационог периода Сређивање педагошке документације	-разговор -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици
-децембар	Решавање проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Подршка и значај социјалне групе у превазилажењу личних проблема Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-јануар	Обележавање Дана Светог Саве	-разговор	-одељењски старешина; -ученици
-фебруар	Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење Помоћ ученицима при укључивању у такмичења Разрешавање сукоба	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици - чланови ученичког парламента -стручни сарадник -одељенски старшина
-март	Грађење и јачање личних вредности и ставова Праћење ученика на такмичењима Сређивање педагошке документације Развој сарадничке комуникације у разреду (активно слушање других)	-едукативна радионица -разговор -евиденција у Дневику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник
-април	Анализа успеха на крају III класификационог периода Стресогене животне ситуације Учење и изградња одбрамбених механизма за превазилажење стреса Организовање родитељског састанка	-разговор -дискусија- -презентација	-ученици -одељенски старешина -стручни сарадник
-мај	Организовање и извођење екскурзије Ризична понашања (пушење, алкохолизам, наркоманија) Учење вредносних судова. Сређивање педагошке документације	-чишћење учиноице -разговор	- ученици -одељенски старешина
-јун	Анализа успеха на крају школске године Анализа рада одељенског старешине Сређивање педагошке документације	-разговор	-ученици -одељенски старешина

СЕДМИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Независни односи	5	Писање, закључивање, примена	- Мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика	Демонстративна, дијалoшка, текст метода	-уочавање одлика независних реченица
Синтаксе	17	Писање, закључивање, примена	- Мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика	Демонстративна, дијалoшка, текст метода	- овладавање и практична примена знања из области (реченични чланови и њихове врсте)
Глаголски облици	7	Запажање одлика, повезивање стечених знања	- Мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика	Демонстративна, дијалoшка, текст метода	-уочавање одлика, сличности и разлика
Морфологија	7	Уочавање морфолошких особености	- Мотивише за рад и прилагођава методе способностима ученика	Демонстративна, дијалoшка, текст метода	-овладавање и практична примена знања из области

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програма	Число годзинох	Активносци школярох у воспитно-обрајовней работи	Активносци наставника	Способи и поступки у работи	Цилі и задатки змисту програми
1. Независни виреченя	10	Писане , закључоване, применёване	Презентуе наставни змисти, прилагодуе методи способносом школярох	Демонстративна, дијалог текст метода	Препознаване файтох неза. виреченьох и их писане

2. Зависни верченя	10	Писане , заключоване, применьоване	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	Демонстративна, диялог текст метода	Препознаване файтох зависних виреченьох и их писане
3.Правопис	8	пишу текст, виправляю неправилно написани виречня,питаю	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	Демонстративна, диялог текст метода	злешповане писменосци школярох
4.Морфология	8	слухаю приповедаю, питаю, препознаваю	Презентуе наставни змисти, прилагодзуе методи способносцом школярох	Демонстративна, диялог текст метода	оспособйоване школярох за препознаване формох припадкох и их хасноване у виреченю

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Допунски рад се организује за ученике који , из објективних разлога, у редовној настави енглеског језика не постижу задовољавајуће резултате у неком од програмско-тематских подручја.

Зависно од утврђених недостатака у знањима и умењима ученика, као и узрока заостајања, наставник формира одговарајуће групе с којима организује допунски рад (на пример: група ученика с недовољним знањем одређених садржаја и граматике или правописа; група ученика који нису савладали неки од предвиђених елемената књижевне анализе или облика усменог и писменог изражавања; група ученика са артикулационим проблемима, итд.)

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Present Continuous vs. Simple Present Tenses	2	-уочава -именује -повезује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивидуални	-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању - Поставља кратка питања другу -Примењује употребу глаголске именице у реченици
Simple Past Tense	1	-разликује -именује -открива релације и изражава их -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању

Enough, a few, a little, a bit	1	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају граматике језика		-Користи неодређене заменице у енглеском језику
The Future with Going to...	1	-уочава -именује -разликује -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
The First Conditional	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика способност да брже усвајају знања		-Правилно коришћење погодбених реченица у енглеском језику
Present Perfect Tense	1	-именује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају глаголских времена		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
Passive Voice	2	-уочава -разликује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-Правилно коришћење пасивних реченица у енглеском језику

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Допунска настава омогућава ученицима савладавање већ обрађених наставних садржаја на аналитичан и поједностављен начин са акцентом на индивидуални проблем у процесу усвајања. Допунска настава ће се изводити оним интензитетом и ритмом, према конкретним проблемима при усвајању градива. Односиће се на следеће садржаје:

Комуникативни:

- Представљање себе и других;
- Поздрављање;
- Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама);

- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди;
- Постављање и одговарање на питања;
- Молбе и изрази захвалности;
- Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности;
- Изражавање допадања/недопадања;
- Изражавање физичких сензација и потреба;
- Именовање активности (у вези са темама);
- Исказивање просторних односа и величина
- Давање и тражење информација о себи и другима;
- Тражење и давање обавештења;
- Описивање лица и предмета;
- Изрицање забране и реаговање на забрану;
- Изражавање припадања и поседовања;
- Тражење и давање обавештења о времену на часовнику;
- Скретање пажње;
- Тражење мишљења и изражавање слагања/ неслагања;
- Исказивање извињења и оправдања

Граматички садржаји:

- средства за наглашавање реченичних делова: c'est que ...c'est qui
- наглашене личне заменице
- вредности одређеног члана и његово изостављање
- показне заменице
- присвојне заменице
- квантификаторе: un peu de, beaucoup de, trop de, assez de
- упитне облике: инверзију, облик n'est-ce pas
- парцијално директно и индиректно питање
- прилошке одредбе за место и прилошке заменице EN i Y
- место и значење придева: petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil, beau, joli, long, bon, mauvais
- прилошке одредбе за време, за изражавање симултаности и будућности у прошлости
- утврђивање индикатива (презент, сложени перфекат, имперфекат, футур први, перифрастичне конструкције
- изрази који уводе субјунктив глагола у презенту: il faut que / je veux que / j'aimerais que
- презент кондиционала
- рецептивно препознавање 3. лица једнине и множине простог перфекта у бајкама и текстовима
- погодбене реченице

Конкретнији план рада допунске наставе биће накнадно приложен, након утврђивања конкретних потреба ученика.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

- Формирати групу у зависности од утврђених недостатака и именима ученика који заостају.
- Направити посебан одговарајући план са артикулационим проблемима.
- Утврдити садржаје неусвојених тема, недостатака у самим темама.
- Направити и индивидуални план реализације наставе.
- Утврдити неразумевање одређених тема, појаснити и научити исте.
- Вежбати превод и конверзацију.

ИСТОРИЈА

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или за ученике који су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање са циљем разумевања, препознавања и отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања умења и вештина из наставног градива.

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Основе капиталистичког друштва: мануфактура, капиталиста, радник, прва индустријска револуција	2	-слушају, питају, одговарају на питања, читају лекцију из књиге заједно са наставником	-објашњава, показује, подстиче, сугерише	Објашњавање основних појмова везаних за капитализам Читање одломака из књиге и анализирање, учимо учење	-боља разумевања појмова, усвајање основних знања, препознавање
Доба револуција	2	Слушају, питају, одговарају на питања, читају лекцију из књиге заједно са наставником	-објашњава, показује, подстиче, сугерише	Разумевање појма револуције, историјски услови настанка	-боље разумевање, учовавање, усвајање основних знања, употреба и примена историсјких карата
Први српски устанак	2	Одговарају на питања наставника, понављају основне чињенице: Сретење 1804, Дахије, Ивањковац, Мишар, Делиград, Чегар, Теле кула Показују на карти: Београдски пашалук и места великих битака Првог српског устанка	-објашњава, показује, подстиче, сугерише, мотивише	Коришћењем књиге и историјске карте, као и прављењем паноа наушити и утврдити основне чињенице и појмове везане за Први српски устанак и Карађорђа Петровића	-разумевање појмова, усвајање основних знања, сналажење на карти

Други српски устанак	2	Одговарају на питања наставника, понављају основне чињенице: Цвети 1815, Љубић, Дубље, споразум са Марашли-Али пашом Показују на карти: Београдски пашалук и места великих битака Другог српског устанка, проширење Србије хатишерифима из 1833.	-објашњава, наводи разговор и дискусију, подстиче, показује	Коришћењем књиге и историјске карте, као и прављењем панора на уштити и утврдити основне чињенице и појмове везане за Други српски устанак и Милоша Обреновића	-разумевање појмова, усвајање знања, сналажење на карти, повезивање и примена наученог
----------------------	---	---	---	--	--

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци:

-стицање знања, утврђивање стечених знања и умења о ваневропским континентима и њиховим регионалним одликама,
-стицање бољег успеха из предмета.

Теме:

1. Азија – 3 часа
2. Африка – 2 часа
3. Америка – 2 часа
4. Аустралија и океанија – 2

Садржаји образовно васпитног програма	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Географска обележја Азије	3	Упознавање основних појмова, Употреба карте, Учвршћивање знања	Објашњава појмове и процесе, демонстрира употребу карте, одговара на постављена питања ученика, мотивише, подстиче.....	Индивидуални Тимски Групни	Осамостаљивање у учењу Утврђивање знања Коришћење карте
Географска обележја Африке	2				
Северне и Јужне Америке	2				
Аустралија и Океанија	2				

ФИЗИКА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Сила и кретање	5	Ученици: посматрају уз помоћ наставника наводе примере, закључују, учествују у анализи и решавању једноставних задатака.	Наставник позаује, наводи примере, даје додатна објашњења, показује решавање једноставнијих задатака усмерава и подстиче ученике.	-индивидуални рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода	Ученик треба да: разликује врсте кретања; мери и рачуна брзину и убрзање и да зна њихове мерне јединице: научи други и трећи Њутнов закон механике и да изврши динамичко мерење силе.
Кретање тела под дејством силе теже	2	Ученици: треба да прате, уз помоћ наставника расуђују, уочавају разлике и решавају једноставне проблеме.	Наставник показује, наводи примере, даје додатна објашњења, показује решавање једноставнијих задатака усмерава и подстиче ученике.		Ученик треба да: упозна слободан пад; хитац навише; хитац наниже; силу трења; силу отпора средине и разуме безтежинско стање тела.
Равнотежа	2	Ученици: треба да посматрају, питају, уз помоћ наставника уочавају, наводе примере, решавају једноставне задатке.	Наставник показује, наводи примере, даје додатна објашњења, показује решавање једноставнијих задатака усмерава и подстиче ученике.		Ученик треба да: научи да сложи и разложи векторске величине; да зна када је тело у равнотежи; да објасни силу потиска и Архимедов закон.
Механички рад, снага и енергија	3	Ученици: посматрају, уз помоћ наставника уочавају, наводе примере и закључују и решавају једноставне задатке.	Објашњава кинетичку енергију, наводи на закључке, упућује на коришћење књиге и литературе.		Ученик треба да: зна када се врши механички рад и да је једнак промени енергије; зна како се рачуна снага; ко има кинетичку, а ко потенцијалну енергију; и да зна мерне јединице рада, снаге и енергије.
Топлотне појаве	2	Ученици: посматрају, питају, уз помоћ наставника уочавају, повезују, записују и закључују.	Наставник показује, наводи примере, даје додатна објашњења, показује решавање једноставнијих задатака усмерава и подстиче ученике.		Ученик треба да: знају да се укупна енергија тела састоји од кинетичке и потенцијалне енергије молекула унутар тела; да зна како се одређује количина топлоте и која је њена мерна јединица.

МАТЕМАТИКА

Садржај програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Операције у скупу реалних бројева	1	-уочава -разликује -рачуна	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	формирање појмова квадратног корена и аритметичког квадратног корена упознавање и поимање ирационалног броја извођење рачунских операција са реалним бројевима
Питагорина теорема и примена	1	-уочава -именује -разликује -рачуна	-презентује; -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	знају Питагорину теорему и умеју да је примене код свих геометријских фигура
Степени и операције са степенима	1	-уочава -именује -разликује -рачуна	-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-фронтални -индивидуални	упознавање степена чији је изложилац природан број c примерима у физици упознавање појмова алгебарског израза и његово израчунавање
Многоугао	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	формирање појма многоугла и врсте збир углова многоугла и број дијагонала у многоуглу обим и површина многоугла
Полиноми и операције са њима, квадрат бинома и разлика квадрата	1	-уочава -именује -разликује -рачуна	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика	-фронтални -индивидуални	рачунске операције са мономима и полиномима растављање полинома на чиниоце

Круг и делови круга	1	уочава именује разликује упоређује	-презентује; -усмерава ученика; -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални	уознавање нових геометријских појмова (централни, периферијски круг, исечак) одређивање обима и површине круга упоређивање површине исечка и кружног лука
Функција	1	уочава закључује разликује	-презентује; - усмерава ученика; - подстиче на размишљање; - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	правоугли координатни систем у равни неке основне функције
Пропорција - примена	1	-уочава -именује -разликује -рачуна	-презентује; - усмерава ученика; - подстиче на размишљање; - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	пропорција примена у пракси директне и обрнуте пропорционалности
Сличност и примена сличности	1	-уочава -именује -разликује	-презентује; -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	Талесова теорема сличност троуглова, коефицијент сличности примена сличности код једноставних конструктивних задатака

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програм	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садр. програма
Порекло и развој људске врсте	1	Слушају, питају	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад	-фронтални индивидуални	Боље разумевање градива
Грађа човечјег тела	7	Слушају, питају, упоређују	-методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика -креира наставне листиће са питањима основног нивоа		
Репродуктивно здравље	1	Слушају, питају			

ХЕМИЈА

Циљеви наставе су:

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво

Редни број теме	Број часова	Садржај програма	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1.	4	Основни хемијски појмови	- посматра супстанце - изводи закључке - ради огледе: прави смеше, раздваја смеше - испитује физичке и хемијске промене	-показује супстанце -наводи на закључке -показује како се испитују основне физичке особине	- индивидуални рад - групни рад	- разликује физика и хемијска својства супстанце и физичке и хемијске промене супстанце - разликује појмове: елеменат, једињење, смеша
2.	4	Структура супстанце	- црта модел атома - користи таблицу ПСЕ - саставља формуле помоћу валенце - препознаје по формули тип хемијске везе	-Упућује на правилно коришћење таблице ПСЕ -указује како се из формуле може сазнати тип везе		- зна које честице улазе у састав атома - зна основне податке о елементу из ПСЕ - зна разлику јонске и ковалентне везе - примењује валенцу за писање формула
3.	4	Хомогене смеше -раствори	- прави растворе - врши једноставнија израчунавања	-Показује како се праве раствори -објашњава једноставнија израчунавања		- зна шта је раствор, а шта растварач - ради једноставне задатке - уме да направи раствор допуном до 100г, ако је дата количина растворљиве супстанце
4.	6	Хемијске реакције и израчунавања	- повезује знања - пише једноставније једначине хемијских реакција - врши једноставнија израчунавања	-подстиче ученике да повезују знања -објашњава писање једноставнијих једначина хемијских реакција -показује како се врше једноставнија израчунавања		- зна да представи једноставније процесе једначинама - разликује појмове: мол, моларна маса и количина супстанце - зна да докаже закон одржања масе преко хемијске једначине

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Језик - Граматика - Правопис	24	- примењује претходно стечена знања - овладава новим граматичким и правописним правилима (систем зависних и независних реченица, синтагме, глаголски облици); - уочава на примерима; - упоређује;	- Презентује наставни садржај - Мотивише на рад, закључивање и упоређивање - Припрема ученике за такмичења из матерњег језика	- монолошки; - дијалогски; - текстовни; - индивидуални	- припрема ученика за школско, општинско, међуопштинско и републичко такмичење из Српског језика.
Лектира	8	- чита, анализира и интерпретира дела по избору ученика и наставника; - уметнички анализира филм по избору;	- Подстиче на креативан однос при тумачењу књижевних дела и стваралачко мишљење.		- оспособљавање за исказивање властитих судова и закључака приликом анализе текста.
Култура изражавања - Говорно изражавање - Писмено изражавање	4	- описује екстеријер и ентеријер; - увежбава технике у изради писменог састава и анализира стилске грешке оцењених радова. - уочавање и реазликовање форме приповедање (унутрашњи монолог, монолог	- Презентује наставни садржај, - Подстиче на креативност ученика у сфери усменог и писменог изражавања. - Мотивише ученике на проширивање знања.		- стваралачко препричавање текста са променом гледишта - обједињавање приповедања и описивања.

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програми	число годинох	Активности у образовно – воспитней работи	Основни форми програми	Цилі и задатки змиста програми
ЈАЗИК - Граматика - Правопис	14	-Применюю ше предходно здобути знаня - звладую ше нови наставни змисти за 6. класу - учене на прикладох - поровноване - ришоване тестох зоз прешлорожих змаганьох	- монолошки, - диалогски, - текстовни, - индивидуални	- пририхтоване школярох за школске, медзиокружне и републичне змагане зоз руского языка
КНІЖОВНОСЦ - лектира	2	- чита, анализує и интерпретує дла по виборе настаніка - препоянава главни мотиве и поетски слики - замерковує основни характеристики особох		-усвойоване школярох о структури и анализи дїла -толковане главних мотивох и поетских сликох у лирскей писні; -розвиване чувства за аутентични естетски вредносци у кнїжов. уметносци.
КУЛТУРА ВИСЛОВИОВАНЯ Бешедне висловйоване Писане висловйоване	2	- учи основни правила писаня як форми комуниковања - вежба техніки у виробку писменого составу и аналияує стилски гришки оценених роботох.		- розвиване змисла и способносцох за правилне економичне и прешвечливе усмене и писмене виражоване - збогацоване словніка

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци оствар. рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Countries and Nationalities	2	-уочава -именује -повезује -уређује	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -ндивидуални	-проширивање знања о употреби придева и именица везане за нације и националности

Descriptions: People and objects	2	-открива релације и изражава их -упоређује -уочава	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-описивање људи и предмета уз помоћ стеченог знања вокабулара и граматичких целина
Translation of an unknown text with familiar vocabulary from English to Serbian	3	-уочава -закључује -проверава	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине при решавању проблема из свакодневног живота		-употреба познатих речи унутар непознатог текста
Interview a friend about a discovery	2	-уочава -именује -разликује -упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-примена стеченог вокабулара
Opposites: un + adjective	2	-уочава -именује -открива релације -упоређује -закључује	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		- префикси у енглеском језику који означавају супротно значење
Expressions of quantity: too much/ many, (not) enough, a few, a little, a bit	3	-уочавање -разликује -упоређује -проверава	-презентује; - усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу		-примена израза квантитета у енглеском језику
Quiz in English (Geography, History, Music and Art)	3	-открива релације -закључује	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-фронтални -индивидуални
Pronunciation	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-употреба граматичке целине	
Verbs and expressions followed by the –ing form	3	-открива релације -закључује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени модалног глагола при решавању проблема из свакодневног живота	-употреба глагола и израза у енглеском језику	

Present Perfect Tense (ever/never, just, for..., since...)	3	-разликује -упоређује -проверава	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-употреба граматичке целине
Illnesses and injuries	2	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-упознавање са новим вокабуларом
Listen and identify mistakes	2	-упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу	-развијање мишљења и закључивања значења текста уз помоћ научене граматике
Question tags	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање	-примена коришћења граматичке конструкције у енглеском језику
Relative pronouns: who, that, which	3	-открива релације -закључује	-презентује, - усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-употреба односних заменица у енглеском језику

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Додатна настава има за циљ да додатно мотивише већ заинтересоване и ванредно језички оспособљене ученике за више сфере језичких умећа. Ова настава пружа увид у шире језичке хоризонте и припрема ученике за такмичења на школском а касније и на општинском, окружном или републичком нивоу. Учешће на оваквим догађајима а поготову добар пласман, додатно храбри ученике и развија њихово самопоуздање, самосталност и жељу за савладавањем већих знања из ове области. Планиран је додатни рад из следећих садржаја:

Комуникативни:

- Представљање себе и других;
- Поздрављање;
- Идентификација и именовање особа, објеката, делова тела, животиња, боја, бројева, итд. (у вези са темама);
- Разумевање и давање једноставних упутстава и команди;
- Постављање и одговарање на питања;
- Молбе и изрази захвалности;
- Примање и давање позива за учешће у игри/групној активности;
- Изражавање допадања/недопадања;

- Изражавање физичких сензација и потреба;
- Именовање активности (у вези са темама);
- Исказивање просторних односа и величина
- Давање и тражење информација о себи и другима;
- Тражење и давање обавештења;
- Описивање лица и предмета;
- Изрицање забране и реаговање на забрану;
- Изражавање припадања и поседовања;
- Тражење и давање обавештења о времену на часовнику;
- Скретање пажње;
- Тражење мишљења и изражавање слагања/ неслагања;
- Исказивање извињења и оправдања

Грамматички садржаји:

- средства за наглашавање реченичних делова: c'est que ...c'est qui
- наглашене личне заменице
- вредности одређеног члана и његово изостављање
- показне заменице
- присвојне заменице
- квантификаторе: un peu de, beaucoup de, trop de, assez de
- упитне облике: инверзију, облик n'est-ce pas
- парцијално директно и индиректно питање
- прилошке одредбе за место и прилошке заменице EN i Y
- место и значење придева :petit, grand, jeune, vieux, gros, gentil, beau, joli, long, bon, mauvais
- прилошке одредбе за време, за изражавање симултаности и будућности у прошлости
- утврђивање индикатива (презент, сложени перфекат, имперфекат, футур први, перифрастичне конструкције
- изрази који уводе субјунктив глагола у презенту: il faut que / je veux que / j'aimerais que
- презент кондиционала
- рецептивно препознавање 3. лица једнине и множине простог перфекта у бајкама и текстовима
- погодбене реченице

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК:

- Иста група са новим интересовањима.
- Преводити све сложеније текстове, односно изрицати садржајније реченице.
- Убацити и неке теме везане за италијански спорт, кухињу, музику, филм.
- Користити и неке дневне новине.

ИСТОРИЈА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Успон Европе (Европа од краја 15. до краја 18.века)	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, организовање квизова, тестови за такмичења	-води дискусију, наводи, ствара ситуацију, анализира, подстиче, усмерава	Обнављање градива ранијих разреда, рад на кључним појмовима и стандардима напредног нивоа, припрема за такмичење	-развијање сарадничког односа, проширивање постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти
Српски народ под страном влашћу од 16. до 18 века	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, организовање квизова, тестови за такмичења	-објашњава, води дискусију, упућује на изворе и литературу, поставља проблем, сугерише	Обнављање градива ранијих разреда, рад на кључним појмовима и стандардима напредног нивоа, припрема за такмичење	-усвајање нових знања, утврђивање постојећих, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад
Доба револуција (свет од кр.18.века до 70-тих год. 19.века)	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, организовање квизова, тестови за такмичења	-објашњава, води дискусију, упућује на изворе и литературу, усмерава, анализира	Обнављање градива ранијих разреда, рад на кључним појмовима и стандардима напредног нивоа, припрема за такмичење	-анализа текстова, уочавање повезаности градива, оспособљавање за самосталан рад
Нововековне српске државе Србија и Црна Гора (до међународног прознања 1878.године)	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, организовање квизова, тестови за такмичења	-објашњава, подстиче, мотивише, усмерава истраживање, анализира	Обнављање градива ранијих разреда, рад на кључним појмовима и стандардима напредног нивоа, припрема за такмичење	-анализа текстова, уочавање повезаности градова, оспособљавање за самосталан рад, уочавање узрочно последничких веза

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци.

- исказивање заинтересованости за шира знања из предмета,
- истрживачки рад,
- самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе,

- проширивање стечених знања и њихова примена,
- примена савремених технологија –интернет,
- стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.

Додатна настава из Географије се организује за ученике седмог разреда и остварује се са по 36 часова , односно са по 1 часом недељно, кроз активности:

- избор ученика, који су се определили анкетом,
- анализа, израда и усвајање годишњег програма,
- уређење кабинета,
- израда тематских карата, зидних новина, паноа,
- реферати-писање, анализа,
- литература и штампа –читање и анализа,
- примена рачунара и интернета,
- географске занимљивости-асоцијације, занимљива географија,
- учешће у квизовима и организовање истих,
- припрема и учешће на такмичењима,
- посете и излети,
- учешће у изради школског листа "Петица", као и учешће у изради и креирању школског сајта
- анализа остварених резултата.

Све теме су везане, испреплетане и тако ће бити и оствариване кроз више часова.

Садржаји образовно васпитног програма	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Организовање додатног рада-	4	Разматрају, предлажу, усвајају план и програм	Предлаже програм	Разговор	Активно учешће и улога у доношењу одлука,
Истраживачки радови	10	Користе стручну литературу, самостално истражују, пишу реферате, осмишљавају асоцијације, организују квизове, активно учествују у планирању и организовању екскурзија, дајући предлоге	Упућује у начине коришћења извора знања, мотивише, спрема тестове, упућује уписање реферата,	Самосталан рад, истраживачки рад, тимски рад, рад у малим групама	Осамостаљивање у раду, самостално истраживање, самостално и правилно коришћење стручне литературе, штампе
Интернет у настави	7	Обучавање употребе савремених техничких достигнућа, правилно руковање и самостална примена у сопственом истраживању.	Демонстрира, саветује о чувању имовине	Самосталан рад, рад у мањим групама, тимски рад	Самостално рукују, истражују, сазнају и примењују техничка достигнућа у настави.

Припрема за такмичење	15	Активности проширују знања петог, шестог, седмог и осмог разреда, самостално користи стручну литературу, интернет, штампу, учествују на свим организованим такмичењима	Проналази изворе знања, мотивише, спроводи проверу знања, одговара на постављена питања, објашњава, усмерава, даје подршку	Индивидуалн Тимски Истраживачки	Развијање свестраније, целокупније личности са ширим размишљањима о збивањима, истраживачком раду и нових сазнања о свету
------------------------------	----	--	--	---------------------------------------	---

ФИЗИКА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак оств. програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Равнотежа тела	3	Ученик самостално и спонтано посматра различите облике слагања и разлагања сила и полугу, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет о примени полуге и мерењу масе тела вагом, решава сложене рачунске задатке везане за равнотежу тела, полугу и стрму раван.	Наставник учи, подстиче, усмерава, наводи ученике да повезују и примењују стечена знања о слагању и разлагању силе, примени полуге. Форсира решавање сложенијих примера задатака. Упућује на коришћење литературе и интернета.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода	Ученик повезује и примењује стечена знања о слагању и разлагању сила, равнотежи тела и примени полуге да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских).
Кретање и сила	3	Ученик самостално и спонтано решава проблеме кретања, открива примену Њутнових закона динамике, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке из равномерно-променљивог кретања (рач. и граф.).	Наводи ученике на решавање сложенијих проблема. Вежба са њима такмичарске задатке и развија у њима издржљивост.	-практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о равномерно променљивом кретању и Њутновим законима да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских) и објаснио неке појаве у природи.

Кретање тела под дејством силе теже и сила трења	4	Ученик самостално и спонтано посматра различите облике кретања под дејством силе теже и силе трења, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке и изводи огледе.	Учи их да примењују стечена знања о кретању тела. Објашњава рачунске задатке, објашњава појаве у природи. Повезује теорију са праксом, развија партнерски однос кроз рад у пару упућује ученике на истраживачки рад и подстиче да повезују стечена знања из свих предмета.		Ученик повезује и примењује стечена знања о кретању тела под дејством силе теже и силе трења да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских) и објаснио неке појаве у природи.
Рад, снага и енергија	4	Ученик самостално и спонтано посматра различите облике механичког рада, претварање једног облика енергије у други, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке, изводи огледе и утврђује законитости.	Учи их да примењују стечена знања о енергији тела. Објашњава рачунске задатке и појаве у природи. Повезује теорију са праксом. Упућује на коришћење литература и интернета.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалогска метода	Ученик повезује и примењује стечена знања о раду, снази и енергији да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских) и објаснио неке појаве у природи.
Топлотне појаве	5	Ученик самостално и спонтано посматра топлотне појаве, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава проблеме везане за топлотне појаве и Архимедов закон, изводи огледе и утврђује законитости.	Учи их да примењују стечена знања о топлотним појавама. Објашњава рачунске задатке и појаве у природи. Повезује теорију са праксом. Објашњава појаву преношења топлоте са једног тела на друго.	-илустративно-демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о преношењу топлоте с једног тела на друго, термичком ширењу тела, потиску и Архимедовом закону да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских) и објаснио неке појаве у природи.

МАТЕМАТИКА

Садржај програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Конструктивни задаци- троугла и паралелограма	3	- упоређује -открива релације -изражава их	-презентује; - усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-конструкција помоћу висине, тежишне дужи, збира и разлике страница
Ирационални бројеви (одабрани задаци)	2		-презентује -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-рачунске операције у скупу ирационалних бројева свођењем на исти корен
Примена Питагорине теореме на геометријске фигуре	6		-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-практични задаци који се могу решавати Питагоорином теоремом
Комбинаторни задаци	2		-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-објашњење основних појмова из комбинаторике
Решавање такмичарских задатака	4		-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-одабрани задаци са разних такмичења
Правилни многоуглови	2		-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		-конструкција О и Р помоћу a, r, R
Полиноми-растављање на чиниоце	3		-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-писање збира у облику производа

Квадрат бинома и тринома	3	- упоређује -открива релације -изражава их	-презентује; - усмерава ученика; - подстиче на размишљање; -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-примена квадрата бинома у геометрији
Такмичарски задаци	2		-презентује -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из сваког живота		-одабрани задаци са разних такмичења
Круг- проблемски задаци	2		-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-решавање сложених задатака
Дељивост и примена дељивости	3		-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-решавање сложених задатака помоћу НЗС и НЗД
Сличност троуглова	4		-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-решавање практичних проблема помоћу сличности (висина дрвета, дужина тунела, ширина реке и сл.)

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су: Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из биологије.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Порекло и развој људске врсте	1	Слушају, питају, упоређују, истражују, закључују, праве презентације	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму - мотивише ученике за учешће на такмичењима	-индивидуални -групни -рад у пару	Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа
Грађа човечјег тела	7				
Репродуктивно здравље	1				
Порекло и развој људске врсте	1				

ХЕМИЈА

Циљеви додатне наставе су: Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

Редни број	Број часова	Садржај програма	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1.	2	Хемија и њен значај	<ul style="list-style-type: none"> - активно учествује, поставља питања - врши мерење масе, запремине и температуре - бележи резултате, дискутује 	<ul style="list-style-type: none"> - одговара на питања - подстиче на стваралачко мишљење - упућује у лабораторијски рад 	индивидуални рад	<ul style="list-style-type: none"> - разуме шта је предмет изучавања хемије и како се долази до сазнања - овладава основним операцијама лабораторијске технике - организује радно место, припрема и одлаже прибор и материјал за рад
2.	2	Основни хемијски појмови	<ul style="list-style-type: none"> - разликује примере физичких и хемијских промена у окружењу - радознано поставља питања - разликује појмове: елеменат, једињење и смеша у окружењу - раздваја смеше одговарајућим поступком 	<ul style="list-style-type: none"> - одговара на питања - наводи на размишљање - буди радозналост - упућује у самосталан рад 		<ul style="list-style-type: none"> - разуме разлику између физичких и хемијских промена - зна разлику између чистих супстанци и смеша - умеју да примене одговарајући поступак за раздвајање састојака смеша знајући својства супстанци
3.	6	Структура супстанце	<ul style="list-style-type: none"> - схвата повезаност својстава супстанце и хемијске везе - поставља питања, закључује - самостално врши израчунавање 	<ul style="list-style-type: none"> - објашњава повезаност хемијске везе са својствима супстанце - упућује на критичко мишљење - објашњава суштину и значај израчунавања у хемији 	<ul style="list-style-type: none"> - индивидуални рад - фронтални рад - рад у паровима 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме квалитативно и квантитативно значење хемијских симбола - зна основне честице које изграђују супстанце - зна разлику између јонске и ковалентне везе - израчунава релативну молекулску масу, процентни састав једињења - на основу положаја елемента у ПСЕ одређује тип хемијске везе

4.	4	Хомогене смеше – раствори	<ul style="list-style-type: none"> - самостално праве растворе исте концентрације, а различите масе - постављају питања - врше израчунавања - схватају везу квантитативног састава раствора и процентне концентрације 	<ul style="list-style-type: none"> - подстиче ученике на самосталан рад - упућује на повезивање израчунавања процентног састава раствора са практичном применом раствора одређене концентрације 	<ul style="list-style-type: none"> - разуме изражавање квантитативног састава преко процентне концентрације - разуме да је вода растватач за једињења са јонском и поларном ковалентном везом - уме да израчуна и направи раствор одређене концентрације
5.	4	Хемијске реакције и израчунавања	<ul style="list-style-type: none"> - прати ток реакција, закључује - решава стехиометријске задатке - поставља питања - разуме везу између масе, супстанце и количине супстанце 	<ul style="list-style-type: none"> - Указује на важност праћења тока хемијске реакције - објашњава како се решавају стехиометријски задаци - указује на повезаност масе и количине супстанце 	<ul style="list-style-type: none"> - разликује појам масе од количине супстанце - зна да на основу формуле израчуна моларну масу - примењује закон о одржању масе код писања хемијских једначина - самостално решава стехиометријске задатке

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	-Избор руководства одељењске заједнице -Правила понашања у школи -Узајамна очекивања, потребе и захтеви -Подстицање личног развоја ученика (самопоуздање)	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици
-октобар	-Упознавање својих и потреба других -Подстицање социјалних односа у групи -Грађење адаптације и личног идентитета у групи -Развијање толеранције	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	-Анализа успеха -Организовање родитељског састанка -Сређивање педагошке документације -Грађење сарадничког односа у одељењу	-разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици
-децембар	-Разрешавање сукоба -Стресогене животне ситуације -Успех ученика -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-јануар	-Обележавање дана Светог Саве	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	-Вршњачка едукација-Кућни ред -Пубертет и полно преносиве болести -Суочавање са неуспехом и грађење модела за његово превазилажење -Организовање родитељског састанка	- едукативне радионице -разговор	-изабрани ученици-чланови ученичког парламента -стручни сарадник -одељењски старшина
-март	-Здравље и емоционална писменост -Међувршњачко насиље -упућивање у начине реаговања на појаву насиља у школи -Помоћ ученицима при укључивању у такмичења -Организовање индивидуалних разговора -Сређивање педагошке документације	-едукативна радионица -разговор -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -стручни сарадник
-април	-Грађење и јачање личних вредносних ставова -Анализа успеха -Разред као вредносни суд	-разговор -дискусија- -презентација	-ученици -одељењски старешина -стручни сарадник

	-Едукација из области права детета и малолетничке деликвенције		
-мај	-Уређење школског простора -Сређивање педагошке документације -Организовање и извођење екскурзије	-чишћење учиноице -разговор	- ученици -одељенски старешина
-јун	-Анализа успеха на крају школске године -Анализа рада одељенског старшине	-разговор	-ученици -одељенски старешина

ОСМИ РАЗРЕД

ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начини и поступци извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
1. Развој српског књижевног језика	5	слушају, читају, питају, разговарају	-Подстиче на усвајање знања, -мотивише за рад	индивидуални, текстуални	усвајање основних знања о Вуковом раду на развоју књижевног језика
2. Морфологија	7	обнављају стечена знања о облицима речи, раде текстове из збирке за квалификациони испит		рад у групи, фронтални	оспособљавање ученика за полагање квалификационог испита
3. Фонетика	7	одређују гласове по звучности и месту изговора, уочавају гласовне промене у датим речима		индивидуални, текстуални, фронтални	оспособљавање ученика за полагање квалификационог испита
4. Синтакса	10	одређују службу речи у реченици, издвајају зависне и независне реченице и одређују њихове врсте према значењу		индивидуални, фронтални	оспособљавање ученика за полагање квалификационог испита
5. Правопис	5	пишу текст, исправљају неправилно написане реченице, питају		индивидуални, текстуални, рад у пару	побољшање писмене културе

РУСКИ ЯЗИК

Змист програма	Число годинох	Активносци школярох у воспитно-обрајовней работи	Активносци наставника	Способи и поступки у работи	Цилі и задатки змисту програми
1. Лексикологија	7	препознавају и класификују гласи	Презентује наставни змисти, прилагодзује методи способносцом школярох	индивидуални, групни, фронтални	Практичнеприменоване знања усвоеного зоз лексикологији
2. Фонетика	7	творя слова зоз розличних коренюх, класификују слова, препознавају	Презентује наставни змисти, прилагодзује методи способносцом школярох	индивидуални, текстуални, фронтални	Оспосовйоване школярох за покладане приемного испиту
3. Правопис	6	пишу текст, виправляю несправилно написани виречня, питаю	Презентује наставни змисти, прилагодзује методи способносцом школярох	индивидуални, текстуални, фронтални	злешповане писменосци школярох
4. Морфологија	8	слушаю приповедаю, питаю, препознаваю	Презентује наставни змисти, прилагодзује методи способносцом школярох	индивидуални, текстуални, фронтални	Оспосовйоване школярохза покладане приемного испиту
5. Синтакса	8	препознаванe главних членох виреченя и додаткох, гледане у тексту, самостойне писане	Презентује наставни змисти, прилагодзује методи способносцом школярох	текстуални, фронтални, индивидуални	Оспосовйоване школярохза покладане приемного испиту

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Relative Clauses with Who, That, Which	1	-уочава -именује -повезује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -помаже ученицима у савладавању градива	-фронтални -индивидуални	-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању - Поставља кратка питања другу -Примењује употребу глаголске именице у реченици
Pronoun ONE/ONES	1	-разликује -именује -открива релације и изражава их -упоређује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
Past Continuous and Past Simple	2	-уочава -закључује -проверава	-презентује; - усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају граматике језика		-Користи неодређене заменице у енглеском језику
The Second Conditional	1	-уочава -именује -разликује -упоређује	-презентује; - подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
The Passive Voice (Simple Past and Simple Present)	2	-уочава -именује -разликује	-презентује; - усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика способност да брже усвајају знања		-Правилно коришћење погодбених реченица у енглеском језику
Past Perfect Tense	1	-именује -упоређује	-презентује; -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају глаголских времена		-Користи граматичку целину у говору и у писменом изражавању
Reported Speech	2	-уочава -разликује -упоређује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-Правилно коришћење пасивних реченица у енглеском језику

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно- васпитном раду	Активности наставника у образовно- васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1. L'école, de l'école	4	-слушање -допуњавање реченица, -читање, -препричавање, -рад у паровима и групама.	-координира -дискутује -анализира	-демонстрација; -кооперативна; -интерактивно.	-писање већих целина на основу датих елемената; -ступа у дијалог у оквиру 8 до 10 реплика; -правилно користи идиоматске изразе; -користи правилно предлоге у изразима и после придева и глагола.
2. L'écriture	4	-спеловање; вежбе замене речи у граматичким целинама; истраживања; ученичке презентације и пројекти.	-подстиче -дискутује -анализира -мотивише -сугерише	-демонстрација; -дијалог; -игра; -индивидуално.	-даље усавршава изговор гласова; -користи нове граматичке целине уз нови вокабулар; истражује самостално; -пише кратка неформална писма разноврсног садржаја.
3. La Terre	4	-писање по диктату (познати текст); -писање писма захвалнице; -одговори на питања; -ученичке презентације и пројекти	-поставља проблем -сугерише -подстиче	-кооперативно; -демонстрација; -интерактивно; -игра.	-разуме нови текст са мањим бројем непознатих речи; -пише нови текст слушањем истог; -од једне врсте речи прави другу са приложеним додацима.
4. Le Petit Prince	10	-спеловање; вежбе замене речи у граматичким целинама; рад на компјутеру (пројекти).	-наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	-кооперативно; -демонстрација; -интерактивно; -индивидуални рад.	-представља припремљен рад на компјутеру; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -ради краћи научни рад; -поставља питања.
5. Le corps et l'esprit	15	-групно и појединачно читање; -препричавање прочитаног; -истраживачки радови (корелација са биологијом).	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем	-индивидуални рад; -дијалог; -кооперативно; -интеракција.	-правилно користи врсте речи у монолозима и дијалозима; -упознаје основна правила фонетике и морфологије; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -ради краћи научни рад.

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК

- Формирати групу у зависности од утврђених недостатака и именима ученика који заостају.
- Направити посебан одговарајући план са артикулационим проблемима.
- Утврдити садржаје неусвојених тема, недостатака у самим темама.
- Направити и индивидуални план реализације наставе.
- Појаснити све што је било неразумљиво и неусвојено.
- Вежбати превод и конверзацију, заправо ослободити ученике за слободну конверзацију опуштено у приступу превођења.

ИСТОРИЈА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Свет у другој половини 19-ог и почетком 20 века	1	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Помоћу уџбеника и историјске карте утврдити основне чињенице везане за прилике у свету у овом периоду	-развијање сарадничког односа, проширивање постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти
Србија и Црна Гора у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до 1. св. рата	1	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Обнова појма „Источно питање“, разумевање положаја Србије и других балканских држава у окружењу великих сила	-усвајање нових знања, утврђивање посвојених, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад
Први светски рат и револуција у Русији	1	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Користећи уџбеник и историјску карту утврдити чињенице основног и средњег нивоа о свету у Великом рату	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Србија и Црна Гора у Првом светском рату	1	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Усвајање знања, уочавање узрочно-последичних веза, примена стечених знања, коришћење карте	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа

Свет између Првог и Другог светског рата	1	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Усвајање појмова основног и средњег нивоа помоћу уџбеника и карте	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Југословенска краљевина	1	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Усвајање појмова основног и средњег нивоа помоћу уџбеника и карте, припрема за полагање завршног испита	-уочавање узрочно последничких веза, развијање способности за самосталан рад
Други светски рат – Тотални рат	2	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Усвајање појмова основног и средњег нивоа помоћу уџбеника и карте, припрема за полагање завршног испита	-анализа текстова, уочавање повезаности градива, развијање креативности и сарадничког односа
Свет после Другог светског рата	2	Раде питања основног и средњег нивоа и кључне појмове везане за завршни испит, слушају, питају, одговарају на питања, сналазе се на карти	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Усвајање појмова основног и средњег нивоа помоћу уџбеника и карте, припрема за полагање завршног испита	-повезивање и примена научног, анализа текстова, уочавање повезаности градива

ГЕОГРАФИЈА

Циљеви и задаци:

- Боље разумевање и сазнање о природним и и географско-економским одликама Републике Србије
- Постизање бољег општег успеха из предмета

Теме:

1. Природне одлике републике србије – 4 часа
2. Становништво и насеља – 1 час
3. Привреда републике србије – 4 часа

Садржаји образовно васпитног програма	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Природно географске одлике Републике Србије	4	Примена најлакшег учења Примена уџбеника Рад на карти Учвршћију већ стечена знања	Одговара на постављена питања, подстиче, мотивише, похваљује, објашњава	Метода разговора Самостални рад на карти Тимски рад	Стицање што квалитетнијег знања
Становништво и насеље	1	Примена најлакшег учења Примена уџбеника Рад на карти Учвршћију већ стечена знања	Одговара на постављена питања, подстиче, мотивише, похваљује, објашњава	Метода разговора Самостални рад на карти Тимски рад	Стицање што квалитетнијег знања
Привреда	4	Примена најлакшег учења Примена уџбеника Рад на карти Учвршћију већ стечена знања	Одговара на постављена питања, подстиче, мотивише, похваљује, објашњава	Метода разговора Самостални рад на карти Тимски рад	Стицање што квалитетнијег знања

ФИЗИКА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Осцилаторно и таласно кретање	2	Ученици уз помоћ наставника наводе примере, дискутују, посматрају, изводе закључке.	Упознају ученике са осцилаторним и таласним кретањем и величинама које описују то кретање. Наводе ученике да уоче разлику између ових кретања и трансформаторног.	-индивидуални рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода	Ученик треба да упозна осцилаторно и таласно кретање као и величине које описују то кретање; такође треба да уочи закон о одржању механичке енергије при осциловању тела.
Светлосне појаве	3	Ученици: уз помоћ наставника наводе примере, дискутују, посматрају огледе, записују, изводе закључке и цртају.	Упознаје ученике са основним елементима оптике, сферних огледала, сабирних и расипних сочива и помаже им да усвоје основне појмове из оптике.		Ученик треба да: зна законе праволинијског кретања; одбијање и преламање светлости као и једноставне геометријске конструкције ликова код сферних огледала и сочива; зна да је брзина светлости у вакуму највећа позната брзина у природи; и да се упозна са оптичким инструментима (лупа и микроскоп).

Електрично поље	1	Ученици: посматрају, питају, уз помоћ наставника записују, изводе огледе и закључке.	Упознавање ученика са појмовима наелектрисања, Кулоновог закона, електричног поља, радом и количином наелектрисања и јединицама.	-индивидуални рад -фронтални рад -дијалогска метода -илустративно - демонстративна метода	Ученик треба да: упозна појаве наелектрисања тела и њихово узајамно деловање; зна да постоје две врсте наелектрисања; да се упозна са појмом електричног поља и рада у пољу; да упозна количину наелектрисања и напон и њихове мерне јединице.
Електрична струја	3	Ученици: посматрају, питају, уз помоћ наставника записују, наводе примере, врше анализе демонс. огледа и решавају једноставне задатке.	Навођење ученика да разуме појаву, електричне струје, електричног отпора, објашњавање рад и снагу електричне струје и њихове мерне јединице, појашњава Омов и Џулов закон.		Ученик треба да: објасни појаву електричне струје; уме да повеже све потребне елемен. у струјно коло; користи следеће физичке величине: јачину струје, електрични отпор; схвати рад и снагу елект.струје и њихове мерне јединице; зна како гласи Омов закон, закон електричног отпора и Џулов закон.
Магнетно поље	1	Ученици: посматрају, питају, уз помоћ наставника наводе примере, уочавају, записују.	Презентује садржај магнетног поља, објашњава деловање магнетног поља на проводник са струјом, објасни повезаност магнетног поља сталног магнета и магнетног поља соленоида.		Ученик треба да: стекне појам о магнетном пољу и о деловању магнетног поља на проводник са струјом; учи еквивалентност магнетног поља електричне струје и сталног магнета.
Елементи атомске и нуклеарне физике	1	Ученици: посматрају, питају, уз помоћ наставника наводе примере, закључују, записују.	Наставник показује, наводи, упућује, објашњава појмове из области атомске и нуклеарне физике.		Ученик треба да: упозна једноставан модел структуре атома (електрони, протони, неутрони); стекне појам о нуклеарним силама, радиоактивности и нуклеарној енергији.

МАТЕМАТИКА

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		Ученика	Наставника		
Тачка, права и раван, диједар	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	фронтални -индивидуални	однос тачке и праве, тачке и равни и одређености праве и равни однос правих, мимоилазне праве однос праве и равни, нормала на раван, растојање тачке од равни, однос две равни, диједар

Једначина и примена једначине	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота	-фронтални -индивидуални	Основна својства једнакости, Еквивалентност једначине ресавање линеарних једначина с'једном непознатом, примери и примене
Ортогонална пројекција	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		ортогонална пројекција на раван
Призма Р и V – пресеци	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		призма, појам, врста, елементи мрежа призме. Површина призме мерење запремине. Запремина призме
Пирамида Р и V	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности		пирамида, појам, врсте и елементи. Мрежа пирамиде. Површина и запремина пирамиде
Ваљак Р и V и Р и V купе	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		Ваљак, настанак, елементи и врсте. Мрежа ваљка. Р и V ваљка. Купа, настанак и елементи. Мрежа купе. Р и V купе
Функција и график функције	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		Функција и њен график
Систем једначина са две непознате	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности		линеарне једначине са две непознате и њихова решења методе решавања система линеарних једначина
Сложене фигуре	1	-уочава -именује -разликује	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		Сложене фигуре. Израчунавање Р и V

БИОЛОГИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Садржаји програм	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Увод	1	Слушају, питају, упоређују	-методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика -креира наставне листиће са питањима основног нивоа	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива
Екологија и животна средина	2	Слушају, питају, упоређују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика -креира наставне листиће са питањима основног нивоа	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива
Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема животне средине	2	Слушају, питају, упоређују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика -креира наставне листиће са питањима основног нивоа	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива
Глобалне последице загађивања животне средине	2	Слушају, питају, упоређују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика -креира наставне листиће са питањима основног нивоа	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива
Животна средина и одрживи развој	2	Слушају, питају, упоређују	-подстиче на усвајање знања -мотивише за рад -методе рада прилагођава карактеристикама и способностима ученика	-фронтални -индивидуални	Боље разумевање градива

ХЕМИЈА

Циљеви допунске наставе су:

Допунска настава из хемије се организује за ученике који спорије усвајају знања, ученике који нису били присутни на неким часовима, ученике који желе да утврде знање или уклоне евентуалне нејасноће, што доприноси бољем усвајању знања и вештина везаних за наставно градиво

Редни број теме	Број часова	Садржај програма	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1.	4	Неметали, оксиди неметала и киселине	-Препознаје Основна физичка и хемијска својства неметала (агрегатно стање, боју, реакцију са кисеоником) -Уочава везу између својстава неметала и њихове практичне примена -Препознаје најважније неметале (O, N, H, P, S,C) на основу њихових физичких и хемијских својстава -На основу формуле именује неорганска једињења оксиде и киселине -Доказује киселе особине раствора помоћу индикатора	Подстиче , упућује, објашњава, наводи примере, помаже у писању формула оксида и киселина	- индивидуални рад - групни рад	- зна разлику метала и неметала - зна примену неких елемената и њихових једињења - зна својства неких неметала -пише формуле
2.	3	Метали, оксиди метала, хидроксиди (базе)	- повезује појмове - пише једноставније једначине - доказује базе индикаторима - ради једноставније огледе - Препознаје најважније метале на основу њихових физичких и хемијских својстава - На основу формуле именује неорганска једињења оксиде и базе	Подстиче , упућује, објашњава, наводи примере, помаже у писању формула оксида и база		- зна преко формуле да одреди класу једињења - разликује својства базних оксида и база - ради једноставније задатке -зна разлику хемијских метала и техничких метала -пише формуле
3.	3	Соли електролитичка дисоцијација киселина, база и соли	-пише формуле соли - зна шта је електролитичка дисоцијација - зна шта су електролити и да су јони у раствору електролита носиоци наелектрисања и одговорни за проводљивост	Демонстрира, подстиче, објашњава	- индивидуални рад - групни рад	- зна преко формуле да одреди класу једињења - разликује својства соли - ради једноставније задатке

4.	4	Угљоводоници	-помоћу модела склапа формуле -зна хомологи низ првих десет алкана, алкена, алкина -пише формуле угљоводоника	Подстиче , упућује, објашњава, наводи примере, помаже у писању формула	зна поделу угљоводоника - преко везе разликује засићене и незасићене угљоводонике - помоћу опште формуле пише формуле угљоводоника - зна нека својства и примену
5.	4	Органска једињења са кисеоником	- помоћу модела склапа формуле - поставља питања, повезује и закључује - пише формуле и једноставније једначине - ради једноставније огледе	Подстиче , упућује, објашњава, наводи примере, помаже у писању формула	- према функционалној групи разликује класе једињења - зна примену и својства етанола - зна примену и својства сирћетне киселине - зна шта су естри и како настају

ДОДАТНА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК

Садржај програма	Број часова	Активности у ченика	Активности наставника	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Избор ученика и усвајање год. плана рада	1	Слушање, сугестије, усвајање и записивање плана	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог	-Развијање љубави према српском језику и потребе за унапређивањем
Језик (граматика и правопис)	15	Слушање, вежбање, упоређивање, шрактична примена стеченог знања, уочавање, закључивање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог, рад у групама, тимски рад, истраживачки рад	-Поступно и темељито упознавање граматике српског језика -Упознавање и примена граматике и правописа
Књижевност (књижевни текстови и стилске особине текста)	7	Читање, разговор, анализа, упоређивање, размена знања и искуства, истраживање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, монолог, групни, тимски рад, индивидуалан рад	- Развијање осећања за аутентичне естетске вредности у књ. - Уверљиво усмено и писмено изражавање
Припрема ученика за такмичења	10	Вежбање, слушање, сугестије, запажања, разговор	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Текст, дијалог, анализа, вежбе	- Развијање такмичарског духа и жеље за стицањем нових знања из језика и граматике

Израда текстова	2	Рад на тексту	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Припремање текста, извођење програма	- Квалитетна и разноврсна израда текстова
Анализа рада	1	Сугестије, усвајање, записивање	-Подстиче на размишљање, закључивање и креативно мишљење	Дијалог, анализа, монолог	Унапређивање рада наставе

РУСКИ ЈАЗИК

Змист програми	число годзинох	Активносци у образовно – воспитней работи	Основни форми програми	Цилі и задатки змиста програми
ЈАЗИК - Граматика - Правопис	14	-Применюю ше предходно здобути знаня - звладую ше нови наставни змисти за б. класу - учене на прикладох - поровноване - ришов. тествох зоз прешлорочних змаганьох	- монолошки; - диялошки; - текстовни; - индивидуални	- пририхтоване школярох за школске, медзиокружне и републичне змагане зоз руского языка.
КНЇЖОВНОСЦ - лектира	2	- чита, анализуе и интерпретуе дїла по виборе наставника - препоянава главни мотиве и поетски слики - замерковуе основни характеристики особох.	- монолошки; - диялошки; - текстовни; - индивидуални; - демонстративни	-усвойоване школярох о структури и анализи дїла -толковане главних мотивох и поетских сликох у лирскей писні; -розвиване чувства за аутентични естетски вредносци у кнїжовней уметносци.
КУЛТУРА ВИСЛОВЙОВАНЯ Бешедне висловйоване Писане висловйоване	2	- учи основни правила писаня як форми комуниковања - вежба техніка у виробку писменого составу и аналіяуе стилски гришки оцenenих роботох.	- монолошки; - диялошки; - текстовни; - индивидуални	- розвиване змисла и спсобносцох за правилне економичне и прешвечливе усмене и писмене виражоване - збогацоване словника

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за енглески језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање енглеског језика.

Ове године ученици ће узети учешће на такмичењима, стога треба уз очигледну афекцију према језику, градити и такмичарски дух. Што се тиче самог језика, треба у почетку дати акценат на граматику, али никако представљена као систем, изоловано и ван контекста, већ унутар језичких структура у којима се и остварује њена функција.

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Biographies of famous people Description of the pictures	2	-уочава -именује -повезује -уређује	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање, -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-проширивање знања о познатим личностима и употреба вокабулара у сврху описа
Relative clauses with Who, That, Which	1	-открива релације и изражава их -упоређује; - уочава	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-употреба односних заменица у енглеском језику
Translation of an unknown text with familiar vocabulary from English to Serbian	3	-уочава -закључује -проверава	-презентује, -усмерава ученика, -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине при решавању проблема из свакодневног живота		-употреба познатих речи унутар непознатог текста
Listening comprehension	2	-уочава, -именује -разликује -упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности код ученика		-примена стеченог вокабулара
Compound adjectives (best-selling novel, ready-made sauce)	2	-уочава -именује -открива релације -упоређује -закључује	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		- примена сложених придева у енглеском језику

Write a review for a school magazine "Petica"	3	-уочавање -разликује -упоређује -проверава	-презентује, -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу	-фронтални -индивидуални	-примена знања језика приликом писања извештаја
Quiz in English (Geography, History, Music and Art)	3	-открива релације -закључује	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање, -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-развијање логичког мишљења и закључивања
Time expressions (for ages, for a fortnight...)	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-употреба израза за време
First conditional with IF and UNLESS	3	-открива релације -закључује	-презентује, -усмерава ученика, -утиче на развој свести ученика о значају и примени модалног глагола при решавању проблема из свакодневног живота		-употреба израза у енглеском језику -употреба погодбених реченица у енгл. језику
The Second Conditional And The Third Conditional	3	-разликује -упоређује -проверава	-презентује, -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-употреба погодбених реченица у енглеском језику
Get/ have something done	2	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-употреба конструкције реченице у енглеском језику
Pronunciation: Stress in sentences	2	-упоређује -открива релације -изражава их	-презентује -усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени граматичке целине у свакодневном животу		-употреба наглашевања делова реченица
Let someone do something	3	-открива релације -закључује	-презентује -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-примена коришћења граматичке конструкције у енглеском језику
Reported Speech	3	-открива релације -закључује	-презентује, -усмерава ученика, -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-употреба управног говора у енглеском језику

ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК

За додатни рад од V до VIII разреда се опредељују даровити ученици и посебних интересовања за француски језик. Ангажоване ученике стога треба стимулисати (похвале, награде, интерна школска такмичења у циљу припрема за општинско, окружно и републичко такмичење које се организује само за ученике осмог разреда) и постепено их уводити у области професионалне оријентације ка широком пољу делатности које пружа знање француског језика

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1. L'école, jeunes et dehors de l'école Mode, musique et les voyages	3	-слушање -допуњавање реченица, -читање, -препричавање, -рад у паровима и групама.	-координира -дискутује -анализира	-демонстрација; -кооперативна; -интерактивно.	-писање већих целина на основу датих елемената; -ступа у дијалог у оквиру 8 до 10 реплика; -правилно користи идиоматске изразе; -користи правилно предлоге у изразима и после придева и глагола.
2. La famille et les environs - Les relations entre générations - Les fêtes et les coutumes	4	-спеловање; вежбе замене речи у граматичким целинама; истраживања; ученичке презентације и пројекти.	-подстиче -дискутује -анализира -мотивише -сугерише	-демонстрација; -дијалог; -игра; -индивидуално.	-даље усавршава изговор гласова; -користи нове граматичке целине уз нови вокабулар; истражује самостално; -пише кратка неформална писма разноврсног садржаја.
3. L'écture des romans et magazines - Musique, les émissions de télé pour les jeunes -les magazines, les sports	4	-писање по диктату (познати текст); -писање писма захвалнице; -одговори на питања; - ученичке презентације и пројекти	-поставља проблем -сугерише -подстиче	-кооперативно; -демонстрација; -интерактивно; -игра.	-разуме нови текст са мањим бројем непознатих речи; -пише нови текст слушањем истог; -од једне врсте речи прави другу са приложеним додацима.
4. Autres: Le évènements historique - les numéros - les Français importants - Conversation	10	-спеловање; вежбе замене речи у граматичким целинама; рад на компјутеру (пројекти).	-наводи на повезивање и примену знања -подстиче на логично мишљење	-кооперативно; -демонстрација; -интерактивно; -индивидуални рад.	-представља припремљен рад на компјутеру; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -ради краћи научни рад; -поставља питања.

5. Grammaire - La comparaison - L'accord du participe passé - les construction passives - les pronom relatifs et démonstratifs - le passé simple - la concordance des temps Expression de l'hypothèse	15	-групно и појединачно читање; -препричавање прочитаног; -истраживачки радови (корелација са биологијом).	-усмерава -наводи -ствара ситуацију -сугерише -поставља проблем	-индивидуални рад; -дијалог; -кооперативно; -интеракција.	-правилно користи врсте речи у монолозима и дијалозима; -упознаје основна правила фонетике и морфологије; -правилно казује реченице у зависности од времена дешавања; -ради краћи научни рад.
--	----	--	---	--	--

ИТАЛИЈАНСКИ ЈЕЗИК:

- Иста група се припрема за школско такмичење.
- Прате се нови садржаји из дневних новина, часописа.
- Прате се збивања у култури, спорту, музици савремене Италије.
- Припремити ученике и за дача такмичења, користећи питања на општинског и даљих такмичења.

ИСТОРИЈА

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Свет у другој половини 19-ог и почетком 20 века Србија, Црна Гора и Срби у Хабзбуршком и Османском царству од Берлинског конгреса до Првог светског рата	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, тестови са такмичења, вежбања за завршни испит	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Рад на различитим уџбеницима и збиркама извора; самосталне презентације; повезивање раније наученог и корелација са другим предметима, припреме за такмичење и завршни испит	-развијање сарадничког односа, проширивање постојећих и усвајање нових знања, сналажење на карти -усвајање нових знања, утврђивање постојећих, употреба атласа, оспособљавање за самосталан рад

Први светски рат и револуција у Русији и Европи Србија и Црна Гора у Првом светском рату	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, тестови са такмичења, вежбања за завршни испит	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Рад на различитим уџбеницима и збиркама извора; самосталне презентације; повезивање раније наученог и корелација са другим предметима, припреме за такмичење и завршни испит	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Свет између Првог и Другог светског рата Југословенска краљевина	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, тестови са такмичења, вежбања за завршни испит	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Рад на различитим уџбеницима и збиркама извора; самосталне презентације; повезивање раније наученог и корелација са другим предметима, припреме за такмичење и завршни испит	-анализа текстова, уочавање повезаности градива и оспособљавање за самосталан рад, употреба атласа
Други светски рат – Тотални рат Југославија у Другом светском рату	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, тестови са такмичења, вежбања за завршни испит	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију	Рад на различитим уџбеницима и збиркама извора; самосталне презентације; повезивање раније наученог и корелација са другим предметима, припреме за такмичење и завршни испит	-анализа текстова, уочавање повезаности градива, развијање креативности и сарадничког односа
Југославија и свет после Другог светског рата	2	Увежбавање знања напредног нивоа, рад на историјској карти, тестови са такмичења, вежбања за завршни испит	Објашњава, подстиче, дискутује, анализира, поставља проблем, усмерава, ствара ситуацију, проверава	Рад на различитим уџбеницима и збиркама извора; самосталне презентације; повезивање раније наученог и корелација са другим предметима, припреме за такмичење и завршни испит	-повезивање и примена наученог, анализа текстова, уочавање повезаности градива

ГЕОГРАФИЈА

Циљев и задаци.

- исказивање заинтересованости за шира знања из предмета,
- истраживачки рад,
- самостално истраживање и коришћење стручне литературе, штампе,
- проширивање стечених знања и њихова примена,
- примена савремених технологија –интернет,
- стицање и развијање знања и разумевања, умења и ставова према светским и националним вредностима и достигнућима.
  - избор ученика –пријављених у анкети,
  - анализа , израда годишњег плана и усвајање,
  - уређење паноа тематским картама, новинским извештајима,
  - реферати –писање и анализа,
  - употреба рачунара и интернета,
  - читање литературе и штампе,
  - обнављање и проширивање већ стечених знања од петог до осмог разреда,
  - припрема и учешће на такмичењима,
  - припрема , учешће у организовању и извођењу екскурзија,
  - уређење и креирање школског сајта,
  - јавно презентовање и приказивање најбољих постигнућа,
  - анализа рада и постигнућа у додатној настави.

Ове теме чине једну целину и биће обрађиване током школске године, кроз више часова

Садржаји образовно васпитног програма	Број часова	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Организовање додатног рада-	4	Разматрају, предлажу, усвајају план и програм	Предлаже програм	Разговор	Активно учешће и улога у доношењу одлука,
Истраживачки радови	10	Користе стручну литературу, самостално истражују, пишу реферате, осмишљавају асоцијације, организују квизове, активно учествују у планирању и организовању екскурзија дајући предлоге	Упућује, ствара ситуације, мотивише, објашњава, демонстрира, указује на могуће грешке,	Самосталан рад, истраживачки рад, тимски рад, рад у малим групама	Осамосталивање у раду, самостално истраживање, самостално и правилно коришћење стручне литературе, штампе
Интернет у настави	7	Обучавање употребе савремених техничких достигнућа, правилно руковање и самостална примена у сопственом истраживању.	Објашњава , демонстрира,	Самосталан рад, рад у мањим групама, тимски рад	Самостално рукују, истражују, сазнају и примењују техничка достигнућа у настави.

Припрема за такмичење	15	Активности проширују знања петог, шестог, седмог и осмог разреда, самостално користи стручну литературу, интернет, штампу, учествују на свим организованим такмичењима	Упућује на изворе стицања знања, даје подршку, мотивише, прави тестове, проверава стечено знање	Индивидуалн Тимски Истраживачки	Развијање свестраније, целокупније личности са ширим размишљањима о збивањима, истраживачком раду и нових сазнања о свету
------------------------------	----	--	---	---------------------------------------	---

ФИЗИКА

Садржај програма	Број часова	Активности ученика у васпитно-образовном раду	Активности наставника у васпитно-образовном раду	Начин и поступак остваривања програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Осцилаторно и таласно кретање	2	Ученик самостално и спонтано посматра различите огледе везане за Доплеров ефекат, ултразвук, буку, звучну резонанцију и брзину звука у ваздуху, поставља питања, изводи закључке, користи литературу и интернет.	Наставник их наводи на решавање сложених проблема буди радозналост, креативност, самосталност, такмичарски дух, стваралачки и истраживачки рад.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практичан рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања из области осцилаторног и таласног кретања да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака.
Светлосне појаве	8	Ученик самостално и спонтано посматра различите светлосне појаве, мале објекте помоћу микроскопа, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава проблеме везане за закон одбијања и преламања светлости.	Наводи их на решавање сложенијих проблема везаних за светлосне појаве. Учи их да самостално решавају проблеме и буди њихову креативност и самосталност. Мотивише их за стваралачки и истраживачки рад.		Ученик повезује и примењује стечена знања о светлосним појавама, закону одбијања и преламања светлости, да би извео закључке и решио проблеме везане за закон одбијања светлости, сферна огледала, закон преламања светлости, тоталну рефлексију, сочива и оптичке инструм. и утврдио примену истих.
Електрично поље	3	Ученик самостално и спонтано посматра различите облике електричних појава у животу, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке везане за закон одржања колич. наелект., Кулонов закон, рад у пољу и напон.	Наставник наводи на примере електричних појава у свакодневном животу, наводи на коришћење додатних извора знања, упућује на коришћење интернета. Објашњава Кулонов закон и рад у електричном пољу.		Ученик повезује и примењује стечена знања о електричним појавама, Кулоновом закону, раду у пољу и напону да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских).

Електрична струја	6	Ученик самостално и спонтано изводи огледе, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке везане за област електричне струје.	Наставник наводи на примере ел појава у свакодневном животу, наводи на коришћење додатних извора знања, упућује на коришћење интернета. Објашњава и наводи на коришћење стечених знања у даљем образовању.	-индивидуални рад -групни рад -рад у пару -дијалогска метода -илустративно-демонстративна метода -практичан рад -решавање рачунских задатака	Ученик повезује и примењује стечена знања о Омовом закону, раду и снази електричне струје, Џуловом закону и Кирхофовим правилима да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака (графичких и рачунских) и проблема везаних за горе наведено.
Магнетно поље	4	Ученик самостално и спонтано посматра различите облике магнетних појава, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава сложене рачунске задатке.	Учи их да примењују стечена знања приликом решања сложенијих проблема. Учи их да примењују знање у свакодневном животу. Наводи на коришћење интернета. Корелација са другим предметима.		Ученик повезује и примењује стечена знања о магнетним појавама, да би извео закључке и дошао до решења сложених задатака.
Атомска и нуклеарна физика	4	Ученик самостално и спонтано посматра различите моделе атома, језгра, нуклеарних реакција и слично, поставља питања, изводи закључке, претражује и користи литературу и интернет, решава проблеме везане за радиоактивно зрачење.	Наводи их на решавање сложенијих проблема везаних за светлосне појаве, Учи их да самостално решавају проблеме, и буди њихову креативност, и самостално. Мотивише их за стваралачки и истраживачки рад. Наводи приману у медицини и науци, за војне сврхе.		Ученик повезује и примењује стечена знања о структури атома и нуклеарним реакцијама, да би извео закључке и решио проблеме везане за радиоактивност.

МАТЕМАТИКА

Садржај Програма	Број часова	Активности у образовно-васпитном раду		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		ученика	наставника		
Полиноми, растављање на чиниоце – сложени задаци	3	-закључује -разликује -открива релације	-презентује, -усмерава ученика, -подстиче на размишљање, -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење	-фронтални -индивидуални	-бројевни изрази са полиномима који у имениоцу имају променљиву
Једначине са апсолутним вредностима	3		-презентује, -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-одређивање нула и дискусија -решавање једначина са апсолутном вредношћу
Докази у математици	2		-презентује -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-на основу датих података и стеченог знања доказати задате теореме
Примена процената	3		-презентује, -усмерава ученика -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-примена процената у осталим гранама живота
Задаци логичке природе	3		-презентује, -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање, -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности		-решавање задатака помоћу логичког закључивања
Призма Р и V – сложени задаци	3		-презентује, -усмерава ученика, -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		-израчунавање О и Р пресека призме под одређеним условима -сложени задаци са Р и V
Пирамида Р и V – сложени задаци	3		-презентује, -усмерава ученика -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање		-израчунавање О и Р пресека пирамиде под одређеним условима -сложени задаци са Р и V

Декартов правоугли координантни систем	2	-разликује -упоређује -открива релације -закључује	-презентује, -подстиче ученика на увиђање, закључивање, упоређивање, -утиче на развој тачности, прецизности, одговорности, уредности	-фронтални -индивидуални	-растојање између тачака -израчунавање О и Р фигуре која има координате темена
Функција, цртање и читање графика	3		-презентује,-усмерава ученика -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике у свакодневном животу		-цртање и читање задатих графика
Неки елементарни проблеми екстремних вредности	3		-презентује -усмерава ученика -подстиче на размишљање		-решавање екстремних задатака -уочавање односа између елемената и закључивање
Ваљак – купа – сложена тела – одабрани задаци	3		-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење		-сложена тела од ваљка и купе (купа из ваљка као и обратно) -површина пресека под одређеним условима
Решавање проблема једначином са једном непознатом и системом једначина	5		-презентује -утиче на развој свести ученика о значају и примени математике при решавању проблема из свакодневног живота		-решавање проблемских задатака укључивањем једначине са једном непознатом или системом једначина

БИОЛОГИЈА

Циљеви додатне наставе су: Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из биологије.

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у о-в раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и пос. остваривања	Циљеви и задаци садрж. програма
Екологија и жив. средина	1	Слушају, питају, упоређују, истражују, закључују, праве презентације	-подстиче на истраживачки рад -методе рада прилагођава ученицима који показују интересовање за усвајање знања у већем обиму - мотивише ученике за учешће на такмичењима	- индивидуални -групни -рад у пару	Усвајање знања у већем обиму Оспособљавање за решавање задатака напредног нивоа
Угрожавање, заштита и унапређивање екосистема животне средине	2				
Глобалне последице загађ. животне средине	3				
Животна средина и одрживи развој	3				

ХЕМИЈА

Циљеви наставе су: Додатна настава се организује за напредније ученике који желе да прошире своја знања из хемије.

Редни број теме	Број часова	Садржај програма	Активности ученика у образовно васпитном раду	Активности наставника у образовно васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
1	3	Неметали, оксиди неметала и киселине	- планира оглед, бележи резултате - решава рачунске задатке - поставља питања - изводи закључке на основу огледа	Подстиче, упућује у истраживачки рад, одговара на питања, помаже у закључивању и сугерише при решавању задатака	- индивидуални рад - фронтални рад - рад у паровима	- повезује својства неметала и метала са положајем у ПСЕ - применом стечених знања самостално изводи огледе - самостално решава стехиометријске задатке
2	3	Метали, оксиди метала, хидроксиди (базе)	- дискутује о својствима киселина, база и соли - планира и изводи огледе - припрема извештаје о експерименталном раду - решава рачунске задатке	Подстиче, упућује у истраживачки рад, одговара на питања, помаже у закључивању и сугерише при решавању задатака		- разликује својства класа и једињења применом индикатора - схвата генетску повезаност класа једињења - самостално решава експерименталне и рачунске задатке
3	1	Соли	- претражује и користи литературу - планира и изводи оглед	Подстиче, упућује у истраживачки рад, помаже и сугерише при извођењу огледа	- индивидуални рад	- зна шта су органска једињења и значај угљеника за органску хемију - самостално изводи експерименте за потврду састава органских једињења
4	1	Електролитичка дисоцијација киселина, база и соли	Препознаје јаке и слабе електролите Зна да су јаки електролити потпуно дисосовани на јоне, а слаби нису Успешно представља електролитичку дисоцијацију по фазама Демонстрира способност електролита да проводе електричну енергију	Демонстрира упућује у самосталан рад, подстиче на стваралачко и критичко мишљење		- разуме начин на који раствори електролита проводе електричну енергију - зна основна својства електролита

5.	4	Угљоводоници	- планира и изводи оглед, бележи резултате - претражује интернет за прикупљање информација	- упућује на коришћење интернета, извођење огледа и истиче битност истинитости резултата	- индивидуални рад - рад у паровима	- разуме разлику између засићених и незасићених угљоводоника - зна основна физика и хемијска својства угљоводоника - самостално изводи експерименте, претражује интернет и прикуп. инф.
6	3	Органска једињења са кисеоником	- посматра својства супстанци и промене током огледа - анализира резултате огледа и изводи закључке - решава задатке	- указује на значај посматрања промена током огледа - помаже у анализи резултата и при решавању задатака	- индивидуални рад - фронтални рад	- разликује класе једињења на основу функционалних група - зна везу функционалне групе и својства једињења - примењује знања у експерименталном раду - врши потребна израчунавања
7.	2	Биолошки важна једињења	- претражује и користи различиту литературу - изводи експерименте и закључке из експеримента	- упућује на различиту литературу - упућује на експерименте и помаже при доношењу закључака	- фронтални рад - рад у паровима	- разуме својства и улогу масти и уља - зна разлику између моносахарида и осталих угљених хидрата - експериментално проверава теоријска знања - зна улогу протеина у жив. бићима
8.	1	Хемија животне средине	- претражује и користи различиту литературу - предлаже решења проблема заштите животне средине и прави мини пројекте	- даје савете за израду мини пројеката - указује на значај заштите животне средине	индивидуални рад - фронтални рад	- знају који је значај безбедног поступања са супстанцама, начине њиховог правилног складиштења - Израђују мини пројекте вазане за заштиту животне средине

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	-Избор руководства одељењске заједнице -Правила понашања у школи -Грађење сарадничког односа у групи -Припреме за извођење екскурзије	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици

-октобар	-Договор о узајамним очекивањима, потребама и захтевима -Међувршњачко насиље-упућивање у начине реаговања на појаву насиља у школи -Подстицање личног развоја ученика -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-новембар	-Анализа успеха -Активно учешће ученика у креирању активности у школи -Грађење толеранције на различите ставове -Грађење сарадничког односа у одељењу	-разговор -дискусија	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	-Међународни дан борбе против СИДЕ -Истраживање својих осећања и потреба и разумевање осећања и потреба других -Сређивање педагошке документације -Анализа успеха на крају првог полугодишта	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада -едукативна радионица	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник -волонтери ЦК
-јануар	-Обележавање дана Светог Саве	-разговор	-одељењски старешина -ученици
-фебруар	-Помоћ ученицима при укључивању у такмичења -Ризична понашања(пушење,алкохол и дрога) -Превентивне активности у спречавању ризичних понашања -Предавање- СИДА и полно преносиве болести	- едукативне радионице -разговор -дискусија	-ученици -одељењски старешина -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељењски старшина
-март	- Учење вредносних судова -Разред као вредносни суд -Сређивање педагошке документације -Анализа резултата такмичења	-разговор -дискусија -евиденција у Дневнику рада	-одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-април	-Анализа успеха -Тест професионалних интересовања-примена теста -Тест професионалних интересовања-презентација резултата -Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -презентација	-ученици -одељењски старешина -стручни сарадник
-мај	-Уређење школског простора -Припреме за организовање другарске вечери -Сређивање педагошке документације -Анализа успеха на крају школске године	-чишћење учионице -разговор -евиденција у Дневнику рада	- ученици -одељењски старешина

ПРОГРАМИ ОСТАЛИХ АКТИВНОСТИ

ПРОГРАМ ШКОЛСКОГ СПОРТА И СПОРТСКИХ АКТИВНОСТИ

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Начини и поступци остваривања садржаја	Циљеви и задаци садржаја програма
-штафетне игре -атлетски полигон (кидс атлетикс) -између две ватре -мали фудбал -крос (I -IV)	-Октобар -Мај	-ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење	-анализирање -поређење -показивање -објашњавање -суђење	-спортска такмичења и турнири према полу и узрасту	Правилан развој, практиковање здравог начина живота, развој свести о важности сопственог здравља и безбедности, потреба неговања и развоја физичких способности, превенција насиља, наркоманије и малолетничке деликвенције
-штафетне игре -атлетски полигон (кидс атлетикс) -између две ватре -мали фудбал -кошарка -одбојка -крос (V -VIII)	-Октобар -Мај	-ходање -трчање -вежбање -анализирање -такмичење	-анализирање -поређење -показивање -објашњавање -суђење	спортска такмичења и турнири према полу и узрасту	Правилан развој, практиковање здравог начина живота, развој свести о важности сопственог здравља и безбедности, потреба неговања и развоја физичких способности, превенција насиља, наркоманије и малолетничке деликвенције

ПРОГРАМ ЗА ЗАШТИТУ УЧЕНИКА ОД НАСИЉА

На основу Правилника о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање („Сл. Гласник РС“ бр. 30/2010), у складу са специфичностима рада школе, школа је оформила Тим за заштиту ученика од насиља који чине:

1. Марија Фејса Сакач – педагог, води евиденцију и документацију о реализацији активности
2. Моника Тамаш– директор
3. Виолета Рашета – професор разредне наставе, координатор тима
4. Марија Роквић Мудри – Професор разредне наставе
5. Огњен Сакач – професор географије
6. Весна Цап Рагаји – професор биологије

Задаци Тима за заштиту јесу :

- 1) припрема програма заштите;
- 2) информисање ученика, запослених и родитеља о планираним активностима и могућности тражења подршке и помоћи од Тима за заштиту од насиља;
- 3) учествовање у обукама и пројектима за развијање компетенција потребних за превенцију насиља, злостављања и занемаривања;
- 4) предлагање мера за превенцију и заштиту, организовање консултација и учествовање у процени ризика и доношењу одлука о поступцима у случајевима сумње или дешавања насиља, злостављања и занемаривања
- 5) укључивање родитеља у превентивне и интервентне мере активности;
- 6) праћење и процењивање ефеката предузетих мера за заштиту ученика и давање одговарајућих предлога директору ;
- 7) сарадња са стручњацима из других надлежних органа, организација, служби и медија ради свеобухватне заштите ученика
- 8) да води и чува документацију;
- 9) извештавање стручних тела и органа управљања

Програм заштите за шк. 2014/15.г. полази од досадашњег рада целог колектива на сузбијању насиља и подразумева упознатост свих запослених са појмовима о насиљу који су обухваћени Протоколом. У нашој школи постоји свест свих запослених да Тим не може сам да реализује договорене мере и активности, тако да су сви запослени у оквиру свог делокруга рада ангажовани у стварању ненасилног и подстицајног окружења за боравак и учење деце.

Превенција насиља у образовно-васпитним установама има троструки циљ:

- унапређивање безбедности ученика,
- повећање квалитета рада у установи и, дугорочно, стицање вештина неопходних за конструктиван и ненасилан начин
- решавања будућих животних проблема.

Кроз предложене активности обезбеђујемо стварање атмосфере поверења, сигурности и поштовања дечјих права кроз јединствено деловање свих актера.

Образовно-васпитна установа је одговорна за:

- успостављање превентивног рада на заштити деце од насиља као редовне праксе у образовно-васпитном процесу;
- непосредну укљученост вршњачких тимова и ученичких парламената у пружање подршке вршњацима при заштити од насиља и успешну реинтеграцију починилаца насиља у вршњачку заједницу
- увођење правила понашања и реституције (ресторативног васпитања) као превентивних мера и вредности у животу заједнице, изградњу позитивне климе и конструктивне комуникације;
- успостављање вршњачке медијације и вршњачке едукације као ефикасних механизма превенције са инструментима за праћење ефикасности;
- укључивање у програме за превенцију насиља, осмишљавање програма за разне узрасте, умрежавање школа и аутора/тренера/ментора ради размене позитивних искустава и ширења мреже заштите;
- примену Посебног протокола за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања;
- развијање подстицајне средине и укупно повећање атрактивности школе;
- систематско праћење и унапређивање нивоа безбедности, заштите и подршке ученицима.

Како школа није у могућности да независно од локалне заједнице реализује свој програм, трудићемо се да редовно предочавамо представницима локалне заједнице да је у њиховој надлежности преузимање одговорности за:

- планирање мера за стварање безбедне средине за децу;
- успостављање механизма сарадње надлежних система у локалној заједници (образовно- васпитне установе, полиција, социјална заштита, здравство, локална самоуправа);
- изградњу и примену ефикасних механизма за препознавање, пријављивање и откривање потенцијалних опасности и инцидената у локалној средини;
- осмишљавање поступака и успостављање процедура и механизма сарадње са породицом на превенцији и заштити деце од насиља, на изградњи безбедног окружења и на ресоцијализацији деце починилаца насиља у заједницу;
- спровођење процедура и поступака предвиђених Општим и посебним протоколима о заштити деце од насиља;
- развијање школског спорта и увођење школског полицајца као значајне мере у превенцији насиља;
- успостављање сарадње са локалним медијима и стварање могућности за већи утицај и укљученост родитеља у активности локалних медија.

Насиље се дефинише као сваки облик једанпут учињеног или поновљеног, вербалног или невербалног понашања, која за последицу има стварно или потенцијално угрожавање здравља, развоја и достојанства деце/ученика.

У насиљу је увек присутна неравнотежа моћи, која се у ситуацијама насиља злоупотребљава. Постоје различити облици насиља:

Емоционално/психолошко насиље је врста насиља која доводи до тренутног или трајног угрожавања психичког и емоционалног здравља и достојанства детета;

Социјално насиље се односи на одвајање детета од других на основу различитости;

Физичко насиље доводи до стварног или потенцијалног телесног повређивања ученика;

Електронско насиље представља злоупотребу информационих мрежа; **Сексуално насиље** и сексуална злоупотреба деце подразумева њихово укључивање у сексуалну активност, коју она несхваттају у потпуности и за коју нису развојно дорасла.

Анализом мера које се у школи већ предузимају у превенцији насиља као и анализом физичко-техничких услова и положајем наше школе у окружењу, планиране су следеће активности:

ПРЕВЕНТИВНЕ МЕРЕ

Путем превентивних мера тежимо да остваримо следеће циљеве:

- Стварање и неговање климе прихватања, толеранције и уважавања.
- Подизање нивоа свести и повећање осетљивости свих укључених у живот и рад школе за препознавање насиља, злостављања и занемаривања.
- Информисање свих укључених у живот и рад школе о процедурама и поступцима за заштиту од насиља и реаговање у ситуацијама насиља.

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ
Септембар	Израда Програма за заштиту ученика од насиља	Тим за заштиту деце од насиља
Септембар	Упознавање свих запослених у школи, ученика и родитеља са њиховим правима, обавезама и одговорностима, прописаним законом, Правилником о протоколу и другим актима	Педагог школе, директор, одељенске старешине
Септембар	Ангажовање што већег броја ученика у раду слободних активности	Учитељи, наставници
Септембар	Упознавање свих актера васпитно – образовног рада са Правилима понашања у школи	Тим за заштиту деце од насиља, Савет родитеља
Октобар	Укључивање ученика у доношење правила понашања Укључивање родитеља у активности школе	Директор школе, учитељи, одељенске старешине
Октобар	Упознавање запослених у школи са Програмом заштите ученика од насиља	Педагог школе
Октобар	Упознавање ученика са Правилником о протоколу, у складу са развојним способностима ученика	Учитељи, одељенске старешине
Октобар	Израда формулара и листе за пријављивање насилног понашања	Тим за заштиту деце од насиља, Педагог школе
Октобар	Упознавање родитеља са Правилником о протоколу и са Програмом за заштиту деце од насиља (прваци)	Учитељи, одељенске старешине
Новембар	Стручно усавршавање за развијање вештина за конструктивно реаговање на насиље	Сви наставници, учитељи, педагог, директор
Новембар	Израда едукативних паноа за ученике, запослене у школи и родитеље, у вези поступака и процедура реаговања у случајевима сумње или дешавања насиља	Тим за заштиту деце од насиља
Јануар	Упознавање запослених у школи, на наставничком већу, са показатељима који указују да дете трпи насиље и последицама насиља	Педагог школе
Март	Литерарни и ликовни конкурс на тему ненасиља	Наст. ликовне културе, наст. српског језика и Тим за заштиту деце од насиља

Током године	Израда едукативних паноа за ученике, запослене у школи и родитеље у вези насиља у циљу информисања свих учесника	Тим за заштиту деце од насиља, Ученички парламент
Током године	Спровођење радионица са ученицима у циљу развијања социјалних и емоционалних вештина ученика и способности за ненасилно решавање конфликта у школи	Учитељи, одељ. старешине, педагог школе
Током године	Спровођење радионица са ученицима у циљу развоја способности препознавања насиља и реаговања на насиље	Учитељи, одељ. старешине, педагог школе
Током године	Предавања за ученике и родитеље	Спољни сарадници
Током године	Дежурства запослених у ходницима и у дворишту за време одмора	Дежурни наставници
Током године	Праћење понашања свих актера образовно – васпитног рада и ученика путем видео надзора	Директор школе

ИНТЕРВЕНТНЕ МЕРЕ

Интервентне мере јесу поступци и процедуре којима се служимо у ситуацијама сумње или стварог дешавања насиља над децом било од стране одрасле особе запослене у институцији, било од стране одрасле особе која није запослена у институцији или у ситуацијама када се насиље дешава међу децом.

Кораци су обавезујући и у потпуности предвиђени Посебним протоколом за заштиту деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно – васпитним установама и Правилником о протоколу поступања у установи у одговору на насиље, злостављање и занемаривање.

Први корак у интервентним активностима јесте процена нивоа ризика за безбедност детета која подразумева узимање у обзир следећих критеријума:

- Да ли се насиље дешава или постоји сумња на насиље;
- Где се дешава насиље (у институцији или ван ње) ;
- Ко су учесници у насиљу ;
- Облик и интензитет насиља;

ПРВИ НИВО

Ове облике насиља решава самостално наставник/одељ. старешина у оквиру саветодавно-васпитног рада са децом – појединцима, групама и одељењем.

Физичко насиље	Емоционално/психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље	Електронско насиље
Ударање чврга Гурање Штипање Гребање Гађање Чупање Уједање Саплитање Шутирање Прљање Уништавање ствари...	Исмејавање Омаловажавање Оговарање Вређање Ругање Називање погрдним именима Псовање Етикетирање Имитирање „прозивање“	Добацивање Подсмевање Игнорисање Искључивање из групе Фаворизовање на основу соц. статуса, националности Насилно дисциплиновање Ширење гласина	Добацивање Псовање Сексуално додиривање Гестикулација Ширење прича	Узнемиравајуће „зивкање“ Слање узнемиравајућих порука СМС-ом, ММС-ом, маилом

ДРУГИ НИВО

У решавању ових облика насиља, наставник/одељенски старешина укључује Тим, тј. унутрашњу заштитну мрежу

Физичко насиље	Емоционално/психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље	Електронско насиље
Шамарање , Ударање , Гажење Цепање одела „шутке“ Затварање Пљубање Отимање и уништавање имовине Измицање столице Чупање за уши и косу	Уцењивање Претње Неправедно кажњавање Забрана комуницирања Искључивање Одбацивање манипулисање	Сплеткарење Игнорисање Неукључивање Неприхватање Манипулисање Експлоатација Национализам	Сексуално додиривање Показивање порнографског материјала Показивање интимних делова тела свлачење	Огласи, клипови Блогови Злоупотреба форума и четовања Снимање камером појединаца против њихове воље, снимање камером насилних сцена Дистрибуирање снимака и слика

ТРЕЋИ НИВО

Ако ученици трпе неки од следећих облика насиља обавезно је укључивање других институција, односно активирање спољашње заштитне мреже

Физичко насиље	Емоционално/психичко насиље	Социјално насиље	Сексуално насиље	Електронско насиље
Проузроковање опекотина Ускраћивање хране и сна Излагање ниским температурама Напад оружјем Туча Дављење Бацање	Застрашивање занемаривање уцењивање Рекетирање Ограничавање кретања навођење на коришћење ПАС Укључивање у секте	Претње изолација одбацивање терор групе над појединцем дискриминација организовање затворених група (кланова) национализам	Завођење од стране одраслих подвођење Злоупотреба положаја Навођење, изнуђивање и принуда на сексуални чин Силовање инцест	Снимање насилних сцена Дистрибуирање снимака и слика Дечија порнографија

На основу процене нивоа ризика за безбедност детета доносимо одлуку о начину реаговања. Након ове одлуке примењујемо конкретне поступке у циљу заштите детета од насиља (предвиђене Посебним протоколом).

Интервентне активности подразумевају и стварање услова за реинтеграцију свих учесника насиља у заједницу установе и њихов даљи безбедан и квалитетан живот и рад у установи.

ВРЕМЕ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	НОСИОЦИ
У случају сумње или дешавања насиља	Усклађена и доследна примена утврђених поступака и процедура у ситуацијама насиља (сазнање о насиљу, прекидање насиља, смиривање ситуације, консултације, предузимање конкретних мера за заштиту детета, праћење ефеката предузетих мера)	Сви запослени у школи, Тим за заштиту деце од насиља
По потреби	Сарадња са релевантним службама (здравствене установе, МУП, Центар за социјални рад)	Тим за заштиту деце од насиља, директор
У случају сумње или дешавања насиља	Евидентирање случајева насиља	Тим за заштиту деце од насиља
	Саветодавни рад и подршка деци која трпе насиље	Тим за заштиту деце од насиља, педагог
	Оснаживање деце која су посматрачи насиља на конструктивно реаговање	Тим за заштиту деце од насиља
	Рад са децом која врше насиље	Тим за заштиту деце од насиља, педагог
	Саветодавни рад са родитељима	Тим за заш. деце од нас., педагог, директор
Јун	Истраживање о учесталости и врстама насиља у школи	Тим за заштиту деце од насиља
Август	Евалуација Програма заштите од насиља и по потреби измене Програма	Тим за заштиту деце од насиља

ПРОГРАМ СЛОБОДНИХ АКТИВНОСТИ УЧЕНИКА

ПРВИ ЦИКЛУС

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

Циљеви и задаци рецитаторске секције:

- развијање ученичке маште, креативности и оригиналности.
- подстицање интереса за рецитовањем и учењем рецитала
- оспособљавање за лепо и изражајно рецитовање
- развијање личних склоности према књижевности и књижевном стваралаштву
- развијање и неговање интереса за литерарно и говорно презентовање књижевне уметности
- развијање љубави према књизи
- проширивање знања о књижевном стваралаштву
- упознавање с дикцијом, акцентом, интонацијом и темпом
- упознавање и откривање лепоте поезије
- покретање на читање и самостални истраживачки рад

Садржај	Начин остваривања рада	Стандарди - исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
Формирање секције, план и програм рада Избор носилаца активности Чиниоци изражајног казивања Артикулација и дикција Акценатске вежбе Паузе у рецитовању Вежбе визуелног контакта, мимике и гестикулације Врсте рецитовања: - соло рецитовање - хорско рецитовање Слушање уметничког рецитала познати рецитију - слушање снимка	- демонстрација изражајног казивања - дијалог - вежбање артикулације - вежбање дикције - акценатске вежбе - вежбе коришћења пауза у рецитовању - вежбе коришћења пауза у читању		- вежбање артикулације - изражајно рецитовање - изражајно читање - наступање на културним манифестацијама и такмичењима - посматрање - слушање	- дискутује - анализира - објашњава - показује - упућују ученике - посматра - бележи - презентује - даје уптства - упућује на литературу и интернет - организује рад

<p>Избор рецитација и вежбање изражајног рецитовања Избор и анализа садржаја програма поводом Нове године и вежбање изражајног рецитовања Увежбавање рецитација за новогодишњу приредбу Увежбавање рецитација за новогодишњу приредбу Приредба за Нову годину Припрема рецитатора за Савиндан Избор рецитатора и конферансијера Приредба за Савиндан Казивање и рецитовање песама и текстова за Дан поезије Казивање и рецитовање песама и текстова за Дан поезије Наступ поводом Дана поезије Избор рецитација и вежбање изражајног рецитовања Избор рецитација и вежбање изражајног рецитовања Увежбавање рецитација за наступ поводом Дана жена Увежбавање рацитација за приредбу поводом Дан жена Приредба за Дан жена Избор песама и рецитатора за такмичење Избор песама и рецитатора за такмичење Школско такмичење у рецитовању Слушање – познати рецитију дечије песме Анализа садржаја за Дан школе Припрема и увежбавање за Дан школе Приредба за Дан школе Припрема и увежбавање за Пријем првака у школу Припрема и увежбавање за Пријем првака у школу Приредба за Пријем првака у школу Анализа рада секција</p>	<p>- вежбе коришћења мимике и гестикулације - наступи на културним манифестацијама - такмичења - Групни, индивидуални и индивидуализовани</p>		<p>- презентовање - прикупљање података - повезивање знања - критичко процењивање - примењивање научених знања и техника</p>	<p>- израђује наставне материјале - усклађује рад са индивидуалним способностима ученика - поштује узрасне и развојне карактеристике ученика - охрабрује - мотивише - даје повратне информације</p>
---	--	--	--	--

ДРАМСКА СЕКЦИЈА

ТЕМА	ЦИЉ И ЗАДАЦИ	ПРОВЕРА ОСТВАРЕНОСТИ ЦИЉЕВА И ЗАДАТАКА
1.Провера драмских способности деце и формирање групе 2.Луткарство 3.Подела улога 4.Рад на драмским текстовима које треба јавно изводити 5.Костими и маске 6. Обједињавање репертоара 7.Извођење репертоара на приредбама	ЦИЉ: Подстицање и развијање ученичког стваралачког мишљења и деловања ЗАДАЦИ: -развијање интересовања -неговање способности извођења драме -развијање самосталности, маштовитости -испољавање своје оригиналности -неговање културе рада	-атмосфера на часу -дружење -помоћ у раду -сарадња - јавни наступи на разним манифестацијама

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК - СЕКЦИЈА

План рада секције подразумева најпре упознавање са елементима енглеске цивилизације и културе кроз историју до данас. Језици предвиђени за ову врсту наставе су енглески и српски с обзиром да је енглески језик и сам основни елемент енглеске цивилизације и културе, а да је српски као матерњи, односно службени језик средство којим се ученици свакодневно, лако и брзо служе. Предвиђени су садржаји из области историје, географије, уметности, спорта, моде, музике, итд. Због свега наведеног, биће могуће и изводљиво извести корелацију са осталим предметима и сарадњу са осталим наставницима. Крајњи циљ ове наставе је да развије трајну љубав и симпатије према другој култури и језику, те да им развије потребу за интензивнијим савладавањем енглеског језика уопште.

Предвиђене теме:

1. Making posters: Family members, Our timetable, Halloween, Christmas, Valentine's....
2. Watching cartoons
3. Writing: greetings, cards, short letters
4. Reading different texts about English history

Све теме и садржаји су прилагођени узрасту и интересовању ученика.

МАЛИ ХОР – хор млађих разреда

Хор је најмасовнији вид колективног музицирања у основној школи и од његовог рада зависи и углед школе. Једино се код хора тражи јединствен (певани) одговор од свих ученика.

Образовни циљ обухвата развијање слуха и ритма, ширење гласовних могућности и учвршћивање интонације.

Васпитни циљеви:

- развијање интересовања ученика за музичку уметност и њихово упознавање са музичком традицијом њиховог и других народа
- социјализација и сагледавање вредности заједничког учествовања у постизању одређеног уметничког израза
- развијање осећања припадности колективу, развијање естетских осећања, упознавање нових речи, односа у природи и међу људима и сл.
- развијање музичких способност и жеље за активним музицирањем и деловањем на јавним наступима
- подстицање креативности ученика и смисао за колективним музицирањем

Хорско певање може бити:

- одељењско хорско певање (одељењски хор обухвата једно одељење у школи),
- разредно хорско певање (разредни хор обухвата сва одељења истог узраста у школи),
- хорско певање млађих разреда (хор ученика млађих разреда обухвата узраст ученика од првог до четвртог разреда).

На репертоару хора млађих ученика треба да се нађу једногласне и двогласне композиције у извођењу а capella или уз инструменталну пратњу.

Репертоар хора обухвата дела домаћих и страних композитора.

У току школске године потребно је са хором урадити осам до десет композиција и наступати на смотрима, такмичењима и другим музичким манифестацијама.

Садржај	Начин остваривања рада	Стандарди - исходи	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно- васпитном раду
<p>Упознавање ученика са планом и програмом Формирање малог хора од ученика: првог, другог, трећег и четвртог разреда: одређивање алтова и сопрана Увежбавање лепог певања, дисање и дикција Певање песама поводом пријема првака у Дечији Савез Србије Упознавање ученика са вокалним апаратом и правилним ставом при певању и вежбе дисања Слушање музике инспирисане народном традицијом Правилно певање одабраних песама Увежбавање лепог певања, дисање и дикција Правилно певање песама о зими Певање песама поводом Нове године Певање Светосавске химне Певање песама поводом Дана заљубљених Певање песама поводом Дана жена Правилно певање песама о пролећу Певање песама поводом Дана школе Певање песама поводом Пијема првака у школу</p>	<ul style="list-style-type: none"> - групни, индивидуални и индивидуализовани - методе: дијалогска, аудитивна, демонстративна - демонстрација изражајног правилног певања - певање нових песама - слушање композиција за обраду - вежбе дисања - увежбавање нових и обнављање старих композиција - акценатске вежбе - упознавање вокалне технике - упознавање става при певању - вежбе коришћења мимике и гестикулације - наступи на културним манифестацијама - такмичења 		<ul style="list-style-type: none"> - вежбање артикулације - изражајно правилно певање - изражајно изговарање гласова - наступање на културним манифестацијама и такмичењима - посматрање - слушање - презентовање - прикупљање података - повезивање знања - критичко процењивање - примењивање научених знања и техника 	

РИТМИЧКА СЕКЦИЈА - ПЛЕС

Циљеви предмета: Развијање музикалности и осећаја за ритам код ученика. Развијање љубави према музици и плесу. Развијање креативности код ученика и осећаја припадности групи. Усавршити техником знања и умења, савладати плесне кораке у простору са музиком.

Садржаји по темама	Начин остваривања рада	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду
<p>Упознавање чланова са активностима секције</p> <ul style="list-style-type: none"> -Чиниоци лепог играња -Певање и играње (кораци) за одабрану песму -Вежба одабране песме, Основни кораци за TWIST -Припремање за учествовање у току дечије недеље -Учешће у програму поводом дечије недеље -Постављање кореографије за плес TWIST -Увежбавање кореографије за TWIST -Основни корак за ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР -Основни корак за ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР -Увежбавање корака за Твист и Енглески валцер -Увежбавање корака за Твист и Енглески валцер -Основни корак за плес РАСПА -Кораци за кореографију РАСПА -Увежбавање садржаја из програма за Нову годину -Основни корак и окрет за ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР -Увежбавање основног корака и окрета за ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР -Увежбавање кореографије за плес РАСПА -Увежбавање кореографије за плес РАСПА -Увежбавање корака за ЕНГЛЕСКИ ВАЛЦЕР И РАСПУ -Увежбавање садржаја за наступ поводом Дана жена -Увежбавање садржаја за наступ поводом Дана жена -Увежбавање садржаја за наступ поводом Дана жена, кораци за Учимо да бројимо -Наступ поводом прославе Дана жена - Постављање кореографије за одабрану песму - Постављање кореографије за одабрану песму - Увежбавање изабраних кореографија - Увежбавање „Учимо да бројимо“, Основни корак за ЧА ЧА ЧА 	<ul style="list-style-type: none"> -демонстрација -дијалог -физичко вежбање -наступи на проредбама -излет - Групни, индивидуални и индивидуализовани рад. Вербална, посматрање, производно радна, пројект метода, експериментална, текстуално графичка, 	<ul style="list-style-type: none"> - вежбање - опонашање покрета - играње - наступање на приредбама - посматрање, слушање, презентовање, прикупљањ података, табеларно приказивање, повезивање, евалуација, анализа, синтезу, размевање, критички процењују, заузимају свој став, решавају проблеме, доносе одлуке, повезују са свакодневним животом, примењују, користе технологију. 	<ul style="list-style-type: none"> - дискусија -анализирање -објашњавање -показивање - Упућују ученике, посматра, бележи, презентује, предаје, даје уптства, користи информационе технологије, евалуира, упућује на литературу и интернет, организује групни рад, израђује наставне материјале, усклађује рад са индивидуалним способностима ученика, поштује узрасне и развојне карактеристике ученика, води наставни процес, фацилитира, охрабрује, мотивише, даје повратне информације.

-Увежбавање „Учимо да бројимо“, Основни корак за ЧА ЧА ЧА -Избор и анализа садржаја поводом Дана школе -Увежбавање садржаја за наступ поводом Дана школе -Наступ за Дан школе -Избор и анализа садржаја за наступ поводом пријема првака -Увежбавање кореографија за наступ поводом пријема првака -Наступ за пријем првака -Излет			
---	--	--	--

ЛИКОВНА СЕКЦИЈА

Редни број часа	АКТИВНОСТИ	Време реализације	Активности ученика	Активности наставника
1.	Сусрет са планом и програмом ликовне секције	IX	Разговара, анализира, слика, експериментише, повезује, ствара, закључује, припрема изложбу, црта	Мотивише, посматра, анализира, инспирише, подстиче
2.	Слободна тема	IX		
3.	Довршавање радова са прошлог часа	IX		
4.	Припрема за активност: Дечја недеља	IX		
5.	Креативна радионица	X		
6.	Припрема радова за изложбу	X		
7.	Израда радова за ликовни конкурс	X		
8.	Довршавање радоваса прошлог часа	X		
9.	Час сликања	XI		
10.	Довршавање радова са прошлог часа	XI		
11.	Израда радова за ликовни конкурс	XI	Разговара, анализира, слика, експериментише, повезује, ствара, закључује, припрема изложбу, црта	Мотивише посматра, анализира, инспирише, подстиче
12.	Довршавање радоваса прошлог часа	XI		
13.	Израда новогодишњих украса	XII		
14.	Израда новогодишњих честитки	XII		
15.	Довршавање радова са прошлог часа	XII		
16.	Анализа рада у првом полугодишту	XII		
17.	„Лик светог Саве“ цртање	I		
18.	Довршавање радова са прошлог часа - Припремање радова за изложбу поводом школске славе	I		
19.	Техника колаж	II		
20.	Час цртања оловком	II		

21.	Израда накита	II	Разговара, анализира, слика, експериментише, повезује, ствара, закључује, припрема изложбу, црта	Мотивише посматра, анализира, инспирише, подстиче
22.	Довршавање радова	II		
23.	-Припрема радова за изложбу	III		
24.	Деколаж	III		
25.	Посета галерији	III		
26.	Израда радова за ликовни конкурс	III		
27.	Довршавање радова са прошлог часа	IV		
28.	Слободна тема	IV		
29.	Слободна тема - час у природи	IV		
30.	Припрема радова за изложбу поводом Дана школе	IV		
31.	Постављање изложбе поводом Дана школе	V	Разговара, анализира, слика, експериментише, повезује, ствара, закључује, припрема изложбу, црта	Мотивише посматра, анализира, инспирише, подстиче
32.	Пејзаж	V		
33.	Довршавање радова са прошлог часа	V		
34.	Израда маске	V		
35.	Довршавање радова	VI		
36.	Анализа рада током школске године	VI		
Циљ часа ликовне секције		- Подстицати и развијати учениково стваралачко мишљење;		
Задаци часа ликовне секције:		<ul style="list-style-type: none"> - Развијати способности ученика за опажање облика, величине и положаја облика у природи; - Развијање креативности; - Развијање моторичких способности ученика; - Развијање сензибилитета за лепо; - Развијати љубави према вредностима израженим у делима свих облика уметности - Развијање интересовања за посећивање изложби, галерија... 		

МЛАДИ ПРИРОДЊАЦИ

1. Упознавање ученика са садржајима који ће се реализовати на часовима.	19. Животиња коју би желео да имам
2. Животна средина – очување	20. И дим загађује животну средину
3. Рециклажа	21. Како сачувати воћке од мраза
4. Сакупљање чепова од ПЕТ амбалаже	22. Како уредити животни простор
5. Биљни свет на земљи	23. Весници пролећа
6. Воће које волим	24. Дочекајмо птице селице
7. Сунчев цвет - значај индустријских и ратарских биљака	25. Да ли се дрвеће буди
8. И дрвеће се спрема за зиму	26. Мој најлепши цвет
9. Животињски свет на земљи	27. Пролећно спремање, уређивање башти
10. Животиње се спремају за зиму	28. Дан планете Земље
11. Угрожене животињске врсте	29. Брига о младунцима
12. Какав ваздух удишемо	30. Снага цвећа
13. Каква нам је вода	31. Нови изглед зеленог села
14. Да ли се правилно хранимо	32. Предности и мане саобраћаја
15. Нега собног биља	33. Лековите биљке
16. Анализа досадашњег рада	34. Не ломимо гране на воћкама
17. Нахранимо птице станарице	35. 5. јун Светски дан очувања животне средине
18. Како животиње проводе зиму	36. Шта смо све урадили да би очували жив. средину

ДЕЧИЈИ САВЕЗ ШКОЛЕ

СЕПТЕМБАР	-Формирање Дечијег савеза школе -Предлог програма рада Дечијег савеза у Дечијој недељи	-Припрема програма за пријем ђака првака у Дечији савез -Дан европских језика (26. септембар)
ОКТОБАР	-Међународни дан старих особа и Светски дан музике (1.октобар) -Упознавање насеља (историја, знамените личности, здања и догађаји)	-Дечја недеља
НОВЕМБАР	-Дан просветних радника (8. новембар) -Сакупљање секундарних сировина (папир)	-Међународни дан толеранције (16. новембар) -Дан чика Јове Змаја (24. новембар)
ДЕЦЕМБАР	-Народни обичаји -17. децембар (Детињци), 24. децембар (Материце). -Хуманитарна акција „Играчка за непознатог друга“	-Постављање кутије за новогодишње честитке
ЈАНУАР	-Прављење Снешка Белића и других фигура у школском дворишту	-27. јануар- Школска слава Свети Сава
ФЕБРУАР	-Обући се у црвено -Дечија љубавна поезија (часови српског језика или ЧОС-а и ОЗ-а)	-Постављање кутије за „Љубавну пошту“ -Журка

	-Изложба литерарних и ликовних радова на тему љубави	
МАРТ	-Изложба и приредба поводом Дана жена -Светски дан заштите вода (22. март)	-На Дан пролећа (21. март) обући се у зелено -Међународни дан цвећа (24. март)
АПРИЛ	-Дан шале (1. април) (одељенски шаљиви програми прикупљање ђачких анегдота, панои са шалама -,Шарени Ускрс“-Школска изложба ускршњих јаја, корпица и др. -Дан сећања на холокауст	-Дан Мирослава Антића (14. април) -Дан планете Земље (22. април)-уређење околине школе
МАЈ	-Међународни дан рада (1. мај) -Светски дан црвеног крста	-Дан школе и Дан изазова (приредба, турнир и пролећни крос) -Осмацима поводом завршетка осмог разреда (поруке, жеље)
ЈУН	-Светски дан заштите животне средине (5. јун)	-Светски дан океана (8. јун)

ПОДМЛАДАК ЦРВЕНОГ КРСТА

Задаци Подмлатка Црвеног крста сачињени су од елемената здравственог, социјалног и моралног васпитања. Ова организација настоји да своје задатке остварује кроз свакодневни живот и рад ученика.

Програм Подмлатка обухвата рад са децом и базира се на мотивацији младих да се укључе у акције и програмске активности Црвеног крста, и да кроз волонтерски рад, дају свој допринос у реализацији програма и пројеката које спроводи ова организација. Оваквим ангажовањем постиже се развијање здравих стилова живота код младих, промоција хуманих вредности и значаја хуманитарног рада, развијање и унапређење различитих вештина, способности и креативности.

Тежиште рада Подмлатка Црвеног крста је пре свега усмерено на обележавање сталних, традиционалних акција Црвеног крста – сабирна акција половне одеће, обуће, играчака и школског прибора, недеља борбе против дистрофије, обележавање Дечије недеље, наградни конкурси, акција уређења средине у којој радимо, месец борбе против алкохолизма и наркоманије, предавања о сиди, тематске изложбе, недеља борбе против рака, обележавање Светског Дана здравља, обележавање Дана Црвеног крста.

ЦИЉЕВИ:

- Упознати ученике са радом и основним начелима организације Црвеног крста.
- Упознати ученике с најосновнијим правилима и начинима пружања прве помоћи.
- Упознати се с људским правима, правима деце и развијати хумане осећаје и социјалну свест код ученика.
- Развијати еколошку свест, ставове о здравом начину живота.

ДРУГИ ЦИКЛУС

ЛИТЕРАРНА СЕКЦИЈА

Време	Назив наставне јединице	Време	Назив наставне јединице	Време	Назив наставне јединице
септембар	1. Формирање секције 2. Дечија недеља виђена мојим пером 3. Дечија недеља виђена мојим пером 4. Литерарни конкурс	децембар	12. Свети Сава 13. Свети Сава 14. Свети Сава 15. Свети Сава	март	16. Литерарни конкурси 17. Приказ епске песме 18. Приказ епске песме 19. Приказ епске песме
октобар	5. Приказ књижевних текстова 6. Приказ књижевних текстова 7. Приказ Вуковог дела и рада 8. Литерарни конкурс	јануар	20. Свети Сава 21. Свети Сава	април	22. Представљање прочитане књиге 23. Литерарни конкурс- Дан школе 24. Литерарни конкурс- Дан школе
новембар	9. Приказ Вуковог дела и рада 10. Приказ књижевних текстова 11. Приказ књижевних текстова 25. Приказ књижевних текстова	фебруар	26. Свети Валентин 27. Свети Валентин 28. Литерарни конкурси 29. Представљање прочитане књиге	мај	30. Дан школе 31. Дан школе 32. Врста стиха и строфе 33. Стилске фигуре 34. Анализа одабране песме 35. Успех и научно 36. Осврт

РЕЦИТАТОРСКА СЕКЦИЈА

Садржаји програма	Број часова	АКТИВНОСТИ У ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОМ РАДУ		Начини и поступци остваривања рада	Циљеви и задаци садржаја програма
		УЧЕНИКА	НАСТАВНИКА		
Вежбе за извођење одабраног садржаја	26	- дисање; - дикција; - покрет; - мимика; - гестикулација; - говорништво; - темпо и паузе; - одабир садржаја за сценско извођење;- глума.	-презентује, -усмерава ученика -подстиче на размишљање, -развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење, -развија машту и креативност, -прати и евидентира напредовање ученика.	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - индивидуални	- развијање смисла и способности за правилно, течно и уверљиво усмено изражавање; - оспособљавање ученика за увиђање неопходности везе између речи и покрета, - развијање љубави према писаној речи

Сценско извођење	10	- подела улога; - читање; - припрема и увежбавање текстова; - наступ	- презентује, - усмерава ученика - подстиче на размишљање, - развија код ученика аналитичко, синтетичко, индуктивно, дедуктивно мишљење, - развија сигурност и самосталност.	- монолошки; - дијалошки; - текстовни; - демонстративни - фронтални - индивидуални - групни - рад у пару	- припрема за успешно извођење програма поводом прославе Савиндана, Дана жена и Дана школе. - припрема за наступ на Смотри рецитатора и свечаној додели сведочанстава матурантима.
------------------	----	---	--	---	---

ХОР ВИШИХ РАЗРЕДА

Циљеви и задаци:

Основни циљ наставе хора има за задатак да развије интересовање ученика за музичку уметност и да их упозна са музичком традицијом њиховог и других народа.

Остали циљеви и задаци су да код ученика развију музичку способност и жељу за активним музицирањем и деловањем на јавним наступима; да подстичу креативност ученика и смисао за колективним музицирањем; да развијају креативно мишљење.

Наставни садржаји	Број часова	Активности у васпитно-образовном раду	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци садржаја програма
Аудиција за пријем нових чланова хора	4	- певање песама - проверавање музичких способности ученика	- дијалошка - демонстративна	- неговање смисла за лепо певање
Слушање музике	10	- слушање композиција за обраду - начин музичког изражавања	- дијалошка - аудитивна - демонстративна	- развијање способности за доживљај музичког дела
Обрада нових песама	20	- певање нових песама - уочавање карактеристичних места у композицији	- дијалошка - аудитивна - демонстративна	- развој способности за доживљај музичког дела, - развијање критичког мишљења
Увежбавање	80	- увежбавање нових и обнављање старих композиција	- дијалошка - аудитивна - демонстративна	- неговање смисла за колективно музицирање (певање)
Извођење	22	- наступ хора за дан св. Саве - Дан школе - Друге манифестације	- демонстративна	- развој способности и жеље за активним музицирањем и учешћем на наступима

ИСТОРИЈСКА СЕКЦИЈА

Садржај	1. Упознавање ученика са планом рада 2. Стари век и култура Истока 3. Стара Грчка 4. Филм «10.000» 5. 6. Филм «Троја» 7. Римско царство 8. Распад Римског царства 9. Филм «Гладијатор» 10. Византија 11. Сеоба народа 12. 13. Филм «Атила»	14. Досељавање Словена на Балканско полуострво 15. Религија Словена 16. Држава Немањића 17. Владари Немањића 18. Косовска битка 19. 20. Филм «Косовска битка» 21. Србија као деспотовина 22. Географска открића 23. Хуманизам и ренесанса 24. Француска револуција	25. Српска револуција 26. Вежба за општинско такмичење 27. Други српски устанак 28. Формирање српске државе, Берлински конгрес 29. Балкански ратови 30. Први светски рат 31. Други светски рат 32. 33. Филм «Стаљинград» 34. 35. Филм «Перл Харбур» 36. Анализа рада секције
Циљ	Проширивање и продубљивање знања, умења и вештина, развијање маште ученика, оспособљавање за самостално коришћење извора сазнања		
Начин	Монолошка, дијалогска, текст-метода, метода демонстрације, илустративна, у паровима		
Активности наставника	Утврђивање програма рада, проналазак најпогоднијих облика и метода рада. Рад са појединцима и у групи. Решавање задатака, праћење и евидентирање рада ученика. Организовање облика рада ван школе.		
Активности ученика	посматрање, слушање, презентовање, повезивање, евалуација, анализа, размечање, критички процењују, заузимају свој став, решавају проблеме, доносе одлуке, повезују са свакодневним животом, примењују стечена знања		

“ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК И ЦИВИЛИЗАЦИЈА”

1. Les goûts et les préférences: sport, spectacle, transport. Aimer, préférer+nom et + inf. Le texte donné
2. Portrait et l'identité: nom, nationalité, profession, lieux où on vit
3. Moi et les autres: les rencontres informelles, les salutations, la famille, les amis
4. Les moments et lieux des rendez-vous: prendre un rendez-vous, fixer l'heure et le lieu; les moments de la journée
5. Les aliments, le restaurant: au restaurant, inviter quelqu'un à la maison; la quantité, les repas
6. Sport et santé: la forme et la santé; les maladies, s'adresser à un medecin; le corps humain
7. La mode: les couleurs, les vêtements, l'orientation dans l'espace
8. Les voyages, les vacances: comprendre les annonces à la gare, prendre le train, parler des vacances, exprimer ses goûts, les activités de vacances
9. La vie professionnelle: les professions différentes, les choix, l'expérience professionnelle
10. En famille: les relations familiales
11. Autour d'un verre: le café comme lieu de rencontre, la conversation au bistrot; demander/donner/ refuser des conseils
12. Embouteillages; les moyens de transport, la circulation; s'excuser dans une situation formelle et se justifier

13. Souvenirs d'enfance: des histoires vécues; parler de soi; les mots pour exprimer les sentiments
14. Histoires vraies: la vie privée; raconter des événements; les loisirs, la description d'un logement
15. Une journée à Paris: la journée d'un touriste; demander/donner/comprendre des informations sur des itinéraires; parler de l'endroit où on habite
16. Dénouement: une histoire policière; raconter une histoire; caractériser un personnage, décrire un lieu
17. Le film: "The Three Musketeers"
18. Le film: "The Three Musketeers"
19. Les commentaires sur le film et le quiz
20. Les chansons parisiennes célèbres: E. Piaf, M. Chevalier, Y. Montand, C. Aznavour...
21. Les chansons parisiennes célèbres: E. Piaf, M. Chevalier, Y. Montand, C. Aznavour...
22. Sur les fêtes françaises
23. Le cinéma français et les visages de Paris
24. Le film: "The Three Musketeers 2"
25. Le film: "The Three Musketeers 2" Les commentaires sur le film et le quiz
26. La poésie française. Préparation d'un spectacle français.
27. La poésie française. Préparation d'un spectacle français.
28. La cuisine française. Les plats des différentes régions de la France. Les recettes simples.
29. La viticulture française. Les régions vignobles célèbres.
30. Le film: "Cyrano de Bergerac"
31. Le film: "Cyrano de Bergerac"
32. Le film: "Cyrano de Bergerac"; les commentaires sur le film et le quiz
33. Le petit Nicolas. Présentation des histoires drôles de petit Nicolas et ses aventures
34. Le petit Nicolas. La galerie des personnages.
35. Les héros historiques: Vercingetorix, Jeanne d'Arc...
36. Les proverbes: analyse et emploi

* Овај орјентациони план рада секције ФРАНЦУСКИ ЈЕЗИК И ЦИВИЛИЗАЦИЈА реализује се уз коришћење различите литературе и осталих едукативних материјала. У употреби је следећи материјал:

1. Café crème, 1; méthode de français, Hachette, Paris
2. Sans frontières, 1; méthode de français, Clé international, Paris
3. "The three musketeers", R. Lester, филм (dvd)
4. "The three musketeers 2", R. Lester, филм (dvd)
5. "Cyrano de Bergerac", J-P. Rappeneau, филм (dvd)
6. "Pariz, biser nad Senom, od Notr-Dama do Ajfelove kule", филм из колекције "Пут око света", (dvd)

7. “Pariz, biser nad Senom, od Notr-Dama do Ajfelove kule”, часопис из колекције “Пут око света”

8. Les chansons de Paris, музички ЦД, Компилација шансона више уметника

9. Интернет; колекција различитих сајтова посвећених елементима француске културе, уметности, историје и савремене цивилизације.

*Циљ рада ове секције је приближавање најзначајнијих и узрасту и интересовањима примерених елемената француске историје, културе, уметности и савремене цивилизације ученицима 2. циклуса изучавања француског језика (V - VIII разред). Развијајући интересовања за богатства француске цивилизације и савремени начин живота грађана Француске, изучавање француског језика постаје пријемчивије и уз развијање осећаја потребе за таквим знањем и вештинама. Презентовањем својих нових језичких и културолошких знања и вештина својој ужој и широј околини, ученици преносе свој ентузијазам и развијају и код осталих ученика жељу да се докажу и на овом, до сада не тако познатом пољу, и да обогате себе на узбудљив и нов начин.

ГЕОГРАФСКА СЕКЦИЈА

<p>СЕПТЕМБАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Били смо на летовању 2. Туристички потенцијали Србије- туристичка места у планинским пределима <p>ОКТОБАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Румунија- Букурешт и Брашов 2. Мађарска- Будимпешта и Сегедин <p>НОВЕМБАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Македонија- Скопље 2. Бугарска- Софија и Пловдив 	<p>ДЕЦЕМБАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Индонезија-Џакарта 2. Где ћемо на зимовање? <p>ЈАНУАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Били смо на зимовању 2. Јапан-Токио <p>ФЕБРУАР</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кина-Пекинг (Северна престоница) 2. Јужна Кореја-Сеул <p>МАРТ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Египат-Каиро 	<ol style="list-style-type: none"> 2. Тунис-Тунис <p>АПРИЛ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. САД-Њујорк и Чикаго 2. Канада-Ванкувер и Едмонтон <p>МАЈ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Перу- Лима 2. Чиле- Сантјаго де Чиле <p>ЈУН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аустралија- Канбера и Перт 2. Идемо на летовање-Турска (конструктиван предлог)
--	--	--

Секција ХЕМИЈЕ

Септембар	Хомогена и хетерогена смеша	Јануар	Прављење Power Point презентације
	Растављање смеше	Фебруар	Прављење Power Point презентације
Октомбар	Ретки молекули	Март	Презентовање Power Point презентације
	Доказивање скроба		Шта квари вино
Новембар	Какву боју цвета желиш	Април	Прављење јабуковог сирћета
	Откривање тајне поруке		Скривена масноћа у чоколади и млеку
Децембар	Испирање грла	Мај	Витамински препарати- предност и мане
	Испитивање незасићености јестивог уља	Јун	Сагоревање етанола

СЕКЦИЈА ФИЗИКЕ

СЕПТЕМБАР	1. Формирање секције 2. Избор носилаца активности	ФЕБРУАР	1. Израда POWER POINT-а
		МАРТ	2. Израда POWER POINT-а
ОКТОБАР	1. Избор најзанимљивијих наставних тема из физике 2. Обрада најзанимљивијих наставних тема из физике	АПРИЛ	3. Израда POWER POINT-а
		МАЈ	1. Преглед урађене презентације и додавање занимљивих садржаја
НОВЕМБАР	1. Упознавање са израдом POWER POINT презентације	ЈУН	1. Презентовање занимљивих наставних тема урађених у POWER POINTU 2. Разматрање извештаја о раду секције
ДЕЦЕМБАР	1. Тражење занимљивих садржаја на интернету		
ЈАНУАР	1. Израда POWER POINT-а		

ЉУБИТЕЉИ ЦВЕЋА

Циљеви и задаци:

- * Разумети појаве везане за животну средину.
- * Развијање интересовања и способности за активно упознавање и чување животне средине.
- * Стећи навике одговорног односа према биљкама.
- * Васпитање ученика да чува и уређује простор у коме живи.

<p>Септембар</p> <p>1. Упознавање ученика са садржајима који ће се реализовати на часовима секције, начином рада, потребним средствима.</p> <p>2. Екологија – очувајмо природу око нас.</p> <p>Октобар</p> <p>3. Биљни свет на Земљи – врсте цвећа.</p> <p>4. Једногодишње и вишегодишње биљке.</p> <p>5. Собно и баштенско цвеће.</p> <p>Новембар</p> <p>6. Цвеће које ја волим.</p> <p>7. Нега собног биља.</p>	<p>Децембар</p> <p>8. Узгајање цвећа.</p> <p>9. Анализа досадашњег рада.</p> <p>Јануар</p> <p>10. Како уредити животни простор?</p> <p>Фебруар</p> <p>11. Уради сам – прављење саксија.</p> <p>12. Уради сам – прављење саксија.</p> <p>Март</p> <p>13. 8. март – цвеће.</p> <p>14. Лековито биље</p>	<p>Април</p> <p>15. Лековито биље</p> <p>16. Пролећно сређивање баште и цвећа.</p> <p>Мај</p> <p>17. Пролећно сређивање баште и цвећа.</p> <p>18. Пролећно сређивање школског цвећа.</p> <p>19. Пролећно сређивање школског цвећа.</p> <p>Јун</p> <p>20. Шта смо све урадили да бисмо очували животну средину?</p>
--	---	---

ФОТО СЕКЦИЈА

1.	Фотографије с летњег распуста	2.	Дан заљубљених – самостално фотографисање
3.	Фото извори (апарат, скенер, интернет): Кад сам био мали	4.	Обрада фотографија – Frame
5.	Формат слика (jpg, bmp...)	6.	Обрада фотографија – Selection tools
7.	Програми за обраду фотографија (Photo Shop, Photo DeLux...)	8.	Обрада фотографија – Photo and Canvas Size
9.	Дечја недеља – фотографисање уз помоћ наставника	10.	8. март у школи, приредба, изложба... – самост. фотографисање
11.	Обрада фотографија – Trim, Rotate, Export File Format	12.	Obrada fotografija – Cut, Copy, Paste
13.	Обрада фотографија – Brightness, Contrast, Color Balance	14.	Obrada fotografija – Layers
15.	Ноћ вештица – самостално фотографисање	16.	Обрада фотографија – Print Properties
17.	Обрада фотографија – Tools / Line	18.	Обрада фотографија – Arj, Zip, Send To
19.	Обрада фотографија – Tools / Brush, Color scange	20.	Пролеће у селу, баштицама, на њиви – самост. фотографисање
21.	Обрада фотографија – Tools / Text	22.	Обрада фотографија – Ефекти и оквири
23.	Јесен у мом селу – самостално фотографисање	24.	Првомајски празници и журке – самостално фотографисање
25.	Обрада фотографија – Tools / Clone	26.	Обрада фотографија – Ефекти и оквири
27.	Новогодишња продајна изложба – самостално фотографисање	28.	Животињски свет њива, канала, улица, дворишта – самостално
29.	Новогодишње украшавање школе, центра села, кућа и дворишта	30.	фотографисање
31.	Фотографије са зимског распуста и школе у природи	32.	Екскурзије I – VIII разреда
33.	Светосавска приредба – фотографисање уз помоћ наставника	34.	Обрада фотографија – Ефекти и оквири
35.	Обрада фотографија – Tools / Smudge	36.	Завршни пано

МОДЕЛАРСКА СЕКЦИЈА

Роботика:

1. Уводни део	2. Конструкција робота
3. Конструкција тела робота	4. Управљачки део робота, софтвер
5. Погонски део робота, врсте, могућност примене	6. Сензори
7. Шта је електроника, електронски елементи	8. Поступак израде штампане плочице
9. Поступак израде штампане плочице	10. Лемљење делова на штампану плочицу
11. Испитивање исправности шт. плочице	12. Самостална израда сензора са појачивачем сигнала
13. Самостална израда сензора са појачивачем сигнала	14. Самостална израда сензора са појачивачем сигнала
15. Идејно решење за конструкцију	16. Идејно решење за конструкцију
17. Израда техничке документације	18. Израда техничке документације
19. Израда специфичних детаља на основу тех. документације	20. Израда специфичних детаља на основу тех. документације
21. Израда специфичних детаља на основу тех. документације	22. Монтажа
23. Монтажа	24. Монтажа
25. Испитивање и подешавање исправности модела	26. Испитивање и подешавање исправности модела
27. Припреме за такмичење	28. Припреме за такмичење
29. Припреме за такмичење	30. Припреме за такмичење
План рада авио секције	
1. Уводни део, свеска-чисти листови, лењири, оловка, гумица за брисање, шестар, милиметарски папир, припреме, материјал, лепак, брусни папир, алат за сечење...	
2. Како разумети технички цртеж и све на њему? Технички цртеж - радионички и склопни, пројекције предмета, размера, димензије, саставница материјала.	
3. Цртање у размери 1:1; Преношење мера - димензија на милиметарски папир одређених позиција Модели, макете, модули, конструкторски елементи	
4. Пренос цртежа позиција на материјал модела, описивањем, индиго папиром... Сечење, брушење, мерење, контрола	
5. Модел клизача распона крила 350 мм, преношење мера на материјал (стиропор), сечење, брушење	
6. Израда трупа авиона, балза, сечење и брушење. Лепљење делова. ПАЖЊА углови, нагиби, одстојања при лепљењу морају бити испоштовани са техничког цртежа	
7. Балансирање модела (аеродинамички центар), додавање или одузимање масе противтега на носу трупа	
8. Пробно летење. Ако је све исправно модел може да се баци увис што јаче. Добро је водити евиденцију нагиба крила и њихова растојања при сваком лету! Свако засебно	
9. Проучавање техничког цртежа авиона са елисом на гумени погон	
10. Пренос димензија или размера ако није 1:1 на милиметарски папир за поједине позоције	

11. Припрема дрвеног материјала од балзе за костур авиона
12. Лепљење костура појединих позиција
13. Лепљење кошуљице
14. Лепљење склопа авиона
15. Монтажа гуменог мотора, Реглажа
16. Пробни лет. Пуштање у погон, такмичење модела

ШАХОВСКА СЕКЦИЈА

Садржај	<ol style="list-style-type: none"> 1. Познавање елемената шаховке табле 2. Познавање назива фигура и њиховог кретања 3. Познавање функције шаховског сата 4. Правилно попуњавање заглавља шаховског формулара 5. Усвајање шаховске нотације 6. Усвајање и примена појмова: шах, мат, реми 7. Усвајање концепта вечитог шаха 8. Усвајање концепта: три пута понављање позиције 9. Правила мале и велике рокаде 10. Усвајање и примена концепта «ам пасан» 11. Решавање лакших «шаховских лавирината» 	<ol style="list-style-type: none"> 12. Углавном сигурно матирање тешким фигурама 13. Углавном сигурно матирање помоћу два ловца 14. Сигурно ремизирање краљем против краља и пешака 15. Усвајање појма опозиције и несигурна примена 16. Усвајање појмова: отварање, средишњица, завршница 17. Познавање принципа игре у отварању 18. Сигурна одбрана од «шустер-мата» 19. Примењивање шаховских правила током игре 20. Познавање главних варијанти замке Боре Костића 21. Придржавање норми понашања током игре 22. Примена концепта фер-плеја у шаховским партијама
Циљ	Позитиван утицај шаха на успех током школовања, развој емоционалне и просторне интелигенције. Овадавање писаним текстом, прихватање знакова и симбола, развитак пажње и самоконтроле.	
Начин	Рационална употреба времена, независно размишљање и тежња за сталним усавршавањем уз уважавање туђег мишљења и начела фер-плеја.	
Активности наставника	Теоријска настава, колико је потребно да се ученицима пруже најосновније информације на основу којих би, кроз многобројне практичне примере и животне аналогije, ученици самостално откривали огромно богатство света шаха.	
Активности ученика	Овладавање свим правилима и општом културом шаховске игре.	

СЕКЦИЈА ЗА ФУДБАЛ

Час	Наставна јединица	Час	Наставна јединица
1	Окупљање ученика, формирање две екипе	19	Игра у нападу, убацивање лопте по крилу
2	Техника вођења, додавања и пријема лопте у месту	20	Игра у нападу, убацивање лопте по крилу
3	Техника вођења, додавања и пријема лопте у месту	21	Контранапад
4	Додавање и пријем лопте у кретању	22	Контранапад, преко центра
5	Вођење лопте, леви и десни дриблинг	23	Контранапад, преко центра и крила
6	Вођење лопте, леви и десни дриблинг	24	Контранапад, преко центра и крила
7	Ударац лопте пуним рисом, спољашњим делом стоп.	25	Дриблинзи и финте, одбрана
8	Ударац лопте главом, убацивање лопте у игру	26	Дриблинзи и финте, одбрана
9	Ударац лопте главом, убацивање лопте у игру	27	Увежбавање пређених елемената кроз игру
10	Рад по групама, бекови, крила, центарфор	28	Увежбавање пређених елемената кроз игру, правила
11	Рад по групама, бекови, крила, центарфор	29	Пресинг, игра на пола терена
12	Дриблинзи и финте	30	Шутерски тренинг, рад са голманом
13	Дриблинзи и финте	31	Шутерски тренинг, рад са голманом
14	Игра на један гол са преузимањем играча	32	Шутерски тренинг
15	Игра на један гол са преузимањем играча	33	Игра на два гола уз примену правила
16	Игра на један гол са преузимањем играча - провера	34	Игра на два гола са измешаним екипама (М+Ж)
17	Шутерски тренинг	35	Игра на два гола са измешаним екипама (М+Ж)
18	Шутерски тренинг	36	Игра на два гола, правила
<p>Циљ секције: Да ученици задовоље своја интересовања, потребе, за стицањем знања, способности за бављење спортом, инастојање да стечена знања примене у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима).</p> <p>Задачи: Развој и одржавање моторичких способности, учење и усавршавање моторичких форми изабране секције. Стицање теоријских знања, познавање правила такмичења и правила игре, формирање навике за бављење спортом, социјализација ученика и развијање тимског рада. Откривање талентованих ученика и њихово подстицање да се баве спортом.</p>			

СЕКЦИЈА ЗА ОДБОЈКУ

1	Окупљање ученика, формирање две екипе	13	Смечирање лопте, игра уз понављање сервиса	25	Игра уз примену правила
2	Основни ставови у месту и у кретању	14	Смечирање лопте, игра уз понављање сервиса	26	Игра уз примену правила
3	Основни ставови у месту и у кретању	15	Смечирање лопте, игра уз понављање сервиса	27	Игра уз примену правила
4	Додавање лопте прстима и чекићем	16	Блокирање, игра и понављање пређених елемената	28	Игра уз примену правила
5	Додавање лопте прстима и чекићем	17	Блокирање, игра и понављање пређених елемената	29	Игра уз примену правила
6	Школски сервис-Игра	18	Блокирање, игра и понављање пређених елемената	30	Игра уз примену правила
7	Школски сервис, игра и правила	19	Одбрана и напад кроз игру	31	Игра уз примену правила
8	Тенис сервис (горњи)	20	Одбрана и напад кроз игру	32	Игра уз примену правила
9	Тенис сервис правила и игра	21	Одбрана и напад кроз игру	33	Игра уз примену правила
10	Дизање лопте, игра, увежбавање са сервисом	22	Одбрана и напад кроз игру	34	Игра уз примену правила
11	Дизање лопте, игра, увежбавање са сервисом	23	Одбрана и напад кроз игру	35	Игра уз примену правила
12	Дизање лопте, игра, увежбавање са сервисом	24	Одбрана и напад кроз игру	36	Игра уз примену правила

Циљ секције: Да ученици задовоље своја интересовања, потребе, за стицањем знања, способности за бављење спортом, и настојање да стечена знања примене у животу (стварање трајне навике за бављење спортом и учешћем на такмичењима).

Задаци: Развој и одржавање моторичких способности, учење и усавршавање моторичких форми изабране секције. Стицање теоријских знања, познавање правила такмичења и правила игре, формирање навике за бављење спортом, социјализација ученика и развијање тимског рада. Откривање талентованих ученика и њихово подстицање да се баве спортом.

СТОНИ ТЕНИС

1. Упознавање са правилима и игром стоног тениса	13. Сервирање (увежбавање)	24. Игра са применом научених ел. на поене
2. Начини држања рекета и упознавање са начин. игре	14. Бекхенд слајз (обука)	25. Игра са применом научених ел. на поене
3. Одбијање лоптице форхенд и бекхенд страном испред себе у вис	15. Бекхенд слајз (увежбавање)	26. Игра са применом научених ел. на поене
4. Одбијање лоптице бекхенд старном преко мрежице	16. Форхенд слајз (обука)	27. Правила игре у паровима
5. Увежбавање бекхенда	17. Форхенд слајз (увежбавање)	28. Игра по правилима у паровима
6. Одбијање лоптице форхенд страном преко мрежице	18. Топ спин (обука)	29. Игра по правилима у паровима
7. Увежбавање форхенда	19. Топ спин (увежбавање)	30. Игра по правилима у паровима
8. Одбијање бекхендом по дијагонали стола	20. Правила игре (правилно извођење серве, прав. бројање поена, трајање сета и меча)	31. Игра појединачно уз исправљање грешака
9. Увежбавање бекхенд одбијање лоптице	21. Игра са применом научених ел. на поене	32. Игра појединачно уз исправљање грешака
10. Одбијање форхендом по дијагонали лоптице	22. Игра са применом научених ел. на поене	33. Игра појединачно уз исправљање грешака
11. Увежбавање форхенд одбијања лоптице	23. Игра са применом научених ел. на поене	34. Појединачно такмичење ученика
12. Почетак игре: серва (обука)		35. Појединачно такмичење ученика
		36. Евалуација

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА УЧЕНИКА

7. разред

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Самоспознаја	3	Попуњавају упитнике, коментаришу, дају предлоге, учествују у групном раду, попуњавају портфолио, израђују плакат, цртају.	Примењује упитнике, слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Освешћивање личних афинитетаи капацитета ученикау оквиру стицања реалне слике о себи. Ученици треба да препознају да је самоспознаја важан предуслов за процес одлучивања о избору занимања како би могли да упореде свој профил личности са профилем занимања.
Информације о занимањима	3	Попуњавају упитнике, коментаришу, дају предлоге, учествују у групном раду, попуњавају портфолио, израђују плакат, цртају, истражују.	Примењује упитнике, слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Ученици се оспособљавају за информисање о свету занимања и добијају информације о могућностима школовања, што им омогућава да стекну нове увиде о односу личних компетенција и захтева занимања. Ученици се оспособљавају да самостално прикупљају информације са интернета и других извора.
Могућности школовања	2	Попуњавају упитнике, коментаришу, дају предлоге, учествују у групном раду, попуњавају портфолио, израђују плакат, цртају, истражују.	Примењује упитнике, слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Стицање знања о мрежи школа и образовним профилима, оспособљавање за самостално прикупљање информација о могућностима школовања и каријере, да у складу са сопственим интересовањима стекну преглед изабраних школ и доведу их у везу са сопственим интересовањима и могућностима.
Сусрети са светом занимања – реални сусрети	3	Упознају се са светом занимања са образовним профилима средњих школа кроз посете институцијама и средњим школама.	Договара, организује, реализује реалне сусрете, информише ученике.	Посете и испробавање активности одређених занимања.	Упознавање са светом рада и опробавање ученика у реалним ситуацијама у свету рада из области школског образовања, институција релевантних за занимања и манифестација; да упознају саветодавне установе за помоћ у избору занимања.

Доношење прелиминарне одлуке о избору занимања	1	Разговарају, дискутују, коментаришу, анализирају	Слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Оспособљавање ученика за доношење прелиминарне одлуке о будућем занимању на основу спознаје о сопственим интересовањима и способностима и оријентације добијене информисањем о могућностима школовања и путевима каријере. Оснаживање за самосталан избор занимања.
---	---	--	--	---	---

**ОСНОВНА ШКОЛА „БРАТСТВО ЈЕДИНСТВО“ КУЦУРА
ПРОГРАМ – ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА – РАДИОНИЦЕ ЗА 7. раз.**

РАДИОНИЦЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
1. Представљање програма и портфолија за ученике	Одељењски старешина
2. ПО и договарање о начину рада	Одељењски старешина
3. У свету интересовања	Одељењски старешина
4. У свету вештина и способности	Одељењски старешина
5. Пут способности	Одељењски старешина
6. У свету вредности 7. Самоспознаја – аутопортрет	Одељењски старешина
8. У очима других	Одељењски старешина
9. Какав сам у тиму	Одељењски старешина
10. Мој тип учења	Одељењски старешина
11. Ја за десет година	Одељењски старешина
12. За родитеље и децу – Моја очекивања	Одељењски старешина, Родитељи
13. Слика савременог света рада	Одељењски старешина
14. Прикупљање и начин обраде информација о школама и занимањима	
15. Повезивање области рада са занимањима	
16. Пuteви образовања и каријере	
17. Припрема за интервју	Одељењски старешина
18. Спровођење интервјуа	Одељењски старешина
19. Припрема сусрета са експертима у нашој школи	Одељењски старешина, експерти
20. Експерти у нашој школи	Одељењске старешине, експерти (зајед. час свих одељења 7.разр.)
21. Осврт на резултате информисања	Одељењски старешина
22. Посета средњој школи	Одељењске старешине, директор
23. Посета предузећу/установи	
24. Евалуација програма ПО за 7.раз.	Тим

8. разред

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду	Начин и поступак остваривања	Циљеви и задаци садржаја програма
Самоспознаја	5	Попуњавају упитнике, коментаришу, дају предлоге, учествују у групном раду, попуњавају портфолио, израђују плакат, цртају.	Примењује упитнике, слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Освешћивање личних афинитета и капацитета ученика у оквиру стицања реалне слике о себи. Ученици треба да препознају да је самоспознаја важан предуслов за процес одлучивања о избору занимања како би могли да упореде свој профил личности са профилем занимања.
Информације о занимањима	5	Попуњавају упитнике, коментаришу, дају предлоге, учествују у групном раду, попуњавају портфолио, израђују плакат, цртају, истражују.	Примењује упитнике, слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Ученици се оспособљавају за информисање о свету занимања и добијају информације о могућностима школовања, што им омогућава да стекну нове увиде о односу личних компетенција и захтева занимања. Ученици се оспособљавају да самостално прикупљају информације са интернета и других извора.
Могућности школовања	3	Попуњавају упитнике, коментаришу, дају предлоге, учествују у групном раду, попуњавају портфолио, израђују плакат, цртају, истражују.	Примењује упитнике, слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Стицање знања о мрежи школа и образовним профилима, оспособљавање за самостално прикупљање информација о могућностима школовања и каријере, да у складу са сопственим интересовањима стекну преглед изабраних школ и доведу их у везу са сопственим интересовањима и могућностима.
Сусрети са светом занимања – реални сусрети	5	Упознају се са светом занимања са образовним профилима средњих школа кроз посете институцијама и средњим школама.	Договара, организује, реализује реалне сусрете, информише ученике.	Посете и испробавање активности одређених занимања.	Упознавање са светом рада и опробавање ученика у реалним ситуацијама у свету рада из области школског образовања, институција релевантних за занимања и манифестација; да упознају саветодавне установе за помоћ у избору занимања.
Доношење одлуке о избору занимања	2	Разговарају, дискутују, коментаришу, анализирају	Слуша, коментарише, даје повратну информацију, координише групним радом, анализира и подстиче.	Радионице, групни рад, демонстрација, индивидуални рад, рад у паровима.	Оспособљавање ученика за доношење одлуке о будућем занимању на основу спознаје о сопственим интересовањима и способностима и оријентације добијене информисањем о могућностима школовања и путевима каријере. Оснаживање за самосталан избор занимања.

**ОСНОВНА ШКОЛА „БРАТСТВО ЈЕДИНСТВО“ КУЦУРА
ПРОГРАМ – ПРОФЕСИОНАЛНА ОРИЈЕНТАЦИЈА – РАДИОНИЦЕ ЗА 8. раз.**

РАДИОНИЦЕ	РЕАЛИЗАТОРИ
25. Представљање програма и портфолија за ученике	Одељењски старешина
26. У свету интересовања	Одељењски старешина
27. Графикон интересовања	Одељењски старешина
28. О стереотипима	Одељењски старешина
29. У свету врлина и вредности	Одељењски старешина
30. Самоспознаја – то сам ја	Одељењски старешина
31. Какав сам на први поглед	Одељењски старешина
32. Моја очекивања	Одељењски старешина
33. За родитеље и децу – Моја очекивања - колаж	Одељењски старешина, родитељи
34. Слика савременог света рада и кључне компетенције за занимање	Одељењски старешина
35. Образовни профили у средњим школама	Одељењске старешине
36. Мрежа средњих школа	Одељењски старешина
37. Захтеви занимања – способности и контраиндикације	Одељењски старешина
38. Сазнајем са интернета куда после ОШ	Одељењски старешина
39. Путеви образовања и каријере	Одељењски старешина
40. Припрема и спровођење интервјуа	Одељењски старешина, експерти
41. Опис занимања помоћу мапе ума	Одељењски старешина
42. Критеријум за избор школе	Одељењски старешина
43. Испитивање ставова	Одељењски старешина
44. Избор занимања и приходи	Одељењски старешина
45. Оријентација ствара јасну слику	Одељењски старешина
46. Опис занимања уз помоћ мапе ума на родитељском састанку	Одељењски старешина, родитељи
47. Припрема за реалне сусрете	Одељењски старешина
48. Остварујемо учење путем реалних сусрета	Одељењски старешина
49. Документација за реалне сусрете	Тим
50. Рефлексија учења у оквиру реалних сусрета	Одељењски старешина
51. Обука за конкурисање	Одељењски старешина
52. На разговору у предузећу	Одељењски старешина, представници предузећа
53. Моја одлука о школи и занимању	Одељењски старешина, НСЗ
54. Саветодавни рад	Одељењски старешина, НСЗ
55. За родитеље и децу – стилови васпитања наших родитеља	Одељењски старешина, родитељи

ПРОГРАМ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Редни број теме	Саджај програма	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпитном раду (здравственог радника)	Облици остваривања програма	Оперативни задаци извођења програма
1.	Правилна исхрана	-слушају; -повезују; -схватају; -развијају свест о значају здравствене заштите; -учествују у радионицама	- презентују наставни садржај; -подстичу на размишљање, повезивање, закључивање и примену знања; -прате и усмеравају рад ученика	презентација	Подизање свести о значају правилне исхране
2.	Здрави стилови живота- превенција гојазности			презентација	Подизање свести о значају правилне исхране
3.	Чисте руке- безбедно здравље			презентација	Развијање културе хигијене руку
4.	Пубертет			презентација	Упознавање са психофиз. карактеристикама узраста
5.	Полно преносиве болести			презентација	Подизање свести о ризицима раног ступања у сексуалне односе
6.	Психоактивне супстанце			презентација	Упознавање са последицама и ризицима
7.	Употреба психоактивних супстанци-			презентација	Упознавање са последицама и ризицима
8.	Пубертет			презентација	Упознавање са психофиз. карактеристикама узраста
9.	Ко не брине о води не брине о сутра - заштита вода			презентација	Подизање свести о коришћење воде као природног ресурса
10.	Репродуктивно здравље			презентација	Развој свести о репродукцији и биолошком наслеђу
11.	Курс прве помоћи			презентација	Формирање вештина за пружање прве помоћи
12.	Здрави стилови живота			презентација	Упознавање ученика са правилном исхраном и важности бављење спортом
13.	Сачувајмо леп осмех	-слушају; - повезују;	- презентују наставни садржај -подстичу на размишљање,	предавање	Правилна нега зуба и усне дупље

14.	Зубари	-схватају; - развијају свест о значају здравствене заштите;	повезивање, закључивање и примену знања -прате и усмеравају рад ученика	редовна контрола	Систематска контрола неге и заштите зуба
15.	Испитивање плућне функције деце у Србији	-учествују у радионицама		мерења	Учешће у истраживању

ПРОГРАМ УНАПРЕЂИВАЊА ЗДРАВЉА УЧЕНИКА У ШКОЛСКОЈ СРЕДИНИ

Циљ програма је промоција здравља ученика и стварање услова за развијање здраве школске средине. У његовој реализацији требало би укључити све субјекте из школске средине и локалне заједнице.

Циљеви програма

1. Систематско унапређивање здравља школске популације кроз васпитање за здрав начин живота.
2. Унапређивање хигијенских услова у школској средини до минимума који штите и унапређују здравље.
3. Оспособљавање школске деце да брину и одлучују о сопственом здрављу, здрављу своје породице, ближе околине и заједнице.
4. Успостављање нових интеракција и социјалних комуникација у сваком сегменту живота у школи.

Садржај програма

Садржај програма чине следеће узајамно повезане целине:

- здравствена инструкција
- здрава школска средина
- здравствена служба.

Здравственим инструкцијама покривене су области здравственог васпитања за које је предвиђено да их ученици савладају методом решавања проблема.

Здрава школска средина, амбијент и уређење школе сматрају да пруже услове за сигуран и здрав живот јер деца на школским узрастима великим делом уче по узору опонашајући шта виде.

Здравствена служба обухвата све субјекте који се у школи баве организованим, планираним и систематским здравственим васпитањем: учитеље и наставнике, здравствене раднике, педагошко психолошку службу, родитеље и ученике.

У школско градиво структурирати следеће циљеве за ученике:

1. Изграђивање самопоштовања-оспособити ученике да постану свесни својих снага и способности да разумеју своја осећања, да науче објективно да вреднују и процењују себе и стекну осећања сигурности.
2. Правилна исхрана-оспособити ученике да препознају потребе за храном и њен однос према правилном расту и развоју и да самостално о томе воде рачуна.

3. Правилна брига о телу - формирати код ученика културу одношења према свом телу кроз редовно одржавање личне хигијене, одевања и становања.
4. Значај физичких активности за здравље - научити ученике да редовно упражњавају и уживају у различитим физичким активностима и да тиме потврђују своје бављење спортом и рекреацијом.
5. Бити здрав - оспособити ученике да ефикасно брину о сопственом здрављу и здрављу других учећи о томе како да спрече болест и инфекције.
6. Однос са другима - развијати код деце способности да разумеју поступке других, да развију са њима односе сарадње, дружења и пријатељства, да поштују и цене туђу личност.
7. Хумани односи међу половима изграђивати постепено код деце хумане и конструктивне односе међу половима на бази поверења, разумевања, поштовања и љубави.

Циљеви програма овако конципирани битно се разликују од досадашњих који инсистирају на стицању знања, док смо их ми усмерили на оспособљавању ученика за здрав живот и начине како да у пракси унапреде своје здравље. Према наведеним циљевима Програм ће бити структурисан по следећим садржајима:

Изграђивање самопоштовања

Старији узраст

- свест о сличностима и разликама наших акција, осећања изгледа
- евидентирање промена у развоју и формирање културног идентитета
- проналажење начина за превазилажење психол. проблема

Правилна исхрана

Старији узраст

- идентификовање фактора који утичу на навике у правилној исхрани
- формирање ставова према исхрани

Брига о телу

Старији узраст

- развијање личне одговорности за бригу о телу, коси, устима, носу, чистоћа тела, брига о одећи, здраве навике, непушење

Физичке активности и здравље

Старији узраст

- примењивање физичких способности у дневним активностима: развијање позитивних ставова за прикладно коришћење времена и рекреације, избор активности спорта и клубова

Бити здрав

Старији узраст

- научити како спречити болест и природне одбране организма, спречавање инфекција, суочавање са развојним страховима и анксиозношћу

Односи са другима

Старији узраст

- оспособити ученике да разумеју потребе и осећања других, водећи рачуна о њима, прихватајући и поштујући различите традиције, адаптирати се на промене у социјалним односима

Хумани односи међу половима

Старији узраст

- оспособити ученике да препознају своја осећања, познају физичке разлике међу половима, да стекну позитивне ставове и да позитивно вреднују супротан пол, сазнају што их интересује о психофизичким променама у пубертету.

ЗДРАВСТВЕНА ПРЕВЕНЦИЈА

Ученици

I полугодиште

II разред ПРАВИЛНА ИСХРАНА – 1 час

VIII разред НАРКОМАНИЈА – 1 час

V разред ПУШЕЊЕ – 1 час

VII разред НАРКОМАНИЈА – 1 час

II полугодиште

VI разред АЛКОХОЛИЗАМ – 1 час

VIII разред ПОЛНЕ БОЛЕСТИ – 1 час

VII разред ПОЛНО ЗДРАВЉЕ – 1 час

Родитељи

На захтев школе или родитеља се могу организовати предавања са темама по договору. Предавачи за наведене теме су из Дома здравља Врбас, а реализују се по договору са предметним наставницима.

ПРОГРАМ ПРЕВЕНЦИЈЕ БОЛЕСТИ, ЗАВИСНОСТИ И МАЛОЛЕТНИЧКЕ ДЕЛИКВЕНЦИЈЕ

Ученици су упознавани током целе школске године о болестима зависностима пушење, алкохол, наркоманија, поремећајима понашања: крађа, лаж, бежање од куће, претерана вербална агресивност, неоправдано изостајање из школе, неприхватљиво сексуално понашање. Теме и разговори као и дискусије су се обрађивале и водиле на ЧОС-у и ЧОЗ-у а у корелацији са наставним јединицама и појединих предмета. На паноима и у учионицама су излагани радови на тему: *Играј за живот, дрога не.*

Током целе школске године вршена је идентификација ученика са поремећајима понашања као што су крађе, лаж, претерана вербална агресивност и неоправдано изостајање из школе. Вођен је саветодавни рад са ученицима и родитељима.

Предавања из здравственог васпитања у сарадњи са здравственим центром „Вељко Влаховић“ из Врбаса:

- II разред „Правилна исхрана“
- III разред – родитељски састанак „Превенција болести зависности“
- IV разред „Правилна исхрана“
- V разред „О пушењу“
- VI разред „Алкохолизам“
- VII разред „Наркоманија“ и „Полно здравље“
- VIII разред „Превенција полних болести“ и „ Наркоманија “

ПРОГРАМ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ УЧЕНИКА

Садржаји програма (активности)	Активности ученика	Активности реализатора	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци планираних активности
Израда социјалне карте школе	-	Прикупљање, обрада података и израда социјалне карте	Анкетирање, упитници, анализа, презентација, планирање активности	Утврђивање социо- економског статуса породица ученика и евидентирање ученика и породица којима је потребан неки облик подршке
Сарадња са институцијама (Центар за социјални рад, Црвени крст)	-	Контакти, договори, планирање, пружање података	Састанци, разговори, прослеђивање података, писама	Сарадња институција ради свеобухватније подршке ученицима у циљу њиховог квалитетнијег развоја
Хуманитарне акције (спортске, културне и сл.)	Учествују, прикупљају средства, покрећу и промовишу акције	Координација	Састанци, разговори, прослеђивање података, писама	Подизање свести о хуманим вредностима

ПРОГРАМ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Редни број теме	Број часова	Садржај програма	Активности ученика у образовно-васпитном раду	Активности наставника у образовно-васпит. раду	Облици остваривања програма	Оперативни задаци извођења програма
1.	10.	Примарна селекција отпада. Посета регионалној санитарној депонији Дубоко	-слушају -повезују -схватају -развијају у еколошку свест -истражују -учествују у радионицама и еко-патролама -учествују у вршњачкој едукацији и едукацији грађана -представљају резултате и продукте свога рада на сајту школе и школском часопису -сарађују са другим секцијама у школи -сарађују са другим школама у граду	- презентују наставни садржај -подстичу на размишљање, повезивање, закључивање и примену знања -прате и усмеравају рад ученика -подстичу свест о значају примарне селекције -организују радионице и практичан рад ученика -организују сарадњу са осталим школама	-фронтални, -индивидуални, -групни -рад у пару -теренски рад	Ученици треба да: -упознају значај примарне и секундарне селекције отпада и рециклаже папира, пластике, метала, стакла и органског отпада -развију способност преношења знања на остале ученике и чланове своје породице -развијају креативност, еколошки пожељно понашање и способност лобирања и презентовања резултата рада -развију способност преношења знања на остале ученике и чланове своје породице
2.	6	Екологија и инклузија	-слушају -повезују -схватају -учествују у радионицама -представљају резултате и продукте свога рада на сајту школе и шк. часопису		-фронтални, -индивидуални, -групни -рад у пару	-укључивање деце којима је потребна додатна подршка а показују интересовање за заштиту животне средине
3.	10	Наставак пројектних активности које се односе на одрживост пројекта: Корак по	-слушају -повезују -схватају -сарађују са другим школама у граду -упознају -усвајају	- презентују наставни садржај -подстичу на размишљање, повезивање, закључивање и примену знања	-фронтални, -индивидуални, -групни -рад у пару	Ученици треба да: - да ученици разумеју зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима целе планете - да ученици схвате значај коришћења алтернативних извора енергије због

		<p>корак ка школи одрживог развоја (енергија, вода, загађивање животне средине и одрживи развој)</p> <p>Обележавање значајних еколошких датума</p>	<p>-представљају резултате и продукте свога рада на сајту школе и школском часопису</p>	<p>-прате и усмеравају рад ученика</p> <p>-подстичу свест о значају озонског омотача и његовом уништавању</p>		<p>самњивања загађености животне средине и ограничене количне необновљивих извора енергије</p> <p>- да ученици схвате основне принципе одрживог развоја: користити природу, а не искоришћавати је</p> <p>- да ученици повезују сродна знања из различитих наставних предмета и примењују их у свакодневном животу</p> <p>- да ученици схвате да су количине воде за пиће ограничене и да ће дефицит у будућности бити још већи</p> <p>- да ученици схвате значај воде као извора енергије</p> <p>-да ученици схвате значај воде као услова живота и животне средине за многа жива бића</p> <p>- да ученици схвате да је неопходна промена човековог односа према природи</p>
4.	10	Зелени талас	<p>-слушају</p> <p>-повезују</p> <p>-схватају</p> <p>-истражују</p> <p>-учествују у радионицама</p> <p>-представљају резултате и продукте свога рада на сајту школе и школском часопису</p> <p>-сарађују са другим школама у граду</p>	<p>- презентују наставни садржај</p> <p>-подстичу на размишљање, повезивање, закључивање и примену знања</p> <p>-прате и усмеравају рад ученика</p> <p>-организују радионице и практичан рад ученика</p>	<p>-фронтални,</p> <p>-индивидуални,</p> <p>-групни</p> <p>-рад у пару</p> <p>-теренски рад</p>	<p>Ученици треба да:</p> <p>-упознају еколошке факторе и њихов значај за живи свет</p> <p>-схвате повезаност загађивања и климатских промена</p> <p>-схвате узајамне односе живих бића и животне средине</p> <p>-схвате значај еколошке равнотеже за одржавање екосистема</p> <p>-остваре сарадњу са ученицима из других школа и презентују добијене резултате</p>

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ЛОКАЛНОМ САМОУПРАВОМ

Локална друштвена заједница има посебну улогу у стварању одговарајућих услова за успешно остваривање циљева институционалног образовања и васпитања школске деце, њихов већи обухват и задовољавање разноврсних потреба. Због тога је неопходно повезивање школе са локалном заједницом, како би се школа шире отворила за позитивне утицаје које локална заједница садржи.

Школе у сеоским срединама, каква је ова, имају посебну едукативну, васпитну и културну улогу.

Школски тим ће континуирано сарађивати са:

- Месном заједницом,
- Биоскопом (Дом културе у Врбасу),
- Позориштем у Новом Саду,
- Галеријом у Врбасу,
- Општинским подмладком Црвеног крста,
- Медицинским центром у Врбасу и амбулантом у Куцури.
- Осталим основним школама у општини Врбас,
- Мупом, Врбас (појачана сарадња ради безбедности у саобраћају, због узраста ученика)
- Сеоском библиотеком (Свим ученицима првог разреда библиотека ће даровати бесплатне чланске карте, што ће им омогућити да постану редовни читачи сеоске библиотеке).
- Сарадња са предшколском установом (Ради обезбеђивања континуитета између предшколског и основношколског образовања и васпитања планира се узајамна посета деце из школе и деце из предшколске установе).
- Сарадња са месном канцеларијом и општином ради стварања услова за набавку наставних средстава.
- сарадња са Одсеком за здравствено васпитање, Врбас.

ПРЕГЛЕД САРАДЊЕ ШКОЛЕ СА ДРУШТВЕНОМ ЗАЈЕДНИЦОМ

Ред. бр.	Субјекти сарадње	Садржаји сарадње	Време реализације	Носиоци активности
1.	Министарство просвете РС Подручна јединица Нови Сад	<ul style="list-style-type: none"> - циљеви, задаци и начини планирања - Годишњи програм рада школе; - просторни, материјални, хигијенски и други услови и предпоставке за реализацију Годиш. прогр. рада; - утврђивање обима делатности; - решавање кадровских питања - активности на унапређењу образовно-васпитног рада; - праћење квантитета и квалитета реализације Годиш. програма рада - организација рада - организација плана и програма са временском динамиком; - информативна, саветодавна и стручно-педагошка активност - употреба и коришћење одабраних уџбеника - стручно усавршавање наставника - рад на нормативној регулативи - школа у природи, излет, екскурзије - облици увођења и организовања изборне наставе - организовање и спровођење ученичких такмичења - материјално-финансијска питања 	<p>током школске године</p>	<p>Директор</p> <p>Педагог</p> <p>предметни наставници</p> <p>стручни активи</p> <p>Наставничко веће</p> <p>секретар школе</p> <p>Савет родитеља Школе</p> <p>Школски одбор</p>
2.	Општинско одељење за јавне службе	<ul style="list-style-type: none"> - обезбеђење услова за рад - утврђив. предлога подручја школа - утврђивање обима делатности - утвр. изучавања изборних програма - кадровска питања - инвестиционо одражавање и инвест. - планирање опремања школа - организов. уписа ученика у I разред - матер.-финанс. обезбеђење школе - опремање школе училима и наставним помагалима и др 	<p>током год. март VI-VIII током г. IV VIII III током шк.год. IX,X,IV,V</p>	<p>директор</p> <p>педагог</p> <p>секретар школе</p> <p>Савет родитеља Школе</p> <p>Школски одбор</p> <p>Дечији савез</p>

3.	Месна заједница	<ul style="list-style-type: none"> - планирање развоја школа - еколошко образовање, еколошка заштита унапређење средине - сарадња у кадровској испомоћи на пословима културног, спортског, професионалног и даљег школовања ученика - сарадња у реализацији одређених ваннаставних активности као и осталих сегмената образовно-васпитних делатности, живота и рада школе, програмирања и унапређења рада школе - сарадња на подручју обавештавања и информисања грађана - побољшање материјалне основе рада школе - избор и организација реализације изборних програма - сарадња на подручју хуманитарних активности - здравствена и социјална заштита ученика и грађана - реализација одређених програмских садржаја познавања природе и друштва (упознајмо МЗ) и др. 	<p>VI-VIII</p> <p>током школске године</p>	<p>директор</p> <p>педагог</p> <p>наставници</p> <p>стручни органи школе</p> <p>Дечији савез</p> <p>Савет родитеља Школе</p> <p>Школски одбор</p>
4.	Народна библиотека Данило Киш Врбас	<ul style="list-style-type: none"> - планирање и набавка књижног фонда - стручна помоћ у обради књига - организација и спровођење традиционалног литерарног и ликовног октобарског и мајског конкурса - организација и спровођење Литерарних игара - популаризација и обезбеђење ученичке лектире - сарадња на организовању “Читалачка значка” - употреба и коришћење књижног фонда библиотеке од стране ученика - сарадња на планирању и организовању рада и вођењу школске библиотеке - књижевни сусрети литерарних стваралаца 	<p>IV, V</p> <p>X, V</p> <p>I</p> <p>током године</p>	<p>школски библиотекар</p> <p>директор</p> <p>наставници разредне наставе и</p> <p>наставник</p> <p>српског језика</p>
5.	Дом културе Врбас Врбас	<ul style="list-style-type: none"> - планирање и организовање рада културно-уметничких секција - област културне и јавне делатности - такмичење младих рецитатора - смотре хорова - филмске, позоришне и остале представе за ученике и рад. школе - рад ликовне галерије - јавни наступи ученика, литерарно музичко и др. стваралаштво 	<p>VI- VIII</p> <p>током школске године</p>	<p>директор</p> <p>наставници</p> <p>стручни актив српског језика</p> <p>и музичке културе</p>

6.	Савет организација техничке културе	<ul style="list-style-type: none"> - планирање и организовање додатног рада предмета из области „Науку младим” - планирање и организовање рада клубова младих техничара - организовање и спровођење такмичења „Науку младим” и клубова младих техничара „Шта знаш о саобраћају,, - организација и реализација наставе изборног програма - основи информисања и рачуновод. - информатичка секција - сарадња на пољу рада техничког образовања - професионална оријентација - сарадња у опремању наставе ТО 	током школске године	<p>директор</p> <p>актив наставника ТО и предмета из области „Науку младима;,”</p> <p>Наставничко веће</p> <p>Актив директора</p> <p>Школски одбор</p>
7.	Савез организација за физичку културу Општине	<ul style="list-style-type: none"> - планирање и реализација плана слободних активности из области физичког образовања; - организовање и спровођење такмичења из области физич. образ. - планир. и организ. II раз. у пливању - планирање и организовање зимовања и летовања за ученике - сарадња на формирању и организовању рада спортског друштва школе - сарадња у опремању наставе физичког васпитања - сарадња у разрешавању кадровских питања и коришћењу спортских терена и објеката - остала питања од интереса унапређења наставе физич. васпит. 	IX током школске године	<p>наставници физичког васпитања</p> <p>наставници разредне наставе разредна ст. II разреда</p> <p>педагог</p> <p>помоћник директора</p> <p>директор</p> <p>Наставничко веће</p> <p>Школски одбор</p> <p>Актив директора ОВОО</p>
8.	Општин. организ. „Пријатељи деце Србије”	<ul style="list-style-type: none"> - планирање рада и организација Дечијег савеза - усклађивање рада организација - организација пријема првака у Дечији савез Србије - планирање и организација сусрета школа и других сусрета у оквиру Дечијег Савеза - планирање и организовање дечијих манифестација - активност на унапређењу рада Дечијег Савеза 	VI-VIII X током школске године	<p>педагог</p> <p>задужени наставници</p> <p>Актив наставника разредне наставе</p> <p>Наставничко веће</p> <p>директор</p> <p>Школски одбор</p>

9.	Општински организација Црвеног крста	<ul style="list-style-type: none"> - организација и популаризација свих видова хуманитарних акција - Акције: Недеља борбе против ББЦ, Међународни Дан детета, Светски Дан хране, Солидарност на делу, Дан права човека, Светски Дан борбе против СИДЕ, Месец борбе против рака, Светски дан борбе против туберкулозе, Недеља борбе против дистрофије, Светски Дан здравља, Међународни Дан Црвеног крста, Дан добровољних давалаца крви, Светски Дан борбе против пушења, Светски дан заштите човекове средине - Дан екологије - акције прикупљања коришћених уџбеника и школског прибора и дистрибуција истог - организовање помоћи изнемоглим и старачким домаћинствима - планирање и реализација плана рада прве помоћи - прикупљање и дистрибуција одевних и других предмета - збрињавање становништва са угрожених подручја - популаризација здравствене заштите и здравствен. просвећивања - популаризација и спровођење акције - Солидарност на делу. 	<p>VI, IX</p> <p>током школске године</p>	<p>руководилац и комисија</p> <p>ПЦК</p> <p>педагог</p> <p>одељенски старешина</p> <p>директор</p> <p>Наставничко веће</p> <p>Школски одбор</p>
10.	Центар за социјални рад Општине	<p>а) Социјална заштита деце угрожене породичном ситуацијом</p> <ul style="list-style-type: none"> - материјална помоћ, смештај у установе социјалне заштите, породични смештај васпитно запуштене и ометене у психичком или физичком развоју - комисија за категоризацију и корективни третман <p>б) Аналитичко-информативни рад:</p> <ul style="list-style-type: none"> - припрема информативних предавања за наставнике, родитеље и ученике <p>ц) Сарадња при спровођењу дисциплинских мера изречених од стране суда ученицима малолетним деликвентима.</p>	<p>током школске године</p>	<p>педагог</p> <p>помоћник директора</p> <p>одељен. старешина</p> <p>Одељенска веће</p> <p>Наставничко веће</p>
11.	Национална служба запошљавања Одељење у Врбасу	<ul style="list-style-type: none"> - планирање и реализација професионалне оријентације и изборних предмета - питања из области кадровског планирања - разрешавање кадровских питања 	<p>током школске године</p>	<p>педагог</p> <p>секретар</p> <p>директор</p> <p>Школски одбор</p>

12.	Савез синдиката Општине	<ul style="list-style-type: none"> - област социјалне политике и заштите стандарда радника - питања из области нормативног уређења радног односа у школи - награђивање и додељивање признања радницима - рекреативни одмор и опоравак радника 	током године	<p>председник ОС</p> <p>Организација синдиката</p>
13.	Предузећа (ДП, ПП)	<ul style="list-style-type: none"> - планирање и реализација програма друштвено-корисног рада; - реализација одређених садржаја наставних програма - побољшање материјалне основе рада школе - занатске и сличне услуге - избор и реализација изборних програма - програм професионалне оријентације - посете предузећима - сарадња у области културне и јавне делатности - рад ученичке задруге - опремање школе, огрев и сл. 	током године	<p>директор</p> <p>педагог</p> <p>предметни наставници</p> <p>Школски одбор</p>
14.	Култ. прос. заједница Војводине	<ul style="list-style-type: none"> - избор популаризације књига - организовање сусрета са ставраоцима из области културе (писци и песници музичари, ликовни и филмски ствараоци...) 	током године	<p>библиотекар</p> <p>наставник српског језика</p> <p>директор</p>
15.	Издавачке организ. стручне и дечије и др. штампе	<ul style="list-style-type: none"> - праћење и обезбеђење потребних нових издања посебно стручних као и издавачке периодике - обезбеђење уџбеника, учила и школског прибора - дечија штампа - организовање сусрета са научним и другим ствараоцима 	током године	<p>библиотекар</p> <p>стручни актив</p> <p>предметни наставници</p> <p>педагог</p>
16.	Музеји	<ul style="list-style-type: none"> - програми и садржаји посета - сарадња на реализацији одређених наставних садржаја - сарадња на обезбеђењу сусрета са културним, јавним и научним радницима. 	током године	<p>наст. истор. и географ.</p> <p>предметни наставници</p> <p>Организац. синдиката</p>
17.	Комес. за избеглице РС	<ul style="list-style-type: none"> - сарадња о пријему, смештају и упису у школу ученика избеглих из ратом захваћених подручја - решавање других питања везаних за избегла лица 	током године	<p>педагог, секретар, директор,</p> <p>Школски одбор,</p> <p>Организација синдиката</p>

ПРОГРАМ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ

Садржаји програма (активности)	Оријент. број активности	Активности родитеља	Активности наставника	Начин и поступци остваривања програма	Циљеви и задаци планираних активности
Родитељски састанци	На почетку шк. године и на класиф. периодима	Коментаришу, предлажу, дискутују, слушају, усвајају	Упознају, излажу, предлажу, саветују, информишу, евидентирају	Родитељски састанак	Анализа успеха ученика, дисциплине, договор у вези са екскурзијама и наставом у природи, решавање проблема у одељењу
Индивидуални разговори	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују	Упознају, излажу, предлажу, саветују, информишу, евидентирају	разговор	Анализа успеха ученика, дисциплине, решавање проблема у учењу и развојних проблема, предлагање и спровођење мера за побољшање успеха и дисциплине
Присуство часовима-отворена врата школе	Једном месечно	Прате, слушају	Излажу, информишу, организују, сугеришу коментаришу, дају повратну информацију	Реализација часова	Праћење успеха и дисциплине ученика и одељења и договарање мера за побољшање; унапређивање сарадње са родитељима
Професионална оријентација	Према потреби	Организују, демонстрирају, излажу, дискутују, информишу	Организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу	Посете институцијама школама присуство родитеља часовима	Помоћ ученицима у професионалној оријентацији, упознавање са образовним профилима средњих школа и светом занимања
Замена улога	У складу са интересовањима родитеља за учешће	Реализују часове, организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу	Прате, присуствују, сугеришу, помажу, организују, коментаришу, дају повратну информацију	Реализација часова и других активности	Унапређивање сарадње са родитељима, упознавање родитељима са професијом наставника.
Сарадња са родитељима деце/ученика којима је потребна додатна подршка	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују, дају сагласност, информишу	Организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу, саветују, предлажу	Разговори, састанци Тимова за додатну подршку	Пружање додатне подршке ученицима којима је потребна, унапређивање развоја и напредовања ученика, сарадња са родитељима и добијање сагласности за ИОП.

Сарадња сародитељима ученика у вези са решавањем дисциплин. проблема	Према потреби	Коментаришу, слушају, предлажу, дискутују, дају сагласност, информишу	Организују, коментаришу, дају повратну информацију, сугеришу, саветују, предлажу	Разговори, родитељски састанци	Праћење дисциплине, предлагање и примена мера за побољшање.
Анкетирање родитеља у вези са сарадњом са школом	На крају сваког полугодишта	Попуњавају анкете, сугеришу, предлажу	Примењују анкете, обрађују податке, изводе резултате	Анкетирање	Стицање увида у ставове родитеља у вези са сарадњом са школом, унапређивање сарадње и унапређивање рада школе
Остала анкетирања предвиђена Год.планом рада и акционим плановима Тимова	Према потреби	Попуњавају анкете, сугеришу, предлажу	Примењују анкете, обрађују податке, изводе резултате	Анкетирање	Стицање увида у ставове родитеља у вези са разним питањима, унапређивање сарадње и унапређивање рада школе

Укљученост родитеља у различите аспекте школског живота представља важну компоненту образовно-васпитног процеса и непосредној је вези са квалитетом тог процеса. **Партнерство породице и школе** представља важан предуслов за адекватно подржавање и подстицање развоја детета, будући да је добробит детета централни интерес, како породице тако и школе. **Програмом сарадње са породицом**, школа дефинише области, садржај и облике сарадње са родитељима, односно старатељима деце и ученика, који обухватају информисање, саветовање, укључивање у наставне, и остале активности школе и консултовање у доношењу одлука око безбедносних, наставних, организационих и финансијских питања, с циљем унапређивања квалитета образовања и васпитања, као и обезбеђивања свеобухватности и трајности васпитно - образовних утицаја.

ЦИЉ:

Породица и школа имају заједнички циљ – подржавање и подстицање развоја ученика, те њихови односи морају бити пре свега партнерски, посебно у областима процеса васпитања и превенције негативних појава.

ЗАДАЦИ :

Информисање родитеља о њиховим правима и обавезама, те начинима укључивања у рад Школе, остваривање позитивне интеракције наставник- родитељ, обезбеђивање информисаности родитеља о променама у образовању које се остварују у школи и код ученика, као и о свим дешавањима у животу Школе.

ОБЛАСТИ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ:

1. Информисање родитеља и старатеља:

Ова област сарадње породице и Школе одвија се кроз следеће облике рада:

Час сарадње са родитељима (недељно)

– термин када родитељи имају могућност да са наставницима разговарају о раду и напредовању ученика

Дан отворених врата (месечно)

- када родитељи, односно старатељи могу да присуствују образовно - васпитном раду.

Уређивање огласне табле за родитеље у просторијама Школе.

Организовање и реализација **родитељских састанака** (квартално и по потреби).

2. Укључивање родитеља и старатеља у наставне и остале активности:

- сарадници у настави (кад је дете у ИОП-у)

- сарадници и асистенти у реализацији програма секција,

- едукатори деце у областима у којима су професионалци/експерти,

- кроз учешће у различитим образовним пројектима који се одвијају у школи/у које је школа укључена,

- сарадници за обезбеђивање безбедног окружења у школи,

- сарадници у процесу професионалне оријентације,

- сарадници при организацији и реализацији приредби, изложби, спортских других такмичења и сличних активности у Школи,

- сарадници и асистенти у реализацији излета, посета, екскурзија ученика,

- сарадници у организацији и реализацији радионица, хуманитарних акција и сличних активности,

- родитељи ученика из осетљивих и маргинализованих група (социјалнаускраћеност, сметње у развоју, инвалидитет и др.) имају могућност даучествују у изради и реализацији индивидуалног образовног плана, и друго.

3. Укључивање родитеља и старатеља у процес одлучивања:

- укључивање родитеља у Савет родитеља Школе,

- укључивање родитеља у Школски одбор,

- у индивидуалном образовном плану, да по потреби предлажуспољне сараднике у тиму који се бави образовним планом, као и да дају одобрење за спровођење тог индивидуалног образовног плана.

3. Едукација и саветодавни рад са породицом

Школа организује кроз следеће облике рада:

- едукација кроз организовање мини предавања на родитељским састанцима,

- организовање трибина и радионица за заинтересоване родитеље,

ОБЛИЦИ САРАДЊЕ СА ПОРОДИЦОМ:

- Савет родитеља

- Школски одбор

- Родитељски састанци:

се одржавају најмање 5 пута годишње, са дневним редом који је специфичан за сваки родитељски састанак. Циљ родитељског састанка је упознавања родитеља са организационим или васпитно-образовним радом у Школи.

Индивидуални разговори са родитељима:

Родитељи се често нађу у ситуацијама или дилемама. Разговор са наставником, педагогом или неким другим радником често опустити родитеља и донесе решење проблема. Наши сарадници су и сарадници наших родитеља.

Отворена врата-један дан у сваком месецу током целе школске године

Огласне табле:

На видним местима у Школи налазе се огласне табле намењене информисању родитеља о битним дешавањима у Школи.

Приредбе, посете, спортска и друга такмичења ученика

Радионице и трибине за родитеље:

Школа организује трибине и радионице са родитељима путем којих унапређује педагошке компетенције родитеља. Ове едукативне активности организују се у складу са утврђеним потребама родитеља и школске свакодневице.

Реализација излета, посета, екскурзија ученика

САДРЖАЈИ:

Садржаји сарадње с родитељима се односе на савремена сазнања из теорије и праксе развоја ученика. Отуда садржаји сарадње обухватају и следеће садржаје: – имунизација, исхрана, природни услови; - развојне карактеристике и потребе ученика, норме развоја, интелектуални развој, превенција негативних појава (алкохолизам, наркоманија и сл.), понашање ученика, развој способности, подршка учењу, формирање навика, професионална оријентација ученика; - ненасилна комуникација, ненасилно решавање конфликта, превенција и сузбијање неприлагођеног понашања;

- **живот детета у породици:** услови који задовољавају основне потребе ученика (здравствени, емотивни, економски), структура породице и односи у породици;

- **живот у школи:** активности, резултати и понашање ученика и његових вршњака (у току дана, периодично, годишње), стручњаци који реализују васпитање и образовање, организација рада установе (простор и време, распоред активности, разреди и одељења у оквиру њих, прибор за рад и учење, општи услови за задовољавање потреба и различите активности ученика), средства за несметано одвијање активности (школски простор,

учбеници, школски прибор, наставна средства, средства за практичан рад...); чиниоци у друштвеној средини, културна и јавна делатност школе; адаптација на нову средину; укључивање ученика у ваннаставне активности;

НАЧИН И ПОСТУПАК ОСТВАРИВАЊА:

Активности у оквиру сарадње са породицом реализују се на основу Развојног плана Школе и Годишњег плана Школе и то кроз:

- План рада Савета родитеља, План рада директора школе, План рада стручних сарадника, Планове рада стручних већа, Планове одељ. већа, Планове одељ. старешина.

а) Излети и екскурзије

За сачињавање програма излета и екскурзија полазили смо од упутстава о планирању и извођењу екскурзија.

На основу тог упутства директор школе је именовано Комисију која планира и програмира излете и екскурзије. Предлог програма излета и екскурзија разматра Савет родитеља школе и Наставничко веће, а на њега даје сагласност Савет родитеља.

У плану и програму екскурзија стоје образовно-васпитни циљеви и задаци, садржаји којима се постављени циљеви остварују, носиоци предвиђених садржаја и активности, време трајања екскурзије, путни правци, техничка организација, начин финансирања, предрачун путних трошкова, и сл.

Садржаји екскурзија: базирају се на основу Наставног плана и програма и саставни су део Годишњег плана рада школе.

ПРОГРАМИ ЕКСКУРЗИЈА

5. разред

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Куцура – Нови Сад (позориште младих-центар града) – McDONALS ресторан (ручак) - Петроварадин (тврђава и њени лагуми) -Сремски Карловци (патријаршија -гимназија) – Стражилово (гроб Бранка Радичевића) -један од манастира на Фрушкој Гори	1	- посматрање; - разгледање; - запажање; - упоређивање; - дружење - разговор (постављање питања и давање одговора) - певање - упознавање - проширивање знања - корелација међу предметима - гледање позоришне представе	Српски језик Географија Историја Ликовна култура Биологија Веронаука	-упознавање на терену онога што је у 5. разреду научено из наведених настав. области -упознавање, проширивање и сагледавање географских објеката и појмова -упознавање и проширивање знања о културно-историјским елементима -упознавање са биљкама и животињама кроз геолошко-историјски развој -разгледање и упознавање фресака и других елемената ликовне културе

6. разред

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Куцура –Вршац (језгро града: Музеј, Гостиона код два пиштоља, цркве: католичка и православна, најстарија апотека...) - ручак - Вршачки брег и Вршачка кула – Ковачица (галерија наивног сликарстава -спомен кућа Зузане Халупове)	1	-Посматрање -Упоредивање -Дружење -Разговор (постављање питања и давање одговора) -певање -узнавање -проширивање знања -корелација међу предметима	Српски језик Географија Историја Ликовна култура Биологија Веронаука	-узнавање на терену онога што је у 6. разреду научено из наведених наст. области -узнавање, проширивање и сагледавање географских објеката и појмова -узнавање и проширивање знања о културно - историјским елементима -узнавање са биљкама и животињама кроз геолошко-историјски развој -разгледање и узнавање фресака и других елемената ликовне културе

7. разред

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Куцура –Аранђеловац (Буковичка бања)- Топола (музеј Првог српског устанка- Карађорђево град) – Оплепац (музеј Карађорђевића-мазулеј)	1	-Посматрање -Упоредивање -Дружење -Разговор (постављање питања и давање одговора) -певање -узнавање -проширивање знања -корелација међу предметима	Српски језик Географија Историја Ликовна култура Биологија	-узнавање на терену онога што је у 7. разреду научено из наведених наставних области -узнавање, проширивање и сагледавање географских објеката и појмова -узнавање и проширивање знања о културно - историјским елементима -узнавање са биљкама и животињама кроз геолошко-историјски развој -разгледање и узнавање фресака и других елемената ликовне културе

8. разред

Садржаји, места и објекти које треба посетити	Број дана	Активности у образовно-васпитном раду	Образовно-васпитна област	Циљеви и задаци садржаја програма
Куцура – Смедеревска тврђава-Пожаревац (галерија М. Павловић-Барили)-Сребрно језеро-Голубачки град-Лепенски вир-Виминацијум	2	-Посматрање -Упоредивање -Дружење -Разговор (постављање питања и давање одговора) -певање -узнавање -проширивање знања -корелација међу предметима	Српски језик Географија Историја Ликовна култура Биологија Веронаука	-узнавање на терену онога што је у 8. разреду научено из наведених наставних области -узнавање, проширивање и сагледавање географских објеката и појмова -узнавање и проширивање знања о културно - историјским елементима -узнавање са биљкама и животињама кроз геолошко-историјски развој -разгледање и узнавање фресака и других елемената ликовне културе

ШКОЛСКА БИБЛИОТЕКА

Школска библиотека је место библиотечко – информационе, васпитно – образовне активности школе.

У школској библиотеци прикупља се, обрађује и ученицима, наставницима и стручним сарадницима даје на коришћење библиотечко – информациона грађа (књиге, серијске публикације и др.) и извори.

Библиотека је дужна да у свом фонду прикупља уџбенике и друга наставна средства намењена ученицима са сметњама у развоју и инвалидитетом, као и стручну литературу за наставнике и стручне сараднике.

Задатак школске библиотеке је да код ученика развија навике читања и коришћења библиотечких услуга, као и да ученике оспособљава да користе информације у свим облицима и на свим медијима и омогући им да овладају вештинама потребним за учење у току целог живота.

Школа је дужна да има школску библиотеку, у складу са законом.

Програм рада школске библиотеке саставни је део школског програма.

ПРОГРАМ ШКОЛСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

„Улога школске библиотеке у учењу и подучавању намењеном свима“

Школску библиотеку треба водити у складу са јасно устројеним програмом.

Програм библиотеке треба осмислити имајући у виду далекосежни програм и потребе школе, и он треба да одржава њен дух, дугорочне и краткорочне циљеве, као и њену ствраност.

Програм ће тачно одредити када, где, за кога, и ко ће остварити све расположиве могућности библиотеке.

Програм библиотеке ће бити остварљив ако га сви учесници у образовном процесу школе подрже и допринесу постизању дугорочних и краткорочних циљевљ који су у њему постављени.

Због тога у његовом писању треба да учествује што више корисника библиотичких услуга.

Функције школске библиотеке

„Школска библиотека је саставни део образовног процеса“

Функције школске библиотеке одређене су програмом, задацима и циљевима основног и средњег образовања, културним и јавним делатностима школа, положајем наставника, стручних сарадника, библиотекара и ученика у васпитно – образовном процесу.

Школска библиотека више не може бити само место за позајмљивање књига већ такав ресурсни комуникацијско – информациони и мултимедијски центар који ће бити прилагођен узрасту ученика, њиховим потребама, као и потребама наставника у целокупном процесу васпитања и образовања.

Библиотекар у школи постаје посредник између читалаца и књига, читалаца и електронске базе података, наставника и стручне и опште литературе.

Задаци библиотечког особља у школској библиотеци

„Школски библиотекар је припадник стручног, квалификованог особља, одговоран за планирање рада и управљање школском библиотеком“

1. Школска библиотека нуди помоћ при учењу, књиге и изворе који свим учесницима образовног процеса у школи омогућавају да развију критичко мишљење и да делотворно користе информације у свим облицима и на свим медијима.
2. Школске библиотеке се повезују у ширу библиотечко – информациону мрежу, а школски библиотекар поступа у складу са принципима Унесковог Манифеста за јавне библиотеке.
3. Библиотечко особље омогућава коришћење књига и других извора и информација, у распону од уметничких до документарних, од штампаних до електронских на лицу мета и на даљину. Ти извори допуњују и обогаћују садржај уџбеника, наставних материјала и методике наставе.
4. Сам амбијент међу књигама и другим изворима информација подстиче на стваралаштво и задатак библиотечког особља је да код корисника библиотечких услуга развија културу рада, реда и понашања у модерном духу.
5. Школска библиотека пружа информације и сазнања која су неопходна за успешно учествовање у савременом друштву заснованом на информавијама и знању, а задатак библиотечког особља јесте да континуирано прате промене у друштву и да перманентним стручним савршавањем буду у току информационих, комуникационих и техничких промена ради стицања нових знања и вештина.

6. Задатак библиотечног особља и реализатора наставног процеса је да међусобно сарађују и да се допуњују јер на овакав начин комуникације ученици достижу виши ниво писмености, боље овладавају у вештинама читања, учења, решавања проблема, као и информационим и комуникационим вештинама, чиме се подстиче маштовитост, креативност и разноликост деце и омладине.
7. Библиотечно особље у школској библиотеци треба да пружа своје услуге подједнако свим учесницима образовног процеса, без обзира на узраст, расу, пол, веру, националност, језик, професионални или друштвени статус, чиме се охрабрује интелектуални дијалог и потпомаже културна разноликост.
8. Задатак библиотечног особља је да онима који не могу да користе уобичајене библиотечке услуге и грађу треба обезбедити у сарадњи са психологом – педагошком службом и управом школе посебне услуге и материјале који ће им обезбедити адекватан и квалитетан рад према својим могућностима. Могућност коришћења услуга и колекција треба да се заснива на општој декларацији УНО људским правима и слободама и не сме да подлеже било каквој идеолошкој, политичкој или верској цензури као ни комерцијалним притисцима.
9. Библиотечно особље у школској библиотеци омогућава ученицима да овладају вештинама за учење током читавог живота, развија њихову стваралачку машту и оспособљава их да буду одговорни грађани.
10. Задатак библиотечног особља је да редовно сарађује а другим школским и јавним библиотекама ради размене информација, књижног фонда и друге библиотечке грађе.
11. Задатак школског библиотекара је да као припадника стручног, квалификованог особља, буде одговоран за планирање рада и управљање књижним фондом и инвентаром школске библиотеке.
12. Школски библиотекар има задатак да поседује општа знања која прате реализацију наставног процеса ради квалитетног пружања услуга корисницима библиотечног књижног фонда али и употребе компјутера.
13. Задатак библиотекара је учествовање и у културним догађајима школе, али то се највише релизује кроз прикупљање прилога за школски лист, одабир песама за рецитаторску секцију, прикладни драмски текстови, организовање сусрета са познатим дечијим писцем или песником.

Циљеви библиотечног особља у школској библиотеци

„Школска библиотека омогућава ученицима да овладају вештинама за учење током читавог живота, развија њихову стваралачку машту, и

оспособљава их да буду одговорни грађани“

Следећи циљеви су неопходни за унапређивање писмености, информатичке писмености, подучавања, учења и за подизање културног нивоа и представљају соновне услуге школске библиотеке.

1. Подршка и побољшање образовних циљева наведених у наставном плану и програму школе.
2. Развијање и неговање навике и уживања у читању и учењу код деце, као и навике коришћења библиотеке током читавог живота.
3. Пружање прилике да се искуси стварање и коришћење информација у циљу стицања знања, познавања развијања маште и уживања.
4. Подстицање свих ученика да стичу и користе вештине вредновања и коришћења информација, без обзира на облик, формат или медиј, као и да овладају начинима друштвене комуникације.

5. Обезбеђивање приступа локалним, регионалним, националним и глобалним изворима и могућностима, што оне који уче доводи у додир са различитим идејама, искуствима и ставовима.
6. Организовање активности које јачају друштвену и културну свест.
7. Сарадња са ученицима, наставницима, управом и родитељима да би се остварили циљеви школске библиотеке, рада школског библиотекара али и школе у целини.
8. Заступање начела да су слобода мишљења и приступ информацијама неопходни предуслови за делотворно и одговорно учешће у грађанском демократском друштву.

ПРОГРАМ РАДА ШКОЛСКОГ БИБЛИОТЕКАРА

Садржај програма (активности)	Оријентал. број активности	Активности ученика	Активности реализатора	Поступци остваривања програма у међусоној интеракцији корисника библиотечких услуга	Основни облици извођења програма	Циљеви и задаци планираних активности
Израда годишњег плана рада	1.	Уношење у компјутер плана рада. Учење путем посматрања и уочавања.	Коришћење литературе за израду плана рада. Сачињавање плана.	У библиотеци ученици и наставници претражују информације и долазе до потребних које ће им омогућити реализацију предвиђених активности	Фронтални рад	Развијање систематичности у раду.
Упознавање ученика са временом и правилником рада школске библиотеке	1.	Чланови библиотеке секције ће прочитати осталим ученицима време рада библиотеке и читаонице	Библиотечко особље ће ускладити време рада са потребама ученика у других корисника библиотечких услуга	Упознавање, разговор, представљање правилника, давање инструкција за рад, договарање, презентација	Фронтални рад	Упознавање ученика са правилима, Дужностима и њиховим спровођењем.
Свакодневно издавање књига корисницима библиотеке	Свакодневно	Ученици ће проверавати исправност књига а по потреби и њихово санирање	Уношење картица ученика у евиденцију картотеке и у компјутер	Дијалог, договарање, објашњавање, упућивање	Тимски рад	Омогућавање корисницима коришћење књига.

Упознавање ученика са књижним фондом библиотеке		Израда слова за обележавање наслова књига на полицама	Кроз издавање књига библиотекар ће ученике едуковати о распореду књижне и некњижне граде и начинима самостал. коришћења библиотечог фонда	Представљање, слушање, дискусија, упућивање	Фронтални рад	Пружање потребних информација ученицима.
Сређивање картотеке ученика и других корисника библиотечких услуга	2.	Ученици ће проверити адресе корисника библиотечких услуга и по потреби их уносити у компјутер	Проверити да ли су сви ученици евидентирани у картотеци користећи дневнике рада. Прикупљање података и израда програма.	Давање инструкција за рад, договарање, сређивање картица ради доступности свим корисницима библиотечких услуга	Индивидуални рад, рад у пару, фронтални рад	Развијање систематичности у раду.
Упис нових чланова, посебно првака у библиотеку	2.	Ученици ће нове чланове уписивати у компјутер и регистровати их у картотеку пратећи чланске карте	Договарање посете, израда плана посете, упућивање учитељима захтева за реализацију активности. Припремити чланске карте са потребним подацима узети их из дневника рада	Давање инструкција за рад, договарање, дискусија	Групни рад	Упознавање и укључивање ученика у организован начин коришћења библиотечких услуга као и упознавање ученика са правилима рада библиотеке, њиховим дужностима у коришћењу књига.
Рад у маркетингу школе	Свакодневно	Дељење брошура о раду и учесницима библиотеке. Прављење сајта школе. Израда зидних новина.	Свакодневна промоција значаја библиотеке као места за учење, стицање знања и вештина	Промоција, презентација Истицање обавештења	Рад на терену Сакупљачк и рад	Промоција библиотечких услуга.

Оспособљавање ученика за самостално коришћење књижног фонда библиотеке		Ученици који су већ упознати са фондом библиот. своја искуства могу пренети новим корисницима биб. услуга	Ученицима давати конкретне смернице усменим путем где се шта налази у библиотеци и читаоници	Разговор, објашњавање, упућивање, коришћење истраживачке методе рада	Индивидуални облик рада	Упознавање ученика са правилима коришћења књижног фонда библиотеке.
Пружање помоћи ученицима при избору литературе и нове грађе	Свакодневно	Едукују друге ученике	Упућивање ученика на правилан одабир оних садржаја који ће задовољити њихова интресовања и потребе. Анализа примера добре литературе.	Давање инструкције за рад, разговор, објашњавање, коментарисање, дискусија	Индивидуални облик рада, фронтални рад	Пружање потребних услуга.
Развијање навика за чување, заштиту и правилно руковање књижном грађом		Доношење књига и богаћење књижног фонда. Санација оштећених књига	Показати како се књига чува да дуже траје. Показати ученицима како се врши замена старе или изгубљене књиге	Договарање, усмеравање, презентација	Тимски рад	Упознавање и развијање естетских вредности.
Сарадња са наставницима и стручним сарадницима	Периодично	Рад на компјутреу, пружање помоћи ученицима који слабије пишу, читају, учествовање у приредбама, прославама и пројектима школе	Укључивање информационе технологије у наставне програме. Припремање и реализовање програма читања и културних догађаја као и унапређивање наставних планова	Сазнавање, читање и учење о теми, евалуација извора, информисање, презентација. Предлози мера и даљи кораци.	Тимски рад	Развијање међусобне сарадње.
Планирање набавке књижне и некњижне грађе	Један пут у седмици	Сортирање књига и пребројавање књижне и некњижне грађе према броју корисника у школ. библиотеци	Праћење наставног плана и програма који ће омогућити увид у потребан број књижне и некњижне грађе	Истраживачка метода. Сакупљање.	Групни облик рада	Неговање библиотичког фонда.

Богаћење књижног фонда		Сортирање набављених књига према распореду у библиотеци и читаоници	Набвити књиге према потребама корисника библиотеке	Прикупљање, одлагање, сортирање, чување и обогаћивање књижног фонда.	Фронтални рад	Набавка актуелних наслова.
Сређивање књижног фонда	Свакодневно	Унос књига у компјутер. Санација оштећених књига	Замена књига и њихова евиденција у књигу набвке	Давање предлога и инструкција за рад, разговор, презентација, систематизација, класификација	Индивид. рад, рад у пару, фронтални рад	Распоред књижног фонда према правилима.
Посета сајму књига	1.	Давање предлога за набавку књига	Набавка актуелних наслова на сајму књига	Праћење	Рад на терену	Стицање нових информација.
Организовање посебне сарадње са учитељима из издвојеног одељења	По потреби	Едукују друге ученике	Прати потребе и интресовања и пружа помоћ при одабиру књижне и не књижне грађе која ће задовољити савладавање наставних садржаја	Разговор, праћене, усмеравање	Тимски рад	Упознавање и укључивање ученика из издвојеног одељења у живот и рад матичне школе.
Едукација првака	3.	Ученици треба да презентују своја лична, позитивна искуства у дружењу са књигом	Одабир књига примерен узрасту корисника. Договарање посете ученика библиотеци са учитељима.	Разговор, објашњавање, презентација	Фронтални рад, појединачн и приступ	Развијање љубави према књизи.
Евидентирање учесталости коришћења ученичког и наставничко – сарадничког фонда књига	Свакодневно	Истичу наслове актуелних књига ученичког интресовања	Прате и усмеравају коришћење библиотечког фонда. Дају се предлози и мере за успешну сарадњу.	Презентација	Индивид. рад	Праћење протока књига и набавка потребних наслова у наставном и вам наставном процесу рада школе.

Вођење евиденције о часописима у школској библиотеци	Једном у седмици	Провера уписаних часописа, класификација штампе, часописа и новина после коришћења у библиотеци и читаоници	Праћење потреба корисника библиотеке и набавка часописа како би успешно пратили свакодневни проток информација	Евидентирање, праћење, набавка	Индивидуални рад, рад у пару	Развијање систематичности у раду.
Вођење библиотечког пословања (инвентарисање, класификација...)	Свакодневно	Унос у компјутер потребних података из књиге	Библи. особље треба да редовно врши ревизију књижне и некњижне грађе ради праћена потреба корисника библиотеке	Писана метода	Индивид. рад, групни рад	Упознавање са правилима и њихово спровођење.
Аксија у набавци књига		Прикупљање књига за школску библиотеку	Припремити прикладне поклоне за најактивније учеснике у акцији „Година књиге“	Истраживачка метода, стваралачка метода, ркламирање, презентација	Рад на терену	Богаћење библиотичког фонда.
Сарадња са Градском библиотеком Ужица и у другим градовима	Један пут седмично	Посета ученика јавној библиотеци било индивидуално или у оквору одељења	Заједничка обука библиотечког особља, учешће у стручном усавршавању, заједничко реализовање програма, заједнички маркетинг библиотечких услуга усмерене на децу и младе	Праћење, усмеравање	Групни рад	Размена искустава у раду библиотекара али и библиотечке секције.
Стручно усавршавање	Континуирано	Ученици могу да попуњавају анкетне листиће, чек листе упитнике	Учешће у семинарима и стручној обуци. Анализа извештаја, записника, упитника, чек листа и осталих инструмената.	Праћење нових информативно – технолошких достигнућа	Индивид. рад, рад у пару, групни рад, тимски рад	Праћење информација за реализацију рада у библиотеци.

Праћење педагошке литературе, периодике, стручних приказа из области библиотекарства и наставе	Свакодневно	Разврставање литературе према већ утврђеном распореду	Набавка литературе. Анализа примера добре литературе.	Анализа информација и њихово коришћење за потребе библиотечких корисника	Индивидуални и фронтални	Праћење информација за реализацију рада у библиотеци.
Учествовање у прикупљању прилога за школски лист	3.	Сачиниће чланак, извештај или осврт на библиотеку, али прикупљаће и текстове за школски лист	Врши одабир прилога за школски лист	Прикупљање, презентација	Групни рад	Укључивање ученика у школске активности.
Организовање сусрета са познатим дечијим писцем или песником	3.	Илустровање и припремање рецитала или одломка текста и вршење презентације припремљеног	Договарање посете, израда плана посете, договор са учитељима о реализацији активности. Врши одабир песме или текста	Упућује, усмерава, коригује	Тимски рад	Неговање лепе речи.
Учествовање у раду стручних органа Школе	По потреби	Дају своје предлоге и сугестије у вези наставних садржаја	Учествује у реализацији наставног плана и програма и доприноси његовом побољшању	Договарање, упућивање, дискусија	Тимски рад	Упознавање са правилима, дужностима и њиховим спровођењем.
Израда годишњег извештаја	2.	Уношење у компјутер свих активности у току школске године	Анализа и презентација активности и постигнутих резултата у школској години	Давање примедби сугестија, припремање активности по редоследу догађаја, излагање резултата, презентација	Фронтални рад	Направити извештај о активностима у току године.

Напомена

Треба истаћи разлике и везе између свакодневне промоције коју раде библиотекари и стварног маркетинга, као јединог начина којим се могу остварити финансије нпр. аукцијом дечијих производа (цртежи, лутке, глинени производи, декупаж предмети итд.) чиме се подстиче стваралачки дух учесника, задовољство корисника али и јачање друштвених веза то јест повезивање школе и у њој библиотеке са друштвеном заједницом.

Стварни маркетинг који је много ефикаснији од појединачних акција је процес који почиње истраживањем тржишта, његових могућности у реализацији предвиђених активности, а затим и одабир начина на који ће дата акција донети добит или корист за све учеснике.

Посебан значај има рекламирање које прати одређене потребе нпр. библиотеке за књижну и не књижну грађу, а промотивне поруке садржане у рекламирању представљају кључне компоненте којима се укратко представља установа тј. школа и њени производи – услуге.

Промоција је једна од активности маркетинга којом се услуга, производ или установа представљају локалној заједници у циљу куповине, употребе или подршке датој акцији.

Зато је неопходно оформити сајт школе где ће се приказати резултати рада али и потребе библиотеке. Такође, потребно је и обезбедити брошуре и памфлете на којима ће се приказати активности библиотечког особља и корисника библиотечких услуга.

ПРОГРАМ УНАПРЕЂИВАЊА ВАСПИТНОГ РАДА

1. *Изграђивање радне културе и формирање радних навика*
2. *Развијање и неговање другарства и пријатељства*

Ове школске године, као основни васпитни задаци за унапређивање васпитног рада школе, који ће бити уграђени у све облике рада у школи, биће из области радно-техничког васпитања, акценат ће бити стављен на изграђивање радне културе и формирања радних навика. Из области моралног васпитања - развијање и неговање другарства и пријатељства.

Елементи васпитног задатка: из области радно техничког васпитања су:

- формирање и негивање навика за рад у школи, за рад у породици, за производан и друштвено-користан рад као и навика да се рад обавља квалитетно, на време и рационално;
- оспособљавање ученика за сарадњу у групи, систематичности и упорности.

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАЂИВАЊЕ РАДНИХ НАВИКА

Разрада задатака по узрастима

VII-VIII разреда

- Рад у породици - набавка и спремање намирница, самостално одржавање стана, радови у башти.

- Рад у школи - дежурство у учионици, учествовање у уређењу школе, оспособљавање за самосталан рад у групи.
- Оспособљавање и навикавање на рационално коришћење материјала, времена, снаге, средстава.

Реализација васпитног задатка

Кроз **редовну наставу** на свим часовима радити на реализацији васпитних задатака. Реализацију остваривати самом припремом радног места у циљу организације за сваки час примене практичних радова (биологија, хемија, физика).

Израда са ученицима индивидуалног плана коришћења дневног времена као и плана учења - техника учења из уџбеника.

Ваннаставне активности

- Планирање у учешће ученика према интересовањима и склоностима у ваннаставним активностима;
- Подстицати континуирано ученике на напорном савлађивању тешкоћа у раду са задацима до оствареног циља;
- Примењивати групни облик рада код обраде појединих наставних јединица;
- Перманентно вршити проверавање знања, краткотрајно на сваком часу, како би навикли на свакодневно учење;
- Доследно проверавање извршавања постављених задатака у односу на домаће и друге задатке.

У реализацији васпитног задатка потребна је сарадња са родитељима јер родитељи треба да укључе ученике у послове у домаћинству.

Реализација кроз садржаје на ЧОС

VIИ разред

- Учити и само учити
- Сачињавање плана рада

VIИИ разред

- Техника понављања и сачињавања плана рада
- Да ли довољно учимо и радимо
- Систематизовање пређеног градива

Елементи васпитног рада из области моралног васпитања су:

- Навикавање на међусобну сарадњу, помагање, разумевање, подстицање у раду;
- Неговање и развијање пријатељства
- Развијање искрености, отворености и међусобног поверења.

РАЗВИЈАЊЕ ДРУГАРСТВА-РАЗВИЈАЊЕ ПАЖЉИВОГ ОДНОСА ПРЕМА МЛАЂИМ ДРУГОВИМА

Разрада задатака по узрастима

VII-VIII разреда

- Развијање другарства и пријатељства и проширивање садржаја заједничког интересовања;
- навикавање на успостављање пријатељских веза са старијим и млађим од себе;
- Подстицање ученика на сузбијање негативног другарства;
- Подстицање ученика да негују пријатељство, да се жртвују за њега и доказују делима;

Носиоци реализације васпитних задатака су: учитељи, одељенске старешине, наставници, педагог, директор школе.

Седнице одељенских већа, Наставничког већа, стручни активи имају задатак да усаглашавају своје активности и садржаје у циљу остваривања постављених задатака и стварању атмосфере у школи које ће погодновати неговању другарства и пријатељства.

- Кроз наставу матерњег и енглеског језика указивати кроз наставне садржаје на примерима другарства.
- Организовати игранке, забаве, спортска такмичења, квиз ради дружења ученика на нивоу школе.

САМОВРЕДНОВАЊЕ

ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА

ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА И ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

КЉУЧНА ОБЛАСТ: ШКОЛСКИ ПРОГРАМ И ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА

Координатор кључне области: Татјана Пиксиадес

Чланови задужени за реализацију: Виолета Ђулибрк, Јован Лондровић

1. РАЗВОЈНИ ЦИЉ: Усклађивање Годишњег плана са потребама и условима рада Школе.

1. ЗАДАТАК: Унапређење Годишњег плана рада Школе.

<i>Р. бр.</i>	<i>Опис активности</i>	<i>Носиоци активности</i>	<i>Време реализације активности</i>	<i>Критеријум успеха</i>	<i>Извор доказа</i>
1.	Упознавање наставника са садржајем и функцијом Годишњег плана рада школе и процесом његове израде.	Директор и педагог	Септембар сваке школске године	Сви наставници познају Годишњи план рада школе и схватају његов значај и функцију	Годишњи план рада школе
2.	Упознавање наставника са садржајем и функцијом Школског развојног плана и процесом његове израде	Актив за школско развојно планирање	Септембар сваке школске године на седницама Настав. већа, на седницама Педагошког колегијума	Сви наставници познају Школски развојни план и схватају његов значај и функцију	Записници са Седница Наставничког већа и Педагошког колегијума
3.	Усаглашавање Годишњег плана рада школе са Школским развојним планом	ШРТ, Тим за израду Годишњег плана рада Школе	Јун сваке школске године	ШРТ је дао препоруке за усаглашавање и унапређење израде Годишњег плана рада	Извештај Актива за школско развојно планирање
4.	Усклађивање планова рада стручних већа – Наставничког већа, Одељењских већа, Педагошког колегијума	Тим за израду Годишњег плана рада Школе	Август и септембар сваке школске године	Усклађени и побољшани планови рада стручних већа	Годињи план рада школе и Годишњи извештај
5.	Усклађивање планова рада стручних већа за област предмета	Стручна већа за област предмета	Август и септембар сваке школске године	Усклађени и побољшани планови рада стручних већа за област предмета	Годињи план рада школе и Годишњи извештај
6.	Усклађивање индивидуалних планова рада одељењских старешина	Одељењске старешине свих разреда	Август и септембар сваке школске године	Усклађени и побољшани планови рада одељењских старешина	Годињи план рада школе и Годишњи извештај

7.	Усклађивање планова рада секција и организације ваннаставних активности у складу са реалном могућ. реализације	Председници секција	Август и септембар сваке школске године	Усклађени и побољшани планови рада секција	Годињи план рада школе и Годишњи извештај
8.	Анализа урађеног усклађивања	Актив за школско развојно планирање	Јун и јул сваке школске године	Усклађен и побољшањи Годишњи план рада школе	Извештај о реализацији Школског развојног плана

**ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА
ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА РЕСУРСЕ**

**КЉУЧНА
ОБЛАСТ
ПОДРУЧЈА
ВРЕДНОВАЊА
ЦИЉ
УНАПРЕЂЕЊА**

РЕСУРСИ

КВАЛИТЕТ НАСТАВЕ

ПОВЕЋАЊЕ НИВОА ОСТВАРЕНОСТИ НАВЕДЕНИХ ПОДРУЧЈА

показатељи	активности на основу постављених приоритета	носиоци активности	време реализације	начин праћења реализације	критеријуми успеха	евауација
људски ресурси наставни кадар	-рад на повећању стручног усавршавања наставника -рад на примењивању новостечених знања из области у којима су се усавршавали	-предметни наставници -педагог -директор -руководиоци стручних већа и актива -тим за стручна усавршавања наставника -чланови тима задужени за показатеље	септембар 2014. - јун 2015.	-досијеи запослених -уверења о облицима стручних усавршавања -портфолиа запослених -увид у годишњи план и програм стручног усавршавања на нивоу школе -извештај о реализацији стручног усавршавања запослених -извештаји са угледних часова наставника	-запослени на основу резултата самовредновања унапређују професионално деловање -запослени се стручно усавршавају у складу са годишњим планом стручног усавршавања и могућностима школе -наставници и стручне службе у оквиру стручних органа сарађују у складу са потребама за унапређивање наставе -запослени примењују новостечена знања из области у којима су се усавршавали	јун 2015.

финансијски ресурси и ресурси локалне средине	-рад на повећању учешћа на конкурсима за додељивање средстава на основу добро осмишљених пројеката -реализација пројеката који доприносе развоју школе и локалне заједнице	-предметни наставници -педагог -директор -руководиоци стручних већа и актива -чланови тима задужени за показатеље	септембар 2014. - јун 2015.	-пријаве и учешћа у пројектима -реализација пројеката	-материјално-технички ресурси ван школе користе се у функцији остварења циљева наставе учења	јун 2015.
потешкоће при реализацији и предвиђене мере за превазилажење проблема	Измена у календару рада школе због непредвиђених околности у току школске године, динамика рада школе, усклађивање са другим задужењима носилаца активности и слично. Ове проблеме превазићи ћемо тако што ћемо померати време реализације појединих активности и усклађивати са га динамиком рада школе и обавезама чланова тима.					
напомене	Акциони план за унапређивања рада у области РЕСУРСИ сачињен је у складу са Правилником о стандардима постигнућа квалитета рада установе.					

ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА

ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА АНАЛИЗУ РУКОВОЂЕЊА, ОРГАНИЗАЦИЈУ И ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА РАДА ШКОЛЕ

РУКОВОЂЕЊЕ И ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ

Обрадом упитника за запослене у школи о професионалним компетенцијама и способности руковођења, потребно је установити:

- да ли је **руководилац**, и у којој мери, спреман за преузимање одговорности када мора самостално да донесе одлуку, развија поверење, мотивише и организује тимски рад;
- да ли подржава стручно усавршавање наставника, развија самокритичност и одговорност и захтева испуњавање радних обавеза;
- да ли уважава различита мишљења и обезбеђује комуникацију засновану на међусобној сарадњи и поштовању;
- да ли адекватно информише запослене о унапређивању живота и рада школе;
- да ли сарађује са Школским одбором, родитељима и локалном заједницом;
- да ли руководилац поседује професионална знања и организационе способности и
- да ли се усавршава у области организације и руковођења.

Што се тиче **организације рада школе**, сагледаваће се следећи показатељи: подела обавеза и задужења и организовање и координисање рада у школи.

Испитиваће се и следеће:

- да ли се обавезе и задужења деле у складу са Законом, на основу стручности, знања и способности;
- да ли су адекватном поделом послова, обухваћени сви аспекти живота и рада школе; - да ли у школи, и у којој мери, постоји добра координација рада органа управљања, стручних органа и других служби;
- да ли су обавезе и задужења ненаставног особља добро организовани и да ли се реализују квалитетно, према утврђеним роковима.

ШКОЛСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАН

У овом подручју вредновања, сагледаће се следеће: **структура и садржај** школског развојног плана, **реализација** Школског развојног плана и **ефекти реализације**. Испитиваће се:

- да ли Школски развојни план садржи: податке из анализе стања, мисију и визију, циљеве, задатке, активности и начин евалуације;
- да ли се у развојном плану препознају специфичности школе и вредности које се у њој негују;
- да ли је дат реалистичан преглед тренутног стања и онога што је школа до датог тренутка урадила у одабраним областима квалитета;
- да ли је План активности за текућу годину разрађен тако да су јасно одређени кораци, носиоци активности и време реализације;
- да ли је развојни план усвојен на Наставничком већу и Школском одбору
- да ли се реализација одвија у складу са планом и актуелном ситуацијом ;
- да ли је присутна флексибилост у примени планираног, и да ли су евентуална одступања од плана аргументована и документована ;
- да ли је у реализацији Школског развојног плана укључено више од 50% наставног особља ;
- да ли се ради тимски ;
- да ли се подаци о реализацији редовно прикупљају и документују;
- да ли су постигнути ефекти усаглашени са очекиваним ;

-да ли су видљиве промене у квалитету рада школе.

ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

У овом подручју вредновања, сагледаваће се следећи показатељи : самовредновање и ефикасност и ефективност рада. Испитиваће се :

- да ли се у школи спроводи **самовредновање** по утврђеним критеријумима ;
- да ли се редовно процењује квалитет рада школе ;
- да ли се добијени резултати из самовредновања анализирају и на тај начин се отклањају постојеће слабости ;
- да ли се предузимају конкретне активности за унапређење рада школе ;
- да ли школа подстиче **ефикасност** и **ефективност** рада сваког запосленог постављањем прецизних рокова и анализирањем постигнутих резултата.

ИЗВОРИ ДОКАЗА

РУКОВОЂЕЊЕ- као извор информација, користиће се следеће :

- план стручног усавршавања руководећег кадра и извештај о реализацији
- записници, белешке, анкете

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ

- годишњи програм рада школе : подела часова, радне листе запослених
- школски програм
- упитници, анкете

ШКОЛСКИ РАЗВОЈНИ ПЛАН

- школски развојни план
- извештај о реализацији школског развојног плана

ОБЕЗБЕЂИВАЊЕ КВАЛИТЕТА

- годишњи план рада школе
- извештај о спроведеном самовредновању
- годишњи извештај о раду школе

СМЕРНИЦЕ

Кроз анализе спроведене на овим областима, доћи ће се до препознавања нивоа напредовања, као и евентуална потреба за даљим праћењем рада свих запослених у овим сферама. Прилагодљивост новонасталим ситуацијама је неопходна чак и ако то значи извесна одступања од планираног.

ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА

ПРОГРАМ РАДА ТИМА ЗА ПОДРШКУ УЧЕНИЦИМА

<i>Активности</i>	<i>Носиоци-одговорност</i>	<i>Начин реализације (кораци у реализацији активности)</i>	<i>Време реализације</i>
Сачинити план и програм о безбедности и насиљу ученика у школи.	Тим	Договор и израда плана за школску 2014/2015.	До 15. септембра сваке школске године
Праћење реализације плана о безбедности и насиљу ученика.	Педагог, дежурни наставници, разредни старешина.	Благовремено решавање конфликта између ученика уз упознавање и помоћ родитеља обе стране.	Током целе школске године
Подршка учењу <u>кроз допунску и индивидуализовану</u> наставу у I разреду(српски/русински ј.и математика) и припремну наставу у VIII разреду из српског језик. <u>Саветодавни рад педагога са ученицима који на крају сваког квартала имају две и више слабих оцена.</u>	<u>Тим за Подршку ученицима:</u> Полдрухи Ђурђица, Петровић Бојана, Сакач Фејса Марија.	Допунска и индивидуализована настава у I разреду из српског језика и математике. Припремна настава у VIII разреду из српског језика и математике.	У току целе школске године, анализа на полугодишту и на крају школске године Март-јун
Праћење и истицање успеха ученика у настави и на такмичењима на седницама и паноима школе.	Наставничко веће.	Јавно истицање имена ученика на седницама и на паноима у ходнику школе, и на приредби поводом <u>Дана школе.</u>	На кварталима у току школске године; 9. мај - Дан школе
Похваљивање и награђивање изузетних постигнућа ученика.	Наставничко веће и разредне старешине.	Праћење и похваљивање ученика.	На школским свечаностима, после сваког одржаног такмичења и на крају школске године
Подстицање позитивне социјалне климе, толеранције, узајамног поштовања и уважавања.	Педагог, наставници грађанског васпитања, разредне старешине, чланови ђачког парламента.	Саветодавни рад, на часовима грађанског васпитања, ЧОС-а и кроз рад са ученичким парламентом.	У току целе школске године
Школа подстиче културне, забавне, хуманитарне и спортске активности.	ПЦК, Дечји савез, Ученички парламент.	Приредбе, хуманитарне акције, радне акције, журке ученика.	У току школске године

Постигнућа ученика у ИОП-у.	Тим за инклузију	Састанци Тима за инклузију са предметним наставницима	На полугодишту и крају школске године
Презентација средњих школа ученицима VIII разреда	Представници средњих школа из окружења: Врбас, Србобран, Кула, Руски Крстур, Футог	Презентација у нашој школи	Април-мај

ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА

ПРОГРАМА РАДА ТИМА ЗА ЕТОС - УГЛЕД И ПРОМОЦИЈА ШКОЛЕ

Активност	Носиоци одговорности	Начин реализације
Организовање програма културно-забавног карактера	Директор, запослени	Позивање представника из других школа у циљу међусобног зближавања наставника и ученика, размењивања идеја, унапређивања међуљудских односа, као и учешће у заједничком програму
Сарадња школе са приватним предузетницима у селу	Директор, запослени	Одлазак ученика у приватне фирме наших приватника у реализацији професионалне оријентације
Сарадња школе са месном заједницом	Директор, запослени, представници локалне заједнице	Успоставити сарадњу са свима у локалној заједници који би могли својим хуманитарним радом да помогну нашој школи
Сарадња школе са родитељима-приватним предузетницима	Директор, запослени, родитељи	Добровољни рад родитеља заједно са запосленима школе у циљу унапређивања односа, вршења физичких радова у школи, њихово доприношење установи, где се њихова деца школују
Похваљивање свих актера (наставника, ученика, помоћног особља) који су допринели угледу наше школе	Директор, <u>педагог</u> , запослени	Лепи успеси на такмичењима наших наставника и ученика требали би бити јавно похваљени и њихова имена исписана на оглавној табли, што представља подстицај за даљи рад

ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА

ПРОГРАМА РАДА ТИМА ЗА НАСТАВУ И УЧЕЊЕ

активности	носиоци – одговорност	начин реализације (кораци у реализацији и активности)	време реализације
Праћење планова рада наставника	Директор школе, запослени, сваки наставник појединачно за свој предмет	Доношење Глобалног и оперативног плана рада свих наставника.	До 15. септембра текуће школске године.
Непосредан увид у наставни процес (грађанско васпитање)	Наставник грађанског васпитања и остали радници школе као и ученици 5. разреда	Истраживачки рад (анкете, упитници...)	Током текуће школске године (децембар – јануар)
Инклузија у настави математике	Директор, тим за ИОП, педагог школе, предметни наставник, одељенске старешине, родитељ, стручни сарадници...	- Доношење индивидуалног плана за ученике (педагошки профил ученика) - Дневне припреме наставника	Текуће школске године (октобар – фебруар и фебруар – август)
Инклузија у настави матерњег језика	Директор, тим за ИОП, педагог школе, предметни наставник, одељењске старешине, родитељ, стручни сарадници...	- Доношење индивидуалног плана за ученике (педагошки профил ученика) - Дневне припреме наставника	Текуће школске године (октобар – фебруар и фебруар – август)

ПРОГРАМ РАДА У ОБЛАСТИ САМОВРЕДНОВАЊА
ПРОГРАМА РАДА ТИМА ЗА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

КЉУЧНА ОБЛАСТ:	ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА					
ПОДРУЧЈА ВРЕДНОВАЊА:	КВАЛИТЕТ ШКОЛСКИХ ПОСТИГНУЋА					
ЦИЉ УНАПРЕЂЕЊА:	УКЛАЊАЊЕ УОЧЕНИХ СЛАБОСТИ И ПОВЕЋАЊЕ НИВОА ОСТВАРЕНОСТИ ИЗ НАВЕДЕНИХ ПО-ДРУЧЈА					
показатељи	активности на основу постављених приоритета	носиоци активности	време реализ.	начин праћења реализације	критеријуми успеха	евалуација
<p>оствареност образовних стандарда</p> <p>(оцене, успех, квалитет знања)</p>	<p>- рад на повећању средње оцене по предметима, одељењима и по разредима на часовима редовне, допунске и додатне наставе</p> <p>- рад на остваривању нивоа образовних стандарда на часовима редовне, допунске и додатне наставе</p> <p>- пружање додатне подршке ученицима кроз реализацију активности предвиђених планом тима за инклузију и тима за зашт. деце</p>	<p>предметни наставници, руководиоци стручних већа и актива, педагог, директор, чланови тима задужени за показатеље, тим за инклузију</p>	<p>током целе школске године</p>	<p>увид у дневник евиденције образовно-васпитног рада и матичну књигу; анализе успеха на класифик. периодима; резултати на тестовима; извештаји са завршног испита; извештај о реализацији ИОП-а и индивидуал. рада са ученицима</p>	<p>резултати на завршном испиту показују оствареност стандарда; оцене су у складу са резултатима на испиту; резултати на завршном испиту су на нивоу републичког просека; ученици са којима се ради индивид. или по ИОП-у показују напредак</p>	
<p>успешност ученика</p> <p>(завршни испит, такмичења, мотивисаност, вредности код ученика)</p>	<p>- праћење успешности ученика</p> <p>- праћење напретка ученика који похађају допунску и додатну наставу</p> <p>- праћење напретка ученика за које је сачињен ИОП</p> <p>- организовање припремне наставе током II полуг.</p>	<p>пред.наставници, руководиоци струч. већа и актива, педагог, директор, чланови тима задужени за показатеље, тим за инклузију</p>		<p>увид у личну евиденцију наставника, увид у евиденцију допунске, додатне наставе, секција и припремне наставе, документација Тима за ИОП, Тима, извештај са завршног испита, извештаји са такмичења</p>	<p>школа прати успешност ученика и осипање ученика; ученици напредују у складу са постављеним циљевима; резултати на завршном испиту су исти или бољи у односу на претходну школску годину</p>	
чланови тима:	Јасминка Олић Илчешин, проф. срп. јез.; Виолета Рашета, Јелена Буила, Марија Роквић Мудри, проф. разредне наставе					

ПЛАН РАДА ТИМА ЗА ИОП

планиране активности	време реализације	реализатори	евалуација	исходи-циљеви планираних активности
Откривање ученика за чије напредовање је потребан ИОП	септембар-октобар	наставници, педагог, родитељи ученика, тим за ИОП	-приликом тестирања предшколаца -кроз наставу	-квалитетна настава за све ученике
Праћење ученика за чије напредовање је потребан ИОП	у току школске године	наставници, педагог, родитељи ученика, тим за ИОП	-кроз наставу -кроз праћење постигнућа ученика -портфолио ученика -на основу извештаја наставника	-смернице за даље напредовање ученика
Стручно усавршавање чланова тима за ИОП	у току школске године на семинарима са темом ИОП	тим за ИОП	-извештаји о стручном усавршавању -портфолио наставника	-квалитетнији и стручнији рад у настави
Едукација свих чланова наставничког већа	у току школске године на седницама Наставничког већа и актива	тим за ИОП, наставници који су присуствовали семинарима	-записници са Наставничких већа -извештаји актива	-квалитетнији и стручнији рад у настави
Сарадња са Интересорном комисијом	у току школске године	наставници, педагог, родитељи ученика, тим за ИОП	-извештаји и мишљења упућени Интересорној комисији	-стварање адекватнијих услова за ученике у ИОП-у
Саветодавни рад и сарадња са родитељима чија деца похађају наставу према ИОП-у	у току школске године	наставници, педагог, тим за ИОП	-евиденција сарадње са родитељима	-успешнија сарадња са родитељима -бољи рад и подршка за рад код куће
Корелација са Тимом за подршку ученика	у току школске године	тим за ИОП, тим за подршку ученицима	-извештаји тимова	-успешнија подршка у раду ученика у школи и код куће

На основу члана 76 и члана 57 став 1 тачка 2 Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", број 72/09, 52/11 и 55/13) и члана 60 Статута школе, Школски одбор ОШ "Братство јединство" у Куцури на својој I седници, дана 30.06.2014. године усвојио је:

ОДЛУКУ

Усваја се Школски програм рада за школску 2014/15 – 2017/18. годину

Председник Школског одбора

Мирјана Бокан

Број: 880

Датум: 30. VI 2014.

На основу члана 76 и члана 57 став 1 тачка 2 Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", број 72/09, 52/11 и 55/13) и члана 60 Статута школе, Школски одбор ОШ "Братство јединство" у Куцури на својој I седници, дана 30.06.2014. године усвојио је:

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2014/15 – 2017/18. године

Куцура, јун 2014. године

На основу члана 76 и члана 57 став 1 тачка 2 Закона о основама система образовања и васпитања ("Сл. гласник РС", број 72/09, 52/11 и 55/13) и члана 60 Статута школе, Школски одбор ОШ "Братство јединство" у Куцури на својој I седници, дана 30.06.2014. године усвојио је:

ОДЛУКУ

Усваја се Школски програм рада за школску 2014/15 – 2017/18. годину

Председник Школског одбора

Мирјана Бокан

Мирјана Бокан